This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

A 797,747

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
CHRISTIAN JENSEN

PT
8123
.B5
1905

VILHELM BERGSØE

POETISKE SKRIFTER

FJERDE BIND

VILHELM BERGSØE

POETISKE SKRIFTER

FOLKEUDGAVE

SAMLEDE OG UDGIVNE
AF
FORFATTEREN

IV

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1906

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

BRUDEN FRA RØRVIG

DUNNING
HILL
12-14-39
39883

I.

For den gammeldags Københavner, der paa sin trestolede Kapervogn ikke kommer længere end til „Skoven“, ja selv for den mere civiliserede, der med Dampsporvognen naar Dyrehaven, staar Sjælland som en Idyl, et lyrisk Digt af Kristian Winther, smykket med Bøgeløv og Anemoner, kranset af Havet og indesluttende dybe, stille Skovsøer, hvor Vildanden dukker sig imellem Rørene, naar den sky Hjort i Forbifarten spejler sine Takker i Voven.

„Det bugter sig i Bakke, Dal“, sang han fordum romantisk glad, naar han den lune Sommeraften kørte ned fra Fortunen for at naa „Bakken“s bakkantiske Glæder. Og naar han sent om Aftenen fra den bugtede Strandvej saa' Maanens blanke Skive genspejle sig i Øresund, medens den kastede et drømmende Genskær over Tychos sagnrige Ø, var han fuldt og fast overbevist om, at ingen Plet var yndig som Sjølund, og at Gefion havde haft Smag, da hun med sine Øksne pløjede det ud af Sveas Ryg og lod „Brødrene“ beholde Vandet til Erindring.

Men de rigtig gammeldags Københavnere kan dog endnu erindre noget, der ikke ganske passer ind i den her udkastede Idyl. De mindes endnu med et vist vemodigt Tungsind det hvide, dybe Sand, hvori Hestene tungt arbejdede sig frem, naar Holstensk-

vognen var naaet noget forbi Slukefter, og man begyndte at skimte Toppene af „Charlottes Bøgelund". Sandet hørte dengang med til en Dyrehavsturs Fataliteter. Marehalmen og Strandtidselen var ikke, som nu, afdøde Bekendte, og først Mac Adam rev Dyrehavsgæsterne ud af den drømmerige Stemning, som Hjulenes Synken i det bløde Sand, Støvet og Sommerdagens Hede frembragte hos Skovlivets Dyrkere. Dengang eksisterede der en egen Race af Menneskebørn, hvidhovede Skovshoveddrenge i hvide Lærreds Bukser med blaa Seler over den aabentstaaende Skjorte, Væsner, som halede ud efter Vognen med et bønligt: „Aa, maa jeg bøste Dem, go'e Herre! Aa, hva', hiv!" — Dengang hørte de til som naturlige Produkter af Jordbunden; nu er de forsvundne, forsvundne som Marehalmen, som Strandtidselen, som det skinnende hvide Sand, der strakte sig ud fra Slukefter.

Men denne Natur kommer igen paa andre Punkter af Sjælland, kommer igen i saa store, saa fyldige Træk, at man ikke vil tro sine egne Øjne, men fristes til at antage, at en eller anden moderne Gefion har skaaret en Bremme ud af Vestjyllands Klitbakker, for i overmodig Kaadhed at slynge den ind paa Sjællands Nordkyst, begravende frugtbare Marker og frodige Enge under det fine, hvide Flyvesands letbevægelige, men golde Tæppe. Et saadant lille Stykke Vestjylland er Rørvig-Sande. Læseren har vel næppe noget Begreb om, hvor dette mystiske Punkt befinder sig, og havde ikke Goldschmidt i sine „Kærlighedshistorier fra mange Lande" malet „Guds Engel fra Rørvig" som en fin romantisk Skikkelse, mere svarende til det fine, hvide Sand med dets letbevægelige Flugt, end til den idylliske Frodighed, hvori han lader denne Figur fremtræde, da havde vel mange hørt Navnet Rørvig for første Gang; thi det gamle Digt om Bruden fra Rørvig er

vist mere kendt af en ældre, allerede forsvunden Slægt, end af den nulevende.

Rørvig-Sande kaldes det øde Klitdrag ved Rørvig, et større Fiskerleje, hvor endog de lavere og mere uanselige Huse synes ligesom Træerne at have faaet et Drag i Nakken fra Nordvest, og alle at ville falde mod Sydost, naar engang deres Time kommer. Det ligger ved Issefjordens vestlige Munding, og skulde man gaa efter Navnet, maatte man vel nærmest tænke sig det som liggende ved en sid Vig af Fjorden, frodigt bevokset med Rør og andre Vandplanter, og vidende sig ud i Engdrag paa begge Sider af Vigen. Det kan ogsaa gerne være, at Rørvig i gamle Dage har ligget under saadanne Forhold; men nu er alt forandret — det er ikke uden Grund, at Tillæget „Sande" er kommet til. Fordum, fortæller de ældste Fiskere, havde Lejet frugtbare Marker og et Vænge, der slog til for tredive Høveder, Hestene ikke iberegnede. Da var der Frugtbarhed og gode Dage i Rørvig, og naar en af de rige Fiskere gav sin Datter bort, kom Stadsmusikanterne fra Kallundborg for at spille op ved Brylluppet. Da blev det en Sommer en stærk Tørke og et usædvanligt Lavvande. Havet trak sig saa langt tilbage, at man kunde gaa tørskoet til de nærmeste Vrag, og Rørvig Fiskere skal have „reddet" ikke saa lidt dengang. Men da Tørken havde varet i tre Uger, fik man et Herrens Vejr fra Nordvest med en Storm, som ingen Mand der i Egnen kunde mindes at have kendt Mage til. Sandet rejste sig og dansede som Snefogshvirvler ind over Land; det føg sammen i Driver overalt, hvor det traf en Hindring paa sin Vej. Det tilstoppede Vigen, tilsandede Engene, føg over Mur og Hegn, dækkede og begravede dem; det væltede som Sandfald ned over de lave Huse, trængte ind igennem hver Sprække, hver Aabning, hver Skorsten, og tvang som Askeregnen i Pompeji

de ulykkelige Beboere til at søge Frelse i Flugten. I tre Dage stod Orkanen paa, og da Beboerne den fjerde Dags Aften ved Solnedgang søgte tilbage, kunde ingen kende sin Barndoms Egn igen. Markerne, Vænget, ja selv Vigen var borte, og hvor Husene før havde ligget, rødnede nu de golde Klitter i den nedgaaende Sols sidste Straaler. Der var intet Skel, intet Hegn, intet Træ mere at opdage — alt var bløde, hvide Klitbakker, og midt imellem disse ragede Kirkens sorte Spir med sin Guldfløj tungsindigt frem, som Vimpelen paa Skibsmasten over det sunkne Vrag. „Det var Guds Straf, fordi Beboerne havde plyndret Vragene," sagde Præsten; men han var ikke saa ganske at lide paa, mente Fiskerne i Rørvig, thi han havde Forstrandsretten. Efter den Tid blev der Nød og Fattigdom. Stadsmusikanterne fra Kallundborg spillede aldrig mere op ved noget Bryllup, og den meste Musik, man fra den Tid hørte i Lejet, var Nordveststormen, som hvert For- og Efteraar spillede op til Dans, naar den piskede gennem Marehalmen og de forkrøblede Fyrrer paa de høje Klitbakker.

Det er nu meget muligt, at den her skildrede Ødelæggelse af det gamle Rørvig hører til en af de fastslaaede Fabler, hvorpaa Historien er saa rig, og at disse gamle Fortællinger maa gaa ind under de samme Fantasisyner, som bringer Vestjyllands Fiskere til at fortælle om store, fordum folkerige Stæder, der ligger skjulte paa Havets Bund, men hvis Kirkeklokker man endnu kan høre, naar man en stille Søndag ror hen over Vandene. Muligt er det, at denne Sandflod gaar langt længere tilbage i Tiden, og som de sunkne Stæder ved Vesterhavet staar i Forbindelse med Kanalens Gennembrud og Dannelsen af Nordsøen, hvis mægtige Springflod jog Grus og Sten lige op til Højderyggen af Jylland; men vist er det, at den giver Egnen et særegent

Præg af øde, sørgmodig Forladthed, et Præg, der fra Naturen er gaaet over paa Menneskene, navnlig Fiskerne, der her er mere tavse, ordknappe og indesluttede og i det hele mere lignende deres Brødre fra Skagens og Ringkøbings klitsatte Kyster.

Det var en Efteraarsaften i Begyndelsen af September, at jeg med en Vens Befordring kom rullende fra Mandshøj og de grønne Skove ved Nykøbing til den stille, øde Plet, hvor jeg agtede at anstille naturhistoriske Undersøgelser. Vejen var, alt som vi kørte, bleven mere og mere tung, med dybe Hjulspor og lyngklædte Vejkamme, ganske som man ser det paa Hederne i Jylland. Hestene trak tungt, og for ikke at gøre mere Ulejlighed end nødvendigt, sprang jeg af, saa snart jeg øjnede de første tangklædte Hytter, lod Kusken vende og begyndte med Ranselen paa Ryggen og en lille Vadsæk i Haanden min besværlige Vandring til Fods i det dybe Sand. Den første Tanke, der paatrængte sig mig, var Muligheden eller snarere Umuligheden af at finde et Gæstgiversted, og da jeg havde naaet en ussel Rønne, hvor et Par unge, barbenede Piger var i Færd med at rense Garn, raabte jeg dem an og spurgte om Vejen til et saadant. De stirrede paa mig med sky, næsten forvildede Blikke, vekslede et Par Ord med hinanden, kastede saa Skørtet over Hovedet, og fo'r som to skræmmede Kaniner ind ad den aabne Dør, som de stængede indefra, uden at sige et Ord. Havde det været paa Ørkney-Øerne, kunde man ikke være bleven modtaget mere gæstfrit, og grundende over Fænomenet gik jeg til den næste Rønne, uden for hvilken en Kone skættede Blaar.

„Vi har ingen Brug for Bissekram her," var det barske Svar, idet hun paa en truende Maade hævede Skættetræet og baglæns trak sig tilbage til

Stuedøren, som smeldedes i lige for Næsen af mig. Der stod jeg.

Atter fortsatte jeg min Vandring for at naa det egentlige Fiskerleje, der laa et godt Bøsseskud fra disse egentlige Udflytterhuse, da jeg paa én Gang saa' en stærk, sværlemmet Fisker, iført Vandstøvler, islandsk Nattrøje og en Sydvest, komme skridende hen imod mig, skydende Genvej tværs over Markerne. Paa den bare, hvide Sandflade med dens lave Gyvelbuske, tog han sig forunderlig høj og stor ud, som han der tegnede sig mod Horisonten i den begyndende Skumring, og han vilde have forekommet mig endnu større, hvis han ikke havde haft denne ludende Holdning og Synken i Knæerne, der saa ofte findes hos vore Sømænd. Uden at sige et Ord skrævede han over den brede Vejgrøft, der skilte mig fra ham, og uden at tage Hænderne ud af de langskaftede Støvler, der tjente dem som Bukselommer, og uden at besvare mit „Godaften" stillede han sig lige i Vejen for mig, løftede Hovedet en Kende og sagde med en ejendommelig Betoning imellem Tænderne: „Hvem er I? Hvor skal I hen?"

Jeg studsede lidt over disse ejendommelige Spørgsmaal og Maaden, hvorpaa de blev fremførte. Han blev staaende foran mig med en Holdning, som vilde han spærre mig Vejen og derved give Anledning til Klammeri, og jo mere jeg saa' paa Manden. desto tydeligere blev det mig, at det sidste var hans egentlige Hensigt. Sydvesten, der skjulte det meste af hans temmelig lave Pande, dækkede ikke ganske for et kulsort, stridt og noget uredt Haar. Hans Ansigt var vejrslaget, brunet af Solen og i visse Maader ganske kønt; men der var i hans smaa, mørke Øjne et Udtryk af noget ondt og om hans tykke Læber et Træk af brutal Slagsbrodertrods, som ikke behagede mig. Imidlertid var jeg mig intet ondt bevidst, og svarede kort: „Til Rørvig."

„Øster i!“ sagde han og pegede med den udstrakte Haand ind over Marken.

„Ja, men jeg skal til Rørvig-Sande,“ sagde jeg, idet jeg forsøgte at komme uden om ham.

„Hvad Fanden vil I der?“ raabte han og stillede sig atter i Vejen for mig.

„Samle Insekter,“ svarede jeg, idet jeg med et Spring satte ind paa Marken.

„Dem kan I ta'e i jert eget Hoved, Københavnerlaps!“ raabte han og var med et Spring inde efter mig. Men jeg var hans tunge Vandstøvler for let, og et Øjeblik efter var der hundrede Alen imellem os, hvilket dog ikke forhindrede, at adskillige drøje Eder og Skældsord slyngedes efter mig som luftige Kastevaaben, indtil hans svære Skikkelse tabte sig i Tusmørket.

Det gør aldrig noget behageligt Indtryk at blive modtaget et fremmed Sted paa denne Maade, og betydeligt nedstemt i min Forventning om Fiskernes Gæstfrihed naaede jeg Lejets Hovedgade, hvis en Sandvej, belagt med store Rullesten og gryntende Grise, overhovedet kan betegnes saaledes. Atter nærmede jeg mig en gammel Kone og spurgte, om der var et Herberge.

„Jo, her er baade Kro og Kippe, Gud bedre os,“ svarede hun arrigt.

„Ja, Tak, Mo'er; jeg ønsker blot en Plads for i Nat.“

„Her er knap Plads for os selv,“ sagde hun, medens hun gennede en af Grisene bort fra noget, der skulde ligne en Kartoffelhave. „Ellers kan I spørge jer for oppe hos Lodsoldermanden, hos Lars Hansen. Kan nogen tage jer, saa kan han; han selv staaer hisset nede ved den store Baad og snakker med Mændene — vil du væk, din Satan!“ skingrede hun op og slog pludseligt ud med begge Arme, saa at jeg veg tilbage i den Tro, at det var mig, hun

mente, men saa', at det gjaldt en Kammerat til den bortgennede Gris, som lumskelig havde nærmet sig os fra Siden og nu satte af Sted med en Kartoffelvisk i Flaben.

Varligt balancerende hen over de store Rullesten og jævnligt hørende et „Nej Kors, sikken en!" fra de aabentstaaende Vinduer, naaede jeg forbi Ruser, Bundgarn og Vaad ned til en stor, nyligt tjæret Baad, hvor der stod en Gruppe Fiskere og diskuterede et eller andet maritimt Spørgsmaal, som jeg vistnok forstod mig lige saa meget paa som de tørre Flyndere, der i rigeligt Maal fandtes ophængte paa Vanterne af en i Sandet kuldsejlet Jagt. Det var ikke nødvendigt at spørge sig frem efter Lars Hansen; et eneste Blik var nok til at sige mig, hvem „Manden" var mellem „Mændene". Der stod min senere saa gæve Vært med sin tykke Sælskindshue trykket noget skævt ned over det venstre Øre, som om den ikke rigtig kunde faa Plads paa hans lyse, krusede Haar; der stod han i sin mørkeblaa Sømandspjækkert med de vidunderlig store Hornknapper, og saa sikkert og med en saadan Holdning af jævn Selvbevidsthed stak hans kraftige Ben ned i de med en mægtig Krave forsynede Vandstøvler, at man straks maatte faa Indtrykket af noget udpræget Lodsoldermandsmæssigt, hvis ikke den gamle læderbetrukne Kikkert under hans Arm og den korte Kridtpibe, der truede hans røde Skæg med Ildsvaade, havde fortalt, at han var „Manden"; thi de andre havde kun deres Øjne og en Skraa.

„Kan jeg faa Plads hos Lodsoldermanden?" spurgte jeg, idet jeg tog min Hat af og paa høfligt københavnsk gjorde et Skrabud, som belærte mig om, at Flyvesand ikke er gunstigt til den Slags Øvelser.

Alles Ansigter vendte sig imod mig med Blikke,

som var jeg falden direkte ned fra Maanen; men der kom ikke et Ord.

„Er De ikke Lodsoldermanden?“ spurgte jeg med en Henvendelse til Kikkerten og Kridtpiben.

„Jo, det er jeg vel,“ brummede det inde fra Kridtpibens Mundstykke. „Hvad vil I?“

I frisk Erindring om Svaret fra den sorthaarede Fisker undveg jeg snildelig Spørgsmaalets ligefremme Besvarelse og sagde: „Jeg kommer for at undersøge Egnen.“

„Naa—aa,“ svarede Oldermanden og lukkede det venstre Øje, idet han med det højre blinkede til Mændene, „ja saa!“

Der opstod en Dødsstilhed, i hvilken jeg troede at læse Ordet „Toldbetjent“ i hvert eneste Ansigt. Jeg saa' formelig ned ad mig selv for at forvisse mig om, at jeg ikke var i Uniform.

„Er her noget ledigt paa Lejet?“ spurgte Lars Hansen, mere henvendt til sine Vandstøvler end til Mændene omkring ham.

„Jens Nielsen har nok ingen Svin paa sin Sti,“ sagde en.

Jeg forstod ikke den mystiske Hentydning i disse Ord, men følte, at Stillingen var haabløs. Tag over Hovedet maatte jeg have, i det mindste for den Nat.

„I er vel Krydser?“ spurgte en af Mændene, mønstrende mig med et Falkeblik.

Denne Betegnelse gjorde alt klart, og jeg svarede: „Jeg har intet med Toldvæsenet at skaffe. Jeg er kommen herop fra København for at samle Insekter; jeg er Naturforsker — —“

„Naa, saa De er Naturfusker!“ udbrød Lars Hansen og fik pludseligt Kridtpiben af Munden. „Ja, dem har jeg set nok af.“

„Saa! Hvor da?“

„Ih, paa Galatea, da vi fo'r Jorden rundt. De laa altid og rodede ovre i Læ med deres Spande og var til svær Ulejlighed. Der var en Spulen og Pudsning, hver Gang de Fyre havde været paa Dækket med deres Kram. Kaptajnen bandte paa, at han vilde knække deres Hals, hvis han turde. Naturfuskere — jo, dem kender jeg!"

Mændene tilkastede deres Oldermand et beundrende Blik, og idet jeg tog ham i Nydelsen af denne lille Triumf, sagde jeg: „Kan jeg ikke bo en Dags Tid hos Dem? Jeg vil blot se mig om mellem Klitterne, og De skal ikke komme til at spule Dæk efter mig."

„Ja, vi kan jo tale til Mutter derom, Hr. Professor," sagde Lodsoldermanden med en hel anden Betoning end før. „Huset ligger hist oppe under Bakken, og naar De vil tage Lejligheden, som den falder, saa — —" Resten forsvandt mellem Skæget og gik bort i en Dampsky, hvorpaa Piben bankedes ud mod en Stejle*), og uden at tage nogen Afsked med Mændene, som stirrede efter os, begav vi os op ad den sandede Vej, som førte til hans Hjem.

Da vi havde gaaet et Par Hundrede Skridt, standsede han og spurgte betænkeligt: „Holder Professoren af Salt?"

Jeg kunde ikke andet end bejae dette Spørgsmaal og bemærkede, at Mangel paa Salt var et skrækkeligt Savn.

„Aa, ja," sagde Lars Hansen, „somme Tider mere end somme Tider."

Atter gik vi en Stund i Tavshed, da sagde min Vært dybsindigt: „Holder Professoren af Billard?"

„Aa, ja," svarede jeg. „Har De et Billard?"

„Ja, vi købte et efter Købmand Jensen, som gik fallit i Nykøbing. Jeg vilde nu ikke ha'e det; men

*) Stejle kaldes de Stænger, hvorpaa Garnene tørres.

vor Mo'er syntes, det fyldte saa godt oppe i Storstuen. Der staar det; for vi manglede en Tomandsseng."

Atter var det Bedemandsstil for mig; men da jeg ikke vilde støde min Vært ved unødvendige Spørgsmaal, fortsatte vi Vejen i al Tavshed op ad den sandede Klitbakke, indtil vi standsede ved et ganske anseligt Hus, hvor Lodsoldermanden stak Piben i Lommen, idet han sagde: „Nu skal jeg snakke med Mutter, saa kan Professoren se paa vor Have imens."

Det var ikke uden Stolthed, at Lars Hansen fremførte disse sidste Ord; thi her under Klitbakkens skærmende Kam og i Læ af en dobbelt Række mørke Fyrrer, som vred deres krogede Stammer hen ad Jorden, inden de rejste sig i Vejret, havde han ved Hjælp af tilført Muld og Gødning faaet lavet en lille Haveplet, som var venlig og hyggelig at se til. Store Stokroser knejste i yppig Fylde ved Laagen. Reseda kantede Bedene, som indeholdt brogede Asters og Georginer, og et Par Bikuber, indrettede efter Dzierzon's Metode, viste, at Lars Hansen ikke var ganske ubekendt med Kulturens nyeste Fremskridt. Huset selv var hvidtet og pudset som en Orlogsmand; men den Omstændighed, at alt Bjælkeværket var sortmalet, og at de smaa, blyindfattede Ruder var anbragte i sorte Rammer, gav det et vist Præg af Tungsindighed og Mørke, som forhøjedes ved den tætte Fyrrerække, der paa de tre Sider kun lod nogle Blomsterbede og en smal Gang imellem sig og Huset. Havde jeg været i hans Sted, havde jeg lagt det oppe paa Toppen af Klitbakken med fri Udsigt ud over Kattegat. „Men man skal ikke bygge sit Hus paa Sand," forklarede Lars Hansen mig senere. „Laa det der, havde vi vendt Bunden i Vejret paa Skuden med den første Nordveststorm, og det havde Mutter ikke syntes om."

Jeg kan allerede gerne her indskyde den historiske Oplysning, at Mutters Mening i Regelen var afgørende for Lars Hansen, samt at den dengang bevirkede, at jeg fik Lov til at blive længere ude i Haven, end mig egentlig lystede.

I den Anledning fik jeg Lejlighed til at se mig nærmere om, og i Køkkenhaven bag ved Huset fandt jeg en sjælden Sandplante, som jeg vilde tage med som det første Udbytte af mine rørvigske Studier. Idet jeg rejste mig op med Planten i Haanden, faldt mit Blik ind ad det lave Vindue lige for mig, hvor jeg saa' en ung lyshaaret Pige, som med et Udtryk af sky Forskrækkelse trak sig tilbage til det indre af Stuen. Heri var der nu intet mærkeligt; men hvad der slog mig med en underlig Fornemmelse, jeg kan gerne sige af Gru, var denne unge Piges blege, forvildede Træk, og det Udtryk af nagende Kummer, som jeg havde set i hendes store, mørkeblaa Øjne. Hun havde været i Færd med at belure mig, medens jeg stak Planten op, det kunde jeg tydeligt se paa det Udtryk af pludselig Angest, hvormed hun fo'r tilbage fra Vinduet; nu kom hun atter frem, sky og forsigtig som en skræmmet Hind, stirrede et Øjeblik paa mig bag ved Gardinet og fo'r saa paa ny ind i Stuen med et Skrig, hvis Aarsag jeg ikke kunde forklare. I det samme prajede Lars Hansen mig fra Vejen, og uden at kunne forfølge det underlige Syn videre, traadte jeg ud i Haven for at blive forestillet for Mutter.

Karen, som hendes Mand kaldte hende, havde i sin Ungdom upaatvivlelig været en ligefrem Skønhed. Derpaa tydede ikke alene hendes Figur, som trods Aarene havde holdt sig ualmindelig rank og fyldig, men i hendes Blik og i hele hendes Holdning var der noget, som laa over hendes Stand, og som viste, at hun hørte til denne nu til Dags desværre sjældne Race af nordsjællandske Fiskerpiger,

som i sig bærer et Billede af hele den nordiske Types ejendommelige Skønhed. Hun betragtede mig et Øjeblik venligt, men forskende, ja forundret, og hviskede saa noget til Manden, som jeg ikke forstod.

„Mutter siger, at Professoren gør os for stor Ære," sagde Lars Hansen, og snappede med den udstrakte Pegefinger Vadsækken fra mig. „Lejligheden er kun ringe, og naar Professoren ikke er vant til Billard — —"

„Lad mig sørge for det, Lars," afbrød hans Ægtefælle ham. „Professoren kan faa hele Storstuen, og blive, saa længe han lyster. Doktoren har engang ligget der, og han sagde — —"

„Ja, han sagde, at han havde været vant til at ligge paa Billard i sine unge Dage," faldt Lars hende i Talen.

„Professoren er da heller ikke saa gammel endda, saa kan han vel ogsaa," sagde hun og forsvandt i Huset med den Bemærkning, at om en Times Tid skulde Nadveren være færdig.

Jeg har altid haft stor Lyst til, naar jeg besøgte en ny og ejendommelig Natur, da straks at tage et Overblik over Egnen, som kunde lede mig paa de næste Dages Vandringer. Uagtet Skumringen faldt paa, besluttede jeg at anvende den ledige Time dertil, og meddelte Lars Hansen det, idet jeg bad ham lægge min Ransel op i Storstuen til det øvrige.

„Jeg har ikke godt Stunder til at følge med nu, ellers skulde jeg gerne gøre Konvoj; men Professoren maa tage sig i Agt for to Ting: først for at gøre falsk Bestik mellem Klitterne og dernæst for Kviksandene. — Aa, jeg faar dog nok gaa med alligevel," føjede han til, og langede Ranselen ind i Forstuen.

Jeg tog ned i Lommen og viste ham, at jeg var

forsynet med et lille Kompas; derpaa spurgte jeg ham, hvad Kviksandene var.

„Ja, de har nu saadan sin egen Art," sagde han. „Vi kalder det nu for Kviksande; det kan gerne være, at de højlærde har et andet Navn og véd bedre Besked. Naar De ved Foden af en Klitbakke ser rigtigt grønt Græs, der gror ligesom i en Ring, da skal De holde skarpt Udkig og passe paa, hvor De sætter Deres Ben; for kommer De først inden for Ringen, smækker Sandet sammen over Hovedet paa Dem, og jo mere De arbejder for at komme op, desto dybere kommer De ned. Der er nu et Sted, vi kalder for Kogryden; det er det største af dem alle, og der bobler Kildevældet op i Sandet, som var det Grød, der kogte. En Aften kom Ole Greis fra Rørvig drivende med en Ko; den bissede for ham midt paa Vejen og tog saa Fart lige ud i Kviksandet. Han saa' den aldrig mere — fra den Dag kalder vi det Kogryden."

Jeg takkede min forsigtige Vært for hans Underretning, som jeg foreløbigt tog for en Fabel, og begav mig ene paa Vejen, der i Begyndelsen strakte sig langs Stranden og den med Rullesten belagte Havstok, for derpaa at bøje af til venstre og løbe ind under tætte Rækker af lave, mørkegrønne Fyrretræer, der undertiden vekslede med Hvidelle og nogle enkelte Birke, som havde forvildet sig ind, hvor der var Læ og tilstrækkelig Fugtighed i Bunden. Snart var jeg inde mellem Klitterne — hvilket Øde, hvilken Stilhed, hvilken forunderlig Tomhed og Fattigdom, hvilken trykkende Tavshed i denne golde, sørgelige Natur. Overalt bløde, afrundede Banker af det fine, glimmerhvide Flyvesand, og paa disse Marehalmens gule Aks og graagrønne Løv, hvorigennem Vinden sukkede som i en uhyre Æolsharpe. Hist Korallav, lidt Lyng, nogle enkelte Dværgfyrrer, lig melankolske Cypresser paa en Kirkegaard; saa en Bugtning

af Vejen, der førte ind mellem nye Klitbanker med nyt Marehalm og en enkelt forpjusket Gyvelbusk med de sorte Bælge raslende i Vinden. Saa atter Sand, Tomhed og Stilhed — det var, som gik jeg paa en tilsneet Kirkegaard mellem Kæmpegrave, hvorunder alt Liv laa slukt uden Haab om Opstandelse. Træt af at vade gennem denne Ørken, satte jeg mig ned i Sandet, thi ikke engang en Sten afbrød denne uhyre Ensformighed, og tænkte paa, hvorledes et Menneske maatte være til Mode, naar det bestandig skulde bo her, bærende paa en eller anden Sorg, eller endnu værre paa en Brøde, som skulde skjules for Menneskene. Jeg véd ikke, hvorledes denne Tanke kom over mig, men den blev med ét saa levende, at den blev uudholdelig, og fra slige Tanker er der kun et Skridt til det uhyggelige. „Sæt nu," tænkte jeg, at du herude mødte en forhærdet Forbryder eller en vanvittig, som var undsluppen sine Vogtere, hvad vilde du saa gøre. Du vilde kæmpe med ham paa Liv og Død, men lydløst, stille, thi der vilde ikke være en Sjæl, som kunde høre dine Skrig, og hørte man dem, vilde ingen finde dig i denne Labyrint af Gravhøje. Du vilde bukke under, kvæles i det fine Sand, og den første Efteraarsstorm vilde kaste en af Klitterne ned over dit Hoved og begrave dig for bestandig."

Jeg fo'r op ved Tanken derom. Maanen var staaet op, kastede sit blege Lys ned mellem Klitbakkerne og faldt usikkert hen over en mørk Skikkelse, som kom skridende henne for Enden af Hulvejen. Jeg stirrede paa den — nej, det var kun en af de sorte Dværgfyrrer, hvorunder Sandet var skredet ud, og som nu hang skraat ud over Vejen, af og til bevægende sig i Aftenvinden. Stilheden, Ødet, Mangelen paa alt levende, selv om det kun var en Fugl, blev mig pludseligt saa utaalelig, at jeg for første Gang følte en ubestemt, men panisk Skræk nærme sig,

den samme, som jeg har fornummet i dybe, stille Skove, naar Løvet bestandig rasler under Ens Fjed; men her var kun det vigende Sand, og idet jeg hastede frem ad Vejen, følte jeg, hvordan det veg under mine Fødder dybere, bestandig dybere, saa at jeg pludselig troede at være kommen ud i Kviksandene, hvor man synker tungere og tungere ned, jo mere man arbejder paa at komme op.

Endelig naaede jeg en lille Gruppe Fyrrer, som jeg syntes at kende fra Udvejen, og udmattet kastede jeg mig ned, ikke langt fra at le over mig selv; saa forunderligt vekslende er Overgangene i det menneskelige Sind. Jeg gav mig alvorligt til at raisonnere over min barnagtige Angest, som havde faaet mig til at forfejle Vejen, uden at jeg havde mærket det. Jeg vilde forfølge mit Spor tilbage til det Sted, hvor Angesten var kommen over mig, men nu kunde jeg heller ikke finde dette — den ene Klit saa' ganske ud som den anden, og Sporene var saa hurtigt vegne ud i det bløde Sand, at de ikke gav noget fast Kendemærke. Af og til hørte jeg det risle og rinde — det var Sandet, der skred ned fra det øverste af Bakkerne, naar det ved Tyngdens Love blev sat i Bevægelse, men Lyden tog sig forunderlig uhyggelig ud i den dybe Stilhed, og de lange trævlede Rødder af Klittaget og Hjælmrøret dannede fantastiske Figurer, der som luftige Spøgelser viftede og vinkede fra Højderne, medens jeg ilede forbi.

Ved Hjælp af mit Kompas havde jeg imidlertid fundet Retningen mod Nord, og til Dels ledet af Kattegattets hule Brusen, besteg jeg, skønt ikke uden Møje, en af de højeste Klitbanker, der efter min Mening maatte ligge ud imod Havet. Jeg havde heller ikke skuffet mig. Kattegattet laa som en uhyre Flade næsten lige under mine Fødder, og dets tunge, taktfaste Dønninger brød sig mod den Bræmme af

Rullesten, som beklædte Havstokken i hele dens Vidde og som frembragte en underlig tung, halvt rullende, halvt sukkende Lyd, hver Gang den tilbagevigende Bølge rev Stenene med sig. Bag ved mig laa de klare, hvide Klitbanker med deres sparsomme Vegetation, kastende mørke Slagskygger hen over de dybe Dalstrøg, og til højre havde jeg Issefjordens bugtede Kyst, Rørvig Kirke og det fattige Fiskerleje, som Maanestriben hen over Vandene syntes at berøre. Jeg hørte en Hund gø i det fjerne, og inde fra Klitterne klang pludseligt Skriget af en Ugle; men ellers var alt tyst som i Graven, intet levende Væsen var at øjne, og havde jeg ikke set Lysene blinke fra Fiskerhusene i Lejet, kunde jeg gerne have troet mig hensat paa en af Vulkanerne i Maanen med Udsigt til andre lige saa golde Sandvulkaner rundt omkring.

Nu først forstod jeg, hvorfor Sagnet har ladet Marsk Stig blive jordfæstet i Rørvig Kirke. Den fredløse Kongemorders Ben var godt gemte paa dette øde Sted, og Hemmeligheden kunde kun Kattegattets Bølger forraade. Hvor hurtigt udviskes ikke selv de historiske Erindringer i denne Egn, tænkte jeg. Hist ude, hvor man i fordums Tid kaarede Danmarks Konger paa Tingstenene ved det gamle Ysaora, ser man nu kun et splintret Vrag rage op af det vaade Sand. Det gamle Isby eller Isseby, som gav Fjorden dens Navn, er nu sporløst forsvundet, og det ny Rørvig breder sig paa dets Plads. Ja, selv Nutidens Begivenheder forsvinder heroppe, som var de skrevne i Flyvesandet selv, og der behøves kun nogle faa Aars Efteraarsstorme for at udviske dem saaledes, at man ikke véd, om man har at gøre med Sagn eller historiske Kendsgerninger. For hundrede Aar siden, lyder Fortællingen, saa' man en Aften et stort Skib til Ankers ude i Kattegattet, og det blev af de Rørvig Fiskere holdt for en russisk

Orlogsmand. Samme Nat bankedes der haardt paa Præstens Dør, og da han kom ud, saa' han en Flok bevæbnede i sære, fremmede Dragter, som ved Løfte om Guld, samt ved svære Trusler tvang ham til at iføre sig sit Ornat og følge med til Kirke. Da han kom til Kirken, som ligger langt ude paa Heden, fandt han den til sin store Forundring oplyst, og Lyden af mange Stemmer klang derinde. Han traadte da frem for Alteret og saa' et prægtigt Brudefølge; men Bruden manglede, og da hun kom, var hun som en døende. Da Præsten havde forrettet Vielsen og erklæret dem for rette Ægtefolk at være, faldt der pludseligt et Skud, som strakte Bruden død hen foran Alteret. Det fremmede Følge stimlede tæt sammen, greb Liget og forlod skyndsomt Kirken, hvor det for Præstens Øjne tabte sig i Mørket. Den næste Dag var det fremmede Skib borte; men fra den Nat var det ude med Præstens Fred, og han døde kort efter i stor aandelig Elendighed, saa at man endnu den Dag i Dag ikke véd, om det har været et natligt Syn, der har omtaaget hans Forstand, eller om der foreligger en Forbrydelse, som man aldrig har faaet opklaret.

Mindet om denne Begivenhed paatrængte sig mig uvilkaarligt, da jeg i den stille, maanelyse Septembernaften betragtede Rørvig Kirke med sit firkantede Taarn og sit smukke Spir, der som en Obelisk rejser sig ude fra Heden; men idet mit Blik drog sig tilbage derfra, for atter at glide ud over Havet, mødte det pludseligt en Skikkelse, der ligesom syntes at dukke op mellem de store Rullesten nede ved Kysten. Omtrent et Par Hundrede Favne fra mig, ud imod Rørvig, saa' jeg en Mand komme gaaende op over Rullestensbæltet. Han gik tungt og bøjet, som bar han en svær Vægt paa sin Ryg; men inden jeg kunde faa Øje paa, hvori den bestod, var han forsvunden mellem Klitbakkerne. Lidt efter saa' jeg

Skikkelsen komme frem inde mellem Klitterne selv, og i den Tanke, at det maatte være en Fisker, der bar noget af Sted til Hjemmet, ilede jeg ned af Banken i Haab om at kunne indhente ham og gøre ham Følge til Rørvig.

Klitterne er imidlertid ligesom de Labyrinter, man finder i gamle, franske Haveanlæg, hvor de vildledende Gange løber mellem høje, tætklippede Hække af Alm eller Taks. Saa snart man kan overse Hækkene, er Problemet løst; men er man inde mellem dem, kommer den ene forvildende Tværvej efter den anden. Ganske saaledes gik det mig her, og jeg var allerede paa Veje til at forsøge en ny Klitstigning, da jeg ikke ret langt fra mig hørte en Lyd, som jog Blodet fra mine Kinder og fik mig til at standse, halvt i Angest, halvt i Forundring. Til højre, ikke langt fra mig, skar en dyb Kløft sig ind mellem Klitbankerne, en Kløft, der først var bar og sandet, men i Dybden endte med et tæt Krat af Pile, Elle og temmelig høje Birke. Der inde fra lød med korte, bestemte Mellemrum en hul, plumpende Lyd, som naar man kaster et tungt Legeme i Vandet, og undertiden troede jeg mellem disse Plump at høre en hæs, rallende Lyd, som man kunde antage for Latter. Det hele havde noget saa uforklarligt, men tillige rædselsvækkende ved sig, at jeg ikke vovede at gaa lige til Stedet, men nøjedes med at trænge ind mellem en tæt Gruppe Dværgfyrrer, der i frodig Yppighed skød sig frem paa Randen af Kløften. Her hørte jeg atter de samme tunge, dybe Plump og derpaa igen denne forunderlige, skogrende Lyd, der havde saa megen Lighed med en Rørdrummes Pauken, at jeg virkeligt til sidst troede, at det var denne Fugl, skønt jeg ikke antog, at den fandtes i Klitterne. Jeg vilde lige til at forlade mit Skjul — da bevægede Birkene sig stærkt nede i Kløften, og hvad skildrer min Forbavselse, da jeg

saa', ikke en Rørdrumme, men derimod en høj, svær Fisker komme frem med en tom Sæk i Haanden. Han saa' sig flere Gange om, gik saa videre med ludende Hoved og slentrende Skridt, idet han brummede noget ved sig selv, som jeg paa Grund af Afstanden ikke kunde høre. Tæt neden for de Fyrrer, hvor jeg holdt mig skjult, stod han pludseligt stille og saa' endnu en Gang med et betænkeligt Blik hen imod det Sted, han havde forladt.

Maanelyset faldt klart og skarpt paa hans Ansigt, medens hans Figur var skjult i Klittens Slagskygge. Han løftede den tomme Sæk i Vejret, foldede den sammen med en betænksom Mine og kastede den over Skuldrene, idet han tydeligt sagde: „Nogle Omgange endnu, saa hjælper det vel!"

Jeg behøvede ikke mere. Stemmen, det trodsige Ansigt, det sorte Haar og den store Sydvest, alt kendte jeg igen — det var den svære Fisker oppe fra Udflytterhuset, som havde insulteret mig ved min Ankomst.

Jeg behøver vel næppe at fortælle, at jeg holdt mig saa stille som en Mus, indtil han havde forladt Kløften, thi i ham havde jeg næppe faaet noget behageligt Følgeskab til Rørvig. Først da jeg saa' ham forsvinde mellem Klitbankerne og tage Vejen ned imod Stranden, forlod jeg mit Skjul og klatrede ned i Bunden af Kløften for at undersøge det Sted, han nylig havde forladt; thi jeg var fuldt og fast overbevist om at have med en eller anden Smuglerhistorie at gøre, og følte mig lige over for denne Fisker særdeles oplagt til at blive en „Krydser", selv om jeg derved skulde fornærme min skikkelige Vært, Lars Hansen, tillige med Mændene fra Lejet. Fuld af hævngerrige Planer skred jeg altsaa rask fremad gennem Kløften, bøjede Buskene til Side, trængte ind imellem Ellene, og — sank pludseligt i til midt paa Livet med en saadan Voldsomhed, at

hvis jeg ikke havde faaet fat i Rødderne af en udhængende Birk, var jeg upaatvivleligt gaaet til Bunds med det samme. Med stor Besvær og ikke uden alvorlig Fare fik jeg mig arbejdet op igen; thi hver Gang jeg tog et stærkere Tag, svajede og gyngede Birken tillige med de omstaaende Elle, som var de plantede paa den løse Hængesæk, man finder i vore Tørvemoser. Ja, selv da jeg var kommen op, maatte jeg med stor Forsigtighed træde paa Rødderne tæt ved Træernes Stammer for ikke paa ny at slippe ned i det vigende Sand, paa hvis Troløshed jeg havde faaet et haandgribeligt Bevis. Til sidst lykkedes det mig dog at komme op paa Klitten, der var beklædt med et tæt Buskads af Birk og Graapil, og først herfra kunde jeg i fuld Udstrækning overse den Fare, jeg var undsluppen.

Nede i Bunden af Kløften, tæt ud for den store Birk, der havde tjent mig som Frelser, boblede og skummede Sand og Vand imellem hinanden, som var det en uhyre Gryde, der kogte her i Aftenens Stilhed, næret af en underjordisk Ild. Vandet, der boblede op fra det mægtige Kilderør i Midten, sugedes lige saa hurtigt ind af det fine, porøse Sand, og Fugtigheden i dette var atter Grunden til den rige, næsten yppige Plantevækst, som endogsaa strakte sig helt op ad Klittens ellers saa golde Sider. Den uhyggelige kaglende eller skogrende Lyd, som jeg havde hørt i Afstand, skyldtes ligeledes Kilden, hvis Vandstraale svagt skød op over Overfladen, for derpaa ligesom at synke sammen i sig selv, hvirvlende Sandet og de Kviste, jeg kastede ud, langt ned i Dybden med sig. Jeg stod i højt, tæt Græs næsten til Knæerne, og dette fortsatte sig som en Bræmme rundt om den spøgelseagtige Plet. Nu vidste jeg, hvor jeg var — det maatte være „Kogryden", jeg havde for mig.

Pilebuskene og Birkene, der omgav mig til alle

Sider, viste sig snart at være uigennemtrængelige, saa meget mere som Slaaentorn og Brombær var indblandede imellem dem, og skønt jeg længere fremme troede at kunne skimte Vej, maatte jeg dog, hvis jeg vilde ud af det kaotiske Virvar, atter gennem Kløften. Men der kunde jeg møde den uhyggelige Fisker, hvis han skulde komme tilbage, som han jo havde antydet. Jeg var fangen i en Ruse, hvor Kogryden dannede det sidste skrækkelige Kammer, og da jeg mindst af alt ønskede at mødes med den ubekendte her, dukkede jeg mig ned mellem Pilene, saa vaad som jeg var.

Vist over en halv Time sad jeg saaledes i tavs Forventning, forbandende min taabelige Nysgerrighed; da raslede det atter i Bunden af Kløften, Birkene og Ellene svajede og gav sig, som gik der et Vindstød gennem deres Toppe, og frem imellem dem kom min Uven, denne Gang med en fyldt Sæk paa Skuldrene og en lang Pulsestage*) i Haanden. Han gik tungt og stønnende, men jeg maatte beundre den Behændighed, hvormed han, trods sin svære Byrde, forstod at finde sikkert Fodfæste under Træerne, idet han af og til benyttede den lange Stang til at støtte sig paa ved de farligste Steder.

Han vedblev at gaa frem, svang sig med et mægtigt Spring op paa Klittens Side, og stod nu saa nær ved Pilene, at han vilde have traadt paa mig, hvis han blot var gaaet tre Skridt længere til Siden. Uvilkaarligt lod jeg mig glide længere ned, men han havde hørt den svage Raslen i Løvet, thi det gav et Sæt i ham, og han udbrød: „Djævlen annamme mig! Tror jeg ikke, det spøger herude? Naa, jeg vil se, hvem der tør binde an med Niels Ilde, naar Kogryden koger.“

*) Pulsestage kaldes en svær Lægte med en rund Træbrik for Enden. Med denne drives Fiskene ind i de saakaldte Pulsvaad.

Det gav et Sæt i mig ved disse Ord, og jeg følte mig til Mode som Odysseus, da Kyklopen havde rullet Stenen for Indgangen til sin Hule og nu famlede om mellem Faarene for at finde ham. Det gjaldt at være raadsnild som han. Foreløbigt trykkede jeg mig i Løvet som Musen for en Hugorm, og saa' nu den mørke Fisker kaste sin Byrde fra sig i Sandet, medens han kylede Pulsestagen ind over Pilene, saa at den næsten berørte mig. Dog var jeg endnu overbevist om, at det hele var en Smuglerhistorie, og at Sækken efter al Rimelighed gemte et Anker Brændevin, som han vilde skjule i Kilden, ligesom de svenske Smuglere sænker deres i Havet tæt ved Kysten for at hente det, naar Tid og Lejlighed gives. Min Overraskelse var derfor særdeles stor, da jeg saa' ham aabne Sækken og fremtage en tung Strandsten, som han uden Besvær løftede op over sit Hoved og derpaa lod plumpe ud lige i Midten af Kildevældet. Vand og Sand sprøjtede op over mig og betog mig i de første Øjeblikke Synet; derpaa lød atter et Plump, saa et tredje og fjerde, hvorpaa den stærke Fisker greb Sækken for Enden og tømte dens øvrige betydelige Indhold ud, lige saa let som man hælder Grønærter i et Fad. Derpaa kastede han Sækken fra sig, greb Pulsestagen og jog den ned i Dybet lige til sin Arm; men der var ingen Bund, og Stagen kom op igen, ligesom løftet i Vejret af en underjordisk Kraft.

Han gentog dette en fire til fem Gange med nogle Øjeblikkes Mellemrum og slængte saa Stagen hen med en Ed. Derpaa krydsede han Armene over det brede Bryst og vedblev at stirre ned i Vældet med en forskende Mine, som grundede han over andre Midler til at fylde det. Saaledes stod han nogle Minutter. Kildevældet vedblev at vælte det fine, hvide Sand om mellem sine boblende Strømme, men hver Gang den forunderlige, halvt rallende,

halv hvæsende Lyd lod sig høre fra Dybet, vendte han Hovedet bort med et Udtryk, der ikke var langt fra Angest; saa traadte han et Skridt længere ned, prøvede, om Fodfæstet var sikkert, greb Pulsestagen og stirrede med den i Haanden opmærksomt ud over det uhyggelige Væld. I denne Stilling troede jeg sikkert, at han maatte faa Øje paa mig og belavede mig paa det værste; men saa stærkt var hans Opmærksomhed henledt paa Bevægelserne i Vandet, at han slet ikke vendte sig til den Side, hvor jeg laa, og det var med et lettet Hjerte, at jeg saa' ham træde tilbage, idet han brummede:

„Det er godt gemt! Nu bliver det liggende, hvor det ligger."

Med disse Ord foldede han Sækken sammen, kastede Stagen over Skulderen og var med et dristigt Spring helt ovre under den hvide Birk, hvor Ellene lukkede sig efter ham.

Hvor drog jeg Vejret frit, da han vel var borte. I et Nu var jeg oppe, rystende af Kulde, og idet jeg famlede efter min Stok, det eneste Værge, jeg havde haft med mig, beredte jeg mig til at forlade Klitten, idet jeg lovede mig selv, at det skulde være sidste Gang, at jeg ved Nattetid kom i Kogrydens farlige Nærhed. Imidlertid var Stokken ikke til at finde, og først ved at rode om mellem det tørre Løv under Pilene fik jeg fat i dens Dup, medens dens krumme Haandtag, der vendte ned mod Kilden, hang fast i noget blødt, som fulgte med, da jeg trak den til mig. Jeg tog det op og bredte det ud; det var en gammel, i Vandet halvt forraadnet Stortrøje af ubestemmelig Farve og med store Hornknapper langs den ene Side. Den var tung af Vand og Sand, og allerede vilde jeg more mig med at se den males ned i Kildestrømmen, da jeg fik fat i en Snor, som hang ud af det ene Ærmegab. Jeg trak til, og med Snoren fulgte en Fingerring af fint Guld,

forestillende to Hænder, der hver paa sin Side greb om en blaa Sten.

Lidt forundret over dette uventede Fund, stak jeg den i min Samlertaske og kastede Stortrøjen ud i Midten af Gryden. Den svævede et Øjeblik udbredt paa Overfladen af Vandet, derpaa sugedes den ned af Hvirvlen med en hul, hvæsende Lyd, kastedes atter et Par Gange op, drejede sig rundt og forsvandt derpaa for bestandig. Jeg saa' paa denne underlige Leg af Vandene med en uhyggelig Følelse; thi hvor nær havde jeg ikke været ved at dele Stortrøjens Skæbne?

II.

„Med gunstig Forlov, Hr. Professor! Hvem Fanden har pyntet Dem saaledes?" klang en Stemme bag ved mig, ligesom jeg traadte ud i Maanelyset ved den yderste Klitrække. Det var min godmodige Værts Stemme, det var ham selv, der med Kridtpiben i Munden og en Knortekæp op under den venstre Arm stod og slog Ild og nu pustede til Tønderet. Med et Par Ord fortalte jeg om mit Uheld uden dog at mæle noget om min Avindsmand; thi jeg vilde være Diplomat.

„Ja, tænkte jeg det ikke nok," sagde han, idet han stoppede Fyrsvampen ned i Piben og tog et Par vældige Drag for at faa Ild. „Det var dog godt, at jeg kom ud efter Dem! De højlærde Folk kommer altid i Suppen, ihvorvel de har Briller paa Næsen; det kender jeg nok fra Korvetten. Nu er Klitten saa nær over tusinde Tønder Land, og Kogryden ikke større, end at jeg kan rage over den

med en Baadshage, og dog skulde Professoren dumpe i den. — Med gunstig Forlov?"

Med disse Ord tog den ærlige Lodsoldermand sin tykke Pjækkert af og slog den om Skuldrene paa mig. Jeg nægter ikke, at dette lille Træk rørte mig og forsonede mig med hans Udtalelser om „de højlærde".

„Nu hjem til Mutter!" sagde han, „saa stærkt vi kan hale ud, og saa en Dram og en Bid Brød, og saa til Køjs; det er nu min Medicin, og den faas ikke paa Apoteket."

Vi halede altsaa ud, dog ikke hurtigere, end at jeg fik Tid til at spørge: „Kender De en Fisker, som hedder Niels Ilde?"

Det var, som om dette Navn havde en Brod, der saarede; thi han standsede med et Ryk sin hurtige March, snurrede sig om imod mig og sagde i en næsten barsk Tone: „Her løber Rygter i By som alle Vegne! Hvem Fanden har nu fortalt Professoren det?"

„Hvilket?"

„Aa, jeg kan nok tænke, at det er den gamle Historie," vedblev han i en ophidset Tone. „Men de Folk i Rørvig skal beholde den for sig selv; min Datter er ikke til at løbe Fastelavn med."

„Deres Datter? Har De en Datter?"

„Ja," sagde han kort og lagde i det samme sagte til: „Desværre!"

Der var noget tungt og smerteligt i hans sidste Ord, som uvilkaarligt fik mig til at tvivle om hendes Rygte. Jeg spurgte derfor ikke videre, men fortalte blot med et Par Ord, at jeg havde mødt Niels Ilde ved de yderste Udflyttergaarde, og hvorledes han havde behandlet mig.

„Det maa Professoren ikke tage fortrydeligt op," sagde Lars Hansen og rystede paa Hovedet. „Vi er ikke grove Folk heroppe og tager altid vel imod

fremmede, naar det netop ikke er Tolderne fra Rørvig eller andre saadanne Krydsere."

„Hvad er egentlig en Krydser?" spurgte jeg.

„Aa, det kalder vi saadan alle Slags Lurendrejere og Fukssvansere, som lister omkring for at stikke deres Næser i vore Sager og sladre af Skole til Tolderne. Han har troet, at De var en Krydser, og han var noget humoristisk, da han gik fra os i Eftermiddags."

Da jeg slet ikke kunde faa Syn paa det humoristiske hos Niels Ilde, gjorde jeg en Indvending, som fik Lars Hansen til at svare: „Ja, det er nu ikke til alle Tider, han er det; men i Eftermiddags var han nede hos Mutter og vilde tale med Marie. Det fik han nu ikke Lov til, og naar han ikke faar det, bliver han noget humoristisk, og naar han er humoristisk, saa giver han tørre Hug til hvem han møder — undtagen mig," lagde Lodsoldermanden til med stille Værdighed, „og dem, der er stærkere end han."

Da jeg nu saa', at jeg nær var bleven et Offer for den tørre Humor, gjorde jeg ingen Indvendinger, men spurgte blot: „Hvordan er han ellers lidt her paa Lejet?"

„Aa, jo," sagde min Vært og trak paa det. „Nogle holder af ham, andre holder ikke af ham, det er nu, som de har faaet Prygl til."

„Slaas han da saa forskrækkeligt?"

„Gevaltig!" sagde Lars Hansen med en særegen tør Betoning. „Der er aldrig et Slagsmaal paa Kroen, uden at Niels Ilde er den, der slaar det første Slag. Men han er for en Del undskyldt; de andre driller ham, til han bliver humoristisk."

„Hvormed da?"

„Aa, saadan med forskellige Dele, ligesom det nu kan falde sig. Hans Fader ejede en Gaard i Rørvig, men maatte rømme Landet, fordi han stak Ild paa

den. Hans Moder var rystende køn i sine unge Dage; men hun hørte til Taterfolkene og løb væk med en Bande Gøglere, der kom fra Nykøbing. Senere lod Niels Hus og Gaard skøtte sig selv og tog Hyre paa en Kinafarer. Hvordan det er gaaet ham derovre, er der ingen, som rigtigt véd; men nogle siger, at han gjorde Mytteri og blev sat ud i en Jolle af Kaptajnen. Tre Aar efter kom han tilbage og havde saa mange Penge, at han godt kunde have købt sig en Gaard til i Rørvig. En flink Sømand har han altid været, Penge havde han, og saa friede han — ja, han gjorde saa," føjede Lars Hansen langsomt til, idet han bankede Piben ud mod Bagen af sin Haand.

„Til hvem?"

„Ja, det var netop Sagen; det var det, jeg troede, De havde faaet noget forkert at løbe med," sagde min Vært i en alvorlig Tone. „Der er nu groet Græs over den Historie, og hver faar vel glemme sin Del — saa godt, han kan."

„Det var altsaa Deres Datter?" frittede jeg.

„Ja det var saa," sagde han langsomt og med Eftertryk. „Marie har altid været en god Pige og gjort, hvad jeg forlangte. Jeg havde intet mod Niels Ilde dengang, for han doblede og svirede ikke som nu. Men Tøsen blev, som hun var bandsat; hun vilde ikke lystre mig, og da jeg tog noget haardt paa Vej og vilde snakke hende til Fornuft, spurgte hun, om jeg vilde tvinge hende til at ægte en Morder."

„En Morder!" udbrød jeg studsende; thi som jeg havde set Niels Ildes Ansigt, var der noget, der slog mig ved Betegnelsen.

„Aa — hvem regner paa, hvad saadan et Barn siger?" sagde Lars Hansen rolig. „Hun var syg, og — blev syg fra den Dag af. Niels Ilde skulde ikke være bleven ved at rende hende paa Døren, og jeg

skulde ikke have taget saa haardt. I Guds Navn! Vi har jo alle vore Fejl!" fortsatte han og fo'r med Haanden hen over Ansigtet. „Jeg er hidsig og vil være Mand i mit Hus; men det havde været bedre, om jeg havde faret med Lempe den Gang. Paa Kvindfolk og Krudt skal man agte varligt, som Kaptajnen sagde."

„Var der da nogen anden?" spurgte jeg efter en lang Pause, hvori han tavs og med bøjet Hoved var skreden frem ved Siden af mig.

„Ja naturligt," sagde han. „Der var en ung Fyr, som hed Halvor Johnsen, en Bornholmer. Han havde faret sammen med Niels Ilde. Siden fik han Hyre paa Toldkutteren, som den Sommer havde Station oppe ved Rørvig Toldsted, og naar han var i Land, traf Marie og han altid sammen; jeg véd, Fanden ikke, hvordan. Han var en flink Gut, han lignede noget Dem, — naa det bliver De vel ikke vred for, Hr. Professor? Men han ejede kun de Bukser, han gik i, og det hovede mig ikke, at han havde taget Hyre om Bord paa Krydseren — der er altid noget Filureri ved den Slags. Desuden lagde han ondt for Niels Ilde, skønt han var hans Kammerat, og lod sig mærke med, at han nok vidste en Del om hans kinesiske Rejse. Saa friede Halvor til Pigen og fik ja; men hos mig fik han nej og ikke en Trævl mere. Saa var han en Aften i Land som sædvanligt; men om Morgenen — naa, Resten er det inte værd at tale om; der er Bysnak nok i Forvejen, og jeg render ikke med Sladder."

Med disse Slutningsord fik Lars Hansen sin Sælskindspose frem og stoppede sig en Pibe med en Mine, som viste, at han ikke vilde sige mere. For mig var Niels Ilde imidlertid bleven omgiven med en vis dæmonisk Nimbus, og jeg rykkede derfor frem med, hvad jeg havde set, og betonede stærkt det mistænkelige i, at han slæbte Sten fra Stranden

Der blev Tavshed en Stund igen; saa sagde jeg, vistnok lidt uforsigtigt: „Har De aldrig siden spurgt nyt fra Halvor Johnsen? Han kunde jo komme igen.“

„Herre Jesus!“ udbrød Karen og rejste sig forskrækket. „Det var da aldrig saa vel.“

„Nej, han kommer ikke,“ sagde Lars Hansen. „Han har enten rømmet Landet, eller død.“

„Er De vis paa det?“ spurgte jeg.

Lodsoldermanden hævede Hovedet og stirrede paa mig med et underligt Blik; men hans Kone rejste sig op, greb mig om Haandledet og sagde, næsten med et Skrig: „Herre Jesus! I er da ikke Halvor Johnsen selv?“

Dette Udraab greb mig paa en særegen, uhyggelig Maade, som var jeg i dette Øjeblik i min fremmede Dragt en virkelig Dobbeltgænger; men Lars Hansen lagde beroligende sin brede Haand paa sin Hustrus Arm og sagde: „Naa, naa, Karen! Husk paa, han er jo en Professor fra København.“

Hun brast pludselig ud i en heftig Graad. „Ja, men se, Lars,“ hulkede hun, „hvor han ligner Halvor Johnsen. Han har hans Øjne, hans Næse og hans Mund. Han taler, som var det Halvor selv, og da han kom ind, sad Klæderne paa ham, som var de skaarne til Halvor.“

„Det er jo heller ikke mine,“ brummede Lars Hansen, „men Eriks, som er til Søs. Ja vel ligner Professoren Halvor Johnsen; jeg sagde det til ham ude i Sandene, og det er ingen Fornærmelse imod Professoren, for han var en brav Gut.“

„Ja, det var han,“ sagde Konen, og tørrede sine Øjne.

Det hele Optrin havde berørt mig pinligt, jeg vidste næppe selv hvorfor. Jeg takkede min Vært, og lidt efter fulgte hans venlige Kone mig op i Storstuen, bærende den store Astrallampe foran sig.

„Ja, Professoren maa tage Lejligheden, som den

„Der er dækket til Professoren oppe i Storstuen," sagde Konen med et Kniks og greb Lampen.

„Jeg spiser altid med de Folk, jeg er hos," svarede jeg.

Lars Hansen gjorde et Skrabud, der mindede om de første Øvelsestrin hos en Bjørn, som skal lære at danse; men hans Kone aabnede Døren til Storstuen og kom tilbage med et lille opdækket Bord. Nu først gik det op for mig, hvad Lars Hansen havde ment ved „Salt". Det var Stokfisk med Kartofler i et Vandfad, og smeltet Smør med Persilje i et Saltkar; jeg skylder imidlertid Sandheden at bemærke, at der baade var Kniv og Gaffel, ja endogsaa en Tallerken. Uden videre Komplimenter flyttede jeg altsaa disse Apparater over paa det store Bord, hvorpaa Maaltidet begyndte, men i al Tavshed. Kun da Lars Hansen havde skænket to anselige Snapse, og tog til sin, sagde han „Singgodt!", og tømte den saa ud i ét Drag.

Jeg holder nu slet ikke af Stokfisk; det er en Fejl, det véd jeg, men den deles af flere. Imidlertid gjorde jeg, for ikke at synes fornem, det ene fortvivlede Indhug efter det andet, men den trykkende Tavshed vedblev, og jeg lagde Mærke til, at baade Lars Hansen og Karen oftere tog mig i Øjesyn og skottede til hinanden, naar de troede at kunne gøre det ubemærket. Endelig blev Tavsheden mig alt for trykkende; den virkede næsten kvælende, og med en pludselig Anstrengelse for at tage Ordet vendte jeg mig om mod Konen og spurgte: „Hvor er Deres Datter?"

Det gav et saadant Sæt i hende, at hun tabte Gaflen ned paa Gulvet. Lars Hansen tog den op og sagde paa sin rolige Maade: „Hun er til Køjs, Hr. Professor. Barnet trænger til Ro."

„Ja, Gud give hende den!" sagde Karen med et bekymret Udtryk.

Der blev Tavshed en Stund igen; saa sagde jeg, vistnok lidt uforsigtigt: „Har De aldrig siden spurgt nyt fra Halvor Johnsen? Han kunde jo komme igen.“

„Herre Jesus!“ udbrød Karen og rejste sig forskrækket. „Det var da aldrig saa vel.“

„Nej, han kommer ikke,“ sagde Lars Hansen. „Han har enten rømmet Landet, eller død.“

„Er De vis paa det?“ spurgte jeg.

Lodsoldermanden hævede Hovedet og stirrede paa mig med et underligt Blik; men hans Kone rejste sig op, greb mig om Haandledet og sagde, næsten med et Skrig: „Herre Jesus! I er da ikke Halvor Johnsen selv?“

Dette Udraab greb mig paa en særegen, uhyggelig Maade, som var jeg i dette Øjeblik i min fremmede Dragt en virkelig Dobbeltgænger; men Lars Hansen lagde beroligende sin brede Haand paa sin Hustrus Arm og sagde: „Naa, naa, Karen! Husk paa, han er jo en Professor fra København.“

Hun brast pludselig ud i en heftig Graad. „Ja, men se, Lars,“ hulkede hun, „hvor han ligner Halvor Johnsen. Han har hans Øjne, hans Næse og hans Mund. Han taler, som var det Halvor selv, og da han kom ind, sad Klæderne paa ham, som var de skaarne til Halvor.“

„Det er jo heller ikke mine,“ brummede Lars Hansen, „men Eriks, som er til Søs. Ja vel ligner Professoren Halvor Johnsen; jeg sagde det til ham ude i Sandene, og det er ingen Fornærmelse imod Professoren, for han var en brav Gut.“

„Ja, det var han,“ sagde Konen, og tørrede sine Øjne.

Det hele Optrin havde berørt mig pinligt, jeg vidste næppe selv hvorfor. Jeg takkede min Vært, og lidt efter fulgte hans venlige Kone mig op i Storstuen, bærende den store Astrallampe foran sig.

„Ja, Professoren maa tage Lejligheden, som den

nu falder," sagde hun og satte Lampen fra sig paa Bordet, „og saa maa Professoren ikke tage mig min enfoldige Snak ilde op! Jeg kom saadan til at tænke paa Halvor Johnsen, da De kom ind i Eriks Klæder, at jeg et Øjeblik næsten troede, at De var Halvor selv."

„Det gør ikke noget," sagde jeg; „men kald mig ikke Professor, jeg er kun Doktor."

„Naa, saa Professoren er Doktor!" udbrød hun overrasket. „Ak, ja! Vi har haft Doktorer nok; kunde De blot gøre noget for vor stakkels Marie!"

„Desværre," sagde jeg, „jeg er ikke Doktor for Mennesker."

„Ja, saa er det vel for Kreturet," svarede hun; „ja, ja, de skal jo ogsaa have deres."

„Nej, jeg er Doktor i Filosofien," sagde jeg lidt stødt, thi min Hat var dengang temmelig ny.

„Jøsses, saa De er Doktor for Fille Sofie!" udbrød hun overrasket. „Ja, det er jo en af de kongelige, saa kan Professoren vel ikke være bekendt at se til nogen her i Sognet." Og uden at give mig Tid til nogen nærmere Forklaring over Filosofiens egentlige Natur og Væsen, trak den skikkelige Karen sig tilbage med en Slags Ærbødighed, som jeg var meget ked over at have vakt hos hende.

Og dog havde hun til en vis Grad Ret. Filosofien er Tankens kongelige Barn, og Systemet hendes Trone; men der er kludret og kvaksalvet saa meget baade paa hende og den, at det ikke hjælper noget, at man hvert Aar udnævner nye Doktorer til hendes Behandling.

Jeg saa' mig om i mit Værelse. Det var et meget stort, temmelig uhyggeligt Rum, rigtigt svarende til, hvad man paa Landet kalder en Øverstestue. Vinduerne, der vendte ud til to af Værelsets Sider, var talrige og uden Gardiner; Bjælkeværket laa frit under Loftet; men hvad der gav Stuen et særegent

Præg af trist Uhygge og Forladthed, var den Omstændighed, at den med Undtagelse af et Bord og en Stol var fuldstændig blottet for Bohave. Der var to Døre, hvoraf den ene førte ind til Forrestestuen, den anden til et Rum, som laa et Trin højere oppe. Tæt op til den sidste stod en Seng af et højst mærkeligt Udseende; den var saa lang og saa bred, at man meget godt kunde fare vild i den, og tilmed saa høj, at jeg maatte benytte en Stol, hvis jeg vilde op. Ved den nærmere Undersøgelse fik jeg fat i nogle mærkelige smaa Net, som hang ud af dens Hjørner, og nu gik pludseligt det andet af Lars Hansens Spørgsmaal op for mig i dets fulde Glorie. Det var virkeligt et Billard, og snart laa jeg *in salvo,* idet jeg af Frygt for at karambolere med Lampen, som jeg havde stillet ved Sengen, lagde mig saa pres til Banden som muligt.

Med stort Besvær fik jeg fra disse luftige Højder Lampen slukket nede i Dybet, hvad jeg dog ikke skulde have gjort saa tidligt; thi der begyndte nu en meget mærkelig Proces, som mindede mig om det bundløse Havs Dybder, og hvorpaa jeg slet ikke var forberedt. Bygget op af luftige Gaaseduns Dyner, som var lagte oven paa hverandre i utroligt Antal, begyndte Underlaget sagte at vige, saa at jeg sank dybere og dybere, medens de ubønhørlige Dyner lukkede sig oven over mig. Imidlertid maa jeg vel være faldet i Søvn under den langsomme Synken, thi jeg vaagnede med den Tanke, at jeg laa i Kogryden, og fandt endelig mig selv saa dybt nede paa Billardets Bund, at jeg havde meget Besvær med at arbejde mig op til Overfladen, hvor endnu et Bjerg af Dyner betyngede mig. Hvor forunderligt tog ikke Lars Hansens øde Storstue sig ud, da jeg endelig havde faaet nogle af de sværeste Overliggere kastet over Bord, og i det hele taget befandt mig i en Tilstand, saa at jeg kunde glæde mig over

Lyset og Livet. Jeg siger udtrykkelig Lyset; thi Maanen kastede sine kolde, klare Straaler ind gennem de mange Vinduer og oplyste Værelset med en saadan Glans, at jeg i Begyndelsen troede, at en uhyre Kæmpe var i Begreb med at stige ned til mig for at tage sin lige saa store Seng i Besiddelse. Det var imidlertid kun Lars Hansens Vandstøvler, som hang lige over mig, og hvad jeg havde antaget for Kæmpens Hoved og flagrende Haar, var en Bunke Hør, som i et stort Net var ophængt i Salens modsatte Hjørne.

Jeg har altid haft den Ejendommelighed ikke at kunne sove, naar Maanen kaster sine Straaler ind i mit Værelse; jeg véd ikke, hvoraf det kommer, men denne blege, halvklare Glans, der paa én Gang belyser Genstandene og dog tilslører dem eller forandrer deres Omrids, har altid paavirket mig langt mere, end Solens lyse, blændende Straaler. Maaske er det, fordi Maanens Skin sætter Fantasien i Bevægelse, maaske fordi det, som alt Reflekslys, har en ubehagelig Indvirkning paa Øjet, nok er det, det har altid holdt mig vaagen og bragt mig i en Tilstand, hvor Lugten og Hørelsen ligesom skærpes, medens Maal og Afstande forvirres for Øjet. I Lars Hansens Storstue, hvor Maanens fulde Straaler faldt ind gennem fire Vinduer, som alle var uden Gardiner, var Tilstanden aldeles utaalelig, tilmed da der ingen Genstande fandtes, hvorpaa Blikket kunde finde Hvile. Udenfor susede det i de mørke Fyrrer, som kastede Strejfskygger ind over de blaamalede Vindueskarme; en Lænkehund gøede langt borte, og af og til kunde jeg høre en hul, brummende Lyd, som maatte skyldes Havets Dønning mod Kysten. Uvilkaarligt droges min Tanke atter ud i Klitterne, og paa ny saa' jeg det hvide, blinkende Sand, Kogryden og den skumle Fiskers ildevarslende Blik. Ved et Tankespring stod pludseligt den unge

Piges Ansigt klart for mig, saaledes som jeg havde set det om Eftermiddagen, og uden at jeg kunde gøre mig selv Regnskab derfor, syntes jeg, at det maatte sættes i Forbindelse med Niels Ilde. Hun havde set saa bekymret, lidende og sorrigfuld ud, der var et saadant Præg af Kummer i hendes Blik, da hun fæstede det paa mig, og et saadant Udtryk af Forskrækkelse og Gru, da jeg gengældte det, at man upaatvivlelig maatte have gjort hende meget ondt, og dette onde henførte jeg uvilkaarligt til min Avindsmand fra Udflyttergaardene. Skulde denne fine Skikkelse med de blege Træk og de melankolske Øjne være Marie, saa maatte hendes Værelse efter Husets Ydre at dømme ligge ved Siden af mit; men der var tyst og stille som i Graven.

Nogen Tid gik hen, da hørte jeg et Suk lige ved Siden af mig, og derpaa nogle tunge, dybe Aandedræt saa tæt ved mig, at jeg rejste mig op i Sengen for at overbevise mig om, at der ingen var i Stuen. Atter lagde jeg mig ned, vendte Hovedet mod Væggen, og alt blev stille som før. Jeg lyttede til de fjerne, langsomme Dønninger, og var halvt paa Veje til at falde i Søvn, da jeg fornam et klagende: „Ak, Herregud da, hvor Sorgen er tung!“ udtalt saa lige umiddelbart i min Nærhed, at jeg fik en ubestemt Angest for, at det spøgede i Lars Hansens Øverstestue. Jeg rejste mig op, men atter klang det samme klagende Udraab, udtalt i en blød, vemodig Tone, men med et saa smerteligt Udtryk, at det næsten forfærdede mig. Jeg hørte Skuffer blive lukkede op og i, Klæder tagne frem og foldede ud, lette, hastige Trin fare over Gulvet ved Siden af mig, og af og til igen det samme Udbrud, udtalt med den samme blide, sørgmodige Stemme. Saa blev alt stille igen, dog ikke ganske stille, en svag Nyslen og Puslen lod sig stundom høre, og træt af Aftenens Vandring var jeg endelig falden i

Søvn og brødes i Drømme med Niels Ilde, da jeg pludseligt hørte tre Slag paa Døren, saa tydelige og bestemte og dog saa spøgelseagtigt dæmpede, at jeg fo'r op i Forskrækkelse. Maanen maatte for længst være gaaet ned eller have skjult sig bag Skyer, thi et tæt Mørke herskede rundt omkring mig, og jeg kunde kun høre Fyrrerne, som susede derude. Jeg var endnu uvis, om jeg ikke havde drømt, da hørte jeg atter de samme tre dæmpede Slag og en blid Stemme, som hviskede: „Halvor, luk mig ind!"

„Hvem er det?" raabte jeg og fo'r i Vejret.

„Halvor, luk mig ind! Det er Marie!" klang igen den samme vemodige Stemme.

„Her kan ingen komme ind; her er ingen Halvor!" raabte jeg barsk og vendte mig om.

„Ak, Herregud da, hvor Sorgen er tung!" klang det atter uden for Døren med den samme sorgfulde Betoning.

De skar mig i Hjertet, disse klagende Ord, og jeg fortrød min uvilkaarlige Barskhed; men der var intet derved at gøre. Jeg hørte nogen med lette Trin fjerne sig fra Døren; atter lød den samme Nyslen og Puslen som før, atter blev Skabe og Kister lukkede op og i, Klæder foldede ud og lagte hen — saa blev alt stille, og jeg faldt i Søvn.

Da drømte jeg, at jeg sad ude i Klitterne ved Pilene og saa' ned i Kogryden. Den boblede og kogte ligesom Aftenen før, men med en underligt surrende og snurrende Lyd, som var det en stor Kat, der spandt. Ude i Vældet hævede Kildestraalen sig op, snart højere, snart lavere, men hver Gang den kom op paa Overfladen, løftede den et menneskeligt Hoved i sit blege, sandblandede Vand; det formede sig mere og mere til et Ansigt, med dybe, blaa Øjne, et smertefuldt Udtryk og lange, flagrende, gule Lokker, der flød ud mellem Vandene. Det syntes mig at tilhøre den unge Pige, som jeg havde

set ved Vinduet, og naar det hævedes højt nok op, aabnede det de blege Læber og hviskede sagte: „Ak, Herregud da, hvor Sorgen er tung!“ Saa snurrede og surrede det paa ny i Væld et, det blege Ansigt forsvandt, men op af Kilden dukkede Niels Ilde med sit mørke, trodsige Udtryk, knyttede Haanden ad mig og sank saa til Bunds igen. Da var det pludseligt, som om Kildestraalen ved en indre, mægtig Kraft hævedes højt i Vejret, og idet den foldede sig ud, blev den til den unge Pige, men i en Skønhedsfylde, som var aldeles ubeskrivelig. Hun satte sig ved Siden af mig, tog min Haand og gav sig til at synge med en mild, bevæget Stemme; Ordene kunde jeg vel høre, men ikke samle til et Hele, og dog greb de mig med en saadan Magt og satte mig hen i et saadant tungsindigt Vemod, at jeg maatte græde derved. Da gav det et pludseligt Ryk — jeg vaagnede, og Dagningens første, graa Morgenskær listede sig ind ad Vinduerne; men alligevel forekom det mig, at jeg hørte Kildestraalen snurre og surre tæt ved Siden af.

Det kan tidt være vanskeligt at finde sig til Rette i Overgangen mellem Drøm og Virkelighed, og saaledes gik det mig her. Den underlige Surren i Kildevældet vedblev, og af og til lød de klagende Toner af den samme Sang, som jeg havde hørt i Drømmen; men først lidt efter lidt blev det mig klart, at det maatte være Marie, som spandt paa en snurrende Rok inde ved Siden af mig, og at det var hendes klagende Sang, som havde blandet sig ind i mine Syner. Hun spandt og spandt, som gjaldt det Livet, men ofte hørte jeg Traaden briste for hende, og naar hun da knyttede den igen, kom paa ny det samme sorgfulde Udbrud og jog Søvnen fra mine Øjne. Saa spandt hun atter, nynnede først svagt, saa stærkere, men bestandigt den samme, ensformige Melodi, der greb mig ved sin Simpelhed

og sin Sorg. Endelig gik det over til Sang — vemodig dæmpet, næsten aandeagtigt klang det derinde. Der var ingen Formkunst i denne Poesi, ja mange vilde maaske ikke anerkende den som saadan. Jeg skrev ikke Ordene op og har aldrig gjort det; thi de trængte ind til det inderste af min Erindring, og har siden aldrig forladt den.

Hun sang:

»Sig mig, min lille Pige, hvi bær du Graad paa Kind?
Hvad fører du i Klage og i Kære?
Og sig mig, har du mistet din Fader eller Mo'er,
Hvad eller har du mistet din Ære?«

Og ikke har jeg mistet min Fader eller Mo'er,
Ej heller har jeg mistet min Ære.
Min Fred har jeg mistet, den kommer ej igen,
Og ene skal i Verden jeg være.

»Du trøste dig, min Pige, du tørre bort din Graad,
Forladt du skal i Verden ej stande!
Min Broder ejer Perler og Guld mer end nok,
Han slynger dem i Krans om din Pande.«

Hvad agter jeg din Broder, hans Perler og hans Guld,
Hvad gælder det mod Taarerne, som falde?
Gud hjælpe den, som sviges af sin eneste Ven,
Han sviges og forlades af alle!

Her endte Sangen og afløstes af et dybt, kvalfyldt: „Ak, Herregud da, hvor Sorgen er tung!“ Saa satte den rastløse Rok sig atter i Bevægelse, Sangen nynnedes om med svagere Stemme, Traaden brast og knyttedes paa ny — men jeg kunde ikke holde det ud længere; jeg klædte mig paa og ilede ud, ud mellem Marehalmen og de mørke Fyrrer, mellem de nøgne Klitter og de urolige Bølger, som med deres ensformige Sang væltede sig mod Kysten. Først da Solen var staaet op og havde bredt sit

milde, velgørende Skær over det blaanende Hav og Landets kridhvide Banker, vendte jeg atter tilbage til Lars Hansens.

III.

Mange kunde maaske synes, at de golde, ufrugtbare Omgivelser, som jeg alt har skildret, ikke i nogen synderlig Grad er gunstige for det Liv af Planter og Dyr, som en Naturforsker sætter som den første Betingelse for en videnskabelig Udflugt; men de tager fejl. Det golde Sand, der næppe synes at kunne indeholde nogen Næring, avler dog en Vegetation af særegne, for Sandet ejendommelige Planter, og i Læ af disse breder der sig atter en hel lille Verden af forskellige Dyr, som det frugtbare Land savner, Ørken- og Strandformer, hvis Liv frembyder den største Interesse for den, der har gjort Detaillerne i Naturen til sit Studium. Langs Klitbankerne strakte sig jo desuden det vide Kattegat, der som ethvert Hav gemmer forunderlige Skatte i sine tangbevoksede Dybder — intet Under altsaa, at her var nok at bestille, at Nattens forskelligartede Indtryk svandt bort for de Syner, der aabnedes i Klitterne, saa at de næsten var glemte, da jeg efter en Formiddagsvandring langs Stranden og en Eftermiddagstur paa Havet sent ud paa Aftenen atter naaede til Lars Hansens Bo.

Hvor velsignede jeg ikke den gamle, venlige Astrallampe, dette Auktionsstykke fra en eller anden Præstegaard, som tillod mig at fortsætte mine Undersøgelser længe efter, at alt var gaaet til Ro. Jeg huskede ikke, at jeg atter havde faaet „Salt“ til Aften, jeg glemte, at jeg sad i Eriks Stortrøje og havde hans Sydvest paa Hovedet, jeg fordybede

mig helt og holdent i Meduser og Aktinier og mærkede næppe, hvorledes Eremitkrebsene med deres Sneglehus paa Ryggen bestandigt entrede op ad Vandfadets glatte Skraaning og atter faldt tilbage for at begynde paa ny med en Sisyfus-Taalmodighed, som vilde have vakt enhver Tilskuers Beundring.

Jeg var lige i Færd med at notere de sidste Linier om Dagens righoldige Fangst — og jeg maatte skynde mig, thi Lampen truede med at gaa ud — da bankede det pludseligt paa Døren, tre sagte, afmaalte Slag, og uden at vende Blikket fra Bogen, raabte jeg: „Kom ind!"

Jeg hørte en Dør blive aabnet og derpaa sagte skudt i, Raslen og Glitren af Tøj, og saa blev alt stille.

„Hvad vil De, Madam Hansen?" spurgte jeg og gjorde et Forsøg paa at skrue Lampen i Vejret.

Der kom intet Svar. Jeg mærkede kun nogle lette Fjed, og i det samme lagde en Haand sig paa min Skulder.

Jeg fo'r op som ved en elektrisk Berøring. Lampen gik ud, og i den underlige Overgang fra dens blændende Skær til Maanelyset syntes jeg at se en ung Pige foran mig, smykket som til Fest med Baand og brogede Tørklæder. Bleg og ubevægelig stod hun tæt ved mig, Maanelyset glimrede i den Sølvkæde, hun bar paa sit Bryst, og kastede et usikkert Skær hen over en vissen Blomsterkrans, der var snoet i hendes guldgule Haar.

„Halvor!" sagde hun blidt og rakte Haanden ud imod mig.

Jeg tørnede tilbage imod Bordet; der var noget saa aandeagtigt udbredt over hendes pludselige Fremtræden, noget saa koldt, glasagtigt stirrende i hendes Blik, at jeg nær havde givet et Skrig — det var, som saa' jeg et Spøgelse.

„Halvor!“ sagde hun halvt angest, halvt klagende, „kender du mig ikke igen? Jeg er jo Marie.“

Jeg kunde endnu intet svare, men vedblev at stirre paa disse forunderlige, glasklare Øjne, idet jeg støttede mig til Bordet.

„Halvor!“ sagde hun bønlig, „stir ikke saadan paa mig, du gør mig saa angest. Du saa' saa venligt paa mig før. Føl, hvor jeg ryster.“

Hun rakte mig sin Haand; den var kold som Is.

„Kom og følg med, Halvor!“ hviskede hun, og der kom pludseligt Liv i det før saa glasagtige Blik, „saa gaar vi bag om Huset og ned ved Stranden. Jeg længes saadan efter at tale med dig — ak, du har jo været saa længe, længe borte, og aldrig et eneste Brev. Hver Nat, naar jeg har vaaget, har jeg tænkt paa dig. Du véd ikke, hvor man kan længes! Jeg troede somme Tider, jeg skulde dø; men nu har jeg dig igen. Du rejser jo ikke mere bort? Ak nej, ak nej, Halvor! Ikke sandt, du gør det ikke? Du vil ikke dræbe din stakkels Marie?“

Hun lænede Hovedet op imod min Skulder, saa jeg følte de visne Blomster strøjfe min Kind. Jeg vidste endnu ikke, hvad jeg skulde svare, eller hvorledes jeg skulde tage hende. Hun vedblev at læne sit Hoved trygt imod min Skulder, idet hun den ene Gang efter den anden hviskede: „O, Halvor, hvor jeg er lykkelig! Du rejser jo ikke?“

Uvilkaarligt gjorde jeg en Bevægelse, saa at hendes Hoved gled bort; men idet hun paa ny greb min Haand, hviskede hun ømt: „Stakkels Halvor! Er du træt?“

„Nej!“ sagde jeg vaklende, og trak min Haand til mig.

„Ak, kom saa med, lad os gaa! Vi vil spadsere ind mellem Klitterne, saa at de ikke ser os nede fra Byen. Ikke sandt, Maanen skinner saa dejligt,

og det er saa længe, længe siden, jeg gik med dig. Kan du huske den store Sten, hvor vi mødtes første Gang, og hvor jeg gav dig min Ring, da Solen gik ned? Stenen ligger der endnu; men Isen har skruet den lidt højere op mod Land. Jeg har siddet der saa mangen Aften, naar Solen gik ned, og hver Gang, jeg saa' en Sejler, tænkte jeg, det var dig, der kom. Men saa maatte jeg ikke sidde der mere; man bandt mig og spærrede mig inde her i dette mørke Kammer. O, Halvor, jeg har lidt saa forfærdeligt!"

„Stakkel!" hviskede jeg uvilkaarligt.

„O, du skal ikke bryde dig derom," sagde hun med et lyksaligt Smil, medens Taarerne én for én trillede ned ad hendes Kinder. „Jeg var saa syg, og led saa meget her, herinde. Jeg havde aldrig Ro. Han kom saa tidt; han løb bag ved mig og kastede den mørke Skygge foran mig, hvor jeg gik. O, men nu er det glemt. Jeg er saa lyksalig, saa jublende glad; jeg kunde gerne danse af Lykke, min egen, elskede Halvor!"

Hun greb min Haand med en Bevægelse, som vilde hun presse den mod sin Mund; men pludseligt standsede hun, saa' skarpt paa mig og sagde angest, bebrejdende: „Halvor, hvor er Ringen? Du lovede mig aldrig at tage den af, hvor du saa kom i Havn. Den er borte! Ak, Halvor, har du givet den til en anden?"

Hun saa' saa bleg, saa bekymret, saa forsørget ud, at nu maatte det briste eller bære.

„Jeg er ikke Halvor Johnsen," sagde jeg kort og bestemt. Dobbeltheden blev mig utaalelig.

„Er du ikke Halvor?" sagde hun langsomt og huskende sig om. „Hvorfor vil du prøve paa at narre mig? Tror du, at du har forandret dig saa meget i den Tid, du har været borte? Ak, Halvor, kære, elskede Ven, du maa ikke spøge saaledes, det

gør saa ondt i mit Hoved. Sig blot, at du ikke har givet den til en anden, saa vil jeg tro dig. Du er ikke af dem, som har en Fæstemø i hver en Havn. Er du vel, Halvor?"

Jeg havde troet, at min bestemte Benægtelse skulde have rystet hende op eller givet Anledning til et voldsomt Udbrud; men hun klyngede sig kun tættere op til mig med et Barns hele rørende Tillid. Jeg nærede i dette Øjeblik ikke længere nogen Tvivl om, at hun var sindsforvirret; men jeg krympede mig ved at ryste hende for meget ved at tilkalde Forældrene og vilde nu gaa den modsatte Vej: at gaa ind i hendes Tankegang. Det er et farligt Middel, som man ikke skal prøve; men det vidste jeg ikke dengang.

„Nej, jeg har ikke givet den bort," sagde jeg, „den faldt over Bord."

Hun udstødte et let Skrig og blev ligbleg. „Over Bord," gentog hun langsomt, „det er et ondt Varsel, Halvor!"

„Tror du?" spurgte jeg.

„Ak ja," sagde hun med sagte Stemme, „det er et ondt Varsel. Jeg vilde ikke have det for meget godt. Jeg havde fæstet dig med den, og du havde svoret aldrig at løse den af din Finger. Den og du hører sammen, og hvor den er, vil du ogsaa komme til at være. Ak, jeg frygter, der skal times dig en stor Ulykke dér, lille, elskede Ven. Hvor var det?"

„Ved Revet paa Sjællands Odde," svarede jeg, gribende det første, det bedste Punkt.

„Ak, Halvor!" hviskede hun paa ny med en usigelig Angest i det taarefyldte Blik. „Der druknede jo Frederik. Havde han blot været hjemme, saa var meget ondt ikke sket; han tog sig altid af sin Søster. O, Halvor, kom aldrig der mere; jeg

véd, at paa det Sted vil der hænde dig en Ulykke. Ikke sandt, det lover du mig?"

„Ja!" sagde jeg og tog hendes fremstrakte Haand.

„Det er silde," udbrød hun pludseligt med nogen Uro i sin Stemme. „Fader og Moder sover, og det er koldt. Jeg fryser — jeg vil ikke gaa ned til Søen i Aften. Kan du høre, hvor den bruser? Vi faar ondt Vejr i Nat. Du maa ikke gaa om Bord paa Kutteren; du maa ikke forlade mig. Hører du? Du skal blive hos mig. Jeg har haft saa travlt, medens du var borte. Jeg har spundet paa vort Udstyr, sømmet Duge og Lagener. Jeg har saa meget derinde, som er færdigt; kom med, saa skal du se."

Atter greb hun min Haand og drog mig med sig hen imod det Værelse, hvorfra jeg Natten i Forvejen havde hørt den snurrende Rok og de aandeagtige Toner. Hun aabnede Døren, et stærkt Lysskær faldt mig i Møde. Værelset var oplyst ved mange smaa Stumper Lys, som stod spredt paa Stole, Skabe og Dragkister. Jeg saa' mig omkring; Gardinerne var trukne tæt sammen for det Vindue, der vendte ud til Haven, og Værelset indeholdt mange Møbler; men de stod alle mere eller mindre fjernede fra deres Plads, nogle væltede, andre i forkerte Stillinger, alt uden Orden og Symmetri, som havde der leget en Flok Børn derinde. Stumper af Linned og Klæde laa spredte hist og her, enten stablede op i smaa Dynger, eller lagte ved Siden af hverandre, skønt ulige i Farve og Størrelse. Nøgler af slet spundet, sammenfiltret Garn hang ned fra Messingdupperne paa den gamle Bilæggerovn, og midt paa Gulvet stod en Rok, hvis Hørtot næsten var afspunden.

Nu først saa' jeg, hvor forunderligt hun var klædt. Lapper af Silketøj og brogede Baand var fæstede paa hendes Ærmer, Skuldre og Barm. Brogede Tørklæder omhyllede hendes Bryst, og hen over

dette drog sig i tætte Vindinger en blank Sølvkæde med mange nedhængende smaa Sølvmønter, og paa det udslagne Haar bar hun en Krans af visne Kornblomster. Og dog var hun trods dette vilde, fantastiske Ydre tiltalende, ja smuk. Hendes Figur var fin og spinkel, hendes Bevægelser smaa og hurtige, fulde af virkelig Ynde, og da hun med et glædestraalende Blik viste mig om i Stuen, som var det et Palads, hun førte mig ind i, var hun, trods sin ulykkelige Tilstand, ligefrem rørende skøn.

„Se, Halvor," sagde hun, „hvor jeg har pyntet op, og hvor jeg har været flittig. Hver Nat har jeg spundet et helt Nøgle. Se blot!" Og med disse Ord aabnede hun Døren til et gammelt Skab, fra hvis Indre der væltede en Mængde uredt Garn ud, som spredte sig paa Gulvet.

„Hjælp mig, Halvor!" udbrød hun, idet hun bukkede sig ned og ivrigt begyndte at samle de spredte Smaanøgler op. „Hvor Jens Væver vil faa travlt! Her er til 12 Par Lagener, og hvert eneste har jeg spundet selv."

Hun stoppede dem atter omhyggeligt ind og lukkede Skabsdøren til; derpaa greb hun en Bunke Smaaklude fra en Stol og begyndte at brede dem ud paa Bordet foran mig.

„Ser du, hvor jeg har været flittig?" vedblev hun. „Alt dette er sømmet, mærket og syet, baade Haandklæderne og Dugene, og her er Kniplinger til Dynevaarene. Ja, det er mit Udstyr af Klæder, som ligger der paa Dragkisten; men du maa ikke røre det, det er ikke færdigt. Du skal se, hvor jeg bliver smuk, og du faar en flink og flittig lille Kone, Halvor, i dit ny Hjem. Gør du ikke, min elskede?"

Hun gjorde en Bevægelse, som vilde hun kaste sig i mine Arme, og jeg veg et Par Skridt tilbage. Atter kom det samme angestfulde, forpinte Udtryk

frem i hendes Ansigt, og hun sagde med rørende Simpelhed: „Halvor! Hvorfor kysser du ikke din Brud? Du var ikke saaledes i gamle Dage, før du drog bort. Du er saa rolig og alvorlig. Har du glemt mig i de fremmede Lande? Har du faaet en anden kær? O, Halvor, sig mig det. Ringen faldt ikke over Bord; jeg føler det paa mig — der er en anden, som bær den, en anden, som nu venter paa dig. O, sig mig det kun — jeg vil hellere dø af Sorg, end leve med Angest og Tvivl i mit Hjerte.“

Hun lagde Hovedet mod mit Bryst, omslyngede begge mine Arme og græd sagte. Jeg var dybt greben af Medlidenhed med denne stakkels, ulykkelige Skabning, hvis Ord, selv i deres Forvildelse, aandede den dybeste Kærlighed og Ømhed, langt mere end jeg her formaar at gengive ved at nedskrive dem. Men min Stilling blev med hvert Øjeblik mere og mere pinlig. Jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde rede mig ud af den; thi hun vedblev at holde mig fast omslynget og tog ikke Hovedet fra mit Bryst et Øjeblik. Lysene var næsten brændte ned, om et Øjeblik vilde der blive mørkt, og jeg var alene med den ulykkelige, hvis næste Skridt jeg ikke var i Stand til at beregne. Da slog Klokken tolv. Den stærke Blæst maatte bære lige paa; thi jeg hørte Klokkeslagene fra Rørvig Kirke saa tydeligt, som laa den paa Klitbakken lige oven over os.

Hun sank pludseligt sammen med en Skælven. Derpaa slap hun mig, fo'r ud paa Gulvet i et eneste Spring og sagde med en underlig vild Betoning: „Hører du, Halvor? Nu ringer Bryllupsklokkerne fra Rørvig Kirke! Man har spottet og haanet mig, peget Fingre ad mig og kaldt mig Bruden fra Rørvig. Hør, nu hujer og skriger de igen! Hvor de stimler sammen derude for at se mig tage i Kirke! Ja, lad dem kun raabe, hvad bryder jeg mig om

det? Nu er Brudelysene tændte, nu skal der være Glæde og Lystighed og Dans tre hele Dage i Træk. Alle Byens Folk skal med; men ikke Niels Ilde. Nej, nej, jeg vil ikke have ham med! Hør, nu hujer de igen; de er onde imod mig. Det er, som der staar i den gamle Vise —"

Og nu sang hun med et forunderligt, klagende Udtryk:

„Det mindste Barn, der paa Gaden gaar
— Herre Jesus han trøster og husvaler —
Det haaner og forbander, opvækker Hjertets Saar.
Stander alle ud af Synd! Vender om og gør Pønitens i Tide!"

„Ja, de skal gøre Pønitens!" vedblev hun, idet hun med urolig Heftighed ilede om i Stuen og hastigt fæstede flere af de smaa Lapper paa sig. „De skal gøre Pønitens, naar de ser mig køre til Kirke med dig, som de sagde var død og borte. Se, nu gaar Brudelysene ud, men der er lyst og dejligt i Kirken, der er Fred og Velsignelse ved din Side. Kom, min elskede Halvor, vi vil ikke lade dem vente derude! Hører du, hvor Musikanterne spiller op? Skynd dig, her er mit Brudeslør — kom, kom, før det bliver for silde!"

„Hvorhen?" spurgte jeg ængstelig.

„Til Kirken! Til Kirken! Det ringer og kimer, det synger og lysner. Kom med, Halvor! Ser du, hvor Solen skinner, og hvor Blomsterne spirer, hvor vi gaar frem? Nu kommer Bruden fra Rørvig!"

Jeg sprang frem for at holde hende tilbage; thi hun havde allerede aabnet Døren, og svøbt i et Lagen, som hun antog for sit Brudeslør, styrtede hun ud ad den modsatte Dør, som førte til en Forstue, der vendte ud til Køkkenhaven. Men det var for silde; hun havde allerede aabnet den ydre Dør. Da, ligesom hun traadte ud i den af Maanen stærkt oplyste Have, standsede hun pludseligt og

raabte med et hvinende Skrig: „Hjælp! Hjælp! Skyggen er foran mig! Det er Niels! — Frels mig!“

En rødlig Lysning trængte ud i den mørke Gang, en bragende Knitren fulgte efter, og en brændt Lugt opfyldte Rummet. Jeg fo'r atter ind; et af Lysene var faldet ned, havde antændt Gardinerne omkring Sengen og en Bunke Hør, som laa paa en Stol foran den. Jeg raabte om Hjælp, løb efter Vand, og lige som jeg havde faaet Ilden nogenlunde slukket, kom Lars Hansen og hans Kone, begge kun halvt paaklædte, styrtende ind til mig. Et Par Ord var tilstrækkeligt til at forklare dem alt. Konen græd stille, men Lars Hansen raabte: „Rap dig, Mutter! Min Stortrøje og min Kabuds! Hvor løb Barnet hen, Hr. Professor?“

Jeg pegede ud mod Klitbakken; den laa hvid og klar i Maaneskinnet, men intet var at se. Konen kom tilbage med Klæderne, og Lars Hansen sagde, som det syntes mig temmelig haardt: „Naa, Mutter, flæb nu ikke for det! Tøsen er jo rendt fra os før, og altid har vi fundet hende igen.“

„Men Folkene i Byen!“ hulkede Konen.

„Dem skal jeg stoppe Munden paa, saa sandt jeg hedder Lars Hansen og er Oldermand i Lejet,“ sagde min Vært, idet han med urolig Hast iførte sig Stortrøjen. „Sludder og Bysnak skal jeg sætte en Pind for. — De gaar jo nok med, Hr. Professor? Fire Øjne ser altid bedre end to; jeg gider ingen vække i Byen.“

Han fo'r ud i Haven, greb en Baadshage, som stod lænet op til Taget, og entrede med den i Haanden som en Kat op ad den stejle Klitbanke, saa hurtigt, at jeg knap kunde følge. Da jeg kom derop, stod han med Haanden over Brynet og stirrede skarpt ind ad Klitterne til. Der var ikke en Mine, ikke et Træk forandret i hans Ansigt; han kunde lige saa gerne have staaet og stirret ud efter

et Skib; men jeg lagde Mærke til, at Knæerne rystede under ham, og at han knugede Baadshagen, saa at Aarerne i hans senestærke Haand svulmede derved.

„Ser De noget, Hr. Professor?“ spurgte han.

„Nej, intet.“

„Jeg heller ikke,“ sagde han med et modløst Udtryk. »Hun plejer ellers kun at løbe ned her ved Stranden, saa faar hun gerne et Krampeslag, saa hun bliver liggende. Gud forlade mig min Synd! Hun er borte, mit stakkels svage Barn — jeg ser intet!“ Og Lars Hansens Stemme dirrede ved disse Ord.

„Hør!“ udbrød han pludseligt og rettede sig i Vejret. „Var det ikke et Skrig? Naa, det var vel Uglerne inde i Klitterne. Vi maa finde hende, Hr. Professor, før det bliver for silde! Jeg skal finde hende, om jeg saa skal gaa i Klitterne til Daggry.“ Og Lars Hansen kastede med en energisk Bevægelse Baadshagen over Skulderen og begyndte ilsomt at stige ned mod Søen.

Natten var bidende kold af en Septembernat at være. Det blæste stift af Nordvest, og Sandet fra Klitterne, blandet med Skum fra Stranden, røg mig i Øjnene, medens jeg kæmpede mig frem for at følge min urolige Vært. Maanen stod endnu temmelig højt, men dens Lys dæmpedes af mørke, forbidrivende Skymasser, og ude i Horisonten laa der en Banke, som spaaede alt andet end godt.

„Hvor gaar vi hen?“ spurgte jeg Lars Hansen, da jeg indhentede ham nede paa Stranden.

„Til Havfruestolen,“ svarede han mørkt, „den ligger hisset ude ved det første Klitdrag. Der plejede hun ofte at sidde, naar Solen gik ned; maaske er hun løben derhen.“

„Til Havfruestolen?“ gentog jeg.

„Ja, saadan kalder vi den store Sten, De kan

skimte hisset ude. Isen har skruet den en Kende højere op mod Land. Vi har forsøgt paa at sprænge den, for den kan endnu være farlig ved Højvande. Men Krudtet vilde ikke rigtig bide; der røg blot et Stykke ud af den og slog ham fordærvet, som gjorde det. Siden den Tid faar den ligge, som den er."

Vi nærmede os den omtalte Sten, der virkelig lignede et Sæde, der vendte ud imod Havet. Pludseligt saa' vi en hvid Skikkelse rejse sig lige foran den og sætte sig paa den; men i næste Øjeblik hørte vi et hvinende Skrig, og Skikkelsen var forsvunden. Da vi kom til Stenen, var der atter intet at se, intet at høre.

Lars Hansen stod stille og sagde med tilkæmpet Fatning:

„Det var Marie! Der er kun to Veje, hun kan være gaaet; enten er hun løbet videre, langs med Stranden, eller hun er slaaet af her til venstre og løbet ind i Draget. Kender De det?"

„Nej."

„Det gaar ind imod Kogryden," sagde Lars Hansen med en Stemme, hvis Uro han forgæves søgte at skjule. „Tag Baadshagen her og løb saa alt, hvad De kan. De løber i Længden dog hurtigere end en gammel Mand, og er der noget Sted, hvor hun kan komme til Ulykke, saa er det der. Løb alt, hvad De kan. Jeg følger Stranden, den er jeg kendt med."

Jeg greb Baadshagen; han trykkede min Haand og hviskede med brudt Stemme:

„Hr. Professor, for Guds Skyld, løb alt, hvad De kan! Jeg har kun den ene Datter. Forstaar De?"

Jeg forstod ham kun alt for vel, og uden at sige et eneste Ord ilede jeg frem i det løse Sand, medens han endnu tiltordnede mig:

„Husk paa Kløften, Hr. Professor! Op paa Klit-

ten, naar det grønne begynder, og hold skarpt Udkig til hver en Kant!"

Buske og Træer dansede forbi mig, medens jeg i fortvivlet Fart fo'r igennem Klitdraget, saa Sandet stod mig om Ørene. Klitten var let at finde, og faa Øjeblikke efter var jeg atter ved Kogryden; men der var intet at se, intet at høre: de øde Klitter laa i deres kolde, maanebelyste Stilhed, som kun afbrødes, naar det sukkede i Vældet, eller naar et enkelt Vindstød pibende fo'r igennem Marehalmen.

Hvor tydeligt erindrer jeg ikke nu, medens jeg nedskriver dette, de Timer, jeg stod Vagt paa dette øde, næsten spøgelseagtige Sted. Jeg lyttede efter den ringeste Støj, fo'r sammen, naar et hvinende Vindpust strøg ned over Kløften, og var vist de Snese Gange paa Springet til at ile frem, naar jeg i det usikre Maanelys troede at skimte et eller andet, som da opløste sig til at være en for Vinden svajende Busk eller Skyggen af de forrevne Skyer, der som sælsomme, natlige Uhyrer jog frem under Maaneskiven. Snart laa Kløften og Vældet i det dybeste Mørke, snart oplystes det boblende Vand af de skuffende Lysstraaler, og det kom mig da undertiden for, som var min Drøm bleven til Virkelighed, og som om der ude i Vældet viste sig et blegt Ansigt med ubestemte Træk, som snart hævede sig, snart sukkende droges nedad i Dybet. Lidt efter lidt fik mine Sanser ved den uophørlige Spænding en næsten unaturlig Skarphed. Jeg syntes at høre snart klagende, snart trøstende Toner i det evigt sladrende Vand, og forbi mit Øje drog snart graa, snart hvide Skikkelser, der opløste sig i Luften som det fine Flyvesand, der ved Vindstødene fejedes bort fra Klitternes undergravede Rande. Pludselig hørte jeg et skarpt og skærende Skrig; en Skikkelse, som jeg straks kendte som Maries, viste sig paa Toppen af Klitbakken lige over for

mig, saa at kun den bratte Skraaning og Vældet var imellem os. Fulgt af en anden styrtede hun ned ad Banken med rivende Fart; jeg udstødte et advarende Raab, men det var for silde, eller hun hørte det ikke i sin Vildelse. Ned fo'r hun med flagrende Haar og fremstrakte Arme, som en Skiløber paa den fygende Sne — da brast det under hende, Armene hævede sig højt over Hovedet, og i samme Nu var hun forsvunden, medens det bløde Sand gyngede rundt omkring, saa at jeg kunde føle det under mine Fødder.

Der var et Øjeblik, hvor jeg frygtede, at Lars Hansen vilde dele hendes Skæbne; men pludseligt stod han stille, som var han groet ned i Sandet, og raabte med Stentorstemme:

„Hagen ned, saa dybt De kan!"

Jeg adlød mekanisk, og stødte til i Blinde paa det Sted, hvor hun var sunken. Dybere og dybere borede jeg den ned, jeg havde ikke et Kvarter af dens Skaft tilbage — da følte jeg, at den tog fat i noget blødt. Jeg drog til mig af al Magt, en tung Genstand fulgte med, et ligblegt Ansigt med de lange, gule Haar svømmende i Overfladen af Vandet kom til Syne, og i det næste Øjeblik havde jeg hende saa nær inde, at jeg kunde gribe fat i hendes Klæder. Jeg drog hende op, men hun var kold og livløs. Lars Hansen kastede sig over hende og rystede hende i sine Arme med en saa smertelig Voldsomhed, at jeg uvilkaarligt vendte mig bort fra dette sørgelige Syn.

„Hun lever!" udbrød han pludseligt med jublende Røst, lagde hende tilbage i Sandet og omfavnede mig med en saa stormende Heftighed, at jeg troede at skulle kvæles i dette gigantiske Favntag. „Hører De," vedblev han, idet han rakte begge Hænder op imod Himlen, „hun lever, hun lever! Gud har ikke villet straffe mig, han har ikke villet tage mit

Haab fra mig, han har ikke villet berøve mig min stakkels, min elskede Marie. O Gud, jeg takker dig derfor!" Og den haarde, jernstærke Lars Hansen kastede sig atter ned over hende, strøg de vaade Lokker tilbage fra hendes Pande og græd som et Barn. Jeg var ikke langt fra at gøre det samme.

„Hr. Professor!" sagde han endelig, idet han rejste sig op og rakte mig Haanden. „De er, ja jeg vil ikke bande i denne højtidelige Stund, men De er en brav Gut og har ført en Baadshage før. Tag til Takke med, hvad en simpel Sømand kan byde Dem, og vær velsignet i al Evighed!"

Han trykkede min Haand ærlig og trofast, medens Taarerne trillede ned ad hans Kinder. Saa tog han sin kostbare Byrde varligt paa Armen, og langsomt gik det nu hjemad gennem det tunge Sand med den Bevidsthed, at et Menneskeliv var reddet, var det saa ogsaa kun til nye Genvordigheder og Prøvelser.

Det var mørke, sørgelige Dage, der nu drog hen over det øde Hus under Klitbakkerne. Lægen fra Nykøbing kom hver Dag, og mere end én Nat vaagede jeg hos den ulykkelige Pige, hvis Liv i de første otte Dage hang som i et Spindelvæv. Nu først lærte jeg al den Ømhed, al den Kærlighed at kende, der kan huses selv under det fattigste Tag. Jeg var med ét bleven Medlem af Familien, ja, jeg var bleven mere, en kær Søn, som delte dens Sorger og Bekymringer, og for hvem intet dulgtes. Før havde der været en Sky hos Ægteparret for at udtale sig om deres Datter og blotte hendes egentlige Tilstand; nu var dette glemt, og mangt et rørende Træk fortalte de om hendes Kærlighed og Taalmod. Kun med én Ting kunde jeg ikke rigtigt komme paa det rene; det var de Forhold, der havde fremkaldt hendes Tilstand. Her gik de begge af Vejen for mig, især Manden, som bar han paa et hemmeligt Nag,

han ikke kunde forvinde. Konen talte ikke saa sjældent om Halvor Johnsen og om Maries Kærlighed til ham; men spurgte jeg om hans Skæbne, gav hun undvigende Svar eller brast pludseligt i Graad og gik ud af Stuen. Ogsaa for Marie fik jeg hver Dag en dybere og dybere Sympati. Vel begyndte Fantasierne paa ny, da hun var kommen noget til Kræfter; men hun antog mig ikke længer for Halvor, skønt hun tidt nævnede ham i de ømmeste, mest brændende Udtryk. Hvor rørende var ikke hendes Klager, naar hun, som hun troede ubemærket, talte med sig selv, og hvor forunderligt sikkert til andre Tider hendes Haab om, at han ikke var død, men vilde vende tilbage og gøre hende lykkelig. Men saa kom Synerne med Skyggen, med Niels Ilde atter igen, og under slige Anfald kunde hun blive vild, ja ubændig. Kærlighed saarer, og Kærlighed læger, den giver Død, og den bringer Liv, det lærte jeg i disse Dage at kende paa en Maade, som jeg aldrig havde drømt om.

Efter en otte Dages Forløb drog mine Forretninger mig atter tilbage til Byen. Lægen fra Nykøbing havde tilbudt mig en Plads i sin Vogn, og da vi ud paa Aftenen sad i hans Stue, thi med ægte dansk Gæstfrihed havde han tilbudt mig at blive Natten over, faldt Talen naturligvis paa Marie, som han desværre ansaa' for uhelbredelig, og der undslap ham en Ytring om, at Lars Hansen havde meget at svare for.

„Kender De hendes Historie?" spurgte jeg.

„Fuldstændigt," svarede han, „og jeg skal gerne fortælle Dem den; thi den frembyder i visse Punkter meget usædvanligt."

Hermed rejste han sig, stoppede en Pibe, og efter at han havde sat sig til Rette i Sofaen, fortalte han følgende: „Jeg har kendt Marie fra lille af. Hun var et klogt, ja begavet Barn, og skulde jeg klage

over noget, vilde det være hendes Hang til det fantastiske, eller, maaske rigtigere udtrykt, hendes Fantasi. Som lille Pige kunde hun løbe timevis ved Stranden under Klitbakkerne, skilt fra de andre Børn, som hun ikke brød sig om, og som for det meste havde deres Legeplads foran Kroen, til liden Gavn især for Drengene, som her ofte var Vidner til forargelige Optrin. Naar jeg besøgte min lille Yndling og saa' hende tumle sig ganske alene paa det hvide Sand, som i den muntreste Leg, spurgte jeg hende ofte, hvad det var, hun bestilte. Hun pegede da paa de store Strandsten og svarede, at hun havde travlt, fordi hun havde fremmede. Naar jeg da indvendte, at det var Sten, lo hun og spurgte mig, om jeg ikke kunde se, at det var de blevne, fordi jeg kom, ellers var de levende. Hun havde Navne til hver af dem, vidste hvordan hver var klædt, hvor de hørte hjemme og mange andre Ting. Til andre Tider kunde jeg træffe hende længere ude i Klitterne, siddende paa den saakaldte Havfruestol, især naar Solen gik ned og kastede sin rødlige Glans hen over Havet og de kridhvide Klitbanker. Da kunde hun sidde og stirre paa en egen aandsfraværende Maade, og naar jeg spurgte hende, hvad det var, sagde hun, at hun saa' Guds Engle i Skyerne og Havfruer, som dansede over Dybet.

En St. Hansdags Aften gik jeg alene med hende i Klitterne. Jeg havde taget nogle Kager med hjemmefra, og hun løb foran mig i sin stumpede Kjole med Kagerne i Haanden. Da stod hun pludseligt stille, stirrede atter frem for sig med det samme indadvendte Blik og rakte med et smilende Ansigt en Kage frem, idet hun sagde: „Vil du have den?"

„Der er jo ingen," sagde jeg. — „Ser du da ikke den lille Pige?" spurgte hun. — „Nej."

„Hende i den lyseblaa Kjole? Hun har Guldbælte

om Livet og Kornblomster i Haaret; hun siger, at hun vil følge hjem med mig."

Jeg stod som lynslagen, og min Forbavselse forøgedes, da jeg saa' hende tage den usynlige Skikkelse ved Haanden og vandre hen ad Vejen med den, med Ord og Lader, som var det et virkeligt Barn, der gik. Nu begyndte jeg at blive urolig over hendes mentale Tilstand, og raadede Forældrene til at lade hende lege dagligt med de andre Børn. Dette gik hun ogsaa lidt efter lidt ind paa; men hver Aften ved Solnedgang vandrede hun ud i Klitterne for at møde Mitra, saaledes kaldte hun sin usynlige Veninde. Det hjalp slet ikke, at man efter min Anvisning lukkede hende inde; thi da kom Mitra til hende, bestandigt hver Aften ved Solnedgang, og Forældrene kunde høre, hvorledes hun lo og spøgte med hende inde i Værelset ved Siden af. Men det forunderligste ved det hele var, at Marie lidt efter lidt kom med Vendinger og Udtryk, ja med rene Kendsgerninger, hvis Oprindelse jeg ikke var i Stand til at spore, men som hun sagde, at Mitra havde lært hende. En Aften vendte hun meget sent tilbage fra Klitterne og fortalte grædende, at nu havde Mitra sagt hende far vel, fordi hun blev forstyrret alt for meget. Marie var da omtrent fjorten Aar, og fra den Aften viste hendes lille Legekammerat sig ikke mere; men hun selv var ofte tankefuld, ja næsten melankolsk.

Tre Aar efter var hun den smukkeste Pige i Sognet, og flere end én af de unge Fiskere havde Lyst til at følge hende, naar hun ved Aftentide vandrede alene til Havfruestolen eller ud i Klitterne; men Lars Hansen forstod ikke Spøg, hvad det Punkt angik.

Paa den Tid vendte Niels Ilde tilbage fra sin kinesiske Rejse. Han var ubetinget Lejets Matador;

thi ikke blot havde han en Gaard efter sin Fader, men en vægtig Pose spanske Pjastre fulgte med fra Rejsen i de fjerne Have. Der gik dengang adskillige, forunderlige Rygter om ham. Nogle sagde, at han havde givet sig af med Sørøveri, andre at han havde dræbt sin Kaptajn i Shanghaj; men naar Folk har noget og faar mere véd man jo nok, hvad der siges, især paa saa lille et Sted. Hvordan det nu end hang sammen, saa var Niels Ilde en flink Sømand, og jeg tror, at dette talte meget til Gunst for ham hos Lars Hansen; „thi der skal jo et vist Geni til at tage mod en Tørn, og ogsaa noget Talent til at stikke en Trosse i Land," som han dengang sagde til mig.

Nok var det, Niels friede til Marie, og jeg tror ikke, at hun gav ham noget bestemt Afslag. Naar Niels Ilde dengang kom gaaende over til Lodsoldermandens i sine Nankings Bukser, sin blaa Trøje med de blanke Knapper og et rødt kinesisk Silketørklæde skødesløst slynget om den hvide Skjortekrave, medens et gult tittede ud af hans Brystlomme, var han ogsaa et ganske kønt Stykke Karl, og naar han om Aftenen tog sig et Slag Kort; og ikke var bange for at stikke et Par af de spanske Pjastre ud til en Bolle Punch til Fiskerne, eller for at Pigerne kunde faa sig en Svingom, saa viste han sig tillige som en flot Kammerat, der ikke kneb paa Skillingen, men lod Daleren springe. Alligevel tror jeg ikke, at Marie elskede ham — ja, jeg tror næppe, at hun blot saadan i Almindelighed holdt af ham. Hun elskede Havet, Klitterne, Solen og de Blomster, som den tryllede frem af den fattige Jordbund, men elske et Menneske, navnlig en Mand, var hende noget saa forunderligt fremmed og ubekendt, at hun veg tilbage derfor som for en Gaade, der i visse Øjeblikke kunde have noget tiltrækkende, for i andre at støde hende tilbage ved sin fuldkomne Ubegribe-

lighed. Niels Ilde mærkede det, og som alle raa Naturer trængte han kun endnu heftigere paa og gjorde tidt den menneskesky Pige forfærdet ved sin Lidenskabelighed. Naar hun da undveg ham, tyede han til Kroen, lod nogle af de blanke Pjastre springe og bankede saa i Drukkenskab en eller anden halvt fordærvet, før han ravede hjem. Marie saa' ham engang i en saadan Tilstand, og det Indtryk, han gjorde paa hende, forvandt hun aldrig. Hun løb straks sin Vej, langt ud i Klitterne, og kom først tilbage henad Midnat. Derhjemme havde de siddet oppe efter hende med Angest og Uro. Da Faderen skændte og tog haardt paa Vej, var hun ham første Gang ulydig, og erklærede rent ud, at hun aldrig vilde ægte Niels. Hun havde mødt Mitra ved Havfruestolen, sagde hun. Hun var ikke vokset det mindste, men hun havde sagt til hende, at hun aldrig maatte gifte sig med Niels Ilde; thi da skulde det gaa dem begge, som han hed. Og dermed havde hun givet hende en Ring og sagt, at hun vilde se hende to Gange endnu, men saa aldrig mere."

„Havde hun da en Ring?" spurgte jeg.

„Ja, vist havde hun," sagde Doktoren. „Det var en Fingerring af fint Guld med to Hænder og en lille, blaa Sten i Midten. Hun har naturligvis fundet den i Klitterne."

„Den Ring har jeg!" udbrød jeg uvilkaarligt og rejste mig op.

Lægen stirrede forbavset paa mig. „Det var Pokker!" sagde han, „for den skulde ligge paa Havsens Bund."

Jeg fortalte nu hele min Historie om Uheldet ved Kogryden. Udtrykket i den gamle Doktors Ansigt blev mere og mere spændt, alt som jeg rykkede frem i min Fortælling. Endelig udbrød han: „Lad mig se den; jeg kender den til Punkt og Prikke."

„Desværre, jeg maa have tabt den i Klitterne," sagde jeg. „Den var paa en ubegribelig Maade borte, da jeg fem Minutter efter vilde vise den til Lars Hansen."

„Hum—hum!" brummede den gamle Doktor og pustede nogle forfærdelige Røgskyer ud af sin store Pibe. „Kogleri kan man ikke tro paa i vore Tider; der maa være en Grund til alt. Blot De havde Ringen! Den Historie hover mig ikke."

„Der kan jo være mange Ringe af den Slags," bemærkede jeg.

„Nej, det er der netop ikke," svarede Lægen. „Jeg er lidt Kender af Antikviteter, og denne Ring havde noget ejendommeligt, som jeg ikke har set hos de moderne. Greb Hænderne ikke om Stenen, hver paa sin Side?"

„Jo, saa vidt jeg husker."

Atter uddampedes nogle vældige Røgskyer, og Lægen sagde: „Nej, det hover mig ikke; thi nu skal De høre videre. En sildig Aften bankede det paa min Dør, og ind traadte Niels Ilde. Han var ikke ædru; men han var dog paa den anden Side ikke mere drukken, end at han godt vidste, hvad han sagde og gjorde. „Sig mig, Doktor," sagde han, „hvad koster det at knække Armen paa et Menneske?" — „Er De gal?" spurgte jeg. — „Nej," sagde han, „men jeg vil blot vide det." — „Ja, det kan De komme paa Vand og Brød for," bemærkede jeg. — „Det er ikke det, jeg mener," svarede han, „det har jeg tænkt paa; men hvad koster det i Smerte og Svie?" — „Aa, en Snes Daler, tænker jeg." — „Og i Badskærløn? Hvad vil De have?" — „Lige saa meget." — „Ikke mere!" brummede han. „Jeg havde tænkt at spendere saadan et hundrede Daler. Hvad vilde det da koste, hvis jeg brød begge Benene paa ham?" Han sagde dette med et særegent ondt og hævngerrigt

Udtryk i sit fortrukne Ansigt, og jeg svarede: „Ja, saa kunde det vel nok blive de hundrede.“ — „Men, hvis jeg nu slog Hovedet ned i Maven paa ham, saa han kunde bruge sin Navle til Lorgnet, den Københavnerlaps! Hvad vil det koste, Doktor?“ fnyste han og strakte med en trodsig Mine sin senestærke, knyttede Haand flere Gange paa en meget betegnende Maade mod min Næse. „Hvad vil det koste at faa det lavet igen, Doktor?“ — „Jeg tror, De raser, Niels Ilde!“ raabte jeg; „det er jo aldeles inkurabelt; intet Menneske kan faa det lavet igen.“ — „Naa, jaja!“ brummede han, „saa faar det blive siddende dernede; for ha'en skal han alligevel, den Onde myrde mig, om jeg saa skulde blive evig ulykkelig!“ Og dermed vendte han sig om og vilde til at gaa. — „Hvem er det, De vil traktere paa den Maade?“ spurgte jeg og traadte i Vejen for ham. — „Inte Dem, Hr. Doktor, inte Dem!“ brummede han, „og forsaavidt kan det jo være Dem det samme. Men vil De vide min Mening, saa kunde det jo nok hænde sig, at det nærmest var denne Halvor Johnsen, som jeg ønskede at kærtegne paa en venskabelig Maade. Saadan en Toldforvalter! Saadan en bornholmsk Udhaler! Saadan en københavnsk Gallionsskraber! God rolig Nat, Hr. Doktor, og mange Tak for Deres Villighed.“

Der er om Sommeren ikke megen Sygdom blandt Fiskerne, og det varede derfor en Stund, inden jeg blev kaldt op til Rørvig. Da der endeligt engang kom Vogn efter mig, var det til Lars Hansens; Marie var bleven syg. Legemligt fejlede hun egentlig ikke noget, men hun var bleven betagen af en saa dyb Tungsindighed, at hun aldrig talte, selv ikke engang til Forældrene, og hverken smilede eller lo, selv om man spøgte nok saa meget med hende. Derhos var hun aandsfraværende, græd tidt i Enrum og

vandrede hver Aften ved Solnedgang ud til den store Sten ved Klitterne, hvor hun kunde blive siddende, indtil man kom og hentede hende hjem. Mod den Slags Daarlighed hjælper kun Sganarels berømte Matrimonium Petri, men hvordan jeg skulde forskaffe mig det, vidste jeg ikke. Jeg henvendte mig derfor til Moderen, som ved slige Lejligheder altid er den klogeste, og nu fik jeg nyt at vide.

Der havde ganske rigtigt været en ung Bornholmer ved Navn Halvor Johnsen. Han havde ligget med Toldkutteren paa Station ved Rørvig; men havde dog af og til haft Lejlighed til at komme i Land, da han var vel lidt af Assistenten. Ogsaa i Rørvig var han bleven vel anset paa Grund af sit djærve, frejdige Væsen og vakre Udvortes, men paa den tavse, menneskesky Marie havde han gjort et Indtryk, som nu, i Forbindelse med hans Afrejse, var Grunden til hendes Sygdom. Men med denne Afrejse hang det ikke rigtigt sammen, eller rettere sagt, ingen vidste, om han var rejst, eller om han var bleven borte. At han var bleven forlovet med Marie, var der ingen Tvivl om; hun havde selv betroet Moderen det og fortalt, at hun en Sommeraften var bleven trolovet med ham ved Havfruestolen, og at hun havde givet ham det dyreste, hun ejede, den Ring, hun havde faaet af Mitra. Den næste Dag havde Niels paa ny overhængt hende, hvorpaa hun rent ud havde sagt ham, at hun var trolovet med Halvor, og at hun ikke vilde vide noget af ham at sige. Niels havde dertil ikke svaret et Ord, men havde gaaet bort saa bleg som et Lig, sagde hun, og samme Aften var han tagen til Nykøbing — det kunde omtrent passe med den Aften, han havde været hos mig. Nogle Dage efter havde Halvor Johnsen haft Landlov, og han og Marie havde truffet hinanden dybt inde i Klitterne; men for at det ikke skulde vække Opsigt, havde han

ikke fulgt hende tilbage til Rørvig, men taget Afsked med hende ved Havfruestolen. Hun havde bedt ham saa indstændigt om ikke at gaa til Kroen den Aften, da hun frygtede for Niels Ilde, og han havde da sagt, at han vilde besøge nogen af sin Slægt, som boede lidt inde i Landet, og saa gaa om Bord i Fartøjet. Den næste Morgen kom der Bud fra Assistenten ude paa Kutteren, at Halvor Johnsen straks skulde komme om Bord, ellers lettede de uden ham. Han var ikke kommen om Bord forrige Aften, og Kutterens Jolle var borte, saa at Folkene havde maattet praje en forbisejlende Baad for at komme i Land. Der gik da straks et ridende Bud op til den Gaard, som Halvor Johnsen havde besøgt; men det kom tilbage med den Besked, at han havde forladt Gaarden Klokken ti for at gaa om Bord i Kutteren. Nu blev der en Spørgen og en Renden, men ingen kunde faa nogen Redelighed i Tingen. Niels Ilde havde været paa Kroen den Aften og spillet Kort som sædvanligt. Nogle ymtede om, at det vist ikke hang rigtigt sammen mellem ham og Halvor, og en gammel Kone, der havde været oppe noget efter Midnat for at gøre Ild i Bryggerset, paastod, at hun havde hørt Raab inde fra Klitterne, da hun stod ude i Vedkasten. Andre derimod sagde, at Niels Ilde havde givet Halvor Johnsen nogle af de spanske Pjastre for at blive ham kvit, og at de ganske tidligt om Morgenen havde set en Baad, der lignede Kutterens, borde en russisk Brig, som kort efter havde sat Sejl til og var staaet Kattegattet ud Nord efter. Niels Ilde blev imidlertid belagt med Arrest og underkastet forskellige Forhør, som dog ikke førte til noget. Han kunde bevise sit alibi, og man løslod ham derfor hurtigt igen, saa meget mere som der nogle Dage efter kom en Lods fra Gniben og meddelte, at han om Bord paa den russiske Brig havde set en Jungmand, som nok kunde være

Halvor Johnsen, skønt han nu bar et andet Navn. Denne Jungmand var Dagen før kommen om Bord ved Rørvig og havde givet Lodsen et Brev med, men det var gaaet over Bord i en Byge tillige med Stortrøjen, hvori det laa. Hermed syntes Sagen at faa en naturlig Afslutning, og nogen Tid efter var der ingen, der spurgte efter Halvor Johnsen, saa meget mindre som han kun havde været en flygtig Gæst og ikke hørte til Lejets faste Stok. Den eneste, der gjorde en Undtagelse, var Marie; hun sørgede dybt og bittert, men i al Stilhed. Hun kunde jo ikke faa nogen Trøst hos Moderen, og til Faderen turde hun ikke betro sig, da denne havde givet Halvor et bestemt Afslag. Saaledes stod Sagerne, da jeg kom, og de var jo bedrøvelige nok. Jeg forestillede Lars Hansen, at hans Datter var af en svag og skrøbelig Natur, og at denne begyndende Melankoli maaske kunde føre til noget værre, hvis han ikke løste hende fra Niels Ilde. Han svarede dertil kort og godt, at denne havde hans Ord, men at han af Hensyn til Maries Tilstand vilde vente et Aar. Kom Halvor Johnsen ikke tilbage til den Tid under saadanne Omstændigheder, at han kunde sørge for Pigen, skulde Niels have hende. Det havde han sagt til Marie, da Halvor friede, og det havde han meddelt Niels, og dermed var den Sag klar — Vor Herre maatte saa styre for Resten.

Jo mere jeg vedblev at foreholde ham det urigtige i hans Adfærd, desto ubøjeligere blev han; ja, det var endogsaa, som om den stædige Trods, jeg mødte hos ham, fyldte ham med en Slags Selvtilfredshed. „„Jeg er Herre i mit Hus,““ sagde han, „„og før skal Tøsen sidde Ungmø alle sine Dage, end leve med en Stodder.““ Det var hele det Svar, jeg fik af ham, og da jeg forlod ham, paalagde jeg ham endnu en Gang Ansvaret for Følgerne. „„Det

tager jeg paa mig,"" sagde han og gik fløjtende ud af Stuen.

Jeg havde før staaet paa en ganske god Fod med Lars Hansens, og hvad Marie angik, saa havde jeg for hende mere været en faderlig Ven end Læge. Nu forandrede dette Forhold sig ganske. Hver Gang jeg kom, mødte jeg et bekymret Ansigt hos Moderen og et vredt hos Niels Ilde. Ja engang lod han sig endog forlyde med, at jeg trak Sygdommen i Langdrag for at faa et større Honorar, men at han nok skulde betale mig. Mine Besøg hos Lodsoldermanden blev derfor sjældnere og sjældnere, saa meget mere som Maries Tilstand blev uforandret.

Et Aar sneg sig saaledes hen, og endelig kom den Dag, da der efter gammel Skik skulde holdes Jaord hos Brudens Forældre. Den Aften var jeg tilfældig i Rørvig hos en syg, og kunde, medens jeg sad der, høre Violinerne fra Lodsoldermandens, hvor man spillede op til Dans, og jeg nægter ikke, at mine Tanker i det Øjeblik mere dvælede hos Marie end ved den Sygeseng, hvorved jeg sad. Pludselig hørte jeg høje Stemmer uden for Huset, Døren blev reven op, og Niels Ilde tumlede ind med stive Øjne og vaklende Holdning. „Kom nu, Doktor!" raabte han. „Nu spøger det ved højlys Dag i Lars Hansens Hus. Kan I klare den Byge, giver jeg jer saa mange Pjastre, som I kan slæbe hjem paa jer Ryg." Dermed gjorde han omkring og styrtede som en vanvittig atter ud af Huset. Jeg fulgte efter og nærmede mig fuld af bange Forventninger Lars Hansens Hus, hvor jeg fandt alt i den største Forvirring. Gæsterne var i Færd med at tage bort, Lysene var slukkede, og Storstuen, hvor Dansen skulde holdes, øde og tom. Inde ved Siden af laa Marie endnu i sin bedste Pynt, men bleg og kold, som var hun allerede berørt af Døden. Karen

sad ved Siden af hende og græd, men Lars Hansen stod for Enden af Sengen med Armene over Kors, og stirrede paa Datteren uden at sige et Ord. Han sagde heller ikke noget til mig, da jeg traadte ind, men fjernede sig hastigt og tog den larmende Niels Ilde med sig, som med Vold og Magt vilde bane sig Vej ind til Sygestuen. Hvad Marie selv angik, laa hun som et Bytte for et kataleptisk Anfald, og alle mine Bestræbelser, al Moderens Ømhed syntes i Øjeblikket at være frugtesløse. Først henad Morgenstunden begyndte hun at vende tilbage til Livet, men i en Tilstand, som lod mig befrygte det værste, og da jeg havde anordnet den nødvendige Efterbehandling, søgte jeg at faa at vide, hvad der havde været Aarsag til dette heftige Anfald.

De vil vistnok smile ad det, som jeg nu fortæller Dem; men paa mig gjorde Karens simple Beretning om Aftenens Begivenheder et forunderligt, ja uhyggeligt Indtryk. Alle Byens Folk var indbudne, man havde sat sig til Bords, men der havde hele Tiden været en trykkende, ængstelig Stilhed, thi hver Gang en eller anden vilde tale, havde det været, som om nogen gik igennem Stuen, stille og puslende, uden at man kunde se, hvor det kom fra, eller hvor det svandt hen, men alle havde tydeligt mærket det. Marie havde siddet stille og bleg ved sin Forlovedes Side, uden at mæle et Ord. „Hun saa' ud, som hun var gjort af Voks," sagde Karen. Saa var Niels Ilde pludselig sprungen op med en Ed og havde raabt til Musikanterne i Storstuen, at de skulde spille op. Det havde de ogsaa gjort, men hvordan det nu gik til, for ond Vilje var det ikke, saa havde de spillet den ene bedrøvelige Melodi efter den anden, og Pusleriet kunde man høre ligegodt for det. Endelig havde Lars Hansen rejst sig for at drikke Jaord og udbringe de trolovedes Skaal, men lige som han vilde til at tale, var det, som om en

havde lagt en usynlig Haand paa hans Mund, og han var bleven staaende med Glasset i Haanden, uden at det var ham muligt at huske, hvad han vilde sige. Midt under den trykkende Stilhed, som dette fremkaldte, havde pludselig en lille Pige, Datter af en nær Slægtning, rejst sig op, peget ud gennem Vinduet mod den maanebelyste Klit og raabt: „Se den lille Pige derude! Hun har en lyseblaa Kjole paa!“ Alles Blikke vendte sig mod Vinduet, men man saa' intet; kun Niels Ilde var bleven saa hvid som en Væg, og var tumlet bag over Bænken; „men han havde jo ogsaa drukket lovligt meget den Aften,“ sagde Karen. Da var Marie sprungen op med et Udraab, som ingen forstod, og inden nogen kunde forhindre det, thi de blev alle ligesom lammede, var hun ude af Døren og borte med det samme. Da man fandt hende, laa hun nede ved Foden af Klitbanken ved Stranden, livløs som dengang, da jeg blev kaldt til hende, og i Haanden havde hun en sønderreven Krans af Kornblomster.

Denne sælsomme Begivenhed bragte et stærkt Røre i hele Rørvigs Befolkning, og Marie, som altid var bleven anset for stolt, fordi hun ikke havde megen Omgang med sine jævnlige, men fik Besøg af Præstens Døtre, blev nu Genstand for alles Omtale. Hendes ensomme Vandringer i Klitterne, hendes Dvælen ved Havfruestolen sent om Aftenen, hendes Møder med den Fantasiskabning, som Folkene i Rørvig antog for et virkeligt Væsen, — alt dette gav Stof til de forskelligste Rygter, som voksede i Fylde og Omfang, hver Gang dette Emne blev diskuteret. Nogle mente, at der i Klitterne laa en stor Skat, som Marsk Stigs fredløse Følge havde nedgravet, og at Marie var saa stolt, fordi hun havde Nøglen til Hemmeligheden. Atter andre sagde, at hun stod i Ledtog med de underjordiske, og at hun

kunde mane Mitra frem ved Havfruestolen, naar det skulde være; men de klogeste mente dog, at Halvor Johnsen ikke havde været nogen rigtig Matros, men en fin Greve, som havde bedaaret hende inde mellem Klitterne og derpaa var løbet sin Vej. Dette sidste Rygte, som ogsaa kom baade Lars Hansen og Niels Ilde for Øre, gjorde dem begge rasende, og bevirkede, at den første trak sig tilbage med stolt Foragt, medens det gav den anden Lejlighed til at uddele adskillige Prygl, saavel i, som uden for Kroen. Rygterne døde vel efterhaanden hen, men Lars Hansens gæstfri Hus havde lukket sig for mange. Kun Niels Ilde kom der til Stadighed; det var, som om Lodsoldermanden havde fattet en endnu større Forkærlighed for ham paa Grund af de Prygl, han havde givet og faaet.

Tværtimod al Forventning indtraadte der efter nogle Maaneders Forløb en betydelig Bedring i Maries Tilstand; men desværre, den blev kun slet benyttet. Uagtet mit bestemte Paalæg om at holde hende i Ro, vedblev dog Plagerierne fra Niels Ildes Side, og endelig gav hun efter paa én Betingelse, men den vilde hun først sige paa sin Bryllupsdag. Denne kom, og var, betydningsfuldt nok, netop St. Hansdag; hun havde selv valgt den. Alt var i travl Bevægelse hos Lars Hansens, og i Rørvig talte man ikke om andet end om Niels Ildes Tredagesbryllup, som skulde fejres med en Pragt, som aldrig var set der i Egnen — ja, nogle paastod endog, at Spillemændene skulde hentes fra Kallundborg. Alt som Tiden nærmede sig, flokkedes unge og gamle rundt om Lars Hansens Hus og oppe paa Klitdragene — alle, selv om de ikke var indbudne, vilde se Bruden køre til Kirke. Brudekonerne havde pyntet Marie paa det bedste, og det var netop under Diskussion, hvor vidt hun skulde staa med Korsklæde og Hue, eller, som Præstens Døtre vilde have

det, med Blomster i sit guldgule Haar, da Marie paa én Gang erklærede, at hun havde Brudekransen færdig, og at hun kun vilde bære den og ingen anden. Dermed aabnede hun sin Dragkiste og fremtog til alles Forbavselse en Krans af visne Kornblomster, som hun bad dem fæste i Haaret, „„saa kunde Niels Ilde tage Klinte i Knaphullet,““ sagde hun. Man antog det for en Spøg og kastede den i Dragkisten igen, men Marie erklærede bestemt, at det var den Betingelse, hun havde fastsat, og den skulde opfyldes. Man spurgte nu Niels Ilde, som med en Ed svarede, at for ham kunde hun tage Fandens Mælkebøtter, om hun vilde, og under stille Hvisken flettede da Brudekonerne den visne Krans i hendes Lokker, idet de sørgede for at dølge den saa meget som muligt. Saa kørte man til Kirke i en forrygende Storm, men der var ingen rigtig Gammen ved det hele; det var, som om et Lyn vilde slaa ned, og det skete da ogsaa. Da Præsten var kommen til det Sted i Ritualet, hvor han spørger Bruden, om hun vil tage hosstaaende Ungkarl til Ægte, svarede Marie et kort og bestemt Nej, saa at det hørtes overalt i Kirken. Alene Præsten mente at have hørt fejl og vilde fortsætte Vielsen, idet han rettede det tilsvarende Spørgsmaal til Niels Ilde; men lige som denne svarede ja, traadte Marie et Skridt tilbage, rev Kransen af sit Hoved og rakte ham den, idet hun sagde: „„Som den har du gjort mig vissen og tør; aldrig staar jeg Brud, før den blomstrer igen.““ I dette Øjeblik smældede et heftigt Stormstød Kirkeporten i, saa at det drønede hen under Hvælvingerne som et Skud, og lige i det samme styrtede Marie om ved Foden af Alteret, som var hun død. Alt opløste sig i Tummel og Forvirring, men Niels Ilde tog saaledes paa Vej og bandede saa forfærdeligt, at Præsten i Menighedens Paahør maatte vise ham ud af Kirken. Fra den

Dag af blev Marie aldrig kaldt andet end „Bruden fra Rørvig“, og fra den Dag af var det forbi med hendes Sundhed og Fred — hun havde ikke et lyst Øjeblik mere. Det blev nødvendigt at spærre hende inde i det Kammer, De har set, og der har hun nu næsten tilbragt halvandet Aar. Om Dagen sidder hun for det meste stille hen, ja kan undertiden have en rolig Søvn; men hver Aften henimod Solnedgang bliver hun urolig og venter, at nogen skal komme. Om Natten spinder hun eller lægger sit Udstyr til Rette, og jeg har ikke ved noget Middel kunnet betvinge denne rastløse Uro. Værst er dog hendes Tilstand ved Fuldmaaneskin; De har jo selv oplevet Prøver derpaa. Hun er et ulykkeligt, men elskeligt Væsen, som Sorgen har knækket for tidligt, et Offer for en Halsstarrighed, som jeg ikke kan tilgive den for Resten brave Lars Hansen.“

Her endte Lægen sin Beretning.

„Tror De, at hun er uhelbredelig?“ spurgte jeg.

„Desværre, jeg frygter for det; men hvo kan sige sligt med afgjort Bestemthed. Jeg har prøvet ethvert optænkeligt Middel, og skulde noget hjælpe, maatte det være et pludseligt ydre Stød, en eller anden Begivenhed, som gennemrystede hende.“

„Hvis Halvor Johnsen kom tilbage, mener De?“

„Ja, det var tænkeligt; men desværre, det gør han ikke. Han har nu været borte i tre Aar, og man har ikke hørt det ringeste fra ham. Den russiske Brig var paa Vejen til Messina, men forliste i den spanske Sø. Det er det sidste, man véd om ham og den.“

Her rejste den gamle Doktor sig, bankede sin Pibe ud og bød mig god Nat. Dagen efter var jeg paa Vejen til København.

IV.

Tre Aar var forløbne siden de her skildrede Begivenheder, tre lange Aar, der, om de end ikke havde udvisket Mindet om det passerede, dog havde trængt Begivenhederne tilbage i Erindringen og omhyllet dem med Forglemmelsens Taage, hvoraf kun Højdepunkterne ragede frem. Det var atter blevet Foraar, Bøgen havde atter foldet sig ud i hele sin Pragt, og i den sidste Halvdel af Juni besluttede jeg atter at gøre en af disse skønne Forsommerekskursioner, som jeg i Mindet altid tyer tilbage til, naar Dagene er for sludfulde eller mørke. Jeg var kun i Uvished om Valget af en Egn. Mansas Kort, som laa udbredt foran mig, kunde med sine mange smaaprikkede Skovbælter ikke bringe mig nogen Afgørelse. Da kom Afgørelsen af sig selv, lige som ved et Trylleslag — den laa i min Ekskursionstaske.

Idet jeg nemlig drog denne min gamle Ledsager frem af dens vinterlange Hvile, hørte jeg noget rasle i den, da jeg vilde befri den fra det Støv, som Tiden havde skænket den. Jeg greb ned i den, men der var intet; da raslede det igen, og nu mærkede jeg, at der bag ved Foret laa en lille, haard Genstand. En Skalpel bragte den for Lyset; det var Ringen, Ringen, som jeg havde savnet — de to smaa Guldhænder, som holdt om den lyseblaa Sten.

Havde jeg ikke vidst bedre, skulde jeg have troet, at det var en Tryllering, jeg havde fundet; thi paa en forunderlig Maade dukkede i det samme alt saa klart op for mig: Niels Ilde paa den flade, nøgne Mark, Lars Hansens triste Hus under Sandbankens Læ, Klitten med Fyrrerne, det sørgrønne Marehalm og Kogrydens Væld, som boblede ved dens Fod; men bag hvert af disse Billeder stod atter Marie,

bleg og sorgfuld — hun skulde have Ringen, jeg vilde selv bringe hende den.

Imidlertid vilde jeg denne Gang vælge en anden Vej. Over Hornbæk og Gilleleje vilde jeg gaa til Tidsvilde, for derfra med en Baad at sætte over til Rørvig, og næste Morgen strøg jeg med „Ophelia" op mod Helsingør.

Tidsvilde er et klassisk Sted, men det har den Skæbne tilfælles med flere klassiske Steder, at det kun er kendt af faa. Som Rørvig-Sande ligger endnu den Dag i Dag, saaledes laa Egnen om Tidsvilde for Aarhundreder siden. Sandet var føget op af det rastløse Hav; det var af Nordvestvinden pisket hen over endnu større Flader end ved Rørvig og truede alt med Ødelæggelse. Det havde begravet det gamle Asserbo Kloster under sine hvide Banker, det havde tilstoppet Arresøens Udløb, saa at Egnen vidt og bredt truedes med Oversvømmelse. Det trængte med sine flyvende Stormkolonner længere og længere frem mod Sydost, hvert Efteraar forvandledes frodige Kornmarker til ufrugtbare Sandsletter, der gjorde Tidsvilde saa øde, saa gold, saa blottet for Liv, at selv Tiden her ligesom løb vild i sig selv — da var en Tysker saa god at standse Flyvesandet i dets Flugt og frelse Resten af Nordsjælland. En simpel Granitstøtte paa en af Højderne bærer Navnet *Røhl*, og de mørke Granskove rundt omkring fortæller, at han virkede til Velsignelse. Men det er ikke dette, der giver Tidsvilde Ret til at beæres med Navnet klassisk. Af de faa Helgensagn, vi endnu har tilbage fra Katolicismens Tider, knytter et af de fyldigste sig til denne øde Plet, der i saa Henseende rivaliserer med Hellig Anders' Kors paa Hvilehøj ved Slagelse. Gamle Sagn beretter, at Kong Guttorm i Sverrig havde en Datter, Helene, der var lige saa ren i sin Vandel som skøn af Ydre. Hun gjorde først en Valfart til det hellige Land og op-

førte efter sin Hjemkomst Kirken i Schedevig; men ikke tilfreds med at tjene Gud paa denne Maade, byggede hun et Kloster nær ved den svenske Kyst og viede sig selv til at henleve sine Dage der som Kristi Brud. Da hændte det en Aftenstund, som hun vandrede alene langs den bratte Kyst, at en mægtig Konge, som tidligere havde bejlet til hende, kom ridende ene gennem Skoven, hvor han havde forvildet sig paa Jagten. Da han saa' den unge, dejlige Kvinde vandre alene langs den høje Klint, hensunken i Bøn og Andagt, optændtes han pludseligt af Begærlighed efter blot én Gang at favne den, der, som han mente, havde skuffet ham for hele hans Liv. Han sprang af Hesten og nærmede sig med ilsomme Skridt den jomfruelige Kvinde, som sky og forfærdet holdt Korsets hellige Tegn frem imod ham. Men hendes Angest og Forvirring gjorde hende dobbelt henrivende, og ude af sig selv slog Kongen Korset til Side med sin pansrede Haand, og hun veg tilbage Skridt for Skridt, indtil hun stod lige ude paa Klintens yderste Rand. Da styrtede Kongen til og havde alt Armen om hendes Liv; men hun rev sig løs, udstødte et Raab til den hellige Jomfru og kastede sig saa fra Klintens bratte Styrtning ud i det fraadende Kattegat, hvor hun forsvandt. Forfærdet stirrede Kongen efter hende; det sang og klang rundt omkring ham, som hørte han Orgeltoner fra Dybet; Skumbølgerne skiltes, og frem mellem deres kridhvide Toppe skød sig en mægtig Klippe, der hævede sig helt op over Havet. Den havde Form som en Baad, og paa sit haarde Bryst bar den den skønne Jomfrus livløse Legeme. Da bruste Tonerne paa ny, som var det hellige Hymner, og hen over Vandet gled Stenen med Snekkens Fart, kløvende Bølgerne foran sig, saa at et bredt Skumbælte betegnede dens Vej. Kongen stirrede efter den, indtil den svandt, som Maagen

svinder i Horisonten, da styrtede han, slagen af Skræk, som afsindig ind i Skovens Tykning, hans Ganger fulgte ham, og ingen af dem blev set siden hin Dag. Men paa Sjælland hørte man ude fra Havet, da Solen sank, en sælsom Susen, der kom nærmere og nærmere. Munkene fra Asserbo Kloster hørte op med at ringe til Vesper og ilede fulde af Forundring ned til Kysten for at se, hvad der var paa Færde. Havet laa foran dem, skinnende i Aftensolens Glans. Røde, violette og guldgule Skystrimer spejlede sig deri, og nærmere og nærmere klang den sælsomme Susen, som var det en Flok af Svaner, der drog mod Syd. Da kom der pludselig en Baad til Syne langt ude i Horisonten, den steg op, hvor Solen sank. Den havde hverken Mast eller Sejl, hverken Aarer eller Ror, og dog skød den sig frem med en rivende Fart, saa at Skummet for dens Bov lyste med Regnbuefarver i Aftensolens sidste Glød. Forfærdet stirrede de blege Munke paa hverandre; nærmere og nærmere gled Baaden ind imod Kysten, og nu saa' de, at det var en Klippe, hvorpaa en afsjælet Kvinde hvilede, bleg og kold, med Hænderne foldede over det dejlige Bryst, og med en Krans af Søgræs i de guldgule Lokker. De skælvende Brødre korsede sig og bad, men Prioren bød dem at følge med, thi her var et Jærtegn fra Himmelen. Saa steg han selv, fulgt af den bævende Skare, ned ad Skrænten og nærmede sig Strandbredden. Da standsede Klippen i sin Fart; sagte og blidt vuggede Smaabølgerne den i Aftensolens Glød ind imod Sjællands blomstersmykkede Kyst, som var den en Planke, der svømmede paa Voven. Helgenglorien lyste alt om den blege Jomfrus Pande, en prægtig Baare blev hentet fra Klosteret, og under stille Vigilier blev Liget lagt derpaa for at føres til Klosterkirken. Men nu hævede Klinten sig brat og skummel foran dem, og op ad den stejle

Skraaning formaaede de ikke at bære den afsjælede Jomfrus Legeme. Raadvilde stod de foran den — da bævede Jorden, den uhyre Klippeblok sank, saa at kun dens øverste Top ragede frem over Vandet; men Klinten revnede fra øverst til nederst og frembød en bred Hulvej, hvorigennem de trygt kunde vandre. I den lyse Sommernats dæmrende Stilhed drog Brødrene tavse af Sted; men da de kom til det Sted, hvor Hulvejen ender, var de trætte og satte deres Byrde et Øjeblik paa Jorden. Men som de hævede Baaren for atter at drage af Sted, sprang der en Kilde frem paa den Plet, hvor den havde staaet, og med ængstelig Forventning drog de videre for at bringe den sælsomme Jomfrus Lig til Asserbo Klosterkirke. Men da de kom midt paa Marken, ikke ret langt fra Tidsvilde By, blev Baaren pludselig saa tung, at de maatte sætte den ned i Sandet, og nu mægtede ingen at rokke den af Stedet. Da tog de dette som et Varsel, og her paa den øde, golde Flyvesandsmark begrov de i Nattens Stilhed den afsjælede Jomfru i det hvide Sand, der var rent og skært som hun selv. De højnede en simpel Grav, og denne vises endnu den Dag i Dag som den hellige Helenes Grav, og ikke langt derfra ude paa Klinten sprudler endnu den undergørende Kilde. Hertil valfarter selv i vore Tider syge og lidende fra Sjællands mest forskellige Egne, og vidunderlige er de Rygter, der gaar om dens helbredende Vande.

Saaledes lyder det gamle Sagn, og hvo tvivler vel om, at det er gaaet saaledes til? Jeg for min Del tør i ethvert Tilfælde forsikre, at jeg tilfulde følte den Indflydelse, som den hellige Helene endnu øver der i Egnen, thi da jeg i den stille, milde Sommeraften kom vandrende til Byen, gik jeg fra Hus til Hus uden at kunne faa noget Herberge.

Hver Stue, hver Lade, hvert Skur var optaget dels af de syge og deres paarørende, dels af Gøglere, Musikanter og Bissekræmmere, som alle ventede at gøre en rig Høst paa St. Hansdag, hvor der efter gammel Skik holdes et stort Marked til Ære for dem, som maatte være bleven helbredede, og til Fordel for de Herrer, jeg allerede har nævnt, og som naturligvis er langt vigtigere ved slig en Lejlighed end en stakkels, vandrende Naturforsker, der kun fører Mikroskopet og Tvivlen med sig i sin Ransel. Jeg fandt mig derfor med kristelig Taalmodighed i at vandre fra Dør til Dør, indtil jeg endelig fik Logi i en fattig Udflyttergaard, ikke langt fra Helgenindens Grav og det friske, rullende Kattegat, der højner saa mangen en Tue over saa mangen brav Sømand, Tuer, der kommer og gaar, som de, der højnes paa Jorden.

Den indeklemte, halvmugne Luft i Stuen, dens urenlige Bohave og det kun lidet tiltalende Leje var ikke skikket til at friste mig, skønt jeg havde vandret den hele Dag, for, næsten overtræt at naa en Plet, der har saa bekendt et Navn ogsaa i vore naturhistoriske Annaler. Aftenen var stille og varm; svage blaalige Taager hævede sig langs Skovens Yderkanter, og paa den klare Himmel tændtes lidt efter Stjernehæren, men med svag, dæmrende Glans. Hele en Sommernats duftfyldte Stilhed laa udbredt over Egnen, og langt ude i Horisonten hævede sig fra en guldgul Grund dette forunderligt blege, blaagrønne Lysskær, som forkynder, at Solen vandrer under dens Rand, og som er saa betegnende for det, vi kalder „de lyse Nætter“. Inde fra Byen glimtede enkelte Lys, hist og her saa' man i den usikre Halvskumring mørke Skikkelser, som snart enkelte, snart i Grupper bevægede sig frem for at lægge deres Sorger og Bekymringer paa Helgenindens Grav; men i Tidsvilde selv herskede den

dybeste Ro. Ingen Røster hørtes, ingen Jubel eller Sang afbrød Nattens alvorlige Stilhed, intet Baal var tændt til Minde om Midsommerdagens Helgen, men trindt om i Horisonten glimtede paa alle Højder røde, flakkende Blus, der ligesom Stjernerne tændtes ét for ét og tilkendegav, at der histude var Jubel og Lystighed, medens Tidsvilde Sandsletter denne Nat skjulte sig i Mørket, for den næste Aften at lade sine Baal lyse i deres fulde Glans, naar de syge og sorrigfulde var dragne bort. En øde Markvej med dybe Hjulspor, kantet paa begge Sider af Lyng og Revling, viste Vejen til Helgenindens Grav, og snart stod jeg ved den. Hvor forunderlig simpelt er ikke dette Hvilested, hvortil fordum Tusinder af troende valfartede? Et lavt, mosgroet Stengærde omslutter et firkantet Rum, hvor man i Stedet for Kors og Mindetegn kun ser det hvide Sand, beklædt af et sparsomt Græstæppe, af hvilket en enkelt Klokkeblomst, en enkelt vantreven Valmue skyder frem. I Midten er dette Grønsvær afbrudt, og her findes en kedelformig Fordybning, hvor det hvide Flyvesand ikke er dækket af noget, en Fordybning som er opstaaet derved, at de troende i Aarhundreders Løb her har taget smaa Portioner af den hellige Jord, hvorpaa de syge senere skal hvile.

En Kone, som stod ved det Led, der førte ind til den indviede Jord, falbød smaa Poser, fyldte med det hellige Sand, og en lille Pige, der sad ved hendes Fødder, havde en Kurv med friske Kranse af Kornblomster og rakte mig en saadan, idet jeg gik forbi. Et Markstykke, der trillede ned i Kurven, fik hende til med et Glædesudraab at slynge den om min Hat, og i en Glædesstemning, jeg ikke ret formaar at beskrive, betraadte jeg den Plet, hvor de lidende havde forsamlet sig med deres faste Tro og sikre Haab om det umulige. Nede i Fordybningen sad et Ægtepar; hun ung og smuk, han temmelig

til Aars og med et Udtryk af fanatisk Tro i sit af Arbejde og Møje gennemfurede Ansigt. Imellem sig havde de et aandssvagt forkrøblet Barn, hvis spinkle Legeme og misdannede Hovedform angav det som en Skabning, hvis Idiotisme var uhelbredelig. Af og til udstødte det sine hæse, uartikulerede Raab, og da dækkede Moderen det ømt med det lasede uldne Tæppe, hun havde medbragt, kyssede det og lagde det til Rette, medens Faderen, som hørte til de „opvakte" der i Egnen, bad ivrigt og andægtigt, eller med ensformig Stemme oplæste nogle Vers af den Salmebog, han havde i Haanden. Oven over dem sad en blind Violinspiller med sit kridhvide Haar og med sin eneste Trøster omhyggeligt indsvøbt i en Rævebælg. Han havde efter en folkelig Tro strøet sig det hellige Sand i Øjnene, som dog ikke syntes at ville bøje sig for denne energiske Kur; thi Taarerne løb ned ad hans Kinder. Medens jeg stod og saa' paa ham, fik han den gamle Violin frem, hvis skrattende og kun lidet harmoniske Toner paa en sælsom, uhyggelig Maade blandede sig med Barnets Skrig og med den „opvaktes" snøvlende Stemme. Trindt om, langs Gravens Skraaning, laa andre syge, nogle enkeltvis, nogle i Grupper, nogle trykkede ind mod Stengærdet, andre frit under Stjernernes Blinken, men alle skærmede ved Kapper eller Tæpper mod Sommernattens tiltagende Kølighed. Enkelte af de syges Slægt og Venner puslede stille omkring dem, eller sad i smaa Grupper, spredte hist og her med en Lygte imellem sig. Det hele havde næsten Karakter af en skummel Valplads med døde og saarede og var det ogsaa. Det var de uhelbredeliges Valplads, der laa udbredt foran mig, Valpladsen for dem, som efter et helt Livs Lidelser og Savn begærligt greb efter det sidste Anker i Nøden, skønt de kunde sige sig selv, at det maatte briste. En særegen beklemt, ja næsten pinlig Følelse greb

mig, medens jeg vankede om mellem disse uhyggelige Omgivelser. Her laa denne Flok med sin faste, barnlige, ja naive Tro, udbredt paa Jorden, og her gik jeg, som i Følge min Erfaring og Viden kunde sige dem, at deres Tro var spildt, deres Haab unyttigt, og at de ved en fortsat Dvælen paa den nattekolde, dugsvangre Jord kun kunde paadrage sig nye Lidelser. En enkelt Krykke, nogle hist og her henslængte Pjalter antydede vel, at Troen kan flytte Bjerge; men hvilke Bjerge af Fortvivlelse og Modløshed kastes der ikke over dem, som tror og beder, uden at blive bønhørte? Stadigt saa' jeg nye Grupper strømme til, alle kommende fra den hellige Kilde, hvis Vand man efter Sagnet skal drikke, før man hviler paa Graven, og kort efter stod jeg i det simple, fattige Træskur, der var opført over dens Væld for at beskytte de syge mod den ublide Nordvestvind, der saa ofte farer frem over Kattegat. Herfra fulgte jeg Hulvejen, der som en bred Revne skærer sig ned gennem Klinten, og nu stod jeg paa Havstokkens yderste Rand og stirrede paa den store, mørke Granitblok, som efter Sagnet skal have baaret den hellige Helene. Medens jeg stod her, hvor de rullende Bølger næsten rørte ved min Fod, og medens jeg lod Blikket glide ud over Kattegattets graasorte Flade, der stundom genspejlede et enkelt Lysskær fra de fjernt liggende Baal, kunde jeg ikke lade være at anstille en Betragtning, som Omgivelserne paatrængte sig.

Uvilkaarligt mindedes jeg en stille Sommeraften paa det skønne Ischia. Halvmaanen stod højt over Klipperne ved Lacco, og Middelhavets Bølger rullede foran min Fod, som Kattegattets nu gjorde det. I Klipperne bag ved mig var der en dyb Indskæring som en Hulvej, og foran mig, ikke hundrede Alen ude i Havet, laa en mægtig Lavablok, hvis øverste Spids ragede op af Vandet. Men dybere inde, hvor

Hulvejen endte, straalede den hellige Restitutas oplyste Kirke, og foran den knaldede Sole og Raketter til Ære for Helgeninden. Forfulgt paa Afrikas Kyst af en maurisk Konge, der vilde krænke hendes Ære, havde hun styrtet sig i Middelhavet, men en Klippe havde hævet sig op, og paa denne blev den uberørte Jomfrus Lig baaret til Ischias Kyster. Ved Lacco, hvor det drev i Land, blev det fundet af Munkene, og som de vilde føre det til deres Kirke, spaltedes Fjældet fra øverst til nederst; men der, hvor de første Gang satte Baaren ned for at hvile sig, fremvoksede hvide, duftfyldte Liljer, som endnu den Dag i Dag smykker det golde Strandsand og blomstrer paa Helgenindens Navnedag. Saaledes, tænkte jeg, mødes fra Nord og Syd Katolicismens Legender i deres almindelige Træk. Ja, jeg tænkte lidt mere — jeg tænkte, om ikke de Karteusermunke, som Ærkebiskop Eskild i længst forsvnnden Tid havde indkaldt fra Frankrig til Asserbo Kloster, om ikke en af disse ærværdige Fædre skulde have kendt Sagnet fra Ischia og omplantet det paa dansk Grund til Fordel for Klosteret, ligesom de omplantede Rosen, Lavendelen og Gyldenlakken, saa meget mere som det er vist, at den hellige Helene blev begravet i Schedevig Kirke, hvorfra Liget senere blev røvet af nogle Munke og bragt til Sjælland, efter at Pave Alexander den Tredje havde erklæret hende for Helgen.

Af disse profane Betragtninger, som i Middelalderen havde kunnet paadrage mig Baal og Brand, blev jeg pludselig udreven ved et dybt Suk, næsten en Stønnen, som klang ikke langt fra mig. Jeg vendte mig og saa' en gammel Sømand sidde paa en Sten med Ansigtet begravet i begge sine Hænder og med begge Albuer hvilende paa Knæerne. Hans Udbrud og hele Holdning tydede paa noget saa træt og bekymret, at jeg nærmede mig ham i den Tanke,

at han maatte være lidende, ja maaske syg. Da han hørte Rullestenene ramle under mine Fødder, tog han til Huen og besvarede min Hilsen med et sagte: „Guds Fred og god Aften, Herre!“

Der var mig noget bekendt ved Stemmen, og uvilkaarligt vendte jeg mig om, idet jeg sagde: „Er De syg?“

Han løftede Hovedet en Kende, saa' et Øjeblik paa mig og udbrød: „Herregud, Hr. Professor! Saa skal vi to ses igen. Kender De mig ikke?“

Jeg stirrede paa ham med den ubehagelige Følelse, som man faar, naar en ubekendt pludseligt viser at have en stærkere Hukommelse end den, hvoraf man selv er i Besiddelse; men trods al min Søgen vilde Billedet ikke forme sig i min Erindring. Denne gamle Sømand der paa Stenen med sit graasprængte Haar og Skæg, med sit vejrslagne, furede Ansigt, sin bøjede Holdning og sit bekymrede Blik havde jeg aldrig set.

„Naa, saa De kender mig ikke?“ sagde han, idet han rejste sig og rettede sig helt i Vejret. „Ja, jeg har vel ogsaa skæmmet mig noget, kan jeg tro. Det er jo en rum Stund siden, at De var hos Lars Hansen.“

Nu faldt der som Skæl fra mine Øjne, og jeg rystede hjerteligt hans fremstrakte Haand. Men hvor havde han forandret sig! Hvor var hans faste, selvtillidsfulde Holdning, hvor det stærke, bestemte Udtryk i hans Ansigt, og hans skarpe, enhver Fare trodsende Blik? Kunde tre Aar virkeligt gøre saa meget? Det var en gammel, bekymret Mand, jeg havde for mig.

„De her, Lars Hansen?“ raabte jeg, idet jeg paa ny hjerteligt trykkede hans barkede Haand. „Hvordan kommer De her en St. Hansaften?“

„Ja, det maa Professoren nok spørge om,“ genmælede han mørk. „Snarere havde jeg troet, at jeg

skulde gaa til Køjs under en Klat Tang, end at jeg skulde komme her til disse papistiske Narrestreger. Men Mutter vilde nu saa; hun havde haft en Drøm, sagde hun, om Marie, som skulde opfyldes her. Jeg forstaar mig nu inte paa Kvindfolks Tænkemaade, og har nok aldrig gjort det, det jeg nu har faaet at mærke. Somme Tider er det, som kom deres Tanker ikke fra Hovedet af, og som var det Drømmeri og Narreværk til Hobe. Men hun sagde det, og saa tog vi af Sted. Nu føjer jeg hende altid; hun har dog mest Forstand paa sin Maade, saa faar det gaa. Bedre havde det dog været, om jeg havde føjet hende, mens Tid var."

Han udtalte de sidste Ord sagte og hen for sig selv, medens han med Taaspidsen søndertraadte en af de tørre Korsfisk, som Bølgerne havde kastet i Land.

„De er altsaa ikke alene?" spurgte jeg. „Hvor er Deres Kone og Marie? Hun har det vel bedre, haaber jeg?"

„Ret nu bærer de hende fra Jørgen Vibes Gaard ned til Kilden," sagde Lars og gjorde en Haandbevægelse op imod Klinten. „Men bedre har hun det ikke, Gud hjælpe os! Hun er saa krank og svag, at hun knap evner at gaa eller tale, og derhos spiser hun som en Spurv og lukker aldrig et Øje, men tørner ud lysvaagen, hver Gang Mutter ser til hende, hvad Vagt det saa er. Gud bedre os for det hele! Der kommer nok hverken Lise eller Trøst, før Gud løser op for hende; men jeg —"

Han stirrede mørkt ned for sig, derpaa greb han min Arm og sagde: „Skal vi gaa lidt ud ad Stranden til, Hr. Professor? Hver Gang jeg saadan hører Bølgerne skvulpe mod Stenene, særdeles naar jeg har nogen, der kan tale til mig, kommer der altid Trøst i mit Sind. Helst skulde jeg vel være deroppe, men Konen hos Jørgen Vibe er mit Søskende-

barn og hjælper dem vel nok. Kvindfolk passer bedst til de Dele, og de faar saa at være ene om det; jeg bliver tidt kvalm om Hjertet deraf. — Saa, nu bær de hende op til Graven. Lad os gaa!"

Mit Øje fulgte hans Blik, og oppe ved Kilden saa' jeg en Gruppe af Kvinder komme fra det fattige Træskur, bærende en tung Byrde imellem sig. Der blev en Tavshed mellem os, medens vi saaledes vandrede hen ad Stranden, men endelig spurgte han: „Tror Professoren paa det deroppe ved Graven? Jeg kan ikke rigtigt faa Lodskud deri, hvad Forstanden anbelanger."

„Det er Troen, der skal hjælpe," sagde jeg. „En fast og levende Tro kan udrette vidunderlige Ting, saa at der endnu kan ske Mirakler her paa Jorden. Tror De ikke det?"

„Hum! Hr. Professor," sagde han og kløede sig bag Øret, „jeg vilde saa inderligt gerne tro, naar jeg bare kunde komme ud af det; men det har sine Vanskeligheder, ser De, for en Mand som mig."

Jeg saa' forundret, ja maaske lidt ironisk paa ham; men han vedblev med urokkelig Ro: „Ser De, Hr. Professor, jeg er en Mand, som har faret Jorden rundt, og jeg har set meget, hvor jeg kom frem, og gjort mig mine Betænkeligheder derved. Jeg har nu set disse Tyrker eller Muhamedaner knæle for Maanen og tilbede den; men da vi saa kom lidt videre, til Ostindien, var det Solen, de bad til. Saa kom vi til nogle Øer, hvor Guden var et Palmetræ. Saa fo'r vi til Bagindien og Kina, hvor de nok havde en Budding eller et Lama, tror jeg. I Japan hed han nok Konfusius, og da vi kom ned til Sydhavsøerne var der atter en ny Gud, som de aad Mennesker for, naar de rigtigt vilde gøre ham til Honnørs. Se, det er der nu ingen Mening i; for hvem af dem er nu den rigtige? Det grubliserede jeg tidt over, naar jeg saadan havde Hundevagten

om Bord paa Korvetten, og der inte var andet at tage Vare; men da jeg blev syg i Rio og kom paa Hospitalet, fik en af disse sorte Rade Fingre i mig, og vilde gøre mig katolsk i Hovedet. Han svor paa, at hans Religion var den eneste rigtige, og at Luther hverken var bedre eller værre end Mahomed og Konfusius. Se, deraf slutter jeg nu som saa: enhver Religion har et Menneske, som har hittet paa den, fordi han trængte til at klare det for sig selv, som han nu saadan gik og grubliserede over. Men saa snart saadan en var død, kom hans Disciple og Tilhængere og lavede om paa det, for at gøre det bedre for sig selv og ta'e Profitten deraf. For det lagde jeg snart Mærke til, Hr. Professor; overalt, hvor jeg fo'r frem, var Religionen indrettet saadan, at det var de andre, som maatte spytte i Bøssen, og Præsterne, som fik Posen fuld. Se derfor tænkte jeg tidt, at det var Løgn det ene med det andet, og kun lavet sammen for at skumme Fedtet af Gryden, og saadan er mine Tanker ogsaa om Graven histoppe. I gamle Dage var det jo Munkene fra Asserbo, som lavede den, og man maatte betale godt for at faa sin Helsen tilbage; nu er de jo borte, og saa har den vel tabt sin Kraft, mener jeg."

„Var det derpaa, De tænkte, medens De sad nede ved Stranden?"

„Nej, ikke saa ganske, Hr. Professor," sagde Lars Hansen og rystede sørgmodig paa Hovedet. „Naar jeg skal sige min Hjertens Mening, saa tænkte jeg paa de Tider, da han selv vandrede paa Jorden, og da det var indrettet saadanne, at han kunde sige til den værkbrudne: „Rejs dig op, tag din Seng og gaa!" Og saa tænkte jeg paa, mens jeg saa' ud over Søen, at hvis han nu kom vandrende over Vandene for endnu en Gang at gøre Mirakler og hjælpe de stakkels Sjæle, som ligger deroppe paa

den bare Jord, saa vilde jeg gribe fat i hans Kjortel og ikke slippe ham igen, før han havde lovet at gøre Marie karsk og forlade mig min svære Uret og Synd. Thi en Synder er jeg for Gud og Mennesker!" udbrød Lars Hansen og slog sig med Haanden for sit Bryst. „Det piner mig her inde, hver Gang jeg tænker paa, at i vor Tid sker der ingen Mirakler mere, og at jeg er kommen for sent til at leve i den Tid, hvor han kunde hjælpe min stakkels Marie."

„Men De tror jo heller ikke paa ham," indvendte jeg.

„Jo, jeg gør," sagde Lars Hansen med en indre Overbevisning. „Det, jeg nys fortalte Dem, er det, jeg tror, naar Anfægtelserne kommer over mig, men de kommer i den sidste Tid mere og mere, fordi jeg føler mig uværdig til hans Barmhjertighed og Naade. Tidt har jeg tænkt paa at gaa over til Præsten for at spørge ham til Raads og fortælle ham det hele; men naar jeg saa ser hans Ansigt, kommer jeg til at tænke paa Offer og Accidenser, og saa lader jeg de Dele fare. Men det piner mig, at jeg ikke kan betro mig til nogen; kunde jeg blot én Gang rigtig tale ud, saa blev vel det lettere, som nu ligger her" — og Lars Hansen pegede paa Hjertet med en kummerfuld Mine.

Atter vandrede vi nu en Stund ved Siden af hinanden uden at sige et Ord; thi jeg agtede hans Sorg for meget til at ville paatvinge mig hans Fortrolighed. Endelig standsede vi ud for en af disse brede, snorlige Gennemhugster, der er dragne gennem Tidsvilde Naaleskov for at beskytte den mod Ildsvaade, og, som drevne af samme Tankegang, drejede vi begge af ind imod Skoven. Granerne duftede stærkt i den stille Nat, deres pyramideformede Toppe tegnede sig klart og bestemt mod den stjernesmykkede Nattehimmel; langt ude for

Enden af Skoven laa Tibirke Kirke med sin hvide, takkede Gavl, og over dens Spids lyste Sirius med en funklende Glans. Natteluften var saa dugfrisk, saa duftfyldt, alt som vi gik frem, og fra Skoven hørtes der end ikke den sagteste Lyd — ja, selv Aftenbaggerne, der i boltrende Svingninger tumlede sig over vore Hoveder, syntes at forøge Stilheden ved deres lydløse Flugt.

Pludselig standsede Lars Hansen, lagde Haanden tungt paa min Skulder og sagde med dump Stemme: „Hvis De nu gik med en Morder?"

Ordene kom som et Udtryk for en længe tilbagetrængt, forpint Stemning; men her i den mørke Skov, i den lydløse Stilhed havde de noget saa uhyggeligt ved sig, at jeg tumlede tilbage mod Grøften med det Udraab: „De, Lars Hansen!"

„Naa, naa, bliv ikke bange, Hr. Professor," sagde Lars Hansen og greb mig ved Armen, for at jeg ikke skulde falde. „Jeg mener det ikke saa slemt endda og vil intet ondt gøre Dem. Maa jeg tale med Dem," vedblev han med blidere Røst, „tale med Dem saadant rigtig af Hjertens Grund? Jeg er saa underligt stemt, jeg véd ikke selv hvorfor. Men saadan en Aften som denne gik jeg just for første Gang med Maries Moder. Forstaar De? Det er saadan gamle Syner, der gaar igen — — jeg maa have Luft for det, som tynger mig."

Han sagde disse Ord i en vemodig, næsten bedende Tone, og tog jeg ikke fejl, havde han Taarer i Øjnene. „Tal, Lars Hansen," sagde jeg venligt, og fortæl mig kun alt, hvad der ligger Dem paa Hjerte. Vel er jeg ingen Præst, men det kan ogsaa hjælpe, naar man taler til en Mand, der føler for Ulykken."

„Netop! Det var det, jeg mente, Hr. Professor," sagde han med et lysere Udtryk i sit Ansigt, „og jeg véd, at De kan forstaa mig. Jeg hørte Dem

snakke for min stakkels Marie, og de Ord glemmer jeg ikke saa let, ihvorvel hun ikke var saadan til Sinds, at hun kunde forstaa dem tilfulde. De véd jo ogsaa nok, hvad det er, som trykker Barnet; men ikke det, der trykker mig. Det er om Marie og mig, jeg vil tale."

Jeg opmuntrede ham med et Par deltagende Ord, og han vedblev: „Ser De, siden De sidst var hos os, er det gaaet mere og mere til Agters for hende, og skulde noget kunne hjælpe, var det maaske det, at Halvor Johnsen kom tilbage, men det er der nu ingen Udsigt til. Én Gang, siden De rejste, kom hun i en mærkelig Bedring; det er nu saadan henved de to Aar siden. En af de Rørvig Lodser kom hjem fra København, hvor han havde truffet paa en Mand, som havde haft Hyre paa New-Orleans, og han sagde, at han havde set Halvor Johnsen derovre som Fører for en Brig, der skulde til Manilla. Han havde givet ham et Guldkors med, som han skulde give Marie tillige med hans Hilsen. Dengang troede jeg, at Barnet skulde komme sig, saa glædeligt virkede den Tidende paa hende. Men henad Efteraaret kom Niels Ilde med et Brev, som han bad, at jeg vilde besørge til Marie. Jeg skulde aldrig have gjort det, for nu véd jeg, at han er en lumsk Hund, som kun gaar ud paa at ødelægge det stakkels Barn, efterdi han ikke kan faa hende. Dog dengang kunde jeg ikke slippe de gamle Tanker, men mente endnu bestandigt, at det nok kunde blive til noget mellem hende og Niels, særligt nu, da hun bedrede sig. Men næppe havde jeg bragt hende det Satans Brev, før alting blev værre end forhen. Jeg skulde have læst det; for det var et Frierbrev fra Niels Ilde, og i Brevet laa der en Stump af en engelsk Avis, som Præstens Datter tydede for hende. Deri stod, at Briggen var forlist

under en Monsun i det stille Hav, og at ikke en levende Sjæl var reddet."

Lars Hansen tav og stirrede stift paa mig. „Hvis hun nu dør," sagde han med hæs Stemme, „er det min Skyld; jeg burde have kendt Niels Ilde, og hvad der kom fra ham. Forstaar De nu, at jeg kan kalde mig en Morder?"

Jeg saa' deltagende paa ham, og han vedblev sagte: „Jeg burde have skaanet Marie; hun er fin og ømsindet, det sagde Doktoren tidt nok; men jeg var halstarrig, og Niels Ilde gjorde mig haard. En Aften, da Sygdommen endnu var i sin Begyndelse, det er nu fem Aar siden, tog Doktoren mig afsides og sagde: „Lars Hansen," sagde han, „man kan myrde med Slag og man kan myrde med Kniv — det véd jeg, at De ikke vil gøre. Men man kan ogsaa myrde med Ord, med en ubarmhjertig Vilje og med hjerteløs Haardhed. Mærk Dem det, og husk paa, at her bærer De Ansvaret." Dengang tog jeg det Ansvar paa mig; jeg syntes det var en let Sag; men nu tynger og piner det mig, som var hvert Ord en glødende Jernklump. Hvis Barnet gaar hen og dør — Gud naade og bedre mig!"

Lars Hansen tav og bøjede sit Hoved; jeg følte, at han havde faaet talt ud. Den hemmelige Sorg, der tyngede hans Bryst, blev nu delt af to; men hvorledes var det muligt at yde ham nogen Trøst. Jeg huskede hans Fortvivlelse hin Nat ved Kogryden og tav; der var jo intet at sige.

Vi naaede Skovens Udkant, hvorfra vi kunde se Tidsvilde. Her hævede Lars Hansen Hovedet i Vejret og sagde: „Alt er nu forbi mellem Niels Ilde og mig. Han har sat det meste over Styr ved Drik og Svir og har nu kun Gaarden, som hans Fader, den Mordbrænder, efterlod ham. Der kunde heller aldrig komme nogen Velsignelse fra den Kant, det maatte jeg vide. Med sine Kammerater er han ogsaa raget

uklar, og nu har han taget Hyre paa Toldkutteren og er bleven den værste Krydser af dem alle. Han er en Slyngel, som kun glæder sig ved at bringe Ulykke over andre."

„Jeg tænkte det samme fra den første Dag, jeg saa' ham," svarede jeg; der var noget i hans Blik, som havde han myrdet et Menneske."

„Ja, hvem véd, hvordan det er gaaet til ovre i Kina," brummede Lars Hansen. „Der gik mangehaande Rygter i By om hans Færd derovre; men jeg dømmer aldrig en Mand uhørt, og Niels vidste at klare for sig, hvad de Dele angik. Han sagde altid, at han havde tjent sit Sølvtøj ved at smugle Opium, og det er der jo ingen Synd i."

„Det kan der dog være delte Meninger om," indvendte jeg. „Den, som smugler, bedrager Staten, og den, som bedrager Staten, begaar Synd."

„Saa har vi s'gu mange Syndere her i Landet," sagde Lars Hansen tørt. „Fri Sø bærer frit Gods, det har altid været vor Mening her paa Lejet."

Jeg følte, at jeg berørte et ømt Punkt hos min Ven, og idet jeg forsætlig gjorde en Vending i Samtalen, sagde jeg: „Husker De den Aften ved Kogryden?"

„Om jeg gør?" svarede han. „Hver Trævl lige saa tydeligt, som var det sket i Gaar. Stakkels Barn, det var ikke til Lykke, De halede hende op."

„Jeg mente ikke den Aften just, men den første, da jeg kom til Deres Hus. Kan De huske, at jeg maatte skjule mig i Pilene, og at jeg saa' Niels Ilde komme med en Sæk Sten paa Ryggen, som han kastede i Vældet?"

„Ja vel," sagde Lars Hansen, og et svagt Smil opklarede hans Ansigt. „Det var den Aften, Professoren drattede i; det husker jeg saa meget vel. Ja, Niels Ilde bar mangen god Sæk siden den Stund;

men sit Væddemaal tabte han alligevel. Vældet er bundløst — det sagde jeg ham saa tidt."

„Og tror De, at det blot var for sit Væddemaals Skyld, at han hver Aften slæbte Sten til Kogryden?" spurgte jeg skarpt og saa' Lars Hansen lige ind i Øjnene.

„Ja, hvad Fanden skulde han vel ellers gøre det for?" sagde denne rolig, og saa' lidt forundret paa mig. „Niels har altid været en stædig Hund, og det gjaldt tyve af hans spanske Sølvstykker mod lige saa mange Specier; men han maatte af med dem, skønt han sagde, at han til sidst kunde naa Stenene med en Baadshage."

„Husker De," vedblev jeg, „at jeg den Aften fandt en gammel Stortrøje, som jeg var ubetænksom nok til igen at kaste ud i Vældet?"

„Ja, saa grant mindes jeg det nu ikke; der er jo løbet meget Vand til Stranden siden den Tid; men jeg mindes, at Professoren snakkede noget om en Ring, som var bleven borte."

„Her er den," sagde jeg, idet jeg skød Ringen af min Finger og rakte ham den.

„Nu se Herren i Naade til os!" udbrød Lars Hansen og tumlede tilbage, saa at han tabte Ringen i det hvide Sand. „Det er Halvor Johnsens Fæstensring, saa sandt jeg venter at blive salig!"

„Er De vis paa det?" spurgte jeg, idet jeg tog Ringen op.

„For Gud og Mennesker!" sagde han med brudt Stemme. „Det er Maries Ring, den samme, som hun sagde, at Underbarnet havde givet hende ude i Klitterne. Hun gav den siden til Halvor Johnsen som Fæstensring, det husker jeg saa grant, fordi jeg blev gal i Hovedet, da Mutter fortalte mig det. Herre Jesus, har De draget den op af Kogryden?"

„Den hang ved en Snor, som stak ud af Ærmegabet paa Stortrøjen," bemærkede jeg. „Tror De,

at Halvor Johnsen godvillig har skilt sig ved den, eller at han selv har kastet sin Stortrøje i Vældet? Hvis Niels Ilde nu havde slæbt Sten af en anden Grund?"

„Hvad mener De, Hr. Professor?" raabte Lars Hansen og greb mig saa haardt i Skulderen, at jeg tørnede over imod ham. Han var askegraa i sit Ansigt.

„Jeg mener," sagde jeg, „at hvor Stortrøjen var, kunde der være mere. Der blev hørt Nødraab ude fra Klitterne den Nat, da Halvor Johnsen forsvandt. Hvis han nu laa under Stendyssen?"

Lars Hansen bøjede sit Hoved tilbage og knugede begge Hænder mod sin Pande; hans Bryst arbejdede voldsomt, men det var kun en Stønnen, ikke uligt et saaret Dyrs, som udgik derfra. Endeligt fik han Luft og udraabte: „For Gud, Hr. Professor! Hvorfor kommer De først nu med alt dette? Hvorfor har De ikke sagt det for tre Aar siden?"

„Jeg har manglet ethvert Bevis," sagde jeg. „Jeg troede denne Ring tabt i Klitterne, og fandt den først for to Dage siden, skjult bag Foret i min Taske. Den Aften, jeg tog den ud af Stortrøjen, mente jeg, at det kun var almindeligt Hittegods, som jeg ikke tillagde nogen Betydning. Jeg troede dengang, sandt at sige, at Niels Ilde sænkede et Anker Brændevin med sine Sten, og Deres Fortælling om hans Væddemaal gjorde mig fuldkommen tryg. Siden, da jeg talte med Lægen i Nykøbing, fik jeg nogen Mistanke igen; men Ringen var borte, og han sagde mig, at man havde anstillet Undersøgelser der paa Stedet uden at komme til noget Resultat. Niels Ilde blev jo arresteret, ikke sandt?"

„Ja vel blev han," sagde Lars Hansen. „De søgte hele Klitten igennem og havde deres Sporhunde ude overalt; men lige meget fandt de. Kutterens Fartøj var borte; det friede ham, at Peer Mogensen

forklarede, at han havde set det borde en russisk Brig ved Daggry, og saa var han vel ædru, kan jeg tænke."

„Drak han?"

„Som en Svaber, man ikke har spulet Dæk med i tre Maaneder, Hr. Professor. Han døde af Rystesyge forgangen Aar."

„Der ser De!" indvendte jeg. „Niels Ilde kan have kastet Jollen løs og sat den i Drift. Hvad Betydning kan man tillægge et Vidne som Peer Mogensen?"

Lars Hansen tørrede Sveden af sit Ansigt og grundede nogle Øjeblikke. „Nej," raabte han endeligt, „saa gavtyveagtig kan Niels Ilde ikke være! Kaste en Mand over Bord paa Søen eller stikke ham ned i et Klammeri, det tror jeg om ham; men drukne en Kammerat, en ærlig Gut og flink Sømand i Sandpladder og Ferskvand — føj for den lede Satan!" Og Lars Hansen spyttede en vældig Skraa ud som Tegn paa sin Væmmelse og Foragt. Derpaa vedblev han, efter at have lettet sig for denne Byrde: „Desuden, Hr. Professor, fik vi jo Bud fra New-Orleans med Jørgen Olstrup. Hun har Korset endnu; nej, det kan aldrig hænge sammen, som De tænker. Man kan ogsaa gøre en Skælm Uret."

„Lever den Jørgen Olstrup?" spurgte jeg.

„Nej, han vendte Kølen i Vejret nordost for Gilleleje," sagde Lars Hansen. „Han holdt nu aldrig af at luffe, før han havde Rælingen under Vandet — saa væltede han."

„Niels Ilde kan have underkøbt ham til at bringe Kors og Budskab," bemærkede jeg. Har han været saa snu at indgaa et Væddemaal for at fylde Sten i Kogryden, kan han gøre det andet med. Jeg har ingen Tro til ham. Maaske er det en Indbildning, men da jeg den Aften saa' ham staa og stirre i Vældet, var der noget i hans Ansigt, som havde

han gjort en Ulykke. „Nu bliver det vel liggende, hvor det ligger!“ kan jeg huske, han sagde — de Ord gjorde et underligt Indtryk paa mig; men saa tænkte jeg igen, at det maatte være Brændevinsankeret. Kan De forklare, hvorledes Stortrøjen er kommen i Vældet?“

Lars Hansen gned sin vejrslagne Pande med Bagen af sin Haand, som vilde han skruppe Huden af, og sagde betænkelig: „Nej, det kan jeg inte, Hr. Professor, med mindre det skulde være saadan ved en Tilfældighed. Lad os ikke tale mere derom; det myldrer herinde i mit Hovede, som var det Myrer, der bissede mod Regnvejr. Jeg kunde blive gal, hvis jeg rigtigt gav mig til at tænke over de Dele, og hvad fik jeg saa for det? Alene han deroppe véd, hvordan det er gaaet til, og han vil vel ogsaa klare den Byge, hvis han finder for godt. Tal aldrig mere til mig derom, Hr. Professor! Jeg bliver vammel om Hjertet derved, og fik Marie noget at vide — hun døde forvist deraf. Nej, nej, Hr. Professor, lad de døde hvile, og behold De Ringen som et Pant paa, at De vil tie. Og det vil De, Hr. Professor, for Maries Skyld. Vil De love mig det?“

„Jeg kunde have mest Lyst til at sende denne Ring til Herredsfogden i Nykøbing,“ sagde jeg. „Jeg kan næsten ikke lade være at gøre det.“

„Lad være med det, Mand!“ raabte Lars Hansen næsten barsk og tog mig ved Armen. „Hvad vilde Folkene i Rørvig sige, og hvorledes var det muligt saa at skjule det for Marie? Gem Ringen til Erindring om hende — og om os,“ lagde han til med blødere Stemme.

„Velan da,“ svarede jeg; men saa skal De til Gengæld give mig et Løfte. Hvis Halvor Johnsen imod al Formodning lever og nogen Sinde kommer tilbage, var det selv som den fattigste Matros, vil De saa love mig ikke at lægge nogen Hindring i

Vejen, men lade ham faa Marie, hvis hun kommer sig? Vil De det?"

„Om jeg vil?" skreg Lars Hansen og greb mig i begge Skuldrene. „Om jeg vil? Ja, kunde jeg i dette Øjeblik købe Halvor Johnsen tilbage med hver Lap, jeg ejer, saa solgte jeg gerne de Bukser, jeg gaar i! Om jeg vil? Ja, om jeg saa skulde gaa til Bunds efter ham, Hr. Professor, saa gjorde jeg det, uden at smide saa meget som min Hat."

„De har forandret Dem," sagde jeg, idet jeg trykkede hans Haand.

„Ja, jeg har saa," svarede han. „Jeg havde Lys og Dagskær i mit Hus; jeg har selv skaffet det Dunkelhed og Mørke. Vilde Herren blot være mig saa naadig at klare det igen, saa Solen kunde skinne paa mig!"

Jeg maatte uvilkaarligt tænke paa de mørke Fyrrer, der hegnede Lars Hansens melankolske Hjem, og følte, hvor det ene svarede til det andet. Vi var komne til Skovens Udkant, og over de flade Sandmarker kunde vi se Graven som en lav Tue, og bag ved den enkelte Lys i Tidsvilde By. Jeg tog hans Haand og sagde: „Se Dem om, Lars Hansen! Derude til højre har vi den aabne Udsigt til Bakker og Dale, til Skove og Kirker. Langt ude til venstre ligger det brede, brusende Kattegat, og Himlen med sit Stjernetæppe forbinder dem begge. Men imellem dem ligger Skoven, tavs og mørk, som var den et ufremkommeligt Øde, og dog har vi fundet Vej igennem den. Saadan kan det ogsaa gaa med Deres Datter Marie. Hendes Barndom var fri og let som Bølgerne, der tumler sig hist ude, men saa kom Ulykkens mørke Skygger og lejrede sig omkring hende. Vil Gud, saa hugger han hende vel nok en Sti, der fører ud til lykkeligere og lysere Egne."

„Tak for det, Hr. Professor!" sagde Lars Hansen og lagde sin Haand paa min Skulder. „De kan

somme Tider tale et Par Ord, der vejer mere end et helt Aars Passiar. Gud velsigne Dem — nu gaar jeg til Graven med et lettere Hjerte."

Med disse Ord sprang den gamle Sømand over Grøften og tog Genvej ind over Markerne. Jeg stirrede efter ham, idet han forsvandt i Skumringen, og saa gik jeg i den duftsvangre, lyse Sommernat tilbage til mit Hjem, ønskende ham, at han maatte faa den samme Fred i sit Sind som den, der nu stille og dæmrende laa udbredt over Egnen.

Søvnen, der ellers kommer saa let og villig, naar Landevejen har været Ens Vandregulv den hele Dag, syntes at være for fornem til at ville træde ind i den lave Stue med den indeklemte Luft, der var saa vidt forskellig fra Sommernattens balsamiske Friskhed. Urolig kastede jeg mig fra den ene Side til den anden, Ringen brændte paa min Finger, som vår den af Ild, og i den natteskumle Stue med dens uhyggelige Omgivelser var der Øjeblikke, hvor jeg virkeligt troede, at den hidrørte fra overnaturlige Magter. I det mindste besad den Magten til at holde mig vaagen; thi uafladeligt vandrede min Tanke fra den gaadefulde Mitra til Marie, derfra tilbage til Kogryden, saa til Halvor Johnsen, og endelig til det mærkelige Træf, at Ringen tre Aar efter skulde findes igen for at kaste et enkelt Lysblink ind i hele den gaadefulde Begivenhed. Men Lyset bredte sig heller ikke videre, og medens jeg grublede over Halvor Johnsens formentlige Skæbne og lovede mig selv at holde skarpt Udkig med Niels Ilde, naar vi næste Gang traf sammen, faldt jeg hen i den lette, uvederkvægende Slummer, som er saa karakteristisk, naar man ved en altfor anstrengt Vandring har sat

Blodet i Bevægelse. Da jeg vaagnede, tittede det første graa Dæmringsskær ind gennem de flaskegrønne Ruder, og en rødlig Stribe langt ude i Horisonten forkyndte, at Nattens Herredømme snart var til Ende. Jeg fik Lyst til at se Solen staa op over Kattegat, og faa Øjeblikke efter stod jeg atter ude paa den øde, lyngbegrænsede Markvej, der førte til St. Helenes Grav og derfra videre mod Havet. En skarp, kold Nordvestbrise jog i afbrudte Sæt hen over de flade Marker, og Natteduggens Perler hang i de tynde Havreaks, som sørgmodigt nejede sig for Vinden. En enkelt Trælærke kvidrede sin ensformige Morgensang fra en enligt staaende Tjørn, og hen over Skoven drog sig en hvidlig Taage, som var det St. Hansnattens Aander, der samlede sig til Flugt ved Hanegalet fra Tidsvilde By. Alt hvilede endnu i den dybeste Fred, og Morgenens dæmrende Stilhed blev kun afbrudt af den hule Dønning fra Havet og Slagene fra Tibirke Landsbykirke, som forkyndte, at Klokken var tre. Graven hævede sig, som Aftenen i Forvejen, tungsindig paa den øde Mark; men den lille Pige med Kornblomsterne var forsvunden, og Konen med det hellige Sand sad ene tilbage ved Ledstolpen, nikkende over de Relikvier, hun endnu havde tilbage. Jeg nærmede mig Graven og saa' ind over det lave Stengærde. Der laa de endnu alle, gamle og unge, syge og karske, men Søvnen havde gjort sit Herredømme gældende, og for et Øjeblik forenet dem i Drømmeverdenens Rige. Den blinde Mand med Violinen var gleden ned til Ægteparret med Barnet, og der, hvor han havde ligget, blev jeg en Gruppe va'r, som straks tildrog sig hele min Opmærksomhed. Paa en blaastribet Dyne laa en ung Pige, tæt og omhyggeligt tildækket med et uldent Tæppe, der tillod at skimte Omridsene af hendes spinkle, fine Legeme; ved hendes Hovedgærde og halvt lænet op til dette sad en slumrende

Kvinde med Hovedet støttet til sin Haand, og ved hendes Fødder laa en svær Sømandsskikkelse, indhyllet i sin Pjækkert, medens den nedfaldende Sydvest dækkede hele hans Hoved. Der var noget rørende, ja næsten hjertegribende ved disse tre Personers gensidige Stilling; thi den aldrende Kvinde saa' ud, som var hun falden i Søvn ved at tilhviske den syge de sidste, fortrøstningsfulde Ord, medens den gamle Sømand laa, som vilde han skærme hendes Fødder mod Kulden. Jeg nærmede mig forsigtigt de slumrende, og hvad jeg havde formodet, viste sig at være rigtigt. Det var Lars Hansen og hans Hustru, som var bleven overraskede af Søvnen under den Kærlighedsgerning, de udøvede mod deres ulykkelige Datter. Hvor var hun smuk, som hun der laa stille og ubevægelig med det blege Ansigt svagt belyst af Morgendæmringens første Skær. Nu hvilede Søvnens Fred over de ellers saa let bevægelige Træk. Øjelaagene dækkede for det forvildede Blik, men jeg maatte sande Lars Hansens Ord, at det var gaaet svært tilbage for hende; thi som jeg nu saa' hende, forekom hun mig at være en døende, men en af dem, som Døden rører med nænsom Haand, idet den forynger deres Træk og giver dem Ungdommens fulde Renhed tilbage. Hun syntes at være falden i Slummer under de gamle, urolige Tanker; thi den højre Haand, der blufærdigt havde trukket Tæppet op over Brystet, omfattede tillige et lille Guldkors, som hun bar i en sort Silkelidse om sin Hals, medens den venstre, der laa udstrakt paa Tæppet, ved sin ofte gentagne, konvulsiviske Skælven forraadte, at hendes Legeme kun tilsyneladende nød den Hvile, som Søvnen havde beredt det. Hendes Bryst aandede tungt, de blege Læber bevægede sig i Søvne, uden dog at frembringe Ord, og hele hendes sammentrukne Stilling angav, at hun var slumret ind under tunge Lidelser og Savn; og

dog kom der med alt dette i enkelte Øjeblikke en Fred over hendes Ansigt, som forbavsede mig. Men saa vibrerede pludselig paa ny alle hendes Træk, og hendes Ansigt antog de vekslende Udtryk, som spejlede Drømmesynerne sig paa dets Overflade. Begge Forældrene sov trygt, og deres dybe, ensformige Aandedrag dannede en skærende Modsætning til den nervespændte Uro, der beherskede Datteren. Længe stod jeg saaledes og betragtede hende med Hjertet opfyldt af den dybeste Medlidenhed, da skælvede pludselig begge hendes Hænder stærkt, det ungdommelige Bryst arbejdede tungt, og Læberne bevægede sig, som vilde hun tale uden at formaa det. Med ét gennemrystedes hun som af et elektrisk Slag, Armene hævede sig som for at gribe efter en flygtende Genstand, og idet hun atter sank tilbage mod Puden, stønnede hun: „Mitra! — Ringen — Kransen!"

Det gav et Sæt ogsaa i mig, og en pludselig Tanke fo'r gennem mit Hoved. Hun var falden tilbage mod Puden, og det rige, guldgule Haar, der havde løsnet sig ved Bevægelsen, faldt i yppig Fylde over hendes Hals og Skuldre; nu var der en salig, næsten forklaret Ro over hendes Ansigt.

Jeg fulgte min Indskydelse, tog Kornblomstkransen af min Hat, skød Ringen af min Finger, og lagde begge Dele sagte paa hendes Bryst. Saa dækkede jeg dem varligt til med det bortgledne Lagen, og uden at vække nogen af Forældrene, sneg jeg mig bort, næsten som om jeg havde gjort en ond Gerning og dog i det Haab, at den maatte føre til det gode.

Først ved Kilden standsede jeg min ilsomme Gang, og her fra det lave Træskur saa' jeg St. Hansdagens Morgensol stige op af Havet, gyldenblank og rød, uden at en eneste Sky formørkede dens Skær. Ad en Omvej naaede jeg derpaa langsomt hjem, og nu

først kom Hvilen til dens fulde Ret; thi da jeg atter vaagnede, spillede Solen lystigt ind gennem de grønlige Vinduer og belyste min Værtinde, en snakkesalig Bondekone, som delte sin Virksomhed mellem at rasle med Kaffetøjet og ruske i mig.

„Hvad er det?“ raabte jeg, idet jeg søvndrukken fo'r i Vejret.

„Ih, Jøsses Kors, hvor Professoren sov haardt!“ udraabte hun. „Jeg troede, saa sandt, Professoren var død, ligesom han, Etageraaden ovre hos Skovriderens. Gud velsigne Professoren, fordi han lever, saa sparer vi da Ligsyn den Gang.“

„Javist!“ svarede jeg ærgerlig. „Hvad er Klokken?“

„Jøsses, hun er over halvgaaen tolv. Jeg har været to Gange inde for at tage Kaffen; hun blev saa kold som Is. Den første Gang var der en Mand og vilde med al Magt snakke med Professoren; men jeg sagde, at Professoren sov, fordi han nyssens var kommen hjem.“

„Hvem var den Mand?“

„Jøsses, har Professoren ikke hørt det? Nej, det er jo sandt, Professoren sov. Nu, det var Manden ovre fra Jørgen Vibes, min Svogers Næstsøskendebarn. Han fortalte Ting, saa Haarene maatte rejse sig paa Ens Hoved — ja, hvem skulde tro, der kunde ske Mirakler i vore Dage?“

„Hvad for Mirakler?“

„Ih, Jøsses! véd Professoren ikke det? Nej, det er jo sandt, Professoren sov. Ja, det er en sær Tidende den, kan Professoren tro. Der kom de bærende i Gaar Aftes med Marie Larsdatter til Jørgen Vibes Gaard, for Lars Hansen er jo Jørgen Vibes Kones Næstsøskendebarn, skal jeg sige os. Hun har nu ikke haft sin Forstand i mange Herrens Aar og var derhos belagt med den faldende Syge, saa at hun kunde hverken staa eller gaa, men Konerne

derovre maatte paa en Dyne slæbe hende til Kilden og derfra over til Graven. Der sov hun da i Nat, og lige som Solen staar op, vaagner hun med et Skrig, saa vor Fader kunde høre det ude i Huggehuset. Nu troede de alle, at det først var blevet rigtigt galt med hende, især da hun havde en Krans paa sit Hoved af det skabede blaa Kram, der staar inde mellem Kornet. Men hun rejste sig op og sagde, at en Guds Engel havde besøgt hende om Natten, og at hun vilde gaa tilbage til Jørgen Vibes. Nu troede de, at hun var gaaet rent fra Vid og Sans, og vilde tvinge hende til at lægge sig! men hun tog det, hun havde ligget paa, og gik den halve Vej til Gaarden, saa maatte de støtte hende en Kende, for træt blev hun da lige godt. Men da hun kom til Jørgen Vibes, spiste hun baade Hvedekage og Bergfisk og drak Kaffe til. Saadan et Jærtegn har man aldrig hørt i vore Dage — ja, Sankte Helene hjælper dog den, hun hjælpe vil!"

„Hvor er hun?" raabte jeg, idet jeg i min Overraskelse nær var sprungen ud af Sengen.

„Jøsses, nu skal jeg gaa," raabte Konen forskrækket; „saa kan Professoren tage sig en Taar Kaffe, naar han vil. Ja, de er allerede sejlede ad Rørvig til, mens Professoren sov. Det var det, Manden fra Jørgen Vibe skulde sige, og saa skulde han bringe en flittig Hilsen fra Lars Hansen til Professoren og sige, at nu var der hugget Sti gennem Skoven."

Dermed gik Konen og overlod mig til mine Betragtninger, hvoraf en ikke uvæsentlig var den, at man aldrig bør sove til den er halvgaaen tolv.

V.

Da jeg senere hen paa Formiddagen kom op til Jørgen Vibes Gaard, fik jeg fuld Bekræftelse paa Konens Fortælling, og da jeg om Aftenen vandrede om mellem de talrige Grupper af Fiskere og Bønder, som Markedet havde hidkaldt, var Historien bleven Aftenens Konversationstema, og nu fik jeg den „mit Umständen", som Tyskerne siger. Nogle fortalte, ligesom min Værtinde, at en Engel havde vist sig for Marie Larsdatter. Andre sagde, at det havde været den hellige Frue, medens en Del holdt paa St. Helene, og ivrigt svor paa, at kun hun alene kunde bevirke sligt et Underværk. „Vor Herre havde lagt en svær Sten paa hendes Hjerte," sagde en gammel Bonde, som med sit hvide, glat nedkæmmede Haar og sin røde Hue under Hatten tog sig hel ærværdig ud; „men nu har han ladet St. Helene vælte den bort igen og sænke den i Jorden, ligesom den Sten, hun kom sejlende paa, ligger sænket hisset ude. Ja, mer end dette ene Jærtegn har jeg set i mine Dage, og stor Synd er det, at den fromme Jomfru skal have sin Grav paa aaben Mark, ret som var hun en Hedning."

Hvor vilde disse Ord ikke have frydet de fromme Brødre fra Asserbo Kloster, disse renlivede Sjæle, som Ærkebiskop Eskild kaldte ind, men som paa Grund af Jordbundens Goldhed og Folkets Ugudelighed atter søgte hjem til federe og frommere Egne?

Ja, selv da jeg en fjorten Dage efter over Liseleje tog til Kikhavn for at lade mig sætte over Issefjorden, fortalte Fiskerne mig om den mærkelige Begivenhed, der var hændet Lodsoldermandens Datter fra Rørvig, og var fuldt og fast overbeviste om, at der virkelig var sket et Jærtegn, som man ikke havde hørt Magen til siden Katholicismens mirakel-

svangre Dage, og jeg havde saaledes al god Grund til at antage Beretningen for sand i det væsentlige, men vogtede mig dog vel for at lade et Ord falde, som kunde antyde, at jeg havde overtaget en af de helliges Roller, ligesom jeg haabede, at Lars Hansen havde gjort det samme.

Til min store Glæde holdt der en Vogn ved Rørvig Toldsted, og til min endnu større var det den gamle Læges, der fra Rørvig agtede sig tilbage til Nykøbing efter et Sygebesøg. Vi havde næppe genkendt hinanden og skiftet de sædvanlige Hilsener, før jeg spurgte om Maries Tilstand.

Hans Ansigt antog et alvorligt Udtryk, idet han svarede: „Vor Tids Æskulaper formaar saare lidt i den Slags Tilfælde, saa længe vi ikke har den syge under vor egen Opsigt eller paa en velordnet Sindssygeanstalt. Men," vedblev han med et lidt sarkastisk Smil, „Hippokrates skal have haft en klog Kone, og hun har overlevet ham. Hvad vi ikke formaar med alle vore Piller, Salver og Miksturer, det udretter stundom en Stump Kirkebly, et Dødningeben eller Blodet af en henrettet. Lars Hansen blev til Slutningen ked af mine Besøg; han var aldrig hjemme eller gik, saa snart jeg kom, med et sky Blik ud af Stuen. Med Patienten blev det værre og værre. Kræfterne tog kendeligt af, og sandt at sige, troede jeg ikke, hun skulde overleve denne Sommer. Saa faar Moderen det forrykte Indfald at køre den halvdøde Pige her op til Toldstedet, og Faderen sejler hende i en Baad lige til Tidsvilde. Der lægger de hende paa den bare Jord, kun med et Tæppe over sig, og lader hende saa ligge i den kolde Natteluft til den næste Morgen. Ethvert normalt konstrueret Menneske vilde være kreperet paa Halvvejen; men disse Fiskere har en egen Natur, og deres Kvindfolk er især sejglivede som Aal. Hvad sker? Den stakkels Pige ser Spøgelser midt

om Natten, og Rystelsen giver hendes nedbrudte Nervesystem ikke Dødsstødet, men en ny Spænding. Dagen efter kommer de tilbage med hende; hun spiser, drikker, kommer til Kræfter, og nu tror Forældrene, at hun er rask."

„Er hun det da ikke?"

„Aa, hvad! Det er, som man tager det. Hvor ligger Grænsen mellem Sygdom og Helbredelse i den Slags Tilfælde? Ganske sikkert kommer hun til Kræfter, og Sygdommen har taget en heldigere Vending; hendes Humør er bedre, hun sover om Natten, men syg er hun alligevel. Ser De, hele Forskellen er denne: før troede hun, at Halvor Johnsen var død og aldrig kom igen; nu tror hun, at han imod al menneskelig Forventning lever og snart vil komme tilbage. Før var hun et Bytte for Fortvivlelsen; nu for en indbildt Lykke. Men gal er hun alligevel; Gud bevares, det kan der ingen Tvivl være om!" Med disse Ord satte den gamle Doktor sig tilbage i sin Stol med en næsten ærgerlig Mine.

„Hvor kan De tale om Lykke, naar De i samme Øjeblik paastaar, at hun i Virkeligheden er sindsforvirret?"

„Forlad mig," sagde Doktoren. „De befinder Dem i en stor Vildfarelse, som jeg for Resten véd er meget almindelig. De tror, at en gal altid maa føle sin Ulykke; men tværtimod, der er forrykte, som jeg noget nær antager for at høre til de lykkeligste Mennesker. Hun hører netop til dette Slags; thi hendes forrige forvildede Tilstand, der af og til afløstes af lysere Øjeblikke, hvori hun dybt maatte føle sin Ulykke, har nu forvandlet sig til en fiks Idé, der heldigvis fylder hende med Fred, ja en vis Lyksalighed. Hun tænker frit, bevæger sig ligesom andre i den Idékreds, som hendes Omgivelser fremkalder, og har ingen klar Erindring om sine forudgangne Lidelser. Kun naar Talen falder paa

noget, der tilfældigt minder hende om Halvor Johnsen, kommer den løse Skrue frem, men saa kan man, min Salighed, ogsaa dreje paa den, saa længe man vil; den er ganske som Archimedes's, den har hverken Begyndelse eller Ende — den gaar rundt, rundt, rundt, ligesom hans." Og den gamle Doktor ledsagede hver af disse „rundt" med et Slag af Fyrstaalet, saa Gnisterne sprutlede til alle Sider, og Lunten tændtes i et Nu.

„Saa bliver jo ethvert fast Haab, enhver sikker Tro at regne ind under Vanvid," bemærkede jeg.

„Ganske sikkert, ganske sikkert, saa snart det gælder noget umuligt, højstærede," ivrede Doktoren og klappede Laaget paa sin Merskumspibe i med et fast og bestemt Slag. „Tror De, som hun, at der spadserer et Barn omkring der ude i Klitterne, som ingen andre end De kan se, saa er De gal; og haaber De, at en druknet Sømand skal komme hjem, for at holde Bryllup, saa er De ogsaa gal. — Nu skal De høre! Forleden Aften, ligesom hun var kommen hjem fra den Gravhistorie, hvorfor jeg — in Parenthesi sagt — skældte Lars Hansen dygtigt ud, sidder jeg alene med hende i Mørkningen helt inde i Stuen. Da gaar der pludseligt ligesom en Gysen gennem hende, og jeg siger: „Hvad ryster du for, lille Marie?" — for jeg har været dus med hende fra Barn af. „Nu tændtes Nyet," sagde hun med sagte Stemme, og lige i det samme kom jeg til at se ind i hendes forunderlige Øjne. De skinnede med en Glans, som andre vilde kalde Sjælfuldhed; men Gud bedre os for det, det er noget helt andet. Jeg saa' ud ad Vinduet, og, min Salighed, stod Nyet ikke tændt ganske dæmrende. Hun stirrede paa det med en fortrøstningsfuld Glæde i hvert af sine Træk, og jeg sagde: „Det er da ikke noget at ryste for, lille Marie!" Da hævede hun sit Blik, saa' mig dybt og fast ind i Øjet og sagde:

„Jeg ryster af Glæde; i dette Øjeblik følte jeg, at Halvor tænkte paa mig.“ Vil De nu tænke Dem, hvilket Nonsens! Jeg blev saa gal i Hovedet derover, at jeg sagde, og det noget uforsigtigt: „Snak, Marie, det kan han jo ikke.“ Jeg fortrød det straks, thi det kunde have rystet hende; men hun rejste sig blot op, pegede paa Nyet og sagde med en Overbevisning, som fuldstændigt viste mig, at hun var gal: „Naar den halve Ring bliver til en hel, kommer Halvor tilbage,“ og dermed gik hun ud af Stuen.“

„Lod De hende gaa?“ spurgte jeg forundret.

„Naturligvis, enhver Tvang vilde blot virke skadeligt. Hun har nu sin fuldstændige Frihed, og Faderen sætter sig ikke længere mod noget. Jo mere Motion desto bedre; det er det eneste, der maaske kan helbrede hende.“

„Tror De da ikke, at hun nu kan helbredes?“

„Jeg har bedre Haab end forhen,“ sagde Lægen, „eftersom hendes fysiske Velvære er i dagligt Tiltagende; men saa fine Nerver som hendes er vanskelige at beregne. Nu blomstrer hun vel op som et Æbletræ, der i lang Tid var fortrykt; men har De lagt Mærke til, at de Æbler er sødest, som er stunkne af Orm. De modnes hurtigst, men falder tidligst af. Der er noget ved Maries Tilstand, som ganske minder mig derom; hun er som en Blomst, der har faaet Nattefrost. Saa længe Kulden varer, kendes det ikke, men saa snart Morgensolen tø'r dens frosne Blade, falder den sammen og visner.“

„Men hvis man nu satte sig ind i hendes Ideer, gav Agt paa dem og ligesom lyttede til hendes Sjæls hemmelige Røster for at handle i Overensstemmelse dermed, tror De ikke, at det vilde hjælpe?“

„Gud bevares!“ raabte Doktoren. „De vil da ikke gøre hende bindegal? Fortæl hende først, at Halvor

Johnsen vil komme tilbage, eller at Mitra venter hende ude i Klitterne, saa skal De bare se, hvordan Galskaben løber af med hende. Kold, rolig Opposition, og kolde Omslag, naar Blodet stiger til Hovedet — det er det eneste Middel, forsikrer jeg Dem — det eneste Middel!"

Nu kunde jeg ikke dy mig længere, og medens den gamle Læge kradsede sin Pibe ud for at stoppe sig en ny, begyndte jeg at fortælle om Ringen, om Graven, og hvorledes jeg ved at lytte til hendes i Søvne udtalte Fantasier netop havde bevirket noget, som jeg maatte anse for en Helbredelse.

Denne Gang slog Doktoren ikke Takt med Fyrstaalet; han vedblev derimod at proppe Tobak i Hovedet, skønt det forlængst var fuldt, med en tvær, vantro Mine. Men da jeg havde endt min Fortælling, udbrød han heftig: „Naa, saa De er ogsaa med i Komplottet! Tak De Deres Gud, at ikke et Nerveslag dræbte hende paa Stedet; det er ikke Deres Skyld, at Sagen tog den Gænge. — Stop, Søren!" raabte han til Kusken, og sagde derpaa ikke uden en vis Bitterhed: „Vær saa artig, Hr. Kollega! Der gaar Vejen til Lars Hansen."

Nu fortrød jeg min Aabenhjertighed; thi den gamle Læge rakte mig næppe Haanden til Afsked, men egentlig kun Fyrstaalet, hvorpaa han rullede videre, medens blaa Røghvirvler bølgede bag ved ham og dannede mærkelige Krøller som Kommentar til hans Tekst.

Allerede da jeg nærmede mig Lars Hansens Hus, blev det mig klart, at der var foregaaet noget lyst og glædeligt, som syntes at brede sin Duft over det Hjem, Familien beboede. De smaa, blyindfattede Ruder var vegne for større, og de mørke Fyrrer, der ved at stænge Lyset og Luften ude, havde fremkaldt en vis trist Stemning, laa fældede — Lars Hansen var netop i Færd med at give de sidste

Banesaaret. Da han saa' mig komme, slængte han Øksen og fo'r ud paa Vejen med en saa drøj Velkomsthilsen, at jeg ikke skal gentage den her. Derpaa drog han mig ind i Stuen, hvor Karen sad ved sin Rok, medens Marie læste op for hende; men ved min Indtræden lagde hun rødmende Bogen fra sig paa Bordet. Hvilken Modsætning fra den Gang, jeg saa' hende sidst; det var som Dagen mod Natten. Man kunde vel se, at hun havde været syg; thi hendes Lød var fin og skær, hendes Hænder hvide og magre, og en stærk Bleghed afløste hendes pludselige Rødme; men at hun endnu skulde være sindsforvirret, derpaa var der ikke Tegn at opdage. Hendes Blik var klart og roligt, og hendes smukke, blaa Øjne udmærkede sig netop ved et Udtryk, som, skønt det af og til var drømmende, dog maatte kaldes sjælfuldt og smukt. Dertil sad hendes rige Haar saa sirligt og fast, at man næsten maatte anse disse guldgule Fletninger for støbte af det ædleste Metal, og det mørkeblaa Hvergarnskørt hang tillige med det hvide Forklæde i saa smukke Folder, at det var en Lyst at se. Havde jeg ikke kendt hendes tidligere Tilstand, vilde jeg aldrig have anet, at denne unge Pige, der nu saa venlig bød mig velkommen, havde været i den Tilstand, hvori jeg desværre alt for ofte havde set hende.

„Kan De huske mig?" spurgte jeg prøvende. „Nej, De har vel glemt mig?"

„Jeg har set Dem tidt i den Tid, jeg var borte," sagde hun uden Spor af Forvirring eller falsk Undseelse. „Jeg husker Dem som gennem et Slør; men Deres Stemme kender jeg fuldt vel, den havde en mild Klang."

Med disse Ord gik hun paa Moderens Vink hen til et Skab, fremtog Dug, Ske og Tallerken og dækkede i al Tavshed, men med fuldkommen Sikkerhed og Ro til mig for Enden af Bordet. Dog lagde jeg

Mærke til, at hendes Blik undertiden dvælede særegent forskende paa mig, som vilde hun bag mine Træk søge en anden, og en uvilkaarlig Angest greb mig ved Erindringen om, at jeg i det ydre skulde have noget tilfælles med Halvor Johnsen. Dog beroligedes jeg snart, da jeg saa', hvor uforstyrret hun røgtede sin Dont, og hvor rolig hun gik ud af Stuen, da Maaltidet var færdigt — jeg var jo desuden bleven tre Aar ældre.

„Nu skal hun sin Tur i Klitterne," sagde Lars Hansen og saa' igennem Ruden efter hende. „Hun og Klitterne hører sammen; tror jeg ikke, Gud hjælpe mig, at hun holder mere af dem end af Stuen herhjemme."

„Stuen er hende trang," sagde Moderen mildt og saa' op fra sit Spind. „Der er Fugle, som dør i Bure, men synger ude."

„Naar blot hun faar gaa i Fred!" sagde Lars Hansen og kløede sig bag Øret. „Jeg ængstes tidt for, at nogen skal kyse hende i Sandene."

„Niels Ilde er jo om Bord paa Kutteren," sagde Konen og spandt videre. „Han faar ikke Landlov i syv Ugedage, desformedelst at han drev Hans Torden en Kindhest."

„Hvem er Hans Torden?" spurgte jeg.

„Det er tredje Mand paa Kutteren, næst efter Betjenten og Niels Ilde," sagde Lars Hansen.

„Et underligt Navn," bemærkede jeg.

„Aa ja, for den, der ikke véd, hvordan han kom til det," sagde Lars. „Han var ude med Barken „Ane Marie" i Nordsøen og gik til Vejrs under en svær Byge for at beslaa Merssejlene. Saa, lige som han laa paa Raaen, kom der en Lynstraale og rev ham los fra den og kastede ham ned paa Dækket. De troede alle, han var død, og vilde hive ham over Bord den næste Morgen. Men lige som de vilde til at sy ham ind i Køjeklæderne, siger han:

„„Tordne mig!““ siger han. „„Kan I Hallunker ikke lade mig ligge, til jeg selv engang gaar til Bunds?““ Saa mærkede de jo nok, at der var Liv i ham og plejede ham saa smaat, til de kom til Antwerpen. Der blev han lagt paa Hospitalet og gnedet paa et Elektrisermaskineri, for han var endnu ganske lam, da de satte ham i Land. Fra den Tid hedder han Hans Torden; og med Undtagelse af en blaa Stribe ned ad den højre Kind er han lige saa rask som jeg.“

Her endte Lars Hansen sin mærkelige Fortælling og langede sin Kabuds ned fra Væggen, idet han sagde: „Jeg faar dog se, hvor Tøsen bliver af, og støtte hende en Kende, skulde hun blive mødig paa Vejen.“

„Han er forandret,“ sagde jeg, da Lodsoldermanden havde forladt Stuen.

„Ja, han er saa,“ sagde Karen og standsede sin Rok. „Nu er han lige saa blød og føjelig, som han før kunde være kontrari og ilsindet i alt det, som Marie angik. For Smaatingene fik jeg nu altid at raade. Ja, han er bleven sær forandret, som Professoren siger. Give Gud, at det ikke maa være for silde, saa at det stakkels Barn endnu kan naa sin Lykke, uden at Niels Ilde, det onde Skarn, faar lagt hende plat øde.“

„Den Lykke, hun haaber paa, naar hun dog vel næppe,“ sagde jeg; „Halvor Johnsen skal jo være forlist.“

„Ja, hvo véd?“ sagde Karen tvivlende. „Aviserne er ikke nu som i gamle Dage; de lyver tidt en Mand død.“

„De tror altsaa, at han lever?“

„Ja, jeg véd hverken ud eller ind,“ sagde Karen og brast pludselig i Graad. „Taler jeg med Marie, da bæres det mig grangiveligt for, at han maa leve; saa fast og sikker en Tro giver Vorherre ikke nogen

forgæves. Men snakker jeg saa med Doktoren, saa tager han alt plat fra mig igen og siger, at saadan en Tyrketro netop er Bevis paa, at hun endnu ikke er rigtig i Hovedet. Meget har han gjort for hende; men tror jeg saa Skam ikke, at han har faaet Nag til hende fordi hun kom sig paa St. Helene Grav. Hvor kan ogsaa nogen være tumbet i Hovedet, der læser saa vel som hun?"

„Hvad var det, hun læste for Dem?" spurgte jeg.

„Aa," sagde Karen, „det er saadan en herlig Bog, som vor gamle Præst gav hende, dengang hun stod til Konfirmation. Den skildrer saa grangiveligt, at jeg somme Tider tror at være midt inde i Tyrkiet, eller hvor det nu er. Ret nu, som De kom, sad hun og læste om de tre Prinsesser, hvoraf den yngste blev trofast, medens de to andre glemte hver sin Hjertenskær. Den Historie har hun altid holdt mest af, og naar hun kommer til det Sted, hvor Prinsessen sidder alene ved Stranden og ser ham komme paa Kobberhesten, saa de klare Luer staar ud af dens Næsebor, da lyser hendes Øjne saadanne, at jeg nok kan se, hvad hun tænker paa, men saa lukker hun tidt Bogen og siger: „Sorgen er jo aldrig saa tung, at Glæden kan vorde des større" — ja, „Haab er Sjælens Daab", som vor Præst sagde; det beskæmmer ingen."

Jeg greb Bogen og bladede i den. Det var „Tusinde og én Nat", og man kunde se, at den var bleven læst flittigt, ligesom jeg lagde Mærke til, at de Steder, der gav Fantasien friest Spillerum, ofte var understregne med en grov Blyant.

„Forstaar De nu ogsaa alt, hvad hun læser?" spurgte jeg.

„Ja somme Tider kan det jo være svært nok for mig," sagde Karen; men for hende gaar det des bedre, al den Stund Præstens Døtre læste med hende fra lille af. Dengang skønnede hun saa let,

at hun næsten nemmede en Bog udenad, havde hun blot læst den to Gange; men saa maatte vi lukke for Boghylden fra det Lav, hun mente at se Underbarnet."

„Nu tænker hun vel ikke mere derpaa?"

„Nej," sagde Karen, „i lange Tider har hun ikke talt et Ord derom; men lige indtil hun blev saa syg, saa' hun ofte Syner derude i Sandene, saa Haarene maatte rejse sig paa Ens Hoved. Men de betød aldrig noget for andre, og kun lidet sagde hun derom til os. Efter hendes Sygdom har jeg ikke mærket noget, det jeg véd af, saa nu har vel Herren taget Magten fra det onde, der pinte hende, og har betænkt at gøre hende karsk. Kom Halvor Johnsen blot igen, saa sandt tror jeg, at hun glemte al sin Kummer og Kvide."

„Jeg traf Doktoren ved Toldstedet og kørte med ham til Vejskellet ved den sidste Klit. Han fortalte mig, at Marie havde sagt, at Halvor Johnsen vilde være tilbage, naar Nyet blev fuldt. Det er der kun syv Dage til."

„Ak ja, det samme har hun sagt mig!" sukkede Karen, „og det tyder intet godt, at hun paa ny vil ud til Havfruestolen, naar Solen gaar til Ro. Der fik hun sine første svære Anfald, og — naa, Gud være lovet, der kommer Lars med hende ude paa Vejen!"

Vor Samtale blev afbrudt ved de indtrædende. Marie havde i Haanden en Buket af Klokkeblomster, Blaahat, Valmue og andre Markblomster, som trives, hvor lidt Muld kommer frem, og hvor Klitterne giver Læ. Hun viste mig dem med barnlig Glæde, som var det de kosteligste Urter fra et fremmed Land, og ordnede dem derpaa med saa megen Farvesans, at jeg kunde se, at Præstens Døtre havde lært hende mere end at læse. Senere fik jeg da ogsaa at vide, at Præstens yngste Datter havde haft

megen Omgang med Marie og foreslaaet at tage hende med til Hovedstaden, dengang de rejste. Deraf blev der dog intet, da Maries Forlovelse og Sygdom kom imellem; men det gav mig Nøglen til, hvorfor hun baade i Dragt og Lader var noget mere end en sædvanlig Fiskerpige, ligesom ogsaa hendes Fantasier i de ensomme Klitter vel kunde være paavirkede af de mærkelige Drømme i de gamle østerlandske Eventyr.

Tiden hengled let og behageligt i Lars Hansens Hus, eller snarere uden for dette; thi allerede om Morgenen lokkede den vildsomme Natur mig ud til nye Undersøgelser enten i Klitterne eller paa Havet. Først om Eftermiddagen vendte jeg tilbage med mit Udbytte, og naar jeg havde underkastet dette den første, foreløbige Behandling, tilbragtes Aftenen gerne i Lars Hansens forreste Stue under en Passiar eller Oplæsning af Marie. Naar hun greb Bogen, og med sin bløde, friske Stemme gav sig til at læse en af Scheherazades underfulde Fortællinger, da lyttede de andre til i Tavshed, men paa Minespillet i hendes Ansigt, paa Rødmen, der kom og gik over hendes Kinder, paa Øjets funklende Glans og Stemmens Overgange kunde jeg vel mærke, at hun ligefrem gennemlevede, hvad hun læste, saa inderligt, at hun kunde tro det som virkeligt. I saadanne Øjeblikke kunde der komme et seeragtigt Udtryk i hendes Blik, og hun kunde bevæges saa stærkt, at hun maatte lægge Bogen fra sig; men dette tydede jo kun paa en letbevægelig, livlig Fantasi, som farvedes af Eventyrets rige Billeder. Derimod var det mig mere paafaldende, at hun hver Aften kom senere og senere hjem fra Havfruestolen, og at hun da ofte i sit Ansigt havde et uroligt eller skuffet Udtryk, der ikke spaaede godt.

Foruden Lars Hansen havde jeg i Rørvig erhvervet mig en anden Ven, den djærve Palle Ib. Han

var en ægte Sømand, lav og undersætsig, med et Par mægtige, røde Bakkenbarter og et Ansigt saa fuldt af Kopper, at ingen Flue kunde kravle hen over det uden at brække Bagbenene, som han selv sagde. Dertil var han Fører af Toldkutteren „Najaden", og bar som saadan Titel af Krydstoldassistent eller Assistent, som han til daglig kaldtes. Det værste var, at jeg maatte skjule min Omgang med ham for Lars Hansen, saa godt det lod sig gøre; thi det eneste Fejlsyn hos min gæve Vært var det, at han i Kraft af sin Maksime om den fri Sø ansaa' Smugleri for en lovlig Gerning, saa at det efter hans Mening kun var af det pure Krakileri, at Palle Ib havde lagt sin hurtigsejlende Kutter for Anker ved Rørvig Toldsted.

En Eftermiddag havde jeg gjort en af mine sædvanlige Udflugter til det højt liggende Klintebjerg, og vandrede henimod Solnedgang tilbage langs Stranden forbi Dybe- og Søndersø, der vel nu for længst er udtørrede. Det var en stille og mild Juliaften. Havet krusede sig i næppe mærkelige Dønninger, og Lyngoldenborrens sagte Summen, en enkelt Jordhumle, som drak af den gule Strandkløver, var alt det, der afbrød den dybe Stilhed, der hvilede over de golde Sandflader med deres Bakker og Dale. I sorgløse Tanker slentrede jeg langs den rullestensbelagte Strandbred med min Botaniserkasse paa Ryggen, beundrende den regelmæssige Form, som Bølgeslidet formaar at give selv de haardeste Stenarter, da opdagede jeg pludseligt en kvindelig Skikkelse noget foran mig og saa', at det var Marie, som sad paa den store halvsprængte Sten og stirrede ud over Havet. Havde jeg ikke vidst bedre, skulde jeg have troet, at det var en Statue, saa ubevægelig sad hun paa den graalige, lavbevokste Granitblok, og skønt Rullestenene ramlede under mine Fødder, drejede hun ikke engang

Hovedet for at se, hvem det var, der nærmede sig. Hun syntes tværtimod hensunken i en stille, drømmerisk Beskuen af den vidtudstrakte, solbelyste Havflade, som langt ude i Horisonten forenede sig med Aftensolens Glød, og først da jeg lagde Haanden paa hendes Skulder, fo'r hun sammen med en Skælven, der gennembævede hende fra Isse til Fod.

„Nu vækkede De mig," sagde hun med et besynderligt Udtryk i de mørkeblaa Øjne.

„Sov De?" spurgte jeg.

„Nej," svarede hun; men da De rørte ved mig, var det, som veg nogen bort fra mig."

Jeg betragtede den sælsomme Pige og tænkte i det samme paa Mitra; men jeg huskede ogsaa Lægens Ord og satte mig stiltiende ved Siden af hende paa det bortsprængte Stykke af Havfruestolen.

„Vil De blive her?" spurgte hun endeligt, halvt frygtsomt, halvt uvilligt.

Jeg følte, at der i disse Ord laa et Ønske om, at jeg skulde fjerne mig; men jeg svarede: „Det er silde, Marie; om lidt gaar Solen ned, og det bliver koldt her ude ved Stranden. De bliver syg af at sidde saa længe i den kolde Aftenluft, naar Duggen falder."

Hun saa' paa mig med et halvt fortrydeligt, halvt velvilligt Blik og sagde: „Jeg bliver aldrig mere syg." Derpaa trak hun Fødderne til sig og lagde de foldede Hænder sammen over Knæerne med en Mine, som vilde hun afskære enhver videre Tiltale.

„Det kan De ikke vide," sagde jeg. „Ingen kender sin Skæbne."

Hun drog Fødderne endnu mere til sig, knugede sig endnu tættere sammen og sagde med et underligt Udtryk: „Jeg kender min."

„Er den god?" spurgte jeg.

Hun svarede ikke, men stirrede paa ny hen over

de solbelyste Bølger, der sagte og i bløde Dønninger vuggede sig for den næppe mærkelige Brise. Jeg fulgte Retningen af hendes Blik og saa', at det dvælede paa de solbelyste Aftenskyer, som i mangfoldige vekslende Lag og spillende i alle Overgange af violet, orangerødt og guldgult som en mangefarvet Glorie omgav den synkende Sol. En enkelt, mørkfarvet Skystribe drog i dette Øjeblik forbi Solen og delte dens blodrøde Skive i to ulige Dele. Den havde som alle Skyer, der bebuder Storm, en forreven, fantastisk Figur; den lignede næsten en sælsom vinget Fisk, i hvis opspilede Gab Solen truede med at forsvinde; men pludseligt opløstes den og flød bort i to søndrede Halvdele, saa at Solen atter straalede under den i sin fulde Renhed. I det samme foldede Marie Hænderne og udbrød: „Nu sejrede Lyset!" Jeg saa' paa hende og blev dybt greben af den Skønhed, der i dette Øjeblik hvilede over hvert af hendes Træk. Det var den reneste, barnlige Glæde, forenet med en jomfruelig Undseelse over, at jeg havde hørt hendes Udbrud og maaske morede mig over det.

„De ser Syner i Solen," sagde jeg.

„Ak," svarede hun dæmpet, „jeg véd godt, at jeg ikke ser som andre Folk, og har tidt maattet høre ilde derfor, og dog ser jeg ikke saaledes nu, som da jeg var Barn; de Syner vender aldrig tilbage."

Hun sagde dette med en Inderlighed og en Varme, som fik hendes Læber til at skælve. Jeg mindedes paa ny Mitra, og hvad dermed stod i Forbindelse, men kunde dog ikke lade være at spørge: „Hvad saa' De da som Barn, Marie? Herude i Sandene mellem de nøgne, øde Klipper er der jo intet at se; saa skulde De blot komme til København."

„Intet at se?" gentog hun, idet en livlig Rødme farvede hendes Kinder. „De taler som Doktoren og tænker vel ogsaa som han."

Jeg følte mig ikke meget smigret ved denne Bemærkning, og sagde, ganske vist lidt paa Dril: „Jeg ser intet andet end Marehalm og Tang, Sand og Vand og saa de store Stene, over hvilke Bølgerne uafladeligt skvulpe.“

„Aa, De ser som Doktoren!“ udbrød hun heftigt, „som den gamle Skolelærer, der pryglede os, og som han, jeg ikke vil nævne, De kan ikke forstaa, hvad jeg ser, selv om jeg vilde fortælle Dem det!“

„Tro ikke det, Marie!“ sagde jeg varmt og vilde gribe hendes Haand; „jeg sagde det kun saa for at drille Dem. Tro mig, jeg kunde godt forstaa Dem, hvis De vilde fortælle mig noget, men det vil De vel næppe til en fremmed?“

„De er ikke fremmed for mig,“ sagde Marie bevæget, og rakte mig den Haand, som hun nys havde trukket til sig. „Moder har fortalt mig saa meget om Dem, og jeg véd, at De har været saa god mod mig den Tid, da jeg var borte. Jeg vil gerne fortælle Dem noget af det, jeg saa' som Barn; men ikke alt — nej, det tør jeg ikke.“

Hendes Blik antog et drømmende Udtryk, og idet hun sænkede Hovedet, saa at hun mere saa' ned paa Stenen end paa mig, sagde hun med dæmpet Stemme: „Om Dagen saa' jeg aldrig noget. Naar Solen skinnede paa de hvide Klitbakker og gjorde det rigtigt lyst, var jeg altid bange for at gaa alene her ude mellem Klitterne; thi her var saa ensomt, syntes jeg, at nogen kunde komme og tage mig. Men om Aftenen, naar Solen gik ned, blev alt til Guld, og ude fra Stranden lagde der sig en gylden Bro, som naaede helt derhen, hvor Solen sank, og der stod et Slot med mange Vinduer og Taarne og med mange store, hvælvede Porte, hvor jeg kunde se lige ind. Ud ad dem kom dejlige Børn for at lege med mig. De havde lysegrønne Klæder og mørkt Haar; de havde Kranse af Perler og røde

Tangblomster om deres Hoveder. De var fine og skære i Huden, saa at jeg syntes, at jeg kunde se, hvorledes Blodet bevægede sig inden i dem, og de gik ikke, som vi andre gaar, men vuggede sig i lange Kæder frem imod Land og spillede sagte, forunderlige Melodier, som jeg ofte endnu synes at kunne høre. Men naar de naaede Land, rakte de altid Armene frem imod mig med et Suk og forsvandt i Sandet, og jeg græd ofte af Smerte over, at jeg aldrig kunde gribe dem og holde dem fast. Naar jeg da vendte mig fra Stranden og bedrøvet stirrede ind imod Land, blev jeg dog altid trøstet ved, hvad jeg dér saa'; thi alt Sandet glimrede som Guld, og de mørke Fyrrer var af luende Kobber, men Birkene var af Sølv, og fra deres fine Grene dryssede Perler og Diamanter, som jeg samlede i mit Forklæde for at bringe dem hjem til Moder og gøre hende glad. Inde fra Klitterne klang der da forunderlige Toner. Guldsandet regnede fra Bakkerne, og derinde var store, forunderlige Sale og dybe Huler, hvoraf Tonerne strømmede ud; men jeg turde ikke gaa derind, thi vanskabte smaa Mænd med graa Kapper og side Hatte paa Hovedet truede ad mig, og store Edderkopper slog Væv for Indgangene, saa at jeg frygtede for at fanges deri. Da kom der ofte en lille Pige i lyseblaa Kjole og Guldbælte om Livet. Hun havde bare Fødder og en Krans af Kornblomster om Hovedet; men hun var saa dejlig, at jeg ikke formaar at beskrive det. Naar hun kom, blev jeg altid rolig og var ikke bange, selv om Mørket faldt paa. Da kunde vi gaa sammen langs Klinten, hvor hun viste mig mange forunderlige Ting. Hun var heller ikke bange for de graa Mænd, men tog dem ud af deres Huler og viste mig, at de kun var gjorte af Sand, saa at man kunde pille dem fra hverandre og strø dem paa Jorden; men, naar hun vilde gøre det, skreg de

ynkeligt og bad for sig, og da lod hun dem altid løbe, eller satte dem blot ind i de store Spindelvæv, hvor de gjorde de forfærdeligste Ansigter og sparkede og sprællede, indtil de kunde komme løs.

Men om Aftenen, naar Maanen skinnede, var det egentligt allermorsomst. Da laa Klitterne rundt omkring, som var det store, hvide Bjerge af Sølv, og ud fra dem kom en Mængde dejlige Børn i hvide Klæder og med Kranse af det blaagrønne Marehalm om Hovederne. De dansede for os i Maaneskinnet og sang underlige Sange, der lød ligesom Vinden, naar den om Efteraaret blæser herude mellem Klitterne. Da viste den unge Pige mig tidt, at de store Sten ved Stranden ikke var døde, som Doktoren og Skolelæreren sagde. Naar hun rørte ved dem med sin Haand, knagede det i dem, som skulde de revne, og de begyndte at rokke og bevæge sig, men langt kunde de ikke komme; thi de havde korte, krumme og vanføre Ben, tykke, uformelige Maver og et fladt Hoved, der sad nedtrykt mellem Skuldrene. Men naar hun rigtig vilde, kom der dog Liv i dem, og de var saa morsomme at se paa; thi mange af dem havde Ansigter, der lignede Folk inde fra Byen, som jeg ikke kunde lide. En var tyk og rød som Toldkontroløren, en anden lang og gul ligesom vor gamle Skolemester, men naar jeg puffede til dem, faldt de over hverandre, rullede ned af Havstokken, og de, der faldt i Vandet, satte de fortrædeligste Ansigter op og skyndte sig, alt hvad de kunde, med at komme i Land igen og finde det Hul, hvor de før havde siddet. Men naar saa Doktoren eller Fader kom for at hente mig, løb Mitra altid hen og skjulte sig bag den store Sten her. Da var alting borte, og jeg fik kun Utak, fordi jeg havde ladet vente paa mig ved Nadveren."

Hun tav og stirrede atter ud over Havet, hvis Flade Solen i dette Øjeblik syntes at berøre, og det

var, som om hendes Øjne slet ikke blændedes af den gyldne Straalepragt, saa fast og ufravendt saa' hun imod Solen. Dybere og dybere sank den, der manglede kun dens øverste lysende Bue; nu svandt ogsaa denne under Horisonten, og som en uhyre gylden Vifte gennembrød Reflexstraalerne de utallige, skælformede Smaaskyer og laante dem en Glans, der i tusindfoldig Farvepragt afspejledes af Havet, saa at selv de hvide Klitbakker farvedes derved.

„Nu sank den!" sagde Marie og drog et dybt Suk. „Hvo der kunde synke som den og dog glæde alle i sin Dødsstund!"

Hun sagde disse Ord saa simpelt og naturligt, men med saa megen Vemod, at jeg blev greben deraf; thi i dette Øjeblik følte jeg, at Tanken om hendes Tilstand dog laa i Dybden af hendes Sjæl som den mørke Sky, der nys havde truet med at opsluge Solen. Der kom atter i hendes Ansigt det samme Udtryk af haabløs Uro og skuffet Forventning, som jeg havde lagt Mærke til de foregaaende Aftener, og lidt ængstet sagde jeg: „Maa jeg følge Dem hjem, Marie? Nu kommer Mørket."

„Ja, nu kommer Mørket," sagde hun med et smerteligt Suk, men gjorde ingen Mine til at rejse sig.

„Skal jeg gaa alene, eller skal jeg følge Dem?" spurgte jeg igen, idet jeg rejste mig.

„Rettest gik jeg vel uden Følge, var De ikke min Faders Gæst," svarede hun. „Lad os gaa op oven om Klitbakkerne, saa kan alle se os fra Byen."

Jeg tænkte i dette Øjeblik, at hun følte finere end mangen Dame, og rakte hende min Haand for at støtte hende under Gangen op ad den stejle Sandbanke; men hun undveg den og ilede med en Lethed, som jeg ikke havde tiltroet hendes endnu svage Kræfter, op ad Klitbakken, næsten lige saa hurtigt som jeg. Da hun havde naaet dens Top,

standsede hun uden at puste, vendte sig om og saa' endnu et Øjeblik ufravendt ud over Havet. Men pludseligt funklede hendes Øjne med en næsten overnaturlig Glans. Hun gjorde et Par Skridt fremad, som vilde hun atter skynde sig ned ad Klitten; derpaa sank hun med et Glædesudbrud paa Knæ og favnede en Genstand, der for mine Øjne ikke var til, men som hun bedækkede med Kys og Kærtegn. Jeg stod som lynslagen, ikke af Skræk, men af en forunderlig Følelse af, at her var noget, som mine legemlige Øjne ikke kunde fatte, men som maatte være til, endog i min umiddelbare Nærhed. Jeg havde i dette Øjeblik glemt at tale, ja, jeg formaaede ikke engang at gøre en Bevægelse, og først i det Nu, da Marie rejste sig op og tilsyneladende fulgte nogen ud imod Klittens bratte Skrænt, fik jeg mine lamslagne Kræfter igen og fo'r efter hende for at drage hende tilbage fra det farlige Sted. Men hun kom mig i Forkøbet, thi idet hun pludseligt drejede sig om imod mig, sagde hun med et straalende Blik, idet hun pegede langt ud over Havet: „Der kommer Lykken!"

Forvirret og forbavset stirrede jeg paa hende; men hun lagde Haanden paa sit Bryst, bøjede Hovedet tilbage og sagde med en Røst, som var den en længe indestængt Aand, der endelig fløj ud til Lys og Frihed: „O, nu faar det Luft, som længe har sukket og klaget herinde; mit Hjerte sprænges derved!"

Hun blev dødbleg, trykkede Haanden mod Hjertet med en smertelig Mine og vaklede saaledes, at jeg fo'r til og greb hende i mine Arme.

„Hvad er det, Marie?" raabte jeg.

Hun stod et Øjeblik uden at kunne tale. Hele hendes Legeme skælvede, hendes Bryst bevægede sig voldsomt, og Taarerne trillede én for én tungt ned paa min Haand — de brændte som Ild. Endelig

samlede hun sig, saa' paa mig med et straalende Blik og hviskede op imod mig: „Nu kommer han!"

Aldrig kunde hun have sagt mig noget værre — nu blev det mig klart, at den gamle Doktor havde Ret. Mit Blik røbede det, og hun vedblev: „Se ikke saa bedrøvet paa mig! Jeg er ikke syg, jeg fejler ingenting; jeg er kun saa glad, saa uendelig lykkelig. Kan De ikke se ham?"

„Hvor?" spurgte jeg forvirret og stirrede omkring mig.

„Der, langt ude paa Søen! Ser De ikke de to hvide Sejl, der dukker op hist ude, lige der, hvor Solen gik ned? Det er Halvor; jeg føler, at han kommer."

Jeg stirrede ud i den angivne Retning, men saa' kun Solrødmen, der med sit lysende Skær bredte sig over Havet. „Jeg ser intet," sagde jeg. „Vær fornuftig, Marie, og følg med!"

„Ak, De ser med Øjet og ikke med Hjertet," sagde hun med en Mine, som ynkedes hun over mig. „Lad os skynde os hjem for at gøre alt færdigt til ham. Ak, længe, længe har jeg ventet!"

Hun ilede hen over det vigende Sand, som var det den fasteste Vej, og jeg fulgte bedrøvet efter; thi nu var jeg fuldstændig overbevist om, at Lægen dog havde Ret, og at hendes tilsyneladende Helbredelse kun var en sørgelig Maske. Paa det Sted, hvor Klitbanken skraanede ned mod Hulvejen, der førte til Lars Hansens Hus, vendte hun sig om og sagde med bønlig Stemme: „Sig intet til Fader eller Moder! Fortæl ingen, at han kommer tilbage; det kunde blive til stor Skade for ham og os alle. Bliv her et lille Øjeblik og følg ikke efter mig, før De ser, at jeg har naaet Huset. Tal endelig ikke til nogen; jeg vil saa nødig spottes i min Glæde."

Jeg lovede hende det paa samme Maade, som man lover et Barn et Legetøj for at dysse det til

Ro; men hun saa' mig fast ind i Øjet og sagde: „Tal ikke!“ Dermed ilede hun ned, og kort efter saa' jeg hendes lette Skikkelse atter komme til Syne længere nede i Hulvejen og forsvinde bag den Banke, hvor Lars Hansens Hus laa.

Paa det Punkt, hvor jeg stod, havde jeg Udsigt ikke alene til Fiskerlejet, men ogsaa til Rørvig Toldsted, hvor Palle Ibs Kutter „Najaden“ laa fortøjet ikke ret langt ude. Jeg lagde Mærke til, at der ved Toldstedet havde samlet sig en Gruppe af Sømænd og Betjente, og jeg troede at skimte Palle Ibs Skikkelse imellem dem. I en Hast fik jeg Kikkerten frem og saa', at der ogsaa var Folk paa Fartøjet, hvilket bebudede, at en Sejler var i Sigte. Hastigt rettede jeg Kikkerten mod Nordvest, og hvad skildrer min Overraskelse — i de dæmrende Aftentaager saa' jeg de hvide Merssejl paa en Skonnert tegne sig uklart mod Horisonten.

Nede ved det lille Toldsted, hvor jeg kort efter befandt mig, herskede der Travlhed og livligt Røre; thi paa et saa afsides Sted er en Sejler altid en velkommen Gæst, der giver Anledning til allehaande Udtalelser og Formodninger, saavel fra Toldvæsenets som fra Fiskernes Side. Palle Ib stod med Kikkerten for Øjet, omringet af en Flok Fiskere, af hvilke en, idet jeg nærmede mig, bemærkede: „Det er Fanden ingen Amerikaner det!“

„Luk dine Glugger op og din Mund i!“ brummede Palle Ib og tog Kikkerten fra Øjet. „Jeg vil lade mig hænge, hvis det ikke er en Amerikaner. Kan du ikke se, at han har Bomuldssejl og den korte Fokkemast?“

„Hvorfra er den?“ spurgte jeg, idet jeg nærmede mig Palle Ib, som i den grønne Tolduniform og med den messingbeslagne Kikkert i Haanden tog sig helt statelig ud mellem Fiskerne.

„Ja, spørg den ad," sagde Palle Ib. „Vidste vi blot altid, hvorfra et Fartøj kommer, og hvad det har inde, kunde vi lade dem klarere Ladningen paa Toldboden. Ventelig er den fra Rio eller en anden oversøisk Havn."

„Kan De se, hvad det er for en Landsmand?"

„Det er ingen Landsmand det," sagde Palle Ib og satte atter Kikkerten for Øjet, „ellers havde den tonet Flag for længe siden. Den ser ud, som kunde den have Lyst til at give Købmændene i Nykøbing nogle Fade Rom til billig Pris. Saa for Satan, der gaar allerede et Par Kadrejere ud til den fra Ebbeløkke. Havde vi blot en Hatfuld Vind, kunde vi overhale ham endnu i Aften, men den er løjet svært af. Den fordømte Skonnert ligger for langt ude til at naas med Fartøjet."

„Gaar De ud i Morgen?" spurgte jeg.

„Før Sol staar op," sagde Palle Ib bestemt. „Den ser mig ud til allehaande."

„Saa kunde De gøre mig den Tjeneste at tage mig med; jeg kunde have Lyst til at se, hvorledes det gaar til, naar et Fartøj bliver overhalet."

„Hjertelig gerne," sagde Palle Ib og sænkede Kikkerten; naar blot Professoren vil være parat til at tage sin Overhaling med; skønner jeg ret, faar vi saa megen Vind i Morgen, at Professoren gerne kan tage Reb i sin Hat i Aften."

Jeg kendte Palle Ib for godt til at blive stødt over den Hentydning, der laa i hans Ord, og var for nysgerrig til at lade mig skræmme, selv om vi skulde faa en ordentlig Storm. Maries besynderlige Adfærd og sikre Haab havde vakt en vis Stemning ogsaa hos mig, og nu var der jo den ønskeligste Lejlighed til at se, om hun havde Ret eller ikke. Jeg aftalte altsaa med Palle Ib, at jeg skulde holde mig parat til at møde ved Daggry nede ved Toldstedet, og medens jeg grundede paa, hvorledes jeg

bedst skulde binde min Vært en lille Historie paa Ærmet, slentrede jeg op til Huset bag Klitbakken.

Lars Hansen havde ogsaa set den fremmede Sejler og mente, at den kom fra Rio med Kaffe. Karen sukkede, da hendes Mand udmalede hende, hvor let Folkene fra Ebbeløkke kunde komme til en Sæk eller to; men Marie gik omkring med et straalende, jeg kunde næsten sige overjordisk Udtryk i sit Ansigt, og da hun efter Aftensbordet tog den gamle Historiebog frem, læste hun med en saadan Inderlighed, at jeg mere end nogen Sinde maatte sande Karens Bemærkning. Først henad Midnat brød vi op, og det lykkedes mig ved Hjælp af Karen at komme i Besiddelse af Eriks Stortrøje og Sydvest, uden at Lars Hansen anede det Forræderi, hvori hans nærmeste tog Del.

VI.

Allerede før de første Solstraaler den næste Morgen tittede ind ad mit Vindue, var jeg paa Benene og nede ved Toldstedet, hvor Hans Torden ventede mig i Kutterens Fartøj. Lidt efter kom Niels Ilde tillige med John, den tjenstgørende Betjent, som venligt bød mig god Morgen; men idet jeg sprang i Fartøjet, tilkastede Niels Ilde mig et hadefuldt Blik og tørnede, tilsyneladende uforsætligt, saadan imod mig, at jeg nær var gaaet udenbords. Jeg noterede mig dette lille Venskabsbevis, der nær havde gjort min Udflugt til intet, og idet jeg satte mig ned paa Toften, spurgte jeg John i en ligegyldig Tone, om han kendte noget til Halvor Johnsen.

Niels Ildes Ansigt fortrak sig paa en uhyggelig Maade ved dette Spørgsmaal, og han brummede, medens han lagde Aaren ud: „Her er ingen, der spørger efter Halvor Johnsen; han er gaaet nedenom for mange Tider siden."

„Saa?" sagde jeg og betragtede ham stift. „Da var der dog en Mand fra Ebbeløkke hos Lodsoldermanden, lige som jeg gik herned; han sagde, at han havde talt med Halvor Johnsen om Bord paa Skonnerten."

Niels Ilde slap Aaren, ganske bleg i Ansigtet, men Hans Torden raabte: „Saa skod, for Satan! Vi render jo mod Bolværket."

Niels tog atter til Aaren, men John sagde: „Saa har de Fandens Karle fra Ebbeløkke været derude i Nat og malet Kaffe. Nu véd da hver Kæft paa Skonnerten, at vi ligger ved Rørvig, saa faar den Ben at gaa paa."

„Er det da et mistænkeligt Fartøj?" spurgte jeg.

„Aa," svarede Betjenten, „de prøver jo somme Tider, om de kan kaste et Par Sække Kaffe eller nogle Kister Tobak i Land til Købmændene i Nykøbing. Det er mest saadan henad Efteraaret, naar Nætterne er mørke. Nu smugles der kun af Kadrejerne, og det har ikke stort at betyde. Hvad var det ellers for en Mand fra Ebbeløkke?" tilføjede han med et lunt Blik.

„Jeg kendte ham ikke," sagde jeg afvisende, thi i Virkeligheden havde der ingen været hos Lars Hansen. Jeg havde blot villet prøve at stoppe Munden paa Niels Ilde. Dette var ogsaa lykkedes mig; thi han mælede ikke et Ord den hele Vej til Kutteren.

Oppe paa Dækket, hvor alt lige til de smaa Falkonetter var saa pudset og blankt, at man mindedes om en Orlogsmand, travede Palle Ib op og ned med Kikkerten under Armen og en Mine, som viste, at

nu var han i sit rette Element. Han bød mig hjerteligt velkommen, og da jeg meddelte ham det Puds, som Niels Ilde havde villet spille mig, sagde han: „Det er en studs Karl og en helvedes Brand mod den, han engang har faaet Kig paa. De maa have gjort ham noget imod, det tør jeg frit bande paa.“

Jeg vilde give en længere Forklaring, hvilket er en slet Forretning til Søs; thi Palle Ib vendte sig fra mig og raabte: „Hiv hjem! — Skrub jer forude! Hejs Fokken!“

Disse Ord i Forbindelse med den derved tilvejebragte Hiven og Halen vilde have overdøvet en kraftigere Stemme end min, og faa Øjeblikke efter stod vi, efter at have faaet Storsejl og Klyver sat, med en stiv Kuling af Nordvest ud gennem Issefjordens Indløb, idet vi kastede det sidste Afskedsblik til det venlige Fiskerleje og de fjerne Skove ved Jægerspris.

Inde i Fjorden, hvor Klitbakkerne gav Læ, havde vi haft smult Vande, men knap havde vi klaret det høje Spotsbjerg, før Sagerne tog en anden Gænge, saa at jeg i en Hast fik en praktisk Forklaring af, hvad en „Overhaling“ vil sige. Vi havde næppe gjort en Vending paa den første Bov, før vi havde Søerne over Dækket, og nu krydsede vi paa lige saa meget under som over Vandet, idet jeg priste Eriks Stortrøje og Sydvest; thi Palle Ib gjorde ikke Mine til at rebe.

Imidlertid laa Skonnerten en Mil til Luvart af „grønne Revle“, men næppe havde vi halet en Kvartmil ind paa den, før vi saa' den hejse sine Forsejl, og Palle Ib udbrød: „Nu gaar han, Djævlen gale mig, til Søs! Men bi lidt, vi skal vise ham, at „Najaden“ mageligt kan have hans Kram.“

Heri tog han imidlertid fejl; thi vel var Najaden, som de fleste af vore Krydstoldkuttere, et letløbende,

hurtigsejlende Fartøj, men her traf det sin Overmand, og vi havde næppe gjort et Par Vendinger til, før Palle Ib til sin store Ærgrelse mærkede, at han sejledes agterud af sin overlegne Modstander.

„Sæt Gaffeltopsejl! Hejs Flag og Stander!“ raabte Palle Ib.

Hans Torden og Niels Ilde sprang til for at udføre Ordren; men den sidste brummede, idet han strøg forbi: „Det bærer hun ikke.“

„Spør' jeg dig, Flab!“ raabte Palle Ib, som havde opfanget Niels Ildes Ord. „Hun skal bære det!“

„Det gaar ad Helvede til!“ mumlede Niels, medens han stak Faldet paa.

Til Held for ham hørte Palle Ib ikke denne i øvrigt meget rigtige Bemærkning; thi han var alt agterude, og et Øjeblik efter saa' jeg ham lede Tilberedelserne til at lade de smaa Pjecer, som Kutteren førte.

„De vil da ikke skyde paa ham?“ spurgte jeg leende.

„Ikke det?“ svarede Palle Ib og langede selv en Kardus til en af Folkene. „Hvad Fanden tror De da, vi har de Tingester til? Først et Skud løst, og saa en Kugle foran Boven — det er efter Instruksen. Det øvrige kan komme efter Konduite, som man siger.“

Koparrene i Palle Ibs Ansigt glødede, medens han udtalte disse Ord med en Bestemthed, som var han Chef paa et Orlogsskib, der jagede en Sørøver. Jeg sprang til Side, og nu knaldede den lille Falkonet lystigt af, uden andet Resultat end det skarpe Knald, som hurtigt bortførtes af Vinden tillige med Krudtrøgen.

Fra Skonnerten kom der intet Svar. Den fortsatte roligt sin Kurs uden saa meget som at tone Flag; men vi halede øjensynligt ind paa den, og endeligt kom det store Øjeblik, hvor man kunde lade en

Kugle vande foran dens Bov. Denne Gang stillede Palle Ib selv Falkonetten, og tog saa nøjagtigt Sigte, at Kuglen dansede hen ad Vandet næppe ti Favne foran Boven. I det samme gjorde Skonnerten Mine til at tone Flag, og Palle Ib udbrød med fornøjet Mine, idet han snappede Kikkerten foran Nathuset: „Nu skal De se, hun stikker sin tyske Pjalt ud; det er altid de Lybækker Købmandsskuder, som morer sig med at drille os.“

I det samme tonede Skonnerten Flag — en underlig graasort, laset Tingest, lige ubestemmelig i Form og Farve, fo'r op under Raanokken. Niels Ilde tilkastede sin overordnede et Blik, som det vistnok var heldigst for ham, at denne ikke bemærkede, men John udbrød: „Nu skulde da den Onde tordne i ham, Hr. Assistent! Det er jo en Kaffesæk, der gaar til Vejrs.“

Palle Ib saa' lige saa arrig ud som en Dogge i Hundedagene og fo'r selv til Roret for at holde Kutteren bedre op til Vinden. Pludselig krængede vi saa stærkt, at hele Lønningen lagdes under Vand, et Bygekast fo'r susende hen over os, der hørtes en Lyd som et Piskesmæld oppe fra Masten — Gaffeltopsejlet gik over Bord, medens vi rejste os igen.

„Saa til Helvede!“ sagde Palle Ib og saa' efter det bortfløjne Sejl, der et Øjeblik hævedes af Søerne. „Nu kan vi gaa hjem og lægge os, og sige, at vi er bleven grint ud af en Tysker.“

Heri tog han heller ikke fejl; thi i samme Øjeblik satte Skonnerten mere Sejl, og medens den gentagne Gange kippede*) med den tomme Kaffesæk, som for at haane Toldkutteren endnu mere, stod

*) At »kippe« Flag betyder det samme, som naar man paa Land tager Hatten af for en Mand.

den Kattegattet udefter, bestandig ladende et større Rum imellem os og sig.

Palle Ib var imidlertid ikke den Mand, der opgav en Forfølgelse saa let, og først henad Eftermiddagen, da Skonnerten fjernede sig ud over Grænserne for hans Station, standsede vi Forfølgelsen og huggede med desto større Kraft ind paa de tarvelige Retter, som Hans Tordens Kogekunst havde forsynet Kahytten med. Saa vendte vi og stod Nord om Hesseløen med aftagende Kuling. Her ankrede vi under Fyret for at være parate ved Daggry, hvis den mistænkelige Skonnert paa ny skulde vise sig og ikke staa Storebælt ind, som Palle Ib formodede. Det var den første Dags Overhaling, og den kom der ikke meget ud af, hverken for Palle Ib eller mig.

Uagtet en Køje om Bord paa en Toldkutter ikke kan anses for noget særdeles bekvemt eller luksuriøst udstyret Leje, sov jeg dog udmærket den Nat, blideligt vugget af Kattegattets Bølger. Ja, saa fast var min Søvn, at jeg først, da jeg tørnede ud, mærkede, at vi alt var under Sejl og et godt Stykke fjernede fra den lille Ø, der havde tjent os til Skjulested om Natten. Vinden var sprungen mere Vester i, men den var tillige løjet betydeligt af, saa at vi, med alle Sejl oppe, kun for en svag Brise bevægede os over Kattegattet i nordvestlig Retning. Luften var, trods Morgenen, usædvanlig trykkende og lummer; et tyndt, graat Skytæppe dækkede med en fortvivlet Ensformighed hele Himlen, og langt ude i Horisonten mod Vest laa nogle tykkere Banker, der syntes at tyde paa kommende Regn. Niels Ilde, Hans Torden og de to andre Matroser, der hørte til Kutteren, var i Færd med at skaffe forude, John stod til Rors, og Palle Ib tog som sædvanlig med Kikkerten under Armen og begge Hænder be-

gravede i Pjækkerten Maal af Dækket fra Roret til Spillet.

„En net Ekspedition, jeg har faaet Professoren ud paa," brummede han med et ærgerligt Udtryk i sit Ansigt og rakte mig Haanden. Var det forbandede Gaffeltopsejl ikke gaaet over Bord, havde vi haft Skonnertens Dæk under os i Gaar Aftes, og havde kunnet løbe tilbage til Rørvig med dens Papirer. Nu kan vi risikere at komme til at ligge og drive her paa Observation den ganske Dag og faa os en vaad Trøje inden Aften."

„Faar vi Regn?" spurgte jeg.

„Kan nok hænde, det løser sig op i Taage," sagde Palle Ib og saa' ud; men Vinden flover mere og mere af; det kulede ganske friskt i Morges. Bliver det stille, faar vi Regn, og saa kan vi drive i det en Times Tid eller to — det er en sølle Fornøjelse!"

„Saa maa vi overhale Skonnerten med Fartøjet," sagde jeg, „hvis vi træffer den."

„Maaske," sagde Palle Ib, „og maaske ikke. Faar vi tyk Luft, hvad det ser mest ud til, maa vi lade Fartøjet blive, hvor det er. Desuden har De vel ingen Lyst til en ny Rotur med Niels Ilde?"

„Aa," sagde jeg, „der kommer vel andre i Fartøjet end han."

„Sig mig," sagde Palle Ib og satte sig paa Kahytskappen, „hvad er der egentlig i Vejen mellem Niels Ilde og Dem. Han glor efter Dem, som havde han Lyst til at give Dem en Lussing."

Jeg tog Plads ved Siden af ham og begyndte paa min Beretning med en Omstændelighed, der stod i Forhold til de gode Stunder, vi havde, idet jeg dog ganske fortav mit sidste Møde med Marie. Palle Ib hørte opmærksomt efter, kun af og til afbrydende min Fortælling med et tvivlende eller opmuntrende „det var som Satan!" Da jeg havde endt, spyttede

han Skraaen ud over Rælingen, tog sig en frisk og brummede: „Egentlig talt kan jeg dog ikke se noget, som skulde gøre Niels Ilde hadsk imod Dem. De har jo ikke rendt ham i Vejen.“

„Jeg skal have en tilfældig Lighed med Halvor Johnsen,“ bemærkede jeg. „Maaske er det nok til at vække hans Uvilje.“

„Véd han det om Ringen?“ spurgte Palle betænkelig.

„Nej,“ svarede jeg, „men jeg fortryder, at jeg i Gaar Morges truede ham med Halvor Johnsen, fordi han rendte paa mig. Det faldt mig saadan ind i Øjeblikket; thi der har ingen fra Ebbeløkke været hos Lars Hansen.“

„Ikke det?“ sagde Palle Ib forundret og saa' paa mig. „Jeg troede ikke, at Professoren kom om Bord med en Pose Løgn. John sagde forvist, at den Mand havde truffet Halvor Johnsen om Bord paa Skonnerten, og her paa Kutteren tror hver Kæft det; maaske er det derfor, at Niels skuler saa ilde.“

„Lad ham det!“ sagde jeg. „Saa kan han mærke, at man tidt faar det tungt paa sin Ryg, som man tager let paa sin Samvittighed. Hvad mener De ellers om det?“

Palle Ib stirrede dybsindigt ned i Dækket og sagde: „Hvad man ikke har set, skal man tage sig i Agt for at høre. Har Niels Ilde faaet onde Ord, som han har givet Lussinger, saa faar han en stor Regning at opgøre. For Resten tror jeg, at hele Historien er Løgn fra Ende til anden; jeg har ogsaa kendt Halvor Johnsen.“

„Førte De Kutteren dengang?“

„Javel gjorde jeg saa,“ brummede Palle Ib; „og Halvor Johnsen husker jeg meget godt. Han var noget af en Springfyr og aldrig fornøjet i Tjenesten. Aftenen før han gik i Land, havde jeg givet ham en Visker; ventelig var det af den Grund, han

rømmede Kutteren med dens eget Fartøj og gik om Bord i Russeren. Halvor Johnsen — —"

„En Sejler ret forude, Hr. Assistent!" brummede en dyb Stemme.

Vi fo'r begge op, og Niels Ildes svære, mørke Skikkelse stod lige bag ved os. Han havde upaatvivlelig hørt Halvor Johnsens Navn blive nævnet; thi hans Ansigt var blegt, og dets skulende Udtryk traadte i dette Øjeblik endnu stærkere frem.

Palle Ib snappede Kikkerten med en Ed og stirrede ud over Rælingen.

Jeg fulgte Retningen af Kikkerten, og omtrent tre Fjerdingvej forude saa' vi i Nordvest Skonnertens elegante Rejsning og kridhvide Sejl, som næsten hang døde ned.

„Nu har vi den!" brummede Palle Ib og gned sine Hænder med en veltilfreds Mine. „Om en halv Time har vi ikke en Hatfuld Vind mere. Lad dem gøre Fartøjet klar, Niels, og sig til Hans, at han holder sig rede; du og han faar trække paa Aaren."

Niels kastede et mørkt Blik ud mod den fintbyggede Skonnert; derpaa stak han Hænderne i Lommen og sagde: „Assistenten maa have mig undskyldt; jeg tager ingen Aare i Dag."

„Plager den lede Satan dig, Niels?" raabte Palle Ib hidsig. „Hvad skal de Optøjer betyde!"

„Assistenten maa have mig undskyldt," sagde Niels Ilde og tog med en tvær Mine den ene Haand op af Lommen for at føre den til Kasketskyggen; „men jeg har faaet saadan et Værk i den venstre Skulder, at jeg ikke kan røre Armen."

„Det er nok kommet flyvende paa dig," sagde Palle Ib spydig.

„Ja, det er saa, Hr. Assistent!" sagde Niels. „For det er Flyvegigt, skal jeg sige os. Det flyver paa, men det kryber af, det Skab. Ret nu faar vi Forandring i Vejret."

„Saa lad Hans Torden og Ole Skalle gaa i Fartøjet!“ sagde Palle Ib ærgerlig og vendte sig fra ham. „Selv kan du skrubbe dig ned og skrubbe din Skulder med Værk.“

„Tak, Hr. Assistent!“ sagde Niels Ilde med et hæsligt Blik i sine ondskabsfulde Øjne. „Men mod det Værk, jeg har i Dag, hjælper al Verdens Værk lige saa meget som en Draabe i Helvede; det gaar kun over i Solskin.“

„Hvad Fanden mente han med den Passiar?“ spurgte Palle Ib og saa' efter Niels, der drev forud for at meddele Folkene den givne Ordre. „Lige saa meget som en Draabe i Helvede,“ sagde han. „Næsten skulde jeg tro, at De har Ret, og at han gaar omkring med mørke Syner. Han ser ilde ud i Dag, og er derhos dobbelt saa studs som sædvanlig — der maa være noget i Vejen med ham.“

„Hed den Kaptajn, som blev dræbt i Shanghai, ikke Jensen?“ spurgte jeg. „Jeg syntes Lars Hansen kaldte ham saaledes.“

„Jovel gjorde han,“ sagde Palle Ib. „Jeg kendte ham godt; en stolt Gut, men haard mod sine Folk, som Satan selv. Der var ingen, der fik Lov til at stikke Hænderne i Lommen, naar de talte til ham. Han har sin Familie endnu inde i København, saa vidt jeg véd.“

„Jeg er overbevist om,“ sagde jeg, „at Niels Ilde har haft noget med det Drab at gøre og maaske med et til. Man kan jo se, at det Menneske gaar om med noget, som tynger ham.“

„Bedst er det at lade, som man ikke mærker noget,“ sagde Palle Ib og rejste sig. „Halvkvædet Vise kan nok forstaas; men under den føres ingen Mand til Galgen. Ret nu er de klare ved Fartøjet. Vil De med, Hr. Professor? Eller vil De blive om Bord og drikke Skaller med Niels Ilde?“

Da jeg ikke saa' nogen rimelig Grund til denne

Forlystelse, og da jeg tilmed mindedes Lars Hansens Ord i Tidsvilde Skov, modtog jeg det første Tilbud, og steg tillige med Palle Ib og Betjenten i det lette Fartøj, som gyngede ved vor Styrbords Side. Lige i det Øjeblik, vi kastede los, og lige som Aarerne sænkede deres skarpe Blade første Gang i Vandet, stak Niels Ilde Hovedet op af Lugen og knyttede Haanden ad os med et saadant Udtryk af Had og Forbitrelse i sit Ansigt, at jeg stødte til Palle Ib, som sad til Rors. Han vendte Hovedet, men i samme Øjeblik havde Niels Haanden til Huen og forsvandt i Lukafet. Palle knuste en Ed mellem Tænderne, lagde Roret til Bagbord, og nu gled vi med raske Aaretag hen over Kattegattet.

Alt som vi nærmede os Skonnerten, lagde jeg Mærke til, at Hans og Ole hviskende meddelte hinanden deres Bemærkninger, idet de ofte, til Ærgrelse for Palle Ib, vendte Hovederne, som om de maalte Distancen og ventede at se nogen om Bord; men jo tydeligere dens lange, smalle Skrog og smækre Rejsning tegnede sig for os, desto mere lagde vi Mærke til, at intet Liv rørte sig om Bord. Den laa nu omtrent en halv Mil fra os med nedhængende, døde Sejl, men hverken ved Rattet eller forude mærkede man det mindste Spor til, at et Fartøj nærmede sig, ja ikke engang Skibshunden lod sin Røst høre — som et dødt Skib flød det paa Vandet.

Pludselig drejede John Hovedet, stak Haanden i Vejret, som for at prøve Vinden og udbrød med en Ed: „Der har vi den! Nu kan vi vende Næsen hjemad, Hr. Assistent!“

„Endnu ikke,“ sagde Palle Ib rolig og føjede til: „Hal ud, Manne, i Djævelens Skind og Ben!“

Ole og Hans lagde sig paa Aarerne; men det var for silde. Den tykke Banke, der længe havde staaet ubevægelig imod Vest, syntes med ét at faa

Liv og forvandle sig til et halvt gennemsigtigt, graagult, Skytæppe, der foldede sig ud over Havet. Som en uhyre Skylavine rullede den frem, ligesom baaren af Bølgernes Toppe, og faa Øjeblikke efter væltede den ind over Skonnertens Rejsning, indhyllede dens Skrog og skjulte den for vore Blikke. En svag Brise rejste sig som Forløber for den alt opslugende Havguse, hvis yderste Bræmme dannede sælsomt udtungede Taagefrynser, der, vekslende i Form, erobrede Havet lige for vore Øjne. Faa Øjeblikke efter var ogsaa vi inde i den — Taageskyerne lagde sig rundt om os, kolde, klamme, dækkende og tilslørende alt, forvildende hver Kurs og bindende selv det skarpeste Øje, og kort efter var ogsaa Kutteren forsvunden for vort Blik. Saa pludseligt og uventet kom den, saa tæt og uigennemtrængelig var den, at Folkene holdt paa Aarerne uden at afvente nogen Kommando fra Palle Ib, der arrig raabte: „Hvad Djævlen glor I efter? Hal ud, for Satan! Jeg skal nok holde Kursen! Læg jer paa Aarerne, Folk!“

Folkene saa' uvisse paa hinanden; men uvilkaarlig adlød de Palle Ibs barske Tilraab, og Aarerne sænkede sig atter i Vandet, men ikke saa livligt som før. En Stund gled vi saaledes frem gennem Taagen i spændt Forventning, lyttende efter den svageste Lyd, der kunde lede vor Kurs; men alt var dødsstille, Taagen knugede sig tættere og klammere omkring os, og kun en enkelt Maage, der ilsomt søgte mod Land, angav ved sine skærende Skrig, at den paa sin enlige Flugt havde følt sig overrasket af os. Da hørte vi fra det fjerne en langtrukken, hul Tuden, ikke ulig den, som Vogteren i gamle Dage lod høre fra Blegdammene, og jeg sagde: „Vi maa have Skonnerten agter for os; det var Skibshunden, der tudede.“

Atter holdt Folkene paa Aarerne, og Palle Ib

udbrød: „Den Hund har jeg hørt før, Hr. Professor! Han hedder Niels Ilde; jeg kender hans Tudehorn paa Røsten. Om lidt hører vi nok Skibsklokke fra Skonnerten — ro væk, Manne!“

Hans og Ole vekslede et betydningsfuldt Blik, medens de paa ny lagde Aarerne i Vandet. Palle Ib saa' ud, som han kunde æde Skonnerten, hvis han traf den, men John udbrød: „Han holder nok sin Knevl i, Hr. Assistent, kender jeg ham ret. Der er flere Øren, som hører grant end vore. Vi kan rende lige under hans Spryd uden at blive ham va'r.“

Palle Ib tav og stirrede lige ud for sig; men pludselig spyttede han Skraaen ud, lagde Roret haardt i Borde med den indholdsrige Bemærkning: „Djævlen gale i det!“

Atter hørte vi den hule, langtrukne Tuden, som gav et alt for tydeligt Bevis paa, hvor langt vi havde fjernet os fra Kutteren uden at naa vort Maal. Hans og Ole trak flinkt paa Aarerne; men alligevel var det en mislig Sag at ro efter Lyden alene, og dog var der ikke andet at gøre. Med korte Mellemrum, men bestandig tydeligere lød den hule, klagende Tuden fra Kutterens Dæk, og i den kolde, klamme Havguse med dens graagule Belysning var der i denne melankolske Lyd en særegen Klang, som var det Hunde, der tudede over et Lig. Endelig var vi Kutteren saa nær, at vi kunde skimte dens Skrog, og lige idet Palle Ib lagde til, hørte vi den fjerne Klang af en Skibsklokkes Toner lyde hen over Vandet. Palle Ib rejste sig, spyttede agterud og sagde: „Nu fik de Munden paa Gang!“ Dermed entrede han op paa Kutterens Dæk, og vaad og forfrossen fulgte jeg hans Eksempel.

Lige saa livligt som det Dagen i Forvejen havde været at stryge hen over Kattegattets Bølger, medens Vinden sang i Takkelagen, og Søerne i sprøjtende Skum brødes foran Kutterens Bov, lige saa

dødt og melankolsk var det nu at ligge stille i den hule Dønning, medens Havgusen hyllede Fartøj, Land og Hav i sit klamme, graagule Dække, for snart efter i tunge Draaber at dryppe ned fra Sejl og Tovværk. Vindstille er altid en kedelig Sag til Søs; men Vindstille og Taage, det er utaaleligt. Forgæves spejdede jeg ud i det graa Skydække for at finde en eller anden lysere Rift, der kunde bringe Vind; forgæves fløjtede Palle Ib og bankede paa Masten — Taagen syntes tværtimod at blive tættere og tættere, saa at det til sidst saa' ud, som om Kutterens Rejsning var forkortet til det halve. Palle Ib havde lagt sin nu unyttige Ven, Kikkerten, og gik med korslagte Arme og et arrigt Ansigt frem og tilbage paa den Styrbords Side, medens John med Hænderne paa Ryggen foretog den samme Manøvre til Bagbord. Folkene krøb sammen forude, og selv sad jeg under Lugen paa Kahytstrappens øverste Trin og lyttede til en sagte Brasen fra Kabyssen, som paa en glædelig Maade forkyndte, at Hans Torden var i Færd med at riste Flæsk ligesom den foregaaende Dag. Endelig var hans gastronomiske Forberedelser til Ende, og Trylleordet „Skafning" skaffede vel for Øjeblikket en blidere Stemning til Veje; men da Beskøjterne, de gule Ærter og Flæsket tillige med en ekstra Ranzon Rom var gaaet al Kødets Gang, indfandt Kedsomhedens taageagtige Spøgelse sig paa ny og drev os op paa Dækket, hvor vi langsomt svingede frem og tilbage, ikke ulig tre Penduler, som sættes i Gang af den samme bevægende Kraft.

Pludseligt standsede Palle Ib, betragtede mit modfaldne Ansigt og spurgte med fortvivlet Ro: „Kan De pilke Torsk, Hr. Professor?"

Jeg meddelte ham saa vidtløftigt som muligt, at jeg flere Gange havde haft Lejlighed til at iagttage denne Idræt ved Langebro og paa Toldboden, samt

at jeg antog, at det under de givne Omstændigheder kunde være en sand Fornøjelse.

„Vi har ingen Pilke om Bord," sagde Palle Ib og vendte sig fra mig; „ellers kunde vi pilke Torsk."

Atter svingede de tre Penduler hen over Dækket fra Roret til Spillet og fra Spillet til Roret, hvert sættende sine egne Tankehjul i kedsommelig Bevægelse; men for mig havde Palle Ibs Ord aabnet en hidtil ikke kendt Idérække, der strakte sig lige fra Urindvaanernes „Pilkesænke" til Ulkene paa Langebro, og uvilkaarligt gentog jeg ved mig selv den uomstødelige Sandhed, der laa i Palle Ibs Ord: „hvis vi havde Pilke om Bord, kunde vi pilke Torsk." Jeg maa vel til Slutning have udtalt eller udnynnet disse Ord; thi Hans Torden, der strøg mig forbi paa en af mine Svingninger, tog til Hatten og sagde: „Hvad behager?"

Jeg meddelte ham Trylleformularen tillige med mine Erfaringer fra Toldboden, og til min store Glæde mente Hans, at der vist laa nogle Pilkesnører i hans og Ole Skalles Skibskister, men at de nødigt vilde frem med dem, da han vidste, at Assistenten ikke kunde lide, at Folkene pilkede om Bord. Hurtigt meddelte jeg Palle Ib dette interessante Fund, og hvad han ikke kunde tillade Folkene, syntes han, under de for Haanden værende Omstændigheder at burde tillade sig selv og mig, og snart havde vi hver sin Pilk i Gang, idet jeg med fortvivlet Nøjagtighed efterlignede Palle Ibs taktfaste Ryk og taalmodigt halede den ene store Dusk Blæretang efter den anden op paa Kutterens Dæk. Jeg stod længst forude, temmelig nær ved Lugen til Folkenes Lukaf, og endelig lykkedes det mig til min store Forbavselse at hale en temmelig stor Torsk indenbords. Idet jeg vilde fri den fra Krogen, traadte Niels Ilde pludselig hen til mig og sagde:

„Med Forlov! De tager saa akavet paa den. Jeg faar nok hjælpe Dem en Kende.“

Inden jeg kunde forhindre det, greb han den sprællende Fisk og rev med et haardt Ryk den tvehagede Krog saa heftigt ud, at baade Øjne og Indvolde fulgte med. Derpaa huggede han med en modbydelig Ed dens Hoved mod Rælingen, saa at Blodet sprøjtede mig lige i Ansigtet.

„Skammer De Dem ikke over at handle saaledes?“ sagde jeg forbitret, idet jeg betragtede det mishandlede Dyr, som vred sig ved mine Fødder, og endnu i Dødskampen drog lange Strimer af Blod hen ad Dækket.

„Saadan et Bæst har ingen Følelse,“ brummede Niels Ilde med et Udtryk af Grumhed i sine blodskudte Øjne. „Det er jo ikke noget Menneske.“

„Det lider lige saa meget som et Menneske; ja maaske mere,“ sagde jeg harmfuldt; „og et Menneske vilde De vel ikke behandle saaledes?“

„Det kom ganske an paa, hvem det var,“ sagde Niels Ilde; „det kunde nok være, at der var dem, jeg ønskede at drikke saadan en Skalle.“

„Saa skal De ogsaa staa til Ansvar for det paa den yderste Dag,“ sagde jeg og saa' ham lige ind i Øjnene. „Paa den er der ingen, som gaar Ram forbi.“

Han blegnede, idet jeg sagde disse Ord, og traadte et Skridt tilbage; men han fattede sig hurtigt og sagde med en raa Latter, som dog forekom mig lidt tvungen: „Det Præstepræk kan man proppe Børn og gamle Kællinger med. Der er ikke nogen yderste Dag, hverken for Dem eller mig. Den Mand, der faar saadan en Skalle, staar aldrig op; han er saa død, som den Torsk der!“ Og med disse Ord sparkede han Fisken hen ad Dækket.

„Da véd jeg dog én, som er staaet op igen,“ bemærkede jeg.

„Saa har Professoren maaske været i Himmerige?“ sagde han med et spottende Grin, men blev dog bleg i det samme.

„Nej,“ sagde jeg roligt. „Jeg tænkte ikke paa dem, der opstaar i Himmelen, men paa de døde, der kommer igen allerede her paa Jorden.“

Han stirrede paa mig med et Udtryk af Skræk i sit ellers saa vilde Ansigt og sagde i en næsten lav Tone: „Saa' De kanske noget derude?“

Lige i det samme tonede Skonnertens Skibsklokke klarere og tydeligere end nogen Sinde før. Dens afmaalte, dumpe Slag lød i dette Øjeblik som Ligklokken i de katolske Lande, og jeg saa', at der gik en Skælven gennem ham.

„Nej, Niels Ilde,“ sagde jeg, „jeg saa' intet derude. Skonnerten laa saa stille, som kunde det være Dødssejleren selv; men det kunde dog være, at den sendte et Bud, naar De mindst ventede det. Saa kan De huske mig, og maaske hitte ud af, hvad jeg mener med de døde, som opstaar paa Jorden.“

Han tumlede tilbage; men rettede sig pludseligt, som ved en Kraftanstrengelse, og sendte mig et rasende Blik, idet han knyttede sine Hænder.

„Vogt Dem!“ sagde jeg dirrende af Forbitrelse, thi han gjorde en Haandbevægelse, som om han vilde slaa. „Det kommer op i Tø, som lægges ned i Sne, og Taagen ligger ikke hver Dag over Vandene.“

Med disse Ord rev jeg min Pilk til mig og gik agterud til Palle Ib, hvor jeg mente at finde en sikrere Ankerplads. Men længe efter saa' jeg endnu Niels Ildes mørke Skikkelse staa forude og stirre hen efter mig, og medens jeg mekanisk halede den tunge Blypilk til mig og atter lod den synke, tænkte jeg paa, hvor uhyggeligt hans Blik havde mødt mit, og hvordan jeg næsten mod min Vilje var kommen

til at sige de sidste truende Ord. Det var, som om en anden havde talt igennem mig.

Timerne sneg sig saaledes hen i tung og trykkende Stilhed, der kun blev afbrudt, snart af den tungsindige Klemten fra Skonnerten, snart af de klagende Toner af Tudehornet, som Ole Skalle trakterede med en Virtuositet og Lungestyrke, som ikke gav Niels Ildes noget efter. Endeligt havde vi med stort Besvær pilket nogle forvildede Torsk, og omtrent ved Solnedgang viste Hans Tordens glade Ansigt sig atter i Taagen og meldte paa ny, at der skulde skaffes. Atter klavrede jeg ned i den lille, lumre Kahyt, hvor Hans havde dækket Bordet med sin sædvanlige Omhu, og nu med et bredt Grin indbar vor tarvelige Fangst i dens forandrede Skikkelse — da stak Palle Ib sit Hoved ned gennem Lugen og raabte: „Kom herop, Hr. Professor! Her er noget, som De kun faar at se én Gang."

Jeg entrede atter op, og i Sandhed, det Syn, som nu viste sig for mig, var lige saa ejendommeligt i sin Art, som spøgelseagtigt i sin Virkning. Langt ude i Horisonten laa i Nordvest en taagesløret, blodrød Kugle, som svømmede den paa Vandet, og rundt om denne saas endnu tre andre, lige saa store, men mattere Halvsole, der sendte store, brandrøde, vifteformigt spredte Straaler højt op gennem Luften. Taagen selv skiftede Farve derved; fra graagul var den gaaet over til brandrød. Den lugtede af Svovl, og idet den synkende Sols matte Straaler brødes igennem den, virrede det i Taagemasserne, der paa sine Steder oplystes stærkere, paa andre svagere, saa at der dannedes lysere og mørkere Partier, der tog sig ud, som om gigantiske, men ubestemt formede Skikkelser væltede sig i Luften. Efterhaanden som Solen sank, tabte disse atter deres Farver, smeltede sammen og forsvandt i hverandre, og nu blev der kun et ensartet, brandgult Skær tilbage,

som rasede der langt ude mod Vest en uhyre Ildebrand, der væltede sine Røgskyer imod os. Lidt efter lidt tabte Himlen dette uhyggelige Udseende, der i Troperne siges at tyde paa Jordskælv, og Taagen antog atter sit graalige, ensartede Præg. Men Illusionen havde været saa stærk, og den hele Fremtoning saa uhyggelig, at jeg virkelig troede at spore Brandlugt, og sagde dette til Palle Ib.

„Det siger intet, Hr. Professor!" svarede han. „Vi sporer saa tidt den Lugt, naar Brandtaagerne kommer. I Dag har vi kunnet skære den med en Kniv; men om en halv Time, tænker jeg, at den letter."

„Tror De?"

„Saa kommer Maanen op, og den æder Taagen, som var det Røg. Ventelig faar vi Kuling af Nordost, og i Morgen har vi frisk Kuling og klar Luft, saa sandt jeg hedder Palle Ib."

„Jeg synes, Brandlugten tager til," bemærkede jeg.

„Det er det sidste Stød af Djævelens Regimente, Hr. Professor!" sagde Palle Ib og tørrede sine vaade Bakkenbarter med sit Ærme. „Jo mere hun knuger sig sammen, før hun skal lette, desto værre stinker hun. Kom nu ned og lad os se, om der er Orm i Torsken; det er De jo Mand for."

Med disse Ord dukkede Palle Ib sig ned under Lugen, og snart havde vi i den lave Kahyt glemt Taagesynerne fra Dækket.

„Sig mig, Palle," sagde jeg, da vi havde ladet Fisken vederfares fuld Retfærdighed og nu ved et Glas Grog drøftede Søen og dens Fremtoninger, „har De nogen Sinde paa Deres Togter hørt noget om Dødssejleren? Jeg kom til at tænke paa den, da jeg stod deroppe og saa' Solen gaa ned."

„Det var s'gu kuriøst," sagde Palle Ib; „for jeg tænkte ret det selv samme. Ventelig er det i et

saadant Vejr, at man skal blive overhalet af den. Desuden har vi Fuldmaane i Aften."

„Fuldmaane?" gentog jeg overrasket. „Er det virkelig Fuldmaane i Aften?"

„Bliver Professoren saa forundret over det?" sagde Palle Ib. „Hun skal drikke sig fuld én Gang om Maaneden, det er jo Naturens Orden; i denne Maaned gør hun det to Gange; saa er Aanderne løse, siger man."

„Aa, jeg kom blot til at tænke paa noget," sagde jeg. „Viser Dødssejleren sig da helst ved Fuldmaane?"

„Kun ved Fuldmaane," sagde Palle Ib med Overbevisning, „og helst i de store Farvande. Saadan en Skude, som rummer alle de Sømænds Sjæle, der er farne heden paa Søen, kan ikke gaa i vore Smaavande, dertil stikker den alt for dybt. Jeg véd nu godt," vedblev han, „at i vore Dage er der næsten ingen, der tror paa det Slags Krøniker, som man dog ikke skal fornægte, fordi man ikke har set det med sine egne Øjne. Min Farfader fo'r som Styrmand i det asiatiske Kompagnis Tjeneste, og en Aften just som de laa og drev for Vindstille inde under Kap, kom der en svær Taage fra Land og svøbte sig saa tæt om dem, at de ikke kunde se deres egne Mersræer. Min Farfader sad nede i Kahytten tillige med Kaptajnen i en jævn Passiar, ligesom vi sidder her; for der var jo ikke andet at bestille. Der var ingen Sejler, hverken fjern eller nær, i det mindste var der ingen, før Taagen kom. Nu, saadan som de sidder allerbedst, siger Kaptajnen: „Hvad Fanden er det for et Fartøj, der sætter sin Jolle i Søen?" Min Farfader lyttede, og han sagde mig, at han ganske tydelig hørte, hvorledes det peb i Bommene, da de firede Fartøjet ned, og hvordan det vældede i Vandet for dem. Saa siger Kaptajnen: „Hør du!" siger han, „dette

hersens holder jeg ikke af. Har du observeret nogen Sejler fra Dækket? For jeg har det, tordne mig, ikke!" Saa siger min Farfader — —" Paa dette spændende Sted gjorde Palle Ib et Ophold og vilde lange til Romflasken; men han kom ikke videre end til at tage Proppen af; thi lige i det samme hørte vi den pibende Lyd af Bommene, idet et Fartøj firedes ned, og kort efter det dumpe Plask, da dets Bund tørnede mod Vandets Overflade.

„Djævlen staa i det!" udbrød Palle Ib og satte Proppen i. „Tror jeg ikke, Skonnerten sætter sit Fartøj ud lige for Næsen af os?"

„Ja, naar det blot er Skonnerten!" hviskede John med lav Stemme og skottede gennem Halvmørket hen til Lugen.

„Hvem Djævlen skulde det ellers være?" brummede Palle Ib og rejste sig. „Saa, nu lægger de Aarerne i Vandet! Lad os høre, om de hiver noget i Fartøjet."

Vi lyttede alle med tilbagetrængt Aandedræt, men hørte ikke andet, end de fjerne, taktfaste Aareslag af et Fartøj, der øjensynligt nærmede sig os.

„De fører seks Aarer, Hr. Assistent!" sagde John endeligt efter en Pause.

„Ja, de gør saa!" sagde Palle Ib, idet han opmærksomt lyttede efter. „Kun undrer det mig, at de tager saa let paa dem. Hør, hvor de falder glat i Vandet."

„Ventelig har de viklet Blaar om Toldene," sagde John, „og vil luske sig forbi os i Taagen."

„Passiar, John!" svarede Palle Ib. „De kommer jo klods paa os. Om et Øjeblik maa vi ha' dem ret for Boven af os; jeg synes jeg hører Stemmer."

Vi lyttede, men hørte kun en mumlende Susen eller Plasken, der bares gennem Luften forude, og lige saa godt kunde være Spillet af Bølgerne mod Kutterens Bov. Derimod lød Aaretagene nu ganske

nær, men alligevel underligt dæmpede. I det samme kom Hans ind for at tænde Lampen.

„Hvorfor Satan prajer I ikke det Fartøj?“ spurgte Palle Ib.

„Det er ikke mig, som har Vagt,“ sagde Hans og tog ærbødig til Hatten.

„Hvem er det da, der snuer deroppe?“

„Niels Ilde har Vagten, Hr. Assistent!“ sagde Hans.

„Saa skrub op, og bed ham bruge sine Glugger!“ sagde Palle Ib. „Kom saa ned og bring Melding.“

„Hvem der?“ klang det i det samme oppe fra Dækket; men det var ikke Niels Ildes Stemme.

Ligesom Hans Torden forsvandt op ad Kahytstrappen, hørte vi, hvorledes det kommende Fartøj lagde sine Aarer ind. Derpaa gled det stille og lydløst langs Kutterens Side; men idet det tørnede mod os, hørtes der intet Stød — det var, som om dets Ræling var overtrukken med Filt, saa blødt og lydløst gled det hen langs Styrbords Side.

„Død og Helvede!“ raabte Palle Ib og snappede en Huggert, som hang under Dæksbjælken. „Jeg tror, min Salighed, at de vil smugle om Bord paa en kongelig Toldkutter!“

Betjenten og jeg rejste os ligeledes, begge grebne af en underlig, uhyggelig Fornemmelse. I det samme kom Hans tumlende ned, mere paa Hovedet end paa Benene. Han havde tabt sin Hat deroppe, og Haaret hang i uordentlige Tjavser ned om hans Ansigt, der havde et forvildet Udtryk. Han tørnede forover mod Bordet, saa lang han var; men Palle Ib greb ham ved Skuldrene, rystede ham op og raabte: „Rider Satan dig, Hans! Hvad er det for et Fartøj?“

Hans Torden var bleg af Skræk, og den blaa Stribe paa hans Kind saas i dette Øjeblik tydeligere end nogen Sinde. Tænderne klaprede i Munden paa ham; men endelig fik han samlet sig saa meget, at

han kunde sige: „Det er ikke noget Fartøj, Hr. Assistent!“

Palle Ib tumlede tilbage og lod for et Øjeblik Huggerten synke; men pludselig hævede han den igen og raabte med en truende Bevægelse: „Fanden staa i din Krop, Hans Torden! Tror jeg ikke, du begynder at lære Mytteri af Niels Ilde? Sig straks, hvad det var for et Fartøj, ellers har du, saa sandt jeg hedder Palle Ib, Kutterens Dæk under Dig for sidste Gang i Nat! Hørte du ikke selv det Fartøj, der kom?“

„Jo, Hr. Assistent!“ sagde Hans med dirrende Stemme. „Men det var ikke noget Fartøj. Taagen er i Færd med at lette, og vi kan se over tre Kabellængder til alle Sider; men der er ikke mere Fartøj end bag paa min Haand.“

„Sludder, din Slubbert!“ raabte Palle Ib. „Vil du gøre Nar ad mig? Sig straks, hvad det er for et Fartøj!“

„Gud hjælpe mig, Hr. Assistent!“ raabte Hans og tog for sig. „Der er intet Fartøj! Ligesom jeg stak Hovedet op af Lugen, hørte jeg det lægge til ved vor Styrbords Bov, og i det samme saa' jeg en Taageklat komme op over Rælingen og trække over Dækket agter. Da var det, som om noget slog Hatten af Hovedet paa mig. Niels Ilde — —“

„Passiar, din Dosmer!“ raabte Palle Ib og kastede Hans til Side. „Lad mig komme forbi og se paa de Løjer, I har for deroppe.“

Med disse Ord sprang Palle Ib med Huggerten i Haanden op ad Trappen, og i næste Øjeblik hørte vi et tungt Fald paa Dækket. John og jeg fulgte efter, og da vi kom op, saa' vi Palle Ib ligge, saa lang han var, medens Huggerten var fløjet ham langt ud af Haanden. Et Par Alen fra Lugen laa Niels Ilde udstrakt paa Dækket med knyttede Hænder og vildt opspilede Øjne. Det var over ham, at

Palle Ib var styrtet; men med Undtagelse af Niels, var der ellers intet usædvanligt. Taagen havde ganske rigtig lettet betydeligt, Maanen stod i sin Opgang som en stor rødlig Skive paa den østlige Horisont. Der begyndte at komme lidt Luft i Sejlene, og forude stod Folkene, som om de endnu spejdede efter noget.

„Sej der forude, Manne!“ raabte Palle Ib, ikke blidere stemt ved sit Fald. „Gaar Fartøjet tilbage til Skonnerten?“

„Der er ikke noget Fartøj, Hr. Assistent!“ lød Ole Skalles dybe Stemme.

„Saa, i Helvedes Skind og Ben, saa lang mig en Pøs, i Dosmer-Asener!“ raabte Palle Ib, næsten kvalt af Forbitrelse over at faa det samme lakoniske Svar.

Hans kom springende med en Pøs, og Palle Ib slog dens Indhold med en saadan Kraft lige i Ansigtet paa Niels Ilde, at denne fortumlet satte sig over Ende, idet han udbrød: „Hvor er Fartøjet? Hvor er Kaptajnen?“

„Passiar, Niels!“ sagde Palle Ib og bøjede sig over ham. „Der er ingen Kaptajn*) her! Kender du mig?“

„Hvor er Kaptajnen?“ stønnede Niels Ilde med hæs Stemme og lod sit forvildede Blik løbe rundt til alle Sider. „Saa' I ham?“

„Stik ned i Kahytten, Hans, og lang mig den Flaske Rom op, som staar paa Bordet!“ sagde Palle Ib, medens han opmærksomt betragtede Niels Ildes dødblege Ansigt; „han snakker i Vildelse. — Drik det!“ føjede han til, da Hans kort efter kom farende med Flasken og et Snapseglas.

---

*) Man maa erindre, at en Toldkutters Fører officielt og i Tjenesten benævnes Assistent. Betjenten maa ikke forveksles med en Toldbetjent; han er Styrmand, og som saadan fuldstændig Sømand.

Medicinen gjorde en overraskende Virkning. Næppe havde Niels Ilde sunket den sidste Draabe, før han kom paa Benene og med usikker Stemme lallede, idet han ravede som en drukken Mand: „Tak, Hr. Assistent! Nu gaar den igen!“

„Stop, Niels!“ sagde Palle Ib og greb ham ved Armen. „Du behøver ikke at være saa hastig med at liste forud! Hvordan Fanden kommer du til at ligge ved Roret?“

„Det kom saadan over mig,“ sagde Niels og undveg skulende Palle Ibs Blik. „Det er saadan et Slags faldende Syge, Hr. Assistent.“

„Det véd jeg aldrig, at du har haft før, Niels,“ bemærkede Palle Ib. „Hvad var det for et Fartøj, der kom?“

„Fartøj?“ sagde Niels Ilde med en tilsyneladende dum Mine. „Kom her et Fartøj, Hr. Assistent?“

„Ja, Fanden gale mig, gjorde der saa!“ bruste Palle Ib atter op. „Hvad var det for en Kaptajn, du snakkede om?“

Farven veg atter fra Niels Ildes Kinder; men han betvang sig og sagde med sit sædvanlige brutale Udtryk: „Kaptajn? Har jeg talt om en Kaptajn? Det maa være sket i Vildelse, Hr. Assistent; jeg véd ikke af nogen Kaptajn.“

„Hvordan kom du da til at ligge her agter? Du havde jo Vagt forude,“ fortsatte Palle Ib.

„De maa ha' mig undskyldt, Hr. Assistent!“ svarede Niels og sænkede Hovedet et Øjeblik. „Jeg har været syg lige fra i Morges og gaaet med Kolden i Kroppen. Før det saadan kommer over mig, bliver jeg altid urolig i Blodet, skal jeg sige Dem, og saa er jeg vel gaaet agter, kan jeg tænke. Vel var det, at jeg ikke gik udenbords.“

„Ja vist, din Løgnhals!“ mumlede Palle Ib, da Niels atter drev forud. „Saa havde man da været af med dig med det samme! — Gaa forud, Hans,“

føjede han til, „og tag Vagten for den Mand! Han kan gaa ned og lægge sig, kan du sige ham; vi har ingen Brug for Folk med den faldende Syge her paa Kutteren. Nu lufter hun en Kende op; om en halv Time har vi Vind, Hr. Professor."

Atter krøb vi ned i Kahytten, og da vi havde bænket os, spurgte jeg: „Hvad blev det saa til med Dødssejleren, Palle?"

Palle Ib saa' paa mig med et underligt Blik og sagde langsomt: „Hvad det blev til? Ja, nu kan jeg spare Professoren for al vidtløftig Passiar. Det blev til det, De saa' deroppe. Alt, lige saa grangiveligt, som min Farfader fortalte det — før troede jeg sgu, Historien var Løgn."

„Ja, hvad mener De?" spurgte jeg. „Vi saa' jo egentlig ingenting."

„Deri har De Ret!" brummede Palle Ib. „Vi saa' ingenting; og ham, som det gjaldt, forstaar at sætte Laas for Bøtten. Tror De, at det var for Løjers Skyld, han laa og vrøvlede om Kaptajnen. Han har faaet Melding, har han."

„Hvad mener De?"

„Hør!" sagde Palle Ib. „De kan nu gerne grine ad mig og har paa en vis Maade Lov dertil; men De skal se, at jeg faar Ret. Saadant noget kommer ikke forgæves; det var hans forrige Kaptajn, der kaldte ham."

„Aa, hvor kan De tro sligt, Palle!" udbrød jeg. „Rimeligvis har det været Skonnerten, som har sat sit Fartøj i Vandet, og er roet os forbi, skjult af Taagen."

„Javist!" sagde Palle Ib med et betydningsfuldt Blik og nippede til sit Glas. „Nej, det var Fanden ikke Skonnertens Fartøj, det."

„Nej, det var det ikke!" sagde John og styrkede sin Grog.

„Ja, hvad var det da?“ spurgte jeg. „Noget maa det jo have været.“

„Nej, det er netop det, det ikke var,“ sagde Palle Ib. „Var det noget, maatte vi have hørt det gaa, ligesom det kom; men det var borte i et Nu — ganske, som min Farfader fortalte det.“

„Lad os da høre det, Palle!“

Palle Ib miksede sit Glas og sagde: „Ja, egentlig er der intet videre at fortælle. De hørte Fartøjet komme paa samme Maade, som vi, og da de sprang op paa Dækket, var der ingenting; men agterude laa anden Styrmand som død henne ved Rattet. Da de fik Liv i ham, snakkede han om, at han havde set et stort Fartøj komme roende gennem Taagen hen imod Skibet. Det var som Spindelvæv i Planker og Bund, men dets Spanter og Tofter var satte sammen af Dødningeben paa hver en Led. Paa Tofterne sad fire indtørrede Lig og roede med Kistefjæle, og agter styrede Kaptajnen med Liglagen om Skuldrene, en livagtig Dødning, paa det nær, at han kunde kende hans Ansigt, som den Kaptajns, han sidst havde faret med. Han vilde raabe om Hjælp, men var ikke i Stand til at faa Mælet, og lige idet Fartøjet tørnede mod Skibet, løste det sig op, sank og var borte med det samme. Kun Kaptajnen gled om Bord som en Skygge, tog ham i Haanden og sagde noget i et Sprog, som han ikke forstod. Da blev alt sort for hans Øjne, og han vaagnede først i sin Køje. Den næste Dag havde han den gule Feber, paa den tredje var han død; men han tog Følge med sig — de havde kun en Tredjedel af Besætningen tilbage, da de naaede hjem.“

„Det hele lader sig forklare ganske let,“ bemærkede jeg. „Taagerne fra Land har naturligvis bragt Sygdommen med sig, og rimeligvis har han allerede haft et Febersyn, da han stod paa Dækket.“

„Ja, hver kan jo tro sit!“ sagde Palle Ib og tømte sit Glas; men der har været Torden i Luften lige fra i Morges, og jeg har en Fornemmelse af, at det vil slaa ned et eller andet Sted, hvad det nu bliver. Du har da ikke kastet Tanen paa Gulvet, da du pudsede Lampen, John? Her lugter saa forbandet brændt. Se efter, om det ikke ulmer i Halmmaatten!“

John dukkede sig ned under Bordet og sagde: „Hans maa ha'e svedet noget i Kabyssen; Maatten fejler ingenting.“

„Vi faar vist snart Vind,“ sagde Palle Ib og rejste sig. Jeg kan mærke, at det trækker gennem Lugen. Skal vi gaa op, Hr. Professor? Det nytter ikke at grublisere over det længere.“

Vi rejste os — da hørte vi Larm og Raab forude, tunge Trin trampede hen over Dækket, og Hans Torden kom styrtende ned, næsten lige saa hovedkulds som første Gang.

„Hvad er der nu?“ spurgte Palle Ib.

„Ild i Skonnerten, Hr. Assistent!“ sagde Hans med Haanden til Hatten.

Det gav et Sæt i mig; thi ogsaa jeg havde haft den underlige, trykkende Fornemmelse af noget uvejrsvangert, noget, som vilde komme — jeg vidste ikke selv, hvorfra.

„Død og Plage! Er du vis paa, at det er Skonnerten?“ spurgte Palle Ib, og snappede Kikkerten fra Slagbænken.

„Enten den eller et andet Fartøj til Luvart af os,“ sagde Hans. „Nøjagtigt kan jeg ikke observere det, desformedelst at Luften endnu er for tyk; men Røgen kommer ret forude, og der er Lysning i Luften paa det Sted, hvor Skonnerten drev i Formiddags.“

„Har vi Vind til at naa ham?“ spurgte Palle Ib hurtigt.

„Knapt nok endnu," sagde Hans; „men det frisker mere og mere op."

I et Spring var Palle Ib paa Dækket, og vi andre var ikke sene til at følge hans Eksempel. Rundt om i Horisonten laa endnu tunge Taagemasser, men de veg tilbage og fortyndedes mere og mere for den opgaaende Maanes lysende Skive, der allerede nu havde Kraft til i matte Sølvstænk at kaste sine Straaler hen over Bølgerne. Brandlugten var umiskendelig, og langt ude i Nordvest saa' vi et svagt gulrødt Skær, som var en ny Maane imod Naturens Orden i Færd med at stige op over Vandene. Sejlene begyndte at fyldes, og Vandets Riplen foran Boven forkyndte, at der kom Gang i Farten; men endnu kunde vi ikke tænke paa at naa op mod det brændende Fartøj. Folkene stod forude ved Spillet, hvert Ansigt havde et spændt Udtryk, men i Niels Ildes læste jeg en trodsig Ro, parret med et Udtryk af Skadefryd, idet jeg nærmede mig. Han saa' ud som en Mand, der smilende sørger over, at hans Dødsfjende ligger for Døden.

„Hold Fartøjet klart, Manne! Tag Roret, John, og hold hende saa tæt til Vinden, som muligt!" kommanderede Palle Ib, endnu med Kikkerten for Øjet. „Gud hjælpe mig, er det ikke Skonnerten, der brænder!"

„Kan De se den?"

„Nej, men Lysningen tager til, og det flakker i Taagen. Ilden har endnu ikke naaet Rejsningen, dertil ligger Skæret for lavt; men de har den i Lasten. Jeg synes Røgen lugter af brændt Bomuld."

Jeg maatte give Palle Ret deri, og han vedblev: „Saa hjælpe Gud ham! Han kan gaa til Bunds, før vi kan give ham en Haandsrækning. Maaske var det dog Skonnertens Fartøj, der gik fra Borde."

„Er da Bomuld saa farlig?"

„Det er det værste Kram af alt," sagde Palle Ib;

„jeg sejler lige saa gerne med ulæsket Kalk, som med det. Er den fugtig, skal den brænde, hvordan Fanden de saa stuver den. De kan sejle med Ild i Lasten, uden at en Kat véd Besked om det.“

„Kan de da ikke kvæle den ved at lægge Lugerne over?“

„Det hjælper kun lidt,“ svarede Palle, „og her maa Ilden allerede have ædt sig Vej. Faar den først rigtig Luft, vider Bomulden sig ud og sprænger Skroget fra hinanden, som var det en Nøddeskal. Havde vi blot en Kende Vind!“ Og Palle Ib fløjtede, medens han kløede Masten paa Agterkant.

Denne Gang syntes Luftens Aander at adlyde Formularen. Et Vindstød, der fik Maanens svage Sølvstribe til at sitre, fo'r hen over Vandet og fyldte Sejlene i et Nu. Kutteren tog Fart, et nyt Vindstød fulgte efter, vi krængede over i Læ, og i det samme splittedes Taagemasserne forude, idet de som uhyre Boldte rullede hen over Havets Overflade. Det var et imponerende, men rystende Syn, som de hidtil havde skjult for vort Blik. Skonnertens slanke Skrog og smækre Rejsning steg pludseligt frem for os som ved et Trylleslag. Maanens klare Straaler fo'r som en Sølvstribe hen over Vandene og belyste dens kridhvide Sejl; men forude brød en mægtig Ildsøjle højt i Vejret og kronedes foroven af en kulsort, langsomt hendrivende Røg — det saa' næsten ud som et Krater, der var i begyndende Udbrud, saaledes regnede Gnisterne ned, genspejledes og slukkedes i Vandet. Paa Kutteren herskede der en dødlignende Tavshed. Alle stirrede forud, og alle, maaske paa én nær, ønskede, at Brisen maatte tage til.

Dette skete. Med hvert Øjeblik nærmede vi os det brændende Fartøj; men, hvad der hjalp os fremad, øgede Ildens Rasen paa Skonnerten, og for hver Kabellængde vi gjorde, mærkede vi Bomulds-

lugten tydeligere, og snart faldt enkelte sorte, forbrændte Fnug ned paa vort Dæk. Palle Ib havde selv taget Roret, og efter hans Miner at dømme, var det et Væddeløb paa Liv og Død. Vi var vel næppe en halv kvart Mil borte — da brød en klar og mægtig Lue frem midtskibs, snoede sig som en Slange op ad Vanterne, slog op i Undersejlene, og fik derpaa de øvre Sejl til som en Regn af Gnister at løsne sig fra deres Ræer og flagre højt gennem Luften. Et skarpt, rødligt Skær oplyste hele Kutterens Dæk, og i dette Øjeblik saa' jeg Niels Ildes Ansigt vende sig imod mig med et Udtryk af hoverende Glæde. Da hørtes tydelig en drønende Bragen. Skonnertens Fokke- og Stormast svajede Styrbord over. Skibet selv krængede, som laa det i haard Sø; en ny bragende Rullen tonede hen over Vandet. Dækket syntes at hæve sig, de brændende Master hældede mere og mere — da kom et kort, hult Drøn — Masterne gik over Bord, og det brændende Fartøj sank lige for vore Øjne, medens en graahvid Dampsøjle hævede sig i dets Sted.

„Gud være dem naadig!" sagde John og holdt Haanden for Øjnene.

Hvor forunderligt! Først i dette Øjeblik, da det brændende Skær afløstes af et uhyggeligt Halvmørke, kom jeg til at tænke paa Besætningen, over hvis drivende Lig Maanen nu maaske for sidste Gang kastede sine Straaler. Jeg véd ikke, om det usædvanlige Syn ganske havde fængslet min Opmærksomhed, eller om det maaske snarere laa i en ubestemt Forudfølelse af, at Mandskabet i Tide havde reddet sig i Fartøjerne; men jeg skammede mig ved den ærlige Johns deltagende Udbrud, og tilføjede uvilkaarligt: „Amen!"

„Hold skarpt Udkig forude, Folk!" raabte Palle Ib. „Maaske kan vi bjerge nogen endnu. Det gælder

en Flaske Rom for den, der først ser en Mand imellem Vragstumperne."

Brisen holdt, og snart naaede vi den sørgelige Valplads, hvor Ildens Aander havde kæmpet mod alt det, som Menneskesnille formaar at frembringe. Sodede Dæksbjælker, sværtede Spir, forkullede Planker opfyldte Luften med en sveden, brændt Lugt, og mellem disse flød Bomuldsballer, Fustager og halvbrændte Køjeklæder i kaotisk Forvirring. Længere ude drev begge Masterne med deres Ræer og Takkelage uklar af hinanden; de duvede svært i den endnu hule Sø, og naar de løftedes, syntes jeg at se en mørk Genstand, som klyngede sig til, hvad jeg antog for Enden af Fokkemasten. Vi nærmede os saa meget som muligt, og pludselig udbrød Palle Ib, idet han gik fra Roret: „Der rider en Mand paa den ene Mast! Gør Fartøjet klart! Hvem har Lyst at gaa ud og tage ham?"

Lige idet Ole og Hans traadte frem, skubbede Niels Ilde dem til Side og udbrød med sin dybe Stemme: „Med Forlov, Hr. Assistent, saa bjerger jeg den Mand alene."

„Jeg mente, du havde Værk, Niels, og dertil Kolden i Kroppen," sagde Palle Ib, idet han maalte den svære Sømand.

„Ikke mere, end at jeg nu kan føre begge Aarer, Hr. Assistent! Det var Taagen, der knugede mig; nu kan jeg nok røre mig igen."

„Saa skrub dig!" sagde Palle Ib med et mistænksomt Blik og føjede til: „Gaa med i Baaden, John! Du har vel ikke noget mod den Tørn?"

John svarede intet, men skrævede over Rælingen med et meget sigende Blik, og Ole fulgte ham. Niels vilde gøre Indvendinger; men Betjenten puffede ham med en Ed forud, satte sig selv paa den midterste Tofte, og et Øjeblik efter gyngede det lette Fartøj hen imod de drivende Vragstumper.

Vi gjorde en Vending med Kutteren, som bragte os endnu nærmere, og nu saa' vi tydeligt, at der paa et af Rundholterne red en Mand, og kort efter syntes vi at kunne høre hans Nødraab, men trods Maaneskinnet kunde vi ikke se flere paa Vragstumperne. Folkene i Baaden halede rask ind paa ham, men maatte, for at undgaa Fokkemasten, gøre et Sving omkring den, og nu saa' vi, at han hævede sig op fra Rundholtet og viftede med en Stump Sejldug.

„Nu kipper han Flaget paa en anden Manér!" sagde Hans Torden med et Grin, men stirrede dog deltagende ud mod Vraget.

„Hold din Kæft, Hans!" sagde Palle Ib. „I Nød haaner man ingen Mand."

„Den, som Vandet staar i Munden, lærer vel at svømme," brummede Hans sagte til mig. „Han har ingen Nød, han; ret nu naar Jollen ham."

Virkelig havde Kutterens Fartøj klaret Fokkemasten og strøg nu langs Stormasten, der duvede op og ned. Saa vidt vi kunde se, havde Niels og Ole taget Aarerne, og John stod forude med en Hage, parat til at tage imod. Manden paa Vraget havde arbejdet sig saa langt hen imod Fartøjet som muligt; nu saa' vi ham hæve sig i Vejret — da hørte vi ham udstøde et Raab, og i samme Øjeblik saa' vi Niels hæve begge Hænder i Vejret og med et Raab forsvinde i Bølgerne, medens Jollen drev af. Inden vi kunde komme os af vor Forfærdelse, blev Jollen løftet af en Sø, hvorved den tørnede over mod Stormastens øverste Del med en saadan Kraft, at begge Folkene tumlede over Ende.

„Nu sætter de, Fanden ta'e mig, Fartøjet til!" raabte Palle Ib. „Hold Redningsbøjerne klare, Manne!"

Atter gjorde vi en Vending, som bragte os i næsten umiddelbar Nærhed af Vragstumperne, og til vor store Glæde opdagede vi, at det var den

skikkelige John og Ole, som af al Magt søgte at klare for sig med Aarerne. Inden vi kunde hive Redningsbøjerne ud, saa' vi en Mand blive løftet af Søerne, derpaa kom et Hoved til Syne ved Siden af ham, og næsten i samme Nu havde han fat i den Ende, som John tilkastede ham. Vi saa' Fartøjet krænge over, Manden kom om Bord, hvorpaa de begge i Forening halede et tredje, tilsyneladende dødt Legeme ind til sig. Umiddelbart derpaa stod Jollen atter fra Vraget, og faa Øjeblikke efter lagde den til ved Kutterens Side, hvor alle stimlede sammen for at hjælpe den forulykkede om Bord.

„Er han død?" spurgte Palle Ib, idet John entrede om Bord.

„Nej," svarede en fremmed Stemme nede fra Fartøjet; „men der er ikke meget Liv i ham. Fartøjet tørnede over mod Stormasten, lige idet han kom op over Vandet; bare det ikke har knust Hovedet paa ham!"

„Hvem Fanden er du?" spurgte Palle Ib forbavset; thi først nu gik det klart op for os alle, at den Skikkelse, som livløs hang over Tofterne i Fartøjet, ikke var Manden fra Vraget, men derimod Niels Ilde.

„Halvor Johnsen, første Styrmand paa Skonnerten „Corinna", som I nys saa' synke!" lød den samme Stemme nede fra Fartøjet.

„Hvad Fanden, Johnsen! Er det dig?" raabte Palle og rakte Haanden ned til ham. „Jeg troede dig død for mange Tider siden. Velkommen tilbage, skønt du bringer en af mine Folk i en bedrøvelig Tilstand!"

„Kan ikke gøre for det, Hr. Assistent!" svarede den fremmede Sømand. „Jeg gjorde alt, hvad jeg kunde, for at bjerge ham; men inden jeg fik Tag i ham, fik han det Knubs af Fartøjet. Han sank ikke en Favn fra mig, og havde jeg ikke taget ham,

var han bleven dernede. Let lidt varligt paa ham, Manne! Han er svært blesseret."

I Tavshed og med spændte Miner halede Mandskabet Niels Ilde om Bord. Han saa' frygtelig ud. Al Huden var næsten skrabet af hans Ansigt, og i Baghovedet havde han et stort, gabende Saar, hvoraf Blodet vældede frem. Langsomt og forsigtigt blev han baaret ned i Kahytten, hvor der i al Hast var redt ham et bekvemt Leje paa en af Slagbænkene, og først da dette var sket, entrede den fremmede Sømand om Bord, idet han overlod Jollen til Kutterens Besætning.

Nu først var der Lejlighed til at se ham. Han var ikke ret høj, men stærk og kraftig bygget, og hver af hans Bevægelser forraadte den øvede Sømand. Hans Haar, som drev af Vand, havde en smuk, blond Farve og faldt, trods Væden, i tætte naturlige Krøller. Hans Pande var høj og bred, hans Øjne forraadte en usædvanlig Livlighed og Energi, der ligesom fik et kraftigere Udtryk ved hans mørke Hudfarve, som viste, at han kom fra fremmede, mere solvarme Lande. Han havde derhos et vist Præg af frejdig Godmodighed og rask Djærvhed omkring den velformede Mund; men i øvrigt maa jeg tilstaa, at jeg i min Fantasi havde dannet mig et helt andet, maaske mere ideelt, men mindre sandt Billede af den med saa megen Længsel ventede Sømand. Fraregnet hans Hudfarve, den noget buede Næse, og det skarpe, gennemtrængende Blik, saa' Halvor Johnsen ud som saa mangen brav og ærlig dansk Gut; men noget specielt ejendommeligt kunde jeg ikke opdage hos ham.

„Nu faar De være Badskær," Hr. Professor!" sagde Palle Ib, som lige kom op af Kahytten. „Forstaar De at lægge et Bind?"

Jeg havde dengang saa mange medicinske Kundskaber, at jeg nok kunde paatage mig en foreløbig

Forbinding, skønt der vel i Hovedsagen ikke var meget at stille op med den forulykkede; men jeg gøs, da jeg traadte ned i Kahytten og i det svage Lampeskær saa' Niels Ildes forfærdelig lemlæstede Ansigt, og uvilkaarligt maatte jeg tænke paa hans Ord: „Den Mand, der faar saadan en Skalle, staar aldrig op!"

„Hvor det værker!" stønnede han, idet han aabnede Øjnene. „At et Menneske skal pines saaledes! Til Helvede med John, som tog mig op! Havde han blot ladet mig blive Torskeføde med det samme!"

„Det var ikke John, som reddede Dem," sagde jeg, idet jeg bøjede mig ned over ham.

„Hvem da?" stønnede han. „Jeg vil forbande ham i min Dødsstund."

„Det skal De ikke," sagde jeg. „Hvis De skal dø, skal De ikke gøre det med Forbandelser paa Læben."

„Hvem var det da, der tog mig op?" spurgte han, idet han gjorde et Forsøg paa at rejse sig, men atter sank tilbage. „Var det Ole, der stak ud efter mig? Jeg vil vide det."

„Nej, det var Halvor Johnsen," sagde jeg.

Han udstødte et svagt Skrig, lukkede Øjnene og sank bevidstløs tilbage mod Puden. Jeg undersøgte ham og fandt, at Saarene i Hovedet, hvor frygtelige de end tog sig ud, dog ikke var af nogen absolut dødelig Beskaffenhed. Derimod havde han faaet tre Ribben knækkede med en saadan Kraft, at den venstre Lunge havde lidt betydeligt derved, og dette forekom mig langt farligere. Jeg var imidlertid for lidt Læge til at turde træffe nogen afgørende Foranstaltning, og efter at have forbundet Saaret i Baghovedet saa godt det lod sig gøre, gik jeg op til Palle Ib og meddelte ham, at han gjorde bedst i at søge tilbage til Rørvig saa hurtig som mulig, da jeg ansaa' Niels Ildes Tilstand for meget betænkelig.

„Hum!" sagde Palle Ib. „Saa skulde det dog saa-

dan komme! Ja, det Fartøj hørte vi ikke for ingenting. Hvordan gik det egentlig til, John, at han sprang over Bord? Han kunde jo være bleven i Fartøjet."

„Ja," sagde John langsomt, „man kan ikke sige andet, end at han selv er Skyld i sin Ulykke, og nær havde han bragt den over os alle. Vi klarede Vraget, saa godt vi kunde med Aarerne, medens Niels stod forude for at tage imod ham. Vi var ikke en Favn fra ham, og ligesom Niels vil til at tage ham, rejser han sig og raaber: „Du, Niels!" Han sagde noget mere; men det kunde jeg ikke høre, for i det samme gav Niels et Brøl og satte fra Borde, som vilde han springe lige i Synet paa ham. Vi drev af med Fartøjet og fik Søerne tværs, saa vi tumlede derved; men da vi kom paa Benene og fik Fartøjet klaret en Kende, saa' jeg ham slaa et Tag i Niels Ildes Pjækkert og hale ham op til Jollen — saa fik jeg Tag i dem begge to."

„Det var flinkt gjort af Halvor Johnsen," bemærkede Palle Ib. „Saa meget mere som han maa have kendt Niels fra Vraget."

„Er den bjergede Mand Halvor Johnsen?" udbrød John forbavset.

„Javist er det saa! Kendte du ham ikke?"

„Nej," sagde John; „det er længe siden, jeg saa' ham. Men Røsten synes jeg nok at have hørt før."

„Saa kender du mig vel nu, John? Tak for din Stortrøje og de øvrige Dele! De varmer godt oven paa den Overhaling," lød en frisk Stemme, og Halvor Johnsen traadte frem mellem os.

„Selv Tak," sagde John mut. „Den Overhaling kan du tage, fordi du kippede Flaget i Gaar Morges."

„Jeg var ikke med til den Drengestreg," sagde Halvor med et uvilligt Blik. „Det var Kaptajnen, som fandt paa de Løjer, fordi han i Krigen havde

faaet en Overhaling af vore Kanonbaade og maatte lægge bi inden for Toldbodbommen."

„Hvad hed han?" spurgte Palle.

„Jakob van Haaven!" sagde Halvor. „Egentligt var han nok mere Hollænder end Tysker; men lige gal blev han, naar han saa' Flaget. Han kunde aldrig glemme, at det havde vajet over ham i otte og fyrre."

„Hvordan fik I Ild i Fartøjet, og hvad er der blevet af Mandskabet?" spurgte Palle.

„Den Historie er snart fortalt," sagde Halvor. „Vi gik fra Hongkong til Shanghaj og derfra til Kalkutta med Te. Derfra gik vi med en Ladning Bomuld, og fik noget Havari under Kap, saa at vi maatte gaa ind og losse Ladningen om. Saa havde vi gunstigt Vejr og god Vind, til vi kom i Nordsøen, hvor vi fik en tre Dages Storm og tog meget Vand over. Først da vi stod Skagen ind, mærkede vi, at Ladningen var bleven varm, men Kaptajnen mente at kunne naa Havn alligevel. I Gaar henad Aften følte vi, at Dækket var varmt, og vi fik lagt Presenninger over alle Luger og stoppet, saa godt vi formaaede; men saa lagde Vinden sig, og i Dag, lidt efter Middag, som vi laa og drev i Taagen, mærkede vi, at Dækket forude blev saa hedt, at man ikke kunde sætte sin Fod paa det. Kaptajnen vilde blive, og deri holdt jeg med ham; men anden Styrmand, som var en Flab, fik Folkene til at gøre Mytteri, og allerede Klokken tre gik han og Halvdelen af Mandskabet fra Borde. Henad Solnedgang brød Ilden ud og sprængte Lugerne forude. Jeg stak ned i Kahytten for at hente mine Papirer og lidt, som jeg havde lagt til Side; men Røgen var allerede saa stærk, at jeg havde ondt ved at finde min Kiste og faa den aabnet. Rimeligvis er jeg bleven for længe dernede, for da jeg kom op, havde Kaptajnen sat af med den anden Jolle og var ikke til

at se i Taagen. Saa gik jeg agter og tænkte paa at holde mig saa længe som muligt, for jeg havde hørt Tudehornet fra Kutteren, og mente jo nok, at den vilde komme op, naar vi fik Vind, eller sætte et Fartøj ud; men Heden blev snart saa svær, at jeg kappede Takkeladsen væk fra Bommen, for at jeg kunde bjærge mig paa den, naar Masterne gik. Saa sank Fartøjet under mig, og — naa, Resten véd I; den er det ikke værd at tale om."

„Du har haft Uheld med dig, Halvor!" sagde John tørt. „Lyver Rygtet ikke, har du allerede forlist to Gange."

„Aa ja, det kan nok hænde," svarede Johnsen; men denne Gang kunde jeg have hyttet mit Skind i Tide. Jeg sejler aldrig mere med Lig om Bord."

„Da kan det dog hænde, at De kommer til det her," sagde jeg. „Den Mand nede i Kahytten ser næppe Rørvig levende."

Halvor Johnsen vendte sig om og betragtede mig fra øverst til nederst med et Blik, der mest syntes at tilkendegive Forundring over, at en usøvant var om Bord paa Kutteren.

„Jeg ønsker ham ikke Døden," sagde han; „men skulde det komme paa, er det en fri og ærlig Sag, som ingen Sømand behøver at gøre sig Skrupler over. En anden Ting er det, naar man tager Lig om Bord fra Land, navnlig naar de kunde have hvilet i god kristen Jord og ikke behøve at flyttes."

John spyttede Skraaen ud, tørrede sig om Munden med Bagen af Haanden og sagde: „Strandvadskerne*) er de værste; de kan aldrig ligge roligt, kommer de om Bord."

„Strandvadsker!" sagde Halvor Johnsen med et Udtryk af Foragt. „Strandvadsker? Nej, han var ingen Strandvadsker, men saa stolt en Sømand, som

*) Strandvadsker kaldes de Lig, der driver mod Kysten.

nogen Sinde har traadt paa et Dæk. Hans Kiste stod støttet og stivet i Lasten — nu er den gaaet til Bunds, og det hover ham vel bedst. Hans fine Familie i København satte sig i stor Bekostning for at faa ham hjem; men kendte jeg Kaptejn Jensen ret, og jeg har faret med ham i fire Aar, saa var han ikke den Mand, der holdt af at flyttes."

„Naa, saadan!" sagde John, lagde Hænderne paa Ryggen og gik forud.

„Sig mig, Hr. Assistent," sagde Halvor efter en Pavse; „har De set noget til Lodsoldermanden i Rørvig? — Han er vel død, kan jeg tænke?"

„Aa, nej," sagde Palle Ib. „Vi skændtes godt forleden Dag, og det var ikke døde Ord, der røg af Munden paa ham."

Halvor saa' lidt usikkert hen for sig, stødte med Foden til en Ende Reb, der laa paa Dækket, og sagde: „Lever Konen?"

„Aa, jo," sagde Palle Ib. „Jeg har ikke hørt, hun er død."

„Hum!" sagde Halvor og blev ganske bleg. „De har jo en Datter; er hun gift?"

„Nej," sagde Palle Ib; „men hun var bandsat nær ved det. Hendes Fæstemand ligger nede i Kahytten."

„Det er Løgn!" tordnede Halvor Johnsen og saa' pludseligt Palle Ib lige i Øjnene. „Aldrig har Niels Ilde været Maries Fæstemand!"

„Naa, naa!" brummede Palle Ib. „Godt Ord igen! Ventelig véd du det bedre, som kommer saa langvejs fra. Har hun ikke været det, er det ikke hendes Skyld; hun har været ussel og ilde i lang Tid."

Halvor bøjede Hovedet og tav; men Palle Ib, som syntes at faa Medlidenhed med ham, sagde: „Der staar Professoren. Han har boet hos Lars Hansen en rum Tid og kan vel bedst give dig den

Besked, du ønsker.“ Dermed bukkede Palle Ib sig ned under Lugen og forsvandt i Kahytten.

Den unge Sømand saa' paa mig med et Udtryk, som havde han forud været fattet paa, at hans jordiske Haab var tilintetgjort og nu skulde høre Stadfæstelsen. Jeg tog til Orde, og snart vandrede vi i den klare, maanelyse Nat op og ned ad Dækket, idet jeg meddelte ham alt, hvad jeg havde set og hørt angaaende Marie, lige fra den første Dag, da jeg satte min Fod i Lodsoldermandens Hus. Han lyttede opmærksomt, og hans Træk røbede, til hvilken Grad han fulgte enhver af min Fortællings Enkeltheder; men da jeg talte om det Guldkors, han havde sendt Marie, og om det Brev, som Niels Ilde umiddelbart derpaa havde sendt Lodsoldermanden, trampede han i Dækket og udbrød: „Den Keltring! Aldrig har jeg sendt noget Kors fra New-Orleans — han har villet ha'e, at det skulde se ud, som om jeg endnu levede.“

„Troede han Dem død?“ spurgte jeg.

„Det gjorde han forvist,“ sagde han, „og heller ikke havde han da Grund til andet. Havde han troet mig levende, var han vel ikke sprunget i Søen, da han saa' mig. Aldrig tilgiver jeg ham den Rævestreg — — nej aldrig!“

Jeg havde stor Lyst til at fritte ham lidt nøjere; men hans Sindsbevægelse var saa stærk, at jeg opgav mit Forsæt. Tavse vandrede vi Dækket endnu et Par Gange op og ned, da standsedes vi pludseligt af Palle Ib, som ilsomt kom op af Kahytten og sagde: „Nu tror jeg, Hr. Professor, at han dernede synger sit sidste Vers. Han har spyttet en farlig Hoben Blod og orker næppe at tale mere. Saa vidt jeg kan forstaa, vil han snakke med dig, Halvor, og meddele sin sidste Vilje. De, Hr. Professor, er jo stiv i Pennen og kunde maaske kradse saadant noget op, som John og jeg kunde sætte vore Navne

under som Vitterlighedsvidner. Han ejer jo den Gaard i Rørvig. Den synes at ligge ham svært paa Sinde, skønt han aldrig har gjort noget for den, mens han levede. Det er ikke nogen glædelig Ende paa Togtet; men De gør det vel nok, Hr. Professor? Gaa med, Johnsen, nu bider Niels Ilde dig ikke."

„Tror De, jeg er bange?" sagde Halvor, som var traadt et Skridt tilbage, men nu med en mørk Rødme paa sine Kinder nærmede sig Kahytten. „Bedst var det maaske, om jeg og den Mand ikke saas oftere; men vil han det, skal han faa sin Vilje."

Vi steg alle tre ned ad den snævre Trappe og traadte ind i den lumre Kahyt, der kun oplystes svagt af den under Dæksbjælken hængende Lampe. Niels laa til højre paa Slagbænken med lukkede Øjne; ved Siden af ham stod et Bord, og ved dette sad John og badede hans Pande med Vand. Hans stod i Baggrunden af Kahytten med betænkelige Miner, og da Palle Ib havde skubbet en lav Stol hen til mig, for at jeg kunde komme til at skrive ved Bordet, var der ikke en Plads tilbage i det snævre Rum, som genlød af den saaredes uafladelige Stønnen.

„Niels," sagde Palle Ib og stænkede noget Vand i Ansigtet paa ham, „her er den Mand, som du har bedt mig kalde, og her er en, som kan sætte din sidste Vilje op, hvis du skulde ønske det. Klar nu dine Tanker, min Gut, og har du noget paa din Samvittighed, saa sig det frit — her er ingen, der sladrer af Skole."

Mændene bøjede tavse deres Hoveder, men Niels Ilde stirrede omkring sig med et forvildet Blik og sagde med hæs Stemme: „Halvor!"

„Her er jeg!" sagde denne og traadte med korslagte Arme frem foran Kahytsdøren.

Niels lukkede Øjnene helt op og stirrede et Øje-

blik paa ham, som for at forvisse sig om, at det virkelig var ham; derpaa sagde han langsomt og med Besvær: „Halvor! Jeg har gjort stor Uret imod dig.“

„Naa, saa det mener du dog!“ sagde den unge Sømand og betragtede ham stift.

„Ja,“ sagde Niels og gjorde et mat Forsøg paa at rejse sig, „jeg har handlet ilde imod dig, det føler jeg nu, da jeg skal herfra. Alligevel hører jeg, at det var dig, som tog mig op derude. Det var honnet og kristeligt gjort, Halvor; for havde jeg naaet dig, havde du faaet Baadshagen gennem Livet.“

„Ja, det tænkte jeg nok!“ sagde Halvor og stirrede paa ham.

„Ser du, Halvor,“ sagde Niels; „nu tænker jeg anderledes, og for at vise dig det, vil jeg spørge dig, om du vil tage Gaarden derhjemme? — Mere har jeg ikke.“

Alle de tilstedeværende saa' paa Halvor med overraskede Blikke, og jeg satte allerede Pennen til Papiret; men Johnsen sagde: „Tak, Niels, for hvad du byder! Din Gaard faar du give en anden — jeg tager den ikke.“

Niels slog atter Øjnene op, og et svagt Udtryk af hans sædvanlige Trods spillede om hans Læber, idet han sagde: „Saa er du vel bleven rig, Halvor?“

„Nej,“ svarede Johnsen med et stolt Blik. „Hvad jeg havde, gik til Bunds, og knap var det, at jeg fik bjerget min Hyre; men din Gaard tager jeg ikke.“

Palle og John saa' spørgende paa den unge Sømand, og Niels sagde: „Mener du, den er for ringe? Den kunde dog nok veje op mod det, jeg har gjort imod dig.“

Alt Blodet fo'r Halvor Johnsen op i Kinderne. Trækkene om hans Mund strammede sig, hans Øjne skød Lyn, og idet han traadte saa nær hen til Niels Ildes Leje, som Bordet tillod det, sagde han med

skærende Stemme: „Naa, saa det mener du, Niels? Da faar jeg vel rette lidt paa din Hukommelse, og klare for de Folk her, hvad det er, du byder for min Tilgivelse. Kan du huske en Nat ude i Rørvig-Sande? Jeg kom fra Jens Ravnstrup, mit Søskendebarn, og gik alene gennem Klitterne, tænkende paa hende, der havde givet mig sin Tro. Da kom der en bag paa mig, greb mig i Nakken som en Hund og slæbte mig halvkvalt op ad Klitbanken. Da vi kom paa dens Top, brødes jeg med ham paa Liv og Død; thi lige under Skrænten vidste jeg, at Kogryden kogte, og den, som en Gang slap derned, kom aldrig igen. Men han, der som en Nidding og lumsk Hund havde grebet mig bagfra, var mig for stærk; han kastede sig over mig og knugede mig sammen, som var jeg en Pudel, der skulde druknes, og da jeg for hendes Skyld bad ham lade mig beholde Livet, svor han en dyr Ed paa, at netop for hendes Skyld skulde jeg miste det. Saa stoppede han sit Tørklæde i Munden paa mig for at dæmpe mine Raab, trak min Stortrøje af og bandt den sammen over mit Hoved, og saa rullede han mig som en Sten ned ad Skrænten, til Kviksandet lukkede sig over mig. Husker du den Mand, Niels? For skulde din Hukommelse kanske svigte dig i dette højtidelige Øjeblik, saa skal jeg sige dig, hvem det var — han hed Niels Ilde af Rørvig."

Et dæmpet Udbrud af Forbitrelse hørtes blandt Besætningen, men Niels stønnede: „Forlad mig, Halvor, som jeg — —"

„Ja vist!" afbrød denne, „som du forlader dine Skyldnere. Den Skurkestreg kan jeg forlade dig, al den Stund, jeg fik Stortrøjen smøget af mig og kom op under Birkerødderne, hvor du ikke saa' mig; men du turede frem i Synd og lagde Skyld til Skyld, som jeg véd, at du i de lange, mørke Nætter har lagt Sten til Sten for at holde mit syndige Legeme

bundet i Kviksandene, hvor du mente, at det laa begravet. Hvad du har gjort mod mig, tilgiver jeg dig og forlader dig i denne din Dødsstund; men hvad du har gjort mod hende, skal du staa til Ansvar for, naar vi engang mødes sammen for Guds, den almægtiges Domstol. At tage mit Liv, var det end at tage det som en Hunds, det lader jeg gaa; men at tage en stakkels Piges Fred, røve hendes Forstand og gøre hende mere ussel ved at lyve mig død, for at skjule sine Keltringestreger — ved den levende Gud, Niels Ilde, det tilgiver jeg dig aldrig!"

Vi stirrede alle paa den unge, djærve Sømand, som stod midt imellem os som en Hævnens Dæmon med ligblege Kinder og højt opløftet Haand; men der var ingen, der mælede et Ord. Niels Ilde var sunken tilbage med et Udtryk af Gru, der tilsyneladende havde gjort ham bevidstløs. Men pludselig fo'r han i Vejret med opspilede Øjne, aabnede Armene vidt fra hinanden og raabte: „Kaptajnen! — Ser I Kaptajnen?"

Med disse Ord tørnede han forover mod Bordet. En Blodstrøm vældede ud af hans Mund og farvede Papiret rødt, medens hans Hænder konvulsivisk knugede sig om Bordkanten. Da vi løftede ham op, var han død.

VII.

Skonnertens Brand, som i den disede Luft havde lyst vidt og bredt, var ogsaa bleven set fra Rørvig, og da vi i den tidlige Morgenstund stod ind gennem Issefjordens Munding, saa' vi, at der foran det

lille Toldsted vrimlede af Folk, som ventede at faa Aftenens Begivenhed klaret ved Toldkutterens Ankomst. Halvor Johnsen stod i Stævnen, og da vi gled forbi de hvide Klitter, som belystes af den opgaaende Morgensols første Straaler, lagde jeg Mærke til, at hans Blik ufravendt søgte mod Land, som om det i hver fremdukkende Genstand hilsede en længe savnet Bekendt. Pludselig fo'r han op paa Spillet og svingede med sin blanke Hat, idet han udstødte et jublende Hurra. Jeg greb Kikkerten, og inde fra Land saa' jeg Maries ranke Skikkelse staa oprejst paa Havfruestolen, hvorfra hun vinkede med sit hvide Forklæde, som hun havde løst af sit Liv. Jeg gik hen til Halvor, trykkede hans Haand og vilde ønske ham til Lykke; men Taarerne stod den ærlige Sømand i Øjnene, og han vendte sig fra mig med et tavst Haandtryk.

Inde ved den lave Landingsbro foran Toldstedet var de fleste af de Rørvig Fiskere og Lodser samlede, og foran dem skelnede jeg Lars Hansens Skikkelse i hans mørke Pjækkert og med den gule Kabuds paa Hovedet. Johnsen steg først i Fartøjet, saa fulgte jeg, derpaa Palle Ib og John; men lige idet Hans og Ole lagde Aarerne i Vandet, tonede der fra Land et kraftigt, ofte gentaget Hurraraab, saa at Folkene holdt paa Aarerne, medens Kutteren kippede Flaget. Halvor var allerede bleven kendt fra Land, og den Modtagelse, han fik, viste noksom, at hele Rørvig kendte hans Forhold til Lodsoldermandens Datter, og at man ved en festlig Demonstration vilde vise, hvor megen Deltagelse man nu følte for „Bruden fra Rørvig", den samme, som man havde haanet i Ulykkens Dage. Alle Rivninger mellem „Krydserne" og Fiskerne var i dette Øjeblik glemte, og i et sandt Triumftog bevægede den brogede Skare sig op imod Lars Hansens Hus, hvor Karen fik saare travlt med at modtage og beværte

alle, og hvor til min store Forbavselse Palle Ib, John og Kutterens øvrige Mandskab blev sat til Højbords mellem Lejets gamle Lodser og Fiskere. Denne Gang var der ingen usynlig Haand, som lagde sig paa Munden af Lars Hansen, heller ikke hørte jeg noget Pusleri, uagtet jeg virkelig bestræbte mig derfor. Derimod lyste Maries dybe, mørkeblaa Øjne med hele den Glans, som kun Lykken formaar at give, og da Lars Hansen havde drukket et provisorisk Jaord og holdt en mere end provisorisk Tale, hvori han indbød alle til Bryllup, stødte han sit Glas mod mit, idet han tilgav, at jeg havde vist mig som en „fordømt Krydser", dog med det Forbehold, at jeg ikke oftere maatte raabe med „Ribs i Rejetiden", en Frase, hvis Uforstaaelighed voldte mig en Del Bryderi, og tillige med Lars Hansens Gammeltøl gav mig nok at tænke paa for Resten af Dagen.

Da Aftenen kom — og en dejlig, varm Juliaften var det — stoppede Lodsoldermanden sin Kridtpibe, langede Kabudsen ned fra Sømmet, nikkede til Mutter og blinkede til mig. Jeg forstod Signalet, og lidt efter stod vi i den venlige Have, hvor Bierne summede i Blomsterne, medens Svalerne havde travlt med at fodre deres halvt befjedrede Unger under Straatagets Skæg. Lars Hansen saa' ud mod den klare Aftenhimmel med et Befrielsens Udtryk i sit Ansigt, som var der ikke Sorg eller Ulykke mere paa Jorden. Saa tog han sindigt et Par Drag af sin Pibe, bøjede bag om Huset, hvor Duerne kurrede paa Slaget, og besteg saa ganske langsomt Klitbanken, hvorunder Havet hvilede i spejlklar Ro, og hvorfra vi havde Udsigt langt ind over Klitterne, bag hvilket Kirken hævede sit smækre Spir. Paa Toppen af Banken standsede han igen, drog et dybt Suk og sagde: „Jeg synes, Egnen er bleven ligesom lysere i Aften. Husker De, da vi stod her sidst?"

„Ja," sagde jeg og trykkede hans Haand, „da var Tiderne onde."

„Det var de," sagde han med en dybfølt Betoning; „og meget har jeg døjet siden den Nat; men nu har alting vendt sig til Medbør, og derfor takker jeg Dem."

„De har intet at takke mig for," sagde jeg. „Her har været andre Magter, stærkere baade end De og jeg."

„Det véd jeg," svarede han tankefuldt. „Han, som jeg i mit Hjertes Hovmod og Haardhed vendte mig bort fra, har paa en besynderlig Maade skaffet Lys der, hvor der før kun var Vildfarelse og Mørke; men De har dog gjort mere for mig, end De maaske véd af."

Jeg rystede paa Hovedet; men han vedblev med dyb Inderlighed i sin Stemme: „Det ene Menneske kan stundom være for det andet som en Hjælp, hvorved man føler Herrens Haand nærmere end ellers, og det har De været for mig. Havde jeg ikke haft Dem den Stormnat ude i Klitterne, var hun maaske begravet i Kviksandet, og jeg havde da ligget hisset inde bag Kirkegaardsmuren. Havde De ikke den Aften ved Tidsvilde Strand talt til mig godt og trøstende, havde jeg ikke staaet her; thi véd De, hvad jeg tænkte paa, da jeg sad dernede paa Stenen og saa' ud over Søen?"

„Nej!" svarede jeg forundret over det sælsomme Udtryk i hans Ansigt.

„Jeg tænkte den Aften paa," vedblev han med sagtere Stemme, „at nu havde Herren ganske forstødt mig, og at det vel heller ikke kunde være anderledes, saasom jeg havde handlet mod mit Barn langt værre, end Skovens umælende Kreaturer mod deres Unger. Jeg mente den Aften forvist, at der hverken gaves Lise eller Ro for mit stakkels, svagsindede Barn uden i Døden, og da den Tanke ret

var kommen over mig, syntes jeg, at enten maatte der slet ingen Gud være til, eller ogsaa kun en, som frydede sig over at se os vandre i Møje og Elendighed, for siden at straffe os for vore Synder. Hvordan det saa var, syntes jeg ikke, at det var værd at leve, og da jeg sad paa Stenen og saa' ud over de mørke Vande, og hørte Bølgerne sukke mellem Stenene, da fik jeg en ret inderlig Lyst til at blive af med alt det, som tyngede mig, og tænkte paa, at jeg blot behøvede at gøre et Spring for at finde den samme Grav, som saa mangen Sømand har fundet. Alt laa saa tungt og mørkt om mig, og jo mere jeg grublede, desto mere tydeligt blev det mig, at der dog var en Gud, men at han havde vendt sig fra mig. Da, ligesom jeg sad i Anfægtelsen, bad jeg ret inderligt til vor Herre, at han vilde sende mig en Raadgiver og en Trøster, og lige i det samme hørte jeg Trin og bød „Gudsfred og Godaften". Da saa' jeg først, det var Dem, og jeg fik paa en Gang saadan en underlig Fortrøstning til vor Herre; thi sandt at sige vidste jeg i det Øjeblik ingen bedre, han kunde sende mig, end netop Dem. De talte ogsaa Ord til mig, som gik mig nær, og da De kom om Natten til Graven og lagde Fæstensringen paa Maries Bryst, saa at hun kom sig som ved et Mirakel, da fornam jeg grant, at det havde De ikke af Dem selv, men at Guds Haand synligt huggede os Sti gennem Skoven; og naar jeg nu lægger til, hvad De har fortalt mig om Deres Sejlads med „Najaden", og ser, hvor forunderligt det har føjet sig sammen, som før var skilt og skjult, da maatte jeg vel være værre end en Tyrk og Hedning, hvis jeg ikke saa', at vi Mennesker er som Myrer, der løber i Blinde, medens han deroppe lægger Vej selv for det usleste Kryb, som blot betror sig til hans Naade. Jeg hovmodede mig af min Kløgt og vilde med menneskelig For-

stand bringe den fremad, som jeg elskede højest; da tog han hendes Lykke, og det eneste han lod hende beholde tilbage, var Troen og Haabet. Derfor kunde hun ikke dø, og derfor saa' hun mere end vi med al vor Forstand. Gud velsigne hende derfor! Hun holdt ud, medens jeg var nær ved at svigte."

Hans Læber bævede, da han udtalte de sidste Ord, og idet han lagde Haanden over Øjet, stirrede han ud i Aftenrøden og sagde: „Tænkte jeg det ikke nok! Der sidder de nede ved Havfruestolen og taler med hinanden, som før de onde Dage kom. Vil De, som jeg, gaar vi ned til dem, inden Solen synker."

Lige som vi naaede den store graa Sten, hvor Halvor og Marie sad, sank Solen og kastede sit rødmende Skær over dem begge. Johnsen kom hen imod os med en Hilsen, men Marie blev siddende og stirrede med sit forunderlige, drømmende Blik hen over Bølgerne, der skvulpende gled ind mellem de store Sten, idet de farvedes af Solglansen. Medens Halvors Ansigt udtrykte sorgløs Glæde og frejdig Tilfredshed over at være kommen hjem og have fundet den, han havde bundet sit Hjerte til, var der derimod i Maries blege Træk og sjælfulde Øjne et Udtryk at Vemod, som var hendes Længsel endnu ikke stillet, eller som anede det hende, at en saa overvættes Lykke ikke kunde vedvare. Saaledes som hun der sad, med det fine Ansigt belyst af Aftenrødens sidste Skær, og med det vemodige Blik fæsted paa Bølgernes legende Dans, forstod jeg først ret, af hun og Halvor maatte være meget forskellige: han energisk optagen af Menneskelivet og dets travle Virksomhed, hun sky for dette og paa en forunderlig Maade bunden til Naturaanderne, som usynlige udfolde deres Virksomhed i de golde, øde Klitter. Og hvor kunde det ogsaa være ander-

ledes? Han havde færdedes i alle Verdens Riger og Lande, tumlet med Elementerne og tumlet med Menneskene, som ofte raser værre end hine; hun kendte kun denne lille Plet af Sand og Lyng med skvulpende Bølger og rislende Væld, hvor Marehalmen grønnedes i Stedet for de Palmer, Halvor havde set, og hvor Graapilens gule Blomster hang ned fra Klitbanken i Stedet for Bananen og de frodige Mangrovelunde. Kunde de to forstaa hinanden?

Just som jeg i mit stille Sind opkastede dette Spørgsmaal, sprang Marie ned fra sit lavbegroede Sæde og kastede endnu et Afskedsblik langt ud over Havet, der ude i Horisonten begyndte at hylle sig i dæmrende Taager. Halvor og Lodsoldermanden var alt et Stykke i Forvejen, men desuagtet blev hun staaende lige paa Havstokkens yderste Rand og stirrede ned i Bølgerne med et besynderligt Udtryk, som lyttede hun til, hvad de skvulpende Vande fortalte. Saa vendte hun sig for at gaa, men da hun opdagede, at jeg endnu stod ved hendes Side, blev hun blussende rød, og sagde med et Udtryk af undselig Forvirring: „De tænker vist, at jeg er en tosset Pige!“

„Nej,“ svarede jeg; „men hvad tænkte De paa, Marie, medens De saaledes stirrede ned i Vandet?“

Hun rødmede paa ny og sagde: „Jeg véd det næppe selv; men naar jeg saaledes rigtigt ser ned i Bølgerne, som skvulpende skyder sig ind mellem de store Sten, omfavner dem med et Længselssuk og atter viger tilbage, for at andre kan komme til, da bliver jeg tidt ret underlig til Mode; thi det forekommer mig, at Bølgen fører et utroligt, rastløst Liv, saa at det kun forundes den én Gang at naa det Land, hvortil den saa længe har stræbt, for lige i Lykkens højeste Øjeblik at dø bort og afløses af andre, der paa ny deler dens Skæbne. Da hænder det mig ofte, at jeg hører et klagende

Suk for hver Bølge, der viger, og naar jeg længe bliver staaende og lytter dertil, da synger det inden i mig, og det er, som jeg hører de samme Suk lyde inde i mig selv, uden at jeg formaar at finde Ord for den Smerte, de frembringer derinde. Det er, som var det hele en gammel Sang, jeg havde hørt i længst forsvundne Dage, men som aldrig vil komme mig paa Læben."

„De er jo Digter, Marie!" sagde jeg smilende. „Kunde De føje Deres Ord saa godt i Vers, som her i Deres Tale, kom der et helt Digt ud deraf. Har De aldrig tænkt paa det?"

Hun saa' forlegen, næsten lidt sky paa mig og sagde: „Præstens Datter læste tidt noget op for mig, som hverken var Viser eller Salmer, og som ikke kunde synges, hvor megen Umage jeg end gjorde mig derfor. Var det Digt?"

„Det maa det vel have været," sagde jeg; „men hvorledes var det ellers?"

„Det kan jeg ikke forklare," sagde Marie rødmende; „men det løftede mig, saa at jeg fløj højt i Tankerne derved. Det fortalte om store, dybe Skove, om Solstraalernes Blinken i Duggen, om Hjorten, som fløj hen gennem den mørke Skov, og om Hybenrosen, som hang over Stengærdets Væg. Det fortalte ogsaa om Svalen og Storken, om den brune Lyng og Humlebien, der summede mellem Kløverblomsterne paa de lyse Banker — jeg selv blev altid lys og glad derved; men jeg har glemt det meste, da jeg var borte, og nu er ogsaa hun borte, som læste det for mig."

Hun drog et Suk og stirrede ned for sig, som frygtede hun for at have sagt noget, der kunde gøre hende latterlig i mine Øjne; men jeg tog hendes Haand og sagde: „Sig mig, Marie, hvad hed han, som havde skrevet det? Saa skal jeg sende Dem Bogen fra København."

„Det var saadan et mærkeligt Navn," hviskede hun. „Derfor kan jeg huske det endnu. Han hed Vinter, og det var underligt; for det blev altid lys Sommer inden i mig, naar Præstens Datter læste op, var Dagene end aldrig saa mørke."

Jeg maatte uvilkaarlig smile ad denne naive Bemærkning, men hun saa' det heldigvis ikke, og jeg svarede: „De har Ret, Marie! Ser De, det er ham, der synger inden i Dem, naar De staar nede ved Stranden og ser ned i Bølgerne; som ham blev det kun givet faa at synge."

„Nej, det er ikke," udbrød hun hurtigt; „for jeg kan selv lægge Ord til i det samme; men naar jeg saa kommer hjem, er det borte, og jeg maa paa ny gaa ud til Havfruestolen for at finde det igen."

„Saa skulde De skrive Ordene op, naar De er der," sagde jeg.

„Det har jeg ogsaa gjort," svarede hun nølende. „Den Aften, da De sidst traf mig ved Havfruestolen, fik jeg skrevet dem; men jeg tør ikke vise det til nogen."

„Vis mig det, Marie!" bad jeg. „Jeg skal ikke sige det til nogen og heller ikke spotte Dem derfor, hvis det skulde mangle et eller andet."

„Det er ganske kort," sagde hun og drog rødmende en lille Bog frem af sin Lomme. „Ja, det er min Katekismus," føjede hun hastigt til, da hun saa' mit forundrede Ansigt. „Jeg skrev det her inden paa Bindet med Rødkridt, for jeg havde ikke andet."

Jeg lukkede hastigt den lille, forslidte Bog op og saa' paa Bindets indvendige Side. Med en stor, uøvet Haand stod der blot de tre Ord: „Bølge mod Kyst."

„Er det det hele?" spurgte jeg.

„Det hele?" sagde hun med et Udtryk af Skuffelse. „Er det ikke et Digt?"

„Nej, Marie," sagde jeg saa mildt som muligt; „det er det rigtignok ikke. Det er kun tre løse Ord."

„Ja, men det klinger dog inden i mig, naar jeg synger dem," sagde hun, „og jeg ser meget derved. Hvad er da et Digt?"

„Det er vanskeligt at forklare," sagde jeg; „men et Digt har mange Linier, der alle staar i Forbindelse med hverandre og flyder over i hverandre, ligesom Bølgerne ved Stranden. For at kunne faa Klang, maa Liniernes Endeord derhos ligne hverandre, og Stavelserne i Linierne maa være føjede saaledes, at de vugger sig i Takt, ligesom det ene Bølgeslag, der følger oven paa det andet. Saa maa der endelig i det hele være et Billede eller en Lignelse, der ligger som en Undergrund, hvori det øvrige spejler sig, som Solrødmen og Skyerne spejler sig i Havet — saa først er det et Digt."

„Det forstaar jeg slet ikke," sagde hun, „og det er ogsaa meget for svært. Man kan jo skrive det ganske kort, uden at bryde sit Hoved med det meget, De sagde; saa kan enhver gætte sig til Resten."

„Ja, det er godt nok," svarede jeg; „men alligevel vilde det være meget faa, som kunde forstaa det."

„Den, der ligner mig, vil forstaa det," sagde Marie bestemt. „Jeg behøver blot at læse disse tre Ord, saa ser jeg det altsammen og hører Bølgerne skvulpe. Hvorledes kunde jeg da gøre det bedre?"

„Vent lidt, Marie!" sagde jeg og tog min Lommebog frem. „Den Aften, da jeg mødte Dem ved Havfruestolen, kom jeg lige fra Klintebjerg, hvor jeg havde ligget oppe paa Skrænten og hvilet mig. Derfra kunde jeg ogsaa se ned i Bølgerne og høre dem skvulpe, og da skrev jeg et Digt om dem. Vil De sætte Dem et Øjeblik her under Bakken,

saa skal De høre, hvorledes saadan et Digt skal være, saa vil De bedre forstaa mig."

„Ja, men hurtigt; ellers kommer Halvor og Fader for langt i Forvejen," sagde hun.

Hun satte sig ned og stirrede opmærksomt paa mig. Jeg tog Plads ved hendes Side paa det hvide Korallav og læste følgende:

Bølge mod Kyst, hvor kommer du fra?
Hvor er din Hjemstavn, hvor er din Vugge?
Hvem mon de gælde, de klagende Sukke,
Bølge mod Kyst?

Har du en Elsker, hvor Solen gaar ned,
Hist over Hav i de solgyldne Banker?
Sender du ham dine bristende Tanker,
Bølge mod Kyst?

Nej, du er kold, og dit Væsen er Graad;
Thi du maa dø. Just som Livet dig skænkes,
Atter i Glemselens Vande du sænkes,
Bølge mod Kyst!

Billed du blev paa den skiftende Tid,
Billed paa Lykken, som kommer og viger,
Bristende netop, naar højest den stiger,
Bølge mod Kyst!

Giv mig din Lod, saa klager jeg ej,
Løft mig blot højt og bær mig et Stykke
Frem mod den lyse, livsalige Lykke,
Bølge mod Kyst!

Sænk mig saa kun i det evige Hav!
Selv kun en Bølge, som dækkes af andre,
Vil til Forglemmelsens Lande jeg vandre,
Bølge mod Kyst!

Hun havde foldet sine Hænder, medens jeg læste, og hendes Øjne havde hvilet paa mig med en særegen tindrende Glans. Da jeg var færdig, drog hun et dybt Suk og sagde, ligesom med Smerte, parret

med lidt Uvilje: „Det har De jo alt sammen taget fra mig!“

„Hvad behager?“ udbrød jeg overrasket. „Fra Dem? Deres var jo kun tre Ord.“

„Ja, men dem har De taget!“ sagde hun, „og saa alt det øvrige, som jeg har tænkt, men ikke kunde faa skrevet. Det er mit Digt. De har ingen Ret dertil! Jeg har tænkt det alt sammen, længe før De.“

„Ja, men jeg har skrevet det,“ sagde jeg.

„Det hører dog den til, som har tænkt det,“ sagde hun med en dyb Overbevisning og fik Taarerne i Øjnene. „De maa endeligt give mig mit Digt; nu, da jeg har hørt det, kan jeg ikke være det foruden. Jeg skal aldrig sige, at De har skrevet mine Tanker.“

Jeg rev Bladet ud af Lommebogen og gav hende det. Hun læste det endnu en Gang igennem med en hemmelig Glæde i sit Ansigt, saa foldede hun det sammen, stak det inden i sin Katekismus, og ilede med hurtige Fjed efter de andre.

Henne ved Klitdraget, der fører ned til Kogryden, stødte vi til Lodsoldermanden og Halvor, der begge var fordybede i en ivrig Samtale om Skonnertens Brand, om Assuranceselskabets Tab og om Muligheden af at faa den tilgodehavende Hyre udbetalt af Rederiet, saa at der faldt Ord, der dannede den grelleste Modsætning til dem, jeg havde vekslet med Marie. Hun lod sig imidlertid slet ikke forstyrre deraf, men tog sin Fader ved Haanden, og saaledes vandrede vi, til vi kom til den Vej i Klitterne, hvor Kløften med Birkene og Ellene skyder sig ned mod Kogryden. Her standsede Halvor et Øjeblik, lod Marie og Lodsoldermanden gaa i Forvejen og sprang saa i ét Spring over mod Klitten, hvor han kort efter skjultes af de frodige Birke- og Ellebuske.

Jeg fulgte langsomt efter paa den lille Sti, der langs Klitbakkens Side løb ned imod Vældet, og da

jeg havde arbejdet mig igennem det tætte Birkekrat, kom jeg atter til den uhyggelige Plet, hvor der havde staaet en Kamp paa Liv og Død om Halvor Johnsens Tilværelse. Vældet laa ganske som forhen, kredset af yppigt Græs; men det lave Pilekrat dannede nu en hel lille Skov, og Vandet boblede ikke som før, men flød trægt og langsomt uden den kogende Lyd, som før havde været dets Særkende. Ved Klitranden stod Halvor Johnsen og saa' med korslagte Arme ned i Vældet, ganske som jeg for tre Aar siden havde set Niels Ilde, kun var der ikke det Udtryk i hans Ansigt.

„Her var det!" sagde han langsomt og vendte sig imod mig.

„Ja," svarede jeg, „jeg kender Stedet." Og nu fortalte jeg ham, hvorledes Lars Hansen og jeg den Nat havde søgt efter Marie, og hvor nær hun havde været ved at miste Livet, netop paa det samme Sted, som han, noget, jeg tidligere havde fordulgt af Frygt for, at det skulde ryste ham for meget.

Det lod imidlertid slet ikke til at gøre den Virkning paa ham. Vel lyttede han til min Fortælling med kendelig Interesse, og takkede mig for min Hjælp; men kort efter sagde han: „Hun har altid været synsk, og somme Tider tog det Magten fra hende; men det lægger hun nok af, naar hun bliver gift, vil jeg haabe. Jeg gad ellers vide, hvor mange Sten Niels har slæbt her til Gryden, før han fik Løbet stoppet saa meget. Jeg stod just og regnede efter, hvor stærkt han havde lagt Ryg til, dengang De kom. Jeg synes, at jeg kan skimte dem nede i Vandet."

Jeg nægter ikke, at jeg blev forundret over den mærkelige Ligegyldighed, som disse Ord røbede; men endnu mere blev jeg det, da han tilføjede: „Jeg vilde blot ønske, at vi havde dem ovre hos Lars Hansen; saa kunde vi lægge Grund til et

Svinehus med dem, det har han længe trængt til. Vi talte just om det nede ved Stranden — nu ligger alt det Skab der til Unytte."

„Synes De ikke, at det er underligt at staa paa dette Sted igen?" spurgte jeg.

„Jo," svarede han, „det er et forbandet Hul. Var jeg, som Lars Hansen, i Sogneraadet, lod jeg det fylde; saa kunde vi lægge Vej ret herover langs gennem Kløften — det blev altid en kvart Mil mindre gennem Sandene."

„Sig mig," spurgte jeg lidt utaalmodig, „hvorfor gik De den Morgen om Bord i Russeren, i Stedet for at gaa ned til Nykøbing og gøre Melding til Byfogden?"

Han saa' paa mig med et fiffigt Blik og svarede: „Hvad havde jeg vel faaet for det? Der var ingen Vidner, og Niels var en haard Hund at lovtrækkes med, det vidste jeg i Forvejen. Desuden havde jeg selv gjort alting uklart for mig. Lars Hansen havde jaget mig af sit Hus, Palle Ib havde lovet mig Afsked fra Kutteren, og Niels Ilde havde undsagt mig og vilde tage mit Liv, saa snart han kunde komme af Sted med det. Jeg syntes den Morgen, at der ikke var en Sjæl i den vide Verden, som brød sig det ringeste om mig, og Dagen i Forvejen havde jeg talt med den russiske Kaptajn, som havde lovet mig god Hyre, hvis jeg vilde tage om Bord i Fartøjet. Saa kom dertil, at jeg maatte tjene noget, hvis jeg vilde melde mig igen hos Lars Hansen og stikke Niels Ilde ud, og da jeg i den tidlige Morgen, vaad og forfrossen, luskede ned til Fartøjet, fik jeg saadan en glubende Begærlighed efter at komme ud og tjene Penge, at jeg ikke engang gik tilbage til Rørvig for at sige Marie Farvel. Jeg skrev et Par Ord om Bord paa Russeren og bad hende vente tre Aar, saa vilde jeg komme hjem som en rig Mand — og dermed syntes jeg, at den Sag var vel klaret."

„Det Brev fik hun desværre ikke," bemærkede jeg.

„Nej, hun sagde saa," svarede Halvor roligt. „Selv forliste vi i spanske Sø, og da jeg kom til Lissabon fik jeg Hyre paa Indien. Derfra skrev jeg igen; men mine Breve havde nok lige saa lidt Held, som jeg selv; for hver Gang, jeg havde tjent en Smule, gik det galt med Spekulatsen, og nu, da jeg kommer hjem, er det kun med tyve Pund i Lommen."

„Saa var det dobbelt smukt af Dem at afslaa Niels Ildes Tilbud."

„Aa, man skal ikke tage fra Djævelen, hvad man venter af Vorherre. Marie og jeg hugger os nok igennem uden Mordbrænderhjælp!"

Vi fulgtes ad op gennem Kløften, og under vor Samtale mærkede jeg mere og mere, at han var en god, ufordærvet Natur, ærlig, djærv — kort sagt en ægte Sømand; men jeg følte tillige, at han kun havde Sans for Livets rent praktiske Side, og at han ikke kunde opfatte Maries mærkelige Syner og Anelser, som udsprungne af en poetisk Naturs og en dyb Kærligheds uforstaaelige Kilder, men at han tog dem som noget sygeligt, noget rent materielt, der bedst helbrededes ved kolde Omslag, som den gamle Læge havde raadet. Naar jeg da tænkte paa den Uvilje, hvormed Marie havde udtalt sig mod Lægen, der saa' hendes Syner netop fra denne Side, blev jeg dobbelt ængstelig for, at han skulde tage det paa samme Maade, og advarede ham derfor; men han syntes ikke at kunne forstaa mig, og med en bange Anelse traadte jeg ind i Lars Hansens Forrestestue — det var den sidste Aften, før jeg tog til København.

Marie havde i Anledning af Halvors Tilbagekomst dækket Bordet saa festligt som muligt, og der var en stille, mild Fred udbredt over hende, som har-

monerede godt med hendes Fæstemands djærve, frimodige Væsen. Som de der sad med hinanden i Haanden, og Blikket fæstet straalende paa hinanden, gjorde de Indtrykket af et rigtig lykkeligt Par, og Lars Hansens veltilfredse Ansigt straalede over dem begge som en Sol, medens Karens var den tilsvarende Maane. I glad Tilfredshed indtog vi alle vort Maaltid, men da vi havde spist, og Dugen var tagen af Bordet, satte Marie sig hen i et Hjørne af Stuen, trak den lille Katekismus frem og gav sig ivrigt til at læse. Halvor sad henne paa Bænken og saa' længe paa hende. Endeligt sagde han: „Hvad for noget, Marie? Jeg troede for længst, du var vokset fra Katekismen!"

Hun blev rød og svarede: „Det er heller ikke den, jeg læser."

„Hvad er det da?" spurgte Halvor og rejste sig.

Marie blev endnu rødere, stak hurtigt Bogen i Lommen og lagde sin Haand ovenpaa; men Halvor greb hende om Livet, bøjede hende bag over og gav hende et dygtigt Kys, idet han sagde: „Op med Lektien! Har du noget at skjule for din Fæstemand?"

Marie strittede alvorligt imod; men Halvor fik Bogen op af Lommen, lukkede den op og snappede behændigt det løse Blad, som han læste, medens han med sin anden Arm holdt Marie tæt ind til sig, saa at hun ikke kunde tage det fra ham. Han havde næppe læst et Minut, før han kastede Bladet fra sig paa Bordet og raabte: „Sikke noget forbandet Sludder! Det er jo et Ligvers."

„Et Ligvers!" udbrød Marie og blev ganske bleg. I næste Øjeblik styrtede Taarerne ud af hendes Øjne; hun snappede Papiret og flygtede, som en skræmmet Hind, med det op i Øverstestuen; men idet hun vendte sig i Døren, tilkastede hun Halvor et Blik, som jeg forstod bedre, end han.

„Der gjorde I Marie vred," sagde Karen. „I maa lade hende have sine Drømmerier for sig selv."

„Ja, var Livet en Drøm, saa var det godt at sove," sagde Halvor; „der skal andet til her i Verden."

„Saa passer Marie ikke for dig!" svarede Karen. „Du maa tage varligt paa hende og huske, hvor meget hun har lidt for din Skyld."

„Det skal jeg nok! Aldrig skal hun finde bedre Mand end mig," sagde Halvor og kyssede Karen til hendes store Forskrækkelse lige paa Munden. „Men Syner og Drømme passer kun slet for en Sømands Brud; hun faar andet at tage Vare."

Lidt efter var det lille Optrin glemt, og Marie kom ind med den tændte Lampe i Haanden. Lars Hansen nikkede, og efter Sædvane tog hun „Tusind og én Nat" ned fra Hylden og gav sig til at læse. Hendes Stemme skælvede endnu lidt af Bevægelse, men den havde sin bløde, melodiske Klang, sin Friskhed og Fylde — det var en ren Fornøjelse at høre, hvorledes det gamle, arabiske Eventyr foldede sig ud og fik Liv og Bevægelse i hendes Mund. Halvor sad længe og lyttede med en Mine, som blev der læst en Prædiken om Bord, saa gabede han adskillige Gange, flyttede sig nærmere hen imod Krogen ved Bilæggerovnen og sagde endeligt: „Ja, I maa ikke tage det fortrydeligt op; men jeg har ikke været til Køjs i Nat, og naar jeg saadan hører en læse, falder jeg altid i Søvn — det er en Vane, jeg har."

„Du maa ikke sove," sagde Marie med et næsten forskrækket Blik paa mig. „Saa vil jeg før holde op med at læse."

„Nej, læs du kun væk!" svarede han. „Hvad gør det, at jeg sliber en Skraber?"

„Vist ikke!" sagde Lars Hansen. „Hvad ligner det at sove, naar vi andre læser?"

Marie læste videre med usikker Stemme. Halvor gabede paa ny, men endelig sprang han op og sagde: „Hør Lars, har I ikke Kort i Huset? For har I det, skal vi min Salighed, ha'e os en Schaus*); det er længe siden, jeg fik den, og den kan da holde Gluggerne oppe."

Lars Hansen rejste sig, aabnede Bogskabet og udtog et Spil fidtede Kort. Marie læste videre, men med sagte, næsten hviskende Stemme. Lidt efter rejste hun sig paa Lars Hansens Anmodning og gik for at hente en Flaske Ekstrakt ovre hos Købmanden, og nu blev der drukket Punch og spillet Schaus til langt ud paa Aftenen. Karen, Marie og jeg sad ved den anden Bordende, og Samtalen faldt sagte og hviskende, som den kunde. Var det derfor, eller var det maaske Punchen, der virkede — men denne Gang syntes jeg virkeligt at høre det pusle i Krogene, som om noget let flyttede ud, og noget andet, mere tungt og blyfast rykkede ind. Ja, jeg mente endog at kunne spore det, da jeg kom til Sengs; da sad det som en Mare og red tungt paa mit Bryst.

Den næste Morgen holdt der en Ekstrapost fra Nykøbing uden for Døren, og Børnene fra Lejet betragtede med dyb Ærbødighed Postillonens røde Kjole og opkrampede Hat. Jeg tog en hjertelig Afsked med alle og lovede at komme til Brylluppet, som var bestemt til Efteraaret. Da jeg sprang ind i Vognen, stod Marie nærmest; hun havde været usædvanlig tavs og tankefuld denne Morgen. Da jeg endnu en Gang havde budt alle Farvel, tog jeg hendes Haand gennem det aabne Vindue, trykkede den hjerteligt og sagde: „Saa fik De dog Ret, Marie! Saa kom dog Lykken!"

Hun besvarede mit Haandtryk, men rystede i det

*) Folkeudtryk for det tyske Shafskopf.

samme paa Hovedet og hviskede: „Faa fanger Lykke; men alle fanger Død.“

Inden jeg kunde svare, knaldede Postillonen, Fiskerdrengene raabte Hurra, og saa længe jeg kunde se det venlige Hus under Klitbakken, stod Marie i Døren og vinkede til Afsked.

VIII.

Jeg kom ikke til Bryllup det Efteraar, men derimod paa Rejser, og intet udsletter som dem Begivenheder og tidligere Indtryk. Vel glemte jeg ikke Marie under min Fraværelse; men Mindet om hende og hendes Omgivelser tabte dog lidt efter lidt sit fantastiske Skær, saa at jeg knap syntes det Umagen værdt, da jeg tre Aar efter kom tilbage, at forny mit Bekendtskab i Rørvig. Atter gled nogle Aar, da førte et Tilfælde mig til Sølager, og da jeg fra Bankerne ved Lynæs saa' de hvide Huse ovre i Rørvig, kunde jeg ikke modstaa Fristelsen, men lejede en Baad og sejlede derover.

Det var en frisk, solvarm Oktober Formiddag, at jeg vandrede gennem Rørvigs Algade og efter Sædvane tog Vejen til Lars Hansens Hus; men jeg lagde snart Mærke til, at Byen var mere menneskетom end sædvanligt, hvorimod jeg mødte flere og flere Folk, alt som jeg kom ud ad Landevejen. Endeligt øjnede jeg Lars Hansens gamle Hus under Klitbakken; det havde maaske faaet lidt mere Mos paa Taget, end da jeg var der sidst, men ellers var alt som sædvanligt paa den store Undtagelse nær, at en broget Flok af Fiskere, Købstadfolk og Bønder trængte sig ud og ind ad den lave Dør, medens andre Grupper stod samtalende paa Vejen,

hvor flere Vogne holdt, belæssede med Senge, Borde og andet Bohave — ja, paa en genkendte jeg min gamle Ven, Billardet, der havde faaet Afsked fra sin Ansættelse som Himmelseng og nu vandrede en eller anden uvis Fremtid i Møde. Med langsomme Skridt og fuld af bange Forventninger nærmede jeg mig Huset; da hørte jeg en Auktionshammer og en skrattende Stemme, som raabte: „En Risbensdaler for hele Stadsen! For Skibet og Verset og hele Skilderiet! Rammen alene er ærlig de Penge værd! Naa, faar jeg et Bud?"

„Tou Maark!" lød en drævende Bondestemme inde fra Stuen, og en høj Latter fulgte oven paa en Vittighed, som jeg ikke kunde høre.

Jeg banede mig Vej ind i Huset, hvor alt laa hulter til bulter, hvor Dørene stod paa vid Gab, hvor en vammel Tobaksluft opfyldte Rummet, medens Auktionsholderen fra et ophøjet Stade viste et Skilderi frem, der forestillede et brændende Skib med en lang Indskrift under.

„Havfruerne gaar med i Købet!" raabte Auktionsholderen. „De er, min Salighed, hver en Mark værd. Naa, hvem byder paa Skonnerten Corinna med Ildebrand, Havfruer, Brudevers og det hele? Faar vi ikke tre Mark, hænger vi det op igen."

„En Specie!" sagde jeg, idet jeg skubbede mig ind mellem Klyngen.

„Et honnet Tilbud og en anstændig Betaling!" skrattede Auktionsholderen op og rakte Skilderiet hen imod mig. „Der er vel ingen, der byder d e n Herre fra København over?"

En almindelig Fnisen paafulgte, og alles Blikke rettedes mod mig, idet jeg trak mig tilbage til Vinduet for at betragte mit Købmandsskab.

Saaledes skulde altsaa Minderne møde mig! Det var Skonnerten Corinnas Brand tegnet af en ikke uøvet Haand, og under den stod det Vers, jeg havde

skrevet til Marie, medens Havfruer, Najader og sælsomme Søuhyrer dannede en fantastisk Ramme omkring det. Under Verset stod: „Skrevet af Marie Larsdatter paa hendes Sygeseng," og Halvor Johnsens Navn, tæt under Skibets Bov, tilkendegav, at han havde tegnet det øvrige.

„Er Lars Hansen død?" spurgte jeg en Bonde, der stod ved Siden af mig.

„Næj," svarede han tvært, „men han flytter."

„Er han da her?"

„Næj."

„Hvor er han da?"

„Huo' sku' jæ vidde det? Jæ æ jou fra Nakkeby," sagde Bonden og fæstede sine Øjne begærligt paa en blaastribet Dyne, der nu blev raabt op.

Jeg gik ud i Haven med en kvalm Fornemmelse om Hjertet, og her fik jeg da at vide, at Lars Hansen var gaaet ud i Klitterne, fordi det ynkede ham at se sit Bohave komme under Hammeren. Saa bragte jeg mit kostbare Køb i Sikkerhed og vandrede derpaa ud ad de sandede Veje for at opsøge ham.

Uvilkaarligt styrede jeg min Gang langs Stranden, thi det forekom mig, at jeg maatte træffe ham ude ved Havfruestolen, hvor vi havde siddet saa mangen en Stund; men forgæves spejdede jeg efter den mægtige, graa Granitblok, og da jeg kom til Stedet, fortalte et endnu ikke fyldt Hul og en Mængde smaa Skærver, at den maatte være ryddet, saa meget mere som der var lagt en Vej langs Stranden, som ikke havde været der før. Vejen drejede ind gennem Klitdragene og førte til Kløften, som var bleven fyldt, medens Birkene, Pilene og Ellene var forsvundne. Der, hvor Kogryden forhen havde kogt, gik nu Vejen over en Stenkiste med Rækværk paa begge Sider, og paa dette sad Lars Hansen med bøjet Hoved og ridsede Figurer i Sandet med sin

Stok. Knap var det, at jeg kunde kende ham igen; thi hans Haar var bleven hvidt, hans Holdning bøjet, og om Munden laa der dette Træk af Indfaldenhed, som tyder paa, at den sørgelige Alderdom nærmer sig. Kridtpiben var desuden borte, og Stokken kommen i dens Sted; kun den ufravigelige gule Kabuds og Pjækkerten med de store Hornknapper mindede om tidligere Dage.

„God Dag og velkommen!“ sagde han med en sørgmodig, tom Betoning. „Nu er jeg alene, Hr. Professor.“

„Alene?“ udbrød jeg. „Hvad mener De?“

„Halvor er paa Togt,“ sagde han koldt og rejste sig op. „Han tog bort i Tirsdags.“

„Men Marie?“ spurgte jeg.

„Hun er hos sin Moder!“ sagde han med dirrende Læber. „De bor nu histovre.“

Med disse Ord hævede han Stokken og pegede mod Rørvig Kirke. Jeg stirrede paa ham og udbrød: „Døde?“

„Ja, døde!“ gentog han og tørrede sine Øjne med Bagen af Haanden. „Nu har hun Fred.“

„Og hvor flytter De hen?“

„Til Nykøbing,“ sagde han med tiltvungen Fasthed. „Heroppe blev saa øde og tomt; ødere og tommere vil det blive. I Aften siger jeg far vel til Klitterne, til Søen og til Kogryden — nu løber hun en anden Vej.“

„Alt er blevet meget forandret,“ bemærkede jeg, idet jeg saa' mig om.

„Ja, det er saa,“ sagde han; „og det hover mig heller ikke. Somme Tider er det, som kendte jeg det ikke rigtigt igen. Nu skal der grøftes af, plantes Skov og lægges Vej; snart kan man blive vildfarende i sin egen Barndomsegn!“

„Hvor fører denne Vej hen?“ spurgte jeg.

„Den smøger ned forbi Kirken og gaar saa over

Lynghusene til Nykøbing," sagde han. „Pajesø har de faaet tørret ud, og de andre gaar vel snart med, kan jeg tænke. De regerer svært heroppe, siden Halvor kom ind i Sogneraadet; han var Mand for at sætte dem i Arbejde."

„Er han Styrmand endnu?" spurgte jeg.

„Styrmand?" sagde Lars Hansen med en vis Stolthedsfølelse. „Nej paa det Lav! Nu fører han Fartøj selv; han har tjent en svær Hoben Penge paa de sidste Aar."

„Nej virkeligt, det fornøjer mig," sagde jeg trøstende.

„Ja, naar Penge kunde gøre det," sagde Lars Hansen med et Suk. „Han havde stor Lykke med sig; hvad han tog paa, det gik. Først hjalp han sig frem med Laan, saa købte han Smaalodder, dyrkede dem op og solgte dem igen med Profit. Saa gik han i Kompagni med Købmanden inde i Nykøbing og købte en stor Del af Overdrevsjorden herude, og nu har han igen solgt det til Skov og faaet eget Fartøj. Søen var ham dog kærest — det mærkede vi tidt."

Vi havde under denne Samtale fulgt den nyanlagte Vej og stod nu ved Kirken, der ligger som en Eremit midt ude paa Heden. Laagen til Kirkegaarden stod aaben, og over den lave Mur hang Hylden med sine mørkegrønne Blade, frisk og duftende, medens de andre Træer straks bøjede af fra Nordvest, saa snart de var komne over det Hegn, der gav dem Læ. Lars Hansen skottede til den sorte Laage; det var som om en hemmelig Magt drog ham derhen, og snart stod vi inde paa Kirkegaarden, hvor brogede Asters og Fløjlsblomster prangede, medens Resedaen og en enkelt Rose hist og her endnu ikke var vegne for det begyndende Efteraar. Lars Hansen gik forbi de lave Tuer med deres sorte Kors og simple Evighedskranse uden at sige

et Ord. Først henne ved det andet Hjørne af Kirkegaarden standsede han ved to Grave, hvoraf den ene bar en Rosenbusk, medens den anden var bedækket med afblomstrede Kornblomster.

„Der ligger hun!“ sagde han med et Suk og pegede paa det simple Trækors, der smykkede den ene af de to Grave. „Hun vilde nu ha'e Kornblomster. Halvor syntes, at det var noget underligt noget og lod en Rose komme fra København; men jeg syntes, at hun skulde have sin Vilje, og saa kom der Kornblomster — ja, det passer maaske ikke rigtigt?“

Op imod Korset stod en simpel Stentavle, halvt skjult af de frodige Planter. Jeg bøjede dem til Side og læste:

Sænk mig kun ned i det evige Hav!
Selv kun en Bølge, som dækkes af andre,
Vil til Forglemmelsens Lande jeg vandre,
Bølge mod Kyst!

„Stakkels Marie!“ sagde jeg. „Saa skrev jeg dog hendes Gravvers.“

„Saa?“ sagde Lars Hansen med et mistroisk Blik. „Da sagde hun ellers, at hun selv havde prentet det. Ja, det Vers holdt hun svært meget af. Da hun laa paa det sidste, bad hun saa mindeligt om, at vi vilde sætte det paa hendes Ligsten — og saa gjorde vi det, skønt Halvor vilde have en rigtig Skrift. Nu staar der jo hverken, hvad hun hedder, eller naar hun er død; men det brød hun sig ikke om, sagde hun, og saa gav Halvor efter. Ja, de var nu saa forskellige.“

„Var de da lykkelige med hinanden?“ spurgte jeg.

„Jo, det var de,“ sagde Lodsoldermanden med dyb Overbevisning. „I det mindste har jeg aldrig hørt et ondt Ord dem imellem, skønt Halvor ofte kunde have Grund nok til at klage.“

„Saa? Hvorfor?“

„Aa," sagde Lars Hansen, „hun var jo saadan egen i mange Dele; hun skøttede helst om at være ene med sig selv og sine Drømmerier. Det første Aar mærkedes det ikke saa meget, for da var Halvor mere hjemme og havde ogsaa bedre Tid til at følge hende, naar hun gik sine egne Veje. Men alt som han fik mere at bestille, blev hun mere og mere stille, og det gik hende nær til Hjertet med de mange Forandringer, han satte i Gang her paa Egnèn. Hun kendte hver Sten og hver Busk herude i Sandene og sørgede over, at de gik bort, som havde det været hendes egne Børn. Selv fik hun ingen, og det tror jeg var en stor Fejler; for havde hun faaet dem, havde de holdt hende mere til Huset og givet hende noget at tænke paa. Hun var jo saa svag, at hun ikke kunde tage sig nogen grov Gerning paa, og da Halvor fik bedre Kaar, fik de en Pige fra Nakkeby, som skulde hjælpe i Huset. Saa begyndte hun igen at gaa herud i Sandene, og naar Halvor kom hjem, fandt han Huset tomt og kunde hente hende ude ved Havfruestolen. Men værre var det, at de gamle Syner kom igen, saa hun til sidst syntes bedre om Stranden og Sandene herude, end Stuen hjemme i hendes eget Hus. Jo mere Tiden gik, jo mere synsk blev hun, saa at Halvor til sidst mente, at det kunde blive rent galt. Han troede nu, at det hele kom fra Havfruestolen, og mente, at der var noget Kogleri ved den Sten, som han tænkte, det var bedst at skaffe af Vejen. Saa — det var just i dette Foraar — lod han Stenen undergrave og udbore, og han sprængte den selv, for der var ingen anden, som vilde gøre det. Om Middagen kom han hjem og sagde ingenting derom til Marie; men om Eftermiddagen skulde han i Sogneraadet for at faa den ny Vej lagt over Kogryden, og han var saa ivrig derover, at han rent glemte sit Forsæt, selv at vise hende, hvad han havde gjort. Til

mig havde han heller intet sagt, og henimod Solnedgang gik Marie som sædvanlig derud. Hun kom ikke hjem den Aften, og da Halvor kom over til os for at spørge, fik jeg saadan en underlig Fornemmelse ved at høre, hvad han havde gjort, og saa gik vi begge derud. Der fandt vi hende da ogsaa. Hun sad midt mellem de sprængte Stykker, og det eneste, hun sagde, var: „Halvor, hvor kunde du gøre det?"

Saa tog vi hende hjem og fik hende til Sengs; men Doktoren kunde ikke finde noget paa hende. Kræfterne tog af Dag for Dag; det var ligesom hun visnede hen, og spurgte vi hende, sagde hun blot, at hun havde en Fornemmelse, som var der sprængt noget bort ved hendes Hjerte. Men mild og taalmodig var hun som et Barn, og Halvor holdt hun lige fuldt af til det sidste. Jeg husker saa grant den Dag, da han tegnede Skonnerten, og hun satte sit Vers under. Da tror jeg, han forstod hende — men da var det for silde."

„Og det har De kunnet lade sælge?" sagde jeg bebrejdende.

„Sælge?" fo'r Lars Hansen op. „Nej, Krone Død, om jeg har! Det skulde ikke med paa Auktionen."

„Da har jeg købt det."

„Saa giv mig det igen for gammelt Venskabs Skyld!" sagde han og greb min Haand. „Naar jeg er død, kan det hænge i Deres Storstue, men ikke før."

Jeg lovede ham det, og tavse forlod vi den stille Kirkegaard og vandrede tilbage ad Rørvig til, hvor Lars Hansen tilbød mig Logi hos en af sine Venner. Men ogsaa hos mig var det, som om noget var sprængt bort, noget, der havde fængslet mig til de øde Klitter med deres viftende Marehalm og hviskende Birke, og da jeg om Aftenen vandrede forbi Lars Hansens døde Hus under Klitbakken, følte jeg,

hvad det var at være alene. Jeg bestilte Baad hos en forbigaaende Fisker, og medens den blev gjort klar nede ved Stranden, besteg jeg for sidste Gang den høje Klitbanke ved Kogryden og kastede et Afskedsblik ud over Egnen. Efteraarsvinden fo'r sukkende gennem de mørke Fyrre under mig; det halvvisne Marehalm hviskede sælsomt i Skumringen, og Flyvesandet, der rislede ned med en sagte, snigende Lyd, mindede mig om det rindende Sand i et Timeglas. Underlig blev jeg greben af denne mørke, øde Egn, og bedre, end nogen Sinde før, forstod jeg Marie og hendes Syner. Hun var et Barn af den Natur, der havde fostret hende, og hendes Lod var bleven som Bølgens, der bryder sig mod Klitbakkens Fod, som Sandets, der stille risler ned fra dens Top for at svinde med det samme. Men turde jeg klage derover? — En Daare den, som tror paa den faste, varige Lykke; kun i det bestandigt vigende og paa ny sig fødende ligger den evige Lov.

HVEM VAR HAN?

ET LIVSBILLEDE

I.

Tæt og tung hang Taagen hen over Heden. Ikke en københavnsk Graataages bløde Slør; en skarp, salt, guliggraa Havguse, der bed sig gennem Huden, medens den i drivende Skyer, i væltende Lag bølgede frem fra Vest, snart sejrende, snart vigende, vekselvis dækkende og aabenbarende den vinterlige Hedes klamme Ensformighed. Bag ved denne Taagerøg stod Decembersolen, en bleg, gul Taageplet, der kastede et usikkert Lys hen over den store, ujævne Flade, som var ens i smudsiggraa Kedsommelighed, undtagen hvor nogle sorte Lyngtuer eller krogede Egepurrer ragede op af Driverne, som Kors paa en Kirkegaard.

Vejen gik som den kunde bedst. Op over høje Lyngbakker, frem gennem Hulveje, og ned over Lavninger, hvor side Engflader stod skørfrosne med Klingre-Is og brune Rør, der sørgmodigt nikkede i Vintervinden; men overalt var den sig selv lig: dybe, halvfrosne Hjulspor, bundløse Pytter og en mærkelig Mangel paa Evne til at vide, hvor den vilde hen. Ene sad jeg i den halvmugne Postkaret, en saa gammeldags, haardpolstret og ubekvem Tingest, at jeg særdeles vel forstod dens gnavne, halsstarrige Knirken, og udenpaa dinglede Postillonen, en tvær, bredskaaren Jyde, i Takt med Vognens

Svingninger, tilsyneladende sovende, men dog givende Agt paa hver af de frosne Faldgruber, hvormed Vejen var oversaaet.

Pludselig begyndte Taagen at lette. Det klare, graagule Felt omkring Solen tiltog i Omfang, de drivende Røgskyer blev tyndere, og lige som vi naaede Bakkekammens Højdepunkt, brød den første Solstraale tindrende igennem, spillede hen over Sneen, og efterfulgtes snart af et bredt, lyseblaat Bælte, der virkede oplivende som et begyndende Foraar. Var det Lærkesang, jeg hørte, da jeg slog Vinduet ned? Umuligt! Vi var jo lige ved Jul, og dog lød der et Væld af Toner langt borte, saa klare og klokkerene, saa jublende og glade, som var det Vaarens første Forkynder, der bragte sin kvidrende Lovsang op mod den varmende Foraarssol. Sammenligningen kan synes noget sær; men den fjerne Kimen forekom mig virkelig som Fuglekvidder, og det varede noget, inden det gik op for mig, at Lyden var Klang af Klokker langt ude over Heden.

Atter naaede vi en Bakkekam. Klangen kom nærmere, men den havde skiftet Karakter. Hen over det store, solbelyste Hedelandskab drog den sig med en sælsom Højtidelighed gennem Luften. Der var en stille Alvor, en gribende Dybde i disse dæmpede, alvorlige Klokketoner, og midt paa den jydske Hede blev jeg greben af en forunderlig Vemod. Jeg havde hørt lignende Toner, da jeg en Vinteraften nærmede mig Firenze; men det var S. Maria Novellas Klokker, nogle af de berømteste i hele Italien. At jeg nu, midt paa den jydske Hede, skulde høre Toner, som førte min Tanke saa langt mod Syd, var aldrig faldet mig ind; det maatte da være, at disse Klokker i deres middelalderlige Støbning havde noget fælles i Klangen, eller at de ringedes af en særegen, sympatetisk Haand, som en Musiker, der spiller sit Yndlings-Tema.

„Hvad ringer De for?“ spurgte jeg med Hovedet ud ad Vinduet.

„A ved 'et it!“ svarede Kusken flegmatisk.

Atter naaedes en Bakkekam, den højeste, den sidste. Nedenfor laa Byen, klar, solbelyst, med sine lave Huse og røde Tage, sine rygende Skorstene og sine smaa, bladløse Haver. Jeg var faret saa vidt omkring, saa meget havde forandret sig baade hjemme og ude — kun den laa, som om Tidens Haand slet ikke havde berørt den. Hvert Hus, hver Have, hvert Træ og hvert Gærde stod, som det havde staaet for fem Aar siden, da jeg sidst besøgte min Ven og gamle Skolekammerat, Pastoren i den lille By bag Hedebankerne.

Kun i én Henseende syntes den forandret. Selv under meget ugunstige Vejrforhold, kunde man i dens lange Hovedgade dog opdage to, stundom tre Indbyggere; men i Dag var der, saa langt mit Øje rakte, ikke en levende Sjæl at se, hverken paa Gaden eller inden for de smaa, solforbrændte Ruder. I stor Ensomhed rumlede Postchaisen op til den skæve, Bindingsværks Gæstgivergaard, der tillige tjente som Posthus, og her mødte den anden Mærkelighed mig. I Stedet for den rødmussede, trivelige Kælderpige, som sidst havde stillet sit smilende Aasyn til Skue under et kirsebærrødt Tørklæde med gule Borter, i Stedet for den skrutryggede Gaardskarl, som kom humpende med Stigen, fulgt af den vrantne Postmester, saa' jeg kun en mager Hønsehund, der med fremstrakt Pote forsøgte at skrabe Malingen af Døren, samtidig med, at den ved en langtrukken Tuden tilkendegav det forbryderiske i denne Bestræbelse.

Som bekendt er Deligencedøre i Almindelighed, men danske i Særdeleshed, ikke skabte til at aabnes indvendig fra, og da Kusken med hele den jydske Naturs sejge Udholdenhed syntes at befinde sig over-

ordentlig vel paa Bukken, forblev vi begge hver paa sin Plads, og under dette tonede Klokkeklangen dæmpet, vemodigt, fyldende med et forunderligt Alvor hvert Øre, undtagen min Vens paa Trappen, som netop i denne Klokkeklang fandt endnu en Anledning til sine umusikalske Bestræbelser.

Endelig hørtes Træskotrampen i Portrummet. Postgaardens uundværlige Niels kom til Syne med den lige saa uundværlige Stige, begge noget mere affældige, noget mere slidte, om jeg tør bruge dette Udtryk, men ellers ganske som for fem Aar tilbage.

„Hvad ringer man saa svært for i Dag, Niels?“ spurgte jeg, efter at jeg i Gæstestuen havde skilt mig ved de laadne Overtræksstøvler og den tilsvarende Pels.

„Ih, det er jo til Begravelsen!“ forklarede Niels.

„Det maa da være en stor Begravelse, siden man ser saa faa i Byen?“ frittede jeg.

„Ja, han var da den mest kendte Mand her paa Egnen,“ bemærkede Niels, „saa han maa vel ha'e sig en rigtig fin Begravelse.“

„Den mest bekendte?“ gentog jeg, ikke uden en vis Uro. „Det er da ikke Herredsfogden?“

„Paa det Lav! Nej, han var saamænd mere kendt end Herredsfogden selv, var han.“

„Er det da Doktoren?“

„Nej!“ svarede Niels tøvende. „Han kan nok sla' andre ihjel, men selv er han forbandet sejglivet.“

„Saa er det vel Købmand Mogensen? Han er jo den rigeste.“ —

„Nej, ham er det heller inte,“ svarede Niels, halvt i Døren.

„Men for Pokker! Hvem er det da?“ raabte jeg utaalmodig. „Der er jo ikke flere, de kan begrave paa den Maade, uden Præsten.“

„Ja, De glemmer da Vorherre,“ svarede Niels med dyb Overbevisning.

„Vorherre! — Er du gal, Niels?“

„Nej, ikke saa meget som visse andre; for det er da sikkert nok, at det er Vorherre, som er død.“

„Men saa hør dog!“

„Nej, jeg har ikke Stunder nu. Alle de andres Bæster staar ovre i Stalden, og Ole Larsens Hingst har en farlig Uvane. De kan jo spørge Ane om Resten.“ Og med disse Ord humpede Niels langsomt ud ad Døren for at forsvinde mellem Bæsterne.

Var der nu noget, som var utænkeligt i denne Verden, saa var det dét, at Niels skulde kunne svare i Gaader, eller endog blot gøre det svageste Forsøg paa at komme med ironiske Talemaader. Han var, som alt, hvad der hørte Postgaarden til, tvær og vranten, og kunde først ved Afskeden løftes op til en vis Grad af drikkepengelig Forekommenhed; men han var sanddru, og naar Niels sagde, at Vorherre var død, og at hele Byen fulgte med til Begravelsen, saa maatte Vorherre være død og — Ane kunde fortælle mig Resten.

Min næste Opgave var altsaa at finde denne Mysteriets Nøgle; men hun var, som for Resten de fleste Nøgler paa Postgaarden, borte. Forgæves gik jeg fra Gæstestuen til Skænkestuen, fra Skænkestuen til Billardstuen, forgæves fortabte jeg mig i et lille Kaos af smaa, fugtige Spise-, Pige- og Karlekamre, forgæves ransagede jeg endog Køkken og Fadebur — Ane var og blev borte. Det var klart, at hun, som alle de andre, maatte være løben med til Begravelsen, og da jeg ikke hørte andet end Bæsterne, som sloges ovre i Stalden under en frugtesløs Fredsmægling fra Niels's Side, besluttede jeg selv at begive mig derud, fulgt af den sørgmodige Hønsehund, som syntes at have fattet en vis Forkærlighed for Postgaardens eneste levende Beboer.

Jeg siger med Vilje „derud“; thi Byens gamle Kirkegaard var nedlagt, og den ny laa i al sin

Tarvelighed oppe paa en Lyngbakke, kun et Bøsseskud fra Byens nordligste Udkant. Jeg skød Genvej gennem Postgaardens Have, kom ud i det saakaldte Vænge med dets smaa forkrøblede Birke, og allerede herfra kunde jeg se, at en stor og talrig Menneskeforsamling bevægede sig oppe paa Kirkegaarden, som med sit hyldebeplantede Stengærde og sorte, vindbøjede Graner tegnede sig skarpt mod den klare, blaa Vinterhimmel. Jeg fremskyndede min Gang og drejede ind paa Landevejen, hvor Rækker af Bøndervogne sagde mig, at man ogsaa vidt og bredt fra de omliggende Sogne viste den afdøde en hædrende Hyldest.

„Hvem er det, som bliver begravet?" spurgte jeg en lille Pige, der med store, runde Øjne stod fjernt fra nogle andre Børn, der alle med de frysende Hænder under Forklæderne stirrede ind mod Kirkegaarden, skønt Gærdet betog dem enhver Mulighed af at se.

Den lille stirrede paa mig, sky og ængstelig; men da jeg gentog mit Spørgsmaal, brast hun i en krampagtig Graad, skjulte Ansigtet i Forklædet og udbrød hulkende: „Oh! Det er Vorherre, som er død!", og styrtede med dette Udraab ind mellem de andre Børn, som øjeblikkelig deltog i hendes Klagesang.

Jeg blev underlig til Mode. Der var i dette Barns Sorg noget saa oprigtigt, saa gribende, at jeg selv blev betaget derved, og ikke vilde indlade mig med de andre Smaastakler, der frysende og hulkende stod langs Kanten af Vejen, for smaa til at komme ind, og dog større i deres Sorg end de store, som færdedes derinde. Langsomt gik jeg hen imod Kirkegaardslaagen, lettede dens Klinke næsten varligt op, og idet Laagen drejede sig paa sine rustne Hængsler, faldt det med en underlig, knugende Magt paa mit Sind: „Hvad om Vorherre nu virkelig var død, og

du var med mellem Alverden, som fulgte Universets store Lig til Jorden — hvad saa?"

„Gestorben ist der Herr Gott oben,
Und unten ist der Teufel todt!"

Det er jo nu til Dags en Modesag for uforsagte Aander, at forfægte disse Heines trøstesløse Ord; men skulde de allerede have fundet Vej til denne stille Plet paa Heden? — Umuligt!

II.

Kirkegaarden laa for mig, lille, og dog saa stor i sin øde, vinterlige Stilhed; langt større syntes det mig, end da jeg sidst en enkelt Gang havde besøgt den i Sommerens Fylde. Nu var et stort, snehvidt Dødslagen spændt hen over den, dækkende unge og gamle, høje og ringe, forenende broderligt Tue med Tue, Krans med Krans, og over dette Dødens store Fællesbanner ringede de bladeløse Buske med deres fine Rimklokker, dryssende hen over Gravene en Sølvregn med sagte, klingrende Lyd naar et enkelt Vindpust fo'r gennem de forfrosne Grene. Kun ét Sted saa' jeg den friske, sorte Muld i to smaa Volde, Skellet mellem Liv og Død, tegne sig mod Sneens Hvidhed, og om denne aabne Grav stod i andægtig Stilhed et stort Antal tavse, bøjede Skikkelser, medens Præstens Røst klang tydeligere og tydeligere, alt som jeg nærmede mig Stedet.

Jeg holder ikke af Ligtaler. Der er faa Lejligheder, hvor en Præst kan være uheldigere, og uheldigere stillet; men hvad jeg hørte her — skønt ikkun Slutningen af Talen — rørte mig dybt; ikke

fordi det var noget oratorisk Mesterstykke, men fordi det blev sagt i Sandhedens simple, inderlige Sprog.

„I kaldte ham Vorherre, den lille Vorherre!“ fortsatte Præsten, just som jeg traadte til. „Véd I af, at der var en Gudsbespottelse i disse Ord? I har maaske ikke tænkt derover; men der laa en Bespottelse deri, mine Venner, som jeg véd vil blive eder tilgivet, fordi I til denne Betegnelse ikke knyttede noget ondt. Men der var en anden Side ved denne Mands Liv, som I heller ikke forstod, og som førte eder til at gribe fejl af det skabte og Skaberen selv. Hvor ofte har jeg ikke set, at I, glemmende den rette Vorherre, gik til denne Stakkel, naar Sygdom havde ramt enten eder selv, eders Hustruer eller eders Børn? I troede da, at dette syge, haardt prøvede Menneske, som nu ligger stiv og kold for eder, kunde helbrede, saaledes som vor Frelser gjorde det hist i Galilæa, men heri tog I fejl, og i denne eders Overtro laa den anden Gudsbespottelse, som jeg alt har berørt. Vel véd jeg, at ikke faa paa en forunderlig Maade gik helbredede bort, og at de, som ikke gjorde det, paa mangen Maade følte sig trøstede ved den Kærlighed og ejendommelige Mildhed, der som en solvarmende Vaarluft kunde være udbredt over ham. Men jeg siger eder: Det var ikke ham, der helbredede, heller ikke ham, der trøstede. Han var selv sygest af eder alle, syg indtil Døden. Han var ikke, som I kaldte ham, den lille Vorherre; nej, han var den store, den evige Herres Redskab. Et Redskab kan være usselt og ringe, stundom endog foragtet og forsmaaet, og dog kan det i Herrens Haand udrette vidunderlige Ting. Og saaledes var det med ham. Fattigdom og ringe Fødsel, saa Overvurdering af egne Evner, senere Miskendelse og Haan paa mange Maader — alt dette havde brudt hans Aand og bragt ham i en

Tilstand, hvor et saadant Menneske anses for jordisk fortabt, uden Evne til at hjælpe eller trøste. Og dog hjalp han eder paa en saadan Maade, at den ofte forekom eder vidunderlig, dog trøstede han, som jeg mangen Gang ikke har formaaet at trøste; thi skønt hans Aand var som de Blomster, der kun skyder hvide, vantrevne Skud, fordi den tyngende Sten stænger dem ude fra Vaarens Sollys, saa var han selv dog fuld af Vaarens Varme, af Kærlighedens Liv. Midt i sit dybe, trøstesløse Mørke elskede han Solen, Blomsterne og „de lyse". Hvor mange af dem har han ikke reddet, og med hvilken Ømhed, med hvilken alt opofrende Kærlighed vaagede han over dem? Vi fandt ham en Morgen, stiv og kold foran Fattigmands Dør — død laa han i Sneen. Han havde givet sit Liv hen af Kærlighed; med den svigtende Livskrafts sidste Varme havde han beseglet den Pagt, der var mellem ham og de „lyse".

Lad os da, inden Jorden lukker sig over ham, takke denne milde, kærlige og dog saa ulykkelige Aand for hvad den har virket til Velsignelse iblandt os! Lad os ikke glemme ham! — Ja, lad os, i ret Forstaaelse, endog mindes ham under det Navn, som hans Fødsel, hans Ulykke og hans Virken fremkaldte! Men lad os under dette dog bestandig huske paa, at vi ikke maa forveksle Skaberen med det skabte, Redskabet med den almægtige Haand, som ene formaar at bruge det; thi her ved denne Grav, som i al Livets Gerning, skal vi huske det gamle Ord: „Gud alene Æren."

III.

Jordpaakastelsen var endt; den sidste Forjættelse lyst over den døde. Det talrige Følge, paafaldende mange Kvinder deriblandt, forlod langsomt Kirkegaarden; men jeg lagde fra mit tilbagetrukne Standpunkt Mærke til, at mange i al Stilhed syslede ved Graven, og ikke gik bort før de havde plukket et Blad eller en Blomst af de talrigt henlagte Kranse. Nogle enkelte Bønderkoner tog, til min Forundring, endog lidt af det Muld, der var blevet tilbage paa Brættet, og knyttede det i Fligen af deres Lommetørklæder. Endelig svandt det sidste Par ud ad den sorte Laage, alt blev stille, og jeg nærmede mig langsomt til denne Grav, som nys havde samlet saa mange, der nu spredtes til Livets urolige Gerning for at stræbe, arbejde, lide, og saa til sidst dog stunde tilbage til denne lille, snebelagte Plet, som engang skulde huse dem alle.

„I Graven er der godt at bo;
Thi Livets Færd er stor Uro,
Men Graven gemmer Freden,“

havde jeg læst paa en af de smaa Tuer ved mine Fødder. Det var kun tarvelige Bonderim over en af de evige Sandheder; men Rimklokkerne ringede til denne Tekst, Vintervinden susede til den, og de visne Græsstraa nikkede melankolske i Takt dertil — jeg begyndte at fryse og at længes efter Præstens hyggelige, gammeldags Studereværelse; han maatte jo kende denne Grav og dens Gaade.

Jeg kunde ikke gaa forbi den. Det var ikke tom, almindelig Nysgerrighed! det var som noget drev mig. Jeg maatte op paa Jordvolden, ud paa Gangbrættet, og som de andre stirre ned i dette snævre, mørke Dyb for at føje mit Farvel til de manges, et Farvel til en flygtende Sjæl, til en ubekendt.

„Han var selv sygest af eder alle, syg indtil Døden," havde Præsten sagt, og et Blik ned i Graven overbeviste mig om, at her havde en Særling, for ikke at sige en afsindig, fundet sin sidste Hvileplads. Kisten, ejendommelig i Form, næsten som en Baad med skraanende Ruf, var ikke sort, men rødmalet, og paa denne røde Grund var der hist og her anbragt Snit af forgyldte Lister, Messingstykker og Stumper af Spejlglas, ordnede i Rosetter og Indlæg, ikke uden Symmetri, men paa en vis grotesk Maade, der mindede om et Glarmesterskilt.

Det var især Kistens Laag, som drog min Opmærksomhed paa sig. Det var, i Modsætning til Siderne, egepoleret, havde Form som et Tag, og paa begge de skraanende Flader var der i en oval Ramme indlagt noget, der ved første Øjekast gjorde Indtryk af et Medusahoved. Nærmere beset, løste det sig imidlertid op til Løvværk, til Skyer, til Bølger, og endelig kom jeg paa det rene med, hvad det forestillede. Paa den ene Side, en lynslaaet Eg, omhvirvlet af Tordenskyer; paa den anden et oprørt Hav, hvis Bølger naaede Himlen. Under Egen laa en Mand, dræbt af Lynet; en Dreng hang i dens Grene. Op af Bølgerne hævede sig en Skikkelse, strækkende Armene i Vejret, som anraabte den om Hjælp, og fra Skyernes Rand rakte Drengeskikkelsen fra Egen Hænderne frelsende ned imod den. Disse Fremstillinger var gjorte, vistnok ubehjælpsomme, hist og her endogsaa raa, men dog med en vis energisk Dygtighed, som mindede om middelalderlig Snitværk. Dog var de ikke udskaarne i Træet selv, men syntes at bestaa af en Mængde enkelte Stykker, der med uhyre Taalmodighed mosaikmæssigt var føjede sammen, skønt man ikke kunde opdage hvorledes. De fire Hjørner var atter prydede med de samme iøjnefaldende Rosetter, ikke blot af Forgyldning og Spejlglas, men tillige med

indblandede Roser, udklippede af rødt Klæde og fæstede til Træet med Guldsøm. Naar det ikke havde været Dødens alvorlige Gemme, hvorpaa disse skrigende Forsiringer var anbragte, vilde de have virket komisk. Nu derimod gjorde de et uhyggeligt Indtryk af forfængelig Intethed. Det var som om der paa denne Kiste havde arbejdet to modsatte Naturer: en energisk, men uøvet Kunstner og et naragtigt, forfængeligt Barn, der tog Pynten med sig overalt, endog i Graven.

„Er den ikke vakker, den? — Slig fik du vel aldrig se før, der du er fra?“ klang pludselig en høj Stemme bag ved mig; ikke i det brede, lidt drævende Jydske, men paa dette syngende ravnorske, der i den dybe, vinterlige Stilhed gjorde samme Indtryk, som om en havde skreget op paa en Trompet.

Jeg vendte mig om. Foran mig stod en svær, lavstammet Mand, hjulbenet, i blaa Kofte og med en rødskjoldet Filthat paa Hovedet. Under den af langvarigt Slid noget nedtrykte Skygge glimtede et Par spillende, mørkegraa Øjne, og disse sad igen i et storslaaet, rødmusset Ansigt, hvis Træk i dette Øjeblik fremviste et Smil, saa jovialt, saa inderligt godmodigt, at Stoltheden over Kunstværket nede i Graven kun skinnede over det som en Bisol.

„Ja, er den ikke vakker, den?“ — gentog han, idet han i sin Ivrighed traadte helt ud paa Gangbrættet, hvor han blottede sit Hoved. „Jeg tænker, selv Kongen faar ikke slig vakker en, naar han gaar bort, og allenfals faar han ikke Lov at snitte den selv — nej, om han gør!“

Jeg kunde ikke undlade at slutte mig til denne Opfattelse, men lod med den følge en svag Hentydning til, at hvor „vakker“ Kisten end maatte være, saa var den dog en Del uden for de Sømme-

lighedshensyn, man plejer at gøre gældende ved Begravelser.

„Ja, de sagde saa, de kloge Folk i Bygden," svarede han. „De sagde saa, baade Prokuratoren og Doktoren. Ja var det Herredsfogden selv, saa vilde han lægge Sten for ham i hans Grav, og ikke give Minde til, at han fik sin Kisten dér, som han har snittet hvert eneste Bit. Men saa dækkede jeg den med Furu saa tæt, at ikke en Fingerplets Fjæl blev at se, og saa gik det til den kom i Jorden, for saa skulde den vel ses da? Han var sin egen Mand, og skulde ikke have sin egen Kiste, han? Jo, vist! Han, som var lige god med de gamle Profeter!"

Jeg studsede ved denne Slutning og spurgte: „Var han Mormon?"

Manden stirrede hvast paa mig. Det joviale Udtryk i hans Ansigt veg for en underlig Blanding af Vrede og Forbavselse, dog mest det sidste. Han strøg det fyldige, men allerede staalgraa Haar tilbage om Ørene, satte Hatten paa, og medens han under Koften fremdrog en Sælskinds Pose, mumlede han, mere til sig selv, end til mig: „Mormon? — Ih, nej dog! Hvad slig Springgaas kan hitte paa! Mormon? — Nej, før havde han ædt sig levende, han?"

„Jeg har ikke kendt noget til ham. Jeg er fremmed her paa Egnen," skyndte jeg mig at forklare.

„Fremmed? Ja, slig Karl maa du vel være, siden du ikke kender ham dér," svarede han og pegede ned paa Kisten med en Violinbue, som han drog ud af Posen.

„Hvem var han?" spurgte jeg, noget overrasket ved disse musikalske Tilberedelser.

„Nu skal du faa høre, du!" svarede han og strøg Sælskindsposen ned om en Hardangerfele, som han satte til Hagen. „Giv Plads paa Brættet der! Jeg

kunde let rage dig over Ende: for jeg stryger stundom noget haardt, skal jeg sige dig!"

„I vil da ikke spille paa Graven?" udbrød jeg, idet jeg veg Pladsen for ham.

„Jo, det kunde næsten hænde, at det netop er det, jeg vil," svarede han. „Han tog sligt Løfte af mig dengang, jeg spillede for ham sidste Kvælden, og han skal faa sin Vilje, skal han, selv om —." Resten tabte sig i et langt, intonerende Strøg paa Violinen.

Og nu tog han paa at spille. Der kom nogle skærende vilde, næsten skrigende Dissonanser, som vaandede Instrumentet sig i Fødselsveer, som var det en begyndende Kamp for noget, der skulde folde sig ud, have Liv.

„Gal maa han være!" mumlede jeg ved mig selv, og gik ned ad Gangen.

Da klang der et Par Buestrøg — bløde, smeltende, forunderligt betagende. Jeg vendte mig om og blev staaende. Han saa' mig ikke; jeg var skjult af Buskene. Da brød det med ét frem: jublende, lokkende, æggende, drillende slyngede Tonerne sig i hverandre som var det legende Børn, der tumlede sig i Sollys mellem Blomster. Tonerne drog mig; jeg maatte ham nærmere. Jeg listede mig paa Taaspidserne fra Busk til Busk, skinsyg paa Sneen, som knitrede under mine Fødder.

Han stod endnu midt over Graven. Det store Hoved bøjet ned over Violinen, de graa Lokker legende for Vinden, af og til trampende Takten mod det udlagde Bræt, og Taare trillede paa Taare ned ad den Vadmels Kofte, og Frosten forvandlede dem til Perler, hvori Vintersolen brød sig. Han var saa fordybet, saa indad optaget af sit Spil, at han slet ikke saa' mig; han lignede en Søvngænger, hvis hele Energi er vendt mod et eneste sjæleligt Midtpunkt. Violinen var ikke længere det døde Stykke

Træ med et Par snoede Tarmstrenge — det var et Menneske, en Ven, en aandelig Frænde, og med ham talte han, med ham klagede han, med ham vandrede han om i Mindernes Dale.

Hvad var det, der gik gennem dette Spil? Hvad var det, som drog mig nærmere og nærmere, som fik mig til at holde mit Aandedrag tilbage som i Angest? Lærkens jublende Triller, Bækkens sagte Løb, Vindens Suk over Heden, Regnens Fald og Hjejlens ensomme Klage — alt dette lod sig kende, snart kommende fra det fjerne, snart som stod jeg midt paa Heden selv. Men saa kom Begyndelsesdissonansen igen. Mørk, skærende vild lød den, som et sygt Dyrs Klage, som noget vanvittigt, der ikke vilde forme sig sammen med det lovbundne, det harmoniske, og selv vred han sig under den som i Krampe, trampede i Brættet, og jeg maatte sande hans Ord, at han stundom strøg noget haardt; thi Strengene under Stolen vaandede sig sammen med de andre, det saa' ud som kunde Felen briste under hans Haand.

Men naar en slig Paroksysmus var forbi, flød Tonerne atter jævnt i deres Leje, som en ilende Elv, der samler sig efter Fossens forfærdelige Hvirvel. Gamle Minder, gamle Toner fra Folkets dybeste Liv dukkede op som Strømperler, brast i Solglans og løstes af nye. Saa kom der en Havbrusen, en Tordenrullen — det knitrede gennem Strengene som et Lyn. Han var færdig, hævede Hovedet — og opdagede mig.

„Var det ikke vakkert det?" spurgte han med et Begejstringens Lynglimt i de store, mørkegraa Øjne. „Sligt gør jeg ikke hver Dag! men nu kan du sige, at du har hørt Gunnar Havk spille!"

Han stak atter Felen i dens Gemme, og skridtede med lange Fjed ned ad Kirkegaardsgangen uden at hilse. Tonerne sang endnu omkring mig som Vaar-

fugle, da jeg aabnede den lille Laage og traadte ud paa Vejen. Der holdt Distriktslægens Vogn. Hippokrates Fortolker, indbunden i en vældig Pels, sad i sin magelige Doktorstol, medens Kusken havde travlt med at ordne noget ved Seletøjet. Gunnar var alt over Bakken og svandt som et Punkt ud over Heden.

„God Dag, god Dag! Hvad, Pokker, skal vi se Sanglærker ved Juletid?“ raabte Doktoren og gjorde et fortvivlet Forsøg paa at klare en Hilsen. „Hvad Fanden vil De herovre? De har da ikke været med til Begravelsen?“

„Jo, paa en vis Maade. Jeg gik tilfældig herud. Hvem var han?“

„Han? Hvem? Gunnar Spillemand? Aa, det er en halvtosset Nordmand, som engang strandede herude paa Revlen. Saa fik han nok af det vaade, undtagen naar han spiller til Dans; for saa kan han nok sejle endnu.“

„Nej! Ham, den anden. Ham, de begravede!“

„Naa ham! — Vorherre mener De? — Ja, han var gal. — Aa, Jens, spænd mig den Stang et Hul frem; den fjermer er saa forbandet blød i Munden. Ja, han var skrupgal. Det var hans og Prokuratorens Ulykke. Der kunde ellers være blevet en pæn Arvesag for Jespersen! han satte s'gu Penge nok til paa ham. To Millioner og et Gods i Polen — hvad siger De til det? Det bander ikke ved Juletid! Men saa døde As'net. Naa far vel! Jeg har Vaccination i Snøvlede Kro, men i Aften er jeg ganske til Tjeneste. De tyrer jo nok en lille L'hombre? — Ikke sandt?“

Og dermed kørte Distriktslægen.

IV.

Langsomt vandrede jeg tilbage mod Byen ad den vinterstille Vej, hvor man nu ikke øjnede et Menneske. Hvor tog alt sig dog smaat, ja fattigt ud, og saa — et Gods i Polen? To Millioner? Vorherre! Og nu Jespersen? Denne hule, snedige, alt beregnende Prokurator, der ikke lagde en Skilling ud uden at have en Daler i Vente. Havde han spekuleret i en gal, en vanvittig? Hvem var han? Hvem var han?

Da jeg gik forbi det lille, beskedne Raadhus, et mat Forsøg paa at genoplive noget, der kunde forveksles med Renaissance, fik jeg en militær Hilsen. Det var Byens eneste Politibetjent, Arrestforvarer og Profos, forhenværende Underofficer Buss; men det skal til Ære for den offentlige Orden siges, at denne Byens Bussemand, som Doktoren skemtende kaldte ham, sjældent havde andet at bestille end børste Støvet af Protokollerne og Snavset af Herredsfogdens Støvler.

„Naa, Buss, hvordan gaar det?“ spurgte jeg, idet jeg gengældte hans Hilsen.

„Aa jo, Tak, mange Tak! Ret snavs, om jeg saa maa sige. Ikke en Sjæl i Hullet, siden Taterne var her ud paa Efteraaret; men da havde vi ogsaa Kasernen fuld. Ja, det havde vi.“

„Saa maatte Niels Dragon vel hjælpe Dem?“

„Nej, det maatte han ikke,“ svarede Buss sindigt. „Det havde da ogsaa været en daarlig Hjælp, det.“

„Aa, hvorfor?“

„Jo, for han var død Aaret i Forvejen,“ svarede Buss med uforstyrrelig Ro.

„Herregud! Af hvad?“

„Af militær Tuberkulose, som det sig en brav Soldat egner og anstaar,“ svarede Buss. „Jeg fik ogsaa et lille Rap af den, eller maaske var det nok

snarere, hvad Doktoren kalder Skifteritis. Men jeg holdt mig — til Herredsfogdens Tilfredshed."

„Er han deroppe?"

„Nej, han gik lige hjem fra Begravelsen. Han kommer ikke paa Kontoret før om en Times Tid."

„Hvor kan det da være, at De er her i Dag?"

„Jo, ser De, jeg arrangerer," svarede Buss med Selvfølelse.

„Hvilket?"

„Ih, naturlig hele Redeligheden — det vil da sige Dokumenterne. Forstaar sig, de gamle, dem paa Pergament, som vi havde liggende i Herredsfogdens Servante og den nederste Kommodeskuffe. „Alt, hvad der er med Vokssegl og Munkeskrift, stiller du op med Ordenlighed," sa'e han, „ligesom Sablerne paa Tøjhuset. Det øvrige kan du ampligere efter din egen Forstandighed. Ja, nu kan vi sagtens lave det. Vi har jo arvet."

„Nej virkelig! Hvem?"

„Ih, naturligvis Vorherre," svarede Buss belærende.

„Ja vel, Buss! To Millioner og et Gods i Polen — ikke sandt?"

„Dem kunde vi have haft, ja mænd kunde vi saa," svarede Buss med uforstyrrelig Ro, „naar blot Vorherre havde taget den Sag gelinde, og ikke ladet sig komfundere af ekstraordinære Omstændigheder. Havde han holdt sin Kondolance og taget det med Besindighed; men han gik fra Samlingen, skal jeg sige os, og saa fik vi kun, hvad han havde gjort, dengang han var yngre og havde Blik for det hemmelighedsfulde og Genstandenes symmetriske Beskaffenhed."

„Hvad var da det?"

„Har De ikke set det?" spurgte Buss med synlig Overraskelse. „Det har saamænd været udstillet lige siden den Dag han døde, og det har været taget i Besigtigelse af hver evige Sjæl her i Byen, som da

ikke er saa underligt, siden det var hans Malheurs Hovedværk, udarbejdet med Finesse, men uden Sigte paa det kunstnerige, som Herredsfogden siger, hvorfor det kun blev til en Malice for os alle. Vil De se det."

Jeg takkede, og Buss arbejdede sig langsomt op ad den stejle Trappe, der førte til Raadstuesalen, som foruden at være et Retfærdighedens Opholdssted, én Gang om Vinteren indviedes til Dansens Genier. Den øvrige Del af Aaret stod den tom, tom i Ordets egentligste Forstand; thi med Undtagelse af en rødrusten Kakkelovn havde jeg aldrig set andet end fire oljemalede Vægge.

„Se der!" sagde Buss, idet han patetisk slog ud med højre Haand og rettede sig med militær Anstand.

I Midten af Salen stod et lille skævbenet Bord med nogle støvede Pergamentruller, falmede Silkebaand og revnede Vokssegl. Bag ved det kom et Par højryggede Stole, men bagest i den Halvskumring, der altid beherskede dette Parti af Salen, ragede et mærkeligt Skrummel op, højt, stort, udbuget — halvt Kirke, halvt Pagode, halvt ægyptisk, halvt — Gud véd hvad — en Prøveklud paa alle Stilarter, halvt i alt, og helt i intet, undtagen i Symmetri; thi denne var gennemført til de mindste Smaating paa en ængstelig, næsten pinagtig Maade.

„Er det ikke skønt, saa er det stort, og et udmærket Antikvariumsskab, saasom et Møl ikke kan gaa gennem tre Tommer Palisander", forklarede Buss. „Herredsfogden siger, at det er skabt til Tidernes Historie, desformedelst at det kan rumme en Evighed af, hvad der foregaar her i Byen; men egentlig mente nok Vorherre, at det mest var gjort til Statspapirernes Opretholdelse under vanskelige Tidsforhold, saasom naar Fjenden havde besat Hovedstaden og Banken ikke var sikker — forstaar

sig, dersom det var blevet i København, hvor de jo har de rigtige Statspapirer. For nu skal De se, hvad Herredsfogden kalder den rene Genialitet i sit Udslag paa det hemmelighedsfulde af det indvendiges Gennemførelse."

Her kom det Buss noget paa tværs, at han havde glemt Nøglerne, og medens hans svære Skikkelse sindigt dukkede ned ad den knirkende Trappe, traadte jeg nærmere og begyndte i Enkelthederne at mønstre det mærkværdige Monstrum, hvoraf Byen nu var kommet i Besiddelse „til sin Histories Opretholdelse", som Buss vilde udtrykke det.

Og i Sandhed! Det var ogsaa noget meget mærkværdigt, dette forunderlige, halvt ægyptiske, halvt — ja, jeg kunde fristes til at sige — byzantinske Arbejde, som knudrede sig op i Halvmørket lige til Loftet med en Vidtløftighed, der mindede om Taarnet i Babel. Her var i det mindste lige saa megen Forvirring, for saa vidt som en Stilart altid er et eget Sprog, der, skønt stumt, dog fortæller os om vore Forfædres Smag og kunstneriske Standpunkt. Men hvilket Standpunkt havde den Mester indtaget, der havde ofret Aar af sit Liv paa at frembringe dette Virvar af Stil og dette Vidunder af Flid? Det var dette Spørgsmaal, som straks paatrængte sig mig, da jeg med et flygtigt Blik havde overfaret Enkelthederne. Her var ikke sparet paa noget. — Her var Indlægninger af alle mulige Træsorter, blandede med Perlemoder og Elfenben; her var Forgyldning og Patinering, saa at det hele saa' ud som en broget Blomsterkost af den fineste Mosaik; her var Orneringer, snart i Relief, snart i hele Figurer, men Indlægningen fremkaldte, trods al sin rige Mangfoldighed, dog bestandig Billedet af Kalejdoskopets kantede Farvelinier, og Figurerne stod saa stive, saa ubehjælpsomme, saa kejthaandede, at de meget godt kunde være i Slægt med Ægyptens Hieroglyffer

eller med de første Helgenbilleder fra det østromerske Kejserrige.

Men alligevel var der Dygtighed i det alt sammen. Gennem alt dette utrolig naive følte man en Menneskeaand, som havde villet noget, der havde stridt og kæmpet med det tunge Stof, men som var kommen til kort, enten fordi den havde villet noget, der laa over dens Kræfter, eller fordi disse Kræfter ikke var bleven udviklede ved nogen Skole, men havde tumlet sig inden for deres snævre Kreds af Skønhedsforestillinger, som ikke var bleven forstaaede, endnu mindre bragte i Harmoni.

Jeg skal ikke fortabe mig i vidtgaaende Detailler, heller ikke forsøge paa at beskrive, hvad der kun lader sig tegne. Mest overraskedes jeg dog ved, paa de to store Fløjdøre at finde netop de samme to Fremstillinger, som jeg havde undret mig over ved Synet af den sælsomme Kiste. Kun var Figurerne paa Skabet mere levende, Ornamenterne lettere, og Kompositionen i Færd med at blive en Helhed. Det stod, kort sagt, paa Vej til at hæve sig til Kunst, men saa var der kommet noget, uvist hvorfra, som kun gjorde det til Haandværk. Man har haft store Lærde, som har søgt de vises Sten, Cirklens Kvadratur og den evigt bevægende Kraft; store Kunstnere, som har villet mejsle Bjerge om til Kolosser. Her havde jeg en flittig Haandværker, som trods sit store Arbejde og en umenneskelig Flid, dog ikke havde formaaet at hæve sig til blot en lille Kunstner, og jeg begyndte at ane Sammenhængen mellem Skabet paa Raadstuen — og Kisten paa Kirkegaarden.

Buss kom slæbende med et tungt Knippe Nøgler, og nu begyndte en Forevisning, som kedede mig, medens den gav ham Anledning til langvarige Forklaringer, og til oprigtige Udbrud af den højeste Beundring over „det hemmelighedsfuldes Aabenbarelse i det indvendige", som han udtrykte sig. Den

samme fantastiske Indlægning, det samme rige Figurarbejde gentog sig ogsaa her, men det var parret med en mekanisk Sindrighed, som viste, at Mesteren havde været langt mere anlagt til Matematiker end til Kunstner. Overalt skjulte Gemmer og hemmelige Rum, Figurer som lod sig dreje eller bevæge, Rosetter, som ved et Tryk faldt fra hverandre og fremviste forborgne Fjedre, der atter aabnede nye Gemmer dybere inde — kort sagt — ingen Japaneser skulde have skammet sig over denne sindrige Benyttelse af Rummet, og hvad Byens Arkiv angik, saa var der gode Udsigter til, at dets dybeste Hemmeligheder vilde blive saa dybt begravede, at de gik ud af Tidernes Historie og ind i Evighedens, hvad Buss ogsaa med en vis Selvtilfredshed bekræftede.

Det var med en Følelse af Befrielse, at jeg saa' ham trykke den sidste Fjeder til og lukke de tommetykke Døre. For mit indre Syn stod en stakkels, ulykkelig Fange, som i sin Celles Ensomhed havde udtænkt alle disse Kunstgreb, alle disse smaalige Enkeltheder, som ikke engang samlede formaaede at danne en Helhed, og jeg drog Vejret lettere, da jeg atter traadte ud paa det øde, snebelagte Torv, hvor Spurvene med taknemmelig Kvidren oppillede de spildte Levninger fra Gaarsdagens Marked.

V.

„Velkommen til Bys!“ klang det bag mig, og Spidsen af en Pibe kærtegnede mig mildt paa den højre Kind. Jeg vendte mig om. Der stod han i den samme blaa Kavaj, med den samme, lidt for bred-

skyggede Kasket og den samme, lidt for store Merskummer, som for fem Aar siden. Alt var blevet lidt ældre. Merskummeren lidt brunere og han lidt fyldigere; men det venlige Smil, det menneskekærlige Blik, det gamle Haandtryk var der endnu — man forandrer sig ikke saa let paa Heden, som i Hovedstaden.

„Jeg saa' dig ved Begravelsen," fortsatte han, efter at de første Hilsener var bleven udvekslede. „Jeg saa' ogsaa, at du blev paa Kirkegaarden. Jeg vilde ikke forstyrre dig. I glade Københavnere kan have godt af lidt Ensomhed engang imellem."

„Da fik jeg dog Selskab og Musik oven i Købet," indvendte jeg.

„Naa ja, Gunnar Havk havde sagt mig det. Han mente det var hans Pligt. Der var vel ingen, som hørte det? Jeg bad ham vogte sig for Forargelse."

„Det var mig til Opløftelse. Jeg blev kun forarget, da han begyndte. Sligt Spil har jeg aldrig hørt."

„Han er en mærkelig Fyr. Han kunde blive en rig Mand, hvis han, som andre Virtuoser, vilde lade sig trække om fra By til By. „Men saa gal er da ikke jeg," siger han. Ja, han er en genial Natur, og dog var den anden genialere — eller rettere galere," lagde han til efter en Pause. „Det gale og det geniale lader sig ikke skille, og dog er Lønnen saa forskellig: Spændetrøjen og Laurbærkransen paa Kapitol — han stræbte nu efter den sidste."

„Hvem?"

„Mester Henrik — ham vi begravede. Ja, misforstaa mig ikke. Det var ikke en Digterkrone, hvortil han bejlede. Sligt kunde snarere Gunnar Havk falde paa. Men han havde den samme Higen. Han vilde i sin Stræben ud over sin Begrænsnings Maal, og han naaede det som — gal."

„Du har altsaa kendt ham?"

„Kendt ham?" gentog han med sit ejendommelige,

rolige Smil. „Har du glemt, at jeg blev viet til dette Kald for tyve Aar tilbage? For en Præst under smaa Forhold, er Sognebørnene som Planter, man har set vokse frem, de syge med de sunde, de onde med de gode. — Og dog har jeg vistnok slet ikke kendt ham," tilføjede han vemodigt. „Der hørte særegne Evner dertil; men jeg har gjort, hvad jeg formaaede."

„Gaar du hjem?" spurgte jeg, da han standsede og saa' op ad Gaden.

„Nej udad — en halv Mils Vej. Jeg er misfornøjet med mig selv. Man skulde vel have saa megen Troens Varme, at man ikke frøs under sin kirkelige Gerning. Jeg blev kold derude; Vestenvinden var skarp. Gaar du med? Jeg kan fortælle dig hans Historie. Du vil jo have Sujetter, du er jo Digter — jeg har ét til dig."

Han dampede Piben i Brand, medens han talte i disse korte, afbrudte Sætninger. Saa vidste jeg, han var i Aande; han skulde blot ikke forstyrres.

„Ser du," spurgte han, da vi var komne forbi Vandmøllen og skridtede ud ad den egentlige Landevej, „ser du den store Eg hist henne ved Kroen? Ja, nu er den stærkt medtagen; men dengang var det et stolt Træ, det største paa Egnen. Dér begynder Historien — en vildfarende Sjæls Historie."

Han pegede med Pibespidsen paa et mægtigt, halvt udgaaet Træ, øjensynligt splintret af Lynet og i Færd med en langsom Hendøen. Saa dampede han igen. Jeg vogtede mig vel for at spørge; men jeg tænkte paa Skabet og Kisten — — det var den samme Eg.

„En vildfarende Sjæl!" vedblev han efter en Pause. „Ja, det var han, det maatte Livskaaret føre ham til. Vi legede sammen som Drenge — Fader havde jo dengang Kaldet — og der var forunderlige, højtflyvende Syner i denne Drengs Sjæl. Jeg forstod ham desværre ikke; han heller ikke mig.

Vi blev tidt uens, og Præstens Søn fik naturligvis Ret. Han var „underlig“, hed det dengang; senere blev det sær — halvgal — fjollet. Havde jeg blot dengang forstaaet ham!“

Han drog et Suk, standsede og saa' sig om, som vaagnede han af dybe Minder. „Forskellen,“ vedblev han, „var vel egentlig den, at denne Dreng havde en Vilje, jeg derimod kun Lyster — senere blev det omvendt. Han vilde gruble, jeg lege, og naar vi saa kom i Strid, havde jeg Overtaget. Jeg spurgte ham blot, hvem han var, saa tav han og gik.“

Atter kom der en Pause. Vi naaede op paa den første Bakkekam før han fortsatte: „Ja, Drenge kan være mærkværdig onde! Dæmonen vaagner før Engelen. Dette hans blødende Saar rev og sled jeg i. Dér havde jeg min Styrke, og jeg brugte den.“

„Hvem var han?“ vovede jeg at spørge, da han vedblev at tie.

„Ja, hvem var han? Hvem er disse utallige slægtløse, der vandre Livet igennem med et svidende Brændemærke, som de omhyggeligt stræber at skjule? Hyppigst vel Frugter af lovløse Forbindelser i de lavere Lag. Men der er ogsaa Aristokrater iblandt dem, Spirer, som man vil fjerne af Skam, af Jalousi, af Arvelyst, kort sagt, af alle disse fejge Bevæggrunde, som skaber Hittebørnenes ulykkelige Skare. Man slænger dem som nøgne Fugle ind i Samfundet; man har jo ikke dræbt, ikke begaaet Mord. Hvad gør det saa, om Barnet dør eller gaar til Grunde i Elendighed?“

„Man fandt ham,“ fortsatte han roligere, „en Skærsommermorgen under den store Eg, vi nys kom forbi. Man havde dog ikke slængt ham i Grøften, ej heller glemt ham paa Vejen. Man havde været saa naadig at stjæle en Krybbe fra Rejsestalden, og i denne Krybbe blev han fundet, svøbt i et gammelt Hestedækken, som Kromanden ogsaa erkendte

for sit. Samme Aften var hans unge Livs første Begivenheder optegnede i Politiprotokollen, og han selv anbragt i Hittebørnenes store Asyl — Fattighuset. Han var indtraadt i Samfundet — men hvem var han?

Det var dette Spørgsmaal, som vakte et stærkt Røre i vor lille By, der heldigvis ikke er vant til den Slags Begivenheder. Alle Byens kloge Madammer slog sig sammen for at udfinde, hvem der kunde have udlagt Barnet, og vor daværende Herredsfoged udlovede en betydelig Dusør til den, som kunde give nogen Oplysning i Sagen. Men ingen meldte sig, og det Omraade, hvorover Gisningerne kunde brede sig, var ved tilfældige Omstændigheder saa stort, at det ikke var til at undre sig over, at baade Madammerne og Politiet tabte Sporet. Dagen før han blev fundet, havde der været det sædvanlige Skærsommermarked. Man var ikke overlæsset med Forlystelser dengang, men dog havde Markedet frembudt to, der var næsten lige tiltrækkende for Byens Ungdom, og omtaltes længe derefter. Det ene var et Beriderselskab fra Hamborg, det andet en Taterbande fra Ungarn, en af de største, der nogen Sinde har gæstet vor i øvrigt paa Tatere rige Egn. Desuden havde Byen haft, hvad man kaldte „fornemme rejsende". To Wienervogne, en i de Dage uhørt Luksus, havde henad Aften holdt uden for Gæstgivergaarden og forbavset Værten ved at lade spørge efter Kaviar. Den skikkelige Lars Frandsen havde indrømmet en fornem, sørgeklædt Dame sine egne Værelser; men Damen havde kun set paa dem, saa var hun steget ind i Vognen igen. En Invitation af Postmesteren, som kunde tale Tysk, og som af Postillonen havde faaet at vide, at Byen beæredes med en Fyrstinde, blev afslaaet, og den fornemme Dame holdt sit Maaltid inde i Vognen. Henad Solnedgang var hun blevet truffet spadserende uden for Byen i den Ret-

ning, hvor Taterne havde slaaet Lejr. Hun havde staaet tæt ved et af Baalene og stirret saa underligt ind i Ilden, forklarede den Dreng, som havde vist hende Vej. Hun havde ogsaa talt med et Par af Bandens Kvinder, og Drengen havde set, at hun havde givet dem Penge. Henad Midnat var hun kørt bort, efter at have faaet frisk Forspand; men det var ikke Postmesteren muligt at læse det Navn, hun med Blyant havde henkastet paa Postsedlen. Tjenerskabet havde talt et Sprog, som ikke var tysk, men Postmesteren havde dog forstaaet saa meget, at hun var fra et eller andet Sted i Østpreussen. Staldkarlen, som var gaaet forbi med Lygten, paastod, at hun græd heftigt, da han lukkede Vogndøren — det var alt, hvad Byfogden ved Forhørerne kunde opspore.

Byen delte sig straks i to Lejre, som paa det ivrigste drøftede, hvilke der var de mest demoraliserede: Beridere eller Tatere — et i øvrigt saare vanskeligt Spørgsmaal. At Demoralisation og Forbrydelse ogsaa kunde arbejde sig højere op, syntes ikke at falde nogen ind, og det blev alvorligt misbilliget, at Herredsfogden paa en vis Maade havde draget den fornemme Dame ind i Sagen ved at lade Gæstgivergaardens Karle og Piger forhøre. Han selv blev derover saa forskrækket, at han ikke videre forfulgte Sporet ad denne Kant, og lidt efter lidt døde Sladderen hen; kun Fattighuset og dets Elendighed blev tilbage.

I denne voksede han da op, kastet fra den ene til anden, uden Moder, uden Kærlighed, uden Sol. Maaske var han gaaet til Grunde som hundrede andre, hvis ikke Madam Berthelsen, en rig Købmandskone, havde faaet den Idé at efterligne Dronningen ved at oprette et Asyl, mest for at bøde paa det slette Ry, hendes Mand havde i Handelsanliggender. Barnet blev nu paa en vis Maade fundet for anden Gang, seks Aar gammelt. Man mindedes

paa ny Egen, Skærsommernatten, Krybben — og Madam Berthelsen, som var, hvad jeg kalder romantisk-religiøs, fik en særegen Interesse for det blege, sygelige Barn med de fine Træk og de store, sorte Øjne, hvis Blik allerede fortalte om Lidelser og Savn. Skærsommerbarnet, som hun kaldte ham, blev hendes Yndling i det lille Menneskemenageri, hun havde oprettet. Ved en forunderlig Tankeforbindelse — thi andet kunde der jo ikke være Tale om — satte hun hans Fund i Krybben i Forbindelse med Frelserbarnet i Bethlehem, og denne digterisk-romantiske Henførelse bestyrkedes ved, at hun i et rationelt Værk læste noget om, at Kristus efter al Rimelighed maatte være født ved Sommertide, da Hyrderne i Palæstina ikke færdedes om Vinteren paa Markerne. Hun saa' i Barnet en Spire til alt stort og herligt — Frelseren var jo ogsaa født i ringe Kaar — og Tanken om, at dette vidunderlige skulde udvikle sig under hendes Tilsyn og Pleje, tog mere og mere Overhaand hos hende, saa at den til sidst lignede en fiks Idé, under hvis Indflydelse hun forurettede, ja tilsidesatte de andre Børn. Disse følte Uretten, og hun opnaaede ved sin Forgudelse kun at skaffe sin Yndling et Øgenavn, der fulgte ham hele hans Liv. Hendes „lille Vorherre", hendes ømmeste Kælenavn, blev for Børnene et Haansord, hvormed de forfulgte ham, hver Gang hun var borte, og da han var otte Aar gammel var der ingen i Byen, som kaldte ham anderledes. Hans Fattighusnavn, Henrik, var i Færd med at forsvinde.

Alle Madam Berthelsens Forsøg paa at faa sin Mand til at adoptere Barnet — selv havde de nemlig intet — var imidlertid strandede. Taterbanden og Beriderne var endnu ikke glemte. Da hændte der en af disse Smaabegivenheder, som viser, at Gud styrer et Menneskes Liv ofte gennem, hvad vi kalder „rene Tilfældigheder". Gæstgiveren døde, og

Skifteretten overtog hans Bo. Ved at opgøre dette, oplystes det, at den Krybbe, hvori den lille Vorherre var fundet, endnu henstod paa Raadhuset, hvorhen Barnet i Krybben var blevet bragt af Byens Politibetjent. Krybben blev fordret udleveret, hensat i Skuret og solgt ved Auktion for en Bagatel. Berthelsen købte den efter sin Kones Ønske, skønt han ikke vidste, hvad hun vilde med det Skrummel, der kun gjorde ham til Grin paa Auktionen. Den næste Dag kom Staldkarlen og meldte, at han havde fundet en Skumkæde i Krybben, skjult mellem de halvmugne Straa. Skumkæden blev slængt ind i Kramboden mellem Smeltegodset, hvor den blev liggende, indtil en af Svendene, der fandt den saa underlig tung, leverede den til Madam Berthelsen som en Relikvie. Hun gik med den til Guldsmeden, og her viste Skumkæden sig at være et massivt Guld-Armbaand med sønderbrudt Laas, paa hvis indvendige Side der stod to Ord, som ingen formaaede at læse; den Slags Bogstaver kendte man ikke.

Atter kom der Liv og Røre i den lille By ved Madam Berthelsens mærkelige Fund, som naturligvis ikke kunde holdes skjult. Taterbanden og Beriderne forsvandt for at give Plads for allehaande eventyrlige Forestillinger om Fyrstinder og Prinsesser, ja maaske eventuelle Tronarvinger; thi Sammenhænget var jo nu klart nok. Den fornemme Dame havde selv lagt Barnet i Krybben. Derved var Armbaandet gledet af, eller hun havde maaske selv gemt det dér, for at Hittebarnet engang i Tiden kunde findes. Den ulykkelige Herredsfoged maatte atter for, og nu bebrejdede man ham paa det ivrigste, at han ikke havde fulgt Sporet Syd paa, i Stedet for at lade sig vildlede af Tatere og Gøglere. „Det var jo saa klart," sagde Madam Berthelsen, „at et Barn med saadanne Øjne og saa smaa Fødder ikke kunde komme af Folk, der travede Landet rundt," og man undrede

sig over, at Herredsfogden ikke havde set Fødderne efter.

De to Ord, som fandtes indgravede paa Laasens Bagside, maatte jo være Fyrstindens Navn. Derom tvivlede ingen, og det var med en høj Grad af Spænding, at man imødesaa' nærmere Oplysninger fra København, hvorhen det mystiske Armbaand blev sendt med en af Købmandens Handelsvenner. Men ogsaa over Fattighusbarnet faldt der i de Dage en besynderlig Glorie. Alle blev med ét enige i, at Købmandskonen dog havde set rigtigt, at der var noget mærkeligt fint og aristokratisk i hele hans Væsen, og at hans orientalske Træk maatte stamme enten fra Grækenland eller Arabien, hvorfra vistnok ogsaa Skrifttegnene paa Armbaandet skrev sig. Kort sagt, man fablede over al Maade. Den lille Vorherre flyttede fra Asylet til Købmand Berthelsens Stue, og han steg saa mange Procent i den Anledning, at der var dem, som begyndte at spekulere.

Madam Berthelsen nød sin Triumf; men hun benyttede sig tillige, som klog General, af Øjeblikkets gunstige Chancer. Hver Aften, før hun gik i Seng, forestillede hun sin Mand, at dette Barn engang vilde blive krævet tilbage, at man vilde overøse dets Velgørere med Guld, at det var dumt at lade Lejligheden slippe sig ud af Hænderne, og deslige. Købmand Berthelsen var Spekulant; men han var en snu Spekulant, og hørte med uforstyrret Sindsro paa sin Kones romantiske Foredrag til han gled over i Drømmenes Verden. Om Dagen var han stiv som en Stok. „Først Brev fra København, Redelighed paa Tingene, saa kan man jo senere, hvis der skulde vise sig noget, se Lejligheden an."

Da kom der en Dag en Skrivelse fra Byraadet, som forlangte Barnet udleveret, da Prokuratoren havde tilbudt at adoptere det.

„Den Satans Prokurator! Han har sine Spioner

alle Vegne!“ tænkte Købmand Berthelsen og gik ind for at raadføre sig med sin Kone. Hun nikkede betydningsfuldt, og den næste Dag var der stort Middagsselskab hos Købmanden. Den lille Vorherre havde skiftet Navn; han hed nu Henrik Berthelsen og havde faaet Fløjls Bukser.

Henriks Ophøjelse vakte udelt Tilfredshed overalt i Byen. Alle, der havde været med til Middagen, følte sig som delagtige i en god Handling, undtagen Prokuratoren, som først havde sendt Afbud, og derpaa tilstillet Byraadet en Skrivelse, hvori han truede det med Sags Anlæggelse for — uberettiget Menneskehandel. Herredsfogden aandede friere. Naar man nu engang hentede Barnet, var det jo standsmæssigt forsørget, og Købmand Berthelsen gned sig i Hænderne hver Gang han tænkte paa Prokuratoren, som dog var saadan en gammel Ræv. Denne maatte lade Søgsmaalet mod Byraadet falde, og han fattede fra dette Øjeblik et saa glødende Nag til alt, hvad der hed Berthelsen, at han lod sin Rødvin forskrive fra København og spyttede ad den fløjlsklædte Henrik, naar han mødte ham bag Vænget eller lignende ensomme Steder.

Imidlertid vedblev Byen at leve i Spænding, som i Krigstid. Forespørgslen havde været længe under Vejs; den var endelig havnet hos en Professor ved Universitetet, og saaledes var der gaaet tre Uger. Men nu havde Berthelsen Svaret, og han stavede sig langsomt gennem den pedantiske Skrift, medens hans Kone fra Sofaen saa' til i ængstelig Tavshed.

„Tak skal du ha' Rikke!“ sagde Købmanden endelig, da han lukkede Brevet. „Nu kan du beholde Greven som din Andel i Forretningen.“ Og dermed gik han ud i Kramboden, hvor han slog til Drengen med et Stykke Stangjærn, saa han trillede ned ad Butikstrappen.

Imidlertid tabte Madam Berthelsen hverken Fat-

ningen eller Troen. Professoren meddelte, at de to Ord var skrevne med russiske Bogstaver, og at de betød: „Jeg gemmer Lykken“. Hvad gjorde det saa, at man intet Navn havde faaet at vide? Laa ikke Forjættelsen i disse Tegn? Var Drengen bleven ringere, fordi hans Moder var en russisk Fyrstinde, ikke en tysk? Berthelsen fik den Dag den sletteste Middag, han længe havde spist, og om Aftenen maatte han afsværge al Brug af Stangjærn og lignende Haardheder. Skulde man maaske lade Prokuratoren triumfere? Nej, aldrig i Evighed! Det blev altsaa vedtaget mellem Ægtefolkene at holde Sagen fuldstændig hemmelig. Den næste Dag kørte Berthelsen ilsomt til København som i presserende Forretninger, og hans Kone gjorde en diplomatisk Visit hos alle Byens Honoratiores, Prokuratoren undtagen. „Sagen var overordentlig delikat. Hun vidste nok, hvad hun vidste, men røbe Navne, blotte Familiehemmeligheder, Gud bevares! Nej før — —“ og Madam Berthelsen drog en Hale af Misundelse efter sig gennem den hele By, som allerede saa' Guldkareten, der skulde hente Hittebarnet til al Østerlandets Herlighed.

Paa Henrik havde dette en ulykkelig, ja demoraliserende Indflydelse. Han følte, alt som han voksede til, at han levede i en Løgn; men han kunde ikke faa fat paa denne Løgn, ikke forstaa, hvorfor hans Forældre behandlede ham med udsøgt Opmærksomhed, naar de var sammen ude, medens han blev puffet til Side hjemme, og mere, jo mere Tiden gik.

Hvorfor var Folk i Byen venligere imod ham end hans Forældre? Hvorfor saa' de saa underligt paa ham? Hvorfor kaldte de ham „den lille Vorherre?“ Og hvad havde Prokuratoren ment med „Taterhvalp“, da han sidst havde puffet ham i Nakken nede i Gyden? Var det maaske det samme

som Teaterhvalp, og var det, at se Beridere, Teater? Alt maatte jo gamle Ane Hønsekone vide fortræffelig Besked om, og han besluttede at betro sig til gamle Ane, Gaardens ældste Inventarium. Alle de andre frygtede eller mistroede han.

Og han fik meget at vide hos gamle Ane, meget, hun skulde have gemt hos sig selv, meget, der saaede Forfængelighedens Frø i hans Sjæl, og meget, der, fremsat paa en mystisk, halv spaadomsagtig Maade, fik den Forestilling op i Barnet, at han var noget mere end hele Byen tilsammen, noget, der næsten kunde gøre ham til en lille Vorherre, naar Tiden kom. Og den vilde komme. Han havde jo baade Livs- og Lykkelinien i sin lille Haand, og Berømmelsens med.

Hvad skulde der egentlig gøres med Henrik? Det var et Spørgsmaal, som beskæftigede Købmand Berthelsen mere end hans Kone, der ligesom gamle Ane holdt paa Romantikken. Berthelsen var derimod praktisk, Forretningsmand lige til Fingerspidserne. Han havde spillet paa Henrik, som paa et Lykkenummer, men Gevinsten lod bestandig vente paa sig, og fremmede Lotterier var jo usikre. Desuden vidste han bedre end nogen anden, at de Tønder Guld, hvorom gamle Ane havde fablet, var delte i alt for mange Fjerdingkar til at skæppe noget, og Drengen skulde der jo sørges for — naar han blot havde Lyst til noget.

Men dette havde Henrik, til sin Plejefaders Forbitrelse, aldeles ikke. I saa Henseende syntes han at være et fuldstændigt Adelsbarn, som hans Hjerne var lige uimodtagelig for Tal, som for Værdibestemmelser. At strejfe om paa Heden, plukke Blomster, fange Stinter og samle Fugleæg — jo, det havde han Lyst til, ligeledes til at høre Musik, læse Eventyr og tegne Billeder. Det sidste var især hans Yndlingsbeskæftigelse i de lange Vinteraftener; men da

Sommeren kom, tog det en højere Flugt. Han havde set Maleren aadre Døre, og han havde med Forbavselse iagttaget, hvorledes Aarer, Knaster, kort sagt, hele Træets Karakter, traadte frem ved tilsyneladende simple Midler. Nu stjal han Oliefarve hos Maleren, en Cigarkassebund ude fra Kramboden, og Glarmesterskiltet lige overfor blev hans første Model. Med nogle Pinde, Pensler havde han jo ikke, satte han den halvstive Masse paa, ordnede den i Felter, fordelte Farverne og frembragte noget, halv Skulptur, halv Maleri, som vandt Anes udelte Beundring, men blev holdt hemmeligt for alle andre.

Han gik videre. Loftet blev hans Atelier, Bunden paa Brændevinsankrene hans Lærred, og Udsigten fra Loftslugen, de drivende Skyer, de bølgende Bakker, det fjerne, urolige Hav, hans første Motiver. Han dannede sig en egen Manér. Han satte Farven op i Klatter, æltede disse i hverandre, drog saa Konturen med sine Pinde, og frembragte bløde Skygger og gennemsigtige Overgange ved at paaføre den plastiske Masse mere eller mindre Dækfarve. Det var naturligvis ikke Maleri, snarere en Slags Farvemosaik, hvor han havde den Fordel at kunne lade Stappene løbe ud i bløde Tinter; men en forunderlig Virkning gjorde det, naar det saas i Afstand; thi nærmere var det egentlig kun Klatter.

Han vidste vel næppe selv, at han havde fundet noget nyt; endnu mindre at hele hans underlige, drømmende Karakter afspejlede sig i denne hemmelige Billedverden, som kun Ane kendte. Han malede egentlig mest Luft. — Skyformationer, Solnedgange, optrækkende Uvejr med Storm og Lyn var hans Yndlingstemaer. Makrelskyernes lette, sølvglinsende Stimer, Stormstriberne over et oprørt Hav, hvis Bølger væltede skumbrudte over vældige Sandrevler, vekslede med blide, milde Solopgange eller Maaneskinsmotiver med halvt oplyste Skyer. Figur-

billeder malede han derimod sjældent. Her traadte Vanskeligheden ham haardt i Møde, og naar han en enkelt Gang gjorde det, syntes Anes Fortællinger at afgive Motiverne sammen med de gamle Alterbilleder i Kirken. Barnet i Krybben, de hellige Konger, der tilbeder Barnet, var hans sædvanlige Emner. Ogsaa Dommedag, „den Dag, da alt skal høre op", som gamle Ane forklarede den, øvede en sær Virkning paa hans Fantasi, og svarede ogsaa til hans Midler. Mellem et Kaos af Skyer, over et vildt, oprørt Hav, i hvis bundløse Bølger menneskelige Legemer løstes op og forsvandt, flammede Ildregnen ned. Himmel og Hav, Luft og Afgrund overlynedes af blaalige, flakkende Flammer.

Her laa altsaa en Spire. Den kunde blive Kunst, Manér eller slet ingenting — det beroede paa den Sol, der vilde komme; thi Geniets alt gennembrydende Kraft ejede den ikke. Den var kun Udtrykket for et ejendommeligt Fantasiliv, fremstillet paa en ejendommelig Maade, men Solen, Solen! Desværre, den kom ikke. Den var dækket af Hverdagslivets stille, graa Skyer — der var, med Undtagelse af Præsten, Herredsfogden og Doktoren, ikke én i hele Byen, som vidste andet om Kunst end at den var brødløs, saa snart den gik ud over at aadre Træ, male Skilte eller stryge Døre.

Men kom der ikke Sol paa det store, øde Loft, der var saa brændende hedt om Sommeren og saa bitterlig koldt i de korte Dage, saa kom en sørgelig Dag Købmand Berthelsen dér, ikke for at søge Kunst, men Brændevinsankre. Han blev bleg af Forbitrelse.

„Den helvedes, nederdrægtige Hvalp, du dér har skaffet mig paa Halsen!" skreg han til sin Kone, da han atter kom ned. „Har han ikke klattet mig hvert evige Anker til med det allerfordømteste Juks, og jeg, som skal levere to Hundrede Stykker til i Overmorgen! Han lægger an paa min Ruin; men

han skal —" og Berthelsen fo'r ud for at finde Henrik, som, til Held for sig, drømte om sine Billeder langt ude paa Heden, medens de i Virkeligheden blev skrabede af ét for ét af Rasmus Gaardskarl inde i Portrummet.

„Tror du ikke, han kunde blive Kunstner?" spurgte Madam Berthelsen sin Mand, da denne havde forvundet sit Raseri, og Henrik de Prygl, han havde faaet.

„Kunstner?" gentog Berthelsen og saa' sin Kone hvast i Øjnene. „Nej, før skal jeg sende ham paa Ladegaarden!"

Der er nu en Nemesis i alle menneskelige Ting, smaa som store, og den kommer navnlig frem, hvor det ideelle krænkes. Det blev ikke Henrik, som kom paa Ladegaarden; men derimod Købmand Berthelsen selv. Brændevinsleverancen, der kostede den lille Vorherre alle de Billeder, hvorved han hang med Barnets dybe, følelsesfulde Inderlighed, blev Berthelsens sidste Spekulation. Et Hus i Hamborg fallerede, og da den gamle Eg væltede, tog den Paddehatten med. Henrik kom atter paa Fattigvæsenet. Berthelsen og Kone drog til København, hvor hun faa Maaneder efter døde. I en vis Forstand var det dog hende, som havde holdt ham oppe. Hendes romantiske Livsanskuelse, hendes Tro paa det uvisse, paa Lykken, havde skabt Tilliden til hans Spekulationer. Med hende havde denne forladt ham. Han spekulerede atter i Brændevin; men som Detaillist, pæglevis, og endte paa — Ladegaarden.

VI.

I lang Tid var Fallitten Byens staaende Tema. Den blev ikke behandlet i Poesi, endnu mindre op-

ført paa Teatret. Den laa i sin tunge, bitre Virkelighed over Byen som en knugende Mare, thi mange foruden Berthelsen var ramte. Af alle følte dog ingen Slaget saa bedøvende som Henrik; han var dengang omtrent tolv Aar gammel. Hvad var Berthelsens Mishandlinger, ja, hvad var Tabet af alle hans kære Tøndebunde, mod dette øde, kolde, armodstunge Hjem, som Fattigvæsenet undte ham? Og saa hans Drømme, hans lyse, herlige Drømme!

Naar han, rystende af Kulde, krøb under det tynde Tæppe paa Slagbænken i den iskolde Fattigsal, da huskede han Dagligstuen med sin Lavendelduft, med den knitrende Ild, der kastede sin rødlige Lysstribe hen over det blankt skurede Gulv. Han drømte, han sad paa sin Skammel, medens Madammen læste højt fra Sofaen i Andersens Eventyr. For ham var alt den skæreste Virkelighed, og da hun løftede ham op til sig og fortalte, hvorledes Alfer havde lagt ham i Frelserbarnets Krybbe, og hvorledes Konger engang vilde komme og hente ham til fjerne, underfulde Lande, hvor Druer og Appelsiner hang i det mørkegrønne Løv, da troede han det, troede med Barnets ildfulde, urokkelige Tro paa det eventyrlige. Hun havde vist ham Armbaandet, forklaret dets Indskrift og paalagt ham Tavshed. Havde man malet ham langsomt i en Møllekværn, han havde ikke forraadt en Stavelse; han havde lidt Døden med den Overbevisning, at han dog var den af Lykken udkaarne, og at der et Sted maatte være beredt ham et nyt Hjem, hvorhen Engle skulde føre ham.

Han drømte videre. Han saa' Anes lave, halvmørke Kammer med Vintersolens Blink gennem de blomsterfrosne Ruder, med St. Hansurt i Sprækkerne, Husløg i Urtepotterne, og den blankt polerede Messingtromle, hvori hun varmede sin Kaffe. Han lyttede atter til hendes hemmelige Samtaler med Byens Piger, saa' de fedtede Kort paa Bordet, Hestehovedet

under Sengen, og de underlige Striber, som Kaffegrumset dannede, naar det blev kastet i det blanke Messingfad, og Ane læste over det. Ja, han saa' det alt sammen! Han syntes, han kunde male det, og hen over Synerne, store og smaa, drog sig en Straale af Lys, et Glimt af Solskin, en Klang af Toner — „Jeg gemmer Lykken!"

Naar han saa' disse Syner, og de drog ham til sidst med en vidunderlig Magt, maatte han være ene, borte fra den store Fællessal, hvor Armodens Invalider spandt eller kartede. Bedst kom de, naar han sad alene ude paa Stentrappen til Gaarden og stirrede op mod de blanke Stjerner, der stod saa vinterligt klare, at de næsten syntes at lyse paa den hvide, glimtende Sne. En Aften havde man glemt ham, lukket Døren for ham og hans Drømme. Han vaagnede ved et stort, glimrende Stjerneskud, der syntes at falde lige midt i Gaarden; men da han vilde rejse sig, var det, som havde han ingen Ben. Han styrtede forover, trillede ned ad Stentrappens skarpe Trin, og purpurrøde Stænk i Sneen betegnede hans Vej. Det sneede stærkt, men mildt; det varme Blod banede sig Vej, og farvede Driven, hvori man næste Morgen fandt ham.

„Han har Lykken med sig," sagde Fattiglægen, som altid var vittig. „Sneen gav ham straks Is paa Hovedet, ellers havde han s'gu været færdig."

„Lykken med sig!" hørte Henrik, smilte og drømte videre i mange, mange Uger.

Da han vaagnede til Liv og Bevidsthed, var han svag, udtæret, ussel. Han havde beholdt sin Forstand; men der var kommet et underligt Smil, naar han talte, og han gjorde dette ofte uvilkaarligt, halvhøjt med sig selv. Lægen, som, trods sin Vittighed, var en godlidende, hjælpsom Mand, fortalte hans Sygehistorie rundt i Byen og endte med at erklære, at Drengen endnu kunde reddes, hvis han

kom under gunstigere sanitære Forhold, men at man i modsat Tilfælde maatte frygte for en tidlig Henvisnen. Byen, som imidlertid var kommet sig noget efter sin pekuniære Misère, opdagede sin lille Vorherre for tredje Gang; men det var tarveligt, hvad den nu kunde byde. Man skillingede sammen, og fik ham i Pleje hos en Skomagerenke — Tiderne var jo endnu trykkende.

Her blev Henrik til sit femtende Aar, og, hvad der var det mærkeligste, han kom sig — han havde jo Lykken med sig. Det underlige Smil forsvandt, han talte heller ikke saa meget med sig selv; men han var bleven „en enlig Fugl", som Skomagerkonen kaldte det, og hvad han bestilte derude bag Lyngbakkerne, kunde hun aldrig komme efter. Imidlertid havde Byen forvundet Fallitten. Tilliden var vendt tilbage, med den flere Penge og større Interesse for, hvad der hørte Byen til. Mellem dette blev, mærkeligt nok, ogsaa den lille Vorherre regnet. Han var jo Byens Barn, fundet paa dens Jorder, slaaet halvt fordærvet og helbredet paa dens Bekostning. Nu vilde man ogsaa have nogen Nytte af ham, opdrage ham i det til Borgerheld sigtende, og da Byen kun havde én Snedker, som tilmed var temmelig gammel, besluttede man at konfirmere ham og sætte ham i Lære hos Mester Jokum, der, som Prokuratoren udtrykte sig, „høvlede paa sin Ligkiste".

Henrik havde aldrig arbejdet. Han tog fat paa Høvlen uvilligt, tungt, klodset; men han sagde ikke et Ord til alle de Bebrejdelser, der regnede ned. Kun én Gang, da Mesteren vilde prygle ham, viste han Tænder paa en saadan Maade, at Mester Jokum tog sine Fingre til sig, og fra den Dag gik det bedre, til Slutningen endog saa flinkt, at man begyndte at tale om Svendestykket. Da brød Solen pludseligt frem bag Skyerne, men kun kortvarigt som et Glimt paa en lunefuld Aprilsdag. Den lyste, den varmede;

men Spiren var allerede vissen i sin Top. Ormen havde gnavet for længe.

En af vore Landskabsmalere, en af de virkelige, kom til Byen for at tage Skitser i Heden. Han hørte ikke til de menneskefjendske, hvis Landskaber er øde som efter Syndfloden; han havde nok Lyst til en Hyrde, en Taterdreng eller noget lignende, og en Morgen faldt han over Henrik, da han kom ind til Mester Jokum for at bestille en Pakkasse. Dér var Modellen! — Henrik skulde staa for tre Mark om Dagen.

Saa var de en Dag sammen ude paa Heden, Kunstneren og Snedkerdrengen. Kunstneren sad foran sit Staffeli og malede Luft; Snedkerdrengen rodede under nogle Gyvelbuske henne i Bakkerne. Kunstneren var ikke i Stemning. Det, han vilde give, kom ikke frem; han blev gnaven og kaldte paa Henrik.

„De forbandede Skyer!“ sagde han, idet han begyndte at pakke sammen. „Jeg kan ikke faa Fart i dem!“

Snedkerdrengen sagde slet ingenting; han vædede blot Pegefingeren, tog et hemmeligt Strøg hen over Paletten og begyndte at ælte i Lærredet, medens Kunstneren vendte Ryggen til. Saa skulde de til at gaa. Kunstneren tog Skitsen og vilde sætte den ind i Malerkassens Laag.

„Hvad Pokker er det?“ raabte han. „Det er jo ikke mine Skyer.“

„Nej, nu driver de for Vinden,“ svarede Henrik.

„Din allerhelvedes Knægt!“ raabte Kunstneren. „Hvem har lært dig det?“

Han vilde trække ham til sig i Beundring; men Henrik, som huskede Pryglene for Brændevinsankrene, satte af Sted i fuldt Firspring. Kunstneren efter ham, og nu gik det Bakke op, Bakke ned.

Lige som de kom jagende ned ad en Aas, forsvandt Henrik, som var han sunken i Jorden.

„Den Taterhvalp!“ raabte Kunstneren, og tørrede Sveden af sig. „Nu kan jeg vel knap finde hjem.“

„Gaa lige ud!“ raabte det, lidt fra ham.

Kunstneren saa' skraat ned imod Jorden, og da syntes han, at en Gyvelbusk nede ved Bakken rørte sig. Han fo'r derhen, og fik akkurat fat i Henriks Fødder; Resten var inde under Jorden. Han trak ham frem som en Regnorm, og nu maatte Snedkerdrengen til Bekendelse. Her havde han sin Hule, her gemte han sine Tyvekoster, og disse var nogle Farver, nogle Pinde og — tre Solnedgange fra Heden. De sidste kneb det svært med at faa frem.

„Han er noget ganske usædvanligt — et rent Naturgeni,“ sagde Kunstneren om Aftenen til Præsten. „Kunde vi blot faa ham paa Akademiet, saa kunde der endda komme noget ud af det. Her klatter han sig ihjel. Ingen Skole, ingen Teknik, men Fantasi og et mageløst Øje. Kunstnerstolt allerede, naturligvis, skønt aldeles vild paa Kareten — nej, vi maa have ham paa Akademiet!“

De sidste Ord gik Byen rundt — Thorvaldsen var dengang lige kommen hjem — og man mindedes, at han var fra Grønnegade. Hvilken Glans vilde der ikke falde over Byen, hvis man kunde skabe en Maler, som han var Billedhugger? Noget ganske usædvanligt — Naturgeni! Det var mægtige Ord, selv dér, hvor Skillingerne sad faste, og Fader forstod at anvende dem. Byen gav Bidrag i Penge, i Klæder, i Naturalier. Hver tegnede sig efter Evne; kun Prokuratoren var uforsonlig og erklærede, at han gav ikke en Skilling — „det var Humbug til Hobe.“

Da Kunstneren rejste, fulgte Snedkerdrengen med; kun bar han ikke længere Malerkassen. Før han tog af Sted, fik Fader ham ind i sit Studereværelse og

trykkede ham en lille Pakke i Haanden. Det var Armbaandet, hans Moders Armbaand, som Fader havde købt paa Berthelsens Auktion.

„Det skal være det Baand, som binder mellem dig og os," sagde han. „Skil dig aldrig ved det. Husk paa — det gemmer Lykken!"

Da Vognen naaede den sidste Lyngbakke, hvorfra Byen kunde ses som en Lærkerede i Lyngen, stak Henrik Hovedet ud ad Vinduet og stirrede paa den i Aftenglansen. Der kom en særegen Gru over ham. Alles Forhaabninger var lagte paa ham; alles Øjne vogtede paa ham — hvis han nu svigtede! Han følte en Gysen saa kold, som Havgusen aldrig havde bragt ham den. Han følte for første Gang Kunstnerkaldets Betydning, følte, hvad det har at sige, naar man skal træde frem for Mængden skabende, vækkende Liv. Og han bad til Skaberen, der havde givet ham det usle Liv, han havde fristet, bad om Lykke — kun om Lykke. Saa tog han Hovedet til sig og stirrede i det begyndende Tusmørke paa den berømte Kunstner, der sov trygt i Hjørnet af Vognen. Ak, hvem der kunde sove som han!

VII.

Han kom paa Akademiet; blev udlét, haanet, drillet halvt til Døde. Alt hos ham, hans Udseende, hans jydske Mundart, hans Dragt, hans Mangel paa Kundskab, gav Anledning til de skaanselløseste Udfald og Indfald. Man kaldte ham Hr. Oliemaler Klatterup, spurgte, om han gav Timer i Jydsk, og hundrede andre Dumheder. Det var Naalestik paa Naalestik, en evig Træden ihjel af Gæs, og hvad kunde han

saa sætte derimod? Det underlige Smil fra Fattighuset kom mere og mere igen. Konen, hos hvem han boede, hørte ham tidt om Natten tale med sig selv, true, bede, bande, og om Dagen var han saa underlig. Det kunde vist ikke være rigtig fat med ham.

Hvor hun saa' rigtig, denne simple, fattige Kone. Sagen var, at Kunstneren havde været lige saa vild paa Kareten, som Henrik selv, da han tog ham med til København. Naturgeni, eller rettere Naturbarn, det var han i Ordets videste Betydning; men — han var uden Evne til at lade sig danne. Saa længe han kunde sidde ene paa Loftet eller paa Heden med sine Pinde og Farver, kunde han mosaikmæssigt frembringe noget, der virkede som Kunst. Det var hans Manér, hans Maade at udtrykke sig paa, men i denne var han stivnet, vokset fast, og ud over dette rakte hans Evner ikke. Han maatte begynde helt forfra, og da han havde besøgt Tegneskolen et Aar, var han mindre fremme end den daarligste. Han havde intet lært og intet glemt, da han paa en raakold, regnfuld Efteraarsaften paa sin Fod atter naaede Byen og — Mester Jokum.

I lang Tid vidste man slet ikke, at han var vendt tilbage. Han holdt sig indelukket, skjult. Skammen var over ham, den bitre, nagende Skam. Han følte sig paa en Gang forladt af sin Genius og Lykken, denne Lykke, han i sin romantiske Tro havde stolet saa sikkert paa. Undertiden kunde der dukke et vildt, et brændende Nag op i ham, en Følelse af at være miskendt, forurettet. Hvorfor havde han ikke Lov at male paa sin Maade? Hvorfor skulde alle Farver lægges tyndt og jævnt? Hvorfor skulde man tegne med Blyant, naar man kunde gøre det med Pinde? Han gjorde et nyt Billede af Heden i sin Manér; men han havde dog lært for meget i København. Nu kunde han selv se det grelle, menings-

løse, barnagtige, og det kunstneriske kunde han ikke naa. Han følte sig som en Svømmer, fra hvem Kysten fjerner sig mere og mere; han blev sløv, ligegyldig, og gav sig til at drikke Brændevin, hvad han aldrig før havde smagt. I Rusens Øjeblikke saa' han sig i Besiddelse af alt, hvad han havde tragtet efter. Berømmelsens Krone laa for hans Fod, og han blev vild, bandte og svor, at han skulde drive det lige saa højt som Vorherre selv. Den næste Dag var han slap som en Klud; kun Selvmordstanken blev stadig tilbage.

Saa besluttede han da at gøre det — han duede jo ikke til noget. En Aften sneg han sig i Tusmørket sagte bort fra Mester Jokum, medtagende et Reb, hvorpaa han havde slaaet en Løkke. Han havde nydt en Del Brændevin for at give sig Mod, og han var fast besluttet paa at udføre sit Forsæt, kun vidste han ikke ret, hvor. Mekanisk drev han ud ad Byen med Rebet skjult under Blusen; men da vidt og bredt ikke et Træ var at øjne, huskede han paa den store Eg ved Kroen. Dér var han jo fundet; dér kunde Byen finde ham igen — han kunde jo ikke gøre for det; der var noget, som drev ham til den. Han gik en lang Omvej ud over Heden for ikke at blive set. Skyerne stod tykt i Horisonten. Det var, som væltede de op af Havet, og af og til glimtede et fjernt, blaaligt Lyn som et Nordlys igennem dem. Han blev staaende og saa' paa dem. De lignede saa forunderligt noget, han havde tænkt, drømt, malet — han vidste selv ikke ret. Dog jo — nu havde han det — Dommedag, da alt skal høre op. Han skulde jo selv høre op, sove, blive til intet. Saaledes var det jo ogsaa bedst; men først vilde han se Uvejret i hele dets Vælde, lade sig piske af Stormen, gennemblød af Regnen og saa — høre op.

Langt borte kunde han skimte Egen med dens nøgne, krumme Arme, der ligesom strakte sig efter

ham. Den ludede mod Sydost. Derfra kom ogsaa Vejret, og nu brød det løs i al sin Vælde. Lynene lyste langt ud over Heden, Luften sitrede under den rullende Genlyd fra Lyngbakkerne, og i den pludselige Klarhed, som fulgte med Lynslagene, syntes han at se en mægtig Skikkelse, der vinkede ad ham. Rædselen begyndte at komme over ham; men han holdt sin Beslutning fast, bed Tænderne sammen og styrtede hen over Heden. Skikkelsen kom atter frem, svandt igen, vinkende; men nu var han ved Egen — nu skulde det ske. Da flammede et langt, blændende Lyn. Egen stod saa skarp, saa klar. Han kunde se hver Revne i dens Bark og hen imod den kom Skikkelsen, høj, mørk, i flagrende Kappe, kantet med Pelsværk, og med Hænderne korslagte over Brystet. Den hilste ikke, sagde ikke et Ord; men hver Gang der flammede et Lyn, saa' Henrik dens sorte, stikkende Øjne fæstede paa sig med et Udtryk, som vidste denne Skikkelse alt, som var den sendt kun for at forhindre hans Forsæt. Han kunde have myrdet denne Mand, der stod saa kold, saa rolig, saa ubevægelig. Han tænkte et Øjeblik paa at kaste Strikken om hans Hals, men han følte sig betagen af denne iskolde Ro, dette hvasse Blik, og han nøjedes med at gaa om paa den anden Side af Egen. Her løsnede han Strikken. Alt dirrede for hans Øjne, og han bad vildt, brændende, fanatisk om et Lyn, der kunde gøre Ende paa dem begge. I det samme skød en Ildstrøm ned over ham. Han følte sig løftet, baaret opad af stærke Arme. Egens Blade blev til blinkende Guld, Orgeltoner susede omkring ham, saa blev alt sort — dyb, bælgmørk Nat.

Han vaagnede ved en iskold Kølighed, ved at høre Larm og Stemmer, ved at se Blus og Lygter. Hvor var han? — Vinden susede rundt omkring ham. Ude i det fjerne blinkede Lynene mat. Vaade,

kolde Fingre strøg over hans Ansigt, og to mægtige Arme holdt ham fast, klemte ham om Livet. Han var ikke mere paa Jorden; han svævede i Luften og under sig hørte han Skrig og Raab. Man flokkedes med Blus, man bar noget bort — en død Mand, syntes han — og han skreg højt af Gru. Han hang jo selv, var død, og dog levende.

Og saaledes var det. Lynet havde splintret hele den ene Side af Egen, dræbt den Mand, som havde søgt Ly dér; men Henriks Side var urørt, ikke en Kvist var knækket. Selv var han blevet løftet i Vejret af det stærke Lufttryk, og i Faldet var han kommet til at sidde mellem en Tveje saa fast, at man maatte hente Stige og Økse fra Kroen for at fri ham ud. Aldrig havde Vorherre paa en saa øjensynlig, næsten personlig Maade taget sig af et Menneskes Liv, samtidig med at en andens var blevet fordret! Hvo den anden var, fik man ikke at vide. Lynet havde smeltet hans Ur, hans Penge, flængt Klæderne af Kroppen, forbrændt hans Haar og hans Skæg. Det maatte være en fremmed, thi i Byen og dens Omegn savnedes ingen; men alle Efterlysninger blev forgæves.

Paa Henrik havde denne Begivenhed en voldsom, næsten overvældende Virkning. Han havde aldrig været egentlig religiøs, skønt han tidt havde besøgt Kirken. Fattighuset havde lært ham en praktisk Religion, og denne bestod deri, at der var to Slags Mennesker, rige og fattige, af hvilke de første var bestemte til at leve, de sidste til at lide. Madam Berthelsen havde føjet Ornamenterne til denne Ramme, fortalt ham, at han vilde komme blandt de første, skønt født mellem de sidste, og hun havde desuden udpeget ham, som den af Lykken særligt begunstigede. Livet i København havde vel lært ham noget andet, vist ham en ny Rigdom — Aandens. Han havde ikke naaet at komme med; i det mindste

ikke i den Retning, han ønskede. Men var han derfor forkastet? Skulde Vorherre maaske have bestemt ham til noget endnu større og herligere, siden han saa øjensynligt havde vægret sig ved at tage hans Liv, trods den Brøde, som klæbede derved? Eller var denne Brøde allerede saa stor, at man ikke havde Brug for ham? Havde Gud forskudt ham? Skulde han paa ny leve for at haanes og lide?

Kirken blev ham i denne Tvivl og Strid ikke nok. Han søgte Fader, tilbragte Aftenerne hos ham i lange Samtaler og betroede ham alt, hvad han tænkte om sit Liv og dets Maal. Lykken stræbte han at holde fast, Brøden skød han fra sig, og Fader stod mæglende mellem ham og Guddommen. Det faldt ikke saa vanskeligt at forlige ham, Selvmorderen, med Gud, som at advare ham mod den Dæmon, der vendte Troen paa hans Lykke om til utaaleligt Hovmod. Storhedstankerne var allerede dengang stærke hos ham. Jeg har liggende Optegnelser fra den Tid, som viser det, og Fader vidste mere, langt mere.

VIII.

Vi var komne op paa den sidste og højeste Lyngbakke, hvorfra vi havde en fjern Nedsigt til Byen med dens mange smaa, røde Tage. Ogsaa Kroen med den lynslagne Eg kunde jeg tydeligt se. Aftensolen tegnede den skarpt mod de hvide Snemasser. Min Ven standsede, saa' med stille Glæde ud over det solbelyste Landskab og sagde: „Her er smukt; men lad os vende! Vi er alt komne ud over vort Maal, og hans har vi endnu tilbage."

„Lidt efter lidt," fortsatte han, „fik den Tanke

dog atter Overhaand hos Henrik, at han var bestemt til noget usædvanligt. Den kom frem, snart i Hentydninger, snart i rene Ord, og det var dette, som satte Splid mellem os, og fik mig til at glemme, at han var en ulykkelig. Vi skiltes som Uvenner, skønt vi havde været Legekammerater fra den Tid, han kom til Berthelsens; jeg for at fuldende mine Studeringer i København, han for at gaa sit store Maal i Møde hos — Mester Jokum.

Da hændte det Aaret efter, at det var en forrygende Storm. Henrik var bleven Svend, og var tillige med flere andre Haandværkere ude ved en Kirke, der stod under Reparation. Henrik havde noget Arbejde oppe ved Taarnet; men Stormen var saa stærk, at han ikke turde færdes deroppe; men gik ned igen. Flere fulgte hans Eksempel, og de blev en lille Flok uden for Kirken, mest Haandlangere.

„Dér har du noget at hænge dig i, Snedkerpjalt!“ raabte en Blikkenslagersvend og kastede sit Reb til ham. „En flink Gut kan gaa det foruden.“

De andre grinede og saa' paa ham. Henrik gjorde mekanisk Rebet fast om Livet og gav sig til at følge. Han fik en rasende Lyst til at hive Svenden ned, naar de var komne op paa Taarnet. Men da han følte Rebet paa sit Bryst, blev han med ét usikker. Det var som alt stod stille for ham. Han saa' Egen, den ubekendte, Lynet, og — han vendte om. De andres Haanlatter klang endnu for hans Øren, da han ad den sandede Hulvej vandrede ned mod Klitterne; men han agtede ikke derpaa, han havde paa ny denne underlige, men bestemte Følelse af, at noget drev ham, at han skulde lade være at arbejde, fordi der var noget i Vente. Sandet føg omkring ham, Vinden ruskede i Marehalmen; men han agtede det ikke. Han syntes at høre Stemmer og Røster i Stormen, og dem maatte han følge.

Hvad gjorde det saa, om de andre vidste, at han havde villet hænge sig? Nu kom det jo.

Han stod stille og lyttede. Midt i Stormen rullede det som en Torden, Lyden sprang som en Bold mellem Klitterne. Endnu et Brag — ja, det maatte være Nødskud, og nu mere sprang end løb han ud over den yderste Klitrække. Sandet stod ham lige i Øjnene, saa at han intet kunde se, før han naaede Havstokken, men der fik han Syn for Sagen. Ude paa den yderste Revle stod en Tremaster. Ræerne huggede i Vandet, og hver Sø der kom, sendte et Braad af hvidt, blinkende Skum, der naaede lige til Mærset. De fleste af Besætningen hang i Rigningen; men pludseligt kom der noget til Syne, et lille, sort Punkt midt i den skinnende Bølgesne. Jo — det var en Baad. Han kunde tydeligt skelne fire Skikkelser; en af dem var en Kvinde. De sank, kom atter frem, slyngedes i Vejret og begravedes saa mellem grønlige Vandbjerge. Da naaede Baaden den anden Revle. Han saa' den løftes i Vejret, glide frem; men i næste Øjeblik kom en uhyre Skumbølge jagende efter den som en Hval, greb den, snurrede den rundt, slugte den, og lige i det samme skiltes Skibet med et hult Brag, et uhyre Dødssuk. Kun sorte, mørke Punkter svømmede hist og her, dukkede op og forsvandt.

Han stirrede ud med stive, forvildede Blikke, som saa' han en Henrettelse. Saa mange Liv gik i dette Øjeblik kæmpende og fortvivlende under i Døden, og dér stod han, svag, hjælpeløs, ene, ude af Stand til at redde blot et eneste. Dog jo, der dukkede noget op hist ude, ikke ti Favne fra ham. To Arme strakte sig mod Land, saa svandt de igen. Henrik saa' ikke mere. I næste Øjeblik var han derude. Han løb, han svømmede, han kæmpede sig udad, skønt han mærkede Grunden svigte under sine Fødder. Armene kom atter frem, han kastede Rebet i

de udstrakte Hænder, følte, at de tog fat, syntes at han blev trukket med. Der kom en Fortvivlelsens Kamp mellem ham og det vilde, brølende Hav. Han følte, hvorledes det drog, hvorledes det sugede ham udad, men saa kom der et Øjeblik ligesom Slip i Taget. En voldsom Bølge kastede ham over Ende, rullede over ham, og førte ham helt op mod Kysten. Han fik atter Fæste, følte atter Sandet under sine Fødder. Han drog og halede i sin Line, det fulgte med — to Sekunder efter laa en halvdød Mand ved hans Fødder.

Henrik slæbte ham, saa godt han kunde, op mod Klitten, og nu kom de andre; man havde ogsaa ved Kirken hørt Skuddene. Men der var ikke mere at gøre. Det var kun Lig, som det oprørte Hav kastede i Land; kun Vrag af Mennesker og af Skibet. Blot én af Skibets fjorten Mand var reddet, og denne ene var Gunnar Havk, som du saa' oppe ved Graven.

„Det var Vorherre, som drog mig op," sagde han til de omstaaende, og disse anvendte næsten ubevidst Betegnelsen paa Henrik. Hans gamle Navn kom atter frem; men denne Gang var det en Hæderstitel, som hele Byen gav ham og følte sig løftet ved.

Ogsaa han følte sig løftet; men ikke i nogen god Retning. Havde ikke Gud af vidunderlig Naade holdt dem begge oppe, havde ingen jordisk Magt formaaet at frelse dem; men dette oversaa' Henrik. Han følte sig stolt over sin Gerning, overmodig, pukkede paa sine Armkræfter, og da Gunnar Havk lagde en Vise om ham, hvori han berømmede hans Heltemod, lavede Henrik et Par stortalende Vers til, som han bad Gunnar synge ved Gilderne. Dette vilde Gunnar ikke. Han sagde paa sit Norsk, „at han skulde vare sig for at skraale mere end han kunde skræve," og denne Udtalelse tog Henrik ham meget ilde op.

Saaledes kom der næsten straks et spændt Forhold mellem dem, og dette holdt sig længe efter at Gunnar havde taget fast Bo ved at ægte en Pige her paa Egnen.

Ogsaa en anden, trofast Ven, stødte Henrik i sin Selviskhed fra sig, og dette var Fader, som dog havde lettet ham mangen en Sjælekamp. Henrik lod ham forstaa, at nu følte han sig forligt med Vorherre og Lykken. Havde han ogsaa tænkt paa at tage sig selv af Dage, paa at berøve Vorherre et Liv uden hans Vilje, saa havde han nu gjort ham Fyldest ved at frelse ét, som uden ham vilde være gaaet til Grunde. Hvad Lykken angik, saa havde denne nu to Gange vist sig saa øjensynligt, at han ikke tvivlede paa, at den jo atter var vendt tilbage efter Uheldet i København. Fader gjorde forskellige Indsigelser mod denne forunderlige Forveksling af Gud med Lykken, og sagde ham til sidst, at han skulde give Gud alene Æren; thi det var Gud, som ene styrede Vind og Vove. Havde den indadgaaende Bølge ikke kastet dem begge op paa Stranden, havde han aldrig formaaet at redde Gunnar, næppe sig selv. Hertil svarede Henrik, at han nok skulde vise Vorherre, hvad han formaaede, selv om han ikke vilde hjælpe ham, og med disse formastelige Ord forlod han Fader for ikke at se ham mere.

Naar et Menneske gør noget stort eller godt, skal han tage sig meget i Agt for, at ikke hans Medmennesker fordærver ham. Ikke ved Miskendelse, den kommer man nok ud over, men ved overdreven Anerkendelse; thi det er saare faa, der virkelig taaler denne, fordi den i Forbindelse med streng Selvkritik kræver en ydmyg Natur.

Til al Ulykke for Henrik, kom Folkene i Byen ham i Møde med alt for stor Anerkendelse. Byfogeden skaffede ham Redningsmedaillen med Ret til at bære den, og Henrik sov med den om Natten. Redak-

tøren satte hele Historien i Avisen med Overskrift „Heltemodig Stordaad", og en Poet i København gjorde et Digt ud af Artiklen og sendte det til „Berlingske Tidende", hvorfra det atter vandrede Landet rundt i Provinsaviserne — det var rigtignok noget andet end Gunnar Havks Vræl til Violinen. Henrik samlede hver Avisstump, han kunde faa, og læste sin egen Berømmelse op, hvor han saa blev indbudt. Det fandt man saa barnligt, saa naivt!

Men ogsaa af denne Illusion skulde Byen rives ud. Henrik havde faaet en Pengesum tilstillet af den norske Regering. Den var rigtignok lille; men Byen havde forøget den ved en Kollekt, som nogle Damer havde sat i Gang, og der var desuden indløbet Gaver til ham fra forskellige Privatpersoner rundt om i Landet. Saa mange Penge havde han, Hittebarnet, aldrig drømt om at eje, og nu stod han med dem i Haanden. Der kom en Følelse af Uafhængighed over ham, og med den — Utaknemmeligheden. Snarest muligt fik han sit Mesterstykke, „et rigtig daarligt Stykke Svendejuks", som Mester Jokum kaldte det, færdigt, og overraskede derpaa Byen med den Nyhed, at han tog til København. Hvad skulde han gøre i saadan en Ravnekrog?

Om Aftenen holdt han det sædvanlige Svendegilde paa Herberget, og her blev Gunnars Vise sungen for sidste Gang. Da den var endt, sang Henrik sine egne Vers, og holdt saa en Tale, hvori han erklærede, at han tog bort, fordi Præsten vilde tage Æren fra ham, og at han ikke kom igen, før han fik vist, hvem der kunde gøre solidest Arbejd, han eller — Vorherre.

Der krydsede adskillige Tanker gennem Henriks Hoved, da han næste Morgen, ør og forsviret, vandrede af Sted for at naa Skibet, der skulde føre ham til København. Han vidste ikke, hvad han vilde; han vidste kun, at han vilde noget stort, og at han

havde Lykken med sig. Han skreg op i vilde, lystige Sange af og til. Folk, som gik forbi, troede, at det var en rigtig forsoren Haandværksbursch; men han skreg af Angest, skreg for at døve sig, thi trods al Umage kom den samme Gru paa ny over ham, som da han sidst rejste sammen med den gamle Kunstner. Han gik ind under Vejs, drak sig en Pægl, og nu var han den gamle igen. Alt laa for ham i Rosenskær, alt skulde bøje sig for ham, alt skulde han besejre, og saa vilde han slaa Prokuratoren ihjel.

Med denne trøstelige Tanke faldt han i Søvn, da han var kommen om Bord i Skibet.

IX.

Det myldrende, forvirrede Liv i Hovedstaden bidrog ikke til at klare hans Tankegang. Han saa' de store Værksteder, den store Dygtighed, det ihærdige Arbejde, og han følte, at han kom fra noget smaat, forkuet; men at han ikke selv forstod at arbejde — det følte han ikke. Der maatte gøres noget, som straks kunde skaffe ham et Navn, noget, som kunde kaste en Glorie over hans Værksted, bringe det i Aviserne, og han besluttede sig til at gøre et Arkivskab, som han mente, de kunde bruge paa Raadstuen, i Ministerierne eller maaske allerbedst hos Kongen. Den sidste Tanke blev overvejende hos ham. Han vilde, naar Skabet var færdigt, gaa til Kongen med Medaillen paa, fortælle Historien om Gunnar, læse, hvad Poeten havde skrevet om ham, og naar saa Kongen havde købt Skabet, var hans

Lykke gjort — Hofsnedker! Mindre kunde det jo ikke være.

Indkøbet af Palisandertræ, thi kongeligt maatte det jo være, slugte næsten hele hans lille Kapital; Resten gik med til Værktøj og til et passende Lokale. Han lod sig imidlertid ikke skræmme deraf. Han var vant til at leve nøjsomt, og hvad gjorde ogsaa det, naar man vidste, hvad der var i Vente? Det gjaldt nu kun at faa en passende Model, og han gjorde Udkast paa Udkast, men intet blev rigtig aparte, syntes han, og lave et Skab efter de Modeller, han fandt hos de andre Snedkere gik hans Ære for nær. Det skulde være noget ganske nyt, noget, man aldrig havde set før, og han gjorde Tegning efter Tegning; men det nye vilde ikke frem, han maatte bestandig tilstaa for sig selv, at saadan noget havde han dog set et eller andet Sted før. Det faldt ham ikke ind, at han manglede Kompositionstalent, for ikke at tale om Originalitet; heller ikke, at han overhovedet slet ikke kunde tegne. Han undrede sig kun over, at han ikke kunde faa det frem, han vilde, og han betragtede denne Mangel paa Skaberkraft som Mangel paa Held; han begyndte at tvivle, om han ogsaa altid havde Lykken med sig, om ikke den og „Byen“ dog egentlig var knyttede sammen.

I denne Trængsel og Kvide søgte han mig. Jeg var dengang lige færdig med min Attestats og stod i Begreb med at tage hjem for at hjælpe Fader, som allerede dengang var svagelig. Jeg maatte først love at tie fuldstændigt med, hvad han havde for, og derpaa begyndte han at udvikle sin Plan. Jeg forstod den ikke rigtig, men jeg kunde nok mærke, at den var langt ud over Evne. Der skulde være halv Hundrede Figurer, Masser af hemmelige Rum, Indlægning og Ornamenter i det uendelige; men hans Tegninger var fuldstændig meningsløse, alt var

gjort i Detailler, noget samlet Udkast fandtes ikke. Nu slap det da endeligt ud, at han ikke havde Held med sig i dette Punkt, og jeg raadede ham at gaa paa en eller anden Tegneskole. — Nej, han vilde ikke i Lære igen. — Jeg saa' nok, at det var det kunstneriske, hvormed det kneb, og anbefalede ham at henvende sig til en dygtig Kunstner, maaske til Akademiet, for at faa et virkeligt kunstnerisk Udkast at arbejde efter. Nu blev han fuldstændig rasende. Han skulde arbejde paa anden Haand! Han skulde gaa til en af disse Smørere, til Akademiet? Nej, før vilde han æde sig selv levende! Han var ingen Kommodehøvler; han havde ogsaa gaaet paa Akademiet og vidste nok, hvad en Tegneskole var o. s. v. Jeg blev ked af den Hovmodets Aande, som gik gennem hvert af hans Ord, og som det sidste Middel anbefalede jeg ham Rosenborg og Kunstkammeret. Dér var forskellige Tider repræsenterede, forskellige Stilarter, forskellige Manerer. Dér maatte han søge sine Motiver.

Han svarede, at alt dette kunde ikke hjælpe ham. Det skulde være noget nyt. Hvad jeg havde talt om, var jo saa gammelt; man maatte gaa frem i alt, ogsaa i Haandværket. Men han skulde nok hitte paa noget; det var ikke for ingenting, at de derhjemme kaldte ham „den lille Vorherre". Dermed gik han og jeg rejste.

Han pinte sig endnu en lang Tid, men saa faldt det ham ind, at det kunde jo ikke skade at se, hvad de gamle Mikler havde gjort. Han fik Adgang til Rosenborg, til Kunstkammeret, til de kongelige Slotte, og han kom derved i Berøring med et Par Mænd, som interesserede sig levende for vort Haandværks Genfødelse under kunstneriske Former. Han fortalte, at han havde gaaet paa Akademiet, at han var Mester, at Byen havde sendt ham til København, og man begyndte at interessere sig for ham,

at støtte ham. Medaillen og Digtet bidrog heller ikke saa lidet, og han forsømte ikke at vise dem frem, hvor han kom.

Herved samlede han sig atter Midler, ligesom hans stadige Besøg skaffede ham en Del, rigtignok overfladiske Kundskaber til svundne Tiders Teknik. Han saa' med Forbavselse, at man i gamle Dage havde arbejdet ikke alene mere solidt, men ogsaa mere kunstnerisk end nu, og det begyndte at gaa op for ham, at der ogsaa i Snedkeriet gaves forskellige Stilarter, forskellige Skoler. Han saa' tillige, at vor Tid ingen selvstændig Stil havde, og han besluttede at skabe en, hvorpaa hans store Arbejde skulde blive et Mønster. Men hvorledes? Her kneb det igen.

Han laa tidt vaagen om Natten og tænkte paa dette. En Nat syntes han, at han havde sit Arkivskab færdigt. Det saa' ud, som et af de gamle Skabe, han havde set paa Slottet, med Figurer, Karyatider, Ornamenter og Forgyldning. Men det ejendommelige ved det var, at alle disse Orneringer var dannede af farvede Træstykker, ligesom han i gamle Dage havde dannet sine Billeder paa Tøndebundene med Farve. Det var saa smukt, saa nyt, saa overvældende rigt, at han af Glæde vaagnede derved, og lige i samme Øjeblik var hans Beslutning fattet. Det var den ny Stil, han havde set; saaledes skulde hans Arkivskab være, det koste saa, hvad det vilde.

Han anvendte de indsamlede Penge til sidste Hvid paa Indkøb af kostbare Træsorter, Elfenben og Perlemoder. Alt det gamle var jo saa rigt, saa prægtigt. Saa tog han fat, udarbejdede sine Detailler, gik om med dem, viste dem frem, og da man fandt dem smukt udførte, fik han rigelige Tilskud. Men ét skjulte han omhyggeligt, hvor han kom, og det var, at han ikke havde nogen Hovedplan, ja ikke engang et Udkast til Skabet som Helhed. Det maatte vel komme, tænkte han, og gik videre, stadigt for-

tabende sig mere og mere i Detaillens Enkeltheder. Endelig skulde da alle Ornamenterne anvendes, og nu maatte han til det. Han gik paa ny alt det gamle igennem, og hvor han fandt noget, der tiltalte ham, noget, „der var rask", som han kaldte det, tegnede han det af — det kunde jo bruges. Til Slutning blev det ham klart, at det slet ikke var saa vanskeligt at skabe en ny Stil. Man behøvede jo blot at tage det bedste af hver af de gamle, ordne det, og sætte det sammen med Flid og Omhu, saa var det jo noget nyt, noget, ingen havde prøvet paa før. At han herved opgav Skaberevnen og kørte lige ind i det barokke, faldt ham ikke et Øjeblik ind. Dertil besad han baade for liden Dannelse og for liden Smag.

Der hengik nu en Tid af fem Aar, som for ham var de lykkeligste i hele hans Liv, trods at de svandt med anstrengt Arbejde, med Grublen og møjsommelig Overvindelse af tidt uforudsete Vanskeligheder. Saa smaat han havde det, blev han dog aldrig mismodig. Han følte den Glæde, der ligger i selve Arbejdet, og skønt han tidt anvendte Maaneder paa et enkelt hemmeligt Rum eller paa at udskære og sammenpasse disse endeløse Forsiringer, blev han dog ikke træt — hver lille Sammenliming var jo et Skridt til Maalet. De andre Mestre fik Nys om Sagen, og trængte paa for at se hans Arbejde; men enten det nu var Mistro eller han ikke ønskede at forstyrres, nok er det, han holdt sit Værk fuldstændig hemmeligt og sit Værksted saa hermetisk tillukket som en Hummerdaase. Denne Hemmelighedsfuldhed skaffede ham et vist Ry. Det forventede Underværk blev omtalt i Bladene, og de opfordrede paa Forhaand Publikum til at tage det i Øjesyn i Industriforeningen, hvor det vilde blive udstillet for senere at blive solgt til London, Wien eller Paris.

Henrik læste disse Spaadomme, smilte og fandt, at Bladene egentlig kunde have sagt lidt mere.

Endelig kom den længe ventede Dag. Uden for Værkstedet holdt en stor Møbelvogn, forspændt med to Heste, som skulde trække Underværket til Industriudstillingen. Han havde været stærkt i Tvivl, om han skulde dække Skabet til eller ikke, men da det jo nu alligevel skulde ses, foretrak han at lade det køre aabenlyst. „Fattigfolk skal dog have den Fornøjelse," mente han. Gaden var ogsaa fuld af Mennesker, som højrøstede lagde deres Beundring for Dagen, og Henrik lod Hestene køre Fod for Fod, for at Folk rigtig kunde komme til at se.

Saa længe han var i Adel- og Grønnegade, gik alting godt, og det ene beundrende Udraab lød efter det andet; men da han svingede ud paa Kongens Nytorv og kom forbi Østergade, blev Folk staaende tavse, og saa' forundrede efter Vognen.

„Hvad Fanden er dog det for et Stavær?" hørte han en tynd, bleg Mand sige. „Det ser jo ud som en Pagode."

Henrik vidste ikke, hvad en Pagode var; men han havde en sikker Følelse af, at det var noget nedsættende, og nærmede sig Manden, som nu havde faaet sin Guldlorgnet frem.

„Det er et Arkivariumsskab i min egen Manér, hvis De ellers vil noget?" sagde Henrik brøsigt og saa' den fine Herre udfordrende ind i Ansigtet.

„Ah, saa det er Deres Manér?" spurgte den fine Mand og tog Hatten dybt af for Henrik. „Ja, det er en anden Sag. Maa jeg saa gratulere Dem til en Friplads paa Bistrup." Og inden Henrik fattede Sarkasmen, var han borte.

„A' Banen Drenge!" raabte en fuld Matros, der kom dinglende fra lille Kongensgade. „Dér er de, den Onde lyne mig, med Kabyssen til den ti Dalers Ligvogn!"

Henrik fo'r med et Spring imod ham; dette Sprog forstod han. Matrosen snurrede ham rundt, satte ham paa Hovedet i Stenbroen, og medens Drengene peb i Fingrene, blev Henrik kørt paa Hospitalet, bleg, bevidstløs; Lægerne frygtede for en Hjernerystelse.

I mange Dage laa han uden at kunne tale, uden at kunne ordne sine Tanker i klar Rækkefølge. De tumlede bestandigt med uhyre Bunker af farvet Træmosaik, som skulde sættes sammen i et Mønster, han ikke kendte. Endelig en Nat syntes han, at alt ligesom ordnedes af sig selv, saa let, saa skønt, saa fuldstændig uden Møje. Den næste Dag var Besindelsen vendt tilbage, og hans første Spørgsmaal gjaldt Skabet; men det havde ingen af Kandidaterne hørt Tale om. Han undrede sig vel derover, men trøstede sig med, at de hørte til de lærde Folk, som ikke forstod sig paa den Slags Sager. Hans Tanker dvælede atter ved Bifaldsraabene fra Adel- og Grønnegaden. Hans Værk var beundret af Folket, og det var ham foreløbig nok.

Saa snart han blev udskrevet, gik han, svag og vaklende, til Industriforeningen, hvor hans Skab var udstillet. Der var meget faa Mennesker deroppe; i den store Sal, hvor Skabet stod, slet ingen. Men der var jo allerede gaaet seks Uger, saa at Nyhedens første Interesse kunde have tabt sig. Derimod undrede det ham, at Skabet var saa støvet, og at Seddelen med Prisen hang der endnu. Et Bud kom og gav ham et Brev med et stort, rødt Segl. „Endelig!" jublede han ved sig selv. — Det maatte da være fra Kongen, siden det var saa stort. Han traadte hen til et Vindue, aabnede Brevet og blev ligbleg. Det var kun et Par Ord fra Bestyrelsen, hvori den anmodede ham om snarest at lade Skabet flytte, da det kun tog Plads op til ingen Nytte, og desuden havde staaet langt over Tiden.

„Ingen Nytte!“ — Ikke et Ord af Anerkendelse! Han følte sig oprørt, forbitret, tilsidesat. Havde nogen anden arbejdet som han, og var der i hele København en Mester, der havde brugt hele fem Aar om et enkelt Stykke? Han knugede Brevet sammen, kylede det hen i en Krog, og gik straks ud i Amaliegade, hvor den fornemste af hans Velyndere boede. Han var ikke hjemme; den anden, som boede i den modsatte Kant af Byen, tog ikke imod ham. Henrik fandt dette mistænkeligt og gik med Opbydelse af sine sidste Kræfter op til den gamle Etatsraad, der allerførst havde hjulpet ham og skaffet ham Adgang til Rosenborg. Da Henrik vaklende traadte ind i den store, gammeldags Stue, fandt han Etatsraaden i Katuns Slaabrok ved et stort Bord, i Færd med at ordne Kobberstik; men han lod sig ikke forstyrre.

„Det er noget græsseligt Stads, De der har tømret sammen, min gode Ven,“ sagde han roligt. „Det gør mig ondt, at De har tabt Deres Tid og jeg mine Penge; men jeg har talt med Kongen om en teknisk Skole for Haandværkere. Dér skal jeg skaffe Dem en Friplads.“

Det sortnede for Henrik, da han gik ned ad Trapperne. Igen en Friplads! — Var det da ham eller Verden, som var gal? Havde alt sammensvoret sig imod ham? Var der da ingen Retfærdighed hos disse fine Herrer, som stod for alt? — „Tømret sammen!“ — Han var jo Snedker, og saa talte saadan en gammel Støder om „at tømre“. Det Folk, hvortil han selv hørte, havde jo hævet hans Arbejde til Skyerne, og saa kom saadan en gammel Nar! —

Ja, det var klart, det hele var en gennemført Kabale, en Sammensværgelse! Mestrene misundte ham hans Arbejde; men nu vilde han udstille Skabet i sit Værksted i Adelgade — dér forstod man ham.

Han var bleven dødtræt, og gik ind i en lille Beværtning. Medens han ventede paa Øllet og en Bid Brød, rodede han tankeløst om i nogle gamle, lasede Blade, som flød paa Skænken. Han fandt et med Billeder, som han vidste blev holdt paa alle Værksteder, smudsigt udvendigt, som indvendigt. Hans Øje faldt paa et usselt Træsnit: en Mand med Æselsører laa i en Himmelseng, medens en Matros sad udenfor og vred et blodigt Tørklæde op. Under Billedet stod: „Et godt Stykke Arbejde". Manden lignede ham, Himmelsengen Skabet — han gik hurtigt sin Vej uden at røre en Bid.

Han vilde have det hjem endnu samme Aften, rejse med det til Hamborg eller Paris; herhjemme var der nu slet ingen, der forstod ham. Naar først det var blevet bekendt ude, naar det havde staaet omtalt i de fremmede Aviser, han havde set hos Etatsraaden, da vilde Anerkendelsen herhjemme nok komme; men saa skulde ingen have det. Han hadede i dette Øjeblik sit Folk, sit Land; han havde nu kun én Tanke — sin egen Storhed, sin egen Berømmelse.

Hjemme i hans skumle, tarvelige Værksted stod Værten i Færd med at pakke hans Værktøj sammen. Han spurgte, hvad det skulde betyde, og fik til Svar, at da han ikke havde betalt tre Maaneders Husleje, maatte man sikre sig i Tide. Der laa for Resten nogle Breve til ham; maaske var det om Penge. Han aabnede dem hurtigt. Ja, det var om Penge, men — som andre skulde have. Man skrev kort og godt, at hvis han ikke snarest betalte de Fordringer, man havde paa ham for indkøbt Materiale, vilde man lægge Beslag paa Skabet og gøre Arrest paa hans Person.

Han overvejede hurtigt, hvorledes han skulde imødegaa disse Trusler. Fordringerne løb i alt op til en otte Hundrede Daler, og han havde ikke otte

Skilling. Kunde han blot redde Skabet og naa Hamborg med et Skib, var det værste overstaaet; han kunde jo faa det udstillet og solgt dér, og saa betale enhver sit. Men hvorledes opdrive de halv Hundrede Daler, som dette vilde koste? Han spekulerede frem og tilbage; men pludselig gik det som et Lys op for ham — han havde jo Armbaandet. Han tog det frem og betragtede det med et Slags mystisk Ærefrygt. Alle de gamle Minder stod frem for ham, de hviskede til ham som Stemmer fra længst forglemte Tider; men han døvede dem, gjorde sig haard og sagde: „Det har aldrig bragt mig Lykke; men halv Hundrede Daler kan det dog bringe mig. Lad det saa stryge!"

„Vil De virkelig sælge det?" spurgte den gamle Guldsmed, som havde forgyldt Ornamenterne til hans Arkivskab.

„Hvorfor ikke?" spurgte Henrik.

„Det er sjælden smukt og gammelt Arbejde; vistnok et Arvestykke!" indvendte Guldsmeden.

Sjælden smukt Arbejde! Det bed i Henrik.

„Giv mig, hvad det er værd! Jeg siger mig løs fra Arv og det hele," svarede han utaalmodig, og Guldsmeden gav ham hundrede Daler, ja, han slog endda en Streg over sin Regning med det samme.

Og dog havde Henrik aldrig følt sig saa fattig, som da han med den mugne Seddelbunke i Lommen drev ned ad Gaden.

„Skil dig aldrig ved det!" lød det bestandig for hans Øre, og der kom et Øjeblik, hvor han vendte om for at lade Handelen gaa tilbage. Men saa fandt han sig selv barnagtig, gjorde sig til gode paa et af de fineste Steder, han kendte, og gik saa ind til en Vognmand.

Han lejede en Vogn, gjorde Aftale med en Skipper nede ved Havnen, og drev saa om til det blev mørkt. Ingen skulde se hans Skam, hans Vanære; ingen

paa ny love ham Friplads paa Bistrup. Han slentrede ned ad Nyhavn, drev ind paa Holmen, og medens han vandrede om mellem Kulbunker og Tømmerstabler, grundede han dybt over, hvad der egentlig var i Vejen; hvorfor han ikke kunde naa Anerkendelse. Det begyndende Maanelys tegnede sære, kantede Skygger paa hans Vej. Disse Skygger blev, syntes han, til en sort Skrift, og i denne kunde han læse Grunden. Der havde dannet sig en Sammensværgelse imod ham. Af hvem vidste han ikke. Det var noget ondt, mørkt, hadefuldt — Skygger, syntes han, af Prokuratoren, Mestrene og af de fine Folk. Han kaldte dem ved sig selv „de sorte"; men det gjorde ondt, naar han vilde samle deres Navne. Ikke engang det kunde han. Det var ogsaa Sammensværgelsens Skyld. Det havde de sorte gjort, for at forhindre ham i at opdage dem; men han skulde nok, og saa — — —

Her blev han raabt an af en Soldat, som fældede Bajonet imod ham. Han hørte ogsaa til de sorte, denne Soldat, han og alle. Alle havde sammensvoret sig imod ham, alle forfulgte ham. Men den Dag skulde komme, da han knuste alt dette Pak, da den samme Soldat skulde præsentere for ham. Og han lo — lo, saa det gav et hult Ekko fra de taarnhøje Tømmerstabler. Han fo'r sammen, blev forskrækket over denne Latter. Den klang ham saa hul, saa fremmed. Var han fuld? — Han havde jo kun drukket saa lidt, og dog værkede hans Hoved.

Da han kom ud i Nyhavn, slog Klokken otte. Slagene lød saa skarpe, saa underligt præcise — saadan havde han aldrig hørt dem før. Havnen laa i fuldt Maanelys. En let Snebyge havde hvidtet Tagene, Skibene, Gaderne, alt stod i Sneglans, næsten klart som ved Dagen, og dog havde han ondt ved at finde sig til Rette. Det var ham saa underlig vendt, syntes han; saaledes havde det ikke set ud,

før han gik ind paa Holmen. Han nikkede til Skipperen, som med Hænderne i Lommen travede op og ned ad Dækket paa den lille Jagt; men denne Bevægelse voldte ham atter Smerte. Der var noget, som trykkede hans Hoved, og med et vist Velbehag tog han sin Hat og kastede den i Kanalen. Ved Charlottenborg maatte han sætte sig; der kom jo et Ligtog og spærrede ham Vejen. Kun var det underligt, at Vognene saadan kunde køre tværs gennem „Hesten". Det var ogsaa mærkeligt, at Ligvognen lignede hans Skab; men det gjorde den.

„Hvad er det for en Begravelse?" spurgte han en gammel Kone, der rokkede ham forbi. „De kommer jo ud af Sandkisten!"

„Ih, Gud fri og frels os!" skreg Konen og styrtede af Sted. „Han ser Spøgelser!"

„Spøgelser!" vrængede han efter hende. „Jo vist! — Hun er gal, Kællingen. Jeg har dog Lyst at se, hvor de skal hen med Liget." Og han rejste sig vaklende.

„Det er dog mærkværdigt, saa den Ligvogn ligner mit Skab!" mumlede han ved sig selv, medens han ravede hen over Torvet. „Nu svinger de s'gu ind ad Industriforeningens Port. Det er vist Etatsraaden, som er død. Saa maa jeg følge."

Han tumlede hen over Torvet, men kunde dog ikke naa Ligtoget, hvor meget han end skyndte sig. Pustende nærmede han sig Porten og gik ind.

Det forekom ham, at man i Gaardsrummet læssede noget sort paa en Vogn. Han traadte nærmere, opdagede en Gesims, der stod lænet til Muren, og i samme Øjeblik blev alt ham klart. Det var hans Skab, som man var i Færd med at føre bort. Det var Prokuratoren, som stod i Gangen og skrev i sin Bog. Det var Mestrene, som ude i den mørke Gaard vilde frarane ham hans aarelange Arbejde.

Det var de sorte; men han var Hævneren — Vorherre.

Som en Tiger fo'r han ind mellem alle Arbejderne, splittede dem til alle Sider, jog dem ud ad Porten, som Samson Filistrene. Han skreg højt af Glæde over sin Sejr, svang den Økse, han havde fravristet Formanden, vildt over sit Hoved; lo, jublede og dansede, medens han med høje Raab kaldte paa Skipperen fra Hamborg.

Da blev alt stille omkring ham — underlig tyst. Men i denne Tavshed hørte han Stemmer langt borte, Raab, Angestskrig, Røster, der talte til ham fra Himmelen. Pludseligt fo'r noget løs paa ham, greb ham bagfra med jærnstærke Arme, vred ham rundt og satte ham i Knæ. Han kendte det — det var de sorte, og han stred en Fortvivlelsens Kamp mod Overmagten. Endelig fik man ham overvældet, bragt i en Vogn og kørt paa Hospitalet; men han var døv for enhver Forklaring. Forgæves forsøgte man at berolige ham, forgæves fortalte man, at Skabet skulde flyttes til hans eget Værksted, og at han kunde gøre med det, hvad han vilde. Han vedblev at rase. Han var Hævneren, Dommeren, Vorherre — alle hans Omgivelser var med i Sammensværgelsen.

Saa bandt man ham og kørte ham til Bistrup.

Tre Uger efter blev han erklæret fallit, og Skabet stillet til offentlig Auktion for at dække Kreditorerne. Der indfandt sig flere af disse og endnu flere nysgerrige, som kendte det underlige Skab og dets Historie; men Auktionen selv indbragte knap en Tiendedel af, hvad man havde ventet. Under Latter og Spøg blev et Menneskes Livssag raabt op af den vittige Auktionarius; men Sveddraaberne blev kun slet betalte, Hjertekviden, Sjæleveen slet ikke. Der mødte ingen fantastisk Englænder, og for de faa københavnske Raritetssamlere var den gale Snedkers

Arbejde alt for barokt. En københavnsk Marskandiser blev hængende ved det, og i hans halvmørke Kælder forvildede ingen Lorder sig ned. Dér stod det da i sin Gravhvælving — Skimmel og Spind lagde sig hen over det.

X.

Hvad er det, som brister, naar Hjernens sitrende Fibre faar Tankerne til at svinge vildt, som Magnetnaalen i Uvejr? Ingen véd det, selv ikke Lægerne; men de véd, naar Skaden er uhelbredelig, naar alt Haab maa opgives. Henrik var tre Aar paa Sindssygeanstalten inden det skæbnesvangre Ord „uhelbredelig" udtaltes over ham; men da lød det ogsaa med en uafviselig Sikkerhed. De vilde, maniakalske Anfald var vel aftagne samtidig med Ideen om at være under Forfølgelse. Der var kommet en stille Ro over ham, næsten noget indolent, forbundet med et vist Velbehag ved Tanken om, hvad han i sine Tanker var, hvad han var naaet op til.

Det højeste er i denne Tilstand ikke for stort. Hans Lidelsesfæller hilste ham med Navnet Vorherre, og han var i sine egne Tanker Herren selv. Ikke længere Hævneren, Tordneren, som da han var under Forfølgelsen; men den Fred givende, milde Vorherre, der elskede Menneskene, skønt de nok af og til kunde plage ham. Særligt gjorde de dette, naar de ikke kom Sukker nok i hans Kaffe eller nægtede ham en Snaps. At enkelte ikke vilde anerkende ham, gjorde nu derimod mindre til Sagen. Dem kunde han helbrede, saa de kom til at tro.

Der blev ført en Del Forhandlinger mellem Byen

og Sindssygeanstalten om, hvo der skulde beholde ham, og jeg havde som Medlem af Byraadet min Stemme med i Sagen. At han havde det bedst under de vanlige Omgivelser paa Hospitalet, derom kunde der jo ikke rejses Tvivl; men Opholdet kostede Byen for meget, og han hørte jo under Fattigvæsenet. Jeg forsøgte at mildne Hjerterne og faa samlet saa meget, at han kunde blive, hvor han var; men den gamle Slægt, der havde kendt Madam Berthelsens Plejebarn saa godt, var flyttet bort eller gaaet til Hvile, og den ny kendte ham kun som et Sagn, en Myte, man ikke rigtig vilde tro paa. Af alle fredløse er vel ingen saa ulykkelig som den fattige, der med Tabet af sin Forstand falder en fattig Kommune til Byrde. Man slænger Brødet til ham som til en Hund, man frygter vil bide, og hvis Bid kan skabe Vanvid og forsmædelig Død.

Trods alle mine Bestræbelser sejrede i Byraadet dog den Mening, at han som uhelbredelig, men uskadelig sindssyg, skulde anbringes i Fattighuset, hvor man vilde indrømme ham særligt Værelse og særligt Gaardsrum „for at han ikke skulde forskrække de andre." At man derved fuldstændigt isolerede ham og maaske forværrede hans ynkelige Tilstand, derpaa tænkte ingen. Det hele blev behandlet som et Økonomispørgsmaal for Byens Borgere, og „jo før han pillede af, desto bedre," sagde Prokuratoren. „Nu duede han jo ikke engang til at slaa Skærver."

Det skar mig i Hjertet. Jeg huskede min Uret imod ham; huskede de store Forventninger, man havde knyttet til ham, og den Energi, hvormed han, selv i sit værste Hovmod havde arbejdet. Jeg vilde afbetale lidt paa Gælden, lette ham den bitre Overgang, og jeg besluttede selv at hente ham og føre ham ind i de nye Omgivelser — Cellefængselet med det særlige Gaardsrum. Andet var det jo ikke.

Har du set en Daareanstalt? Disse lange, endeløse Korridorer, disse renlige, hvidtede Vægge, disse Celler, hvorpaa man kun læser et Nummer, og hvorfra man kun hører en dæmpet Mumlen, en Klynken eller et Skrig. Alt saa bestemt, saa ordentlig, saa videnskabelig nøjagtigt lige til Douchen, der falder efter Sekunder. Alt saa tilmaalt, saa afpasset efter den højeste menneskelige Viden. Men luk saa Døren op til en af de Celler, man kalder den menneskelige Hjerne! Se det Blik, som lyner eller skuler dig i Møde, og du gribes af en Angest, en hemmelig Gru. Her hører alt op — Forstaaelse, Viden, Fornuft. Her falder Tankens Strømme i vild, uregelmæssig Straalebrydning uden Maal, uden Med. Harmonien er brudt, Hjernens fine Traade i Urede, og du trækker dig sky tilbage over for det pinefuldt tilbagevendende Spørgsmaal: „Hvorfor skal de lide dette? Hvorfor skal selv Menneskeaanden være et Glar, som kan brydes sønder og formørkes?"

Jeg traf ham ikke indelukket, ikke i nogen ensom Celle, saaledes som jeg havde formodet. Han gik tværtimod i Haven, et lyst, venligt, blomstersmykket Anlæg, hvor Solen faldt varmt paa Klynger af Guldregn og Syrener. Han kendte mig ikke, men kom mig i Møde med en vis værdig Anstand, som var jeg en Supplikant, han nok vilde bønhøre. Jeg havde tænkt mig ham mager, sammenfalden, et Vrag for voldsomme, sjælelige Storme — men hertil fandtes ikke Spor. Han havde forandret sig meget. Hans før saa kraftige, muskelstærke Figur var bleven fyldig, for ikke at sige fed. Det sorte Haar var stærkt graanet. Det faldt i lange bløde Lokker næsten helt ned om hans Skuldre, og han syntes at være stolt af det; thi han rettede af og til paa det under sin Hovedbedækning, som bestod af en Papirpose med tre takkede Kantninger af Guldpapir, omtrent som en Pavekrone. Hans Hudfarve var bleven

skær, næsten halv gennemsigtig, rød og hvid, som man træffer den hos velnærede Munke, og hans Udtryk var som disses — veltilfreds, humant-indolent. Der var ingen Tindren mere i hans stenkulssorte Øjne, intet Blink. Han saa' skævt forbi mig, naar han talte, og gjorde ofte dette med halvlukkede Øjenlaag, som smertede Lyset ham. Dragten var Patienternes almindelige. Han havde „en Herreklædning", forklarede han mig; men beklagede bittert, at han ikke maatte tage den paa.

Vi gik op og ned ad Gangen og talte sammen, han, den forrykte, og jeg, den kloge; men havde nogen lyttet til vor Samtale, skulde han have haft ondt ved at sige, hvo der var Patienten. Han mindedes alt fra sin Barndom, særligt Hjemmet hos Berthelsens og den venlige, snaksomme Købmandskone. Han huskede ogsaa Byen, Mester Jokum og Rejsen til København; men jo nærmere vi kom denne, desto mere syntes hans Hukommelse at tage af, og selve Eksplosionen med al den Pine og Kval, der var gaaet forud, erindrede han slet ikke. Det var, som om der her var et Hul i hans Tilværelse, og jeg maatte prise den Naturens Barmhjertighed, der saaledes kastede Forglemmelsens dulmende Slør over de bitreste, de mest kvalfulde Dage i hans Liv.

Han havde det udmærket godt, hvor han var. Det var særdeles respektable Folk alle tilsammen. Alle anerkendte ham, alle forgudede ham; men det var jo ikke mere end der tilkom ham. Om han kunde gøre noget for mig?

Nej!

Det var kedeligt; han vilde gerne gøre noget. Han holdt af Menneskene. De var jo alle hans Børn, og de var ikke saa gale, som man sagde, nej, slet ikke. Var de gale, kunde han jo helbrede, og han gjorde det gerne. Mange havde ikke villet anerkende ham, fordi de var syge; men saa havde han hel-

bredet dem, og nu erkendte næsten alle, hvad han var — Vorherre.

Dette var omtrent Slutningen af Samtalen, og her traadte Vanvidet saa tydeligt frem, at jeg begyndte at blive ængstelig. Jeg kom jo netop for at skille ham fra de Omgivelser, hvorpaa han satte saa megen Pris. Varligt ledede jeg atter Samtalen hen paa Byen, betonede, at man ønskede at se ham dér igen, og spurgte endelig, om han havde Lyst til at følge tilbage med mig. Han syntes slet ikke at blive overrasket eller betaget. „Der var vist mange i Byen, han kunde helbrede," mente han, og desuden var han jo allesteds nærværende, saa at det var ganske ligegyldigt, om han var her eller dér.

„Han har aldrig lyse Øjeblikke," sagde Lægen til mig ved Afskeden. „Skulde han faa dem, vilde jeg beklage ham; thi da vilde først hans Ulykke begynde. Som han nu har det, er han maaske en af de faa lykkelige, Jorden ejer; thi han har naaet, hvad han har stræbt efter, og det kan ikke tages fra ham. Lader De ham leve i hans Illusion og omtrent paa samme Maade, som han nu er vant til, vil De i ham faa et aldeles uskadeligt Individ, der maaske til en vis Grad vil være i Stand til at gøre Nytte. Forstyrres han derimod i sine Drømme, bliver han drillet eller isoleret, indestaar jeg ikke for noget. Vi vil da rimeligvis faa ham tilbage med de gamle Anfald, og det bliver da et Spørgsmaal, om et nyt Ophold hos os vil være i Stand til at skaffe ham den Tilstand af Ro, hvori han nu befinder sig saa vel."

Jeg tog ham med mig og førte ham, for at undgaa Opsigt tilbage i en lukket Postvogn. Han var glad, barnlig stolt herover, især over Vognens gule Farve og den røde Postillon. „Vorherre kørte altid i Guldkaret," sagde han; det undrede ham kun, at

Postillonen ikke blæste Basun. Da vi rumlede ind i Byen, hen over dens ujævne Stenbro, blev han alvorlig. Der var ingen, som modtog ham, ingen Æreporte — de maatte være syge alle sammen. Hans ny Bolig tiltalte ham. Det var rart, at der var saa stille; thi nu fik han meget at tænke over. Han vilde ikke ødelægge Byen, men helbrede den, frelse den.

Denne Tilfredshed varede dog kort. Allerede den næste Dag klagede han over, at Menneskene havde forladt ham, og da jeg nogle Dage efter besøgte ham, fandt jeg ham ganske forandret. Han sad sky, sammenkrøben i en Krog, betragtede mig med øjensynlig Mistillid, og det holdt haardt at faa en Samtale i Gang. Endelig fik jeg ham dog paa Gled. Han havde set „de sorte" forklarede han. De boede her i Usselhed og Mørke, men dog stræbte de ham efter Livet; thi de vidste ikke, hvem han var. De kom hver Aften i Skumringen, naar han havde ladet Solen gaa ned, og de strakte sig, saa lange og saa sorte, ud ad Krogene, ned ad Loftet, frem under Sengen. De saa' ud som sorte Slanger, og de voksede med Mørket, blev saa store, saa forfærdelige. Om Natten havde han ingen Magt. Den svandt med hans Sol, og de snoede sig op paa Sengekanten, stirrede paa ham, nikkede ad ham, spillede med deres spidse, sorte Tunger, og hvislede, saa han hvinede af Angest. Om Morgenen gled de bort, ind under Sengen, hen i Krogene, men dog ikke ganske. Han havde fundet dem dér, set dem sidde som sorte Spindelvæv, ganske smaa; men hver Nat strakte de sig igen, krøb frem og fik Liv. Han kunde ikke holde det ud. Han maatte rive hele Fattighuset ned, og han følte, at han fik Kræfter. Hver Dag voksede de.

Han saa' forstyrret, næsten vild ud, da han med halvdæmpet Stemme betroede mig sine Kvaler. Jeg forudsaa', at det vilde ende galt, og spurgte ham,

om man ikke kunde skaffe de sorte bort, om der ikke gaves noget Middel?

„Jo, de lyse," svarede han. „Jeg længes efter de lyse."

Hvem var da de lyse?

Ja, det vilde han ikke sige; det maatte jeg jo bedst vide selv.

Der var netop Byraadsmøde den samme Eftermiddag, og jeg forebragte atter Sagen, talte varmt og indtrængende. Mine Ord gjorde vistnok ingen Virkning, mere derimod den Betragtning, at man ikke kunde staa sig ved at faa en ustyrlig gal, for hvis Ophold man paa ny maatte betale Sindssygeanstalten. Distriktslægen sluttede sig til mig og anbefalede at lade Porten fra Gaarden staa aaben ud til det lille Vænge, der stod i Forbindelse med Fattighusets Køkkenhave. Patienten vilde da faa mere Lys og Luft, og det var jo muligt, at en eller anden af Lemmerne vilde tage sig lidt af ham.

Heri skuffedes vi dog højligt. Hvor dybt Mennesket synker, overholder det altid en vis Gradsforskel, et Kastevæsen, og i dette er den afsindige Pariaen. Desuden er Almuen utrolig egoistisk, navnlig lige over for syge. De kan smitte, gøre Skade; kort sagt, man skyr dem, og den gale maaske mest af alle.

Det vakte derfor en levende Opposition, at man tillod ham at komme ud i Haven og Vænget. Alle trak sig tilbage for ham, lukkede deres Hjerter og Døre; han var som en pestbefængt, hvor han viste sig.

„De er meget syge her i Byen," klagede han en Formiddag for mig, „og det vil holde haardt at faa dem raske. De har de sorte i deres Hjertekroge, sort Spindelvæv ligesom derinde; men jeg ser de lyse. De er ude i Vænget, ved Vandet, over Blomsterne. De vil hjælpe mig; jeg faar dem nok fat."

Atter spurgte jeg ham, hvem de lyse var, og atter fik jeg det samme Svar: Jeg maatte jo bedst vide det selv.

Altsaa trængte jeg ikke paa, saa meget mindre, som han i det hele havde det bedre, hvilket han selv indrømmede. Han holdt saa meget af at sidde i den lune Krog under Halvtaget og se Ærterne blomstre. Han kunde ogsaa nok lide at plukke Blomster ved den lange Grøft, der fra Haven løb ud i Gadekæret, og om Natten sov han i Vænget mellem Vedstakkene. Dér var ingen sorte, intet Spindelvæv, og Stjernerne skinnede saa lyse.

XI.

En Søndag Eftermiddag, da jeg gik forbi Fattighuset, hørte jeg et Par skarpe Børneskrig inde fra Haven. Det var for sædvanligt til at jeg skulde gøre mig nogen Tanke om Grunden, og jeg fortsatte min Vej uden om Byen. Da jeg kom op paa Bakken, kunde jeg imidlertid se, at der var noget galt paa Færde nede i Fattighuset; thi Børn og skrigende Kvinder løb til og fra, flokkedes i tætte Klynger inde ved Haven og Vænget. Jeg fik en pludselig Angest, mindedes Børneskrigene og skyndte mig tilbage — der maatte jo være hændet et eller andet.

„Han har ædt et Barn!“ hvinede en skarp Kvindestemme mig i Møde.

„Herren forlade dem, at de slipper Galehuslemmer ind til os fattige Stakler!“ stønnede en gammel Kone, idet jeg gik forbi.

„Jeg saa' ham komme op af Vandet med hende; han druknede hende først!“ skreg en anden.

„Det er Inger Jensens Karen!“ jamrede en tredje, og henne ved Stentrappen saa' jeg Inger ligge bleg, bevidstløs, medens Kvinderne vred deres Hænder.

Ingen havde Mod til at gaa ind i Bygningen, endnu mindre ud i Haven. De holdt sig alle foran Huset. De dristigste stod paa Stentrappen og tittede ind ad Ruderne; men Stuerne var tomme, og fra Haven hørtes ikke en Lyd.

Der kom en Gru over mig, jeg ikke kan beskrive. Maaske var det den, som gjorde mig saa kold, saa stærk. Jeg puffede Hoben til Side, sparkede den aflaasede Dør op, styrtede gennem de tomme Værelser ud i Haven, ud i Vænget. Dér sad han paa en Sten, drivvaad, tilsølet, mudret. Over hans Knæ laa en lille, lyslokket Pige, paa hvis blege Kinder Livsrødmen lige var i Færd med at vende tilbage. Hun holdt begge de buttede Arme slyngede om hans Hals, fast, krampagtigt, som i Dødens sidste Tag; men hendes første Smil gjaldt ham, hendes klare, blaa Øjne søgte hans, der med et underligt, ængsteligt-fjollet Udtryk bevogtede det tilbagevendende Liv. Jeg vilde tage hende fra ham, men han knugede hende til sig.

„Gaa, gaa!“ gentog han afværgende. „Dette er en af de lyse!“

Begivenheden fløj fra Mund til Mund. Man stimlede om Vænget for at se den gale Vorherre, der havde reddet Inger Jensens Karen. Nogle af de modigste vovede sig inden for Gærdet, blandt dem Inger selv, der endnu frygtede, at Karen skulde lide Overlast. Da hun jamrede sig for Barnet, rejste han sig og gik hende i Møde. Der var atter Fasthed i hans Gang, Ro i hans Bevægelser; det sky var forsvundet. Han lagde Barnet i hendes Arme og sagde med den Værdighed, jeg kendte saa godt fra Hospitalet.

„Jeg er Vorherre! Jeg kan give og tage. Husk,

at hun hver Dag kommer til mig; thi nu hører hun ogsaa mig til!"

Dermed gik han langsomt ind, bad om tørre Klæder, og da han atter kom ud, veg Mængden ikke mere for ham. Heller ikke hørtes et eneste Ord, der lignede Spot eller Forhaanelse; man betragtede ham med en vis forundret Medlidenhed, parret med Velvilje.

Den Dag havde han erobret et Folk — det simple Folk. Det fine søger kun nødigt til Fattighuset, og det havde han heller ikke behov: Det var sine jævnlige, han havde tørstet efter. De saa' nu med Forundring, at han ikke var som et Dyr, at han kunde tale og handle endogsaa med en vis Fornuft. De begreb ikke dette, thi for dem var en gal Mand det samme som en gal Hund, noget man burde sky — ja helst slaa for Panden, hvis man blot kunde komme til. At de ikke fandt Galskaben udtrykt i hvert af hans Ord, hver af hans Bevægelser, syntes dem saare mærkværdigt; men det egentlige Vanvid, at han bildte sig ind at være Vorherre, fandt de ikke saa forunderligt. Han havde jo været vant til at kaldes saaledes fra Barn af. Desuden kom det kun glimtvis frem, og paa en Maade, som ikke var anmassende. Han vilde jo blot helbrede, gøre lykkelig, skaffe Fred, og han havde begyndt med at frelse et Liv.

„Han er, min Sæl, ikke mere gal end de fleste af os," sagde Lars Vævers Kone, og Smedebirthe var ganske af samme Anskuelse. Disse Stemmer havde Vægt; thi den første var synsk, og den anden viste saa ufejlbarligt igen, at Tyvene altid stjal i den modsatte Ende af Byen.

Den Nat sov han for første Gang frivilligt i sit Værelse, og han saa' intet til de sorte. De mørke Spindelvævstanker i Hjernens hemmelige Kroge var som vejrede hen. Han havde jo vundet en af de

lyse, Inger Jensens Karen, og trods alle Moderens Bestræbelser, var denne Pige ikke til at holde borte fra Vænget. Med Barnets instinktive Sans havde hun fattet, at her var en, der længtes, en, der led, en, der vilde hende vel, og hun forsømte ingen Lejlighed til at vise ham sin Taknemmelighed. Hver Dag besøgte hun ham, bragte ham Mad eller Blomster, og navnlig paa de sidste satte han stor Pris, var det saa kun de simpleste Lyngtotter. Han ordnede dem i Kranse eller Koste, og havde dem rundt om i hver Krog. „Hvor de staar, er der Fred," sagde han.

Mærkeligt var det, hvor han kunde tale med Børn. Solskinsdage sad han altid i Vænget, og naar de smaa kom fra Fattigskolen, stimlede de til ham, som til en Fornøjelse. Karen havde Hædersplads en. Hun sad paa hans Skød; de andre lejrede sig omkring ham i Græsset, plukkede Blomster, Fandens Mælkebøtte og Gaaseurt, bandt Kranse og stak dem paa hans Arm. Jo flere Kranse han fik, desto mere lyste hans Øjne, og saa begyndte han at fortælle, hviskende, dæmpet, i ensformig Tonefald.

Jeg lyttede af og til bag Vedstakkene, men fik sjælden Rede paa det; thi han tav, saa snart han blot anede en voksen. Men det, jeg hørte, var forunderlig rigt og fantastisk, ret skikket til at gribe en Barnesjæl. Skyerne var Blomster. Røde Roser og guldgule Solsikker voksede deroppe i den himmelblaa Luft, saa dyb, saa kølig som et helt Hav, med klare Luftbølger og Strandbred af den gyldneste Aftensol. Hvert Blomsterblad, som dalede mod Jord, blev et Barn, en af de lyse, foldede sig ud, levede, duftede og bar Frugt. Hver Aftenstund kom Evighedslandet frem; man kunde se dets gyldne Bred ligge helt nede paa Heden, og den, som var paa det yderste, vandrede derind, blev atter Blomst i Evighedens Have, sejlede paa Aftenrødens Skyer op

mod de evige, blinkende Stjerner. Under dem laa det sorte, det onde; men han var Vorherre, han skulde nok vare sine Blomster. Og Børnene klyngede sig til ham.

Jeg har set ham sidde mangen en Sommerkvæld ude i Vænget; hele Gruppen rødligt belyst af den synkende Sol. Underligt tog det sig ud, men malerisk, gribende. Han havde faaet Lov at bruge sin „Herredragt", en storblommet, Katuns Slaabrok med røde Snore. Den hang nu i Pjalter, næsten alle Farverne var borte. Paa Hovedet bar han sin underlige Hue. Guldstrimlerne dinglede løst ned fra den og viftede mellem de graanende Lokker, der omsluttede dette lidenskabsløse Aasyn, tilsyneladende saa sundt, saa frisk, et Billede paa den Frugt, Ormen har gnavet. Naar man saa' ham sidde saaledes, omringet af Børn, lyttende til deres barnlige Snak, og betragtende dem med de mørke, drømmende Øjne, skulde man tro, at det var en lykkelig Bedstefader, som i Aftenstunden legede med sine Børnebørn. Hans rolige Holdning, de langsomme Bevægelser, det graanende Haar, som næsten formede sig til ét med Skægets Bølger — alt gav ham en mild, patriarkalsk Værdighed, som harmonerede godt med den Illusion, hvori han levede. Og han var for disse Børn mere end en Patriark, mere end en Fader. Han var „deres lille Vorherre"; det var deres Kælenavn, som paa én Gang drog dem til ham og gav dem Respekt. De følte deres uudviklede, barnlige Aand paa en forunderlig Maade beslægtet med hans brudte, forvirrede, men fantastiske Sjæleliv. De var Børn til Hobe; den gamle med de unge.

Dette spejlede sig ogsaa i deres Lege. Ingen kunde lege med dem som han; ingen havde saadanne Ideer, saadanne Paafund. Af Grusgravens brogede Sten, som de bragte med i deres Lommer, dannede han de sælsomste Figurer — Skyer, Havbølger,

Mennesker, der kæmpede for Livet i Storm og Brænding. Saa blev det lagt om igen, blev Heden, Klitterne, Havet og Skibene langt ude i det blaa. Af Blomsterne, som de pillede itu Blad for Blad, lagde han de skønneste Farvemosaikker, ordnede dem som Aftenskyernes Lag, som Fugle, der flyver i Flok, som Paradishaver med Træer og de underligste Blomster. Altid var det nyt, altid uanet. Han skabte sine Billeder, som Herren Jorden, og Børnene saa' det alt sammen, forstod det alt sammen, og frydede sig som Mennesket paa Skabningens Dag. Det var saare skønt, og under deres Jubel følte han sig som Skaberen, som Vorherre.

Det er et gammelt Ord, at hvo, som har Børnene ved Haanden, har Mødrene ved Hjertet. Hvorledes maa det saa ikke gaa den, som har hjertegrebet Børnene selv? Han blev lidt efter lidt fra Børnenes Afgud til Mødrenes, og efterhaanden forsonedes ogsaa Mændene med hans Væsen og forunderlige Idé. Ikke, at man troede paa den eller tillagde ham særegne Kræfter; man fandt kun, at Tanken ikke havde noget stødende eller anmassende. Han var jo, som han sagde, den Herre, der vilde hjælpe, stifte Fred, helbrede, og han gjorde sig aldrig stor deraf. Han var i saa Tilfælde kun bleven latterlig.

Selv Byraadet, der først havde tænkt at behandle ham omtrent som en Cellefange, slappede lidt efter lidt Tøjlerne, og med den forandrede Stemning hos Almuen faldt til sidst al ydre Tvang bort. Han skulde blot sove paa Fattighuset, men fik for Resten Lov til at gaa frit omkring, og saa stor var allerede nu hans Anseelse, eller rettere Befolkningens Kærlighed, at der aldrig dannede sig det mindste Opløb, naar han i sit afstikkende Ydre vandrede om i Byens Gader. I mangt et Hjem nær Fattighuset og hos alle Inger Jensens Bekendte kom han; for Børnene som en længe savnet Ven, for de voksne som

en snurrig, gammel Patron, der aldrig gjorde en Kat Fortræd; men naar han om Aftenen gik hjem, havde han hele Børneflokken om sig, og saa længe der var en Blomst paa Heden, kunde han være vis paa, at den blev plukket til hans Ære.

Den eneste, som ikke vilde have noget med ham at gøre, skønt han skyldte ham Livet, var, mærkeligt nok, Gunnar Havk. Jeg kunde først ikke faa Rede paa Grunden, thi Gunnar var ikke saadan at faa i Tale hver Dag; men en Aften, da han havde siddet hos mig, og vi havde talt om adskilligt, kom han med sine Betænkeligheder.

„Slig Lurvefante!“ sagde han. „At bilde sig ind, at han er Gud Herren selv, og det i Pjalter lige op over Ørerne. Vidste jeg, det kunde hjælpe, skulde jeg give ham en saadan Lussing, at Vorherretankerne røg af hans Hoved som Fluer fra en Ost; for det er det bare Hovmod alt sammen.“

Forgæves forestillede jeg Gunnar, at det var en fiks Idé, Kærnen i Storheds Vanvidet.

„Jeg tror knap det er saa,“ svarede han; „slig Nar har han jo været alle sit Livs Dage. Bildte han sig ikke ind, at det var ham alene, som drog mig op, og har han ikke fristet Gud baade ved Bespottelse og Overmod? Er han nu gal, da er det fordi Herren har lagt sin Haand paa ham, og jeg har intet at skaffe med den, der staar under Guds Vrede.“

„Husk, at du kan komme der selv, saa sandt som ogsaa du er en Synder!“ fo'r det ud af mig. Da blev Gunnar ligbleg og gik sin Vej.

Jeg blev forbavset over hans pludselige Bortgang — den lignede næsten en Flugt — men i Grunden var jeg vred paa ham. Dog kunde jeg ikke nægte, at Gunnar baade saa' klart og sandt. „Han er bleven gal, fordi hans Maal til enhver Tid har ligget uden for hans aandelige Rækkeevne,“ disse Lægens Ord klang atter for mig. Dette var netop Gunnars

Tanke, og hertil kom Nordmandens særegne Ærbødighed for Guddommen, hans Sky for den, der stod under Herrens Haand, var under hans Nemesis. Det var en Følelse, jeg desværre aldrig havde truffet hos Henriks andre jævnlige, og jeg fortrød mine Ord, fortrød, at jeg havde stillet Gunnar, og derved mig selv, under Herrens Vrede.

Slige Ord, udtalte i Heftighed, kan pine, fordi man kommer til at frygte dem som muligt gaaende i Opfyldelse, som en Art Profeti. Der er visse Trusler, man ikke skal udstøde, og jeg besluttede at søge Gunnar i hans Hus ude under Hedebakken, saa meget mere som jeg ikke havde set ham i en otte Dage. Jeg var lige i Færd med at gaa derud, da det bankede paa min Dør; men paa mit Tilraab kom der ingen. Lidt efter bankede det igen, og da jeg aabnede Døren, saa' jeg til min Forbavselse Henrik sidde foroverbøjet, ængstelig sammenkrøben ude paa Trappen. Det var første Gang, at han søgte mig, og der var i hele hans Holdning noget, som mindede mig om de første Dage i Fattighuset.

„Han havde haft saadan en ond Nat. Der var kommet noget til ham. Noget havde draget ham, saa han ikke kunde faa Ro."

„Hvad det da var. Om det var „de sorte".

„Nej det var det ikke; de var ikke saadan. Det var noget stort, noget mægtigt, der maatte lystres. Det havde sagt, at han skulde gaa til mig."

„Hvad han da vilde?"

„Ja, det vidste han ikke. Der var et Slør over det. Men her havde han Ro; her var godt. Om han maatte blive?"

„Jo, det maatte han gerne."

Jeg vilde have ham til at sætte sig ved Kakkelovnen, thi det var allerede langt inde i November; men det vilde han ikke, den røde Stribe over Gulvet gjorde ham ondt. Han rokkede ind i min Al-

kove, krøb sammen i Halvmørket paa en Skammel, og slog Armene om sine Knæ. Saaledes sad han og stirrede paa mig uden at tale. Jeg tænkte, at han kunde sidde der, medens jeg var borte, tog min Kasket og vilde gaa. Men nu kom der en stor Uro over ham. „Jeg maatte ikke gaa, ikke forlade ham, saa kom det igen. Gik jeg, maatte han gøre en Ulykke. Det vilde tale til ham; men her — her.“

Jeg begyndte at blive underlig til Mode. Det var allerede sent paa Eftermiddagen, mit Tyende var ude, og her sad jeg alene med en gal, hos hvem jeg kunde frygte et eller andet pludseligt Udbrud, thi hans Væsen var mærkeligt forandret. Imidlertid ansaa' jeg det for klogest foreløbigt at føje mig efter ham, greb en Bog og gjorde i den faldende Skumring Forsøg paa at læse, halvt i Bogen, halvt i hans Ansigt; men jeg blev lige klog paa begge. Han koggrede sig sammen som før; sad og rokkede, med de lange Arme om begge Knæ. Gjorde jeg en Bemærkning, nikkede han og sagde, at det vilde tale til ham, men her — her; og saa stirrede han atter paa mig, sløvt, udtryksløst.

Saaledes gik vist en Time. Mørket faldt tættere, Ilden i Kakkelovnen sygnede hen. Der maatte gøres en Ende paa det — jeg syntes at kunne se hans Øjne tværs gennem Bogen. Da kom der nogen buldrende op ad Trappen, tunge, svære Trin. Døren blev reven op, og midt i Stuen stod Gunnar Havk, bleg, forvildet; jeg troede først han var drukken, saaledes ravede han. Endelig fik han fat i en Stol, sank stønnende sammen paa den, og lidt efter kom han til Orde. „Han troede, at det var et kristent Land, hvortil han var kommen,“ sagde han, „da dog Kristenfolk havde draget ham op af Havet, givet ham Føde og Fortjeneste; men nu mærkede han nok, at de var værre end Hedninge og Indianere. Dagen efter, at han havde været hos mig og

talt om den gale Vorherre, var hans Kone bleven saa syg. Ryggen værkede, og hun kunde ikke holde sig oprejst for Pine i Hovedet. Nu var det blevet til Kopper, sorte Kopper; hun var slagen med Spedalskhed som Job. Distriktslægen havde ladet de nærmeste Huse rømme, forbudt al Omgang og lovet, at hun skulde komme paa Sygehuset. Men nu var Sygehuset under Reparation, og Herredsfogden havde desuden sagt, at man ikke kunde føre Smitten ind i Byen for et enkelt Menneskes Skyld, som desuden efter al Rimelighed døde. Han maatte bjerge sig, som han kunde bedst, se at faa en Vaagekone til den syge, og saa blive derude til Historien var forbi. Men der var ikke en Sjæl, der vilde vaage hos hende, hverken for gode Ord eller Betaling. Hvor han kom, løb de for ham, som havde han Pest, eller laasede Døren lige for hans Næse. Saaledes var ingen levende Sjæl nogen Sinde bleven behandlet. Det var jo lige saa godt som at spærre dem i et Fængsel for at de kunde dø. Det var Kristenpligt at se til de syge, hjælpe og helbrede, hvis man kunde."

Lige som Gunnar udtalte de sidste Ord, hørte jeg en svag Bevægelse fra Alkoven. Det var Henrik, som rejste sig op. Nu stod han med halvt fremrakte Arme, aaben Mund, og et lyttende, næsten spændt Udtryk havde mærkværdigt forandret hans ellers saa sløve Ansigt. Han stirrede ud paa Gunnar, som forhen paa mig, og gentog hviskende: „Det taler til mig! Ja, ja, hjælpe, helbrede!"

Gunnar mærkede intet. Han vred sine Hænder, saa det knækkede i dem, og udbrød: „Herre Jesus! Hvilken Jammer at se paa! Hun er ét stort, bullent Saar over det hele. Hun skriger og vrider sig, blot det jeg rører hende, end det er nok saa lindt. Er jeg da en Røver, siden ikke ét Menneske vil se til mig i min Nød? Jeg har vendt hende og lettet un-

der hende, Nat og Dag; men nu kan jeg ikke mere. Jeg er saa drukken af Søvn, at jeg ikke véd, hvad jeg gør, og blunder jeg blot en Kende, hører jeg hendes Skrig, og farer op som i Helvede. Asta har hjulpet mig og puslet om hende til i Dag; men hvad skal sligt et Barn hjælpe? Det meste gaar op i Klynk og Klage. Nu har ogsaa hun Feberen og ligger sløvt hen, saa hun sygner vel ogsaa, kan jeg tænke. Saa dør de begge, og jeg har ikke engang den, som kan bære Liget af Hus. Jeg faar begrave dem som Hunde paa Heden."

Gunnar sank sammen og hulkede højt med Ansigtet skjult i sine Hænder. Henrik gik et Skridt ud af Alkoven, rokkede frem imod ham, mumlede nogle uforstaaelige Ord, men trak sig pludselig sky tilbage, idet jeg rejste mig. Jeg vilde for enhver Pris forhindre et Møde mellem disse to. Selv var jeg dybt grebet af denne grænseløse Ulykke. Mine haarde Ord hvilede tungt paa mig; men hvad skulde jeg gøre? Hvor ønskede jeg i det Øjeblik at være fri og uafhængig for at gaa ud og pleje dem selv. Men Søndagen laa nær; jeg kunde ikke forsømme Menigheden for den enkelte. Og hvor skulde jeg skaffe nogen fra? Ingen er lovtvungen i slige Tilfælde uden Lægen, og han gjorde jo sine Besøg. Havde han ingen kunnet skaffe, hvad formaaede saa jeg? Jeg, som desværre alt for godt kendte den stenhaarde Egoisme, den sløve Ligegyldighed og den rodfæstede Frygt for Smitte, som besjæler vor Almue lige fra Bonden til det usleste Fattighuslem. Og nu de rige, de velhavende? Gud hjælpe os! — Ja, her var Nød, bundløs Nød!

Jeg sagde ham, hvad jeg tænkte, helt og rent ud. Jeg lovede, at jeg skulde gaa fra Dør til Dør for at vække blot én til Medlidenhed, men skjulte ikke, at Hjerternes Haardhed var stor. Han hørte paa mig i Tavshed; men pludseligt fo'r han vildt op og

skreg: „Du fik Ret, Præst! Jeg staar under Herrens Vrede, og du skal vide hvorfor. Jeg kunde den Dag have frelst Kaptajnens Hustru derude paa Revlen. Hun havde Tag i Rebet med; men jeg sparkede hende fra mig, fordi jeg blev ræd, at Drengen ikke skulde magte os begge. Nu kommer Straffen over mig! Se, derfor blev jeg frelst ene af alle, fordi jeg skulde lide dette! Ja, jeg har staaet under Guds Vrede fra den Dag af; men du har sagt det, du har ledet Forbandelsen ned over mig. Nu maa du hjælpe mig! Du skal det, Præst, saafremt du ikke vil have tre Liv og tre Forbrydelser at drages med. Jeg har endnu mine Pistoler derude. Kommer der ikke Hjælp til i Morgen, skyder jeg min Hustru og mit Barn, og mig selv kan I drage op af Brønden. Nu har jeg sagt det, og jeg holder Ord, saa sandt jeg er den elendigste af alle!"

Han sparkede Døren op, styrtede ud og tumlede ned ad Trapperne som en rasende. Jeg stod maallos, betagen. I Mørket listede en lydløs Skygge forbi mig, nikkede fjollet ad mig og mumlede: „Jeg kan hjælpe; jeg kan helbrede!"

Der kom en Spøgelsegru over mig. Hastig styrtede jeg til Vinduet og rev det op. Nede i Gaden ravede Gunnar af Sted. Langt bag ham rokkede en graalig, pjaltet Skikkelse med usikre Skridt — det var „den lille Vorherre".

— — —

XII.

Min første Gang var til Distriktslægen; han var ude. Min næste til Herredsfogden; han spillede Whombre, men jeg kom dog ind. Gnavent svarede

han, at han ikke kunde tvinge nogen, at han stod uden for Sagen, og først kunde skride ind, naar Gunnar havde opfyldt sin Trussel. Men det lod han nok være med. Hvis alle de hængte sig, som truede dermed, vilde der ikke være nogen hverken i Fængslerne eller Fattighusene. Dermed meldte han „spurgt til Nolo", og lod mig gaa.

Hele Aftenen var én fortsat Pilegrimsvandring, den bitreste i mit Liv. Overalt korte Svar, Afslag, stundom Raaheder. Overalt denne forfærdelige Anskuelse, at enhver er sig selv nærmest, at man ophører at være Kristen, saa snart det gælder Liv eller Formue. Overalt Selviskhed, Sløvhed, aandelig Død. Og jeg, jeg var deres Præst!

Det var ikke til at holde ud. Jeg gik som jaget op og ned i mit Værelse. Det samme Billede, Gunnar hulkende paa Stolen og den gale mumlende fra Alkoven, forfulgte mig overalt. Jeg følte mig, som om jeg virkelig havde nedkaldt Forbandelsen, som om jeg var den, paa hvem al Skyld hvilede.

„Du faar hjælpe selv; lad saa komme, hvad der vil!" tænkte jeg, trak i min Kavaj og skyndte mig ud ad Byen.

Der var kun daarlig eller egentlig slet ingen Vej til Gunnars Hus; men oppe fra Bakken kunde jeg finde det efter Lyset fra Vinduerne. Da jeg kom derop, var alt mørkt, forneden som foroven, ikke et Stjerneblink at se, og i Retningen ad Gunnars, var alt Ravnemørke. Jeg steg ned ad Bakken, stavrede frem paa Lykke og Fromme, snublede over Sten og Lyngtuer; ikke engang et Lys fra de to Nabohuse kunde jeg se — de var jo rømmede. Imidlertid vedblev jeg at gaa fremad. Der skulde ligge et Kær, og i Nærheden af Kæret, tæt ved et Bakkedrag, Gunnars Hus. Pludselig stod jeg i Vand til Knæene — det var Kæret. Jeg fulgte Kanten, greb i Sivtotterne og vadede frem gennem Vand og

Dynd. Endelig gik det opad. Jeg fandt Bakken og saa' noget hvidt; det maatte være Skorstenen. Det viste sig at være saa, jeg naaede Huset, bankede paa; men alt vedblev at være mørkt, jeg fik intet Svar. Først da jeg kom over Gærdet og ind i den lille Kartoffellod, som udgjorde Haven, hørte jeg en sagte Stønnen, blandet med en underlig, mumlende Lyd, halv Sang, halv Brummen. Jeg bankede paa Vinduet. Lyden hørte straks op og kom ikke mere igen. Jeg bankede gentagne Gange stærkt, raabte, hvem jeg var og bad om at komme ind. Men alt vedblev at være stille; ikke en Lyd lod sig høre. Saa maatte jeg da vende om og gaa efter Lysene tilbage til Byen.

Saa udmattet jeg var, sov jeg dog ikke før henad Morgenstunden, og min første Gang var atter til Distriktslægen. Han var ude i Koppehuset, svarede Pigen, men jeg besluttede at vente; nu skulde der gøres noget. Endelig kom han, og, som det syntes, i Perlehumør.

„Der er s'gu hændet noget meget morsomt," fortalte han. „Gunnar har i Gaar Aftes uformodet faaet sig en Vaagekone. Kan De gætte, hvem det er?"

Nej, det kunde jeg da ikke.

„Ingen anden end den lille Vorherre. Han var i Gaar om Eftermiddagen trasket bort fra Fattighuset, ingen vidste, hvorhen. Der var gaaet Melding til Herredsfogden, og Buss var hele Aftenen ude efter ham. Men han havde ogsaa gemt sig godt. Hvem Fanden skulde falde paa at lede efter ham i Koppehuset? Men dér har jeg, pinedød, truffet ham siddende ved Konens Seng, og Gunnar var næppe til at ruske op af sin egen."

„For Resten," vedblev Distriktslægen, „er han ikke saa helt fjollet endda. Først bad Gunnar ham rejse Fanden i Vold; men den gale Snedker havde talt saa underligt til ham, at han var bleven helt

forknyt i det. „Din Hustru maa jeg tage; men hun skal faa det godt hos mig," havde han sagt. „Barnet skal du faa Lov at beholde, saa stor en Synder du er. Men jager du mig ud til de sorte, tager jeg dem begge."

„Der er jo ikke Mening i den Passiar," fortsatte Lægen, „især da Konen har det bedre. Skal nogen pille af, bliver det snarest den lille. Imidlertid maa Gunnar være bleven bange; for han jog ham ikke bort, og nu maa han blive derude til det hele er forbi. Jeg kan ikke forsvare at lade ham slæbe Smitten ind i Fattighuset, hvor der er saa mange Børn og aldersvage Lemmer."

Jeg mente, at den stakkels sindssyge kun var en ny Byrde for den ulykkelige Gunnar, men Distriktslægen svarede: „Ja, man skulde tro det; men er det ikke mærkværdigt? Gunnar bad selv om at faa Lov til at beholde ham. „Jeg troede ikke, at den Stodder kunde hjælpe," sagde han; „men nu har jeg omvendt mig og bedet ham om Forladelse. Han er saa snild og letter saa varligt paa dem, at jeg med mine Kræfter ikke kan det halvt saa godt. Dertil gør han alt, hvad jeg siger, saa stille og saa snildt, som var han et Kvindfolk. Hele Natten har han siddet og sunget for dem, givet dem Drikke, bredt under dem og talt godt for dem. Jeg gruer blot, fordi han har sagt, at han maa tage min Hustru, ellers lider jeg ham godt i alle Maader og ønsker ingen bedre." — „Paa Konen kan han s'gu være sikker nok; hun render ikke fra ham," sluttede Distriktslægen.

I Byen følte man sig vel noget ilde over at blive gjort til Skamme af et fjollet Fattighuslem, men Frygt for Smitte var dog det overvejende, og samtidig med at man diskuterede de trufne Forholdsregler, var hele Opmærksomheden vendt mod Koppehuset og dets afspærrede Patienter. Distriktslægen

havde i sin Praksis ført Historien over hele Byen; men man trak paa Skuldrene ad Gunnars Frygt: Konen var ung, stærk og i Bedring. Den næste Aften kom der Bud, at hun var død, og at der var to nye Tilfælde — Prokuratoren og Inger Jensens Karen.

Alt, hvad der falder ind under det overnaturlige, det mystiske, afviser man i vore Dage ved et Træf, et Tilfælde. Tilfældighedens Omraade er saa uhyre stort. Det naar, til Held for de snusforstandige, alle Vegne; men undertiden træffer Tilfældet saaledes i Centrum, at man ryster paa Hovedet. Du véd, at jeg hader al Mysticisme, al aandelig Uklarhed; men da disse Tidender kom, blev jeg opmærksom, og gav mig til at følge de senere Begivenheder skarpt; thi skønt vor Almue hist og her anser de vanvittige for at være i Besiddelse af et eget Klarsyn, er det dog oftest saa, at de kun handler i Kraft af en omhyggelig dulgt Snedighed, hvormed de, underligt nok, finder en Glæde i at vildlede dem, som ved deres Forstand staar højere, en mærkelig Tilbøjelighed, som man allerede kan finde hos Idioter.

Trods al det Røre, der nu blev i Byen, trods Byraadets Foranstaltninger og Distriktslægens Energi, bredte Epidemien sig langsomt, men sikkert, dannede sine Brændpunkter hos de fattige, spredte Død og Elendighed i vide Kredse. Stundom syntes den i Færd med at slukkes, men saa blussede den atter op, og hvor Hjerterne før havde vist deres Haardhed, viste de nu deres Modløshed og Fortvivlelse. Saaledes gik hele Vinteren tillige med en stor Del af den følgende Sommer, og det var her, som alle Vegne, navnlig Børn, der faldt som dens Ofre. Og dog var Tallet blevet langt større, havde vi ikke haft den lille Vorherre. Han, som før var uænset, eller i det højeste havde tiltrukket sig et medlidende Blik, han saa' man nu op til, som til en Hjælper,

en Frelser. Da Gunnars Datter var bleven rask — thi rask blev hun, trods Distriktslægens Frygt — gik han tilbage til Fattighuset, hvor den lille Karen laa paa sit yderste.

„Hende skal de sorte ikke have," sagde han, og skønt man trak paa Smilebaandet, thi hun var opgivet, kom hun sig og lever den Dag i Dag.

Fra nu af fulgte han Epidemien som dens Skygge, eller rettere, han var for mange i disse Mørkets Dage den eneste lysende, oplivende Sol. Blev en voksen syg, sagde han gerne: „Han hører jo ikke mig til;" men førte man ham til et Barn, især et rigtigt lidende, kunde man være vis paa, at ingen Moder vilde pleje det ømmere end denne stakkels fjollede, som man før knap troede kunde hjælpe sig selv.

Mærkeligt var det tillige, at han bedst kunde hjælpe de fattige, dem der trængte. Blev han kaldet til velhavende eller endog rige, og det skete i et Par Tilfælde, havde han vel Viljen, men Evnen slog ikke til. Om det var Personerne eller Omgivelserne, der paavirkede ham, skal jeg ikke kunne sige; men han følte sig urolig, utilfreds, nervøs betagen, og gik i Regelen bort med den Bemærkning, „at her kunde han ikke helbrede; her var for mange."

Men endnu mærkeligere var det, at han i flere Tilfælde bestemt undslog sig for at blive. Stundom, naar han blev ført til et sygt Barn, kunde han næsten ikke udholde at se det, men jamrede med de andre, ja, brast i Graad og vilde bort. Spurgte man ham om Grunden, bad han for sig og sagde: „han maatte tage det. Det var ikke hans Skyld; men han maatte." Undertiden skete dette lige ved Sygdommens Udbrud, undertiden paa et senere Stadium. Men dér, hvor han ikke vilde blive, døde Børnene.

Jeg har senere tænkt mig, at hans Øje kunde være blevet skærpet saaledes, at han kunde se Døds-

skyen
fælde
syge,
lien det
Forklar
Jeg véd
derligt
bringe
saa snart
tærskel.
Fattig
derimod
„Han
ind i Hj
og jeg
Han
Sommer,
nu af
egnens
vidt, at
ham.
At
følte
man
ligesom
tagelig
forklar
der
Spændk
„Jeg
han
strenge
Til
Vorher
selv
og
være

og, i aandelig Henseende, en Fremgang for ham selv; thi jeg kunde tydelig spore, at den stadige Berøring med Mennesker i Forbindelse med hans Virken, tvang hans Tanker over i andre Kredse, bort fra ham selv, ja stundom endog bort fra det, der udgjorde hans Forvildelse.

Af og til kunde der komme, hvad jeg vilde kalde „begyndende lyse Øjeblikke." Øjeblikke, hvor han fik en vaagnende Tvivl om, at han virkelig var det, han indbildte sig at være. I saadanne Timer var han højst ulykkelig, græd, og klagede over, „at Kraften var vegen fra ham, at Herren straffede ham." Indvendte man nu, at han jo ikke kunde straffe sig selv, svarede han, „at han følte, at der var endnu en Herre, den store Vorherre, højt oppe, langt borte. Han var jo kun den lille, der skulde hjælpe, helbrede, og nu kunde han knap det — Kraften var vegen fra ham."

Digteren, saa vel som Skuespilleren, bæres af sin Fantasi, sin Inspiration. Maleren, Billedhuggeren og Musikeren har som disse deres skabende Genius, deres Ideer. Den gale virker derimod ene i Kraft af sine Indbildninger, men han har det tilfælles med det geniale, at berøves han disse, styrter han til Jorden som Ikarus, da Vingerne svigtede, bliver til intet, som Digteren og Skuespilleren bliver det, naar Fantasien, Inspirationen forlader dem. Jeg blev flere Gange hentet til ham, naar han fik disse Anfald, og hver Gang maatte jeg sande Lægens Ord, at med de lyse Øjeblikke vilde hans Ulykke begynde.

Da Epidemien endelig var hørt op, blev der Tale om paa ny at indsætte ham i Fattighuset; men dette vilde Gunnar paa ingen Maade finde sig i. Han havde faaet en næsten overtroisk Respekt for ham, og dertil kom Følelsen af, at „den lille Vorherre"

havde reddet om ikke hans, saa dog hans Datters Liv.

„Ja, det var jo aparte fint," sagde han, „at sætte den i et Fattighul, som er lige god baade med Habakuk og Zacharias."

Saa fik han da Lov at beholde sin egen „lille Vorherre" ude i Huset paa Heden. Her kunde man undertiden se dem sidde sammen; Gunnar paa Brøndkarmen med Violinen under Hagen, Henrik paa Hug ved hans Fødder, rokkende frem og tilbage med Armene om sine Knæ. Saa vidste jeg, hvad det betød, og vogtede mig vel for at forstyrre dem. Det var Gunnar, der spillede, som David spillede for Saul, spillede ham fra Tvivlens og Mismodets kvalfulde Timer tilbage til hans Drømmeland, hvor han boede med sin Lykke.

„Han var saa syg i Gaar; men nu kan han gøre Mirakler igen!" sagde Gunnar, som altid var meget tilfreds baade med sit Spil og dets Virkning.

Saaledes gik Tiden, fem til seks Aar, hvori de begge følte sig særdeles opbyggede ved hinanden, hver for sig udfyldende et Led i den andens Tilværelse. Den lille Vorherre kastede en vis Glorie over Gunnars Violin, og til Gengæld var denne hans eneste Trøst, naar han havde sine lysere Øjeblikke, og disse kom hyppigere og varede længere, jo ældre han blev. Naar Gunnar om Efteraaret drog ud til Høstgilde for at spille fra Gaard til Gaard, fulgte Henrik ham som hans Skygge, og det var egentlig hans bedste Tid, thi han havde, foruden Gunnars Spil, Bøndernes Hyldest, og det var vanskeligt at sige, hvad der gjorde ham lykkeligst. Underligt var det at se dem i den halvmørke, støvede Lade, hvor Lysene osede og Punchen dampede, hvor Karlene lo og fjasede med Pigerne, medens Gunnar strøg Violen fra Forhøjningen. Ved hans Fødder smilede da den lille Vorherre i sin graa Talar og med den

guldbesatte Papirshue paa Hovedet, nikkede lyksalig til Forsamlingen, og slog Takten til Gunnars Spil med underlige Fagter. Ingen havde ondt af ham eller syntes, han vakte Forargelse. Heller ikke drev man Gæk med ham, men naar Gildet var endt, fulgte hele Følget dem til den næste Gaard, hvor Lystigheden skulde fortsættes. Man har sagt mig, at han af og til spaaede Pigerne ved disse Gilder. „Men det havde ingen Art," sagde de. „Det gjorde Smedebirthe langt skrappere."

XIII.

Da kom endelig den Begivenhed, som for sidste Gang vendte hele Byens Opmærksomhed imod ham, som gav ham, hvad man i menneskelig Forstand kalder Lykke; men som tillige stillede saa store Fordringer til hans nedbrudte Aand, at den sønderbrød det sørgelige, usle Hylster, den var iklædt.

Vaaren var kommen, Dagene fik flere Timer, Nætterne blev lyse, og Skærsommer stundede til. I Byen gjorde man store Forberedelser til Skærsommermarkedet, Vaarens og Børnenes lyseste Fest; Gunnar havde lovet at spille til Dansen. Aldrig havde Markedet været saa fornøjeligt, aldrig havde man set saadanne Beridere; dog jo — engang for fyrretyve Aar, da den store Taterbande havde været der, da den lille Vorherre var fundet under Egen, og da den fremmede Dame var rejst bort. Nu var Herredsfogeden forflyttet, den gamle Prokurator død, Berthelsen gaaet fallit, og Lars Frandsen vandret til Amerika. De unge kendte ikke Historien; men saa fortalte de gamle den, fortalte, hvor store Tanker

man havde knyttet til Skærsommernatsbarnet, hvor man havde ventet og haabet, hvor man var bleven skuffet, og til Slutningen rystede man paa Hovedet ad sig selv, fandt, at man havde været meget ungdommelig, for. ikke at sige sentimental — nu saa' man ikke længere efter Guldkareten, der skulde hente ham til fremmede Lande. Byens Hittebarn havde vundet Guld, Hjerternes Guld, men heller ikke mere. Og dette Hjerteguld laa tilmed i de dybere Lag; thi Byens finere Del paaskønnede ham egentlig kun som et Slags abnormt Fænomen, der vel havde gjort en vis Nytte og kunde være ganske interessant, men som dog havde kostet Byen for meget i Forhold til hvad han var bleven — en stakkels fjollet, der kunde pleje Fattigmands Børn.

Da rumlede det nede i Gaden. Det var ikke Posten, heller ikke Proprietærens Fjedervogn; det lød saa let, saa aristokratisk. Byens Stenbro syntes at jævne sig for denne fine, hurtigt rullende Landauer, som nu svingede ind ad Gæstgivergaardens Port. Ansigterne kom fra Vinduerne til Gadedørene, ja helt ud paa Stentrappen, og her sad de forundrede paa lange Halse, der alle vendte sig mod Gæstgivergaardens rødmalede Port. Hvem kunde det være? — Hvem kunde komme saa sent, og hvad var det for en Uniform, han havde paa? — Den var vist fransk, spansk, ja maaske portugisisk. — Hvorfor lukkede man nu Porten? — Havde Folk maaske ikke Lov til at se? — Det var meget mærkværdigt! Men maaske var det Kronprinsen af Preussen eller Kongen af Sverig.

Den sidste Gisning fik en høj Grad af Rimelighed derved, at en galoneret Jæger — ham med Uniformen — i Følge med Gæstgiveren forsvandt i Retning ad Torvet for kort efter at komme til Syne med Herredsfogeden, som baade var i Gala og saa' meget altereret ud. Saa blev der tændt Lys i Salen,

hele ni Lys i Glaskronen, og De, som stod paa Drejerens Stentrappe, kunde se, at Herredsfogeden bukkede meget dybt for en mager Herre, der sad i Gæstgivergaardens eneste Lænestol med en Portefeuille paa Skødet. Saa blev der desværre rullet ned; men en halv Time efter kom Buss med Gunnar Havk, som var bleven hentet lige som Dansen skulde begynde. Gunnar kom lidt efter ud med et saare forstyrret Ansigt og løb af Sted for at finde „den lille Vorherre", som han i Trængselen ikke havde passet paa, og samtidig dermed saa' man Byens gamle Guldsmed blive eskorteret til Gæstgivergaarden af Buss, som med et ubevægeligt Aasyn stillede sig op uden for Porten for at modtage Gunnar og hans Staldbroder. Det hele vakte umaadelig Opsigt, og da de endelig alle var samlede i Gæstgiverens Sal, var man vis paa at noget frygteligt var eller maatte ske. Dette hændte ogsaa; thi Herredsfogeden stak Hovedet ud ad Vinduet og hviskede et Par Ord til Buss, hvorpaa denne ryddede Gaden med en Iver, der i høj Grad mishagede alle, undtagen dem, som boede lige overfor, og som standhaftigt vedblev at iagttage de nedrullede Gardiner til noget over Midnat.

Den næste Morgen gik nye og højst forunderlige Tidender gennem den ganske By. Saa skulde Madam Berthelsen dog faa Ret i sin Grav, saa var han dog virkelig et Fyrstebarn, Guldkareten var kommen fra de fjerne, underfulde Lande med Sendebudene, som skulde hente ham til al Livets Herlighed. De havde fundet ham, set ham og — var rejste igen. En betydelig Sum var bleven deponeret i Byens Sparekasse for at han ikke skulde lide Nød, og der var lovet mere.

Hermed var Sagen imidlertid ikke afgjort, skønt det havde været i alle Parters Interesse, om man havde ladet den blive paa dette Stadium, Byens ny

Prokurator forstod, som god Ven af Herredsfogeden, lidt efter lidt at lokke alle Detailler ud af ham, indtil han fik Rede paa hele Historien, og denne var i Korthed følgende:

Fyrstinde G., hvis Fader besad udstrakte Besiddelser i russisk Polen, havde fulgt sin Broder til København for at undgaa en paatrængende Frier, en Grev Pitschinoff, med hvem Faderen ønskede hende formælet. Hun var ung, smuk, glimrende musikalsk begavet, og gjorde stor Opsigt i Københavns diplomatiske Kredse, hvor hun snart blev den Sol, hvorom alt drejede sig. Selv meget rige og meget aristokratiske Damer kunde undertiden have forunderlige Bizarrerier i deres Tilbøjeligheder, og saaledes var det ogsaa gaaet her. Fyrstinde G., der fandt sig omringet af Tilbedere, forsmaaede disse for at kaste hele sin unge, lidenskabelige Kærlighed paa en fattig, københavnsk Musiklærer, der lejede den sorte Kjole, hvori han gav hende Information. Snart kunde Forholdet ikke dølges længere. Ægteskab var der naturligvis ikke at tænke paa, og hun besluttede da at skjule Barnet hos sin Amme, som levede et Sted i Tyskland. Paa Rejsen gennem Fyn fik hun at vide, at Grev Pitschinoff var kommen til København, at han efter al Rimelighed havde faaet Nys om Hemmeligheden, og at han var rejst efter hende. Forfærdet og fortvivlet tog hun ikke i Betænkning at skille sig ved det eneste Vidne, der kunde forraade hende, og det stakkels, hjælpeløse Barn blev overgivet til en af Taterbandens Kvinder med Paalæg om, snarest at bringe det til det betegnede Sted i Tyskland. Hvad der nu havde bevirket, at denne Kvinde, trods den lovede Belønning, havde lagt det i Krybben ved Kroen, er ikke let at sige; heller ikke, hvorfor hun havde lagt Belønningen, Armbaandet, ved Siden af Barnet. Rimeligst er det, at Bandens Fører ikke har villet haft noget

med Barnet at gøre af Frygt for at komme i Ulejlighed paa en eller anden Maade.

I Tyskland havde Grev Pitschinoff indhentet hende, og da han fandt hende lige utilbøjelig til at modtage hans Kærlighedsforsikringer, havde han kastet Masken, truet med at kompromittere hende og angive alt for Faderen. Af Frygt for det, man kalder Verdens Dom, begik hun nu den anden Forbrydelse. Hun ægtede ham, men kun paa den Betingelse, at Barnet skulde adopteres for at blive legitim Arving til deres fælles Formue. Greven gjorde først Vanskeligheder; men da hun forblev ubevægelig, gav han efter, og rejste endog selv til Fyrstindens Amme for at hente det. Her fik han da at vide, at Barnet slet ikke var kommet, og det faldt ham ikke vanskeligt at formaa Ammen til at skrive et Brev, hvori hun meddelte Fyrstinden, at Barnet var død kort efter Ankomsten af en ondartet Børnesygdom. Fyrstinden fattede imidlertid Mistanke, og rejste selv til Ammen; men denne fastholdt sin Forklaring, ja viste hende endog Barnets Grav. Først atten Aar efter, da hun som gammel Kone laa paa sit yderste, betroede hun Hemmeligheden til sin Skriftefader og bad ham meddele Fyrstinden den. Grev Pitschinoff var imidlertid død efter et ulykkeligt, barnløst Ægteskab, hvor han havde sat en stor Del af hendes betydelige Formue over Styr, og hun, der selv var sygelig, havde betroet sin Godsforvalter, en ung, energisk Mand, at rejse hertil for at anstille Efterforskninger efter Barnet paa Stedet selv. Det var denne Mand, som Henrik havde truffet under Egen. Det var sin Lykkes Bringer, som han havde forbandet, og det var ham, som Lynet havde dræbt. Saa forunderligt krydses Menneskenes Veje. Havde han den Aften opgivet sit Forsæt, havde han mødt den ubekendte forsonlig, rakt ham Haanden og vist ham Vej, havde alt været anderledes — Forjættel-

serne var bleven opfyldte. Nu førte det til, at Fyrstinden i en Slags sløv Resignation opgav alle videre Efterforskninger, ja, næsten betragtede det som en Himlens Straf, at hun aldrig skulde finde sit Barn.

Da traf hun under et Ophold i Italien, hvorhen hendes vedblivende Sygelighed havde drevet hende, en dansk Landskabsmaler, som blev en stadig Gæst paa hendes Villa ved Sorrent. Han fortalte hende som et Slags Kuriosum om den forunderlige Dreng, han havde truffet i Hedebyen oppe i Danmark, dette Naturbarn, som havde haft saa forunderlige Evner, set saa ejendommelig ud og skuffet ham saa meget. Han kendte ogsaa dets Historie; vidste, at det var fundet i Krybben, at Byen havde antaget sig det, og at det nu efter al Rimelighed var blevet, hvad det duede til, en dygtig Haandværker. Fyrstinden blev opmærksom, spurgte om dets Alder, dets Udseende, og lidt efter lidt blev det hende klart, at det maatte være ham, hendes eneste Kærligheds ulykkelige Søn, at han efter al Rimelighed levede, vistnok fattig, maaske i Nød. Alt syntes hende at kunne blive godt endnu. Hun brød op fra Sorrento; rejste, trods det tidlige Foraar, i den ublide Tid over Alperne, paadrog sig en Brystbetændelse, og naaede døende sit Hjem. Her bestemte hun i sit Testamente, at hvis hendes Søn endnu levede, skulde han, hvis han fandtes og hans Identitet godtgjordes, arve hendes Godser og hendes Formue; i modsat Tilfælde skulde Arven gaa over til en Brodersøn, som var bosat i Warschau.

Det var paa disse Bestemmelser, at Prokuratoren byggede sin Plan. I Testamentet var der jo blot fordret, at Sønnen levede og kunde bevise sin Identitet, og dette mente Prokuratoren, at man kunde. Hvorledes man for Resten fandt ham, om han var ved sin Fornuft eller ikke, var, juridisk set, et ganske underordnet Spørgsmaal. Der maatte da beskikkes

ham, eller rettere Formuen, en Værge, og til denne Post havde Prokuratoren i sit stille Sind udset sig selv. Desuden var Sagen, mente han, af højeste Vigtighed for Byen; thi da denne havde ernæret Henrik, ladet ham opdrage og oplære, maatte den ogsaa være Arvetager efter hans Død, som mulig kunde komme tidligere end nogen anede. Der var, kort sagt, ingen Tid at spilde. Denne for Byen saa vigtige Sag maatte ikke forsømmes, og mindst af alt skulde man lade sig nøje med de lumpne Par tusinde Dalere, som disse fremmede Fyre, der naturligvis støttede Arvingen i Warschau, havde fundet for godt at efterlade. Det var jo ikke mere end en Almisse.

Jeg skal ikke afgøre, hvor vidt Prokuratoren havde Ret eller ikke; men vist er det, at han tog Sagen med en hensynsløs, næsten ubændig Iver. Da han med Rette mente, at Gunnar maatte kunne paavirke sin stakkels aandssvage Ven stærkest, betroede han ham alle Sagens Omstændigheder, og Gunnar, der i sin levende Retsfølelse oversaa', hvor farligt det kunde blive at eksperimentere med en vanvittig, lovede at bringe ham til Fornuft og navnlig „snakke for ham", naar han havde sine lysere Øjeblikke. Selv tog Prokuratoren over Hals og Hoved til København, dels for at raadføre sig med et Par juridiske Autoriteter, dels for at skaffe materielle Beviser, navnlig Armbaandet, som paa en eller anden Maade maatte bringes til Veje.

Fra nu af var Staven brudt over „den lille Vorherre". Han havde ingen Fred, ingen Ro. Hans bedste Ven var bleven hans Plageaand, og de gamle, trofaste Fæller fra Fattighuset og de smaa Rønner i Byens Udkanter, trak sig tilbage, halv sky, halv mistænkelige, — han var jo pludselig sluppen ud af deres Kreds, bleven rig, bleven en anden. I Virkeligheden var det ikke Tilfældet; thi Henrik, som alt paa de fremmede havde gjort et fuldstændigt

haabløst Indtryk, vedblev at være sig selv. „Han var jo Vorherre; brød sig ikke om at være Greve, vilde ikke være det. Grever var altid stolte, altid sorte.“ Anderledes tog derimod Gunnar Sagen. Han storpralede med Fremtiden, som var han alt den tilkommende Greves Ven og fortrolige, viste ham frem, og fortalte, hvad han og Prokuratoren skulde udrette, naar de havde faaet Henrik saa vidt, at han kunde rejse med dem til de fremmede Lande, hvor Grevskabet laa.

„I skal se, han faar nok Lov at komme tilbage som en Prins,“ sluttede Gunnar. „Der skal blot snakkes for ham.“

Men det var netop det, man ikke skulde. Af alt farligt, er der vel intet værre for en sindssvag end at ville plage ham til Fornuft; men herpaa tænkte Gunnar ikke. Naar han om Aftenen var kommen hjem med „den lille Vorherre“, der var ør og udmattet af at være Genstand for den almindelige Opmærksomhed, spillede han ikke for ham, som før, men anvendte Tiden til at spørge ham ud paa Krys og tværs, bad ham huske sig om, spurgte ham, til hvilken Guldsmed han havde solgt det dyrebare Armbaand, og naar Henrik grædende gav sine forvirrede Svar, eller med indre Angest trak sig helt tilbage i sig selv, skældte Gunnar i sin velmente Iver ham ud, kaldte ham et Hors og en Stortorsk, der ikke vilde aabne Porten for sin egen Lykke.

En Eftermiddag, da jeg var ene hjemme, bankede det paa min Dør, og den ulykkelige stod atter derude. Han saa' mat og medtagen ud; det var, som om den korte Tid, siden de fremmede gæstede Byen, havde gjort ham tyve Aar ældre. Maaske laa noget i hans forandrede Dragt; thi Gunnar havde ikke anset hans forrige maleriske Pjalter for værdige til hans ny Stilling, men overtalt ham til at gaa i et Sæt af hans bedste Klæder, „rigtig Stadstøj“, som

han kaldte det. Henrik havde grædende givet efter; men med den gamle, folderige Talar og med Papirskronen var ogsaa hans gamle Væsen forsvunden. Han stod foran mig, bleg og rystende. Kasketten faldt ham ned over Øjnene; den mørkeblaa Kofte med Sølvknapperne sluprede i dybe Rynker om hans magre, sammenfaldne Skikkelse, og Støvlerne pinte ham; han havde ikke haft saadanne paa siden han forlod Hospitalet. Jeg lod ham komme indenfor og begyndte at tale til ham; men det varede længe, inden jeg fik Svar. „Han var saa angest; man var efter ham;“ det var omtrent alt, hvad han sagde. Endelig fik jeg ham til at sidde ned, gav ham en Kop sød Kaffe, hvorpaa han altid satte megen Pris, og nu kom det frem, afbrudt, stødvis. „Han var saa ulykkelig, saa angest. Al Kraft var vegen fra ham. Han var ikke sig selv mere, ikke „den lille Vorherre“, men en anden, som boede langt borte. Han kunde ikke finde hjem; turde ikke gaa hjem; han saa' nu, at ogsaa Gunnar var en af de sorte, som havde Spindelvæv i Øjnene. Gunnar holdt paa ham, tyngede hans Hoved, vilde gaa med Grevekrone“. Til Slutning brast han i Graad, og bad i de ængsteligste Udtryk om at komme tilbage til Fattighuset, til „de lyse“.

Jeg gjorde allerede den samme Aften et forberedende Skridt ved at henvende mig til Herredsfogeden; men denne svarede, at da Gunnar Havk havde overtaget Forsørgelsespligten, kunde man ikke uden tvingende Grunde fratage ham den, ligesom der jo ikke var nogen Grund til paa ny at bebyrde Byens lille Kommune med et Fattiglem, naar dette i alle Maader var rigeligt forsørget. Den gale Snedker kunde nu leje sig ind, hvor han vilde; men paa Fattighuset kunde han ikke mere komme — han var jo Velhaver, havde Penge.

Ved min Bortgang mødte jeg Prokuratoren, som

var i et straalende Humør, skønt han ikke i alt havde haft det Held, han havde ventet. Man mente i København, at der ikke var det mindste i Vejen for at rejse Sag, naar man blot kunde bevise Identiteten, og han havde i den Anledning gjort de utroligste Anstrengelser. Vel havde han ikke fundet Armbaandet. Den Guldsmed, som havde købt det, havde solgt det til Hamborg, men der var grundet Haab om at faa det tilbage, da man vidste i hvis Eje det var. Derimod havde han hos en Marskandiser fundet det Skab, som „Arvingen" i sin Tid havde forfærdiget, og det havde han købt for en ren Bagatel. Ikke fordi det kunde tjene som Bevis, men fordi det muligt kunde paavirke „Arvingens" mentale Tilstand. Man kunde ikke vide, hvad Indflydelse det vilde have, naar han pludseligt kaldtes tilbage til en af sine Ungdomserindringer. I ethvert Tilfælde burde han eje dette Stykke, der havde spillet saa stor en Rolle i hans Liv.

Vi kom herved ind netop paa den Side af Sagen, jeg ønskede at berøre. Jeg meddelte Prokuratoren de Klager, jeg lige havde hørt, og raadede til, at Henrik for enhver Pris skulde bort fra Gunnar Havk, som nu, af misforstaaet Iver, kun pinte og plagede ham. Prokuratoren gav mig fuldstændig Ret.

„Hvad det gælder om," sagde han, „er at sikre os Arvingens Liv saa længe som muligt; thi en saadan Sag kan trække ud i Aar. Dør han, er Fanden løs; vi maa holde paa ham saa længe vi kan."

Jeg foreslog, som det naturligste Middel, at lade „den lille Vorherre" vende tilbage til sine forrige Sædvaner og hele sit stille, fordringsløse Liv paa Fattighuset; men herpaa vilde Prokuratoren paa ingen Maade indlade sig. Han vilde selv tage Arvingen til sig. Han havde et lille Havehus, der kunde indrettes til ham, og hvor han kunde bo som en Prins. Det gjaldt frem for alt at skaffe ham nogen

Adspredelse og føre hans Tanker hen i deres tidligere Spor. Han vilde prøve paa at indrette et lille Snedkerværksted ved Siden af det Værelse, hvori Arvingen skulde bo. Naar han saa blev godt forplejet, overladt til sig selv og sine tidligere Minder, turde Prokuratoren nok svare for, at der vilde komme en anden Gang i hans Tankeretning. Navnlig knyttede han store Forventninger til Skabet, som vist vilde overraske ham. Jeg var fuldstændig mod den hele Plan, som jeg mente kunde have uberegnelige Følger; men Prokuratoren vilde ikke høre paa mine Indvendinger, og jeg gik bort med den Overbevisning, at den ulykkelige for anden Gang var bleven et Spekulationsemne for meget tvivlsomme Interesser. Men hvad skulde jeg gøre? Han og hans Liv laa nu helt uden for min Rækkeevne.

Det faldt ikke vanskeligt at vinde Gunnar Havk for den ny Plan, og otte Dage efter førte Prokuratoren „Arvingen", som han nu altid betegnede ham, ind i de nye Omgivelser. I Begyndelsen gik alt endog over Forventning. De smaa, men lyse Værelser, den vel vedligeholdte Have, hvor de brogede Stokroser og Asters prangede omkap med Efterhøstens Frugter, den stille Fred og, ikke mindst, Fjernelsen fra Gunnar Havk — alt bidrog til at gøre et beroligende Indtryk; men mest syntes det dog at glæde ham, at han havde faaet sin „Herreklædning" igen. Prokuratoren var uhyre stolt af sine heldige Resultater som Sindssygelæge, og kom Dagen efter for at indbyde mig til at overvære „Overraskelsen", som han kaldte det.

Jeg traf „den lille Vorherre", som jeg saa tidt havde set ham, siddende, eller rettere liggende hen over Dørtærskelen, legende med Blomster, som han ordnede i Rosetter efter deres Farve og Form. Kun var der ingen jublende Børn om ham. Han lagde sine Figurer ene, under mumlende, uforstaaelig Sam-

tale med sig selv, men han var tilfreds, ja lykkelig; det saa' jeg ved første Øjekast, det spejlede sig paa en utvetydig Maade i hans Holdning, hans Blik, hans Hilsen. „Det var Blomster fra hans Have, Himmeriges Have. Jeg skulde have dem alle; den anden kendte han ikke."

Prokuratoren syntes aabenbart ikke om denne Miskendelse af hans vigtige Person, og henvendte nogle intetsigende Ord til ham, som om han vilde begynde en Konversation; men Henrik virrede med Hovedet, rokkede sky indefter i Værelset, holdt sig ved mig og gentog, at den fremmede skulde gaa; han kendte ham ikke, han var sort.

Prokuratoren følte, at han maatte imponere. Med et hurtigt Tag aabnede han Døren i Baggrunden af Værelset, og rullede i det samme Gardinet op, saa at den røde, varme Eftermiddagssol i brede Striber skød sig ind i det bageste Kammer. Det var helt omdannet til et Værksted. Høvlebænken med Redskaber og Værktøj stod lige ved Vinduet, og skraat for den, op imod Bagvæggen, det kunstfærdige Skab med alle dets Snørkler og Figurer.

Der fo'r en nervøs Skælven gennem Henrik ved Lyden af det pibende Gardin, og han vendte sig hastig fra Vinduet, blændet af Solen. Men næppe havde han faaet Øje paa Skabet og de forandrede Omgivelser, før der paa ny gik ligesom en Rystelse igennem ham, og hans Ansigt fik Udtrykket af en sovende, der forgæves gør sig Umage for at vaagne. Han blev staaende med aaben Mund, rørte sig ikke af Pletten, men saa' med et forundret Udtryk op mod Loftet, som gled noget dunkelt hen over hans Bevidsthed, uden at han kunde bryde den Isskorpe, som Tiden havde lagt omkring den. Jeg følte, at han blev rystet, stærkt aandelig paavirket; men i hvad Retning var det umuligt at sige; der kom ikke et Ord over hans Læber. Kun syntes det at genere

ham, at Prokuratoren vedblev at stirre paa ham gennem sine Guldbriller; thi han skubbede sig langsomt bort fra ham uden at tage Øjnene fra Høvlebænken. Endelig var han den ganske nær. Han standsede atter, saa' sig usikkert om, og greb saa famlende en Høvl, hvis Jærn han prøvede mod Fingeren.

„Sort!" sagde han, og lagde den fra sig.

Han tog en Hammer, vendte og vejede den i Haanden, og lagde den saa ved Siden af Høvlen.

„Sort!", sagde han igen.

Derpaa rokkede han langsomt rundt om Høvlebænken, prøvede Fortangsskruen, eftersaa' Bænkhagerne, alt med en misfornøjet Mine og det samme ene Ord. Alt var sort lige til Passeren, Vinkelmaalet og Prokuratoren. Skabet skænkede han tilsyneladende slet ingen Opmærksomhed. Kun én Gang blev han staaende, saa' paa det med et aandsfraværende Udtryk, og snappede saa med en hastig Haandbevægelse noget, som viste sig at være en død, i sit eget Ormemel indspundet Træorm.

„Det er en af Vorherres Høns," sagde han. „Den kan man koge en dejlig Suppe paa."

Dermed kastede han den i Prokuratorens Hat og rokkede ud paa Dørtrinet, hvor han gav sig til at sysle med sine Blomster som før.

Det var ikke noget glimrende Resultat, ikke noget, der lovede Aandsvækkelse; det maatte selv Prokuratoren indrømme. Imidlertid slog han sig til Taals med, at der muligt kunde være noget ved Værkstedet, som ikke tiltalte „Arvingen", og at man maatte se at faa dette forandret, helst i Stil med det, han havde haft i København. Da jeg kendte lidt mere til Betydningen af Henriks Udtryk, og da jeg af Erfaring vidste, at nyt Værktøj aldrig falder en Arbejder saaledes i Haanden, som det brugte, raadede jeg Prokuratoren at gøre et Forsøg i denne

Retning. Han kunde jo faa et helt Sæt gamle Sager fra Mester Jokums Efterfølger.

Allerede et Par Dage efter kom Prokuratoren op til mig og takkede mig over al Maade. Han havde fulgt mit Raad, tusket alt det ny Isenkræmmerstads fra København om med gammelt, solidt Værktøj, og det var mærkværdigt, hvilken Forandring dette havde gjort. Arvingen havde bedt om en Kost, fejet hele Værkstedet, og var nu i Færd med at slaa Søm i Vindueskarmene. Der vilde vist komme noget overordentligt ud deraf.

Jeg gik straks hen for at se til ham, og da havde han dækket Vinduerne forneden med nogle gamle Tæpper, som han havde bundet i de omtalte Søm.

„Her er for lyst," sagde han. „De sorte maa ikke se mig."

Jeg indvendte, at her havde han det godt, her kom de sorte ikke.

„Nej, endnu ikke," svarede han. „De sorte er langt borte; men hver Dag rykker de et Skridt fremad. Til sidst maa de komme; men jeg har en Plan, jeg er snild; jeg skal nok narre dem."

„Hvad det da var for en Plan?"

„Jo, han vilde bygge sig en Baad; men han maatte tænke derover, tænke meget; det var saa svært. Men det kom nok, naar han blot gav sig Tid. Det skulde være en Baad, som kunde fri ham fra de sorte; en Redningsbaad, som kunde sejle paa Aftenrødens Skyer hjem til de lyse, hjem til Fred."

Til Prokuratorens Glæde og min Overraskelse, begyndte han virkeligt at arbejde. Hver Formiddag kunde man høre ham save, høvle og hamre; men kom nogen i Nærheden af Huset, hørte han op, og tog ikke fat, før alt igen var stille. Naar han om Eftermiddagen gik ud, mest for at gøre Besøg i Fattighuset, laasede han Døren til Værkstedet omhyggeligt af, ligesom han ikke med et Ord omtalte,

hvad han bestilte. Spurgte man ham derom, undveg han Spørgsmaalet eller svarede blot, at det skulde de nok faa at se, det var noget, hvortil alle Mennesker trængte. Herved vaktes der nogen Nysgerrighed rundt om i Byen; men man var nu for vant til hans Færd, til at man tillagde den videre Betydning. Han blev ikke forstyrret, hverken paa sine Vandringer eller i sit Arbejde, og saaledes naaede vi ind i Vinteren henad Jul.

Imidlertid var Arvesagen, efter Prokuratorens Sigende, gaaet godt fremad. Der var skaffet Beviser og Vidner i tilstrækkeligt Antal; kun det fordømte Armbaand kunde man ikke faa fat paa, men det maatte være i Hamborg, derpaa var han vis. Da han tillige skulde have nogle Oplysninger dér, og da han frygtede for at overlade Arvingen til sig selv, havde Prokuratoren besluttet at rejse dertil kort før Jul og tage „den lille Vorherre“ med.

„Det var jo rigtignok forbandet at skulle rejse med saadan en Idiot,“ sagde han, „men for Sagen maatte alle Hensyn sættes til Side. Desuden var han ikke sikker paa den Tossemikkel. Der behøvede jo blot at komme en eller anden Sygdom i Byen, saa kunde Fyren være fjantet nok til at rende om som før og agere Vorherre. Nu maatte man se at holde paa ham saa længe som muligt; maaske kunde Rejsen og de nye Indtryk stivne ham lidt op. Han havde jo været ganske manerlig siden han flyttede fra Gunnar.“

Hvad Prokuratoren havde frygtet, indtraf virkelig. For ikke at forstyrre den ulykkeliges Tankegang ved utidig Frygt, havde han, efter mit Raad, holdt Rejsen hemmelig saavel for Gunnar, som for „den lille Vorherre“. Da viste der sig, omtrent otte Dage før, nogle Tilfælde af Skarlagensfeber i et af de Huse, der laa Gunnar Havks nærmest, og Konen, som sad ene med tre smaa, spurgte Gunnar, om han ikke

troede, at den lille Vorherre vilde hjælpe hende; hun maatte paa Arbejde og Børnene laa saa ene. Gunnar, som ikke kendte Sygdommens Natur, lovede at bringe Bud.

„Aldrig," sagde han senere til mig, „har jeg bragt ham et bedre. Hans Øjne lyste med slig en Glans, at jeg blev helt underlig derved, og hele Tiden sang han, mens vi gik ud over Heden."

Først sent ud paa Aftenen vendte Prokuratoren hjem fra et Besøg, og kom i et sandt Raseri, da han hørte, hvor dumt Gunnar havde baaren sig ad. Uden at betænke Følgerne, lod han spænde for, tog Reb og to Karle med, og kørte saa, alt hvad Remme og Tøj kunde holde, ud for at finde sin Arving. Han fandt ham ved Børnenes Leje, smilende og nynnende, aldeles uimodtagelig for enhver Opfordring og døv for ethvert Ord om at vende hjem. Saa brugte Prokuratoren Vold, bandt ham og lod ham køre tilbage; men under Vejs skreg „den lille Vorherre" saaledes, at Karlene stoppede ham en Halmvisk i Munden.

Den næste Morgen kom Prokuratoren farende ned ad Gaden i Forfærdelse. Døren i Havehuset var sprængt, Havelaagen brudt op og hans Arving forsvunden. Man kunde følge Sporene ned ad Gyden, lidt ud over Marken, men ved den store Eg var den gale sprungen ud paa Vejen — dér hørte alt op. Nu maatte han til Herredsfogeden, Buss skulde ud, Arvingen skulde findes; endnu samme Aften vilde han med ham til Hamborg og derfra til Warschau.

Men han fik spare sine Rejsepenge; thi et underligt Tog fik han at se, som han stod dér i sin rastløse, pengegriske Utaalmodighed. En ussel Pindevogn, trukken af et Par gamle, skindmagre Øg, slæbte sig op ad Gaden, fulgt af nogle grædende Børn og Konen fra Hedehuset. Dér havde man i

den aarle Morgenstund fundet ham, klædt i sin graa, forrevne Talar, men med nøgne Fødder og ubedækket Hoved. Han sad paa Dørtrinet, kold, stiv, dødfrossen paa sin Kærlighedsvagt. De syge Børn havde hørt ham pusle i Sneen, hørt ham nynne sin underlige Sang; men Konen havde ikke turdet lukke op. Hun var ræd for den gale — saaledes endte han.

Man tog ham af Vognen og bar ham op til Prokuratoren, til Havehuset. Døren til Værkstedet var aaben, hans Værk fuldendt. Midt paa Gulvet stod hans Baad — Redningsbaaden, som skulde sejle ham til Evighedens Lande, hjem til de lyse, hjem til Fred!

FALSKMØNTNEREN

Hvis nogen havde vovet den Paastand, at Stilleby var en Storstad, vilde han have vundet Redaktør Jensens Velvilje og ved ham været proponeret som Medlem af Byraadet, medens han samtidig vilde være blevet udstødt af det geografiske Selskab som Idiot, thi Stilleby var en ganske lille By, „beliggende ved Skov og Sø, i en af Danmarks mest idylliske Egne, med udmærket Tørveskær og Aalefiskeri," som Prokuratoren plejede at udtrykke sig, naar han anbefalede et af de mange Smaahuse paa Frijorden som „herskabelig Villa".

Hvem havde grundlagt Stilleby? — Ubekendt! Redaktør Jensen havde en lumsk Mistanke til Esbern Snare, medens Pastor Jansen mente, at Ansgar meget godt kunde have prædiket under en af de store Ege, samtidig med, at han foruden Aalefiskeri døbte Hedninger i Søen. Borgmesteren, som havde gransket Raadhusets lønlige Arkiver, udtalte derimod som sin sikre Overbevisning, at Byen var „eremital", et dunkelt Udtryk, men som ved hans sikre Tone dog fik noget vist imponerende. Ifølge et meget gammelt Munkeskrift, som ingen uden han kunde læse, havde den Egebul, der nu var Lysthus i hans Have, i længst forsvundne Tider huset en længst forsvunden Eremit, hvis Navn var Stilo. Han fik dog ikke ret længe Lov til at leve som Træorm, thi Ryet

om hans Hellighed lokkede andre Eremitter til, og da de ikke alle kunde bo i hule Træer, byggede de et Kloster og indviede senere dette og en Kirke til St. Stilos Ære. Omkring dette Centrum rejste sig saa den lille idylliske By, hvor Aalefiskeri, Messesang og Tørveskær dannede den daglige Treklang, indtil Reformationen fejede alt bort, undtagen Kirken og det gamle Munkeskrift i Raadhusets Arkiv. Men, at Stilleby oprindelig havde heddet Stiloby, derom var Borgmesteren lige saa overbevist som at Kirkeklokkernes Ringen til Solnedgang var den sidste Levning af dets fordums Ave Marie.

Skønt man ikke kunde nægte Borgmesterens Forklaring en vis Anerkendelse, var der dog enkelte Tvivlere som mente, at Byens Navn maatte staa i Forbindelse med de stille, dybe Skove, den store, stille Sø og den stille, fredelige Idræt som Byen drev, en Idræt, der nærmest maatte betegnes som et Stilleben i Ordets eminenteste Forstand, thi trods Redaktør Jensens ihærdige Bestræbelser, kunde han sjældent opdrive mere end én Nyhed om Ugen, og denne bestod gerne enten i „heftigt Tordenvejr" eller „Ko druknet i en Mergelgrav". Kun én Gang var der en Skandale med Bogholderen i Sparekassen og Købmand Rasmussens Husholderske paa Stortorvet, men den levede Redaktøren ogsaa af i ni Maaneder!

Kun fire Gange om Aaret kom Livets Farver over den stille By, der om Sommeren slumrede i Skyer af solbeskinnet Støv, og om Efteraaret truede med at flyde ud i Dyndet til den Sø, den skyldte sit Ophav. Paa de to Markedsdage forvandledes Torvet og dens brede Algade til en broget Dyrehavsbakke, hvor Bønder og Borgere tumlede sig i lystige Skarer, medens Grundlovsdagen kaldte Omegnens Politikere sammen for at høre Redaktør Jensen tale om de Sumpe, hvori Højres Snoge snoede sig, og fra

hvis Bredder man kunde høre Lakajerne hoste — en skummel Hentydning til det Ridderkors, Borgmesteren havde faaet. Men festligst af alle Dage var dog den, hvor hele Byens Befolkning med vajende Faner og klingende Spil drog ud til Fuglestangen, for i den nærliggende Skov at skyde den eneste Papegøje, som Byen ejede. En saadan Fugleskydningsdag var en Mærkedag for Stilleby, og med en saadan begynder vor Historie.

Hvem skulde være Fuglekonge? — Blikkenslager Halling førte en god Riffel, men Købmand Mallings var dog finere, og at faa en rigtig fin Fuglekonge, det var Byens Stolthed. Man havde skudt fra den tidlige Morgenstund, men skønt det led mod Aften, var Pladen ikke faldet, og derfor var Spændingen stor. Gamle Jomfruer og ærværdige Bedstemødre stod i Dørene, Fattighusets Lemmer flokkedes under det gamle Lindetræ, og Byens barbenede Ungdom galoperede af Sted som Stafetter, thi den første Reporter om Sejren havde Redaktør Jensen lovet en Tiøre.

En lyshaaret, laset Dreng kom farende som en Raket: „Borgmester har skudt Papegøjen", vrælede han, idet han vendte Mølle foran Redaktørens Port, og kort efter klang det i jublende Kor gennem hele Byen: „Borgmester har skudt Papegøjen". Tre drønende Kanonslag hørtes i det fjerne, Tonerne af „Der er et yndigt Land" brusede dæmpet frem gennem Skoven; men saa hørtes et underligt rullende Drøn, ledsaget af høje Raab, og alles Hoveder vendte sig mod den Ende af Gaden, hvorfra Braget og Raabene kom.

„Hurra! — der kommer de med Borgmesteren," raabte den lykkelige Reporter, men fik i samme Øjeblik Næsen ned mellem Redaktør Jensens Trappetrin med et Brøl, thi ud af Støvskyen kom et Par Heste i rasende Galop, saa en halvsplintret Vogn

som tilhørte Forpagter Møller, og endelig langt borte en enlig Skikkelse med en Vadsæk i Haanden. Skikkelsen syntes at se efter Vognen som sin retmæssige Ejendom, men Hestene fortsatte Løbet til de naaede Købmand Mallings Gaard, hvor Forpagter Møller plejede at tage ind. Her var Porten lukket, og man kan derfor ikke fortænke de kloge Dyr i, at de gennem Døren brasede ind i Butikken, hvor de stod med Forbenene paa Disken, som vilde de bestille en Tønde Havre. —

Næppe havde den første Overraskelse sat sig, før der beredtes Stillebyerne en ny, og ikke mindre interessant. Vandringsmanden, som lidt efter lidt viklede sig ud af Støvskyen, viste sig at være en fremmed, og en fremmeds Ankomst til Stilleby var en Begivenhed, langt sjældnere end et Par løbske Heste. Doktorens Reflektionsspejl drejede sig og fremviste paa sin blanke Flade Billedet af en ung Mand i hvide Benklæder, Fløjls Jakke, og over denne en lys Støvkappe. Men hvad der mest imponerede de gode Stillebyere var hans Hat, en stor bredskygget Rembrandtshat, der sad kækt paa hans gullokkede Hoved. Han gik langsomt, trækkende lidt paa det ene Ben, men paa hans smukke Ansigt tegnede sig hele Ungdommens friske Frejdighed, saa at ingen skulde have troet om ham, at han var slynget af Vognen for faa Minutter siden. Gennem en hel Spidsrod af Øjne vandrede han uforknyt op ad den solbeskinnede Gade, og drejede saa ned ad den lille Gyde, som førte til Skovsøen. Han hed Aage Vang og var Kunstner.

Medens Forpagter Møllers Kusk, under Gadeungdommens Jubel, fik Hestene klarede fra Købmand Mallings Disk, vandrede Aage videre gennem den smalle Gyde, fulgte Stengærdet med dets Rosenranker og Brombær, skød Genvej over Vænget, og naaede efter faa Minutters Forløb den halvmørke

Skovsti, der som en Løvramme omsluttede Søens Spejl. Her standsede han lidt, gned sit Hoved og udbrød med et Sideblik til Byen: „Idioter!“ Saa fulgte han langsomt den bugtede Sti i det faldende Tusmørke, indtil han pludselig ved en Krumning opdagede en Bænk, hvorpaa der sad en sværlemmet Herre og en sirlig ung Dame, begge i en meget fortrolig Stilling. Ved Lyden af hans Skridt rejste Herren sig hurtig og forsvandt uden at sige Farvel, medens den sirlige unge Dame pludselig fik meget travlt med at iagttage et eller andet Luftsyn ude over Søen.

Aage var træt, hans Hoved smertede, og med et „god Aften“ kastede han sig paa Bænken og tørrede Sveden af sin Pande. Den sirlige Dame besvarede blot hans Hilsen ved at vise ham det halve af sin Ryg, hvorved Luftsynet forsvandt.

Aage mærkede godt, at han generede; men for at berolige hende bøjede han sig forover og tegnede i Jorden med sin Stok. Damen gjorde en utaalmodig Bevægelse, legede med sin Parasol og gav sig saa ogsaa til at tegne. Der blev en lang Pause, hvori de begge følte, at Bænken egnede sig bedst til at huse en Eneboer, men ingen af dem følte Lyst til at gaa.

Under denne trykkende Stilhed kom Tankerne og gik, lydløse, lynsnare Depecher fra en indre Verden, der laa skjult for alle.

Aage faldt fra Tanker hen i Drømme, i Syner fra en gammel, længst forsvunden Tid. Han mindedes, hvorledes han som Barn havde leget under disse Bøge, hvorledes han som Dreng havde fisket fra Baadebroen derhenne, og pludselig, som dukkede det op af Søens Siv, stod der en lille Pige ved Siden og bad ham bønligt om at sætte de sprællende Fisk i Frihed. Saa gled han og Billedet hen over Søens spejlblanke Vand, gennem solvarme Skove, hvor de plukkede Nødder og Brombær, indtil

de landede i Præstegaardens Have under duftende Linde og summende Bier. Her i det dunkle Lysthus havde han hjulpet at pynte hendes Dukker, indtil han selv blev som en Dukke i hendes Haand. Aar for Aar var han vendt tilbage, Aar for Aar havde Billedet i den gamle stille Præstegaardshave med større, næsten sugende Magt draget ham til sig, og nu, da han ikke havde været der i hele fem Aar, nu, da Poula ikke længere var den lille, men den store, den skønne Poula, hvad tænkte hun nu? — Og han sukkede saa dybt, at Damen vendte hele Ryggen til.

Ogsaa hos hende arbejdede Tanketelegrafen og tegnede sine Chifre paa den let rynkede Pande under den lyse Sommerhat; men de gik ikke som Aages i stille, vemodige Bølger, der drog Fortiden frem af sit Skjul — nej, de arbejdede i Nuet, urytmiske, heftige, næsten febrilske. Depechen paa hendes Pande var let at læse, den lød i Korthed saaledes: „Nej, hvor det dog er ærgerligt at blive forstyrret i det mest ubelejlige Øjeblik! — Jensen var lige ved at erklære sig — ja, det ved Gud han var. — Og saa kommer den Vagabond! Gud maa vide, hvad det er for en Fyr? — Rimeligvis Maler, det kan man da se paa Hatten — altid skal de gaa med saadanne skrækkelige Bærebøre. — Gud, at Jensen netop skulde sætte mig Stævne her, hvor der baade er Folk og Skruptusser, og hvad vil han sige, hvis jeg bliver siddende her med Mennesket? — Han maa jo til sidst tro, at jeg koketterer med det Mandfolk. — Gud, det skulde da ikke være ham, som Poula talte om, saa har hun rigtignok en fin Smag, den gode Pige! — Saa, nu stopper han Gud hjælpe mig en Pibe! — Næ, det er ikke til at udholde! Jeg risikerer, han bliver siddende Natten over!“ Og Frøkenen tabte sin Parasol, idet hun gjorde en utaalmodig Bevægelse. Aage vilde tage den

op, men da hun i det samme ogsaa bøjede sig efter den, maatte han gøre en hastig Bevægelse for at undgaa et Sammenstød. Piben fløj fra ham, og en Regn af Funker styrtede ned over hendes hvide Sommerkjole.

Hun gav et lille Skrig, rystede Funkerne bort, men da Aage vilde hjælpe hende, stødte hun ham fra sig med et Udbrud, der for hans Ører lød som „Klodrian!“ og sank saa atter tilbage paa Bænken.

Aage gjorde en Undskyldning og gik; men da han ved Stiens næste Bøjning forsvandt for hendes Blik, slog hun Hænderne sammen og udbrød: „Gud, sikken et Mandfolk, og sikken en Hat!“

Paa den modsatte Side af Søen laa den gamle Herregaard „Skovly“, som Aages Onkel havde i Forpagtning. Han var en af disse djærve, ligefremme Landmænd, for hvem Heste ofte er vigtigere end Mennesker, og da Rasmus Kusk, trods det faldende Mørke, endnu ikke var kommen, blev han urolig baade for Aage og Hestene; thi de sidste var ikke rigtig kørte til, og det var for den Sags Skyld hans Søstersøn heller ikke.

„Hvor Fanden bliver de af,“ mumlede han, medens han fra den høje Stentrappe stirrede ud gennem Tusmørket. „De brune er ikke til at lide paa, det sagde jeg til Rasmus, da han spændte for. Naa der kommer en — men hvad Fanden er det, det er jo Aage! — Hej Aage, god Aften, min Dreng! Hvor Pokker kommer du fra? Hvor er Vognen, og hvor er Bæsterne?“

„Vognen ligger i Grøften, og Hestene gjorde et Besøg i Købmand Mallings Butik,“ sagde Aage, idet

han rystede Onkelens fremstrakte Haand. „Jeg selv kunde godt have knækket min Hals med det samme.“

„Kom Dyrene til Skade?“ spurgte Møller hastig, „Vognen kan det være det samme med.“

„Jeg véd det ikke; men der kommer Rasmus trækkende med dem, saa kan du jo selv se ad.“

Aage gik ind i Forstuen og lagde sin Vadsæk fra sig; han syntes ikke, at denne Modtagelse var saa hjertelig som i gamle Dage, men det kom af, at han som Københavner ikke kendte Værdien af to fuldblods Hopper, som havde taget Præmie ved det sidste Dyrskue. Lidt efter kom Møller farende tilbage med Udraabet: „Den nærmer har faaet en Rift i Boven, men ellers fejler de min Salighed ingenting,“ og idet han omfavnede sin Søstersøn, fortsatte han: „Du er en Knop, Aage! Du holdt paa dem til det sidste! Kom nu ind og faa dig et ordentligt Foder! Det kan Bæsterne s'gu ogsaa trænge til, og Rasmus har jeg givet en Overhaling, kan du tro. De Heste vilde jeg ikke have mistet for meget i Verden, men lad os nu komme til Bords, — jeg tror, at Ane har kvalt nogle Duer til os, og siden skal vi have nyt fra København og en Dragontoddy.“

Da Onkel Møller kom tilbage fra sin sædvanlige Aftenrunde, førte han Aage ind i sit Arbejdsværelse eller Kontoret, som han kaldte det, hvor Ane havde dækket et ret festligt Toddybord. Aage saa' sig om og undrede sig næsten over, at alt i det gammeldags Værelse stod lige saa uforandret som for fem Aar siden. Det var de samme høje, hvidmalede Reoler med Bøger, der aldrig blev læste, og Landbrugstidender, hvis økonomiske Indbinding bestod i et rødt Bændel om hver Aargang. Onkel var aabenbart ikke Æstetiker; men at han dog interesserede sig for noget, viste de to store Vægopstillinger, hvoraf den ene prangede med blanktpolerede Bidsler, Stigbøjler og Seletøjsbeslag, medens den anden

fremviste et helt Arsenal af Rifler, Jagtbøsser og Fangstknive, stort nok til at gøre det af med Vildtbestanden paa hele Sjælland. Et Bindeled mellem disse Herligheder dannedes af et perlebroderet Pibebræt, hvorpaa der hang en udvalgt Samling af Merskummere, hvis Sølvbeslag blinkede i Lampelyset. Møller udvalgte en af de største, stoppede den omhyggeligt, og idet han kastede sig i sin højryggede Lænestol, skrævede han ud med begge Ben og lod Tobaksrøgen forme sig til blaalige Ringe, hvoraf han blæste den ene igennem den anden med en forbavsende Færdighed.

„Kan du gøre det?“ spurgte han overlegent.

„Nej,“ svarede Aage.

„Det kan s'gu ogsaa være det samme, for det hører dog til de brødløse Kunster; men jeg har pinedød øvet mig derpaa et helt Aar, inden jeg kom saa vidt. Jeg har jo ikke andet at bestille saadan om Aftenen, og siden din salig Tante døde, falder de mig dobbelt lange; hun læste dog lidt for mig engang imellem.“

Møller sukkede, og Aages Sind fyldtes af en smertelig Vemod. Denne Tante havde været hans anden Moder, kærlig, opofrende, jublende ham i Møde hver Gang han kom. Nu laa hun paa den gamle Solby Kirkegaard, som et blegnet Minde om lykkelige Dage.

Der blev en lang Pause, hvori de blaa Ringe langsomt vandrede igennem hverandre.

„Naa, gamle Signetstikker!“ busede Møller pludselig op, „bland dig en Toddy og lad os saa høre nyt fra København, herude lever vi jo som i Noah Ark, og de Blade Duen bringer, er s'gu det bare Løgn.“

Der gik en let Skygge hen over Aages Ansigt. Ordet „Signetstikker“ havde været en af Tantens Kælenavne; men i Onkelens Mund fik det ligesom

en haanlig Klang, og til Møllers Forbavselse udbrød han lidt heftig:

„Aa, kald mig ikke Signetstikker, det er jeg jo ikke mere.“

„Hvad Fa'en er du da, Dreng?“ spurgte Møller forbavset og lod Piben synke.

„Se her!“ sagde Aage stolt, idet han rakte Onkelen et rødt Safians Etui.

Møller aabnede det og udbrød forbavset: „Hvad Fanden er det for en Skilling? En langbenet Engel mellem tre Sukkertoppe — sælger han grønne Kranse? Hvor har du faaet den fra?“

Aage lagde sig tilbage i Stolen og sagde med ungdommelig Selvfølelse: „I Aar, kære Onkel, tog jeg Akademiets store Sølvmedaille; min nøgne Figur var den bedste.“

„Din nøgne Figur,“ udbrød Onkel Møller forbavset. „Stiller I da nøgne ligesom ved Sessionen?“

„Nej, kære Onkel,“ sagde Aage smilende, „vi modelerer en Figur efter nøgen Model, min var en kvindelig.“

„En kvindelig!“ udbrød Møller højligen indigneret. „Det er jo noget Svineri at lade unge Mennesker sidde og glo paa et nøgent Kvindfolk.“

„Det tænker vi Kunstnere slet ikke paa. Under Arbejdet tænker vi kun paa det.“

„Vi Kunstnere!“ vrissede Onkel Møller. „Saa du vil være Kunstner?“

„Ja, det er det eneste, jeg føler Kald til.“

„Ja, jeg tænkte det pinedød nok, da jeg saa' dig komme med den Faldehat! Men hør, véd du hvad, Aage, det bliver der min Salighed ikke noget af, saa længe jeg lever. Du kan laane en af mine hvide Sommerkasketter — den Hat vil jeg ikke se for mine Øjne. Kunstner! — Jo, det manglede bare.“

„Hvorfor maa jeg ikke blive det?“ spurgte Aage i en nedslaaet Tone.

„Hør nu, Aage," sagde Onkelen, idet han rykkede nærmere til ham og med overbevisende Kraft bearbejdede hans Skuldre med sin Pibespids, „hvorfor har du ikke skrevet til mig om dette Kunstnerleben før? Hvorfor har du rendt paa Akademiet i Stedet for at arbejde hos Gravøren?"

„Jeg har gjort begge Dele, og naar jeg ikke har skrevet til dig derom, saa var det, fordi jeg vilde gøre dig Ære. Jeg var saa stolt, saa lykkelig da jeg kom med min Medaille; jeg troede rigtig at berede dig en Overraskelse."

„Ja, det har du pinedød ogsaa naaet," afbrød Onkelen; „men flere af det Slags skal jeg have mig frabedt. Jeg troede dig vel i Havn, og saa styrer du lige ud i aaben Sø, hvor de fleste af den Slags Skuder er gaaede til Bunds."

„Men naar jeg nu føler, at det er mit Kald," indvendte Aage.

„Aa, tal ikke om Kald! Du er jo ikke Præst. Sig hellere, at du ikke har Lyst til at drive et ærligt borgerligt Haandværk, der kunde sikre din Fremtid. Som alle unge Mennesker har du naturligvis Hovedet fuldt af vilde Planer om at blive noget stort, rimeligvis en anden Thorvaldsen; men dertil skal der mere end en Hat. Hvem borger for, at du har Talent, fordi du kan klaske et nøgent Kvindfolk op i Ler, og selv om du har gjort det, hvad saa? Jeg vilde s'gu før blive Stenhugger paa Landevejen end Billedhugger i Danmark. Hvem køber Statuer her i vort lille Land, hvor en Kunstgibser næppe kan leve. Men du vil naturligvis rejse til Paris, til Rom, ja maaske til Grækenland."

„Ja, jeg har tænkt derpaa," sagde Aage med tindrende Øjne, „det maa være dejligt."

„Ja dejligt, ikke sandt, at sætte sin Smule Mødrenearv over Styr, og saa komme hjem med et tungt Sind og en let Pung. Véd du hvad, Aage, en brudt

Kunstnerbane er noget af det tungeste, der kan times et Menneske, og der er al Rimelighed for, at det vil blive din Lod. Hvorledes gaar det vores Billedhuggere? Nogle enkelte naar frem til Maalet, og selv de kan dø i Fattigdom og Elendighed, som denne Bidefeldt der druknede sig i sorte Sø af Næringssorg. Hvad skal det saa blive til med de andre, der ikke gør Lykke? De bliver i det højeste Stenhuggere, Gibsere eller Drukkenboldte. Nej, nej Aage, endnu er jeg din Formynder og giver aldrig mit Minde dertil. Siden kan du sejle din egen Sø, men saa maa du ikke vente noget af mig," og Møller bankede Piben ud med en Voldsomhed, saa Gnisterne føg hen ad Gulvet.

Der blev en lang Pause, under hvilken Møller stoppede en ny Pibe og derpaa maalte Værelset med lange Skridt som en Løve i sit Bur. Aage sad med bøjet Hoved og taareblændede Øjne; alle hans Illusioner laa døde, som de slukkede Gnister af Onkelens Pibe. Lidt efter lidt kom Møller atter til Ro og satte sig paa ny i Lænestolen. Han tog nogle mægtige Drag af sin Toddy, dampede voldsomt, dog uden at hengive sig til sin Yndlingskunst, og udbrød saa: „Naa, hvad nyt fra København?"

„Jeg véd intet," svarede Aage med dæmpet Stemme, „det bedste, jeg vidste, det jeg havde glædet mig saa inderligt til, bryder du dig jo ikke om."

Møller brummede noget i Skægget, tømte sin Toddy, blandede sig en ny og sagde ligesom for at afbryde den pinlige Tavshed: „Naa, siden du har faaet Mulepose paa, saa skal jeg pinedød fortælle dig nyt. Den store Præmieso, som du véd jeg fik ovre fra England, har faaet tretten Grise, og de levede s'gu alle undtagen én. Gartnerens Ane er bleven forlovet med Forvalter Mikkelsen ovre paa Ravnstrup, og i Gaar fangede jeg en Gedde paa 24 Pund. I forrige Uge var der Andejagt paa Stilleby

Sø; der skød jeg 14 Ænder og en Odder. Nu skal du bare høre, hvilken durkdreven Rad det Bæst var."

Og nu var Onkel Møller i sit Element. Den ene Jagthistorie afløste den anden, og da han havde tømt den tredje Toddy, syntes disse at have mildnet hans Sind, thi han udbrød pludseligt i et: „Hvorfor Fanden ler du ikke? Jeg synes s'gu, det var grinagtig nok."

Aage hævede sit smukke Ansigt i Vejret, saa' sørgmodig paa Onkelen og sagde: „Nej, du har ganske taget Humøret fra mig."

Der var noget saa blødt i Tonen, og tillige noget saa vemodig resigneret i hans dybe mørkeblaa Øjne, at Møller uvilkaarlig mindedes sin afdøde Søster, og han mumlede ved sig selv: „Stakkels Dreng! Hvad Fanden skal jeg dog stille op med ham?"

Aages fine Øre havde opfattet dette Hjertesuk, og han prøvede paa at gøre et sidste Forsøg.

„Maa jeg gøre dig et Forslag?" spurgte han.

Møller saa' blidere paa ham og sagde: „Skal vi nu til det igen? Naa, saa kom med det."

„Du maa ikke tro, kære Onkel," fortsatte Aage, „at jeg er utaknemmelig, eller vil gøre dig imod. Jeg véd, at du efter Moders Død har sørget for mig som en Fader; men den Stilling, hvori du anbragte mig, var en Mellemting mellem Haandværk og Kunst, og den sidste fik lidt efter lidt Overtaget. Du véd ikke, hvor trælsomt en Gravørs Arbejde er. Fra Morgen til Aften sidder han bøjet over Bordet med Lupen i Øjet og Gravstikken i Haanden. Møjsommeligt graver han Spaan paa Spaan ud af det blanke Metal, som blænder hans Øjne og svækker hans Syn, saa tusinde Ildfluer til sidst dirrer i Luften. Og hvad er det saa for et Arbejde, som gør Haanden træt og Aanden sløv? Dørplader, Signeter, og dumme Forsiringer til de saakaldte Pragtbind. Med

ærlig Flid har jeg stridt mig gennem alt dette, og er nu en dygtig Gravør, men det er mig ikke nok. En Dag kom Professor Krog, du véd nok ham, Møntmedailløren, op paa Værkstedet, han saa' mit Arbejde, fandt det godt, men raadede mig til at gaa paa Akademiet, hvis det skulde blive til noget. Jeg fulgte hans Raad, og nu da jeg har taget den store Sølvmedaille, var jeg oppe hos ham; men jeg vil ærlig tilstaa dig det, ogsaa han havde Betænkeligheder ved, at jeg blev Billedhugger, skønt af andre Grunde end dine; han raadede mig til at blive Medaillør og lovede at vejlede mig i sin Kunst, hvis du ikke havde noget derimod. Og det har du vel ikke, kære Onkel! Vi har haft Medaillører af høj Rang, Arbien, Gianelli, Christensen og flere andre, som er bleven Professorer ved Akademiet og har vundet sig et Navn. Professor Krog mente, at han kunde skaffe mig en Ansættelse ved Mønten, og naar han engang gaar bort, kan jeg mulig blive hans Efterfølger. Selv om alt skulde gaa galt, saa kan jeg jo altid tage fat paa Gravørhaandværket igen. Men lad mig prøve min Kunstnerbane først, lad mig komme bort fra dette skrækkelige Perlestikkeri hos Gravøren. Kære Onkel, jeg beder dig saa inderlig derom."

Møller rejste sig, gjorde et Par Omgange op og ned ad Gulvet, tog saa sit Glas og stødte det mod Aages med det Udbrud: „Skaal du gamle Møntmedaillør. Gid jeg maa opleve at se dig som Professor!" Aage vilde omfavne ham, men Møller strøg en Svovlstik, tændte sig en ny Pibe og sagde: „Lad det være; nu snakker vi ikke mer om det, i Morgen skriver jeg til Professor Krog og melder ham, at du er et Asen."

Resten af Aftenen forløb lige saa fornøjeligt, som den var begyndt sørgelig, og da Aage stod i det velkendte Gæsteværelse, nikkede han til sin Tantes

Portræt og sagde: „Havde du levet, havde Onkel nok givet sit Samtykke; nu maa jeg nøjes med at være kommen halvvejs til Maalet.“

Han tog Lyset og stirrede længe paa det kære, velsignede Ansigt, hvis Læber saa tidt havde sagt ham venligt god Nat. Det flød over i hans Drømme, da Søvnen lukkede hans Øjne, men ved Siden af hendes dukkede et andet Billede frem, en ung, livsfrisk Pige, den samme, som havde staaet paa Broen og bedt for de sprællende Fisk; havde hun glemt ham, eller skulde han sejre?

Den næste Morgen vaagnede Aage med en dygtig Hovedpine; men om den skrev sig fra Toddyen eller det Stød, han havde faaet ved Væltningen, vidste han ikke. En Tur paa Søen vilde gøre godt, og Maalet var naturligvis Solby Præstegaard, Hjemlandet for alle hans Drømme.

Han gik ned til Søen, hvis Overflade krusedes af en let Brise, løste Baaden, og snart efter gled den som en Maage ud af de høje Siv, hen over det graalige Vand. Han lagde sig mageligt til Rette med Rorpinden i Haanden, og alt som han gled frem, dukkede hans Barndoms Syner op paa ny, som gamle Bekendte der hilste ham velkommen. Hist laa Bøgø med sin brede Bræmme af højstammede Bøge, skarptegnede mod Horisonten, saa kom Skjoldnæs med sin gule Banke, men længst ude skimtede han Solby Præstegaard, og højt over denne Kirken, hvis gyldne Fløj glimtede som en Stjerne. O, hvor han længtes efter Poula!

Saa gled han atter ind mellem Sivene mod den lave Landingsbro, og med et Spring stod han i

Præstegaardens Have, tæt ved det gamle Lysthus, hvor han og Poula havde tilbragt saa mange lykkelige Timer. Paa Bordet stod en Skaal med Roser; men hvorfor var de saa falmede, næsten visne? Det lignede hende ikke, hun plejede jo hver Morgen at ordne en Buket til Minde om sin Moder. Langsomt gik han op gennem Haven. Alt forekom ham saa dødt, saa stille, selv Lænkehunden tav, og med en underlig beklemt Følelse bankede han paa den lukkede Havestuedør, men ingen aabnede den. Han fløj ind i Gaarden, op ad Stentrappen og ringede paa. Efter lang Venten kom en Pige og meldte ham trevent, at Provsten var taget til København med Frøkenen og hendes Tante. De var til Guldbryllup og kom først hjem om fem Dage.

Der stod han! — Alle hans Drømme, alle hans Illusioner brast, som Boblerne havde bristet under hans gyngende Baad, thi om otte Dage skulde han atter være i København, og i hele fem skulde han ikke se hende. Langsomt drev han ned til Baaden, satte Sejl og strøg ud gennem de tætte Siv, der haanende slog ham i Ansigtet. Den lette Brise var vokset til Blæst, der drev tunge Regnskyer op over Skoven. Alt syntes at være ham imod, selv Vinden. I lange Kryds maatte han kæmpe sig op imod den, og da han endelig naaede hjem, var det langt over Middag. Onkel Møller var gnaven over, at hans dejlige Gedde var bleven kold, og Modtagelsen var derefter.

Aldrig i nogen Sommerferie var fem Dage krøbne saa langsomt af Sted som disse. Aldrig havde han kæmpet en saadam Kamp mellem Frygt og Haab, og aldrig havde han befundet sig saa ilde. Han følte en underlig Mangel paa Beslutningsevne, en nervøs Slaphed som efter en Morfinrus — han maatte dog have slaaet sit Hoved, da han væltede. Træt og tavs vandrede han om ad de kendte Skovstier langs

Søen, men de forekom ham indestængte og melankolske. Det var, som laa der et Slør over det hele, og der kom først et Pust af Befrielse, da Onkel Møller en Middag udbrød: „Naa Aage, hører du ikke snart op med at fange Rejer? Provst Possel er kommet hjem. Du skulde tage en Tur til Solby og muntre dig lidt.“

„Onkel, maa jeg faa en Hest?“ spurgte Aage med usædvanlig Energi.

„En Hest!“ udbrød Onkel Møller og tabte af Forbavselse Gaffelen. „Hvad Fanden vil du med den?“

„Ride, naturligvis.“

„Det bliver s'gu et net Syn,“ sagde Onkel Møller; „men det er det samme, du skal faa en Hest!“ Og idet han rev Vinduet op, tordnede han ud i Gaarden: „Læg op paa Malkemaren!“ Og idet han vendte sig mod Aage, tilføjede han: „Den vælter du ikke med.“

Uagtet Aage ikke følte sig synderlig smigret, var han dog glad ved, at Onkelen havde opfyldt hans Ønske. Han var i den Alder, hvor det forekommer En kavalermæssigt at vise sig til Hest; men da Malkemaren holdt foran Stentrappen, nedstemtes hans Forventninger betydeligt. Den saa' sky paa ham med sine matte, melankolske Øjne, lagde Ørerne først frem, saa tilbage, som var den forbavset over at se en, der endnu vilde ride den, og gjorde saa et nervøst Sidespring, da Aage satte Foden i Stigbøjlen.

„Naa, op med dig,“ raabte Onkel Møller, „jeg tror s'gu den er bange for Hatten! Ho, ho, gamle, staa lidt!“ Aage benyttede det gunstige Øjeblik til at svinge sig i Sadlen. Møller langede ud efter Malkemaren med sin Stok, og opmuntret ved dette Tegn paa Deltagelse, travede den gamle Hoppe ud gennem Ladeporten i en Gangart, som endog forbavsede Staldkarlen. Saaledes gik det et Stykke ud ad Vejen

i et ganske rask Trav, men saa viste der sig pludselig en Vanskelighed. En Markvej slog af til højre, og i det høje Kløver laa Gaardens Besætning og tyggede velbehageligt Drøv. Trods alle Aages Bestræbelser slog Malkemaren ind ad Markvejen, og da den havde naaet Køerne, gav den sig ganske roligt til at græsse.

„Hvad Fanden vil De her?“ skreg Per Røgter.

„Jeg vil slet ikke her, jeg vil bare ud igen,“ svarede Aage.

„Saa læg Læggene til og kild hende under Maven med Hælene,“ raabte Per Røgter, „saa render hun nok.“

Aage fulgte Raadet, og Virkningen var forbavsende; thi Malkemaren satte af i en Galop der viste, at den endnu havde bevaret sine Erindringer som Væddeløbshest. Endelig standsede Farten, og i et træt, melankolsk Trav svingede den med Aage ind i den gamle Præstegaard, hvor han temmelig lettet overgav den til Staldkarlen.

„Er Provsten hjemme?“ spurgte Aage.

„Jøsses ja, og her er fremmede oven i Købet,“ svarede Staldkarlen og pegede paa en let Gig, som holdt henne i Gaarden.

„Fremmede!“ mumlede Aage, „jeg tror da ogsaa, alt har sammensvoret sig imod mig.“

Hans prøvende Blik fløj rundt i Forstuen, men fandt kun Provstens gamle Kavaj og Poulas Hat — det maatte altsaa være Visitter. Paa Dragkisten laa en friskbunden Gravkrans, og medens Aage halv ængstelig betragtede den, stak Tante Malle sit Hoved ud ad Døren og udbrød: „I du forbarmende! kommer De nu ogsaa?“ hvorpaa hendes Hængekrøller forsvandt bag Døren.

Det var en besynderlig Modtagelse! Imidlertid samlede Aage hele sit Mod, aabnede Døren og traadte

ind med en Frejdighed, som røbede godt Komediespil.

Hans Blik gennemfo'r som et Lyn den halvmørke Havestue, Poula sad ved Vinduet og kom ham i Møde med et formelt: „God Dag, Hr. Vang," som ganske tog Vejret fra ham og bevirkede, at han overhørte den paafølgende Præsentation. Denne gjaldt først og fremmest en sværlemmet Herre, som næsten fyldte Præstens gammeldags Sofa. Han var iført en graa Sommerdragt, brungule Sportssko og brandrøde Handsker, som betydeligt syntes at genere ham. Klemt op i det andet Sofahjørne sad en elegant københavnsk Dame og legede koket med sin Parasol.

Aage kendte dem straks — det var Parret fra Bænken.

„Naa, min kære Aage, det gjorde mig sandelig ondt, at De gik forgæves i Torsdags; men Guldbryllup, ser De — en saa sjælden Fest." Og Provsten undersøgte meget omhyggeligt sine Negle, medens han knækkede med Knoerne.

„Ja, det var da godt, at den Lystighed fik Ende," ytrede Tante Malle, idet hun rystede sine Hængekrøller og sendte Sofaparret et Blik, som ønskede hun at gøre Ende paa dem begge. Den sværlemmede Herre lod sig ikke i mindste Maade afficere, han maalte Aage med et prøvende Blik og sagde i en overlegen Tone: „Jeg synes, jeg skulde have set Dem før som Dreng, forekommer det mig."

„Saa er det temmelig længe siden," svarede Aage.

„Aa, det synes jeg dog ikke, De er vel lige bleven Student?"

„Nej, jeg er Kunstner," sagde Aage med Selvfølelse, „og uddanner mig for Tiden til Medaillør."

„Naa, saaledes," udbrød den svære Herre og ringlede med sin Urkæde. „Det er et meget tarveligt Haandværk, synes mig. Hvem Pokker bryder sig nu

til Dags om Medailler, undtagen dem man drikker til."

Blodet fo'r Aage til Kinderne. Poula sendte ham et Sideblik fra Vinduet, og han svarede rask: „Det er muligt dem, De beskæftiger Dem med."

„Til en vis Grad, ja. For saa vidt De sigter til Afholdssagen, som er en af de taabeligste, der er kommen frem i vor Tid. Jeg skal være den sidste, der nægter den fattige Mand sin Snaps, saa længe de rundbugede Grosserere og vore fede Jorddrotter fylder sig med Champagne og Madeira. Har De læst Stillebyposten for i Gaar, min unge Ven?"

„Jo," svarede Aage, „tilfældigvis; det er ikke noget morsomt Blad."

Den svære Herre trak de buskede Øjenbryn sammen og saa' hvast paa Aage, idet han spurgte: „Fandt De da ikke den store Leder om Afholdssagen morsom?"

„Nej," udbrød Aage, „jeg syntes, det var noget ugudeligt Vaas og Løgn til Hobe. De drikker jo herude som Svampe."

Det gav et Knæk i Præstens gamle Sofafjedre; den svære Herre fo'r op med et Spring, og idet han majestætisk slog ud med højre Haand, tordnede han:

„Min Herre! Agtelse for den Mands Hus, hvori jeg befinder mig, og Ærbødighed for de Damer som omgiver mig, forbyder mig som Gentleman of the press at give Dem den Tugtelse, De fortjener; men De skal høre nærmere fra mig!"

Med disse Ord fo'r den svære Herre ud ad Havestuedøren. efterfulgt af den sirlige Dame, som under Udbrudet: „Gud, Jensen, gør bare ingen Ulykker," stræbte at holde ham tilbage. Men Jensen var en Mand af Principper; med et ironisk „Ulykker!" forsvandt han gennem Havelaagen, og den sirlige Dame gik samme Vej.

Der blev en andagtsfuld Tavshed, under hvilken man hørte Provstens Knoer knække som en Cri—Cri, medens Tante Malles Hængekrøller virrede som Smaasnoge. Kun Poula forholdt sig rolig; men der kom et Udtryk i hendes Ansigt, som gottede hun sig inderligt over det hele.

„Det gjorde De ved Gud i Himlen godt," udbrød Tante Malle, medens Provsten smaanynnende trak sig tilbage til sit Studereværelse. „Ellers havde vi maattet trækkes med dem den hele Aften."

„Hvorfor blev han saa vred?" spurgte Aage naivt.

Poula brast i Latter, men Tante Malle sagde: „Kender De ham ikke? Det var Redaktør Jensen fra Stilleby. Jo, det var en net Forlovelsesvisit! Nu har De ham til Fjende for Livstid, og vi, som skulde have været paa Kirkegaarden — Gud! Kyllingerne brænder vist paa, Ane er jo ikke i Køkkenet!"

Næppe havde Tanten forladt Værelset, før Poula sprang op, ilede hen imod Aage, og idet hun greb hans Haand, sagde hun med denne troskyldige Inderlighed, som han kendte saa godt fra gamle Dage: „God Dag, kære Aage! Nej, hvor du er blevet stor og — — og velvoksen," føjede hun rødmende til, „jeg kendte dig næsten ikke."

„Var det derfor, du kaldte mig Hr. Vang?" spurgte han smilende.

„Aa ja, det kan du jo gerne tro, saa naiv som du er; men vil du vide den egentlige Grund, saa var det dem der," og hun pegede hen imod Sofaen. „Havde jeg budt dig et hjertelig Velkommen som nu, kunde du i Morgen have læst i Stillebyposten: Fashionabel news. „Efter Forlydende er en Klodrian fra København, Medaillør Aage V., bleven forlovet med den smukke Frøken Poula P. i Solby Præstegaard." Og det vilde dog være en forskrækkelig Historie."

Aage følte ligesom et Stik i Hjertet ved disse Ord,

men endnu værre blev det, da Tante Malle i det samme aabnede Døren og aandeløs udbrød: „Gud Poula, nu skal du bare høre! Kyllingerne var ganske rigtig brændt paa, og véd du hvorfor? Fordi Ane har forlovet sig med denne Sadelmagersvend; jeg fandt hende nede i Folkestuen, hvor hun sad og kyssede ham i Stedet for at vende Kyllingerne. Og saa kan du tænke dig, da jeg foreholdt hende det umoralske i hendes Opførsel, sagde hun op til Fardag. Nu mangler det bare, at du skulde gøre det samme."

„Mener du sige op eller forlove mig?" spurgte Poula med et Smil.

„Naturligvis det sidste, for saa var der ikke en Kat til at hjælpe mig."

„Saa kan jeg berolige dig, lille Tante. At forlove mig er det sidste, jeg vilde gøre."

Det gav atter et Stik i Aages Hjerte, og han sendte Poula et ligefrem bedrøvet Blik. Hun lod slet ikke til at bemærke det og sagde muntert: „Gaa du blot ud til dine Kyllinger, Tante! Jeg skal straks komme og hjælpe dig."

„Men Kransen, Barn!" udbrød Tante Malle, „hvem skal saa bringe den op? Den maa ved Gud derop i Aften, inden det bliver mørkt. Hvad vilde din Fader sige, hvis han ikke saa' den i Morgen?"

„Du har Ret, Tante," sagde Poula alvorlig, „jeg vil straks gaa op med den; Hr. Vang venter nok saa længe."

„Men Gud, Barn, hvad tænker du paa?" udbrød Tanten forskrækket. „Inden du kommer derop og faar Gravstedet ordnet, bliver det jo ganske mørkt. Du kan sandelig ikke gaa alene."

„Hvis jeg maa bære Kransen, skal jeg gerne følge Frøken Poula derop."

„Aa ja, gode Hr. Vang," sagde Tante Malle beroliget. „Der er saa ensomt og saa skummelt deroppe

ved Aftentide. Poula kunde let blive forskrækket. Gud! nu maa jeg ud til Kyllingerne!"

Aage hentede Kransen, og Poula sin Hat. Men da hun satte den paa foran Spejlet, sendte hun Aage et hastigt Sideblik og sagde med et Smil:

„Du ser, jeg er blevet Diplomat, Aage, havde jeg foreslaaet Tante, at du skulde følge med, havde hun ganske bestemt sagt nej."

De gik ud i den gamle Præstegaardshave, hvor de blomstrende Linde sendte en sød berusende Duft, medens den synkende Sols sidste Straaler lagde luende Kobber over Hængebirkenes Stammer. Saa naaede de Kirkestien; den gamle Kirkegaardslaage hvinede paa sine rustne Hængsler, og saa vandrede de op i Dødens stille Have, hvor Kors hævede sig ved Kors, Tue ved Tue, hvor visne Blomsterkranse talte om Forglemmelsen i Gravens Mørke, og enkelte friske om den Kærlighed, der endnu fulgte de døde.

Aage var bleven tavs. Hans Øjne læste mekanisk de korte Indskrifter paa Kors og Tavler, men i hans Indre bruste et Hav af Fortvivlelse; hvorledes skulde det være muligt her at tale om Liv og Kærlighed, hvor alt aandede Død og Tilintetgørelse.

Ogsaa Poula var tavs. Over hendes fine Træk havde der lagt sig et Slør af tungsindig Vemod, hendes mørke Øjne var fugtige, og dog var hun saa smuk —, langt smukkere end da han i Havestuen hørte hendes hjertelige Latter.

Endelig naaede de Graven. Den laa højt oppe under Kirkens Mur, og over det hvide Marmorkors sænkede en Hængeask sit mørkegrønne Løv; det var, som gik der Suk gennem dens Grene.

Poula knælede ved Graven, Aage lagde Kransen ved hendes Side, og nu begyndte hun med varsom Haand at fjerne de visne Blomster; men da Aage bøjede sig for at række hende Kransen, saa' han

Taarerne falde som Dug, og han hviskede bevæget: „Kære Poula.“

„Aage!“ sagde hun og trykkede hans Haand, „lad mig være ene.“

Han trak sig tilbage mod Kirken, dog ikke længere end at han kunde følge enhver af hendes Bevægelser, og nu saa' han hende holde Hænderne for Øjnene, i stille Graad. Uvilkaarligt vendte han sig bort og saa' ud over Landskabet.

Langt nede laa Præstegaarden, skjult som en Drosselrede i det tætte Løv, saa kom Skovens mørke Kroner, Aftensolblinket over den graarøde Sø. Langt ude i det fjerne Engmosernes dampende Bryg, der flød sammen med Skoven i en blaalig Dis, og højt over denne blinkede Maanen paa den klare Himmel. I samme Øjeblik klang Aftenklokkens dæmpede Toner over Søen fra Stilleby Kirke; de ni Efterslag førtes af den svage Aftenbrise som Akkorder frem gennem Luften — aldrig havde hans Barndomshjem forekommet ham saa skønt.

Da følte han en let Haand paa sin Skulder; han vendte sig og saa' Poula, skøn som ingen Sinde før. Tabets Vemod havde lagt sig som en Helgenglorie om hendes Pande.

„Jeg er færdig,“ sagde hun.

„Hvor her er smukt!“ udbrød Aage, „se engang hvor stille Søen hviler.“

„Smukt!“ gentog Poula næsten hviskende. „Ja, om Sommeren og paa en Aften som denne; men om Efteraaret, naar Regnen styrter ned, naar Skovene hyller sig i klamme Taager, da er her forfærdeligt melankolsk. Og naar saa Vinteren kommer med sin blege Sol og de lange mørke Aftener, aa, hvor jeg da kan føle mig ensom og forladt! Ak, hvor jeg da savner Moder — hun var saa god, og naar Fader engang gaar bort, er der ingen, slet ingen der bryder sig om mig.“

„Jo, jeg!“ udbrød Aage lidenskabeligt, og greb hendes Haand. „Jeg elsker dig højere end noget andet Menneske i Verden.“

„Det har jeg længe vidst,“ svarede hun og saa' paa ham med et Blik, saa dybt, saa sjælfuldt. „Tror du, at du har kunnet skjule det for mig?“

Han slog Armen om hendes Liv, drog hende tæt op til sig og hviskede:

„Vil du være min Hustru?“

„Ja,“ svarede hun og lænede sit smukke Hoved mod hans Skulder.

„Kære, elskede Poula! O, hvor har jeg lidt, inden jeg turde sige dig det, og nu, jeg har sagt det, fatter jeg næppe min Lykke.“

Og han kyssede hendes skønne hvide Pande, hun forekom ham som en ung, en dejlig Madonna, hvis Læber han ikke vovede at berøre.

„Ak Aage,“ hviskede hun, „hvad vil du egentlig med mig? Vil du som Kunstner ikke glemme en stakkels Pige som jeg. Jeg har hørt Fader sige, at Kunst og Kærlighed følges ikke ad.“

„Poula, aldrig skal jeg svigte dig; vil du love mig det samme?“

„Ja,“ svarede hun og saa' bevæget paa ham, „jeg vil være dig tro i alt. — Intet skal skille os.“

Aage bøjede sig over hende, deres Læber mødtes, men Poulas Øjne stod fulde af Taarer.

„Ak,“ hviskede hun, „at Moder ikke skal se mig saa lykkelig.“

„Men din Fader,“ indvendte Aage, „tror du, han vil blive glad?“

Der drog en let Sky hen over Poulas Ansigt. „Fader,“ hviskede hun, „nej, til ham maa du ikke sige noget. Jeg er hans eneste, hans alt, og blot Tanken om at skilles fra mig, vilde gøre ham fortvivlet. Du saa' selv, hvor gammel og affældig han

sad dernede. Efter Moders Død er han helt sunket sammen — jeg kan ikke forlade ham."

„Men saa er vi jo ikke forlovede!" udbrød Aage.

„Jo," svarede Poula smilende, „men ikke som dem i Sofaen, vi er hinanden tro til Tiden kommer, og vi har Tid til at vente."

Aage vilde gøre nogle Indvendinger, men der laa en Fasthed, en Ro i Poulas Stemme, som imponerede ham.

„Hvor længe skal vi vente?" spurgte han saa.

„Til Fader har taget sin Afsked, et Aar eller to. Naar han da kommer ind til Byen, vil vi sige ham det, og i hans nye Hjem vil vi være to til at frede om hans Alderdom."

De gik et Stykke frem over Kirkegaarden, da spurgte Aage pludselig:

„Véd du, hvor Tante Hannes Grav er?"

„Den ligger højere oppe, bag om Kirken."

„Saa lad os gaa derop, Poula. Hun var en Moder for mig; min egen kan jeg jo næppe huske."

De steg atter op ad den høje Kirkegaardsbanke og naaede efter nogen Søgen en Grav, tæt omgiven af Rosenbuske og Hvidtjørn; men den bar ingen friske Blomster, kun visne Kranse og tørre Blade.

„Hviler hun her?" spurgte Aage bekymret, „alt ser saa forfaldent ud."

Poula nikkede, og Aage vedblev:

„Lad os tage disse Kranse bort, jeg kan ikke taale at se dem. Havde vi blot en Krans ogsaa til hende!"

„Jeg skal binde en i Morgen," svarede Poula, „men nu maa vi vist gaa, Mørket falder."

„Lad os kun sætte det lidt i Stand, det er det eneste, jeg kan gøre for hende. Der staar en Rive, jeg skal straks være færdig."

De tog begge fat paa Arbejdet, men der var ikke saa lidt at gøre. Mørket faldt, og Maanen begyndte at kaste sit blege Skær hen over Gravene. De store

Hyldebuske i Nærheden tegnede sig næsten sorte i denne Belysning, men desto klarere lyste deres hvide Blomsterskærme, som udsendte en tung, næsten bedøvende Lugt. De havde begge lagt sig paa Knæ ved Graven, for at pille de sidste tørre Blade bort. Da hørte de en sagte glidende Lyd, som naar Vinden rasler i Løvet. De saa' begge op, men der var intet — kun en Flagermus tumlede hen over deres Hoveder.

„Blev du bange?" spurgte han.

„Nej," svarede hun, „men lad os skynde os."

I det samme hørtes atter den sagte glidende Raslen, og bag Hyldebuskene gled en Skikkelse frem i Maanelyset, sagte, lydløst, som bares den frem af Aftenvinden. Det var en mager gammel Kvinde, lille af Vækst, og med et Udtryk som gik hun i Søvne. Under den sorte Hue laa det glatte graa Haar om et Ansigt, hvis Farve mindede om gulnet Pergament. I sin magre Haand holdt hun en Krans, bunden af de stærktfarvede Blomster, som pranger i vore Bønderhaver. En falmet blaagraa Hvergarnskjole hang om hendes spinkle Skikkelse, der syntes at svæve i Maanelyset. Af og til virrede hun med Hovedet, og fra hendes Læber lød en Mumlen, som naar Vinden rasler gennem tørre Rør.

„Hvem er det?" spurgte Aage.

„Synekaren," hviskede Poula, „lad os gaa."

I det samme gled Skikkelsen tæt forbi dem, og det forekom Aage, som om dens Konturer flød ud i Maaneglansen, som Taagen over en Sø. Han vilde tale; men Poula lagde Fingeren paa Læben og hviskede et: „Stille!" saa sagte, at han netop kunde opfange det.

Aage stirrede ufravendt paa Skikkelsen, som nu havde naaet en Grav, der laa lige ved Siden af Hækken, og hvor den tydelig kunde ses. Her knæ-

lede den ned, lagde Kransen paa Graven og sagde med dæmpet, klangløs Stemme:

„God Aften, Fa'er, Guds Fred, Fa'er, her kommer jeg med Blomster til din Grav, Fa'er!“ Hun rettede lidt paa Kransen, lagde Øret mod Gravstenen og vedblev:

„Hvad siger du, Fa'er? — Jeg kan ikke høre det! Skyd Laaget lidt til Side, bitte Fa'er, saa skal jeg fortælle dig Dagsnyt, som jeg plejer.“

Der hørtes en hul, skurende Lyd, og Poula greb Aage om Armen. Hun var bleg som et Lig. Skikkelsen lagde atter Øret mod Jorden og sagde: „Det var godt, Fa'er: Vend dig nu lidt om, saa skal du høre: I Dag fik vi Sulevælling paa Skankeben, som du holder saa meget af, Fa'er, og oven paa det Flæskekage med Purreløg. Anders spiste det meste af Kagen — det har du tidt nok skændt for, Fa'er. Han fik Kaffe, og din gamle Pibe at ryge paa — det maatte han jo nok, Fa'er, for nu ryger du jo ikke af den. — Dine gamle Bukser har jeg ogsaa syet om til ham, saa sparer vi jo de Skillinger, Fa'er, og det kan du li'e. Og saa havde jeg nær glemt det bedste, vor brogede Ko er med Kalv, og vor So har faaet ni Grise, saa du skal ikke savne Sul til Julen. Nu véd jeg ikke mere, Fa'er! Far vel! sov sødt! I Morgen Aften kommer jeg igen. Sov sødt saa længe, lille Fa'er!“

Skikkelsen rejste sig, flød ud i Maaneskinnet og forsvandt.

„Hvad var det?“ spurgte Aage og saa' efter den.

„Jeg véd det ikke,“ svarede Poula. „Kom for Guds Skyld, lad os gaa.“

Og Poula mere løb end gik, indtil hun ganske forpustet naaede Kirkegaardslaagen, hvor Aage indhentede hende.

„Er du bange for hende?“ spurgte han.

„Nej, men der kom en Rædsel over mig. Hørte du ikke, hvor det skurede i Jorden?“

„Det var mig, som kom til at skrabe med Riven,“ sagde Aage beroligende. „Du tror da ikke paa Spøgelser?“

„Ikke ved Dagslys, men naar Maanen er fremme. Der er mere mellem Himmel og Jord, end vi Mennesker drømmer om, som Hamlet siger.“

„Ja, det var dengang! Men hvorfor hedder hun Synekaren?“

Poula lukkede Kirkegaardslaagen op. „Kom, jeg vil ikke møde hende. Hun er Solbys Sibylle.“

„Hvad mener du med det?“

„Hun er Egnens kloge Kone,“ svarede Poula, hvis Mod syntes at vokse, alt som de fjernede sig fra Kirkegaarden. „Hun signer Kvæget, hun spaar, hun skriver Vers til Bryllupper og Begravelser, og hun kan se ind i Fremtiden.“

„Nej virkelig!“ sagde Aage ironisk. „Det havde jeg nok Lyst til at prøve; saa kunde hun sige mig, om jeg bliver Kunstner eller —.“

„Nej, nej,“ afbrød Poula ivrigt, „du maa ikke lade dig spaa. Tror du paa det, bliver du ulykkelig, og tror du ikke, kan det jo være det samme.“

„Men endnu har du ikke fortalt mig, hvorfor hun hedder Synekaren,“ vedblev Aage.

„Aa, saa ler du blot af mig, og det hele er vel ogsaa kun Ammestuehistorier; men der er meget, som er slaaet forunderligt til. Bønderne herude siger, at hun ikke blot er fremsynet, eller synsk, som de kalder det, men at hun ogsaa ofte synes at være paa Steder, hvor hun i Virkeligheden ikke er. Forstaar du nu, hvorfor jeg blev saa bange deroppe?“

„Du er dog en lille Nar,“ sagde Aage og benyttede Kirkegyden til at røve et Kys. „At blive bange for en gammel Kælling.“

Poula viklede sig ud af hans Favntag; men lige

som de drejede om Hjørnet, hvor de store Linde fra Præstegaardshaven kastede deres dybe Slagskygger, udstødte hun et dæmpet Skrig og udbrød: „Min Gud, der sidder hun jo!“

Gyden afsluttedes af et lille hvidkalket Hus, fra hvis lave Vinduer et mat Lysskær trængte ud. I dette Lysskær saa' Aage en gammel graahaaret Kvinde — det var Synekaren.

„Hvad siger du nu?“ spurgte Poula.

„At hun er gaaet en kortere Vej end vi. Det er det hele.“

„Umuligt! Der er ingen anden Vej, og vi har jo skyndt os. Se, jeg tror hun sover.“

„Det maa vi have Klarhed paa,“ udbrød Aage ivrigt. „Gaar man Spøgelser tæt paa Livet, løser de sig op i Dunst.“

„Du vil da ikke gaa derind?“ spurgte Poula forskrækket; men Aage havde allerede Haanden paa Halvdørens Klinke, og tøvende fulgte Poula med.

De kom ind i en mørk Forstue, hvorfra de, gennem den aabenstaaende Dør, kunde se ind i Karens Kammer. Det var et lille Rum med Bjælkeloft, hvorfra alle Slags tørrede Urter hang ned i Guirlander. En stor Slagbænk fyldte Baggrunden, og henne ved Vinduet stod et rødmalet Bord med et Tællelys som havde tommelang Tande. Paa Slagbænken sad Karen og sov, med Hovedet lænet mod Vindueshjørnet. Paa Bordet foran hende laa en opslagen Salmebog, og paa Slagbænken noget, omhyggeligt indsvøbt i et Klæde.

Som hun dér sad i Tællepraasens matte Belysning, saa' hun ud som en Mumie af gulned Pergament. Det var den samme sorte Hue, det samme glat nedkæmmede, isgraa Haar, den samme falmede, blaagraa Hvergarns Kjole. Kun Kransen manglede, ellers var Billedet fra Kirkegaarden komplet.

„Tøv lidt, Fa'er! Nu kommer jeg straks, bitte

Fa'er, og saa bliver jeg hos dig," mumlede hun i Søvne.

„Tror du nu?" spurgte Poula, „væk hende ikke — det er Synd."

Aage vilde trække sig tilbage, men traadte op i Karens Spinderok, som væltede med et stort Rabalder.

Den gamle fo'r op med et Skrig, saa' sig forvildet om og udbrød: „Hvor er jeg! Hvem er det?"

„Det er jo mig," svarede Poula. „Kender du mig ikke?"

„Men han dér," spurgte Karen, virrende med Hovedet og sendende Aage et sky Blik, „hvem er han?"

Poula blev lidt rød, da hun svarede: „Det er Aage, Forpagter Møllers Søstersøn ovre fra Skovly. Kan du huske ham?"

„Er han nu bleven saa lang?" spurgte Karen med det samme Blik. „Aa Jøsses, at I vækkede mig! Jeg sov saa sødt, som var jeg død, og drømte, at jeg var oppe paa Kirkegaarden for at lægge en Krans paa vor Fa'ers Grav. Jeg drømte saa livagtigt, at jeg fortalte ham Dagsnyt, som jeg plejer."

„Men vi saa' jer jo deroppe," indvendte Aage og betragtede hende skarpt. Den gamle gengældte hans Blik og svarede:

„Det er ikke første Gang, man fortæller mig det; men tror I mig ikke, saa kan I jo se her."

Med disse Ord drog hun Klædet til Side og pegede paa en Gravkrans, bunden af Havens mangefarvede Blomster. Aage traadte et Skridt tilbage — det var den samme Krans, de havde set paa Kirkegaarden.

„Er der ellers noget, I vil?" spurgte den gamle.

Poula trak Aage i Ærmet; men uden at agte paa hendes Advarsel spurgte han: „Er det sandt, at I kan spaa?"

„Aa, man siger saa meget," svarede Karen og saa' mistænksom paa Aage. „Et er at spaa, og et andet at raa'e, som et gammelt Ord siger. Saadan fine Folk fra København bryder sig ikke om de Dele."

„Aa jo, for Spøgs Skyld," sagde Aage muntert. „Jeg gi'er jer en blank Tremark, hvis I kan læse i min Haand, her er den."

„Jeg spaar helst i Kort," sagde Karen, „saadan en fin Haand er ikke let at hitte Rede i — jeg maa ha'e mine Briller."

Hun pudsede Lyset, pirrede op i Tanden, og fik fat i et Par store runde Briller, hvis buede Glas, hvori Lyset spejlede sig, gav hende Lighed med en graahærdet Hornugle. Saa tog hun Aages Haand, betragtede den skarpt, medens hun gumlede og gumlede med sine tandløse Kæber.

„Jeg tror det er bedre, at han beholder den Tremark selv," sagde hun til sidst.

„Hvorfor det?" spurgte Aage.

„Det hele løber saa løjerligt ud og ind, alt virrer for mine Øjne. Han maa hellere komme igen en anden Gang. Jeg er saa sløj i Aften, at jeg ikke kan læse det hele."

„Saa læs hvad I kan, for i Overmorgen rejser jeg."

„Naa ja, naar I endelig vil ha'et, saa faar I at ta'et som det bli'er; men jeg er ikke mig selv i Aften; det kan jeg godt mærke. Jeg er saa træt, som skulde jeg himle."

Atter stirrede hun i Aages Haand, atter gumlede de tandløse Kæber, og der lød en utydelig Mumlen, som gik over til noget, der var en Mellemting af Remse og Sang. Saa bevægede hun de tørre Læber og sagde i en syngende Tone:

Livstraaden rinder her fast og lang
Lykketraaden kroget og trang.
Den viger til Side — den danner et Hul —
Vogt dig for den, som aagrer med Guld;
Han vil dig brygge saa besk en Skaal;
Vogt dig for Jern og det blanke Staal! — —
Nu løber det sammen — ej mer jeg hitter —
Dog jo — jeg ser det — et Gitter, et Gitter! — —"

Her blev Karens Stemme hæs; hun bøjede Hovedet tilbage mod Væggen, stirrede stift op i Loftet og stønnede „et Gitter! — Jeg ser alting som gennem et Gitter."

„Nu sover hun igen," sagde Poula skælvende.

„Aa, hun er jo gal," sagde Aage. „Kom lad os gaa."

Der laa Lindeduft og Maaneglans over det gamle Lysthus nede ved Søen. Aftenen var varm og stille; man hørte kun Bølgernes sagte Skvulp mellem Sivene, hvor Døgnfluerne steg og sank, som perlemorfarvede Skyer paa den maaneklare Aftenhimmel. Inde fra Lysthuset lød en dæmpet Hvisken; det var Poula og Aage, som havde fundet et Tilflugtsted her efter Aftensmaaltidet, hvor Tante Malle just ikke havde været blidelig stemt. Nu havde Lørdagskvælden kaldt hende til Ugens Regnskab, Provsten til sin Prædiken, og naar man skal være ærlig, savnede de unge dem ikke.

„Det hjælper ikke, hvad du siger, kære Aage," hviskede Poula, „jeg er ikke overtroisk, som du paastaar; men jeg kan ikke frigøre mig for den Tanke, at vi har staaet det overnaturlige nær. Jeg har fra lille Barn hørt saa meget om Karens Spaadomme, at jeg næsten begynder at tro paa dem. Aa, jeg var saa lykkelig, da vi stod oppe ved Kirken, og nu frygter jeg for, at der skal hænde dig en Ulykke. Jeg kan ikke faa hendes Ord ud af mine Tanker. Lagde du Mærke til det Udtryk, der kom i hendes Øjne, da hun stirrede paa din Haand, og

da hun lagde sig tilbage og stønnede: „et Gitter, et Gitter.“ — Nej, jeg faar det ikke ud af mine Tanker.“

»Hvad frygter du da for?“ spurgte Aage. „Der var jo ikke Mening i, hvad hun sagde.“

„Du maa gerne le ad mig,“ hviskede hun, „men jeg kan hvert Ord udenad. Tænk om du skulde falde i en Duel — — —.“

„Ja, det skulde vel være med Redaktør Jensen,“ afbrød Aage hende. „Hun bad mig ogsaa vogte mig for Jøder, og det var et meget fornuftigt Raad. Jeg skal aldrig indlade mig med Aagerkarle.“

„Aage, Aage, hvorfor spotter du med min Angest,“ udbrød Poula næsten grædende. „Vi Kvinder har et finere Instinkt. Jeg kan ikke gøre for det; men jeg har en Følelse af, at en Ulykke truer dig. Aa, kunde jeg blot afværge den, vilde jeg give alt, selv om det var mit Liv.“

Hun saa' i dette Øjeblik saa barnlig, rørende ud, at Aage blev greben deraf. Han lagde Armen om hendes Liv, trykkede hende tæt op til sig og hviskede: „Kære, søde Poula, hvor jeg angrer, at jeg ikke fulgte dit Raad! Du maa ikke pine dig for min Skyld.“

„Men jeg gør det alligevel,“ svarede hun med dirrende Stemme. „Jeg véd kun én Ting, der kan befri mig for min Angest; men giver jeg dig den, saa ler du vist atter af mig, og det vilde gøre mig helt ulykkelig.“

„Nej, jeg ler ikke mere, sig mig hvad det er.“

Poula tog et lille Etui op af sin Lomme, saa' paa det, men aabnede det ikke; det var, som holdt hun en Skat, hun nødig vilde miste.

„Se her,“ sagde hun efter et Øjebliks Betænkning, „her giver jeg dig det bedste, jeg ejer,“ og hun rakte ham Etuiet.

Aage aabnede det, og saa' i den matte Maanebe-

lysning en lille Sølvmønt glimte frem paa den mørke Fløjlsgrund.

„En Lykkeskilling," udbrød han. „Tak Poula! Den kan en stakkels Kunstner nok trænge til. Men hvor er den fra? Den ser saa mærkelig ud."

„Kære Aage," svarede hun bevæget, „da jeg første Gang lagde en Krans paa Moders Grav, fandt jeg denne Mønt i den frisk opkastede Jord. Det kom mig for, som sendte hun med den sin sidste Hilsen som Pant paa Lykke for sit Barn. Jeg har gemt den som en Helligdom, og nu giver jeg den til dig, min elskede. Lad Lykken kun forlade mig, naar blot den bliver dig tildelt."

Hendes Stemme bævede, hendes Øjne fyldtes med Taarer, og dybt bevæget hviskede Aage: „Tak, kære Poula! Den skal aldrig forlade mig, hvad Skæbne jeg end maa friste; men paa vor Bryllupsdag faar du den tilbage. Den skal da lyse Lykke over os begge."

Poula hældede sit smukke Hoved mod hans Skulder og hviskede: „Tak, Aage."

Han bøjede sig imod hende og vilde give hende et Kys. Da lød der knirkende Fodtrin ved Lysthuset, og i næste Øjeblik formørkedes Vinduet af Tante Malles sitrende Hængekrøller, og frem mellem dem klang med skærende Røst:

„Naa, sidder du der, Poula! Din Fader er gaaet til Sengs for længe siden, og Tetøjet staar endnu paa Bordet, uden der er vadsket saa meget som en Kop."

Derpaa vendte hun sig mod Aage og sagde: „Deres Hest har staaet opsadlet snart en halv Time i Gaarden, og Rasmus spørger om den skal blive staaende dér."

Da der ikke var nogen fornuftig Grund til dette, anbefalede Aage sig til Tantens Velvilje, og snart efter red han i saa skarpt et Trav, som Malkemaren

formaaede, hjem ad Landevejen. Det sidste han saa', var Lyset fra Poulas Vindue — det blinkede som en Stjerne. Og Stjernen blev lidt efter lidt en opgaaende Foraarssol, der varmede hans Hjerte og kastede lysende Guldstænk hen over hans Fremtids Vej. Han følte sig saa uendelig lykkelig, og alt omkring ham syntes at tage Del i hans Lykke; den maaneklare Himmel, de duftende Enge hvor Kløveren stod i Stak, de vilde Roser — ja, selv om det var de gamle hulmavede Piletræer, syntes de at nikke til ham med deres knudrede Hoveder og hviske:

„Du har sejret!"

Endog Malkemaren syntes at henfalde i idylliske Drømme, thi jo mere Aage nærmede sig den syvende Himmel, desto sindigere blev dens Pasgang og desto hyppigere tillod den sig at tage en lille Bid af Grøftekantens Blomster; men dens dasende Ro faldt overmaade godt sammen med Aages Lyksalighedsdrømme, og saaledes naaede de begge den Markvej, som fra Hovedlandevejen førte op til Skovly.

Da hørte Aage pludselig Lyden af en Vogn, som i skarp Trav kom raslende bag ved ham, og han holdt Malkemaren lidt an for at lade den komme forbi. I samme Nu susede en Piskesnært med et vældigt Knald over hans Hoved, faldt dernæst ned over Malkemarens bageste Parti, og idet han hørte Ordet: „Paddehat!" efterfulgt af en Haanlatter, satte Malkemaren i strakt Karriere op ad Bivejen og ind i Gaarden, hvor Onkel Møller stod paa Stentrappen.

„Hvordan Fanden er det, du kommer farende?" raabte han. „Jeg tror min Salighed, at du kan faa Bæstet til at løbe løbsk."

„Bryd dig aldrig om det," sagde Aage, idet han svang sig af Sadelen. „Det var blot Redaktør Jensen, der lod høre nærmere fra sig."

Søndagsmorgenens Fred fik Aage til at sove over sig, og da han vaagnede, følte han atter denne underlige Slaphed, som han havde lagt Mærke til de foregaaende Dage. Et Bad i Søen vilde gøre godt, og da Onkel Møller var kørt til Kirke, kunde han jo benytte hans Badetime. Ad de kendte Skovstier kom han ned til Søen, hvor Stillebynitterne havde anlagt en imponerende Badeanstalt. Af de to Rum, der var bestemte for Herrer, var netop det ene ledigt, og da Aage klædte sig af, hørte han fra det andet en underlig Stønnen, Prusten og Hvæsen, som arbejdedes der med en stor Blæsebælg. Disse besynderlige Lyde afløstes af et vældigt Plask; men da Aage kom ud, var der intet at se.

Han sprang ud, men idet han dukkede op, saa' han lidt foran sig en Skikkelse, som han i første Øjeblik slet ikke kunde faa Rede paa, thi snart var det Hoved, snart Pukkel, snart et Par tynde, visne Ben, der stak i Vejret som en Hale. Det forekom ham, at den i høj Grad lignede en Klumpfisk, der leger Himmelspræt.

„God Morgen, god Morgen Hr. Vang," prustede Skikkelsen. Og dens Forende gik til Bunds for at komme til Syne længere ude.

„Hvad var det for et Marsvin?" spurgte Aage, da han gav Bademanden Billetten.

„Jøsses, kender De ikke ham? Det er Guldsmed Trolle oppe fra Stilleby. Han er saamænd godt kendt her i Egnen."

„Hvorfor det?"

„Jo, han er saadan en lærd Mand og køber alt det Rageri op, som Bønderne kommer til Bys med. Ja, de siger saamænd, at han la'er grave i Højene; men jeg véd ikke, om det er sandt."

Aage tændte en Cigar og vandrede op ad Skovstien, men den forunderlige Døsighed fulgte ham, og da han naaede den Bænk, hvor han havde over-

rasket den sirlige Dame, hengav han sig til en behagelig dolce farniente, og prøvede at blæse Ringe ligesom Onkelen, idet han lod Tankerne vandre tilbage til Solby gamle Præstegaard og Aftenens Begivenheder.

Af disse Drømmerier blev han ubehagelig udrevet ved en skrattende Stemme, som raabte til ham oppe fra Skovbakken: „Go'e Maaren Hr. Vang, nu skal jeg straks være hos Dem."

Aage fo'r forskrækket op; thi ned gennem det tørre Løv raslede en Skikkelse, som mere lignede en Skovtrold end et Menneske. Det mest iøjnefaldende var en meget høj, vel afstrøgen Silkehat, som sad paa et stort uformeligt Hoved, der atter dukkede ned mellem to forvredne Skuldre, som bar to lange dinglende Arme. At Manden var puklet bagtil, havde Aage allerede observeret i Vandet, men her paa Landet opdagede han, at der til Rygpuklen svarede en Brystpukkel i Rundbuestil, som syntes at udgøre Mandslingens Stolthed, thi han stak den stadig fremad, medens han sidelænds, lig en uhyre Krabbe, haltede ned til Bænken. Her gjorde han en pludselig Sidedrejning og hoppede med et Spring op paa Bænken, hvor han kovrede sig sammen som en gammel skrutrygget Orangutang. Idet han lod sine visne Ben dingle frem og tilbage i Luften, stirrede han paa Aage med et gennemtrængende, rotteagtigt Blik, og spurgte: „De har nok glemt gamle Bekendte, Hr. Vang?"

Aage saa' paa dette sorte stride Haar, de stikkende, brunspættede Øjne, og nu huskede han pludselig Manden. „Er det ikke Guldsmed Trolle fra Antoniestræde, jeg synes, jeg kan huske Dem fra Gravørværkstedet?"

„Naa, saa det synes De?" spurgte Gnomen med et ondskabsfuldt Blik, „ja De kan tro, jeg har heller ikke glemt Dem, det var Deres Skyld, at jeg

kom paa Vand og Brød, og den Kost har en lang Eftersmag, skal jeg sige Dem."

„Min?" spurgte Aage forbavset, „jeg forstaar aldeles ikke, hvad De mener."

„Har De glemt Madam Rask i Regnegade," spurgte Manden med et skulende Øjekast.

„Aa," udbrød Aage. „Det var hende, der solgte Kruset med de falske Sølvstempler til Oldnordisk Museum."

„Ja, og det var mig, der havde lavet dem, og Dem, som angav mig," fortsatte Manden med et hævngerrigt Blik.

„Nej, deri tager De aldeles fejl. Det var Møntguardeinen, som havde Kruset til Undersøgelse, og da han fattede Mistanke til Sølvstemplerne, spurgte han mig, om jeg troede, at de var gamle."

„Og saa svarede De nej," bemærkede Manden. „Har De saa ikke angivet mig?"

„Men jeg havde jo ingen Anelse om, at De havde lavet Stemplerne! Jeg svarede kun efter min Overbevisning."

„Naa saadan," svarede Gnomen med en hæslig Fnisen. „Har De mere af den Vare endnu."

„Lige saa meget som dengang," svarede Aage skarpt. „Jeg tænkte ikke paa at føre Dem i Ulykke; men Stemplerne var saa slet gjorte, at jeg straks kunde se det."

Det gav et Sæt i den lille Mand. Han rokkede arrigt frem og tilbage, sparkede ud med de visne Ben, der svingede som to ulige lange Penduler, og sagde saa med indædt Harme: „Tænkte! — nej, det var netop Ulykken, De tænkte slet ikke. Havde De blot tænkt Dem det mindste om, saa vilde De have indset, at Deres Svar maatte føre Ulykke over det Menneske, der havde lavet Stemplerne, og det burde De have forskaanet ham for."

„Hvad skulde jeg da have svaret?“ spurgte Aage forundret.

Der spillede et rigtig forslagent Gavtyvesmil om Trolles skæve Mund, idet han sagde: „Jeg troede ikke, De var saa dum! Faar man Ubehageligheder med Justitsen, er der altid to Udveje: enten kan man inte huske noget, eller ogsaa véd man inte noget. Det sidste kunde De have svaret med frelst Samvittighed, for De siger jo selv, at De intet vidste om Kruset; men det skulde gaa løjerligt til, om Møntguardeinen ikke havde sagt Dem, at jeg havde eftergjort de gamle Stempler.“

„Han sagde kun, at Museet havde købt det af Madam Rask,“ forsikrede Aage paa ny. „Det gør mig meget ondt, at mit Skøn har bragt Dem i Ulejlighed.“

„Ulejlighed!“ udbrød den lille Mand, og slog begge de flade Hænder mod sine visne Knæ, „nej, sig i Ulykke! Vand og Brød har en Hale, som man slæber efter sig hele sit Liv. Jeg tabte mine Kunder, jeg mistede min Kredit, jeg maatte lukke min Forretning, og nu sidder jeg her ude i dette Hul, hvor man spiser med Hornskeer, og hvor jeg maa være glad, hvis jeg engang imellem kan sælge et Par Gigtringe. Jeg er lige ved at sulte ihjel — alt det kunde De have sparet mig for.“

Uagtet Aage ikke forstod, hvorfor Trolle vedblivende gjorde ham ansvarlig for egen Brøde, fik Aage dog Medlidenhed med denne slagne Mand, der paa én Gang var vanfør og mærket af Loven. Han fik Lyst til at gøre noget for ham og sagde: „Jeg hører, at De handler med Antikviteter. De skulde vel ikke have en køn gammeldags Ring?“

„En Damering?“ spurgte Gnomen og blinkede snedigt med det ene Øje.

„Ja, helst en i Empirestil. Jeg husker, at min

Moder havde en med Symboler paa Tro, Haab og Kærlighed."

„Ja det er jo noget for Dem," sagde Manden med en haanlig Fnisen, „nu er de tre blevne til Frihed, Lighed og Broderskab, jeg tror nok, jeg har saadan en."

„Men saa maa jeg se den straks, for i Morgen tidlig rejser jeg," forklarede Aage.

„Straks," gentog Manden. „Véd De, at det er Søndag, og hvis jeg handler i Butikken bliver jeg dømt for Helligbrøde. De forbandede Love har man da overalt efter sig."

„Ja, saa maa jeg opgive det," sagde Aage.

Den lille Mand hoppede i et Sæt ned af Bænken, skulede op imod Aage og spurgte: „De angiver mig vel ikke?"

„Men Herre Gud, hvor kan De dog tro det," spurgte denne utaalmodig.

„Aa, Borgmesteren har sin Næse alle Vegne, og De kunde være tosset nok til at fortælle, at De havde købt en Ring hos mig om Søndagen, og saa skal man straks op med Mønten; men naar vi stikker om her nede ved Søen, og saa sniger os op bag om Vænget, kan vi komme ind uden at nogen ser os, er De med paa den?"

Den lille Gnom grinede over hele Ansigtet, den ene Mundvige lo af List, den anden af Skadefryd. Aage syntes slet ikke om sin ny Bekendt, men fulgte alligevel med.

Gennem forfaldne Gyder naaede de ind i en forsømt Have, hvis forkrøblede Træer bar flere Uldsokker end Frugter. De fugtige Trappetrin førte op til en lav Dør, og gennem denne kom de ind i et Værksted, der forekom Aage alt andet end hyggeligt.

Et grønt Gardin dækkede et Vindue, der syntes at vende ud mod Gaarden, og her stod et Bord med

Ambolt og Værktøj. En gammel Skorsten var omdannet til Esse, men Resten af Værelset var et sandt Pulterkammer, hvor gamle Møbler, Figurer, Messingfade og broderede Huenakker flød om mellem Digler, Hamre og Sager, der laa til Reparation.

Trolle lod til at være vel kendt med alle disse Herligheder, thi uden at tøve aabnede han et gammelt Chatol og rakte Aage en Skuffe, idet han sagde: „Her skal De se Ringe, min Fa'er."

„Vil De ikke rulle Gardinet op," bad Aage.

„Nej, saa ser de os derude fra Gaarden," hviskede Trolle, „men jeg kan godt tænde Lampen."

Lampelyset gav ganske vist Ringene en forøget Glans; men Aage følte sig meget skuffet, det var lutter tarvelige Sager, og til Poula havde han tænkt sig noget rigtig smukt.

„Det gør mig ondt, at jeg har ulejliget Dem," sagde han endelig, „men jeg kan ikke bruge noget af dette, De skulde vel ikke have en lille Guldkapsel i Stedet — en til at bære om Halsen?"

„Hvor stor skulde den være," spurgte Guldsmeden, „for de jeg har er meget smaa — Folk herude har ikke Raad til svære Ting, skal jeg sige Dem."

„Det er meget godt," sagde Aage, idet han tog Etuiet frem. „Den skal netop være saa lille, at denne Mønt lige kan ligge i den."

Trolle aabnede Etuiet, men næppe havde han kastet et Blik paa Mønten, før hans Ansigt undergik en mærkelig Forvandling. Øjnene spilede sig op, de smalle Læber kneb sig sammen, og mellem Tænderne hviskede han: „Hvad er det? en Runemønt! Men hvad er dog det — —."

Han studerede Mønten meget opmærksomt fra begge Sider, vraltede saa hen efter en Stige, og klatrede som et pukkelrykket Egern op til den øverste Reolhylde, hvorfra han hentede en gammel støvet

Foliant. Derpaa gav han sig til at blade i den uden at agte paa Aage, der syntes at Fyren lignede en studerende Edderkop. Pludselig klappede Trolle Folianten til og spurgte hastigt: „Hvad vil De ha' for den Mønt?"

„Den er ikke til Salgs," svarede Aage bestemt.

„Ikke til Salgs, ikke til Salgs," brummede Trolle, „men mulig til Bytte, hvad?"

„Jeg skiller mig ikke ved den. Den er en kær Erindring."

„Ja, men jeg har ogsaa kære Erindringer," svarede Trolle med et saa indsmigrende Smil, at han forekom Aage rent ud væmmelig.

„Nu skal De bare se." Inden Aage kunde forhindre det, havde Gnomen trukket en anden Skuffe ud, og i denne glimrede forskellige antikke Ringe og blandt dem netop en pragtfuld Empire-Ring, ganske som den, hans Moder havde baaret.

„Hvad siger De om den?" spurgte Trolle.

Aage prøvede den paa sin lille Finger — jo, den vilde ganske vist passe til Poula.

„Hvad vil De have for den Ring," spurgte han.

„Den er ikke til Salgs, for den er ogsaa en kær Erindring, skal jeg sige Dem; men hvad siger De om at faa Ringen mod Mønten, saa gaar de to kære Erindringer op i en højere Enhed."

Aage vilde skyde Ringen af sin Finger, men kunde ikke faa den af, og Trolle fortsatte spottende:

„Der kan De selv se, hvor den kære Erindring holder fast! Tag den nu og lad mig faa Mønten; den er jo ikke mere værd end en Regnepenge."

„Hvorfor vil De saa have den?" spurgte Aage.

„Fordi jeg er gal, samlergal," svarede Trolle og lod Fingrene spille i Luften. „Jeg har alle de danske Runemønter undtagen denne, og De maa endelig lade mig faa den, Hr. Vang," tilføjede han med indsmigrende Stemme.

Aage snappede Etuiet og sagde: „Umuligt, Hr. Trolle! Alt andet, kun ikke den.“

„Alt andet, alt andet,“ hvæsede den lille pukkelryggede Dværg, idet han skulede efter Etuiet. „Hvad bryder jeg mig om alt andet, naar jeg ikke kan faa den.“

Han vraltede atter hen til Chatollet, aabnede et hemmeligt Rum og tog noget frem, som han skjulte i Haanden.

„Tror De, det vilde være vanskeligt at gøre saadan en Skilling efter?“ spurgte Trolle med et listig Smil.

„Paa ingen Maade,“ svarede Aage. „Præget er saa raat, at det med Lethed lader sig eftergøre.“

„Men Prægningen,“ spurgte Trolle.

„Aah! det kan man gøre med en Hammer. Saaledes prægede de jo ogsaa i den Tid.“

„Hør!“ sagde Trolle i en fortrolig Tone, „jeg har et Forslag at gøre Dem. Hvis De vil lave mig et Par af disse Skillinger, saa vil jeg forære Dem denne her. — Det er en meget mærkelig Ring.“

„Hvad mærkeligt er der ved den?“ spurgte Aage, „det er jo en almindelig Brillantring, men den har et ganske mærkværdigt Spil, den funkler som Ild.

„Ja netop,“ svarede Trolle, som lod Ringen glimre i Lampelyset, „men véd De hvorfor?“

„Nej.“

„Fordi det er en sort Diamant, ægte østerlandsk.“

„Den er jo ganske klar,“ indvendte Aage, „kun ser det ud, som om Lyset brød ud fra Midten, omkring et enkelt Punkt.“

„Ganske rigtigt,“ bemærkede Trolle og pudsede Stenen med sit Ærme, „det er det sidste Kulstof, som er bleven tilbage ved Diamantens Dannelse, og derfor kaldes de sorte Diamanter; men det mærkeligste ved den Slags Diamanter er, at naar man i nogen Tid ufravendt betragter det sorte Punkt, løser

det sig op til Straaler, som er langt mere glimrende end dem, De nu ser."

„Det gad jeg nok prøve," sagde Aage.

„Med største Fornøjelse," udbrød Trolle, „men lad os lukke Døren af, jeg holder ikke af, at andre ser mine Sager. Værsgod! sæt Dem her i Lænestolen og læn Dem magelig tilbage! Sidder De nu bekvemt? Se saa! — Nu holder De Ringen skraat op mod Lyset og ser ufravendt paa det sorte Punkt. Saa vil det kun vare et Par Minutter, inden det løser sig op i Straaler."

Aage stirrede paa Diamanten — den gnistrede som Ild; men det sorte Punkt var der endnu. Saa syntes han pludseligt, at Ringen begyndte at vokse, Diamanten voksede med, aabnede sig i Midten og udsendte et Væld af grønne, violette og gule Ringe, der flød sammen og skiltes, indtil de glimtede med en luende Ild.

„Jeg kan ikke mere," vilde han sige, men Stemmen svigtede ham paa samme Maade, som naar man raaber i Søvne.

I samme Nu følte han en varm, fugtig Haand glide ned over sit Ansigt, og nu var det ham umuligt at aabne Øjnene. Han vilde rejse sig, men formaaede ikke at røre sig.

„Jeg er blind," stønnede han.

Da følte han atter den varme, fugtige Haand trykke hans Mund til og en stærk, myndig Stemme tordnede i hans Øre: „Hør efter og gør som jeg siger."

„Ja," stønnede Aage.

„Naar De kommer til København," vedblev Stemmen, „skærer De efter Solnedgang, naar De er alene, Stemplerne til den Runemønt, De viste mig."

Aage rystede paa Hovedet; han mægtede ikke at svare nej.

„Jo! De skærer dem," vedblev Stemmen, „og gør dem saa fuldkomne, som De kan, husk paa det."

Aages Hoved sank slapt ned; men Trolle lagde det tilbage og fortsatte: „Med disse Stempler præger De tolv Runemønter og sender dem herud til mig, og skulde nogen senere spørge om de Mønter, saa svarer De, at De intet véd, og intet kan huske, glem det ikke!“

Den pukkelryggede Guldsmed betragtede med et skadefro Grin Aage, som helt var sunket sammen i Lænestolen.

„Nu faar jeg mine Sølvstempler betalt,“ mumlede han, „og skal nogen komme i Fedtefadet bliver det ikke mig. Det er bedst, han faar sig en ordentlig Lur.“

Med disse Ord slukkede han Lampen og humpede ned til Gæstgivergaarden, hvor han tog sig en Pot Kegler. Han var usædvanlig lystig den Dag.

Da han ved Middagstid traadte ind i det bælgmørke Værelse, sad Aage nøjagtig i samme Stilling, som da Trolle forlod det. Han rullede Gardinet op, stillede sig bag Aages Stol og raabte: „Vaagn!“ For Aages Øre lød dette vaagn som en tung Dør, der drøner i en Kælderhvælving: Det var, som Lyden elektrisk forplantede sig gennem hele hans Legeme, og med Udraabet: „Hvad er det!“ fo'r han op af Stolen med Solen lige i Ansigtet.

„Go'maaren! Go'maaren, eller snarere Go'middag. Hr. Vang,“ grinede Trolle, „De har skam taget Dem en ordentlig Lur.“

„Har jeg sovet?“ spurgte Aage og saa' sig forstyrret om.

„Om De har,“ grinte Trolle, „jo, det kan De bande paa! Jeg haaber, De har drømt behageligt.“

„Jeg har slet ikke drømt noget, men hvorfor har De ladet mig sove her?“

„Det var saamænd Dem selv, der faldt i Søvn, medens jeg sad og læste, og saa syntes jeg, det var Synd at vække Dem før nu, det er Middag.“

„Middag?“ udbrød han og fo'r op, „saa maa jeg skynde mig.“ Aage greb sin Hat, men Trolle standsede ham og sagde:

„Hvad bliver det saa til med disse Mønter? Vil De lave dem til mig?“

„Nej,“ svarede Aage og saa' ham lige ind i Ansigtet, „jeg ønsker ikke at dele Deres Skæbne.“

Trolle blev staaende paa Trappen og stirrede efter ham med et skadefro Grin. „Hoho!“ haanlo han, „den raader du ikke mere for!“

„Hvordan Pokker er det, du ser ud?“ spurgte Onkel Møller, da Aage kom ind til Middagsbordet, „dine Øjne er jo ganske sorte.“ Aage svarede ikke, men legede aandsfraværende med sin Gaffel.

„Og hvad er det for en Ring, du har dér?“ fortsatte Onkel Møller, „du er da ikke blevet forlovet?“

Aage fo'r op som af Drømme. „Hvilken Ring?“ spurgte han.

„Den paa din lille Finger. Lad mig se -- det er min Salighed Kammas!“

„Moders!“ udbrød Aage.

„Ja, netop; men hvor Pokker har du faaet den fra? Den har jeg søgt efter i mange Aar.“

„Aa, jeg fandt den i en Skuffe,“ svarede Aage forvirret, „jeg var — — —.“

„Ja, tænkte jeg ikke nok, at den laa deroppe,“ afbrød Onkel Møller ham. „Hun havde jo altid det Gæsteværelse dér. Saa har jeg dog gjort Karen Uret.“

„Hvilken Karen?“

„Aa, hun tjente hos os i din Moders Tid; men saa blev hun gift med Niels Jensen ovre i Solby, og hun gjorde Egnen helt rundtosset med sine Kun-

ster. Nu er vi da heldigvis fri for det, for i Morges fandt de hende siddende død i sit Kammer, med Salmebogen foran sig og sin Ligkrans i Haanden. Det kan man min Salighed kalde at være fremsynet!"

„Er hun død!" udbrød Aage.

„Ja, Gu' er hun saa," svarede Onkel Møller, idet han skar sig et godt Stykke Lammesteg, „og det er s'gu et Held, for ellers havde vi faaet hende paa Sognet."

Aage vidste ikke ret selv hvorfor, men dette bratte Dødsfald berørte ham pinligt; det laa som den sorte Skyggestreg paa Solskivens Guld. Han gik op paa sit Værelse, pakkede sin Vadsæk og vilde saa til Solby; men en uovervindelig Mathed betog ham. Han lagde sig paa Sengen for at blunde et Øjeblik, men da han vaagnede stod Solen i sin Nedgang — Turen til Solby var umulig.

Forstemt og ulykkelig satte han sig ned og skrev et langt Afskedsbrev til Poula; det endte saaledes:

„Min inderlig elskede! I Haab om den Lykke du har forjættet mig, i Tro paa den Kærlighed du har svoret mig, sender jeg dig Moders Ring, som jeg har været saa lykkelig at finde. Bær den til Minde om mig og min Kærlighed."

Da han havde bragt dette paa Posthuset, styrede han sin Gang mod Guldsmedens Hus — det var ham umuligt at erindre, om han havde betalt Ringen. Han bankede og kaldte — ingen svarede. Den næste Morgen rullede Aage med Diligencen til København.

Gravør Mogensens Værksted i lille Kongensgade var ikke nogen Forlystelsesanstalt; det kunde man se af Aages Gang, der blev langsommere og langsommere, jo mere han nærmede sig den velbekendte Port. Her modtoges han af Madam Svendsen, Husets Faktotum, som meddelte ham, at Værkstedet var lukket, fordi Gravøren var paa Skovtur, en Fest han aarlig gav for sine Medhjælpere. Aage følte sig betydelig lettet ved denne Meddelelse og besluttede selv at tage i Skoven, ikke for at slutte sig til Gravørens Selskab, men for i stille Ensomhed at hengive sig til sine Drømmerier, og snart var han ude ved Lyngby Sø, hvis landlige Omgivelser mindede ham saa meget om Stillebys dæmrende Skove. Han vandrede om i stille Lykke over sin Kærlighed og sit kommende Kunstnerliv, og syntes aldrig at have set Søen saa blank og Skovene saa friske; men da det begyndte at lide mod Solnedgang, kom der en underlig Uro over ham. Det forekom ham, at der var noget, han skulde gøre; men hvad det var, kunde han ikke faa fat paa, og jo mere han grublede derover, desto uroligere blev han. Saa faldt det ham ind, at dette noget laa i Byen og var paa Værkstedet, og at Arbejdstiden hørte op Klokken syv. Han saa' paa sit Ur — jo, han kunde være derinde til den Tid.

Da han atter præsenterede sig for Madam Svendsen, udbrød denne forskrækket: „Jøsses, Hr. Vang! De er vist ikke rigtig rask."

„Giv mig Nøglen til Værkstedet," sagde Aage kort, „jeg skal derop."

„Men der er slet ingen deroppe," indvendte Madammen, idet hun tog Nøglen frem.

Aage snappede den ud af hendes Haand og gik med stive Skridt ind ad Porten. Madammen saa' efter ham og sukkede: „Herre Gud, det kønne unge Men-

neske! nu har han da ogsaa faaet for meget — ak ja, det kommer der ud af disse Skovture."

Da Aage traadte ind i Værkstedet, laa det store Rum med de mange Kvistvinduer i Solnedgangens sidste glødende Belysning, dens røde Straaler spillede hen over de blanke Skruestikker, polerede Metalflader, over Hamre, Ambolte og Gravstikker, brød sig i den tarvelige Hængelampes Prismer, og faldt derfra som syvfarvede Regnbuestriber paa de hvidtede Vægge. Aage hængte sit Tøj paa Knagen, trak sin Arbejdsbluse paa og satte sig paa sin vante Plads, stirrende tankeløst omkring sig. Hvad var det, han skulde huske — det var ham umuligt at komme paa det, og ganske mekanisk tog han en Gravstik i Haanden.

Han prøvede den paa et Stykke Kobber — nej — det var ikke det. Han kastede Pladen fra sig, og stirrede atter hen over Bordene, hvor det blanke Værktøj luede i Aftensolens Lys.

Da faldt hans Blik paa et Par Stykker Rundstaal, og det forekom ham, at disse havde en Glans, der tiltrak ham paa en særegen Maade. Han tog dem, vejede dem i Haanden, maalte deres Diameter — ja, der var det; men hvad saa mere? Han grundede dybt og længe.

Da gik Solen ned, og i samme Øjeblik kom han til at tænke paa Runemønten. Han tog den ud af Etuiet, stirrede paa den og fandt en ganske særegen Glæde derved — han syntes, at han maatte have flere af dem — det vilde skaffe ham Ro.

Han lagde Runemønten paa Rundstaalet — jo, det passede nøjagtigt! Saa spændte han Staalet i Jærnkuglen, fik Lupen i Øjet og gav sig til at arbejde.

Lidt efter faldt Mørket paa, og han havde kun lagt de første Konturer. Han rullede Gardinet ned, tændte Lampen og følte sig nu hyggelig til Mode.

Aldrig havde noget Arbejde interesseret ham som dette, og henad Midnat var Stemplerne færdige.

Han tog Skærmen af Lampen, tørrede Sveden af sin Pande og saa' sig uroligt om i det halvmørke Rum, hvor Maanen kastede blege Lyskvadrater ind gennem Vinduerne, medens Resten af Værelset laa i dyb Mørke. Da saa' han noget glimte henne ved Kakkelovnen — det var et Stykke Sølvblik, som tindrede i Maanelyset; han tog det, vejede det i Haanden og følte atter den samme indre Tilfredsstillelse, som da han havde taget Rundstaalet. Saa flyttede han den store Ambolt midt ud i Stuen, og kort efter drønede hans Hammerslag saa vægtigt og sikkert, at det rungede gennem hele Huset.

Pludselig faldt en stærk Lysstribe hen over Ambolten, Døren til Værkstedet reves op — der stod Madam Svendsen i dyb Negligé med en Lampe i Haanden.

„Ih du Frelsens Gud! hvad er det dog, De bestiller heroppe, Hr. Vang? — Der er jo ikke et Menneske, som kan faa Nattesøvn i sine Øjne."

„Jeg præger Mønter, Madam Svendsen," sagde Aage.

„Gud fri og frels os!" raabte Madammen, „De vil da ikke i Tugthuset?"

„Er de ikke kønne?" spurgte Aage og rakte hende en.

„Det Skidt," svarede Madammen irriteret, „det er jo ikke andet end Regnepenge! Nu maa De holde op, Hr. Vang, for ellers kommer Krigsraaden selv. Det er jo et ugudeligt Nattespektakel."

„Der mangler to," sagde Aage, og til Madammens store Forskrækkelse faldt endnu to vægtige Hammerslag over Krigsraadens syndige Hoved. Derpaa pakkede Aage sine Mønter ind og lystes ned af Madam Svendsen, som nu var fast overtydet om,

at han enten maatte være fuld eller gal og derfor bad ham om at gaa lige hjem.

Denne Anvisning fulgte Aage paa det nøjagtigste, og da han næste Morgen havde faaet Mønterne sendt af Sted, følte han en Ro i sit Sind og en Tilfredshed med sig selv, som han ikke længe havde kendt; men kort efter havde han ganske glemt, hvad der var passeret paa Værkstedet.

Ude paa Kristianshavn, Københavns Stilleby, knejser mellem forfaldne Rønner endnu gamle anselige Handelsgaarde, som minder om Danmarks Velstand paa det Asiatiske Kompagnis Tid, og i en af disse havde Professor Krog sit Atelier. Det var en høj Hjørnebygning, hvis Forside vendte ud imod Kanalen med dens Skibe og Pramme, medens man fra Sidefløjens øverste Etage havde en vid Udsigt, først over Volden med dens Grave og Glacier, saa over det frodige Amager, og endelig over den rullende Sø lige ned til Stevns Klint, hvis Fyr hver Aften blinkede som en Stjerne.

Krog havde rejst meget, og hans Atelier bar Vidne om hvorledes og hvorhen. I Dørkrogen hang endnu hans Ransel og Ziegenhainer, prydet med Navnene paa de Byer, han havde besøgt. Saa kom et stort Skab fuldt af romerske og græske Antikviteter, og endelig det allerhelligste, et gammelt Chatol, som kun blev forevist ved højtidelige Lejligheder, og som skjulte de Mønter og Gemmer, som han havde købt af Bønderne paa Forum og Piazza Navone. Væggene dækkedes af Studier, Raderinger og Haandtegninger, som viste, at han havde været paa en god Fod med hele vor ældre Kunstskole; men der

var ingen Makartbuketter, ingen spættede Tigerskind, ingen falmede Silkedraperier, ingen gamle Møbler i „Bondestil"; thi Krog hørte til den gamle Skole, som mente, at Kunst var Kunst og det andet „mestendels Gøgl".

Det var en varm, foraarsfrisk Dag i Maj, Vinduerne stod aabne, og i Sollyset derude tegnede Voldens Træer sig med denne ubestemte Nuance mellem grønt og brunt, som angiver, at Knopperne har i Sinde at blive Blade.

Krog stod ved Kavaletten og arbejdede paa et Medaillestempel; men af og til skubbede han den grønne Øjenskærm tilbage fra Panden og stirrede ud paa Voldens Grønt og det gryende Foraar, idet han sukkede: „Aa ja, det var dengang," og saa trak han atter Skærmen ned, fik Lupen for Øjet og arbejdede ivrigt videre.

Ved det andet Vindue stod Pladsen tom. En Arbejdsbluse hang over Stoleryggen og dækkede halvt en Skiferplade, hvorpaa man saa' Udkastet til et Medaillerelief i Voks. Poussérpinde, Tyrter, Riffelfile, Mejsler og Punsler laa hulter til bulter mellem hverandre paa Bordet.

„Hm, hm!" mumlede Krog, medens han tog sig en ny Udenlandsrejse gennem det aabenstaaende Vindue. „Hvor Pokker er han nu henne? Jeg synes, han begynder at løje af. Han er en flink Fyr, en talentfuld Fyr, men han løjer af — ja Gu' gør han saa, se der har han smidt sin Bluse lige over Vokset! Ligner det nu noget? Bare han ikke er i Kærlighedstilfælde."

Efter dette Hjertesuk tog Professor Krog sig et nyt Drag Foraarsluft og gav sig saa atter til at arbejde, idet han mumlede: „Ak ja, det var dengang."

Længe hørte man kun den skrabende Klang af Gravstikken i Staalet, men saa lød der hurtige Trin

paa Trappen, og idet Krog aabnede Døren, raabte han: „Naa, kommer han der, Dovenlars!“

„Dovenlars! — hvad behager? kalder De mig Dovenlars? Nej, véd De hvad, min gode Krog! vel hedder jeg Lars, men Dovenlars er der endnu ingen, der har kaldt mig.“

„Ih nej, Hr. Etatsraad! Er det Dem,“ udbrød Krog fornøjet over Udsigten til en lun Passiar. „Jeg troede Skam, det var min Elev. Undskyld at jeg titulerede Dem saaledes.“

„Aa, De véd, jeg bryder mig Pokker om Titler,“ svarede Etatsraaden, idet han tog de sidste Spring. „Lad mig bare komme ind; jeg har en Sag af uhyre Vigtighed at tale med Dem om.“

Den indtrædende var en mærkelig Skikkelse, stor og bred men dog ungdommelig let, trods at hans Haar, som hang i tætte fyldige Lokker, begyndte at graane. Ansigtet var ikke smukt, dertil var det for stort, for groft, og de tykke Læber for fremstaaende; men naar han talte, forsvandt alt dette. Da kom der et Liv og et Spil i disse mangfoldige Muskler, en Glans i Blikket og en Hurtighed i Øjekastet, som svarede til hans Tales rivende Strøm. Han kastede sig i Sofahjørnet, trak Krog med sig og fortsatte: „Som jeg siger Dem, en Sag af uhyre Vigtighed, baade for Møntkabinettet, for mig selv og Numismatikken som Videnskab. Aldrig i mit Liv har jeg haft saadan et Hovedbrud! Se her — hvad siger De om den?“

„Det er jo en Runemønt,“ svarede Krog.

„En Runemønt! Ja naturligvis, men se rigtig paa den og læs, hvad der staar.“

Krog kneb Lupen i Øjet, stirrede paa Mønten og svarede: „Der staar saadan noget som Vox.“

„Vox!“ udbrød Etatsraaden indigneret, „nej, der staar min Salighed LUX, men jeg er bange for, det er en Luks, der har lavet den. Hvad siger De?“

„Jeg forstaar ikke, hvad De mener," sagde Krog. „Den Mønt ser jo meget godt ud."

„Ser ud, ser ud!" vrissede Etatsraaden. „Hvor kan De nu sige saadan noget! Se efter paa begge Sider og læs, hvad der staar."

„Det kan jeg ikke," svarede Krog smilende over sin Vens Ivrighed. „Runerne kan jeg slet ikke tyde."

„Lad mig faa den," udbrød Etatsraaden og snappede Mønten saa hurtigt, at Krog tabte Skærmen.

„Hør nu efter, saa skal jeg forklare Dem, hvori det vidunderlige bestaar. Ser De, her er nu først et hjælmet Hoved, og over det staar ganske tydeligt med Runer: Olaf hin helga — det er naturligvis Olaf den Hellige. Paa den anden Side ser De et Kløverkors, og i dets Vinkler staar, mærkværdigt nok med romerske Bogstaver LUX — VIN — CET — det betyder Lyset skal sejre; men her i den fjerde Vinkel staar der noget, jeg ikke kan blive klar paa. Det ser ud som et Hoved med en Straaleglorie, omgiven af en Kappe."

„Nej, det er en af Skyer opgaaende Sol," forklarede Krog, som atter havde faaet Lupen i Øjet.

„Bravo, bravo," raabte Etatsraaden og sprang op af Sofaen, „brillant set: Symbol paa Kristendommens sejrende Lys, der stiger op af Hedenskabets Mørke. Tak, gamle Ven, der blev den Gaade løst, men der er flere tilbage."

„Hvilke?" spurgte Krog med et lille Smil.

„Jo, ser De, Hovedspørgsmaalet bliver: er denne Mønt virkelig fra Olaf den Helliges Tid, eller er det noget, som disse forbandede Møntsamlere har lavet for at stikke os Blaar i Øjnene? Som Direktør for Møntkabinettet er det mig, der bærer Ansvaret for, at vi ikke faar falske Stykker ind i Samlingen."

„Har De købt den?" spurgte Krog.

„Naturligvis," svarede Etatsraaden og kløede sig i sin vældige Løvemanke. „En forbandet Omløber

var det, der kom med den. Jeg turde ikke lade ham gaa med Mønten, og saa gik han s'gu med Pengene — hundrede Rigsdaler, min Fa'er!"

„Hvor er den fundet?" spurgte Krog.

Etatsraaden sprang op af Stolen, knipsede med Fingeren og udbrød: „Solby! og Solen paa Mønten, mærkværdigt! Skulde man virkelig have præget Mønter i Solby?"

„Næppe under Olaf den Hellige," svarede Krog tørt, „dengang regerede jo Knud den Store i Danmark."

„Ja vist, ja vist," sagde Etatsraaden ærgerlig, „men der kan jo ogsaa være et Solby i Norge. Tillægsordet „den Hellige" tyder desuden paa, at den er præget efter Olafs Død, muligt af en eller anden Biskop. Den er ganske ukendt, en hel ny Type; men det mærkeligste er, at den har Runer paa den ene og Romerskrift paa den anden Side — det har jeg aldrig før set." Og Etatsraaden begravede Ansigtet i sine Hænder, og grundede dybt over dette Fænomen paa den numismatiske Himmel. Krog, som imidlertid havde vejet Mønten, sagde med en vis Uro:

„Den har endnu en Mærkelighed."

„Hvilken?" spurgte Etatsraaden, der vaagnede op af en Drøm.

„Den er dobbelt saa vægtig som de sædvanlige Runemønter; det hover mig ikke. Det er nu til Dags vanskeligt at præge i saa tyndt Sølv som Middelalderens."

Etatsraaden fo'r op og stirrede paa Vægten. „Ja, De har Ret," raabte han. „Aa, den forbandede Slyngel, at drive Gæk med det kongelige Møntkabinet og en Mand som jeg. Faar jeg ham fat, skal han min Salighed i Tugthuset."

„Naa, naa, saa galt bliver det vel ikke," sagde Krog og klappede ham paa Skulderen. „Jeg har jo endnu ikke erklæret Mønten for falsk. Den ser

ægte nok ud, og de kan have haft en anden Møntfod i Norge. Muligvis er det en Pied-fort."

„Tror De?" spurgte Etatsraaden med et Befrielsens Suk.

„Lad den ligge her til i Morgen," svarede Krog, „saa skal jeg gaa den grundig efter. Det er ikke saa let at afgøre den Sag paa en Studs."

„Nej, nej, kære Krog, det kan De tro, at vi Museumsfolk daglig faar at mærke. Man overløber os med de utroligste Ting, snart lappede sammen af gamle Stumper, snart fabrikerede af snedige Falsknere — der er jo hos vore Antikvarer ikke et ægte Stykke tilbage. Jeg bryder mig ikke om, at de laver gamle Stikbækkener til Bordopsatser, og Frederik den Sjettes Temaskiner til Blomstervaser; men vore gode gamle Oldsager, og vore rare danske Mønter skal de pinedød lade være i Fred! De maa ikke forvanske Historiens Gang og bringe Vildrede i Videnskaben. De vil snyde os for Penge, men de snyder os tillige for Kundskab, og det vil jeg sige Dem, Krog, at hvis denne Mønt er falsk, saa vil jeg sætte Himmel og Jord i Bevægelse for at faa Synderen afstraffet — han kunde jo lige saa godt have eftergjort en af Runestenene paa Rundetaarn, og det er der min Salighed Straf for. Far vel, saa kommer jeg i Morgen!"

Den ivrige Etatsraad trykkede Krog venskabeligt i Haanden og styrtede ud ad Døren lige saa hurtigt, som han var kommet. Langt nede paa Trappen hørtes endnu engang hans klangfulde Stemme, saa faldt Porten haardt i.

„Hvad var det for en løjerlig en?" spurgte Aage, som kort efter traadte ind. „Han tog mig i Knaphullet og spurgte, om jeg hed Dovenlars."

„Det var Direktøren for det kongelige Møntkabinet," svarede Krog. „Han kom med en underlig Mønt. Her skal De se — hvad siger De om den?"

„Det er jo Mage til den, jeg har," svarede Aage, „bare jeg ikke har tabt min."

„Mage!" udbrød Krog forbavset, „har De Mage til den Mønt, lad mig se den!"

Aage aabnede den lille Guldkapsel, og Krog udbrød endnu mere forbavset: „Ja, minsandten er det den samme! Vent lidt."

Han gik hen til Vinduet, undersøgte begge Mønter nøje under Lupen, og medens han gjorde dette, undergik hans Ansigt en mærkelig Forandring. Et Par Gange sendte han Aage et prøvende Blik og gav ham saa Etatsraadens Mønt, idet han spurgte: „Hvad siger De om denne?"

„Den er falsk," svarede Aage uden Betænkning.

„Hvor kan De sige det? De har jo slet ikke set paa den."

„Nej, men jeg kan føle det. For det første er den tykkere end min, og for det andet er den skarp i Kanterne. Se, Graten sidder endnu her i Korsets Vinkler. Den er ganske frisk."

„De har Ret," svarede Krog, idet han betragtede ham skarpt. „De ser godt — men hvor er da den falske kommet fra?"

„Ja, det véd jeg virkelig ikke," sagde Aage frejdigt, „jeg har aldrig set andre end min."

„Men hvor er Deres da kommen fra?" spurgte Krog.

„Den er funden paa Solby Kirkegaard."

„Paa Solby Kirkegaard!" udbrød Krog endnu yderligere forbavset, „og den anden er ogsaa fra Solby! Hvorledes hænger dog alt dette sammen? Har De fundet den selv?"

„Nej."

„Hvorledes har De da faaet den?" spurgte Krog skarpt.

Aage blev rød og svarede lidt usikkert: „Det kan jeg ikke sige Dem."

Krog gik hen til Vinduet og saa' lidt ud; hans Ansigt havde paa en Gang et bekymret og mistænksomt Udtryk. Saa vendte han sig pludseligt mod Aage og sagde: „Kære Vang! jeg har betragtet Dem, ikke blot som min Elev, men ogsaa som en Ven, og det gør mig ondt, at jeg ikke har vundet Deres Fortrolighed. Jeg er en gammel Mand; men jeg har ogsaa været ung, og jeg véd at unge Mennesker kan gøre Dumheder, hvis Betydning de ikke aner, sig mig derfor oprigtig: har De ikke lavet denne Mønt efter Deres — til et Par gode Venner for Eksempel?"

„Men hvor i al Verden falder De dog paa det," udbrød Aage, „hvad skulde de med saadan en Regneskilling?"

„Nu vel, siden De sætter saa lidt Pris paa den, saa kan De gøre mig en stor Tjeneste. Den gamle Etatsraad, som De mødte paa Trappen, er meget ked over at have købt den falske til Møntkabinettet, lad ham faa Deres, saa vinder De i ham en god Ven, som nok vil give Dem nogle smukke Madailler i Bytte."

„Det kan jeg ikke, jeg vil ikke skille mig ved denne Mønt for nok saa mange Medailler. Jeg har faaet den som en kær Erindring."

„Naa saaledes!" sagde Krog idet hans Ansigt antog et halvt vemodigt, halvt sarkastisk Udtryk. „Nu begynder jeg at forstaa Dem. Det er maaske ikke alene en kær men ogsaa en Kæresteerindring."

Aage blev blussende rød.

„Herregud, har nu De ogsaa begaaet Selvmord," udbrød Krog i pudsig Fortvivlelse. „Og jeg, som tænkte paa at faa noget ud af Dem! Naar skete den Ulykke?"

„I Sommerferien," svarede Aage.

„Ja, Sommerferier, Karnevaler og Skøjteløb — dem har Fanden skabt," sagde Krog. „Men siden

De sidder saadan i det, saa véd jeg ikke bedre, end at De tager til Solby igen i Pinseferien og graver paa det Sted, hvor den er funden, der plejer i Reglen at være flere end én; men finder De ingen, saa bed hende, De véd nok, om at give Dem en anden Erindring, og lad den gamle Etatsraad faa Skillingen, ellers lever han vist ikke Aaret over."

Det var et længe næret Ønske, som her uventet opfyldtes. Lykkeskillingen vilde atter forene ham med Poula; men skille sig ved den, og det for en gammel Etatsraads Skyld, nej, det gjorde han aldrig!

Det sidste sagde han dog ikke til Krog, han indskrænkede sig til en varm Taksigelse og Løfte om, at se nærmere efter paa Solby Kirkegaard.

Fjorten Dage var forløbne, og nu var der kun 8 Dage til Pinse. Aage havde med et Barns Glæde talt hver Dag, som svandt, og nu stod han i sit Vindue, stirrende ud over Esplanadens grønnende Træer og Kastelsvoldens græsklædte Bastion. Hele Livet syntes ham saa ungt, saa friskt, Himlen var blaa med lette drivende Bomuldsskyer, og nede i Grønningen spadserede unge Par i lyse Foraarsdragter. — Snart skulde han sværme ligesom de. Paa Bordet laa hans Gaver, Amor og Bellona, en af ham selv skaaren Kamé til Poula og et Servietbaand til Tante Malle, for at bringe hende ud af hendes sædvanlige Krigshumør. Han var just i Færd med at pudse det sidste, da Gangklokken gav sig til at kime ualmindelig voldsomt, hvorpaa der fulgte en heftig Banken. Ærgerlig lod han Servietbaandet ligge, aabnede Døren og traadte et Skridt tilbage;

der stod to Politibetjente, hvoraf den ene rakte ham en trykt Blanket.

„De gaar vist fejl," udbrød Aage.

„Tror De?" sagde Betjenten. „Er De ikke Gravør Aage Vang?"

„Jo, men hvad er det for et Papir?"

„En Tilsigelse til at møde paa Politikammeret i Morgen Kl. 12," sagde Betjenten.

„Det kan jeg ikke, jeg skal rejse i Morgen Kl. 7 med Toget," indvendte Aage.

„Hvorhen?"

„Til Stilleby."

„Godt," sagde Betjenten, og skrev noget i sin Lommebog, „De foretrækker maaske at blive taget derude."

„Taget," udbrød Aage, „hvad mener De med det?"

Betjenten maalte Aage fra Top til Taa og svarepe: „Det er jo klart nok — hvis De ikke møder godvilligt, bliver De arresteret."

„Hvad har jeg da gjort?" spurgte Aage, som blev mere og mere forvirret.

„Aa, det faar De nok at vide i Morgen," sagde Betjenten, „vi har Ordre til at holde vor Mund."

Aage blev staaende aldeles maalløs, medens de to Betjente gik ned ad Trappen. Saa stirrede han paa Blanketten; men der stod kun, hvad Betjenten havde sagt.

Urolig begyndte han at vandre frem og tilbage, grublende over, hvad denne gaadefulde Tilsigelse skulde betyde. Han var sig ingen Brøde bevidst, og dog ramte denne Tilsigelse ham som et Tordenslag, der kuldkastede alle hans Planer. Han forsøgte at slaa sig til Ro med, at han muligt skulde stævnes som Vidne i en eller anden Retssag; men selv dette pinte ham — han huskede paa Guldsmed Trolle, og hvorledes denne var kommen i Ulykke ved hans Udsagn.

De siddnere han grublede, desto hedere blev Luften endnkring ham, indtil Sveden sprang ud af hans Pande. Værelset forekom ham utaalelig trangt, en Tur omkring Søerne vilde gøre godt.

Da han kom ned i Porten, saa' han en elegant klædt Herre med svære sorte Moustacher. Denne Herre syntes med stor Opmærksomhed at studere de i Porten ophængte Fotografier; men idet Aage gik forbi, sendte han ham et underligt spejdende Sideblik. Aage forandrede sin Plan og gik ud paa Langelinie. Men just som han havde sat sig paa en Bænk, passerede den elegante Herre ham forbi, idet han strøg sine Moustacher med et Smil, som Aage aldeles ikke syntes om; men det forunderligste var, at da han senere vandrede langs Søerne, saa' han den elegante Herre vandre paa den modsatte Side. Ærgerligt vendte Aage om og gik hjem; men da han om Aftenen vilde rulle sit Gardin ned, stod den elegante Herre i Grønningen og kiggede Stjerner. Han maa jo være gal, tænkte Aage og gik til Sengs.

Aldrig havde han tilbragt en saa urolig Nat. Baaret af Mørket steg det ene Skræmmebillede frem efter det andet, indtil han til sidst syntes at se Politihjælme i Luften og Forhørsdommere i Krogene. Først langt henad Morgenstunden faldt han i en tung Søvn, vaagnede med et nervøst Ryk og gik med beklemt Hjerte hen i den Kafé, hvor han plejede at komme. Dér sad den elegante Herre og spillede Domino med en temmelig lurvet Person. Aage styrtede ud af Kafeen og løb lige op til Kongens Nytorv, men da han traadte ind ad Gianellis Port, saa' han den elegante Herre i Mundingen af Bredgade. Det var, som havde han faaet en dobbelt Skygge.

Københavns Raadhus er ikke nogen tiltalende Bygning — mørk, skummel og graa ligger den i

Hjørnet af Torvet med sine tilgitrede Vinduer, og mørkt, skummelt og graat er det triste Liv, som rører sig derinde. Foran Porten holdt den sorte Vogn, som Folkevittigheden har døbt „Salatfadet", og udtømte sit sørgelige Indhold af Forbrydere i nogle mørke Korridorer, som førte til Politiretten, hvor det vrimlede med Vagabonder, Løsgængere, Bøller og Skøger, hvoraf nogle blev lukkede ind i Skabene, da Aage søgte at bane sig Vej gennem Vrimlen.

„Hvor skal De hen," raabte en Betjent. Aage viste ham Tilsigelsen, og Betjenten sagde: „De skal slet ikke her! Opdagelsesbureauet er højere oppe, det er bedst, jeg følger Dem." Gennem en Uendelighed af Korridorer og Trapper naaede de op til en Dør, hvorpaa der stod „Københavns Opdagelsespoliti". Det gøs i Aage, da Betjenten pludseligt tog ham i Armen og skubbede ham ind ad den aabne Dør med de Ord: „Gravør Vang! Hr. Inspektør!" hvorpaa han tog til Huen og forsvandt. Inspektøren hævede Hovedet fra en Bunke Akter, der laa paa Skrivebordet, pegede med Enden af Penneskaftet paa en Stol og gav sig saa atter til at skrive.

Mekanisk satte Aage sig ned og stirrede omkring sig. — Aldrig havde han set et saa uhyggeligt Rum. Høje mørkegraa Reoler med Bunker af Akter og Papirer dækkede Væggene, Lyset faldt mat gennem de smalle, støvede Vinduer, Luften var lummer og uren — det var, som om den klare Sol og den friske Vind ikke havde berørt dette Rum i umindelige Tider. Ved Indgangsdøren stod en tyk Overbetjent, som pligtskyldigst holdt Haanden for Munden, hver Gang han gabede, og ved en anden Dør to Betjente, som blot manglede Flammesværdet for at ligne Keruber.

Inspektøren vedblev at skrive. Af og til hævede han Hovedet og sendte Aage et prøvende Blik, saa

skrev han igen — Pennens Kradsen paa Papiret lød til sidst for Aage som en Slanges Hvislen. Hver Gang Inspektøren sendte ham sit skarpe, prøvende Blik, maatte han slaa Øjnene ned, og det irriterede ham; men han maatte.

„Tag Rapporten, Madsen," sagde Inspektøren pludselig og rejste sig.

„Jo, Hr. Inspektør," svarede Overbetjenten, der fo'r op som af Søvne.

„Naar er De født?"

Aage famlede i det og udbrød forvirret: „Men kan jeg da ikke først faa at vide? — —"

„Vil De svare paa Overbetjentens Spørgsmaal og afholde Dem fra alle overflødige Bemærkninger," afbrød Inspektøren ham skarpt. „Vi véd mere om Dem, end De tror."

I det samme gik Døren op, og den elegante Herre traadte fløjtende ind. Han tilkastede Inspektøren et venskabeligt Nik og borede sig mellem de to Betjente ind ad den anden Dør, idet han sagde: „Der har vi jo Falskmøntneren."

Aage stræbte at samle sine Tanker og besvare de mange Spørgsmaal, som skulde aflægges til Rapporten; men da Overbetjenten spurgte: „Er De tidligere straffet?" brast hans Taalmodighed, og idet han vendte sig mod Inspektøren, udbrød han: „Taaler De, at Deres Folk fornærmer mig, Hr. Inspektør!"

Inspektøren rejste sig fra sine Akter og sagde: „Man kan mærke, De ikke har været heroppe før. Alt dette er Formaliteter, som maa iagttages; men det foreløbige Forhør ønsker Politidirektøren selv at overtage. Jeg vil raade Dem til at svare saa kort og bestemt og tillige saa sandt, som De formaar. Det vil forkorte Forhøret og formilde Deres Straf."

„Straf!" udbrød Aage og tumlede tilbage.

„Ja, den undgaar De næppe; dertil er Indicierne

for vægtige. En aaben Tilstaaelse vil tjene Dem bedst."

Overbetjenten tog Aage ved Armen og hviskede: „Gør bare intet Vrøvl derinde, for i Dag er han i Gnavehjørnet, kan De tro!"

De to Betjente gjorde Honnør, da Overbetjenten aabnede Døren til det allerhelligste — Politidirektørens Værelse.

Henne ved Vinduet stod Politidirektøren i hviskende Samtale med den elegante Herre, som flot snoede sine Moustacher, medens han legede med sin Lorgnetsnor.

Det svimlede for Aage; han vilde sætte sig ned, men Overbetjenten lettede ham op og hviskede: „Jeg tror, De er gal! Ser De ikke, han staar."

Nu trak den elegante Herre et stort Papir og en lille Æske op og overrakte Politidirektøren begge Dele. Denne lukkede Æsken op, undersøgte dens Indhold og rakte den saa pludseligt til Aage med de Ord: „Kender De dem?"

„Ja," stammede Aage, „jeg har set en af dem hos — —"

„Vil De behage at svare ja eller nej paa mine Spørgsmaal," afbrød Politidirektøren ham skarpt. „Har De set disse Mønter før?"

„Ja," svarede Aage febrilsk.

„Har De lavet dem mod bedre Vidende?"

„Jeg har ikke lavet dem, jeg kender dem slet ikke," udbrød Aage forvirret.

„Hvorledes bringer De det i Samklang med, at De lige sagde, at De havde set dem før."

„Det véd jeg ikke," svarede Aage forvirret, „jeg kan ikke huske, at jeg har lavet disse Mønter."

Politidirektøren vendte sig mod Overbetjenten og sagde: „Visitér ham, Lassen!"

I en Haandevending laa alle Aages Smaasager paa Politidirektørens Bord. Den elegante Herre nær-

mede sig og pegede med et tilfreds Smil paa Guldkapselen, som Politidirektøren aabnede. „Kender De da denne," spurgte han.

„Jo," svarede Aage.

„Er dette ikke den ægte Mønt, og alle de andre falske?"

„Jo," svarede Aage rystende; han følte, han begyndte at blive ganske kold.

Politidirektøren sendte ham et gennemborende Blik og sagde langsomt, idet han ligesom hamrede Ordene ind i Aages Bevidsthed: „Naar De nu er i Besiddelse af den ægte Mønt, og vi har soleklare Beviser for, at De har lavet de falske, saa haaber jeg, at det hele er sket mod bedre Vidende, og at De intet Begreb har haft om, at De tilsigtede noget Bedrageri, da De solgte disse Mønter til Guldsmed Trolle i Stilleby."

„Jeg har hverken lavet eller solgt dem," udbrød Aage forbitret. „Den, der siger det, farer skændigt med Løgn."

Politidirektøren blev ganske bleg. Han rykkede i en Klokkestreng, vinkede ad Overbetjenten, idet han sagde: „Før ham til Vinduet."

Tonen, hvori dette blev udtalt, lod Aage formode, at han muligt kunde blive ekspederet ud af det med det samme; men Lassen tvang ham ned paa en Stol, saa han fik Lyset lige i Ansigtet, og hviskede: „Gør nu ikke mere Vrøvl."

Politidirektøren gik hen til Bordet, satte sig ned og gennemlæste med stor Opmærksomhed det Dokument, som han havde faaet af den elegante Herre. Denne vedligeholdt sin skødesløse Stilling ved Vinduet, nynnede en Tyrolervals og pudsede sine Negle med en Tandstikker. Af og til sendte han et sarkastisk Blik til Lassen — Aage kunde have kvalt ham.

Der hengik mindst et Kvarter i den dybeste Tavs-

hed, saa hørtes Fodtrin udenfor og to Betjente førte to meget modsatte Skikkelser ind i Salen — den ene var Guldsmed Trolle, den anden Madam Svendsen, som bevægede sig frem under idelige Nejninger.

„Kender De disse Vidner?“ spurgte Politidirektøren.

„Jo,“ svarede Aage og vilde træde frem, men Lassens kraftige Haand tvang ham atter mod Lyset.

„Vil saa De, Hr. Trolle, afgive Forklaring over, hvad De véd om den anholdte og hans Forhold til disse Mønter.“

Trolle var iført en langskødet sort Frakke, der naaede ham til Hælene, muligt for at skjule hans vanskabte Ben. I Haanden holdt han sin høje sorte Silkehat, som han uafladelig strøg, medens han skulede til Aage. „I Fjor Sommer,“ begyndte han, „traf jeg Gravør Vang ved Stillebysø. Jeg havde lige været i Vandet og — —“

„Spring det over!“ afbrød Politidirektøren. „Hold Dem til Sagen, klart og korrekt!“

„Naa, ja, som Deres Excellence befaler,“ svarede Trolle og lod Hatten snurre som et Hjul. „Saa spurgte han mig, om jeg havde nogle smukke gamle Ringe at sælge, og saa viste jeg ham nogle paa mit Værksted; men saa vilde han have en Guldmedaillon i Stedet, og saa — —“

„Er det denne?“ afbrød Politidirektøren.

„Akkurat!“ svarede Trolle. „Det er den selv samme — der staar mit Mærke.“

„Godt,“ svarede Politidirektøren.

„Kender De denne?“ spurgte han og rakte ham Aages Runemønt.

„Om jeg gør! Det var jo netop den Mønt, vi handlede om.“

„Men hvoraf véd De, at det er den samme?“

„Jo, for jeg vilde prøve Sølvets Lødighed. Se, her sidder endnu Mærker af min Probersten.“

„Det er rigtigt, og hvad saa?“

„Ja saa,“ vedblev Trolle noget usikkert. „Saa kunde jeg jo slet ikke faa Mønten fra ham, fordi han sagde, at det var en kær Erindring, og saa viste jeg ham en prægtig gammel Empirering med tre ægte Stene, og saa lovede han at skaffe mig et Dusin af disse Mønter, for der var gjort et Fund paa Solby Kirkegaard.“

„Det er Løgn!“ raabte Aage og fo'r op.

„Maa jeg bede Dem om ikke at afbryde Vidnet,“ sagde Politidirektøren skarpt.

„Løgn!“ udbrød Trolle og skelede op mod Himlen. „Ved Gud i Himlens højeste Rige, det vil jeg gøre min Saligheds Ed paa! Maa jeg læse dette Brev for Politimesteren?“

Trolle trak et Brev frem af sin Brystlomme, aabnede det og læste:

„Hermed sender jeg de tolv Mønter, jeg har lovet Dem, og haaber De maa blive tilfreds med dem.“

Ærbødigst
Aage Vang.

„Har De skrevet dette Brev?“ spurgte Politidirektøren.

Aage vendte og drejede Brevet, som var det ham noget ganske ukendt, saa svarede han, idet Trolle sendte ham et gennemborende Blik: „Det véd jeg ikke, jeg kan ikke huske det.“

Politidirektøren og den elegante Herre vekslede et hurtigt Øjekast, som Trolle opfangede, thi han udbrød: „Jo, min Salighed har han skrevet det, jeg hentede det jo selv paa Posthuset tillige med Mønterne.“

„Hvad betalte De ham saa for disse Mønter?“ spurgte Politidirektøren.

„Vi handlede om dem,“ svarede Trolle med en

sær Grimasse. „Han fik Empireringen og Guldmedaillonen for Mønterne.“

„Det er ikke sandt,“ raabte Aage og rejste sig op.

„Har De da betalt disse Sager?“ spurgte Politidirektøren ham.

Først nu fo'r det Aage gennem Hovedet, at han ganske havde glemt at sende Pengene, og han segnede ned paa Stolen med et sagte: „Nej“.

Trolle stirrede paa ham med et hoverende Grin. Politidirektøren saa' mistroisk paa Aage, og den elegante Herre gav sig atter til at nynne.

„Jeg fik Mønterne i Bytte mod Ringen og Guldmedaillonen. Det vil jeg gøre min Saligheds Ed paa,“ forsikrede Trolle, „og jeg troede naturligvis, at de var ægte. Én har jeg solgt; men da jeg nu hører, at de er falske, overgiver jeg Resten i Politiets Varetægt. Jeg ønsker ikke at bedrage nogen.“

Og idet Guldsmed Trolle gjorde et mærkeligt Skrabud, gav han sig atter til at pudse sin Hat.

Politidirektøren vinkede ad den elegante Herre, vekslede et Par Ord med ham, og vendte sig saa pludselig til Madam Svendsen med de Ord:

„Fortæl hvad De véd om anholdte.“

Det gav et Sæt i Madammen; hun nejede lige til Jorden, og idet hun kastede et forvildet Blik omkring sig, spurgte hun:

„Skal jeg sige det alt sammen?“

„Nej, kun hvad der vedrører de Mønter, vi har talt om.“

„Jo, med Fornøjelse, Hr. Politiminister! Jeg husker det alt sammen ganske grangiveligt. Det var i Fjor Sommer en Lørdag, at Gravøren gjorde den store Skovtur, for saa kan de sove ud om Søndagen. Det var om Aftenen, og jeg havde lige vadsket Trapperne, for om Søndagen skal der være pænt og propert, skal jeg sige Dem, og saa stod jeg uden for Porten og trak lidt frisk Luft, for der

er fælt beklumret nede i Kælderen, skal jeg sige Dem, og saa — —"

„Aa for Pokker, spring alt det Vrøvl over," raabte Politidirektøren, og hold Dem til Sagen."

„Ja, nu kommer den jo," sagde Madam Svendsen lidt stødt; „men naar jeg inte maa begynde med Begyndelsen, saa kommer jeg jo aldrig til Enden."

„Blot ikke for vidtløftig," sagde Politidirektøren noget mildere, „hvad saa?"

„Ja, saa kom Hr. Vang spadserende oppe fra Nekolaj Kirke med saadanne underlige stive Skridt, og saa tænkte jeg: „Herre Gud, det pæne Menneske — —."

„For Pokker, spring over hvad De tænkte, og sig hvad han gjorde, skynd Dem lidt!"

Madam Svendsen rystede over hele Legemet og nejede saa pludseligt lige ned til Jorden. „Han bad om Nøglen, Hr. Politiminister."

„Nøglen! Hvilken Nøgle for Pokker!"

„Ih, den til Værkstedet, og da han ikke fik den straks, rev han den ud af Haanden paa mig og gik derop."

„Hvad gjorde han saa? Fulgte De med?"

„Jøsses, nej, Hr. Politiminister! for det kunde da aldrig falde mig ind at gaa paa Værkstedet i Mørkningen med en ung Herre, især naar han kom fra Skovtur. Nej, jeg spiste saamænd til Aften med Svendsen, og saa gik vi til Sengs; men midt om Natten vaagner Svendsen og siger: „Mutter, der er Tyve paa Loftet."

„Skynd Dem, skynd Dem," udbrød Politidirektøren.

„Saa fik jeg da lidt Klæder paa Kroppen, og da jeg kom op ad Trappen, hørte jeg en Hamring, som om Huset skulde revne. Krigsraaden som bor underneden — —"

„Spring ham over! Hvad saa' De paa Værkstedet?"

„Der saa' jeg Hr. Vang staa og hamre som besat. Han havde ved Gud flyttet den store Ambolt midt ud paa Gulvet, og da jeg spurgte ham, hvad han bestilte, saa svarede han: „Jeg præger Mønter, Madam Svendsen," og da jeg saa spurgte ham, om han vilde i Tugthuset, sagde han, at det ikke var rigtige Mønter, men saadan nogle som dem der ligger, nogle smaa tynde Regneskillinger. Saa pakkede han dem ind og gik sin Vej, uden saa meget at sige god Nat. Ja, han havde rigtignok været paa Skovtur, kunde jeg mærke!"

„Hvad siger De til dette Vidnes Udsagn?" spurgte Politidirektøren.

Aage rejste sig og svarede: „Hun maa være fra Forstanden! Jeg kan ikke huske det mindste af, hvad hun siger."

„Hvor var De da den Aften?"

„Ude ved Lyngby Sø."

„Og senere?"

„Det kan jeg ikke huske," svarede Aage.

Politidirektøren kaldte paa Lassen og gav de to Betjente et Vink om at fjerne Vidnerne. Saa vendte han sig mod Aage og sagde med Eftertryk: „Siden De intet véd, og intet kan huske, er det min Pligt at anbringe Dem paa et Sted, hvor De kan samle Deres Tanker."

Derpaa udfyldte han en Blanket, rakte den til Lassen og sagde: „Før ham bort."

„Skal jeg arresteres?" udbrød Aage forskrækket.

„De har selv villet det, i Morgen vil der blive afholdt Grundlovsforhør over Dem."

Da Døren lukkede sig efter Aage, udbrød Politidirektøren: „Nej, Mage til Forstillelse har jeg aldrig kendt. Trods soleklare Beviser sidder han der og lyver os lige i Ansigtet! Og saa stadig: „det véd jeg ikke, det kan jeg ikke huske," jo den Slags

kender vi, og saa ser han oven i Købet saa uskyldig ud som en ung Pige."

„Jeg har tidt lagt Mærke til," sagde den elegante Herre, „at de snedigste Forbrydere har det uskyldigste Ydre, især Fruentimmer; skulde man dømme efter det ydre — —"

„Saa satte vi Guldsmeden i Kachotten," afbrød Politidirektøren; „for Mage til Pukkeldonner har jeg da aldrig set, og saa har han det nederdrægtigste Ansigt, man kan tænke sig. Lagde De Mærke til, hvor ondskabsfuldt han stirrede paa anholdte, medens han kom med sit Vidneudsagn? Saa vidt jeg husker, har vi haft ham heroppe en Gang før."

„For seks Aar siden blev han straffet for Stempelfalsk," bemærkede den elegante Herre.

Politidirektøren tog en Protokol ned af Reolen, bladede i den og sagde: „De husker godt. Gud véd, om denne Fyr dog ikke har overtalt det unge Menneske til at lave de Mønter?"

„Det vil blive vanskeligt at bevise," svarede den elegante Herre, „Ulykken er, at han har gjort det."

„Ganske vist, men lad os dog holde Øje med denne Fyr derude i Stilleby. Maa jeg overrække Dem Deres Dusør."

Den elegante Herre stak Konvolutten til sig og sagde, idet han hilste til Afsked: „Jeg skal ikke glemme Stilleby og Guldsmed Trolle."

Under denne Samtale førte Lassen Aage gennem den samme Labyrint og det samme Udskud af Menneskeheden ned i Gaarden, hvor den sorte tilgitrede Fangevogn holdt. Lassen lukkede Døren op, og med en skemtefuld Bemærkning om ikke at støde sig paa Salatfadet, rullede Vognen af Sted. Aage syntes, at han kørte til Graven i sin egen Ligkiste. Nu var alt bristet!

Rygtet om Aages Arrestation fo'r som en Løbeild gennem Byen og slog som et Lyn ned i Stilleby, hvor den bragte Onkel Møller i Fortvivlelse, Redaktør Jensen i Aktivitet, og Tante Malle i Krigshumør. Provstens Knoer knækkede sørgmodigt, da han meddelte Poula Efterretningen; men den gjorde ikke den Virkning, han havde ventet. Hun svarede blot: „Herre Gud, Fader, hvor kan du tro sligt? Det hele er naturligvis en Misforstaaelse."

Men under denne tilsyneladende Ro gærede der et Hav af Sorg og Uro i hendes Sind. Hun tvivlede ikke et Øjeblik om Aages Uskyldighed; men blot det, at der var rejst en Anklage imod ham, bragte hende i Angest — Aage var for hende Solen, der vel kan skabe Skygge, men selv ingen har. Og hvad havde saa denne ulovlige Indskriden af Loven bragt over ham og hende? Den blanke Sø og de stille Skove forvandledes til et skummelt Fængsel, hvorhen hun hverken kunde sende Brev eller Bud. Hendes friske Mod, hendes glade Livshaab, hendes Kærlighedsdrømme, som skulde have faaet Sommerfuglevinger under Fuglesang i de foraarsfriske Skove — alt dette smeltedes om til Bekymring, Angest og nagende Uro. Nu først forstod hun Karens Ord: „Jeg ser alt som gennem et Gitter."

Naar disse mørke Tanker kom over hende, var der en særegen Fred i det gamle Lysthus nede ved Søen. Her tyede hun ned, her kunde hun sidde timevis, stirrende ud over Søen, ventende paa den hvide Baad, der skulde bringe ham frikendt tilbage; men Dag gik efter Dag, Uge efter Uge, og Baaden viste sig ikke. Hun havde givet sit Liv for at se dens hvide Sejl tone frem under Skjoldnæs Banker.

Sommeren gik, og det blev Efteraar. Som hendes Haab falmede ogsaa Skovens Blade, til de under

Stormens Sus og tyngende Taager faldt døde og visne til Jorden.

Alt blev saa mørkt, saa koldt, saa klamt — det var, som den gamle Præstegaard lagde sig til Hvile med det faldende Løv, for at slumre den lange, lange Vintersøvn til Foraaret kom. Nu begyndte Poula at blive angest for Alvor.

En kold, regnfuld Oktoberaften sad hun ene i Lysthuset med et Brev, sendt af Professor Krog, der havde besøgt Aage i Fængselet. Der stod blot: „Kæreste Poula, du er al min Tanke i denne mørke, trøstesløse Tid, alt synes at have sammensvoret sig imod mig; ofte véd jeg ikke, om jeg drømmer eller er vaagen, ofte forekommer det mig, som om jeg har haft en Dobbeltgænger, der i min Skikkelse har foretaget forbryderiske Handlinger, og Synekaren paa Kirkegaarden stiger da frem for mit Blik. Ak, havde jeg dengang vidst, hvor meget der laa i hendes Ord, da havde jeg aldrig indladt mig med Guldsmed Trolle, som vedbliver at føre de falskeste Vidnesbyrd imod mig. Tab dog ikke Modet og fremfor alt ikke din Kærlighed til mig, thi, ved den levende Gud, jeg er uskyldig, og det véd du ogsaa, at jeg er. Frygt derfor ikke! Snart skal Taagen spredes, og Lyset skal sejre!"

Hun lod Brevet synke og stirrede tankefuldt ud over Søen. Det blæste skarpt, de tørre Siv raslede under Stormens Pust, og enkelte Regndraaber faldt med en sukkende Lyd mod Lysthusets Ruder. Ud over Søen væltede Aftentaagerne frem som graalige Skyer. — Der kom ingen Baad; men ude fra Gyden hørtes hastige Trin, og lidt efter bankede det paa Vinduet.

Hun aabnede det med urolig spændt Forventning — ak, det var kun Landpostbudet, som stak hende en Pakke Aviser i Haanden; øverst laa Stillebyposten,

og lige paa dens første Spalte stod med fede Typer: Dom i Falskmøntnersagen.

Det sortnede for hendes Øjne, saa hun maatte gribe fat i Vinduesposten, og ved det sidste vigende Dagslys læste hun: „Som vore Læsere erindre, blev Gravør Aage Vang umiddelbart før Pinse anholdt som sigtet for Falskmøntneri. Trods de soleklareste Beviser og Vidneudsagn, blandt andre af Guldsmed Trolle her af Byen, har han haardnakket nægtet at bekende, hvorfor hans Varetægtsarrest er trukket ud til næsten et halvt Aar. Ved Kriminalrettens Dom af sjette dennes er han desuagtet bleven dømt for Falskmøntneri og falsk Forklaring for Retten til tre Gange fem Dages Fængsel paa Vand og Brød. Motiverne til hans Forbrydelse kender vi ikke, saa lidt som om der skulde foreligge Vekselfalsk eller andre Uregelmæssigheder. Dog tør det vel antages, at Knejpelivet og andre Udskejelser i Hovedstaden har draget ham, som saa mange unge Mennesker, ned i Forbrydelsernes Svælg."

Poula kastede med Væmmelse Bladet fra sig, saa ilede hun op paa sit Kammer, iførte sig sin Regnkaabe og snart efter var hun nede ved den lave Landgangsbro, hvor Provstens Baad laa og huggede i Bølgeskvulpet; hun løste den, hejsede Fokken, og snart efter forsvandt hun i Taagen over Stilleby Sø.

Først langt ud paa Aftenen kom et ridende Bud fra Forpagter Møller og meldte, at Frøkenen var taget til København. „Gud fri os!" raabte Tante Malle. „Hvorledes skal jeg nu faa Asierne syltede om."

Ude paa Kristianshavn stod Professor Krog i Arbejdsdragt og lagde den sidste Haand paa sit Me-

daillestempel. Udenfor susede Vinden i Voldens Træer, Regnen faldt i stride Strømme; af og til fløj et vissent Blad forbi hans Vindue, som en Trækfugl, der søgte hjem til lysere, lykkeligere F[illegible] den havde han sin korte[illegible]vet med ham?" spurgte dækkede den øverste
Munden laa et ve[illegible]og næsten lige saa sagte.
naar han lod s[illegible]ikke," vedblev Poula med sænket ved hans Si[illegible]rledes vi blev forlovede, og hvilke Over Stole knytter sig til den Runemønt, som man laa Skif[illegible]ar, at han har eftergjort. Maa jeg fortælle — de[illegible]t."
ven[illegible]og saa' forundret paa hende og svarede: „For-
mig det, Barn."

Det var, som om dette Ord gav Poula mere Mod; hun hævede Hovedet og hviskede: „Det var en Sommeraften oppe paa Kirkegaarden, at han erklærede mig sin Kærlighed. Saa gav jeg ham den Mønt, jeg havde funden paa min Moders Grav, da jeg første Gang bragte en Krans derop, og jeg sagde til ham, at denne Mønt skulde følge ham overalt som et Pant paa min Kærlighed og et Tegn paa den Lykke, der ventede os, og saa — — o Gud, o Gud, saa skulde den netop blive Aarsag til al hans Ulykke. O, jeg Daare, som kunde tro, at Lykken kommer fra Graven, hvor der kun er Mørke og Død."

Hun skjulte Ansigtet i sine Hænder og græd stille.

Krog sad ganske tavs og betragtede hende.

„Ak, De véd ikke," hviskede hun, „hvor den Tanke har pint mig, at netop min stakkels Lykkeskilling, som jeg troede saa fast paa, skulde blive Kilden til al denne Jammer og Elendighed. Ak nej, ak nej, jeg kan ikke udholde den Tanke!"

Krog trykkede hendes Haand, hans Øjne blev fugtige og han sagde:

„Jeg forstaar Dem."

„Ja, ikke sandt," udbrød Poula med Overbevis-

for hans Fødder, vendte hun to store, taarefyldte Øjne imod ham og sagde med kvalt Stemme: „Red ham! frels ham! Lad ham ikke omkomme i Skam og Vanære!“

Krog stod aldeles forstenet. — Aldrig havde han set et saa skønt, bedende Ansigt, end ikke i Vatikanets Sale.

„Frels ham! Frels ham!“ udbrød hun paa ny og rakte begge Armene imod ham. „Evigt vil jeg takke og velsigne Dem derfor.“

Krog stod aldeles forvirret over al denne Ungdom, Skønhed og Smerte. Han var en gammel Pebersvend; men ogsaa han havde elsket engang, haabløst, ulykkeligt, og nu var der i disse Øjne noget, der steg op som Skygger fra Graven og fik hans Hjerte til at banke.

„Fat Dem, fat Dem, kære, bedste Frøken!“ udbrød han aldeles forvirret. „Sæt Dem ned! Jeg kan ikke taale at se Dem saaledes.“

„Nej, nej, ikke før De har lovet at befri ham,“ udbrød hun fortvivlet. „De kan og De maa gøre det! De vil dog ikke lade et Menneske blive straffet, om hvis Uskyldighed De selv er overbevist.“

Krog tog Mod til sig, førte hende hen til Sofaen og sagde, idet han tog Plads ved hendes Side: „De er Frøken Possel, kan jeg tænke? Har De faaet hans Brev?“

Poula nikkede, hun kunde ikke svare.

„Naa, naa,“ trøstede Krog hende, „De maa ikke græde, lad os tale roligt om Sagen! De tror altsaa, han er uskyldig; men kan De bevise det?“

„Ja, jeg kan,“ svarede Poula og saa' ham frejdigt ind i Øjnene. „Jeg har fuldstændig Overbevisning om, at han er uskyldig.“

„Men Overbevisning er ikke Bevis,“ svarede Krog.

„Jo, den er, saa snart man kan bibringe andre den, og det kan jeg.“

ningens Varme, „De forstaar, at det aldrig vilde falde Aage ind for nogen Pris i Verden at eftergøre denne Mønt, og mindst for Betaling, til en saadan Usling som Guldsmed Trolle. Føler De nu ikke selv, at han er uskyldig? Jeg er overbevist derom."

„Men, kære Barn," indvendte Krog, „det er jo ikke Beviser, man kan føre for Retten, og desuden er jo Dommen faldet. Intet kan forandre den."

„Jo, Kongen!" udbrød Poula og saa' bestemt paa Krog. „Kongen er retfærdig, han er god og ridderlig, han vil ikke taale, at selv den ringeste af hans Undersaatter bliver dømt for en Forbrydelse, han ikke har begaaet."

„Ak, Barn, Barn!" sagde Krog og rystede paa Hovedet. „Hvad Begreb har De om en Konge? Han staar uden for Loven, men ikke over den — en fældet Dom kan han ikke forandre."

„Saa kan han benaade, og det er jeg vis paa, at han vil gøre, naar jeg faar Lov at tale med ham, saaledes som jeg har talt med Dem. Jeg vil fortælle ham alt."

Krog rystede paa Hovedet med et vemodigt Blik. „Nej, nej, lille Frøken, saaledes løber man ikke til Kongen. Han giver kun Audiens én Gang om Ugen, og den jourhavende Adjutant vil rimeligvis nøjes med at henvise Dem til Kabinetssekretæren. Inden De saa faar ham i Tale, og inden han faar Sagen forestillet for Hans Majestæt, vil den Tid, hvortil Vang er dømt, være udløbet for længe siden."

„Gud i Himlen! Er der da ingen Retfærdighed, end ikke hos Kongen," udbrød Poula fortvivlet og knugede Hænderne sammen. „Skal han da virkelig lide uskyldig?"

Krog rejste sig og gik grundende op og ned ad Gulvet. Saa standsede han pludseligt foran Poula, saa' medlidende paa hende og sagde: „Vil De vide min Mening om hele denne Sag, saa er det den, at

jeg oprigtig talt hverken véd ud eller ind. Jeg har ligesom De den Overbevisning, at han er uskyldig. Han vilde aldrig for gemen Vindings Skyld nedværdige sig til at gøre det, han beskyldes for; men paa den anden Side har han gjort det, thi Madam Svendsens Vidnesbyrd er uforkasteligt — jeg kender hende personligt."

„Saa er alt da tabt!" udbrød Poula og sank sammen i Sofaen. Krog tog sig atter en lille Omgang paa Gulvet, grundede dybt og spurgte pludseligt: „Kan De skaffe mig den Mønt, De fandt paa Kirkegaarden?"

„Jeg har den her. Jeg fik Lov til at besøge Aage i Fængselet, og saa bad jeg ham at give mig den tilbage. Aa, hvor jeg hader den! Jeg var lige ved at kaste den i Kanalen, da jeg gik op til Dem."

„Det var minsandten godt, at De lod det være," svarede Krog, som havde aabnet den lille Guldkapsel: „Er der noget, der kan faa Etatsraaden til at galopere, saa er det min Salighed den."

„Hvilken Etatsraad?"

„Ih, Direktøren for Møntkabinettet, det er ham, som har gjort Anmeldelse til Politiet, fordi han var rasende over, at Møntkabinettet havde købt den falske Mønt til en ublu Pris. Kan han nu faa den ægte i Stedet, saa er jeg vis paa, at han gaar lige til Kongen, og dér formaar han mere end os begge tilsammen."

„Tag den, tag den," raabte Poula. „Kan den blot bringe ham hans Frihed, hvad forlanger jeg da mere."

Og Professor Krog fik Ret. Etatsraaden fik sin Runemønt og Aage sin Frihed; men Dommen, Dommen — den kunde ingen forandre, end ikke Kongen.

Naar man stiger op af Kapitolinerbjergets brede Terrasse, hæver sig bag Marcus Aurelius Statuen det mægtige Kapitol, halvt middelalderlig Fæstning og halvt moderne Palads. Dets store Klokke, som kun klinger ved Karnevalets Fødsel og Pavens Død, hænger tavs og stille trods Juleaftenens Højtid; men inde fra Kirken Aracoeli lyder Orgelets Brusen, og Børnenes Sang til Jesusbarnets Ære. Men paa Kapitolinerpladsen ses af døde kun Marcus Aurelius højt til Hest; af levende kun et Par Pifferarier og Kampagnuoler til Fods, hilsende det lille Mariabillede, der hænger over Grønthandlerens Bod paa Hjørnet til højre. Tavse bevæger de sig ned ad den stejle Bakke, som forbinder Kapitolinerhøjen med Forum Romanum.

Her laa efter en gammel Folketro den tarpeiske Klippe, hvorfra Forbryderne styrtedes i Dybet; men hvis dette er sandt — og man maa jo tro sin Baedecker — hvor vældigt kan Aartusinder da ikke forandre? Før stejle, forsprængte Tufklipper med svimlende Fald mod Dybet — nu en Række besynderlig romerske Huse, stablede op over Antikkens Tempelrester, Middelalderens Borgmure og Renaissancens forvitrede Paladser. Et sandt Kaos af alle mulige Stilarter, et Virvar af forvredne Tagkonstruktioner, fantastiske Skorstenspiber, Altaner, Loggiaer og hængende Vinhaver.

I et af disse Sneglehuse boede Signora Salviati, og hos hende havde Aage, efter adskillig Omflakken, fundet et Hjem, som stemte med den Tankekreds, hvori han bevægede sig. Foran ham laa Kapitolinerbjergets sammenstyrtede Templer, saa kom Forum, et blegnet Minde om svunden Hæder, saa Kolosseets mægtige Ringmur, hvor Martyrerne havde lidt, og endeligt, langt ude i det fjerne, Albanerbjergenes bløde Toppe, hvis Skove hyldede sig i blaalige Taager, som var man i Danmark.

I to Aar havde Aage boet her; men jo mere Tiden gik, desto mørkere syntes Fremtiden at blive. Stærk i Bevidstheden om sin Uskyld, var han draget fra Hjemmet, og med frejdigt Haab havde han taget fat paa sit Arbejde hernede, overbevist om, at hans Uskyld vilde komme for Dagen, og at han ved ihærdigt Arbejde vilde vinde den Plads, han havde tabt i Hjemmet; — men hvor bittert skuffedes han ikke, og hvor forladt, hvor ensom følte han sig nu i det evige Rom, der engang havde været hans Længslers højeste Maal.

Ved Afrejsen havde Krog givet ham Anbefalinger til den danske Konsul og til Girometti, Pavens berømte Møntmedaillør, begge to Krogs gamle og fortrolige Venner; men Rygtet om hans Brøde var ilet forud, og Konsulens Afskedsreplik: „Gut Satan! Hvad vil De, jeg skal gør for Dem? De maa jo være gladt ved at være sluppen fra Galererne!“ — bidrog just ikke til at han skulde søge sine Landsmænd.

Hos Girometti var han bleven modtaget høfligt men køligt. Man havde ikke Brug for ham paa Mønten; men han kunde arbejde under Girometti Vejledning og paa hans Atelier — dog mod et passende Vederlag, som det vilde falde Aage meget vanskeligt at udrede. Alligevel havde han taget imod Tilbudet; men han mærkede snart, at han var blandt Italienere. Det første Aar maatte han slide i al Slags unyttig Hjælpearbejde, hvoraf kun hans Mester drog Fordel, og da han i det andet Aar havde gjort Udkast til en Medaille over Pius den Niende, havde Girometti erklæret, at Aage som Protestant ikke kunde fremstille Paven paa tilstrækkelig andagtsvækkende Maade. Det var kommet til en heftig Scene, som endte med, at den hidsige Italiener havde kastet ham Voksmedaillonen i Hovedet, for at godtgøre Dogmet om sin egen Ufejlbarhed.

Dette førte naturligvis til et Brud, som tvang Aage

til at arbejde paa egen Haand; men hvor tarveligt hans Atelier end var, og hvor sparsomt han levede af den lille Kapital, som Onkel Møller havde udbetalt ved Afrejsen, saa var det dog klart, at Hungerens Tid maatte komme, og han gruede for den Stund, da han maatte støbe Modeller for en Gibser, eller mulig selv staa Model for en Billedhugger.

Da fik han en Dag den dristige Tanke, at sætte hele sin Fremtid paa ét Kort —, det maatte saa briste eller bære. Girometti havde dog maaske haft Ret i, at han ikke havde truffet Pavens Portræt; men dette kom ikke af Protestantismen, men deraf, at han havde udarbejdet Portrættet efter Fotografi. Nu vilde han se Pius den Niende og saa skære en ny Medaille, der med ét Slag skulde aabne ham Lykkens Porte.

Lejligheden kom hurtigere, end han havde ventet. Der skulde være en stor Fest i St. Peter for Pilegrimmene fra Neapel, og Paven vilde selv læse Messen, for senere at bæres i Procession igennem Kirken. Denne var stuvende fuld, Mængden stod Skulder mod Skulder, saa at Svejtsergarden maatte bruge Hellebardskafterne for at tvinge den tilbage. Aage var bleven presset op mod en af de store Apostelstatuer, saa at han hverken kunde høre eller se, men blot føle, at man behandlede hans Fødder som Gulvmaatter.

Da brusede med ét Militærmusikken op, Svejtsergardisterne hævede deres blanke Hellebarder i Vejret og et: „Viva il papare!“ tonede gennem Kirken.

Aage var fortvivlet; thi fra sit indeklemte Stade var det ham umuligt at se andet end Hovederne af de Mænd, som bar den mægtige Baldakin, der under Orgelbrus kom nærmere og nærmere.

Da opstod der pludselig en usigelig Forvirring, som voksede med hvert Minut. Man havde ikke aabnet de store Bronzeporte ud til Peterspladsen,

og nu, da Processionen nærmede sig, opstod der en Trængsel, som hurtig gik over til Panik. Aage følte sig løftet, baaret, skruet i Vejret, og med et rask Tag greb kan fat i Apostelstatuens Draperi og entrede behændigt op paa det mægtige Fodstykke, hvorved han kom i lige Højde med den sig nærmende Baldakin. Han saa' et Hav af kæmpende Arme og bølgende Hoveder, han hørte hvinende Skrig af Kvinder og Børn, men saa aabnedes Bronzeportene, og Mængden strømmede ud som en længe opdæmmet Flod.

Nu var den pavelige Baldakin ikke langt fra ham. Pius den Niende sad, ombølget af Viraksdampe og Paafuglevifter, i sin guldstukne Kappe med den funklende tredobbelte Krone paa sit Hoved. Hans Ansigt var blegt med et lidende Træk, og hans brune, stikkende Øjne fæstede sig med et Udtryk af Ængstelse paa den underlige Skikkelse ved Apostelstatuen. Nu først opdagede Aage, at hans Klæder var forrevne, at han havde tabt sin Hat, og han forstod det urolige Blik, Paven fæstede paa ham — han ansaa' ham rimeligvis for en Snigmorder. Aage bøjede sig dybt med et: „Viva il papa-re," og i samme Nu forvandledes Pius den Niendes Ansigt paa en mærkelig Maade. Bekymringens blege Sky veg pludseligt bort fra det, og rolig, mild Fred traadte i Stedet, og idet han velsignende strakte Haanden ud, spillede der om hans Læber et lille fint Smil, som Aage fuldtud forstod. Nu først havde han set Pius den Niende og forstaaet ham.

Allerede Dagen efter tog han fat paa Arbejdet med den Alvor, som kommer, naar det gælder Livet; Dag efter Dag sad han med Gravstikken i Haanden, bøjet over Kavaletten, Dag for Dag klang Mejselen i det blanke Staal, og Dag for Dag steg den hellige Faders bløde Træk op af det haarde Metal. Efter et halvt Aars ihærdigt Arbejde havde han Poinçon'en

færdig, og den havde tilfredsstillet alle, selv den berømte Chaplain, med hvem han havde gjort Bekendtskab. Der manglede kun det i hans Lykke, at han ikke kunde vise sin gamle Mester, hvor vidt han var kommen; men til Gengæld skulde Krog have det første Eksemplar, der blev præget. Hvor vilde det overraske ham!

Men nu begyndte der at vise sig Vanskeligheder, som Aage slet ikke havde taget i Beregning. Medaillen skulde præges paa den pavelige Mønt, og skønt han fra Udlandet havde faaet det fortrinligste Staal, sprang Forstemplet dog under Hærdningen.

Atter maatte han tage Arbejdet op, atter maatte han anskaffe nyt Staal; men da Stemplerne endelig var færdige, fik han en Skrivelse fra Girometti, hvori denne erklærede, at den pavelige Mønt ikke maatte præge for Udlændinge, uden speciel Tilladelse fra den almægtige Kardinal, Antonelli. Det viste sig imidlertid snart, at Vejen til denne Kirkefyrste var spærret med mangfoldige Bomme, og at der ved hver af disse stod en Mand, som ikke hejsede Bommen op uden de behørige Bompenge. Der var Bom — Lakajer, Bom — Skrivere, Bom — Fuldmægtige, ja endog Bom — Prælater, og da Aage kom tilbage fra Bom — Kardinalen, havde han ganske vist Tilladelsen, men ikke en Scudi i sin Lomme. Nu var det Juleaften, hele to Aar var henrundne, siden han tog fat paa dette Arbejde, men endnu havde han intet hørt fra den pavelige Mønt. Da aabnedes Døren og Signora Salviati traadte ind med et glædestraalende Ansigt. I den ene Haand holdt hun et stort Brev, i den anden et rødt Etui med den pavelige Krone over de korslagte Nøgler.

Aage snappede begge Dele med en hungrig Ulvs Graadighed, og idet han gik hen til Vinduet, aabnede han Etuiet og betragtede sin førstefødte i den dalende Sols sidste, vigende Lys. Det kastede et

rødgyldent Skær hen over det blanke Sølv, og i dette stod Pius den Niendes Profil saa skarpt skaaret, saa fint tegnet, at Signora Salviati uvilkaarlig klappede ham paa Skulderen og udbrød: „Bravo, Signor Ugo, e'ben'fatto!“ og snart efter havde han hele Familien med samt dens Julegæster inde i Atelieret, som beundrende Tilskuere — det var en ganske anden Hyldest end den, han havde faaet af Girometti. Hvor følte han sig jublende glad.

Han kunde ikke holde det ud i det lille indeklemte Rum — han maatte ud, langt ud, hvor der var vide Syner og fri Horisont. Han slog sin Kappe om sig, stak Brevet i Lommen og snart efter stod han paa Palatinerbjergets Top, med Kejserborgens sunkne Rester under sine Fødder. Aldrig havde nogen romersk Cæsar følt sig saa stolt, saa sejrsikker, saa vis paa, at Fremtiden tilhørte ham.

I stille Glæde vandrede han hen over Søjlerester, brustne Arkader og omstyrtede Mure, hvor Roser og Viburner vældede frem i vildt Overflod mellem Bregner, Vedbend og stærkt duftende Resedaer. Under disse Omgivelser følte han en Lykke, der mindede ham om hans Barndoms bedste Dage. Som han dengang havde plukket Bregner og Kaprifolier til sin Moder, saaledes sprang han nu fra Sten til Sten for at faa de skønneste Roser til sin romerske Moder derhjemme.

Mørket faldt paa, blaalige Aftentaager hævede sig op over Kampagnen, og Himlen antog dette vidunderlige orangerøde Skær, der er saa ejendommelig for de romerske Solnedgange. Solen sendte sine sidste luende Straaler som en mægtig Helgenglorie op imod gule, grønne og violette Skystriber — det var et helt Himmelfyrværkeri af Farver, Glans og Guld.

Aage satte sig paa en omstyrtet Kapitæl og stirrede ud mod den synkende Sol. Nu manglede kun

ét i hans Lykke — Julebrevet fra Krog og Onkel Møller; thi det sidste gemte altid en lille indsmuglet Billet fra Poula — men det maatte jo komme i Morgen.

Ved et Tankespring faldt Brevet fra Mønten ham ind, det var ham ganske ligegyldigt; thi det kunde jo kun indeholde en officiel Meddelelse om, at Medaillen var præget, men han kunde lige saa godt læse det her.

Han tog det frem, aabnede det og læste; men under Læsningen blev han blegere og blegere, og da han endelig var færdig, stirrede han med et sløvt, aandsfraværende Udtryk ud i Rummet, saa rejste han sig pludselig op, krammede Brevet sammen i sin Haand og udbrød: „Girometti! — Han glemmer dig aldrig."

Lidt efter foldede han atter Brevet ud, læste det endnu en Gang igennem — Nej, det var kun alt for sandt, Girometti skrev, at det glædede ham at lade den smukke Medaille præge, men at Mønten maatte have et Depositum af fem Hundrede Scudi til Sikkerhed. Hermed var Medaillens Skæbne afgjort, og Aage vandrede tilbage i stum Fortvivlelse — de vilde Roser betegnede hans Vej.

Da han atter steg op ad Kapitolinerhøjen var det, som havde han vandret milevidt, saa træt følte han sig. Fra Signora Salviatis Hus klang Mandolinens sitrende Toner, der lød Sang og hjertelig Latter; men den skar Aage i Hjertet som Haan fra Helvede. Hvor var de dog glade, disse Mennesker, som aldrig bekymrede sig om den Dag i Morgen — og saa han, der havde arbejdet, spildt aarelangt Møje. Nej, han kunde ikke gaa derop; han vilde ikke med sit blege Mismod standse den lystige Santarella, der nu klang fra de aabne Vinduer; han skulde ikke være den, der forstyrrede Juleaftenens Glæde. Tættere hyllede han sig i sin Kappe, fastere tryk-

kede han Hatten ned over Øjnene — han kunde jo møde Landsmænd, og af dem vilde han ikke ses.

Ved Grønthandlerens Bod blæste en Hyrde og hans lille Søn Julehymnen for den hellige Jomfru. Drengen saa' paa ham med et Par store bedende Øjne, og Aage gav ham en Paolo — det var en af de sidste, han ejede. Saa gik han ned ad Kapitolinerhøjen forbi Palazzo Venezia, der i Mørket lignede et uhyre, skummelt Fængsel, og nu traadte han ind i Corso, hvis middelalderlige Paladser laa som mørke Mausoleer over smuldret Rigdom og svunden Glans. Hvor øde og mennesketom var nu ikke denne Gade, der ellers vrimlede af Lys, Liv og travl Forretning. De fleste Butikker var lukkede; kun hist og her stod en enlig Kastaniesælger og varmede sine Fingre over Tromlen, medens han skottede til Gadehjørnet for at se, om der ikke skulde komme en Kunde. Aage gav ham sin næstsidste Paolo og slog ind i en Sidegade — selv her i Corso frygtede han for at blive set. Aldrig havde han følt sig saa ene, saa forladt! For alle andre laa Julen i Helgenglans og Lys, for ham i Fortvivlelse og Mørke. Han gik videre — han vidste ikke hvorhen.

Han standsede ved Tiberen og opdagede først derved, at han var kommen ned i Ripetta. Ogsaa her var for lyst, og han drejede om ad en krum Sidegade, som førte til Corso. Den var meget mørk, men pludselig stod han foran et stærkt oplyst Palads og læste paa en Marmorplade Mausoleo Augusto. Det gav et Sæt i ham — her havde den skandinaviske Forening sit Lokale, og han trykkede sig tæt op til Muren for ikke at blive set. Gennem de aabentstaaende Vinduer kunde han høre danske Stemmer, som pludselig forstummede ved et Koncertflygels Præludier, og nu lød til Kvartettens Toner klart og kraftigt ud over den øde Gade:

»O stille Nat, du Frelsens Stund for Verden
Da Gudesønnen fra Himlen steg ned!
For at forsone Verdens Brøst og Synder
Døden paa Korset han taalmodigt led.
Nu Haabets Stjerne tindrer over Jorden
Og Lyset straaler over Død og Grav;
Alt knæler ned og hilser sin Forløser
O hellige Nat, som Sjælefred os gav!«

Stærkt og højtideligt klang Salmen ud over Gaden. Aage følte sig smertelig bevæget; Poula elskede denne Hymne — tænkte hun nu paa ham i den stille Solby Præstegaard? Klang de samme Toner maaske ogsaa dér? Der blev nogle Øjeblikkes Tavshed, saa hørte han atter Flygelets Toner og en klar kvindelig Stemme sang:

»Kanske vil der gaa baade Vinter og Vaar,
Og næste Sommer med og det hele Aar;
Men engang vil du komme, det véd jeg vist;
Og jeg skal nok vente, for det lovte jeg sidst.«

Aage syntes, at det var Poulas Stemme. Uvilkaarlig gjorde han et Par Skridt ind ad Porten; men saa vendte han pludselig om, slog Kappefligen op over Ansigtet og flygtede, som var han forfulgt af onde Aander.

Træt og forpint naaede han Corso. Her laa en lille Kafé, som om Formiddagen var stærkt besøgt af fremmede Kunstnere, men om Aftenen kun husede enkelte Romere. Da han traadte ind, sad et Par af disse i Forværelset og spillede Domino.

Sideværelset var mørkt, og det stemte bedst med Aages Tanker; han gik derind og kastede sig paa en Stol uden at forlange noget. Lidt efter kom Camerieren ind, spurgte hvad han ønskede, og strøg en Svovlstik for at tænde Gassen. Just som denne blussede op med et Knald, saa' Aage, at han sad lige over for en elegant klædt Herre, som roligt

pudsede sine Negle med en Tandstikker. Aage fo'r tilbage med et Sæt, saa at han væltede Stolen.

„Bliver De bange for mig?" spurgte den elegante Herre, idet han meget omhyggeligt undersøgte Neglen paa sin Pegefinger.

Forvirret greb Aage efter sin Hat — for ham gjaldt det blot om at komme bort fra gamle Dages Erindringer.

„Vil De allerede gaa?" spurgte den elegante Herre roligt. „Kan vi ikke tilbringe en fornøjelig Juleaften med hinanden?"

„Nej!" svarede Aage bestemt, idet han kastede Kappen om sig.

„Det var da kedeligt, for jeg synes virkelig godt om Dem — Cameriere! en Flaske Marsala og to Glas! Tør jeg byde Dem en Cigar? Se nu rigtig paa mig, ser jeg da virkelig saa slem ud?"

„Ja, rent forbandet!" udbrød Aage forbitret og nærmede sig Døren.

„De er virkelig meget aabenhjertig," sagde den elegante Herre ligegyldig; „men inden De gaar, maa De dog tillade mig at overrække Dem en Gave, som man har bedet mig at besørge."

„En Gave!" udbrød Aage forbavset.

„Ja, en Julegave, det var meget heldig at jeg traf Dem her, thi i Morgen rejser jeg."

Med disse Ord trak den elegante Herre en Æske op af sin Brystlomme. Aage aabnede den og tumlede ligbleg tilbage — det var Poulas Ring.

„Hvem har givet Dem den?" spurgte han og saa' sin Modstander lige i Ansigtet.

„En ung Dame, for hvem jeg nærer den højeste Respekt. Jeg blev paa Embedsvegne nødt til at berøve hende den, da den skulde fremlægges i Retten, senere fik hun den tilbage, og da jeg var i Solby Præstegaard — —"

„Har De været i Solby Præstegaard," udbrød

Aage og satte sig pludselig ned. „Hvad vilde De dér?“

„Nu spørger De om mere, end jeg kan svare paa,“ sagde den elegante Herre smilende. „Maa jeg skænke Dem et Glas Marsala? De behøver ikke at være bange for mine Cigarer — de er ikke romerske.“

Aage tog en Cigar og sagde: „Maa jeg da spørge, hvem De er og hvad De hedder?“

„Meget gerne,“ sagde den elegante Herre og nippede til sit Glas. „Hvad min Bestilling er, kan De vel nok gætte, og med Hensyn til mit Navn, da har jeg haft saa mange, at jeg næppe selv erindrer dem; De kan jo kalde mig Spor.“

„Spor!“ udbrød Aage, „det var da et løjerligt Navn.“

„Aa ja, men ret betegnende, mit rigtige Navn er kun kendt i Politiets Journaler. Men De drikker jo ingenting.“

Aage fik en ubestemt Følelse af, at man atter var paa Spor efter ham, og at man vilde lokke ham i en Fælde for at komme efter nye uanede Forbrydelser. Han skød derfor Glasset fra sig og sagde kort: „Jeg takker for Deres Venlighed, men jeg maa hjem — det er allerede silde.“

Spor lagde Haanden paa Aages Arm og sagde i en helt forandret Tone: „Hvis De gaar nu, er det ude med Dem for bestandig.“

„Skal det være en Trussel?“ spurgte Aage. „Jeg har intet med Dem at gøre.“

„Og dog langt mere end De tror,“ sagde Spor alvorlig. „Sæt Dem ned og hør roligt paa mig — jeg vil Dem intet ondt.“

Der var noget blødt i Stemmen, som forbavsede Aage og bevirkede, at han atter tog Plads. Spor vedblev: „Jeg er, som De véd, Opdager, Detektiv eller hvad De nu vil kalde det. Jeg blev det af Nød og i Begyndelsen var min Profession mig mod-

bydelig; men da jeg fik med de rigtige Forbrydere at gøre, blev den til Lidenskab og — —"

„Men jeg er ingen Forbryder!" raabte Aage og rejste sig.

„Stille, stille! Det har jeg jo heller ikke sagt; men der var en Tid, hvor jeg troede det."

„Tror De det da ikke længere," spurgte Aage og satte sig atter.

„De stiller mig saa mange Spørgsmaal! Jeg kan blot svare, at jeg ikke tror paa det nu saaledes, som dengang. Jeg tror, at De har begaaet Forbrydelsen, men jeg aner, at den er begaaet under visse Forhold, som har gjort Dem utilregnelig. Med andre Ord, at den er begaaet ubevidst og derfor ikke kan falde Dem til Last."

„Jeg forstaar ikke et Ord af, hvad De siger," mumlede Aage. „Hvorledes skulde man kunne gøre noget ubevidst?"

„Det vilde blive for vidtløftigt at forklare. Jeg kan kun sige saa meget, at jeg under min Rejse særlig har haft min Opmærksomhed fæstet paa slige abnorme Tilstande, som har ført Forbrydelser efter sig, og at jeg i Paris har lært Ting at kende, som Fremtidens Dommere vil nødes til at tage i Betragtning inden de udtaler det skæbnesvangre „skyldig". Sig mig, husker De endnu nøjagtig alt, hvad De har haft at gøre med Guldsmed Trolle!"

„Aldeles nøjagtigt, jeg glemmer det aldrig."

„Nu vel," sagde Spor, idet han tog en Noticebog frem. „Saa fortæl mig alt, lige til de mindste Enkeltheder — selv Bagateller kan her blive af Betydning."

Aage fortalte, hvad der hin Sommerdag var hændet ham i Stilleby. Spor hørte opmærksomt efter og noterede, som Aage syntes, rene Bagateller. Da han var færdig med sin Beretning, sagde Spor:

„Har De før den Dag staaet i noget som helst Forhold til Guldsmed Trolle?"

Aage havde rent glemt Samtalen ved Søen; men nu kom den frem.

„Der har vi Sømmet, som holder det hele sammen", udbrød Spor. „Hvor kan De dog glemme det, som er Udgangspunktet for det hele."

„Jeg forstaar Dem ikke — hvilket Udgangspunkt?"

„Hævnens, naturligvis, mægtigste Drivfjer for Menneskets Handlinger, langt stærkere end Kærlighedens. Trolle gaar endnu den Dag i Dag om med den sikre Overbevisning, at det er Dem, som har bragt ham i Ulykke."

„Men jeg forklarede ham jo, hvorledes det hang sammen," bemærkede Aage.

„Og han troede naturligvis, De løj. Hvad hjælper Alverdens Forklaringer over for en, som lyver for sig selv. Trolle er Manden, og jeg lover Dem at —."

En skarp Fløjten hørtes ude paa Gaden. Spor sprang op, tog sin Hat og sagde ilfærdigt: „Undskyld — man venter!" og i næste Øjeblik var han ude af Døren.

Aage saa' ham springe op i en Droske, hvori der sad en Officer af det pavelige Gendarmeri; saa lød der atter en Fløjten, og Drosken rullede af Sted.

Aage stirrede efter den, indtil den forsvandt i Mørket, saa tog han sig til Hovedet og sagde: „Umuligt! Jeg forstaar ikke et Ord af det hele!"

I en af de smalle Gyder, der snor sig bag om Pantheon, viftede en frisk Laurbærgren over Indgangen til „Den sorte Kat", berømt for sin udmærkede Makaroni og uforfalskede Frascativin. Dette Osteri — paa Dansk vilde man kalde det en Knejpe

— var særlig søgt af en ganske lille Kunstnerklike, hvem Livet og Samfundet paa en eller anden Maade var gaaet imod, og som derfor mente at Livet og Samfundet — særlig den skandinaviske Forening — var noget, som man med et mildt Udtryk maatte kalde Rak, og som man derfor burde holde sig fra. De kaldte sig selv „Malkontenterne", et Navn, som af deres bedre stillede Kammerater hurtigt forandredes til „Marketenterne", medens de af Italienerne kaldtes „Malkontanterne", fordi kontant Betaling laa betydeligt uden for deres Kunstnerbegreb om Livet og Samfundet.

Da Aage paa sin Vej hjemad kom forbi „Il gatto nero," var Døren allerede stænget, men indefra hørte han højrøstede Stemmer, skraldende Latter og overgiven Sang. Han stod stille og lyttede — det var danske Ord og danske Melodier, der klang ham i Møde. Ak, hvem der kunde fejre Julen sammen med disse unge, overgivne Mennesker!

Osteriets tykke Vært havde rimeligvis bemærket den enlige Vandrer ude paa Gaden; thi kort efter dukkede han frem af en Sidedør og betroede hviskende Aage, at han godt kunde lodse ham ind i Bagstuen, hvis han trængte til en Fogliette Vin. Aage kunde ikke modstaa Fristelsen, og snart efter sad han i et mørkt, snavset Rum, hvis eneste Belysning var en Olielampe ikke ulig en tredobbelt Sauceskaal, der i tre Jærnlænker hang ned fra Loftet; men dens Blus osede mere end de lyste, og i dette Halvmørke saa' han til sin Ærgrelse, at han ikke var alene — en pavelig Zuav sad henne i et Hjørne og fortærede et kummerligt Julemaaltid, bestaaende af et Salathoved og et Par Skiver Brød. Foran ham stod en Fogliette — men den var tom.

„Luk nu ikke flere ind, Giuseppe! Vi vil s'gu have Fred en Juleaften," raabte en Stemme inde fra den forreste Stue.

Giuseppe bukkede ydmygt i Døren, og forsikrede, at ikke en Kat mere skulde komme til „den sorte Kat“ med hans Vilje.

„Op med en Sang!“ raabte en anden Stemme.

„Et Barn er født i Bethlehem“ fistolerede en høj Stemme vrængende.

„Aa, hold Mund med den gamle Methusalemsvise!“ raabte en anden. „Vi vil hverken ha'e Religion eller Moral her.“

„Syng hellere et af Vægterversene,“ bemærkede en tredje.

„Nej stop! Nu skal I faa en om Moralen; den er af min egen Fabrik,“ tonede en dyb Stemme. „Giv mig Guitaren.“

Der kom et Præludium, og den dybe Stemme sang:

»Man vrøvler paa vor kære Jord
Saa meget om Moral,
Men Sagen er, saa vidt, jeg tror,
At Jorden selv er gal.
Nej, blæse med Moralen!
Væk med dens falske Alen!
Moralen er paa Halen
For længe siden lagt.
Frihed, det er min Moral,
Frihed, for det Ord »Betal«,
Frihed til at te sig gal
Er Tidens ny Moral.«

Et vældigt Akkompagnement paa Bakker, Foglietter og Guitar ledsagede Omkvædet; men da dette var endt, raabte en Stemme: „Sikke no'et Sludder! Du vil da ikke smide Moralen ud af Verden? Det er du ikke stærk nok til!“

„Eller klog nok til,“ bemærkede en anden. „Inden man smider den ud, maa man dog først vide, hvad den er og hvor den findes.“

„Den er Paradisets Figenblad, plantet om i Filisteriets Have, hvor den vandes med Kvindetaarer og gødes med Barne — — nok sagt,“ svarede den

dybe Stemme. „Hos Præsterne hedder den Religion, hos Vismændene Filosofi, hos Statsmændene Politik, hos Købmændene Geschäft og hos de saakaldte hæderlige Folk Hykleri. Fanden i Vold med dem alle sammen!“

„Du vil da ikke kaste Hæderligheden over Bord!“ spurgte en.

„Jo saa gu' vil jeg saa! Hvad Fanden kommer saadan en Filisterdyd os Kunstnere ved? Livet er frit, og frit skal det leves!“

„Ja, til en vis Grad,“ bemærkede den anden. „Kunsten kræver Arbejde, men naar den gaar op i Svir, Sværm og Jagen efter Fruentimmer, bliver den min Salighed ogsaa til Filisteri og gaar rent ad Helvede til.“

„Bah!“ udbrød den dybe Stemme overlegent, „Du kender nok ikke din Litteraturhistorie? Hvad siger du om Byron, Bellmann, Ewald og Wessel? De drak min Salighed alle sammen.“

„Men hvad siger du om Goethe, Holberg, Oehlenschlæger, Shakespeare og Dante?“ spurgte den anden.

„Vaas! Er du ikke kommet videre? Goethe var Gehejmeraad, Holberg Baron, Oehlenschlæger Konferensraad, Shakespeare Hofpoet og Dante — Dante —“

„Ja, hvad var Dante?“

„Aa, i Helvede! Han var saadan en Slags Condotiere! Jeg kender ham s'gu godt, det var ham, der var saa rasende forelsket i Petrarca, at han skrev Orlando furioso — for Resten drak han ogsaa.“

En vældig Lattersalve fulgte oven paa denne Udtalelse, og da den var endt, sagde en:

„Naar Kunstneren sættes uden for Moralens Lov og Samfundets Vedtægt — —“

„Sludder, de eksisterer ikke for ham,“ afbrød den dybe Stemme.

„Jo, de gør, saa længe han lever inden for Sam-

fundets Ramme; men hvis Kunstneren har Frihed til at stille sig uden for Lov og Ret, saa maa han finde sig i, at Samfundet til sidst sætter ham i Forbedringshuset."

„Ja, hvad Fanden gør det? I det Hotel ender jo saa mange af dine saakaldte hæderlige Folk. Hvad gør det, om en Kunstner sidder i Forbedringshuset, naar blot han maler eller digter godt? Kunstnerens private Liv kommer ikke Offentligheden ved — den har kun at holde sig til hans Kunstværker."

„Tror du da, at Akademiet vilde udstille Kunstværker fra Vridsløselille?"

„Nej gu' gør jeg ej! Men det beviser blot, at det bestaar af gamle Parykblokke og Patentidioter. Er et Kunstværk godt, skal det min Salighed derop, om saa Ole Kollerød havde malet det."

„Saa er det godt, at du ikke er i Bedømmelseskomiteen; for du vilde dog næppe gaa under Armen med Mordere, Falsknere og andre Tyveknægte."

„Gennem hele Østergade, min rare Ven, forudsat at de virkelig var Kunstnere. Enhver sand Kunstner er min Broder, og ham giver jeg et ærligt Haandslag."

„Det er hørt," raabte flere Stemmer.

„Lad os drikke paa det! Længe leve den umoralske Moral, og Fanden i Vold med Hæderlighedens Uhæderlighed."

Der blev klinket, drukket og forlangt mere Vin. Aage, som havde fulgt Diskussionen først med Interesse, senere med en vis Forbavselse, kunde ikke frigøre sig for det Indtryk at her forelaa noget nyt, men tillige noget uhørt, der oprørte ham. Paa den anden Side følte han ligesom en Tilfredsstillelse ved at opdage, at Forbrydelser mod Samfundet ikke blev lige strengt bedømte af alle. Han havde ganske vist intet forbrudt; men Samfundet havde dog behandlet ham som Forbryder; dømt ham, landsforvist ham og skyet ham, selv i Landflygtigheden. Hvor

tungt, hvor uendelig bittert havde han ikke følt denne sine Medborgeres Foragt, og nu sad derinde en Klynge Kunstnere, som var hævet over Samfundets sædvanlige Dom og vilde give ham broderligt Haandslag. Aa, turde han blot gaa derind! De vilde næppe forstøde ham, den uforskyldt skyldige.

Medens han grublede over dette, lagde han Mærke til, at den pavelige Zuav saa godt som ikke havde Øjnene fra ham. Det var en gusten, udtæret Skikkelse, paa hvem Uniformen hang som Klude paa et Fugleskræmsel. I Halvmørket kunde han ikke faa fat paa hans Ansigtstræk; han saa' kun et rødligt, uredt Skæg, og under Felthuens Skygge et Par store, stirrende Øjne, som fæstede sig paa ham, snart ransagende, snart sørgmodige, ligesom bedende. Skulde det være en romersk Politispion? Nej, dertil saa' han alt for ynkelig ud.

Alligevel følte Aage sig generet af det stumme Selskab, og da Zuaven lidt efter lidt rykkede ham nærmere, tog han sin Fogliette, gik ind i den forreste Stue og satte sig ved Kunstnerbordet med et: „Glædeligt Jul!"

Der blev pludseligt dødsstille. Kunstnerne saa' ikke paa ham, de gloede, og endelig sagde han med den dybe Stemme: „Hvad Fanden vil De her? — Kommer De fra den skandinaviske Forening?"

„Nej," svarede Aage noget betuttet. „Der kommer jeg aldrig."

„Bravo, saa er De en af vore! Guiseppe, giv ham en Mezzo — jeg betaler! Hvad er De for Resten?"

„Medaillør," svarede Aage.

Der gik et mærkeligt Udtryk over den andens Ansigt.

„Naa, saa De driver det Perlestikkeri? Laver Medailler til Hoffet, Universitetet og de andre Idiotanstalter, De skulde da tilfældigvis ikke hedde Vang?"

„Jo," svarede Aage.

Kunstneren rejste sig op, fløjtede paa en meget betegnende Maade, kastede sin Kappe om sig og slængte en Scudo hen ad Bordet med de Ord: „Jeg betaler, Guiseppe. Det slaar lige til."

Den tykke Vært tog Scudostykket, vejede det i Haanden og kastede det atter paa Bordet med de Ord: „Falso Signore."

„Falsk! Hvad Fanden gaar der af dig, Guiseppe? Den Scudo gav du mig jo selv i Gaar Aftes, da jeg byttede en Seddel."

„Har De Numre paa Deres Scudier? Kan jeg se i Mørke?" skreg Guiseppe op. „Den er falsk, siger jeg. Jeg véd ikke, hvor jeg har faaet den fra."

„Maaske af Herren dér," svarede Kunstneren; „han krøb jo ogsaa i Gaar Aftes ind i Bagstuen."

„Det er Løgn!" tordnede Aage.

„Aa, ikke saa kæphøj! Vi kender Dem godt."

„Hvad mener De med det?" spurgte Aage med dirrende Stemme.

„Naa, siden De absolut vil vide det, saa mener jeg, at den, der har lavet falske Mønter i København, vel næppe har glemt Kunsten i Rom. Det er jo en Kunst, der betaler sig."

Aage fo'r op, Kniven lynede i hans Haand, men fløj i samme Øjeblik ud i Stuen, ramt af en usynlig Haand. Forbitret vendte Aage sig om — der stod Zuaven.

„Nu skal De min Salighed ha' Prygl!" raabte Kunstneren og kastede Kappen. „Kom an!"

Der lød et vældigt Brag — det var Kunstneren, som tumlede under Bordet, ramt af Aages senestærke Haand. De andre styrtede frem imod ham; men i det samme lynede en Sabelbajonet gennem Luften, og en Stemme raabte paa bredt sjællandsk: „Vil I se, I kan faa Fingrene til jer, I Herrenhutter, eller jeg skal Fa'en æde mig mase jer alle sammen!"

Den gustne, hulkindede Zuav saa' i dette Øjeblik næsten spøgelsesagtig ud, og da Malkontenterne havde kastet Moralen over Bord, var det ikke saa underligt, at det moralske Mod gik samme Vej. Desuden taler en blank Sabel et meget indtrængende Sprog, og i et Nu var de ude af Døren, som Giuseppe omhyggeligt stængede. Derpaa slukkede han Lampen og hviskede: „Ind med jer! ellers faar vi Gendarmerne paa Halsen."

Da Aage traadte ind i Bagstuen, vendte Zuaven sig imod ham og sagde: „Det gjorde De godt! Aldrig i mit Liv har jeg set Mage til Lussing! Kender De mig ikke?"

Aage betragtede paa ny denne magre Skikkelse og svarede: „Nej — men godt var det, at De slog Kniven fra mig, ellers havde jeg gjort noget, som jeg havde fortrudt hele mit Liv."

„Aa, Kniven bruger de jo saa tidt hernede, at man næsten bliver vant til den," sagde Zuaven, „jeg kunde blot ikke lide, at den blev brugt mellem Landsmænd, vi Danske stikker ikke med Kniv, i det mindste ikke der, hvor jeg er fra."

„Hvorfra er De da?" spurgte Aage mere og mere forundret.

„Herre Gud, kan De da slet ikke kende mig? Jeg er jo Anders Jensen fra Solby, jeg har leget mange Gange med Dem som Dreng."

„Anders Jensen!" gentog Aage og søgte at samle sine Erindringer. „Hvor har vi leget?"

„Ovre i Provstens Have. Min Moder boede jo i det lille Hus ved Vejen, der hvor de store Linde staar."

„Synekaren!" udbrød Aage. „Er De hendes Søn?"

„Ja, jeg kaldte hende for Resten kun for Karen; men jeg véd nok, at Folk i Egnen gav hende det Navn. Aa, ja — nu er hun død og borte, og jeg gaar vist snart samme Vej."

Han sukkede dybt og satte sig ned, som var han træt.

Aage tog Plads ved Siden af ham og spurgte: „Maa jeg byde Dem noget? Vi skulde dog have det lidt godt paa en Juleaften."

„Tak som byder," svarede Anders. „Jeg kunde godt trænge til lidt Aftensmad og en Flaske Vin, for det har jeg ikke faaet i mange Dage."

Aage vinkede ad Guiseppe, og snart efter kom denne traskende med en stegt Høne og en Mezzo Vin. Anders saa' paa begge Dele med et Barns Begærlighed og udbrød: „Nej, hvor det er fint! Det er jo som det var Juleaften hjemme."

Et Fad Salat og nogle Krydderkager satte Kronen paa Maaltidet, og da Anders havde faaet Bugt med det hele, sagde Aage: „Fortæl mig nu Deres Historie. Hvordan i Alverden er De kommet herned?"

„Den er snart fortalt," sagde Anders sukkende, „for det er den bare Bedrøvelighed. Jeg blev nu Sadelmagersvend derinde i København, og fik Medaillen for udmærket Svendeprøve, se det var Begyndelsen til Ulykken; for den Satans Skilling gjorde mig kulret i Hovedet, saa jeg troede, at jeg var noget mere en de andre, og saa tog jeg til Paris for at uddanne mig i fint Læderarbejde. Men der sagde de, at jeg syede for grovt, og saa sendte den franske Mester mig til Militærdepotet i Rennes: for Ridetøjer, ser De, det var mit egentlige Fag. Men da jeg kom der, sagde de, at jeg syede for fint; for jeg var blevet forkludret i Paris. Saa tog jeg til Marseille; men der gik det rent galt; for disse arabiske Seletøjer er rent forbandede, skal jeg sige Dem. Der traf jeg en Landsmand, som sagde, at han havde haft god Fortjeneste i Rom; men han var rigtignok Skomager, og saa var det jo ikke sagt, at det derfor vilde gaa for en Sadelmagersvend. Se det gjorde det nu heller ikke; for da jeg havde

drevet om et Par Maaneder hernede, fik jeg romersk Feber og blev lagt ind paa et Hospital, hvor nogle barmhjertige Søstre tog sig af mig, som jeg tænkte uden Betaling; men det blev en anden Redelighed, kan De tro, for jeg blev nok rask, men min Portemonnæ fik Svindsot. Saa skrev jeg hjem til min Svoger, at han skulde sende mig nogle Penge; for han havde min Sparekassebog, hvori der stod otte Hundrede Rigsdaler, som jeg havde faaet efter Moder; men der kom aldrig Svar paa det Brev, og saa mærkede jeg jo nok, at de helst vilde ha', at jeg kreperede hernede, for saa kunde jo han og min Søster arve hele Klatten. Til sidst havde jeg ikke en Skilling mere, og saa solgte jeg mig paa tre Aar til de pavelige Zuaver; men det var det dummeste, jeg endnu havde gjort, for, ser De, jeg maatte meget hellere været sprunget i Tiberen straks."

Anders tav og Aage spurgte: „Er da Tjenesten saa streng?"

„Aa nej, ikke strengere end den i København; men det var det rene Rak, jeg kom iblandt, og saa er Kasernen, Serristori, det mest forbandede Hul, man kan være i. Vi havde bestandig Folk paa Sygelisten, for naar Floden steg, løb Vandet ind til os gennem Kloaken, og saa stank der af Mudder, saa det var en Gru. Saa fik jeg romersk Feber anden Gang, og da jeg blev udskreven, sagde Doktoren, at jeg skulde tage mig i Agt, for hvis jeg fik den tredje Gang, saa var det forbi med mig. Saa gik jeg til Konsulen og forklarede, hvor inderlig gerne jeg vilde hjem, og han lovede ogsaa at forstrække mig med Rejsepenge; men det var ikke gjort dermed, for jeg havde jo endnu et Aar tilbage i Tjenesten, og det vilde koste mindst tre Hundrede Scudi, for at faa en til at gaa i mit Sted. Se det kunde nu Konsulen slet ikke indlade sig paa, men han lavede

nu saadan en Subtraktion paa en Liste oppe i Foreningen, og der blev tegnet tyve Scudi, men af dem har jeg ikke set en Skilling."

„Aa, De faar dem nok," sagde Aage.

„Ja maaske og maaske inte," svarede Anders. „For jeg har gjort den Observation, skal jeg sige Dem, at jo rigere Folk er, desto haardere er Knuden paa deres Pengepung. Saa drev jeg herind i Aften — for her er et billigt Sted, skal jeg sige Dem — og saa sad jeg her i Bagstuen og hørte disse Makketutter braldre op om Frihed, Lighed og Broderskab, og at man skulde hjælpe hinanden, ligegyldig hvem Fanden det saa var. Saa gik jeg ind til dem og fortalte, hvor elendigt jeg var kommet til at sidde i det og bad om en Haandsrækning; men de grinte mig lige op i Øjnene og sagde, at naar jeg var bleven pavelig Zuav og vilde slaas mod Garibaldi, kunde jeg rejse ad Helvede til. „Nej, véd De hvad, den Slags Folk skulde nødigt snakke om Broderskab, for de er rent ud sagt nogle Skidrikker!"

„Kom til mig i Morgen efter Ave Maria, saa haaber jeg, at jeg skal have bragt den Sag i Orden," sagde Aage. „De skal ikke dø hernede, saa længe jeg lever."

Anders saa' paa ham med et Par store forundrede Øjne, og der fo'r en svag Rødme over hans gulblege Ansigt. „Tror De virkelig, at De kan hjælpe mig?" spurgte han med lav Stemme.

„I Morgen skal jeg gaa til Konsulen og forestille ham Sagen, og vil han ikke hjælpe, saa gaar jeg i Kaution — jeg venter Penge en af Dagene. Men hvis —"

„Skynd jer, skynd jer!" raabte Guiseppe fra Forstuen. „Jeg hører Gendarmerne oppe i Gaden, ud med jer af Bagdøren, inden vi faar Vrøvl!"

Gennem en Uendelighed af Smøger og Baggaarde naaede Aage og hans ny Ven ud i en Gyde tæt ved

Pantheon. Her skiltes de, og Aage vandrede hjem med den glade Bevidsthed, at nu var der dog ét Menneske hernede, som troede paa ham og som han kunde frelse.

Da Klokkerne den næste Aften sendte deres Ave ud over det i Solglansen rødmende Rom, sad Aage ene paa sin Loggia og stirrede mismodig ud mod de fjerne blaalige Bjerge. Aldrig havde en Juledag forekommet ham saa trøstesløs som denne, aldrig havde han følt sig saa ene, saa forladt, aldrig havde Savnets og Længselens Skygger omsvævet ham som nu, da de forenede sig med Armodens. Hos Konsulen var han bleven afvist med den Bemærkning, at man ikke kunde hjælpe Folk, der morderisk overfaldt Landsmænd, og da han vendte tilbage fra dette mislykkede Togt, laa der paa hans Bord to Breve, som Konsulens Tjener lige havde bragt. Det ene var fra en Prokurator, som meldte ham, at Professor Krog var død, og at den aarlige Understøttelse for ham dermed ophørte; det andet var fra gamle Onkel Møller, som beklagede, at han paa Grund af den daarlige Høst blot kunde sende den Ubetydelighed, som Brevet indeholdt. Aage vendte og drejede dette Brev paa alle Leder og Kanter; men der var ikke som ellers en Efterskrift fra Poula, end ikke en Hilsen. Var hun syg? — havde hun glemt ham?

Det var mørke Billeder, som trods Aftensolglansen steg frem for Aages indre Syn; han rejste sig og gik grublende frem og tilbage i sit Værksted og søgte endelig Fred ved i Tankerne at vurdere alle de Genstande, som det indeholdt; men selv om han

solgte det alt sammen, hvad kunde det saa hjælpe ham? Stikke Signeter, gravere Dørplader — nej aldrig!

Han var saa fordybet i at stirre ind i Fremtidens Mørke, at han næppe mærkede, at Døren aabnede sig — dér stod Zuaven med Haanden til Huen.

Aage fo'r sammen og stirrede bedrøvet paa ham, Anders derimod saa' helt anderledes ud end i Gaar, der var kommen en vis Utvungethed i hans Holdning, en svag Rødme paa hans Kinder, og hans sjællandske: „God Aften i Stuen" klang saa frejdigt og lyst, at Aage følte sig smertelig berørt — han kunde jo ikke hjælpe.

„Med Forlov at spørge, hvad sagde saa Konsulen?" begyndte han, stadigt gørende stram Honnør.

„Sæt Dem ned," bad Aage, „og bliv ikke forknyt over, hvad jeg har at sige Dem."

„Naa saadan!" svarede Anders og lod Haanden synke fra Huen. „Ja saadan er det vel! Ingen Hjælp, ingen Redning, kun en Grav og ikke saa meget som et Kors over."

Han satte sig ned og stirrede frem for sig med det samme sløve Blik, som Aftenen i Forvejen. Aages Hjerte var nær ved at briste; disse Øjne lignede en døendes; men han tav, han havde jo intet at sige.

„Ja, jeg tænkte det nok," vedblev Anders efter nogen Tavshed. „Jeg drømte om det igen i Nat."

„Om hvad?" spurgte Aage.

„Kan De huske den store Mudderpøl inde i Skoven ret ovre ved Søen? Vi var saa rædde for det Hul som Børn, og alligevel skulde vi hen ved Kanten for at høre, hvor Stenene plumpede."

„Jo, den husker jeg godt — den var bundløs," bemærkede Aage.

„Bundløs! Ja netop, og den, der plumpede i, kom aldrig af Mudderet igen."

Aage saa' forundret paa ham, og Anders vedblev: „Hver Gang jeg havde Feber, drømte jeg, at jeg laa nede i det sorte, kvælende Mudder, der var hedt, som brændende Ild. Jeg sled og stred for at komme op, og saa kom der altid en hvid Haand, som tog fat i min og trak mig hen til Kanten. Men naar jeg saa var lige ved at komme op, brast Taget, og jeg sank ned dybere end før. Saa sled og stred og arbejdede jeg igen, og der kom nye Hænder, nye Bristninger, indtil jeg sank ned i det sorte, glohede, hvirvlende Dynd, saa jeg skreg højt om Naade og Barmhjertighed til Gud. Men han hørte mig ikke — Ingen hørte mig før De. Da De sagde: „Saa længe jeg lever, skal De ikke dø," var det, som hørte jeg Frelserens Ord og saa' hans Haand strække sig over Dybet. Nu brister ogsaa den, som jeg havde saa inderlig Tro til."

„Nej, nej, den brister ikke!" udbrød Aage og rejste sig. „Hvad jeg har sagt, staar jeg ved, saa længe jeg lever, skal De ikke dø."

„Hvad mener De?" spurgte Anders.

„Jeg har ingen Penge, men jeg har mig selv," svarede Aage bestemt. „Fra nu af er jeg Deres Stillingsmand."

„Aa nej, aa nej, det gaar aldrig an! Hvis vi faar Krig hernede, som de snakker saa meget om, vilde De saa lade Dem skyde for min Skyld."

„Nej, jeg vilde skyde de andre først," svarede Aage og klappede Anders paa Skulderen.

„Nej, nej, det kan jeg ikke tage imod," vedblev Anders, „og dog, naar jeg tænker paa alt det derhjemme, og saa Kæresten" —

„Er De forlovet?" afbrød Aage.

„Ja, med Kirsten Peersdatter, der tjente som Kokkepige hos Provst Possel i Solby. Aa Gud, naar jeg tænker paa hende, saa er det ligesom det brister herinde — jeg tror ikke, jeg gør det ret længe."

„Saa lad os ikke tale mere derom. I Morgen melder jeg mig paa Kasernen og tager Deres Nummer. Et Aar gaar snart, og det Aar vil lægge mange til Deres Levetid.“

„Aa Gud, aa Gud, hvorledes skal jeg takke Dem,“ udbrød Anders med Taarer i Øjnene, „er der da slet ingenting, jeg kan gøre til Gengæld?“

„Jo. Naar De atter kommer til Danmark, og man spørger Dem om, hvem der løste Dem ud, saa nævn ikke mit Navn, og skulde en eller anden i Solby spørge om mig, saa svar blot, at jeg har det godt, at jeg holder ud og aldrig vil glemme den, der spørger. Og nu far vel — Sagen er afgjort.“

Da Stjernerne tændtes og Venus i al sin Pragt tindrede paa den mørkeblaa Aftenhimmel, sad Aage endnu paa sin Loggia og stirrede ud mod det sneklædte Soracte, frem mod Nord.

Skønt Aage havde tilbragt to Aar i den hellige Stad, var han meget lidt inde i romerske Forhold, især de politiske, og om det Uvejr, der begyndte at samle sig i Horisonten, og hvis Lyn skulde ramme endog den pavelige Stol, derom havde han intet Begreb. Af de romerske Blade skulde han ikke blive klog; thi den strenge Censur undertrykte alt, endog de uskyldigste Meddelelser fra det øvrige Italien, og de danske Aviser bekymrede sig ikke om udenrigs Politik. Han havde ganske vist mærket, at de pavelige Zuaver ikke var vel anskrevne hos Befolkningen; men at de var ligefrem forhadte, derom fik han først nu en sørgelig Vished. Hans ellers saa elskværdige Værtinde brast i Graad, da hun saa' ham i Zuavuniform og forlangte, at han straks skulde

flytte; thi hun turde ikke for alt i Verden have noget med en pavelig Zuav at bestille. Saa solgte Aage sit Værktøj — kun den pavelige Medaille og Poulas Portræt tog han med sig.

Hidtil havde han skyet sine Landsmænd og været foragtet af dem, nu blev han skyet af alle. Overalt mødte han mørke, mistænksomme Blikke, og naar han traf sine tidligere Kammerater fra Giromettis Værksted, hilste de ham ikke. Han følte sig som en Paria — kun Munkene og de sorte Præster sendte ham en venlig Hilsen, naar han stod paa Post.

Han prøvede paa at slutte sig til sine nye Kammerater; men her var han, om muligt, endnu værre faren. Zuavkorpset bestod af hvervede Soldater, dels Fanatikere, som troede blindt paa Pavens hellige Magt, dels forløbne, forvorpne Karle fra alle Riger og Lande, hvor de som oftest havde været i Konflikt med Loven. I Korpset hørte man alle mulige Tungemaal og alle mulige Eder, det var et sandt Pandæmonium, og naar Aage om Aftenen, træt af Marcher og Øvelser, kastede sig paa sit Majsleje, blev der bandet, svoret, lynet, tordnet og galet saaledes omkring ham, at han troede sig i Helvede.

I Begyndelsen blev han drillet og haanet, men lidt efter lidt vidste han at skaffe sig Fred, ikke paa Grund af sin Styrke, men fordi hans sindige danske Væsen var et Harnisk, hvorpaa de andres Drillerier stadigt prellede af, han bandede ikke som de andre, han drak sig ikke fuld, han rendte ikke efter Fruentimmer, og, saa underligt det lyder, fik disse forvorpne Karle en vis Respekt for en Mand, om hvem de følte, at han baade i moralsk og intellektuel Henseende stod betydeligt højere end de selv. Han fik Tilnavnet „il cavaliere", og dette var ikke nogen tom Titel; thi han var ridderlig mod de svage, hjælpsom mod de raske, og opfyldte sine

militære Pligter med en Punktlighed, som skaffede ham hans foresattes ubetingede Tillid og bevirkede, at han blev udtagen til Hornblæser, hvorved han fik en Del Lettelse i Tjenesten.

Men blev han fri for Gymnastik og andre militære Øvelser, saa var denne musikalske Stilling dog ingenlunde af den behageligste Natur. Hver Morgen trak han tillige med nogle andre udvalgte ud til den store Grønning bag Konstantinsbuen, og her maatte han snart i Regn, snart i stegende Solskin staa og tude i sit Signalhorn til Vejret gik fra ham. I Begyndelsen var han nær ved at fortvivle, men lidt efter lidt kom Signalerne af sig selv, og henad Sommeren var han den flinkeste Hornblæser ved hele Korpset.

Men alt som Sommeren gik, lagde Aage Mærke til, at en hidtil ukendt tordensvanger Stemning bredte sig ud over den hellige Stad. Om Dagen gik alt tilsyneladende sin rolige Gang; men naar Mørket kom, var der en Summen over Byen, som naar Skoledrenge brummer i en Klasse. Kafeerne var overfyldte, de franske Blade søgtes med Begærlighed, men man talte dæmpet, hviskende, oftest kun med udtryksfulde Øjekast. Paa Piazza Colonna og i Corso stod Folk i smaa Klynger; men ogsaa her førtes Samtalen hviskende, og øjnede man en Gendarm, døde Ordene bort, og man lod som man meget opmærksomt lyttede til Regimentsmusikkens Toner.

Saa hørte man pludselig Navnet „Il liberatore“ klinge over hele Rom; det fandtes opslaaet paa Mure, Søjler, Statuer, og nu vidste alle, at Befrielsens Time var nær — længe havde man søgt at standse ham, men nu vilde han komme som det Lyn, der skulde splintre den tredobbelte Krone.

Dag for Dag voksede Bevægelsen. De nationale uddelte i al Hemmelighed deres Ordre og faa Dage efter kunde man ikke købe en Dolk eller Revolver

i hele Rom, alt var udsolgt. De klerikale besvarede dette ved at erklære Belejringstilstand; Roms Porte lukkedes ved Solnedgang, og kort efter blev dets Gader saa øde, som om Midnattens Mørke rugede over dem. Det eneste, man saa' i dem, var den pavelige Legions tavse, snigende Patrouiller. I deres graa Kapper, og med Riflen dinglende over Skulderen, lignede de Dødens Aander, og kunde man fra et Baghold kaste en Orsinis Bombe efter dem, gjorde man det med Glæde; thi saa forhadte som disse „Ischiavi dei Papa", var ingen i Rom, end ikke Zuaverne.

Saa rygtedes det, at der var Opstand i Neapel, og snart efter begyndte mærkelige Syner at vise sig i Roms Omegn. Som Kampagnens røde Valmuer, dukkede Blomsten af Neapels Ungdom op, snart hist, snart her, og fra disse røde Blomster steg saa en hvid Sky i Vejret, og enkelte matte Riffelkugler fløj med klagende Lyd som saarede Fugle ind over Monte Pincio. Her havde man i Hast forvandlet det smukke Anlæg til Lejr; mellem Murtinderne var Sandsække stablede op, og i Skydeskaarene glimtede de pavelige Malmkanoner, opkaldte efter de tolv Apostle, saa at snart St. Peter, snart St. Lukas kunde give en kristelig Hilsen fra sig. Om Eftermiddagen vandrede hans Hellighed selv derop, for at tage disse primitive Fæstningsværker i Øjesyn, og morsomt var det at se, hvorledes baade Bisper og Kardinaler befølte de tunge Sandsække og klappede de smaa Kanoner, som var deres Kæledægger.

Men naar saa en Kugle kom syngende, skørtede de i en Fart deres Silketalar op og styrtede ad Bakkeskraaningen ned mod Piazza del Popolo, ihukommende deres Frelsers Ord, at hvo, som ikke lader Livet for min Skyld, han er mig ikke værd.

Aage fulgte disse krigeriske Forberedelser med stigende Interesse, men uden at føle sig som Part

i Sagen. Som Kunstner havde han levet en Kunstners Liv, uden at blande sig i politiske Anliggender, og som fremmed havde han ingen særlige Sympatier for den Kamp, der forestod. At Garibaldi skulde kunne tage Rom med en Haandfuld frivillige, der manglede Artilleri, forekom ham ganske umuligt, og han slog sig til Ro med den Tanke, at Franskmændene snart vilde komme og gøre Ende paa disse Karnevalsløjer.

En Ting havde han dog ikke taget i Betragtning, og det var, at Rom havde langt farligere Fjender inden for sine Mure end udenfor; thi Nationalpartiet havde nu organiseret sine Stridskræfter, og disse førte Hævnens skjulte Vaaben. Snigmord paa Zuaverne hørte til Dagens Orden, skjulte Bomber eksploderede i de Kafeer, hvor de samledes, og Tiberens mudrede Vande fortalte ikke hvem de havde opslugt. En hævngerrig Forbitrelse voksede som en blodig Blomst op mellem de myrdedes Kammerater, og den Aften, da Zuaverne stillede i Kasernen Serristoris Gaard for at modtage de første skarpe Patroner, var Jubelen almindelig. De lovede alle at følge den givne Ordre at skyde enhver Romer, der undløb eller satte sig til Modværge.

Først nu følte Aage den fortvivlede Stilling, hvori han var kommen, og uvilkaarlig maatte han mindes, hvad Anders havde sagt, at „det var det dummeste, han endnu havde gjort". Med Rædsel tænkte han paa, at han kunde blive kommanderet til at skyde paa sine romerske Venner, og der var Øjeblikke, hvor han tænkte paa Flugt; men Byen var allerede cerneret, og at blive skudt som Desertør, var jo heller ikke behageligt.

Medens den pavelige Legion, delt i smaa Afdelinger, holdt de vigtigste Punkter af Byen besat, var det Zuavernes Opgave at holde Orden i Trastevere, besætte Fortet St. Angelo og værne om

Vatikanet, hvis talrige Indgange holdtes besat af den pavelige Sveitsergarde. Særligt frygtede man for et Attentat mod Peterskirken, hvis ældgamle Kuppel bar saa mangen en Revne af Tidens Tand, og hver Nat patrouillerede Zuaverne omkring denne Helligdom, medens Roms Brandkorps var fordelt i det indre af Kirken.

Det Kompagni, hvortil Aage hørte, førtes af Løjtnant Kranz, en spinkel, rødskægget Sachser med et blegt, fregnet Ansigt og en flad Opstoppernæse, som han altid bar saa højt, at man kunde se ind i hans Næsebor. Saa lille han var, var han dog den største Skvadronør ved hele Korpset, pillen og pertentlig ved Paraden, grov og uforskammet paa Kasernen, og omtrent lige saa ilde lidt af sine egne Folk som af Romerne. Kun lige over for Aage havde han vist sig nogenlunde medgørlig, og det af den morsomme Grund, at han antog Aages Tilnavn for noget virkeligt; thi at blive Ridder selv af den laveste Orden, var Løjtnantens højeste Ønske.

Den Aften rykkede Aage i Spidsen for sit Kompagni ud for at afløse Vagterne ved Vatikanet. Foran ham stoltserede Kranz, svingende ud med sin Sabel, og Aage morede sig ved i Lygteskæret at iagttage den løjerlige Skikkelse, som hans skæve Ben og svingende Sabel tegnede paa de vaade Lavafliser. Det var en mørk, regnfuld Scirokkoaften, Luften var lummerhed, og der faldt først en forfriskende Køling, da Patrouillen nærmede sig Peterspladsen, hvor de to kæmpemæssige Fontæner sendte deres Straaler i Vejret med et Vandfalds Brusen. Lygterne skinnede matte som taagesløredе Blus i de mægtige Kolonnader; men ude paa Pladsen var der saa mørkt, at man blot kunde skimte Springvandsstraalerne som hvide Slør i den taagede Luft.

Da lynede det pludseligt bag en af de mægtige Søjler; der lød et skarpt Knald, rullende i mange-

fold Ekko hen over Pladsen, og Fløjmanden nærmest Aage styrtede med et Skrig til Jorden. Kranz vendte sig om; men i samme Nu glimtede et nyt Lyn, og Sabelen klingrede hen ad Fliserne. Kranz var saaret i Armen; men han bukkede sig ned, greb Sabelen i venstre Haand og raabte: „Fremad Karle! Ti Scudi til den, der griber ham.“

Zuaverne styrtede ind i Kolonnaden, og i det samme saa' Aage en kappeklædt Skikkelse komme frem bag et af Springvandene, styrtende af Sted i vildt Løb.

„Efter ham, efter ham!“ raabte Kranz, fnysende af Harme. „Hævn eders Kammerater!“

Skikkelsen forsvandt gennem den modsatte Del af Kolonnaden, og Zuaverne fulgte ham i voldsomt Løb. Snart forsvandt han i Regntykningen, snart dukkede han atter frem, naar han passerede en Lygte, og saaledes gik den vilde Jagt op ad den bakkede Vej, hvor der øverst oppe laa et bekendt Osteri. Her forsvandt han i Mørket; men Aages skarpe Øje havde opdaget, at Osteriets Dør blev aabnet, og at en Lygte blinkede, idet Skikkelsen naaede derop.

Kort efter kom Patrouillen derhen; men Osteriets Dør var stænget — alt var tavst som i Graven.

„Luk op,“ raabte Kranz, „eller vi sprænger Døren.“

Ingen svarede, men i samme Nu slukkedes alle Lys derinde.

„Død og Helvede,“ brølede Kranz. „Nu løber han fra os! Skyd det Rak ned, som skjuler ham. Bliv her og giv Signal, hvis der kommer nogen,“ befalede han Aage.

Som en Flok hungrige Ulve styrtede Zuaverne ind mod Osteriet. Døre og Skodder splintredes under deres Kolbeslag, og faa Øjeblikke efter stod

Aage alene paa Vejen, med Riflen i den ene Haand og Hornet i den anden.

Der lød Tummel og Brag inde fra Bygningen. Vilde Raab blandede sig med Eder og Forbandelser, med Kvindeskrig og Børns Jamren. Der faldt et Revolverskud, saa hørtes Kommandoraabet: „Fyr!“ og i samme Nu lynede Zuavernes Riffelild gennem hele Osteriet, og i dens blaalige blændende Glans saa' Aage et Syn, der fyldte ham med Rædsel. Mænd, Kvinder og Børn, fredelige Borgere og Haandværkere fra Trastevere styrtede jamrende til Jorden, ramte af Kugler og Kolbeslag — selv Kranz huggede løs som en rasende, idet han uafladelig raabte: „Skyd, skyd! Lad ingen af Snigmorderrakket undkomme.“

Aage kunde ikke udholde dette grufulde Optrin. Rystende af Rædsel og Forbitrelse vendte han sig om og saa' nu, at Værten og hans Kone med et lille Barn ved Haanden kom styrtende ud fra den modsatte Ende af Osteriet.

„Skynd jer, skynd jer,“ raabte han til dem, idet han pegede med Hornet paa en nærliggende Vigne, hvis Port stod aaben.

Men i samme Nu kom Kranz farende ud efter dem, og da han saa' det Forspring, de havde faaet, styrtede han hen imod Aage og raabte: „Skyd dem ned!“

Aage saa' paa ham, men rørte sig ikke af Pletten.

„For Satan i Helvede!“ brølede Kranz. „Lystrer du ikke Kommando; Skyd det Rak ned mens du kan naa dem.“

„Jeg skyder ikke paa værgeløse Kvinder og Børn,“ svarede Aage, dirrende af Harme.

„Saa far ad Helvede til,“ raabte Kranz og førte et Sabelhug imod ham. Aage parerede det med sin Riffel, og Sabelen fløj hen ad Vejen.

„Hallo Karle!“ raabte Kranz aldeles rasende.

„Der er endnu en Forræder herude! Kom og tag ham!“

Faa Minutter efter blev Aage overmandet, bundet og som Fange ført tilbage til Kasernen Serristori.

I tre Dage havde Aage ikke set Solens Lys, ja næppe nok Dagens; thi „Rottehullet“, hvori han var blevet kastet ned, var berygtet som det værste Fængsel i hele Kasernen. Oprindelig havde det været en Slamcisterne for en antik Kloak, der førte ned til Tiberen; men da det gamle Palads blev omdannet til Kaserne, havde man renset den ud og brudt en Lysaabning ud til Gaarden, for at Fangerne ikke skulde kvæles af den Stank, der endnu steg op fra Grunden. Et Bord, en muggen Majsmadras, en Vandkrukke og en rusten Jærnbøjle i en af de mægtige Tufkvadrer udgjorde hele Bohavet; men trods dets spartanske Simpelhed, maatte Aage være glad ved, at Kranz ikke havde ladet ham sætte i Bøjlen, hvad han ofte havde befalet for langt mindre Forseelser. I øvrigt var Fængselet skummelt og fugtigt, Majsmadrassen fuld af Skorpioner og andet Kryb, og naar Tiberen steg, stod Vandet et Par Tommer hen ad Gulvet. Aages Plads var derfor i Regelen det smalle Bord under Lyshullet, og her havde han rigelig Tid til at anstille Betragtninger over Militærlivet og dets „Gloire“.

Men jo mere han tænkte derpaa, desto klarere blev det ham, at han stod ved Maalet. Han havde gjort aabenbart Mytteri, slaaet sin Befalingsmand Værget af Haanden, og gjort alvorlig Modstand da han skulde fængles.

Én af disse Forbrydelser var allerede nok for at

dømme ham til Døden, og Standretten gik i de Dage hurtig til Værks. Han vilde blive skudt, slængt ud paa en ensom Kirkegaard, hvor end ikke en Sten vilde betegne hans Grav. Det vilde gaa ham som Anders havde fortalt om sig selv, og hvor var den hvide Haand, der vilde drage ham op af Dybet? Han havde kun sin egen, og den var fængslet.

I to Nætter havde han ikke sovet, kun blundet paa det smalle Bord, med Hovedet støttet mod den iskolde Mur; men hver Gang han havde blundet, havde han set det samme Syn: en graa Sø, med sivbevoksede Bredder, mellem de høje Rør en lav Landingsbro, og paa denne Poula, bleg, fortvivlet, med Armene rakte ud imod ham. Selv sad han bundet til en synkende Baad — det glimtede i Luften som af Lyn, og alt sank under ham, og han vaagnede med en Kuldegysen.

Den tredje Nat var han overvældet af Træthed; han maatte sove, om ikke for andet saa for at undgaa dette blege, sørgende Ansigt, uagtet han elskede det saa højt. Arrestforvareren „Plejefa'r", som Soldaterne kaldte ham, var saa medlidende at laane ham en Kappe, og svøbt i denne lagde han sig paa det fugtige Majsleje og faldt straks i en dyb, drømmeløs Søvn. Hvor længe han havde sovet, vidste han ikke; men han vaagnede ved et underjordisk Drøn, som fik Gulvet til at sitre. Hans første Tanke var Jordskælv, og han fo'r op i Rædsel, lyttede, men alt var stille. Jeg maa have drømt, tænkte han, og hyllede sig atter i Kappen.

Da hørte han igen en underlig rullende Lyd, ganske forskellig fra den første. Det lød, som om man trillede tunge Genstande hen over en ujævn Grund, og pludselig forekom det ham, at han dybt under sig hørte Lyden af Stemmer. Saa blev alting stille, men saa kom den rullende Lyd igen, og atter syntes han at høre Stemmer, dæmpede, hviskende.

Han rejste sig op og lyttede i aandeløs Spænding. Nu var alt gravstille, saa stille at han kunde høre sit eget Hjerte banke, og det greb ham med Rædsel, at han vist var paa Veje til at blive gal, og alt var spøgelsesagtige Hallucinationer.

Men saa kom Lyden igen, og denne Gang kunde han ikke tage fejl — dertil var den alt for tydelig, Stemmerne klang atter, men højere — det forekom ham, at de skændtes.

Han lagde sig med Øret til Gulvet — ja, det var Menneskestemmer, og det syntes ham, at de ligesom steg op fra det ene Hjørne af Fængselet. Han krøb derhen, og hans Haand stødte mod en Rist, bestemt til at optage Fugtigheden fra Fængselet. I et Nu havde han Øret mod det kolde Jærn, og nu var der ingen Tvivl længer — Lyden klang op, som gennem et Talerør.

„Diavolo! hvad flæber du for? Bor væk, siger jeg dig!“ klang en hæs Røst.

„Jeg tør ikke! Boret kan give Gnister,“ svarede en grædende Drengestemme.

„Du borer jo i Træ, din Klodrian! Hvor Fanden skulde saa Gnisterne komme fra. Bor væk!“

Stemmerne tav; men Aage hørte tydelig Borets gnavende Lyd, som gentog sig med længere Mellemrum.

„Er du færdig?“ lød paa ny den hæse Stemme.

„Ja, men lad mig komme hjem! Jeg tør ikke være her længere,“ klynkede Drengestemmen.

„Sludder, din Dosmer! Hjælp mig at vinde Traaden op! Tag Nøglet derhenne.“

„Aa, lad mig gaa,“ klynkede Drengen. „Jeg vil ikke gøre det, lad mig gaa!“

„Ja, med en Kniv i Hjertet! Hjælp mig, eller du er dødsens!“

Aage hørte hulkende Graad, saa blev alt atter

stille; kun af og til hørtes en sagte, glidende Lyd, som han ikke forstod.

„Giv mig Lygten!“ befalede den hæse Stemme. „Luk den op!“

„Jesus Maria! Du vil da ikke tænde nu?“ jamrede Drengen.

„Den kan brænde to Timer, inden den ryger,“ svarede den hæse Stemme med en raa Latter. „Hvad Fanden ryster du saa for? Naar Dagen gryr, faar St. Peter Besøg af hele Bataillonen.“

Der blev atter Stilhed, saa lød der sagte, listende Trin, Klirren af Glas, der knustes, og endelig en dump Lyd langt borte.

Aage lyttede og lyttede, men alt vedblev at være stille som i Graven. En svag svovlet Lugt steg op gennem Risten, og nu blev pludselig alt ham klart — Kasernen skulde sprænges i Luften. Han vaklede hen til Bordet og støttede sig til det, medens den iskolde Sved brast ud af hans Pande. Nu først gik det op for ham, hvad han i de sidste Dage havde set, naar han stod Vagt uden for Kasernen.

Ved Siden af denne havde en Oliehandler en dyb Kælder til Lagerrum. I de sidste Aftener var dette bleven fyldt med Oliefade; men foruden dem, havde han set nogle enkelte, som var mærkede med et Kridtkors; han havde ikke gjort sig nogen videre Tanke herover, men nu blev alt ham klart som ved et Syn. Disse Fade indeholdt Krudt; det var dem, som han havde hørt blive trillede ind i den antikke Kloak, der løb under Kasernen, Drengen havde boret Hullerne, hvori Fængtraaden skulde sættes, og den svovlede Lugt fortalte ham, at Udaaden var fuldført. Naar Dagen gryede, vilde han og alle hans Kammerater ligge begravede under Ruinerne.

I ét Spring var han henne ved Døren. Han bankede, han raabte, han skreg sig hæs; men kun

Fængselets hule Ekko svarede. — Ingen hørte ham. I vild Rædsel fo'r han atter hen til Risten, rev den op og stirrede ned i det dybe, bundløse Mørke. Fortvivlet satte han sig paa sin Madras, stirrende op mod Lyshullet, og i dette Øjeblik drog hele hans Liv ham forbi som en farverig Drøm, begyndende med hans Moder, der legede med ham i den vaarfriske Skov, og endende med Poulas blege Ansigt, der fuld af Rædsel stirrede efter ham ud over Søen. Nu forstod han sin Drøm, han sad bundet — om faa Minutter var alt forbi.

Da brød det første graa Morgenskær som en bleg Lysstribe gennem Hullet i Muren, og glimtede paa noget blankt, der laa slængt i en Krog — det var hans Signalhorn. Han saa sløvt paa det — aldrig mer skulde dets lystige Toner klinge gennem Roms Gader; aldrig mer skulde han blæse sit „Avancer", naar Bataillonen rykkede frem. I dette Øjeblik var alt i Verden som dødt for ham.

Lysstraalen blev stærkere, den tegnede en klar Stribe paa den fugtige Væg og luede paa det blanke Messing; men Svovldampen blev ogsaa stærkere, det var Livet og Døden, der stredes med hinanden. Da fo'r det som et Lyn gennem hans Hoved. Han snappede Hornet, sprang op paa Bordet, men Lysaabningen sad for højt, han kunde ikke naa derop. I en Haandevending fik han Madrassen rullet sammen om Vandkrukken, spændte det hele fast med sit Skærf, og nu kunde han naa. Han satte det blanke Horn for Munden, blæste som om det skulde briste, og ud af Lyshullet klang Signalet „Hurtig Udrykning!" med en Appel, som maatte vække selv døde. Nogle Minutter efter hørte han Zuaverne komme tumlende ned i Gaarden, og Signalet besvaredes fra andre Dele af Kasernen; men næsten samtidig blev Døren til Arresten revet op, og Plejefa'er raabte:

„Er du tindrende gal! Ned mig dig, eller jeg kalder paa Obersten.“

„Kald ham, kald ham,“ raabte Aage aandeløs, „det gælder Livet.“

„Aa,“ svarede Arrestforvareren; „man narrer mig ikke saa let, du har leget med Svovlstikker, kan jeg mærke. De Løjer kender vi nok.“

Aage sprang ned og greb Arrestforvareren i Skulderen. „Røgen kommer dernedefra!“ raabte han. „Kasernen er undermineret, om et Øjeblik flyver den i Luften!“

Den gamle Arrestforvarer blev kridhvid, Benene rystede under ham, men alligevel laasede han Døren og gik bort med tunge, vaklende Skridt. Fortvivlet sprang Aage hen til Risten, hvorfra en let blaalig Damp begyndte at stige op, Blodet hamrede i hans Tindinger. Han lyttede og lyttede, men hørte kun forvirret Tummel og Kommandoraab fra Gaarden. Vilde man lade ham i Stikken, havde man glemt ham? Han kastede sig paa Knæ og stirrede ned i Risten — kulsort Mørke, stikkende Damp.

Da raslede en Sabel hen ad Gangens Fliser, Døren blev revet op, Obersten og en Underofficer traadte ind.

„Hvad er det, der meldes? Hvor kommer Røgen fra?“ spurgte Obersten.

Aage pegede paa Risten, og Obersten bøjede sig ned over den.

„Det er ikke Brandrøg,“ sagde han roligt. „Den Sag maa nærmere undersøges, lad et Par Sapører gaa derned,“ befalede han Underofficeren.

„Hr. Oberst,“ sagde Aage, „skaan de Menneskers Liv. Jeg har i Nat hørt Folk dernede gøre alt Rede til Sprængning — jeg indestaar med mit Liv derfor. For Himlens Skyld, Hr. Oberst, lad Bataillonen rykke ud.“

„Følg med,“ sagde Obersten kort.

Et Øjeblik efter stod de i Gaarden. Kommandoordene lød, og kort efter forlod Bataillonen Kasernen i Ilmarch. Fra Vinduer og Døre stirrede Romerne efter den og spurgte hverandre, hvor Zuaverne skulde hen saa tidligt, og hvorfor man ikke som ellers hørte deres lystige Hornmusik.

Pludseligt lød der over hele Rom et dumpt, drønende Brag. Ude i Retning af St. Angelo saa' man en mægtig, hvid Røgsøjle hæve sig i Vejret som en Pinie. Den stod nogle Øjeblikke stille, belyst af Morgensolens Straaler; saa delte den sig i to rødviolette Striber og drev langsomt bort for Vinden.

Det var Kasernen Serristori, som sprang i Luften.

Rygtet om Zuavernes Udrykning fo'r som en Løbeild gennem hele Rom. Det vakte en glødende Forbitrelse hos det nationale Parti, medens de klerikale jublede og gav Madonna Æren for Bataillonens vidunderlige Frelse. Men allerede den næste Dag maatte hun dele denne med Aage, hvis danske Navn gav Romerne nok at bestille. „Il cavaliere Ugu" var i nogle Dage lige saa kendt som selve Garibaldi, og hans Kammerater øgede hans Hæder ved at udnævne ham til Commendatore; thi det var dog ham, der havde kommanderet dem bort fra Kasernen.

Paa Aage gjorde den hele Sag dog ikke noget videre Indtryk. Han syntes, at han kun havde gjort sin Pligt, men i sit Indre følte han en stille Glæde over at have trodset Løjtnant Kranz's Kommando, og derved frelst saa mange Menneskers Liv. Denne Glæde var dog ikke ganske ublandet; thi da Zuaverne rykkede ind i deres ny Kaserne, tænkte han med Gru paa, at denne mulig ogsaa kunde have et „Rottehul".

Det var derfor ikke uden en vis Ængstelse, at han fulgte den Ordonnans, som havde Befaling at føre ham op til Obersten. Denne sad i sit Værelse og studerede en Plan over Roms Omegn, som han markerede med Knappenaale. Aage blev staaende tæt inden for Døren, og gjorde stram Honnør. Obersten blev ved at fæste Knappenaale — Aage syntes til sidst, at det var i ham, han stak.

Endelig hævede Obersten Hovedet, vinkede med Haanden og sagde: „Kom her hen, lille Ven!“ Aage gik hen til Bordet og gjorde ret. Obersten rejste sig, kneb ham ikke ganske blidt i Øret og spurgte: „Kender du Straffen for Opsætsighed, min Ven?“

„Jo, Hr. Oberst.“

„Nu vel! Saa tak dit Horn og din Snarraadighed for, at du ikke er bleven skudt i Gaar. I øvrigt har Kardinal Antonelli noget at sige dig. Mød i Morgen i Vatikanet ved Indgangen til Bramantes Gaard. Giv den vagthavende Nobelgardist dette Kort og følg med ham. Tjenstmæssig Paaklædning med Horn, men uden Vaaben. Forstaar du?“

„Jo vel, Hr. Oberst.“

Aage traadte af og gik ud af Døren, men pludselig blev denne reven op, og Obersten tordnede ned ad Trappen: „Og vel pudset! Glem ikke det.“

Havde Aage frygtet sit Besøg hos Obersten, saa blev han ligefrem bestyrtet over at skulle stævnes for Kardinal Antonelli. Ingen var saa hadet i Rom som denne almægtige Minister, der endog gik med Paven i Lommen, og naar Aage havde hørt ham omtalt af sine romerske Venner, blev han skildret som en slangeagtig Edderkop, fuld af List, Havesyge og Hævntørst. Hvad vilde denne Kardinal ham? Hvorfor var han ikke bleven kaldet til Krigsministeren i Kvirinalet? Vilde man belønne hans Daad, eller lade ham forsvinde i en af St. Angelos fugtige Kasematter.

Disse Tanker løb Aage rundt i Hovedet, medens han pudsede sit Horn, saa det skinnede som Guld. Da faldt Medaillen ham ind! Ganske vist var dens Hylster blevet slemt medtaget under Feltlivets Strabadser; men den var dog et Vidne om, at han ikke var nogen almindelig Lejesvend. Han stak den i Lommen, pudsede endnu en Gang Spændet paa sit Livbælte og vandrede saa med Hornet paa Ryggen ud til Vatikanet.

Da han kom ind i Bramantes Gaard, fældede Nobelgardisten sin Partisan, men næppe havde han set Oberstens Kort, før han gjorde Honnør og lod ham passere op ad den brede Marmortrappe, hvor han meldte sig hos den vagthavende Officer. Denne saa' beundrende paa ham, og overleverede ham til en pavelig Kammertjener, som førte ham ind i det indre af Vatikanet. Aldrig havde han set en saadan Pragt. Marmorsøjler, Freskomalerier, viftende Palmer og brusende Springvand gled forbi hans Øje, medens han vandrede frem ad de aabne Loggiaer, hvis Lofter glimrede af byzantinsk Mosaik, omrammet af Porfyr og Marmor. Det var Aarhundreders Skat til Kirken som her havde formet sig til Kunst, til Udtryk for den romerske Kirkes almægtige Vælde; men paa hele denne lange Vandring mødte han ikke et eneste Menneske — han syntes, han gik i et fortryllet Slot.

Endelig standsede Kammertjeneren foran en rigt udskaaren Dør, hvorover det pavelige Vaaben prangede. Han aabnede den med en vis Ærbødighed og førte Aage ind i en Forhal, hvor to Nobelgardister holdt Vagt. Aage maatte atter vise Oberstens Kort, før de to korslagte Hellebarder hævedes, og nu traadte han ind i Helligdommen, Kardinal Antonellis Gemak.

Det første Aage saa' var Kardinalen, som skødesløst henslængt i en guldbroderet Lænestol studerede

Osservatore Romano. Fra det brede Marmorvindue, gennem hvilket man saa' et Parti af Vatikanets Haver, faldt en bred Solstribe ind over det mosaikbelagte Gulv, og i denne Solstribe laa en vældig sort Kat paa Ryggen og legede med en Papirskugle. Dybere inde i Salen sad tre gejstlige Herrer bøjede over deres Arbejdsborde, som var bedækkede med Protokoller og Dokumenter. Antonelli gav Kammertjeneren et Vink, og umiddelbart efter traadte de to Nobelgardister ind og stillede sig paa hver sin Side af Aage. Han fandt, at det var en underlig Modtagelse.

Antonelli kastede Avisen, rettede sig i Stolen og betragtede Aage med et skarpt, stikkende Blik. Katten rejste sig, skød Ryg, og Aage syntes, at dens og Antonellis Øjne havde en paafaldende Lighed med hverandre.

Pludselig sprang Antonelli op, greb en Genstand paa sit Arbejdsbord og gik med raske Skridt hen imod Aage, idet han sagde: „Jeg kender Deres Historie, De er Medaillør og har arbejdet under Girometti. Tilstaa alt straks, saa vil der blive taget lempeligere paa Dem."

Aage stirrede paa Kardinalen og kunde af Forbavselse ikke sige et Ord.

„De tier," udbrød Antonelli. „Har De ikke forstaaet, hvad jeg mener?"

„Nej, Deres Eminence."

„Nu vel, saa vil jeg gaa lige til Sagen. Kender De denne Medaille?"

Aage betragtede Medaillen. Den bar Garibaldis Portræt, og paa Bagsiden stod i en Laurbærkrans: „Giuseppe Garibaldi, Italiens Befrier og Roms Besejrer." Den var af udmærket Arbejde, men ikke ganske færdig.

„Jeg kender ikke denne Medaille," svarede Aage.

„Ikke det," udbrød Antonelli med et gennembo-

rende Blik, „og den er dog fundet i Deres Gemme i Girometti Atelier. Stemplerne laa skjult i Deres Arbejdsbord."

„Meget muligt," svarede Aage, „men det beviser ikke, at jeg har skaaret dem. Girometti er min Fjende, og jeg har ikke været paa hans Atelier i de sidste to Aar, hvad skulde bevæge mig, der er Dansk og staar ganske uden for den italienske Bevægelse, til at hædre Garibaldi med en Medaille."

„Saa vil jeg sige Dem alt. Ved en Undersøgelse, som vi har været nødte til at anstille paa den pavelige Mønt, er som sagt, saavel Medaillen som Stemplerne fundne i Deres Gemmer, og Girometti paastaar, at De har skaaret dem uden hans Vidende."

„Det er en skammelig Løgn!" udbrød Aage forbitret. „Girometti har selv skaaret denne Medaille, jeg kender hans Manér."

Antonelli studsede, saa' skarpt paa Aage og spurgte: „Kan De bevise det?"

„Meget let. Jeg har anvendt de sidste Par Aar til paa egen Haand at udarbejde en Medaille over hans Hellighed Pius den Niende, og hvis De vil sammenligne disse to Medailler, tror jeg, at Deres Eminence, selv om De ikke er inde i Medaillørkunstens Teknik, vil kunne se en saadan Forskel i Behandlingsmaaden, at jeg umuligt kan have skaaret Garibaldimedaillen."

Antonelli tog mod det gamle Etui, som Aage rakte ham, aabnede det og spurgte studsende: „Har De virkelig skaaret denne Medaille?"

„Ja, Deres Eminence, i Signora Salviatis Hus. Jeg har Vidner nok derpaa."

Antonelli vedblev at betragte Medaillen med Kendermine: „Et udmærket Arbejde!" udbrød han til sidst. „Aldrig har jeg set en saa slaaende Portrætlighed — det vil glæde Hans Hellighed at se den."

„Intet skulde være mig kærere," svarede Aage.

„Al min Tid i Rom har jeg ofret paa dette Arbejde.“

„Ja, saa lægger vi det i Garibaldis Etui,“ sagde Antonelli smilende. „Det havde Girometti vist ikke tænkt sig. — Vent mig her saa længe.“

En god Stund stod Aage i pinlig Uvished om hvad alt dette skulde føre til. Der var dødsstille i Salen, Nobelgardisterne stod som Statuer, han hørte kun de gejstlige Herrers Gaasepenne kradse hen over Papiret, medens de af og til sendte ham forskende Blikke. Endelig kom Kardinalen tilbage, fulgt af en pavelig Kammertjener, under hvis Ægide han begyndte en ny Vandring gennem en Række Sale, hvis Pragt næsten blændede ham. Endelig standsede de ved en lav Dør mellem to Porfyrpiller; den aabnedes, og Aage følte sit Hjerte banke, da han traadte ind i Pavens Privatgemak.

Hvor forskelligt var dette fra de lueforgyldte og mosaikbelagte Pragtsale, han nys havde gennemvandret. Det lignede mere en Privatmands hyggelige Hjem end en Kirkefyrstes Bolig. Gennem de aabentstaaende Vinduer faldt Solen varmt og lyst hen over et Billede, forestillende Jomfru Marias Himmelfart; Luften var opfyldt med Duft af Roser, og det prægtige Blomsterflor paa Altanen udenfor kappedes i Farve og Glød med de silkevævede Tapeters spraglede Pragtblomster. Et mægtigt orientalsk Tæppe dækkede Marmorgulvet, et florentinsk Mosaikbord, baaret af Ibenholts sorte Griffe, stod midt i Salen, og ved dette sad Pius den Niende i sin hvide Husdragt, med Foden hvilende paa en højrød Fløjls Skammel. Han saa' træt, ja næsten medtagen ud; men hans Øjne havde dog en ungdommelig Ild, da han fæstede dem paa Aage, hvem han et Par Minutter betragtede i Tavshed.

„Jeg har set Dem før,“ begyndte han, „og nu husker jeg hvor, kan De erindre det?“

„Ja, i Peterskirken, hellige Fader, ved de neapolitanske Pilegrimmes Procession. Jeg var taget derhen netop for at faa Deres Hellighed at se.“

„Var det derfor, at De klatrede saa højt op,“ spurgte Paven smilende.

„Nej, jeg blev skruet derop under Panikken i Kirken, og maatte se at frelse mig som jeg kunde.“

„Det var en uheldig Dag og jeg beklager de Ofre, som den kostede,“ bemærkede Paven; „men sig mig, hvorledes har en Kunstner som De kunnet lade sig hverve blandt mine Zuaver? Jeg beundrer den Aandsnærværelse, hvormed De reddede saa mange Mennesker fra Lemlæstelse og Død; jeg er Dem meget taknemmelig derfor; men jeg forstaar ikke, hvorfor De har valgt Krigens Vej, naar De har Kunstens. Siden Hameranis Dage, har jeg ikke set saa smuk en Medaille, som den, De har overrakt mig i Dag.“

Aage fortalte i al Troskyldighed Historien om Anders, og Paven lyttede opmærksomt til.

„Saa er De jo ikke alene en god Kunstner, men ogsaa en god Kristen,“ sagde han venligt.

God Kristen betyder i Romersproget Katolik, og Aage, som misforstod Udtrykket, svarede derfor: „Nej jeg er Protestant.“

„Det er ikke det, jeg spørger om. Naar man har handlet som De, er man god Kristen, selv om man staar uden for den hellige Kirke. Ganske vist vilde jeg ønske, at De stod inden for den som saa mange af Deres Landsmænd; men jeg dadler Dem ikke derfor, thi den katolske Kirke har lært af Tiderne — den er ikke længere Intolerancens Religion.“

Aage bøjede Hovedet; han vidste ikke, hvad han skulde svare.

Paven tog Medaillen, betragtede den opmærksomt, og sagde endelig:

„Jeg har et Forslag at gøre Dem. Vor Møntme-

daillør Girometti har konspireret imod os, og vil selvfølgelig blive fjernet fra sit Embede. Hvad mener De om at overtage hans Plads?"

Det gav et elektrisk Sæt i Aage; han blev blussende rød, da han svarede: „Hellige Fader, det kan jeg ikke."

„Og hvorfor ikke."

Aages Rødmen afløstes af dødelig Bleghed; men pludselig rettede han sig rask i Vejret og sagde: „Hellige Fader, fordi det er en Forbryder, der staar for Dem."

„Forbryder," gentog Paven overrasket. „Er De Forbryder?"

„Ja, efter Verdens Dom og efter Lovens. Jeg har maattet forlade Danmark fordi jeg blev beskyldt for at have lavet falske Mønter, og jeg blev fældet ved falske Vidner. Jeg blev benaadet for Straf; men selv Kongen formaaede ikke at forandre min Dom. Jeg véd, at jeg er uskyldig; men i mit Hjemland har enhver Ret til at kalde mig Falskmøntner, og en saadan kan ikke overtage Møntmedaillø[…]embedet, allermindst ved den hellige Stol."

Paven betragtede Aage ufravendt; det var, som vilde han studere hver Linie i det ungdommelige aabne Ansigt. Endelig sagde han: „Jo, netop under den pavelige Stol; thi paa den sidder Tilgivelsen og Mildheden. Jeg dømmer ikke, paa det at jeg ikke selv skal dømmes, og paa den Menneskenes Dom, der er fældet over Dem, tror jeg ikke. Kan Deres Konge tilgive Dem, saa kan Pius den Niende det ogsaa."

„Men mine Landsmænd vil aldrig gøre det. Forladt og forstødt af dem alle har jeg levet her i Rom ene for min Kunst. Saa ubemærket jeg bestræbte mig for at være, mærkede jeg overalt mine Landsmænds Haan og Foragt. Hvorledes vilde den ikke ytre sig, hvis jeg kom til at indtage en frem-

skudt Stilling? Nej, den mørke Plet i mit Liv forlader mig aldrig; den har skygget over al min Gerning, og den vil vedblive dermed."

„Saa bliv Romer," sagde Paven livligt, „hernede vil ingen forfølge Dem."

„Jeg frygter netop for det modsatte. Det nationale Parti vil ikke glemme, hvad jeg har gjort, og en Dolk kan lige saa let ramme mig, som saa mange af mine Kammerater."

Pavens Ansigt formørkedes; han sad en Stund tavs, saa sagde han: „Det nationale Parti er for Øjeblikket ganske vist farligt; men dets Rolle er snart udspillet. En stor, en glimrende Sejr venter den hellige Kirke; den Magt er for stor til at lade sig knuse af en Fribytter. Om faa Uger vil der herske andre Tilstande i Rom. De dæmoniske Magter vil den hellige Jomfru splitte som Avner for Vinden, og naar Orden atter er bragt til Veje, vil De i Ro kunne tage fat paa Deres Arbejde."

„Ja, hvis jeg lever," bemærkede Aage.

„Derfor skal jeg sørge. Sagen er afgjort, jeg vil intet Afslag høre. Thi jeg er lige saa forvisset om Deres Uskyld, som De selv. Naar Rom er befriet, skal denne Medaille uddeles som Sejrstegn; den vil gaa vidt over Verden."

Paven ringede og sagde til den indtrædende Kammertjener: „Følg denne Zuav paa Vej til Zecca Romana, og overgiv ham til Møntmesteren, som skal faa nærmere Ordre. Lad ingen se ham." Aage syntes i dette Øjeblik, at han blev behandlet temmelig kategorisk; men der var en saadan Værdighed, en saadan mild Ro over Pavens Skikkelse og Ansigt, at han bøjede sig og kyssede hans fremrakte Haand.

Han fulgte Kammertjeneren, men denne Gang ad mærkelige Veje. Gennem mørke Korridorer og lønlige Vindeltrapper kom han gennem det Sixtinske Kapel ind i St. Peter, der steg de igen ned ad nogle

trange Trapper, vandrede gennem en bælgmørk overdækket Gang, og dukkede atter op i den pavelige Mønt, hvor Kammertjeneren afleverede ham efter Ordre.

Aage vidste ikke ret, om han var i Frihed eller fangen; thi den gamle Møntmester, der aabenbart betragtede ham som en Højforræder, laasede ham inde i et med Jærnstænger forsynet Værelse, og snart efter hørte Aage en af sine Kammeraters taktfaste Trin uden for Døren.

Men allerede om Eftermiddagen forandrede Situationen sig, den gamle Møntmester bød ham ned i sin Lejlighed, præsenterede ham for sin Familie, og overrakte ham derpaa med en vis Højtidelighed hans Bestalling, undertegnet af Paven selv. Den Dag modtog Aage Ordre til at forbrænde Garibaldimedaillens Stempler, samt gøre alt færdig til Udprægningen af den pavelige, og snart efter var han i fuld Gang med et Hverv, om hvilket han aldrig havde drømt.

Medens Aage arbejdede i Stilhed, ja, i næsten klosterlig Ro, gik Kampens og Lidenskabernes Bølger højt inden for Roms hellige Mure. Der var Tummel og Tumult i Gaderne, Opløb paa Kapitolium, og ved Budskabet om at Garibaldi havde slaaet de pavelige Tropper ved Monte Rotondo, steg Jubelen til det højeste; men den var kun af kort Varighed. Pius den Niende havde spaaet rigtigt, den hellige Jomfru lod ikke vente paa sig. Sendt af Kejserinde Eugenie slog hun Garibaldisterne ved Mentana, og samme Aften rykkede Franskmændene med hvirvlende Trommer og klingende Spil gennem Roms Gader som i gamle Dage. Den næste Morgen vajede Trikoloren og det gule Banner i broderlig Samdrægtighed fra St. Angelo. „Rom var befriet, Antikristen besejret," hed det i den pavelige Proklamation.

I hele to Maaneder havde Aage intet hørt fra

Hjemmet; thi Cerneringen af Rom umuliggjorde al Postgang, og af Landsmænd kendte han ingen. Men da Befrielsens Time kom, strømmede Breve og Aviser som en længe opdæmmet Flod ind over Rom, og med feberagtig Utaalmodighed ilede Aage op til Konsulen for at se, om der var Bud til ham. Konsulen modtog ham yderst venligt. „Gut Satan!“ raabte han ham i Møde, jeg troede, at De var sprungen paa Galererne, og saa hører jeg, at Paven har gjort Dem til sin egen Hofmedaillør. Der staar ogsaa noget om Dem i danske Aviser; men jeg forstaar ikke et Ord derom. Der har De hele Spektakkelet, saa kan De selv læse Dem dertil; men jeg synes, at Deres Landsmænd har været nogle Dumenkopfe, og De selv en hæderlig Karl.“

Aage forstod ikke, hvad Konsulen mente, og gad heller ikke spørge derom. Jublende af Glæde fo'r han ned ad Trapperne med den Pakke Aviser og Breve, Konsulen havde givet ham, og næsten aandeløs naaede han tilbage til den pavelige Mønt, hvor han lukkede sig inde i sit Værelse. I stille Ro vilde han ret nyde Efterretningerne fra Hjemmet. Paa et af Brevene, men af temmelig gammel Dato, kendte han Poulas Haand, han rev det op og læste:

„Min egen, elskede Ven!

Du aner næppe, hvor tung og trist denne Sommer er gaaet for mig. Fader har været meget alvorlig syg, og jeg har stadig maattet være om ham, da Tante Malle er bleven mere konfus end nogen Sinde før; men alt dette kunde jeg endda være kommet over, hvis jeg blot havde hørt noget mere fra Dig; men i det sidste halve Aar har jeg intet Brev faaet, kun to Hilsener, som viste mig, at du endnu levede. Den ene var fra en Politimand, som oftere har været her ude hos os i Anledning af den fortvivlede Retssag, der gik dig saa uretfærdig imod. Da

han besøgte os, fortalte han, at han skulde rejse og muligt kom til Rom. Jeg kunde ikke bekvemme mig til at lade ham tage Brev med til dig, og saa bad jeg ham om kun at bringe dig Ringen som en Julehilsen fra mig. Da han kom hjem fra sin Rejse, fortalte han, at han havde truffet dig paa en Kafé Juleaften, og jeg var saa glad ved, at du fik Ringen netop paa den — Stakkels Ven, du har vist haft en ensom og bedrøvelig Jul!

Kan du huske Anders Jensen, som vi legede med, da vi var Børn. Jeg havde næsten glemt ham, men saa kom han pludselig en Dag og bragte mig Hilsen fra dig. Han saa' ussel ud baade i Klæder og Ansigt, men nu er han bleven en hel Karl igen og skal i næste Uge holde Bryllup; men Kapellanen maa vie ham, Fader kan det ikke, og det var det, Anders kom for at bede ham om. Jeg fik den dybeste Medlidenhed ved at høre hans Fortælling om, hvor usselt han havde haft det i den pavelige Tjeneste. Gud være lovet, at du ikke er Zuav, men en stille, fredelig Kunstner, der virker i sit Kald. Hvor jeg længes efter at se din prægtige Medaille, og hvor jeg hader denne Girometti, som har gjort alt for at hindre dig i at faa den frem. Ak, Italienerne er vist troløse Folk.

Du, som lever under en evig blaa Himmel, kan næppe tænke dig, hvor tung og trist denne elendige Sommer har været, en ægte dansk Regnsommer med blygraa Himmel, dryppende Træer og kolde Taager hen over Søen. Hvor melankolsk er dog Egnen herude, naar Regnen siver ned, naar Stormen rusker i de store vaade Linde, og naar alt er raat og fugtigt som i en Mose. Det virker saa tungt paa Humøret; men naar Savnet og Længselen ret kommer over mig, tyr jeg ned til vort gamle Lysthus og bilder mig ind, at du sidder hos mig. Ak, der er

kun det Navn, du har ridset paa Væggen — det har jeg kysset mange Gange.

Saa ser jeg ud over Søen, stirrer og spejder, men den hvide Baad kommer ikke frem under Skjoldnæs Banker. Forleden Aften troede jeg at se den ude i det fjerne. Jeg løb ned til Landingsbroen, stirrede og stirrede; men saa var det kun en Flok hvide Maager, som trak hen over Søen. Hvor jeg dog er en taabelig Pige!

Jeg maa standse, thi i dette Øjeblik kom Marie og kaldte mig til Fader, hun sagde, at Borgmesteren fra Stilleby var inde hos ham, Gud maa vide, hvad han vil her saa sent paa Aftenen? — —

Kære, elskede Aage!

Jeg kan næppe sanse af Glæde; jeg véd knapt, om jeg er vaagen eller drømmer; thi hvad der er sket er saa forunderlig mystisk, at jeg først slet ikke vilde tro derpaa, og dog er det sandt, jublende sandt som et Himlens Evangelium. O, jeg kunde have faldet den gamle Borgmester om Halsen og kysset hans grimme Mund, saa frigjort og glad blev jeg i det Øjeblik, da han fortalte de Skændigheder, man har udøvet imod dig; men jeg glemmer jo af lutter Henrykkelse rent at fortælle dig, hvad der er sket. Nu skal du høre, hvad Borgmesteren fortalte.

Den afskyelige Guldsmed Trolle, som jeg aldrig har kunnet se uden at tænke paa de underjordiske, er bleven arresteret for at have fralokket Bønderne Penge, ved at bringe dem i noget som Borgmesteren kaldte hypnotisk Søvn. Han fik dem dertil ved at lokke dem ind i sit Værksted og lade dem stirre paa en Diamantring, hvori han sagde at de kunde se, hvorledes Høsten skulde blive. Naar de saa var faldne i Søvn, bildte han dem ind, at de stod i Gæld til ham for mange Penge, og at de skulde

betale dem paa en vis Dag, og saa gjorde de Stakler det virkelig.

Men endelig var der en, der narrede Trolle, og det var netop den Politimand, som jeg saa godt kunde lide, og som traf dig i Rom. Da han første Gang kom til os for at forlange min stakkels Ring fremlagt i Retten, hadede jeg ham ret inderligt; men da han senere bragte den tilbage, var han saa god imod mig og trøstede mig, det bedste han kunde. Jeg tror, at han allerede dengang havde en dæmrende Anelse om, at der maatte være noget i Sagen, som ikke ret var opklaret, men han bøjede sig ligesom alle de andre for de vægtige Vidnesbyrd, som Trolle kunde fremføre; dog talte han aldrig om dig uden den største Medfølelse.

Saa fortalte jeg ham til Gengæld alt, hvad jeg vidste om dig, hvor god og hvor ærlig du var, og hvor umuligt det vilde være for dig at benytte netop den Mønt, jeg havde givet dig, til et usselt Falskneri. Da jeg gav ham Ringen med til dig, trykkede han min Haand og sagde: „Tab ikke Modet, lille Frøken! Sagen er ikke endt endnu — det skal De faa at se."

Og nu har vi Syn for Sagen! Tænk dig, han kom herud forklædt som Hestepranger, svirede og drak med Guldsmed Trolle nede paa Gæstgivergaarden og fik ham saa til at røbe, at han i et helt Aar havde rejst rundt med en bekendt Magnetisør, som gav Forestillinger paa Teatrene og fik sine Ofre til at gøre de latterligste Ting. Til sidst pralede Trolle af, at han kunde faa Folk til at gøre, hvad det skulde være, og da Hesteprangeren svor paa, at det aldrig skulde ske med ham, fik Trolle ham ind i sit Værksted. Men nu skal du blot høre, hvordan Politimanden narrede ham! Han havde et Par forklædte Betjente med fra København, og de stod paa Lur ude i Gaarden ved Vinduet, saa at de kunde

se og høre alt, hvad der foregik inde i Værkstedet. Politimanden spillede sin Rolle udmærket, han lod, som om han blev hypnotiseret, lovede at betale den opdigtede Gæld, og betalte den virkelig nogle Dage efter mod Trolles Kvittering.

Saa havde de Ræven i Saksen! Han vred og snoede sig, han nægtede og løj; men det hjalp alt sammen intet; thi Borgmesteren er en skarp Forhørsdommer, siger Fader. Lidt efter lidt maatte Trolle gaa til Bekendelse om alle dem, han havde besveget, og saa kom det endelig frem, at han for at hævne sig paa dig, ved sin djævelske Kunst havde faaet dig til at lave de Mønter, hvorfor du blev dømt.

Men nu, kære Aage, er Fuglen i Frihed, og jeg er saa glad, saa jublende glad. Jeg faldt Fader om Halsen af lutter Henrykkelse, og da han spurgte mig, hvorfor jeg græd og lo paa én Gang fortalte jeg ham, hvor kær du havde været mig i mange, mange Aar, lige fra den Tid vi legede Fiskere ved Søen. Han havde intet anet, den kære, gode Fader; men da jeg saa fortalte ham, at jeg aldrig et Øjeblik havde svigtet dig i al din Nød, og at jeg havde givet dig min Tro før al denne Elendighed kom paa, tog han min Haand, trykkede den og sagde: „Gud velsigne dig, mit Barn, du har været trofast som faa."

Saa lagde han sig stille hen, med saadan et mildt Udtryk af Glæde i sit Ansigt, at jeg blev siddende længe hos ham; men han talte ikke.

Ak, Aage, han er meget svag, og jeg frygter for, at vi ikke beholder ham ret længe. Kom derfor, hvis de er dig muligt; jeg véd, at intet vil glæde Fader mere end atter at gense dig, som han saa længe har miskendt. Ak, kunde jeg blot sende dig et endnu længere Brev, men det Lys, jeg skriver ved, staar og flakker; det er lige ved at gaa ud,

og jeg tør ikke gaa ned og hente et nyt for ikke at forstyrre Fader; hans Livslys er lige saa svagt som den flakkende Flamme foran mig.

Kom snart, kom snart min egen elskede Ven, hver Dag jeg venter er en Evighed. Tag tusinde Hilsener og tusinde Kys fra din ensomme, trofaste

Poula.

Aage læste Brevet to Gange igennem, kyssede det og sagde halvhøjt: Af Sted til Danmark.